

THE LIBRARY OF CONGRESS

Förenta Staternas Historia,

FRÅN OCH MED

FRIHETSKRIGET TILL NÄRVARANDE TID

(1763–1881).

UTARBETAD FÖR

DEN SVENSKA BEFOLKNINGEN I AMERIKA

AF

JOH. A. ENANDER,

SAMT FÖRSEDD MED TILLÄGG,

innehållande

Republikens sjelfständighetsförklaring och konstitution.

> The government of the people, by the people. and for the people shall not perish from the earth.
> LINCOLN.

CHICAGO,
ENANDER & BOHMANS FÖRLAG,
1880.

INNEHÅLL.

I.

SJETTE TIDEHVARFVET.

Frihetskriget.

Från 1763 till G. Washingtons installering till president 1789.

II.

SJUNDE TIDEHVARFVET.

Förenta Staternas utveckling och tillväxt till det inbördes kriget.

Tidskedet från Washingtons installering 1789 till Lincolns installering 1861.

Washingtons styrelse.
(1789—1793; 1793—1797).

Adams styrelse.
(1797—1801).

Jeffersons styrelse.
(1801—1805; 1805—1809).

Madisons styrelse.
(1809—1813; 1813—1817).

Monroes styrelse
(1817—1821; 1821—1825).

Johan Quincy Adams styrelse.
(1825—1829).

Jacksons styrelse.
(1829—1833; 1833—1837).

Van Burens styrelse.
(1837—1841).

Harrisons och Tylers styrelse.
(1841—1845).

POLKS STYRELSE.
(1845—1849).

TAYLORS OCH FILLMORES STYRELSE.
(1849—1853).

PIERCES STYRELSE.
(1853—1857).

BUCHANANS STYRELSE.
(1857—1861).

XII.

ÅTTONDE TIDEHVARFVET.

Det inbördes kriget.

Tidskedet från Lincolns installering 1861 till Jefferson Davis' tillfångatagande år 1865.

LINCOLNS OCH JOHNSONS STYRELSE.
(1861—1865; 1865—1869)

IV.

NIONDE TIDEHVARFVET.

"Rekonstruktionen" och republikens framåtskridande i våra dagar.

Tidskedet från inbördes krigets slut (1865) till närvarande tid (1881).

De fem föregående tidehvarfven skildras i de fem delar [3 band] af detta arbete, som utkommit under åren 1874--1878. Dessa tidehvarf afhandla:

I. Norra Amerikas äldsta historia. Landets befolkning. II. Nordmännens färder till Norra Amerika och deras kolonier härstädes [986—1347].	1:sta bandet.
III. Upptäcktsfärder till Amerika i 15:de och 16:de århundradena. IV. Grundande af de tretton kolonierna i nuvarande Förenta Staterna [1607— 1689].	2:dra bandet, omfattande 2, 3 delarne.
V. Krigen mellan de engelska, franska och spanska kolonierna i Norra Amerika och dessa koloniers inre historia från 1689 till 1763.	3:dje bandet, omfattande 4, 5 delarne.

I.

SJETTE TIDEHVARFVET.

Frihetskriget.

FRÅN 1763 *TILL G. WASHINGTONS INSTALLERING TILL PRESIDENT* 1789.

I. Frihetskrigets orsaker. Genom Englands försök att lägga skatter å de amerikanska kolonierna utan deras samtycke påskyndades den brytning mellan de senare och moderlandet, hvilken framsynte män förutsett och förklarat vara — till följe af inre och yttre omständigheters utveckling — endast en tidsfråga. Nämda skattläggningsförsök, parade med ett hårdnackadt förfäktande och en följdriktig tillämpning af mot hvarandra stridande politiska och kommerciela grundsatser, voro den närmaste anledningen till frihetskriget, hvilket ledde till koloniernas sjelfständighet och republiken *Förenta Staternas* upprättande.

Kolonisterna, hvilka icke egde någon ställföreträdare i Englands parlament, påstodo,att detsamma, till följe deraf,icke egde någon rätt att skattlägga dem. Då den engelska regeringen icke fäste något afseende vid denna invändning, utan icke blott yrkade att navigationsaktens stadganden skulle för kolonierna vara gällande handelslag, utan derjemte lade tull å vissa varor, hvilka inforslades till Amerika, hade detta i New Englandsstaterna till följd öfverträdelser af lagen och smuggleri med Westindien. "De förnämste köpmännen i Boston voro lurendrejare och det ansågs snart icke för vanhederligt att genom olaglig handel rikta sig sjelf på regeringens bekostnad."

För att hämma smuggleriet, som drefs i stor skala, utfärdade den engelska regeringen redan 1761 s. k. "*Writs of Assistance*," eller fullmakter, enligt hvilka regeringens tulltjenstemän egde rätt att — derest så var af nöden — bryta sig in i skepp, förrådshus och enskilda boningar för att ransaka efter oförtullade varor, och att vid dylika tjensteförrättningar påkalla hjelp af "sheriffs" och andra rättstjenare. Kolonisterna bestredo emellertid regeringen rättighet att utfärda dylika fullmakter och ville på inga vilkor tillåta tulltjenstemän företaga husvisitationer. Frågan härom bragtes slutligen inför Massachusetts högste domstol, och här uppträdde en vältalig advokat, *Jakob Otis*, och förfäktade "folkets rättigheter gent emot kronan på ett så eldigt och öfvertygande sätt, att hvarenda en af hans talrike åhörare från Boston och närliggande byar syntes färdig att gripa till vapen" mot *the Writs of Assistance.*

En liknande sinnesstämning visade sig äfven i de södra kolonierna. I Virginen var, såsom bekant, episkopalkyrkan statskyrka och hvar och en af dess prester var tillförsäkrad en årlig lön af 16,000 pounds tobak. År 1758 beslöt koloniens lagstiftande församling, att presternas och de öfrige embetsmännens löner skulle betalas med penningar efter en beräkning af 2 pence för hvarje pound tobak. Emedan tobaken var i verkligheten värd 3 gånger så mycket, vägrade presterna att ingå på löneförminskningen och konungen att stadfästa den lagstiftande församlingens beslut. Presterna bragte slutligen år 1763 målet inför Virginiens domstol (i Hanovers rådhus), yrkande skadeersättning för den förlust, som tillfogats dem genom tillämpning af den lagstiftande församlingens beslut *Patrick Henry*, en 27-årig advokat, till börden skotte, uppträdde vid detta tillfälle såsom kolonisternas målsman och förfäktade med en "glödande, oemotståndlig vältalighet" kolonisternas rätt till sjelfstyrelse, försvarade rättmätigheten af den lagstiftande församlingens beslut, gjorde konungen, presterna och de öfrige "rojalisterna" till föremål för hån och sarkasmer. Vid målets afgörande, tilldömde juryn presterna en skadeersättning af — en penny, hvarefter den unge advokaten bars under jubelrop från rådhuset.

Under det sinnesstämningen var sådan inom kolonierna omgicks man i England med planer att lägga nya skatter på desamma. Det sista kriget hade ökat Englands statsskuld till nära 129 millioner pounds sterling och de engelska statsmännen framhöllo, att det var icke mera än rätt och billigt att kolonierna i någon mån återgäldade moderlandet krigskostnaderna, helst som kriget företagits för koloniernas skull och tillskyndat de senare stora fördelar för framtiden. Kolonisterna åter framhöllo, att *beskattning utan representation var tyranni*, att de fördelar, hvilka vunnits genom det sista kriget, tillföllo England lika så väl som kolonierna, att de sistnämde, hvilka — med undantag af Georgien — grundats utan understöd från den engelska statskassan, invecklats i kostbara och blodiga krig, hvilka England fört med sin gamle rival Frankrike, i hopp om att kunna förödmjuka densamme, och att kolonierna till lön för lemnadt understöd beröfvats sina fribref och erhållit till styresmän kungliga guvernörer, hvilka satt sina egna intressen framför folkets. Hvad det sista kriget särskildt angick, hade kolonierna lemnat det understöd i folk och penningar som moderlandet kunde billigtvis äska, och för öfrigt utgjorde de handelsfördelar England tillskansat sig i Amerika en rik ersättning för de kostnader kriget medfört.

Å dessa invändningar fästade de engelska statsmännen inga afseende. De förnekade rigtigheten af den beskattnings- och representationsgrundsats kolonisterna uttalat och framhöllo, att parlamentet var den högsta lagstiftande myndigheten för kolonierna så väl som för moderlandet, utan afseende på om de förre voro i detsamma direkt representerade eller ej. I sjelfva England var ju knappast 1 af 20 skattdragare representerad i parlamentet, men ingen ville väl derföre påstå, att detsamma icke skulle ega rätt att fatta beslut i skattefrågor, hvilka rörde alla medborgarena. Ingen af de senare beskattades till följe af sitt eget medgifvande och lika litet var kolonisternas samtycke oundgängligen af nöden vid skattläggning i Amerika. Kolonierna egde visserligen, enligt sina fribref, rätt att genom egna lagstiftande församlingar stifta s. k. "*by laws*," hvilka icke voro stridande mot parlamentets beslut, men de egde icke den högsta lagstiftande makten. Densamma

kunde icke af kronan genom fribref öfverlåtas till enskilda personer, korporationer eller kolonier; den var hela det engelska väldets "gemensamma egendom" och låg helt och hållet i parlamentets hand.

För att hämma "koloniernas handel med andra makter än England samt hindra all införsel af oförtullade varor" antogos kort efter freden i Paris och under det *Pontiac-kriget* 1) ännu

---

1) *Pontiac-kriget.* Då engelsmännen efter freden i Paris satte sig i besittning af fransmännens fästen och handelsposter väckte detta stort missnöje hos indianerna, hvilka varit fransmännens bundsförvandter. Senecaer, delawarer, shawneer, miamier, wyandoter och andra stammar ingingo förbund och beslöto, att under den tappre höfdingen *Pontiacs* (af ottawaernas stam) återeröfra landet. Den 9 Maj 1763 började Pontiac med 700 man belägra *Detroit,* hvars garnison uppgick endast till 120 man. Den 16 i samma månad intogs *Sandusky* och hela garnisonen derstädes massakerades. Derefter intogos dels med list, dels med våld *St Joseph, Fort Miami, Fort Ouatanon* (nära Lafayette, Indiana), *Michilimackinac, Presque Isle* (Erie), *Le Boeuf, Venango* och andra fästen. *Fort Pitt* och *Fort Ligonier* belägrades och uppfordrades att kapitulera. Omkring 100 engelska krämare blefvo under loppet af några dagar dödade och tusentals engelska nybyggare flydde med hustrur och barn från sina hem i vestra Virginien. Den 29 Juli erhöll Detroit undsättning af 260 man under Dalyells befäl. Denne gjorde kort derpå ett utfall från fästet, men blef slagen vid Bloody Run (den 31 Juli). Bouquet med omkr. 500 man, de fleste skottar, ryckte emellertid öfver Alleghany-bergen till Fort Pitts och Detroits undsättning och lyckades slå ett större antal indianer på flykten vid *Edge Hill* (d. 5 o. 6 Aug.), men förlorade i striden en fjerdedel af sin styrka. Först sedan fransmännen i Illinois uppmanat indianerna att sluta fred med engelsmännen och först sedan Pontiac blifvit öfvergifven af de flesta bundsförvandterna upphäfde han belägringen af Detroit (den 1 Nov.) I Juli påföljande år ryckte Bradstreet med 1100 man till Niagara och slöt der fred med 22 indianstammar, kom i September till Detroit och slöt der fred med ottawaerna, chippewaerna och andra stammar. Pontiac begaf sig då med 200 krigare till Illinois och nedsatte sig, enligt hvad en sägen meddelar, vid Kankakeefloden och ingick förbund med pottawatomierna derstädes. Detta förtörnade illinoierna och sedan Pontiac med sina krigare och bundsförvandter börjat jaga bufflar vester om floden skall krig med illinoierna hafva utbrutit, i hvilket de sistnämde besegrades. Ett möte för slutande af fred hölls efter en tid nära nuvarande Joliet. Illinoierna ville dock icke ingå på pottawatomiernas fredsvilkor och de förres höfding, Kineboo, blef slutligen så förbittrad på Pontiac för dennes mot illinoierna fiendtliga tal att han nedhögg honom under det han talade i rådsförsamlingen. (Enligt en annan uppgift skall Pontiac hafva blifvit mördad af en indian i engelsmännens tjenst). Kriget mot illinoierna fortsattes och slutade icke förr än hela denna stam utrotats från jorden. Bancroft uppger (VI: 297) att Pontiac mördades i April 1769.

härjade i Amerika skärpta föreskrifter rörande tullbevakningen i de amerikanska farvattnen, hvarefter de engelska tullsluparne och örlogsskeppen "slogo såsom örnar ned på de amerikanske lurendrejarnes skutor." Kort derefter —år 1764— då *Georg Grenville* var premierminister i England höjdes tullen på socker och andra varor hvarjemte det engelska parlamentet förklarade för första gången, att det, på grund af enhälligt beslut, ämnade lägga en stämpelskatt å de amerikanska kolonierna Det lemnade likväl dessa obetaget att, derest de så för godt funno, föreslå ett annat beskattningssätt, hvilket premierministern lofvade villigt antaga, förutsatt att det inbringade i statskassan en lika stor summa som stämpelskatten.

Utan att lyssna till de insagor, hvilka afgåfvos af de lagstiftande församlingarne i flera kolonier och af framstående amerikaner, såsom till dömes *Samuel Adams*, *Jakob Otis*, *Richard Henrik Lee*, *Benjamin Franklin* m. fl., antog det engelska parlamentet,"inom hvilket kolonierna egde många motståndare och få vänner," den ryktbara *stämpeltaxan* år 1765. Denna "taxa," hvilken antogs med ett öfverväldigande flertal röster (i underhuset den 27 Februari, i öfverhuset den 8 Mars och underskrefs af den vansinnige konungens ställföreträdare den 22 Mars), stadgade, att alla lagliga handlingar, såsom fastebref, kontrakt, testamenten, skuldsedlar, stämningar, vigselattester m. m. skulle skrifvas på stämpladt papper (charta sigellata), som kostade från 3 pence till 6 pounds sterling arket.

"Ingen af koloniernas "agenter" i London mycket mindre de engelske statsmännen hyste tanka på något synnerligt motstånd från kolonisternas sida vid lagens tillämpning. "Frihetens sol har gått ned," skref Benjamin Franklin till Karl Thomson (sedermera sekreterare i kontinental-kongressen) "amerikanarne måste tända industriens och ekonomiens lampor." "Var viss uppå," svarade den senare, "att vi skola tända facklor af helt annat slag." Strax underrättelsen om stämpeltaxans antagande hade nått Amerika, spridde den sig som en löpeld från koloni till koloni och uppväckte öfverallt ovilja och förbittring.

I *Virginiens* lagstiftande församling framlade den yngste af medlemmarne, Patrick Henry (i Maj 1765) resolutioner, i hvilka han förnekade parlamentet rättighet att lägga skatter å kolonierna. Dessa resolutioner uppväckte en stormig debatt, i hvilken den vältalige och djerfve Henry lät oförtydbart förstå, att konungen, enligt hans tanke, handlat som en tyrann. "Cæsar hade sin Brutus," utropade han slutligen, "Karl I sin Cromwell och Georg III" — här tystnade han till dess ropen, "högmålsbrott! högmålsbrott!", hvilka ljödo omkring honom, hade upphört, hvarpå han fortsatte — "må taga lärdom af deras exempel. Om detta är högmålsbrott, tyd det då till det värsta." Det djerfva talet gillades af "de yngre medlemmarne i huset och af de fleste åhörarne, som icke voro medlemmar af detsamma." Bland dessa sistnämda var en 22-årig student *Thomas Jefferson*, hvilken skulle i en snar framtid taga en verksam del i sitt fosterlands öden och dervid handla efter den grundsats, om hvilkens sanning han blef under Henrys tal fullt öfvertygad, grundsatsen, att "motstånd mot tyranner är lydnad mot Gud." Den 13 Maj antogos de 5 resolutionerna, hvilka derefter spriddes i kolonierna styrkande folket i dess beslut att af all makt förfäkta och försvara sina rättigheter.

Innan *Massachusetts* hade förnummit underrättelse om hvad som timat i Virginien utfärdade dess lagstiftande församling på den vältalige Jakob Otis förslag en rundskrifvelse till de öfrige kolonierna, i hvilken hemställdes huruvida icke af folket valda ställföreträdare borde sammanträda i New York för att tillsammans rådgöra i frågor, hvilka voro af allmän vigt. *Södra Carolinas* lagstiftande församling antog i Juli denna inbjudning på Kristoffer Gasdens inrådan och andra kolonier följde derefter det gifna föredömet.

Redan 1697 hade Wilhelm Penn föreslagit en förening af de olika kolonierna; liknande förslag väcktes derefter 1725 af Daniel Coxe i New Jersey och 1754 af Benjamin Franklin. Något verkligt kolonialförbund för fattande af gemensamma beslut åvägabragtes likväl icke. Först i Oktober 1764, då fullmäktige från nio kolonier sammanträdde i New

York till ofvannämda konvent, kändt under namnet *kolonial-kongressen*, vardt ett sådant förbund delvis åvägabragt. Norra Carolina, Virginien, New Hampshire och Georgien egde visserligen icke några ställföreträdare i nämde kongress, men de gillade dock den sak, för hvilkens verkställande kongressen sammanträdt. En s. k. rättighetsförklaring (Declaration of Rights), i hvilken framhölls, att endast koloniernas ställföreträdare egde rätt att pålägga skatter, att alla bidrag från kolonierna till engelska kronan voro fria gåfvor och att endast koloniernas egne "juries" egde domsrätt i landet, uppsattes af kongressen, som derjemte utfärdade en böneskrift till kung Georg III och en skrifvelse till det engelska parlamentet. Dessa handlingar undertecknades af de fleste medlemmarne den 25 Oktober, hvarpå kongressen upphäfde sina förhandlingar.

Den upphetsade sinnesstämningen hos folket ökades med hvarje dag. Den grundsats Samuel Adams såsom Master of Arts i Cambridge uttalat, att "det är lagligt att uppresa sig mot öfverheten, då landets väl så kräfver," var ett uttryck af folkets allmänna åsigt icke blott i Massachusetts, utan i flera andra kolonier. (Dock var tanken på skilsmessa från moderlandet ingalunda allmän). Episkopalpresterna i New York framhöllo visserligen, att undersåtar äro, enligt den heliga skrifts bud, pligtige att vara "öfverheten, som väldet hafver, underdånige, ty ingen öfverhet är utan af Gudi" (Rom 13: 1) och de anförde apostelens ord, "att de, som sätta sig deremot, de skola få en dom öfver sig," tilläggande: "derföre måsten I ock gifva skatt, ty de äro Guds tjenare, som sådant skola sköta" (Rom 13: 6). Men presbyterianerna och de öfrige reformerta kyrkosamfundens medlemmar genmälde: "Då hela Israel såg, att konungen icke ville höra dem gaf folket konungen ett svar och sade: hvad del hafva vi i David eller arf i Isai son? Israel gack i dina hyddor och se nu du till ditt hus David" (1 Kon. 12: 16). "Tyranni," sade de, "är ingen styrelse; evangelium lofvar frihet, ärorik frihet (glorious liberty)." Regeringens tjenstemän, hvilka blifvit tillsatta att försälja stämpladt papper, förolämpades och misshandlades, deras egendom förstördes och med våld och hotelser nödgades

de nedlägga sina befattningar 1). Den 1 November, då lagen skulle träda i kraft och verkan, fans näppeligen inom kolonierna ett enda ark af alla de ris stämpladt papper, som blifvit förda till Amerika 2). Dagen firades som en faste- bot- och böne-dag; man klämtade i kyrkklockorna, fartygen i hamnarne hissade flaggan å half stång o. s. v. Till en början upphörde nästan all handel och rörelse, som kräfde stämpladt papper, men det dröjde icke länge innan lagen öppet öfverträddes och förvandlades till en död bokstaf.

Under tiden bildade sig i landet *föreningar*, hvilkas medlemmar buro namnet "frihetssöner." Deras mål var att "bekämpa den engelska regeringens orättvisa och tryckande lagar och fordringar." De förnämste handlarne öfverenskommo att icke inforsla några varor från England förr än stämpelskatten blifvit upphäfd; derjemte bildades föreningar af båda könen, hvilka beslutade, att icke bruka några utländska klädesvaror. Att karda, spinna och väfva blef nu rika och förnäma damers sysselsättning. Endast den, som gick klädd i hemväfda kläder, egde något anseende i samhället.

I England voro åsigterna om stämpeltaxans rättmätighet delade och de engelska köpmännen och fabriksegarne insågo snart nödvändigheten att med kolonisterna förena sig i yrkan att parlamentet måtte upphäfva nämda taxa. Till lycka för både moderlandet och kolonierna timade i England vid denna

1) Redan den 14 Augusti hade Bostons borgare på spe upphängt bilden af en dylik tjensteman i en nära Essex och Washingtongatorna stående elm, hvilken derefter kallades "frihetsträdet;" de hade derpå (d. 26 Aug.) brutit sig in i "the Vice Admiralty Court," förstört dess böcker och handlingar, plundrat tullkollektörens hus, nödgat guvernören att fly och derefter med yxor sönderslagit och förstört både hans hus och husgeråd. Den 28 Aug. förstörde borgarne i Rhode Island två "rojalisters" hus och hem. Liknande tilldragelser timade i de öfrige kolonierna, ingen stämpel-tjensteman var säker till lif och egendom.

2) Det stämplade papperet hade antingen blifvit förstördt, undangömdt eller sändt till England. Skepp, som kommo från England och medförde stämpladt papper, öfverföllos och uppbrändes. I New Hampshire bars en likkista, å hvilken ordet "Friheten" var tecknadt, till grafven, jordfästning egde rum och derefter firades en uppståndelse-högtid under hvilken folket "i ursinnig yrsel ropade "frihet" och hotade sina s. k. "tyranner" med död eller landsflykt."

tid en *ministèrförändring*. Den nya ministeren insåg, att antingen måste den förhatliga lagen upphäfvas eller också Amerika med vapenmakt tvingas till lydnad. *Pitt* och *Edmund Burke* voro bland dem, hvilka kämpade ifrigast för stämpeltaxans upphäfvande. Detta skedde också slutligen (den 18 Mars 1766), men dock under bestämd förklaring, att parlamentet egde lagstiftningsrätt i alla mål, som rörde kolonierna.

Underrättelsen om stämpeltaxans upphäfvande väckte stor glädje både i England och i kolonierna, hvilka sistnämde på olika sätt ådagalade sin tacksamhet till Pitt och andra, hvilka "förfäktat Amerikas rättvisa sak." Litet eller intet afseende fästades under den allmänna glädjen vid förklaringen att parlamentet fortfarande egde lagstiftningsrätt i alla mål, hvilka rörde koloniernas beskattning, ty man ansåg, att denna förklaring tillkommit endast "för att dölja nederlaget och tillfredsställa en sårad stolthet."

Redan innan stämpeltaxan antogs, hade kolonisterna börjat göra en bestämd åtskilnad mellan "inre" och "yttre" beskattning. Den förra, till hvilken de räknade "den odrägliga börda stämpeltaxan ålade dem," hade de blifvit åtminstone för tillfället qvitt och de rigtade nu sitt motstånd mot den senare eller tullen å införslade varor. Såsom ifriga frihandlare hade köpmännen i städerna alltid ogillat denna skatt och genom smuggling sökt undandraga sig densamma så mycket som möjligt. Något allvarsammare motstånd hade de dock icke gjort. Nu började de emellertid förneka parlamentet rätt att pålägga landet denna skatt eller i minsta mån lagstifta för kolonierna. Det ligger en viss sanning i en engelsk historieskrifvares yttrande: "Kolonisternas anspråk stego i samma mån som moderlandet gaf vika för deras fordringar." Det hade nyss hetat: "*ingen beskattning* å dem, som ej äro representerade" (i parlamentet); nu hette det: "*ingen lagstiftning* utan motsvarande representation."

Samma år som stämpeltaxan antogs, fattade parlamentet ett beslut, att kolonierna skulle med qvarter och proviant förse de engelska trupper, hvilka för ordningens upprätthållande sändes dem. *New York* bestred parlamentet rätt att framkomma med en dylik fordran och vägrade hörsamhet. Denna

koloni till straff och andra till varnagel genomdref den engelske ministern *Karl Townshend* i parlamentet (1767) ett lagförslag, hvilket *beröfvade New York lagstiftningsrätt* till dess kolonien återvändt till lydnad för parlamentet. Han genomdref derjemte ett annat lagförslag, som lade *tull på the* och andra varor, som införslades till kolonierna, samt ett tredje, enligt hvilket tillsattes en *nämd af tulltjenstemän* (board of revenue commissioners) för öfvervakande af navigationsaktens tillämpning i kolonierna.

Då kolonisterna förnummo antagandet af dessa lagar "väcktes deras motstånd till nytt lif." De i Boston bosatte borgarena höllo "town möten" och beslutade, att icke från England införsla några varor, för hvilka tull skulle gäldas. *Massachusetts lagstiftande församling* sammanträdde derefter och antog (den 12 Jan. 1768) en till konungen ställd skrifvelse, i hvilken afgafs en kraftig insaga mot de nya lagarne eller rättare mot parlamentets försök att lägga skatter å kolonierna. Kort derefter (den 4 Febr.) antogs och afsändes en af Samuel Adams författad rundskrifvelse till de öfrige kolonierna, hvilka underrättades om nyssnämda skrifvelses innehåll och uppmanades att yttra sina tankar i frågan, "på det enig samverkan måtte åstadkommas." Samtidigt härmed sände den tillsatte nämden af tulltjenstemän en skrifvelse från Boston till England meddelande, att de voro i fara till lif och egendom och att det syntes dem omöjligt att utan militärstyrka tillämpa tull-lagarne, i hvilka klagomål guvernören för sin del instämde.

Den engelska ministeren, förtörnad öfver kolonisternas ofvannämda skrifvelse och öfver deras motstånd mot det fala parlamentets 1) lagar och förordningar, yrkade (i April) att

---

1) Ett parlament så skamlöst i sin korruption som det tolfte parlamentet, hvilket i verkligheten skilde Amerika och England, hade aldrig funnits. Det hade sina röster i beredskap för hvem som helst som var minister och för hvarje förslag ministeren för dagen framkom med. — Det var falt (corrupt), det visste att det var det och det gjorde sig lustigt öfver sin egen korruption" (Bancroft VI: 138) — "Det var så illa ansedt, att 170 af underhusets medlemmar lyckades icke blifva återvalda (till det 13:de parlamentet). Men korruptionen förlorde dock ingenting i oförskämdhet. Köpingar (boroughs) såldes öppet och röster köptes

koloniens lagstiftande församling skulle återkalla skrifvelsen i fråga samt offentligt förklara, att densammas antagande varit en förhastad och ovis handling; men härtill var den lagstiftande församlingen ingalunda villig, utan förklarade (i Juni) med 92 röster mot 17 att den vidhöll hvad den i skrifvelsen yttrat, hvarpå guvernören, enligt regeringens befallning, upplöste mötet.

Till svar på guvernörens och tulltjenstemännens framställning att militärstyrka var af nöden, derest parlamentets lagar och konungens "prerogativer" icke skulle trampas under fötterna af Bostons pöbel (mobb) beslöt ministeren ändtligen den 8 Juni 1768, att ett regemente soldater skulle förläggas i nämde stad, och en fregatt, två slupar och två kuttrar ditsändas för lagarnes upprätthållande. Ett skepp "Romney," förande 50 kanoner hade redan i Maj kommit till Bostons hamn och sedan qvarlegat derstädes. Befälhafvaren hade under tiden gjort sig hatad af folket, emedan han pressat matroser och "uppfört sig öfvermodigt." Oviljan mot honom och tulltjenstemännen fick ny näring den 10 Juni, då den rike köpmannen *Johan Hancocks* slup "Liberty" togs i beslag för öfverträdelse af tull-lagarne. En hop folk samlades, kastade stenar och smuts på tjenstemännen, sönderslogo fönstren i deras hus och släpade tullkontrollörens lustjakt till stadens "Common," hvarest den under jubel-rop och sång uppbrändes. Tulltjenstemännen flydde i förskräckelse till Castle William (nu Fort Independence) i Bostons hamn. — Underrättelsen om detta obetydliga upplopp väckte i England icke blott förbittring hos "statsmännen," utan äfven farhåga hos köpmännen, hvilka hade i Amerika fordringar uppgående till omkr. 4 millioner. Ministeren beslöt utan dröjsmål (den 27 Juli) att två regementen, hvartdera bestående af 500 man, skulle tillika med ett linieskepp sändas till Boston, hvars "town-möten" icke

---

till höjdt pris. Marknadspriset på ett säte i parlamentet var 4000 pounds, efter hvilken uppskattning hela det fala huset kunde hafva köpts för litet öfver 2 millioner pounds sterling och ett flertal röster för litet öfver 1 million. Dock kostade valet å vissa ställen kandidaterna 20,000 à 30,000 pounds pr man och det försäkrades att en person i Cumberland utbetalt 100,000 pounds för att blifva vald." (Ibid. 147).

längre skulle tillåtas trotsa parlamentet och hvars "upprorsmakare" skulle — enligt en af Henrik VIII:s lagar — om nöden så kräfde, sändas till England för att der stå till rätta för sina handlingar. Genom dessa beslut göto de engelska "statsmännen" olja på elden och väckte hos tänkande fransmän "glada förhoppningar." *Frankrikes* utrikes minister *Choiseul* hade i April 1767 sändt en tysk, *De Kalb*, såsom spejare till Amerika och "styrktes snart i hoppet, att de engelska kolonierna å andra sidan hafvet skulle komma att i en snar framtid affalla från moderlandet, derest detsamma sökte att å dem lägga skatter eller för dem lagstifta." Redan i Juli 1768 framhöll den franske ministern i sina enskilda skrifvelser att skilsmessan var endast en tidsfråga och att Frankrike borde påskynda densamma genom att träda i förbindelse med kolonierna och understödja dem i deras sträfvanden, hvilka lände Frankrikes rival (England) till skada.

Icke blott i de norra, äfven i de södra kolonierna rådde ett spändt förhållande mellan folket och regeringens embetsmän. I *Norra Carolina*, hvarest en viss Tryon var guvernör, hade folket länge genom olaglig beskattning och lagskipning plundrats af guvernören och hans underordnade tjenstemän. Följden häraf blef att kolonisterna i Orange och närgränsande counties bildade under namnet "*regulatorer*" ett förbund och öfverenskommo (den 30 April 1768) att icke betala några olagliga skatter, att med råd och dåd understödja hvarandra och i en underdånig skrifvelse framlägga för guvernören och den lagstiftande församling de klagomål, de hade att andraga. "Detta "regulatorernas" åtgörande betraktades med oblida ögon af guvernören och de öfrige embetsmännen; och, sedan några "regulatorer" gjort sig skyldiga till "mindre oordningar," stämplades hela rörelsen såsom uppror. Flere af landtmännen hemsöktes med böter och fängelse, och slutligen utkallades milisstyrka emot dem. Deras åkrar och hus ödelades De grepo då till vapen för att skydda hus och hem, men blefvo (den 16 Maj 1771) slagna nära Alamancefloden, hvarefter ett icke ringa antal afrättades, andra förklarades fågelfria och deras egendom dömdes förbruten till kronan eller rättare till guvernören. Ganska många "regulatorer" flydde nu vesterut,

hvarest de af cherokeerna erhöllo land, å hvilket de grundade en ny koloni, hvilken i framtiden kallades *Tennessee* 1).

Under det att dessa tilldragelser timade i söder arbetade "frihetens söner" i *Massachusetts* natt och dag för främjande af "folkets heliga sak;" och snart instämde flertalet af medborgarne i Samuel Adams yttrande: "Vi äro fria och vilja icke veta af någon konung." Den ryktbare *Faneuil Hall* 2) i Boston — vanligen kallad "frihetens vagga" — genljöd af allt mera frihetsglödande tal å s. k. "town-möten" och, då koloniens guvernör vägrade att sammankalla den lagstiftande församlingen, höllo Massachusetts medborgare på eget bevåg och i trots af guvernörens bud ett *konvent* (den 22—28 Sept. 1768), å hvilket de ånyo uttryckte sitt ogillande af parlamentets beslut att lägga skatt å kolonierna och inom dem upprätthålla en stående här

Samma dag som detta konvent upphäfde sina förhandlingar inseglade i Bostons hamn en engelsk eskader medförande

---

1) England önskade icke anlägga några nybyggen eller kolonier vester om Alleghany-bergen. Trots moderlandets vilja grundades dock flera handelsposter och nybyggen af köpmän, jägare och äfventyrare. År 1768 fans visserligen i hela *Kentucky* knappast en enda hvit nybyggare, men i *Missouri* hade den spanska staden Saint Louis befolkning på kort tid ökats, till följe af pelshandeln med indianerna. *Illinois* folkmängd uppgick till 1,358, af hvilka öfver 300 voro negrer. (Kaskakia hade en folkmängd af 600 hvita och 303 negrer; Kahokia 300 hvita, Prairie Du Rocher 125; Fort Chartres 15 o. s. v.) I *Indiana* hade Vincennes en folkmängd af 232 hvita, 10 negrer och 17 indianslafvar. Detroits folkmängd uppgick till 600. — Alla dessa nybyggen voro en "nagel i ögat på Englands statsmän," hvilka önskade en s. k."indiangräns" vester om de redan grundade kolonierna. *Virginien* protesterade mot denna plan och gjorde anspråk på Ohiodalen söder om Connecticuts gränslinie under det *New York* gjorde anspråk på landet till Eriesjön. I söder var gränslinie mellan de hvite och indianerna utstakad till Norra Carolinas norra gräns; den 14 Okt. 1768 (efter möte med cherokeerna i Hard Labor) utstakades gränsen från"Chiswells mine"till Kanawhaflodens inlopp i Ohiofloden. I November samma år uppgicks en annan gränslinie i norr. Från det ställe der Canada Creek förenar sig med Wood Creek gick gränslinien genom New York och vestra grenen af Susquehannahfloden till Kittaning, derifrån till Kanawha och sedan längs Ohio-floden till Tennessee floden.

2) Faneuil Hall skänktes af Peter Faneuil till Boston 1742, men blef efter eldsvåda ombyggd 1763. Den sista ombyggnaden skedde 1805. Faneuil Hall är i våra dagar dubbelt så bred och en våning högre än den gamla byggnaden.

2 *regementen soldater* och "nödigt artilleri." Denna styrka landsattes (den 1 Oktober) med stor pomp och ståt utan ringaste motstånd från borgarenas sida. På guvernörens yrkan, att qvarter i enskilda hus skulle af rådet anskaffas för trupperna gafs emellertid ett nekande svar, emedan denna yrkan var stridande mot den bokstafliga ordalydelsen i parlamentets beslut. En del af soldaterna inqvarterades då i statshuset, en del uppslog sina tält i the Common och för en del måste rum hyras. Kostnaden för dessa sistnämda qvarter och för manskapets underhåll måste af kronan bestridas. Styrkan ökades tid efter annan så att den i Maj 1769 uppgick till omkring 2000 man, men den var utan all annan sysselsättning än att "företaga marscher och återmarscher och uppföra sig stolt mot borgarena." De sistnämde beklagade sig bland annat öfver att utstälda vakter anropade dem då de om qvällarne och nätterna återvände till sina hem och att deras gudstjenster å "sabbathen" stördes af pukors och trumpeters ljud, hvilket allt var för de stränge puritanernas ättlingar en styggelse.

Det engelska parlamentet, förbittradt öfver det "passiva" motstånd regeringens lagar och embetsmän rönte i Massachusetts, uppmanade konungen (den 26 Jan. 1769) att gifva befallning till koloniens guvernör att han skulle, enligt en förordning från Henrik VIII:s tid, *sända för högmålsbrott anklagade amerikaner till England* att der stå till rätta inför engelsk domstol. Man hoppades genom denna åtgärd "blifva qvitt de uppviglare, hvilka underblåste missnöjet hos folket," de många advokater och boktryckare, hvilka en af konungadömets vänner ansåg förtjenta af landsförvisning till Afrikas sandöknar.

Då *Virginiens* och *Norra Carolinas* lagstiftande församlingar sammanträdde, uttryckte de ett bestämdt ogillande af parlamentets handling och blefvo till straff härför upplösta af nämda koloniers guvernörer. *Massachusetts* lagstiftande församling sammanträdde derefter i Boston (i Maj) men vägrade att upptaga några frågor till dryftning förr än de trupper, hvilka omgåfvo statshuset, aflägsnats. Församlingen ajournerade derpå för att åter sammanträda i Cambridge, hvarest

den bl. a. antog resolutioner, i hvilka upprätthållandet af en stående här inom kolonien under fredstid förklarades vara ett ingrepp i folkets fri- och rättigheter. Sedan de anslag guvernören äskat blifvit af den lagstiftande församlingen vägrade, upplöstes densamma och medlemmarne hemförlofvades, styrkta i sitt beslut att kämpa till det yttersta för frihet och rätt.

Kolonisterna läto icke afskräcka sig i sitt beslut af underrättelsen om det sorgliga öde som drabbat den franska *republiken Louisiana*, hvilken efter en kort tillvaro dukade under för spaniorernas list och våld 1). "Frihetens eld vårdades af män lika oförskräckta som *Daniel Boone*," hvilken vid denna tid genomströfvade med 5 följeslagar vesterns vildmarker och grundade det första nybygget i nuvarande *Kentucky*. Af nästan alla kolonierna fattades beslut att icke från moderlandet införsla några handelsvaror förr än alla tull-lagar blifvit upphäfda och den, som bröt mot dessa beslut, var icke trygg till lif och egendom. Frihet var "patrioternas" valspråk, oafhängighet det mål, som började småningom framstå för deras blick.

---

1) *Republiken Louisiana.* Den 10 Juli 1765 meddelade den stolte spanioren Antonio De Ulloa för det höga rådet i New Orleans, att han blifvit utnämd att taga den af Frankrike mot folkets vilja afträdda staden i besittning för spanska kronans räkning. Han kom också den 5 Mars 1766 i sällskap med 3 kapucinermunkar och 80 soldater till New Orleans. Den franska garnisonen (300 man) vägrade att aflägga trohetsed och inträda i spansk tjenst och folket ville på inga vilkor utbyta den franska flaggan mot den spanska. Ulloa flyttade efter en tid från staden och densamma fick sköta sig sjelf, hvilket icke var lätt, helst som det oinlösta pappersmyntet uppgick till 7 millioner livres. Förslag väcktes att förvandla staden till en republik lik Amsterdam. Den lagstiftande församlingen skulle bestå af 14 valda ombud och den verkställande makten läggas i händerna på en "protector." Borgarena yrkade fri handel med Frankrike och Amerika samt framför allt att blifva befriade från Ulloa. (Denne afreste också inom kort till Havana). Sedan borgarenas böner till Frankrike om hjelp och skydd lemnats utan synnerligt afseende kom den spanske befälhafvaren O'Reilly den 8 Augusti 1769 till New Orleans med en flotta af 24 fartyg och 3000 man. Han tog staden i besittning och lyckades genom list få ledarne af den republikanska rörelsen i sina händer. Fem dömdes till döden och afrättades (den 25 Okt.) och sex dömdes till fängelse. New Orleans folkmängd var då 1801 hvita, 31 fria negrer, 68 af blandad race, 60 indianer och 1225 slafvar.

Ett spändt förhållande rådde mellan folket och soldaterna både i Boston och New York. Oqvädingsord och slagsmål dem emellan voro ingalunda sällsynta. En s. k. "frihetspåle" (Liberty Pole) i New York hade af soldaterna nedhuggits; strax samlade sig omkring 3000 medborgare (den 17 Febr. 1770) för att uppresa en ny och ett slagsmål började, hvilket räckte ett par dagar. I Mars timade ett liknande slagsmål i Boston. Detta slagsmål, den s. k. *Boston massakern*, hvilken väckte det största uppseende, började dermed att en soldat blifvit (den 2 Mars)genompryglad af en borgare. Sent på qvällen den 5 i nyssnämda månad förolämpades soldaterna . under det de voro under vapen. En af dem, som erhållit ett slag, öppnade eld på "gatpojkarne" och sex andra soldater följde föredömet. 3 personer blefvo dervid dödade och 8 sårades. Strax skyndade några frihetssöner att ringa kyrkornas klockor; hela staden kom i rörelse; flera tusen borgare samlades för att hämnas sina "slagtade bröder." De stora folkhoparne skingrade sig dock snart, efter det guvernören försäkrat, att rättvisa skulle påföljande dag skipas, och de förnummit att kapten Preston och de skyldiga soldaterne arresterats. Johan Adams och Josia Quincy, två af koloniens mest framstående män, uppträdde inför domstolen såsom deras advokater; kaptenen och sex soldater frikändes, två dömdes att för dråp "brännas i handen inför sittande rätt." Till följe af borgarenas bestämda yrkan, fingo soldaterna order att uppbryta från staden och aftåga till Castle William.

Amerikanernes vägran att köpa varor i England bevekte köpmännen i London till yrkan att den förhatliga tullen skulle upphäfvas. Samma dag som "Boston-massakern" timade förordade och genomdref premierminister *North* i parlamentet *upphäfvande af tullen på alla i* 1767 *års tulltaxa omnämda handelsvaror*, *utom te*. Ministern förmodade att kolonisterna ej skulle hafva något emot att betala en låg tull på denna vara och derigenom skulle parlamentets "rättighet att skattlägga kolonierna häfdas." Men det var just denna rättighet striden gälde, icke det större eller mindre penningbeloppet.

Emellertid hade parlamentets beslut, till följd att införseln af engelska handelsvaror — *utom te* — började ökas. Ett

godt förhållande mellan kolonierna och moderlandet ville dock icke återvända. I September fick Massachusetts guvernör order från England att koloniens fästen skulle besättas af de kungliga trupperna, hvilken order var i strid med Massac' usetts fribref. Guvernören åtlydde regeringens befallning,men ådrog sig derigenom så stor ovilja af folket, att han under en hel vecka icke vågade sofva i sitt eget hus. De strängt calvinistiske presterna klagade i sina predikningar bittert öfver att "Israels fästen fallit i de orättfärdiges händer;" och då den lagstiftande församlingen sammanträdde höll den, med anledning af ofvannämde händelse, en allmän faste- bot- och bönedag. Påföljande år (1771) då den lagstiftande församlingen beslöt, att tulltjenstemännen i Boston skulle erlägga en viss skatt och guvernören med sitt *veto* omkullkastade detta beslut, höjdes förnyade rop om "förtryck" och "tyranni." Sådana ljödo vid denna tid icke blott i New England och de södra kolonierna, utan äfven i den aflägsna vestern i *Indiana* och *Illinois*, hvars innebyggare fordrade "konstitutionel styrelse." då den engelska ministeren deremot yrkade, att de skulle återflytta till någon eller några af kolonierna i östern.

Under sommaren 1772 timade i *Rhode Island* en händelse, genom hvilken den bittra sinnesstämningen i New Englands staterna ökades. En engelsk skonare "*Gaspee*"hade blifvit sänd till Narragansetviken för att bistå tulltjenstemännen vid jagt efter lurendrejare-skutor. Detta förtörnade på det högsta staden *Providences* köpmän och borgare och då Gaspee under jagt efter en slup fastnade å grund nedom Pautuxet (den 9 Juni) samlade sig beväpnade män från Providence och Bristol och rodde påföljande natt ut till skonaren och satte eld på honom, efter det besättningen blifvit förd i land. Hög belöning utlofvades till den, som kunde upptäcka våldsverkarne, men någon angifvare anmälde sig icke.

År 1773 bildades i många af kolonierna s. k. "*committees of correspondence*" för att, såsom det hette, med hvarandra utbyta meningar och främja endrägt vid fattande af för kolonierna vigtiga beslut, men i sjelfva verket för att "förbereda

befrielseverket"1). Samtidigt härmed föranstaltade North att *te skulle till Amerika införslas* och der försäljas till och med billigare än i England. Han hoppades,att kolonisterna skulle derigenom bevekas att åsidosätta sin beskattningsgrundsats och utan knot betala den låga tullen, 3 pence pr pound, men häruti hade han misstagit sig. De uppretades tvärtom till det yttersta af hans försök att förmå dem till eftergift i sina fordringar 2). Till *Charleston*, Södra Carolina, införslades visserligen efter en tid te, men, tillfölje af folkets motstånd, måste detsamma inpackas i unkna källare, hvarest det snart blef förstördt. De handelsfartyg, hvilka förde te till *Philadelphia* och *New York*, nödgades att med detsamma återsegla till England. "Patrioterna" i *Boston* ämnade likaledes nödga de fartyg, som fört sådan last till sistnämde stad, att återföra den till moderlandet, men guvernören vägrade fartygen tillåtelse att lemna hamnen. Möten höllos då i Faneuil Hall och det beslöts, att intet te skulle få införas i staden. Vid slutet af ett sådant möte (i "the Old South Meeting-house"), å hvilket Adams, Young, Quincy m. fl hållit ljungande tal, gingo en hop till mohawk-indianer utklädde borgare om bord på fartygen, bemäktigade sig desamma och kastade lasten, bestående af 342 kistor te, i hamnen 3). Denna händelse, som

---

1) Bostons kommitte tillsattes den 2 Nov. 1772. Jakob Otis — "who was now but a wreck of himself" —, Samuel Adams och Josef Warren voro medlemmar af densamme. De öfriga "towns" i *Massachusetts* valde derefter hvar sina medlemmar. Den 12 Mars 1773 valde *Virginien* en liknande kommitte. Bland, Lee, Henry, Carr och Jefferson voro medlemmar af densamme. *Rhode Island, New Hampshire* och *Connecticut* följde i Maj s. å. det gifna föredömet. *New-York* och *Pennsylvanien* "stodo derjemte i flitig brefvexling med kommitteen i Boston."

2) Till hvilken höjd förbittringen steg kan man förstå af de yttranden, som de mest radikale bland "frihetens söner" fälde. Så till dömes yttrade den unge *Quincy*, att böner och tårar voro jemte dolkar (daggers) de medel, som, enligt Guds ord, kunde brukas för vinnande af befrielse ur moabitiskt förtryck. "Ljusets Herre," sade han, "har gifvit oss ett passande budskap att bringa till en tyrann, nemligen ett svärd en aln långt i hans buk, och hvarje ärans man, som önskar varda en Ehud (Dom. 3: 16—3) bör bemöda sig om att blifva öfverbringare af detta budskap" (Bancroft VI: 426).

3) Då desse indianer återvände hem,öppnade amiral Montague sitt fönster och ropade till dem: "Gossar! Ni hafven haft en vacker natt för edert indian-äfventyr, men kommen ihog, att Ni hafven ännu icke betal-

timade natten mellan den 16 och 17 December 1773, är i historien känd under namnet "*Boston Tea Party.*"

Då det engelska parlamentet påföljande år sammanträdde vidtog det *mot Massachusetts rigtade straff-åtgärder.* Genom den s. k. "*Boston Port Bill*" spärrades Bostons hamn och Salem upphöjdes till stapelstad och regeringssäte. *Koloniens fribref öfverändakastades,* åtminstone delvis, genom stadganden att konungen eller guvernören skulle utnämna alla exekutiva, judiciela och militära embetsmän. *För mord eller annat groft brott anklagade embetsmän* i Massachusetts skulle hädanefter undergå ransakning i Nova Scotia eller England och slutligen *utvidgades Canadas gräns* på de gamla koloniernas bekostnad, hvarigenom den der införda absoluta statsförfattningen utsträcktes till de delar af koloniallandet, som tillades Canada eller till nuvarande Ohio, Michigan, Indiana, Illinois och Wisconsin 1).

För att verkställa dessa parlamentets beslut sändes *general Thomas Gage* såsom de kungliga truppernas högste befälhafvare till Amerika, och utnämdes han derjemte till guvernör öfver Massachusetts, dit ytterligare fyra regementen fingo order att med honom afsegla 2).

---

spelmannen." "Ack, bekymra eder icke derom!" sade en af ledarne. "Kom hit ut och vi skola på två minuter betala räkningen!" Amiralen åtlydde icke uppmaningen.

1) "Boston Port Bill antogs den 29 Mars 1774. Lagförslaget, som åtminstone delvis öfverändakastade koloniens fribref, antogs den 28 April s. å och de öfriga lagförslagen dagarne derefter.

2) General Gage ankom till Boston den 17 Maj 1774 och stadens hamn spärrades den 1 påföljande Juni. Den 5 i samma månad ingingo borgarena ett "högtidligt förbund"(solemn league and covenant) att upphäfva all handelsförbindelse med England och icke köpa engelska handelsvaror efter den 31 Augusti. En del af borgarena gillade dock icke detta beslut, som af Gage stämplades "oförsvarligt, fiendtligt och förrädiskt" på samma gång som han uppmanade embetsmännen i olika counties att häkta hvar och en, som kungjorde eller underskref beslutet i fråga. Koloniens folkmängd uppskattades till 400,000 och männen mellan 16 och 60 år till 120,000, de flesta väl öfvade i vapens bruk. Man var nu allmänt betänkt på att af de sistnämde bilda en milisstyrka och "pipor, trummor och kommandorop hördes i hvar by." De af Gage tillsatte embetsmännen tvingades att nedlägga sina befattningar och kunde följaktligen icke till straff befordra "upprorsmakarne."

Underrättelserna om parlamentsbesluten, hvilka trycktes i amerikanska med svarta kanter försedda tidningar, väckte allmän förbittring och åstadkommo ett planmessigt motstånd. Virginiens lagstiftande församling förordnade, att den dagen, å hvilken Bostons hamn spärrades, skulle firas såsom en faste-, bot och bönedag. I Philadelphia klämtades i kyrkklockorna och många af stadens innevånare klädde sig i sorgdrägt. Liknande tecken af deltagande visade sig i flera af de öfriga kolonierna. Då Massachusetts lagstiftande församling slutligen sammanträdde i Salem (i Juni 1774) beslöt den att inbjuda de öfrige kolonierne att sända ombud till en ny kolonialkongress och valde 5 ombud till densamma.

Den 5 September 1774 sammanträdde denna kongress i *Carpenters Hall i Philadelphia*. Den är i historien känd under namnet *första kontinental kongressen* och bestod af 53 deputerande 1) från alla kolonierna, utom Georgien. Efter det bön hållits, valdes *Peyton Randolph* från Virginien till president och *Karl Thomson* från Pennsylvanien till sekreterare. Derefter förklarade kongressen, att hela landet borde understödja Massachusetts i motståndet mot parlamentets beslut, uppsatte en ny *rättighets förklaring* (Declaration of Rights), förband sig att *icke införsla varor eller produkter från England* 2) eller engelska Westindien samt afflät med mycken talang, lugn och hofsamhet affattade *skrifvelser till konungen, engelska folket och innebyggarne i Canada*, hvilka skrifvelser "på det klaraste ådagalade, att amerikanerne endast sökte försvara sina naturliga och mödosamt förvärfvade rättigheter mot engelska regeringens och parlamentets god-

---

1) Bland kongressens medlemmar voro Samuel Adams, Johan Adams, Cushing och R. T. Paine från *Massachusetts*. Filip Livingston och Johan Jay från *New York*, John Dickinson från *Pennsylvanien*, Georg Washington, Patrick Henry och R. H. Lee från *Virginien*, Kristoffer Gadsden och J. Rutledge från *S. Carolina* m. fl.

2) Kongressen fattade äfven följande märkliga beslut: "Vi vilja hvarken införsla eller köpa några införslade slafvar efter den 1 nästa December, då vi vilja helt och hållet upphöra med slafhandeln, hvarken sjelfva befatta oss med densamma eller uthyra våra fartyg och sälja våra varor till dem, som drifva sådan handel."

tyckliga maktspråk" 1). Sedan kongressen derefter beslutat att åter sammanträda under påföljande Maj upphäfde den sina förhandlingar.

Massachusetts lagstiftande församling hade under tiden sammanträdt (i Okt.) och förklarat sig vara en *provincial kongress* 2). Den valde *Johan Hancock*, en rik köpman i Boston, till president och vidtog mått och steg för upprättande af en *milisstyrka*, s. k. *"minute men,"* färdiga att gripa till vapen en minut efter det order dertill gifvits. De öfriga kolonierna följde snart det gifna föredömet. I *Virginiens* lagstiftande församling väckte Patrick Henry (i Mars 1775) förslag om uppställande af en republikansk här, under förklaring, att han för sin del önskade "frihet eller död," en önskan, som flertalet af hans landsmän delade. De kolonister, hvilka sällade sig till och understödde engelsmännen, kallades *rojalister* eller *tories*, de öfrige *patrioter* eller *whigs*, men af engelsmännen *rebeller*.

---

1) "Dessa adresser," säger Weber, "gjorde största uppseende och ledde hela Europas uppmärksamhet på denna verldsdel, der okonstlade och lugna män med största klokhet och beslutsamhet försvarade frihet och menniskorätt emot våld och öfvermakt." — Under de föregående åren (1769—1773) hade det engelska och det amerikanska folket med spänning läst de berömda *"brefven af Junius,"* utmärkta genom kärnfullt språk, diktionens skönhet och sin skarpt träffande polimik. Den engelske demokraten och fritänkaren *Thomas Paine*, skref också vid denna tid i Amerikas intresse.

2) Gage hade den 1 September tagit i beslag 250 halftunnor krut, som kolonisterna fört till Quarry Hill, mellan Medford och Cambridge. Han hade vidare befästat Boston Neck. Allt detta uppretade folket. Till och med barnen grepos af den anda, som besjälade deras fäder. Gossarne i Boston voro vana att om vintrarne bygga snövallar och gå på skridskor i the Common, men de engelske soldaterna förstörde under vintren (1774—75) deras snöhus och sönderslogo isen å dammarne. Gossarne vände sig då med sina klagomål till gen. Gage: "Hvad vill detta säga?" sade han, då de deputerade ankommo. "Hafva edra fäder lärt eder vara upproriska och sändt eder hit att visa det?" "Ingen har sändt oss," svarade en af pojkarne. "Vi hafva aldrig förolämpat edra trupper, men de hafva nedtrampat våra vallar och förstört vår is. Vi klagade deröfver, då kallade de oss unga rebeller och sade, att vi kunde hjelpa oss sjelfva. Vi klagade för kaptenen, han skrattade åt oss. I går förstördes våra verk för tredje gången och vi fördraga det icke längre." Då sade generalen: "Till och med barnen i detta land insupa kärlek till friheten med den luft de andas. Gån, mina tappra gossar, och varen vissa om, att ingen af mina soldater skall åter ostraffad förorätta eder."

Det *engelska parlamentet* var ingalunda böjdt för eftergifter. Förslag väcktes visserligen af lord *Chatham* (den 20 Jan. 1775), att den i Boston förlagda militärstyrkan skulle hemkallas; men konungen, ministeren 1) och flertalet af parlamentets ledamöter ville icke lyssna till de visa råd, som nämde statsman uttalade under det han i ett dråpligt tal förfäktade sitt förslag. Detsamma *förkastades* (i öfverhuset med 68 röster mot 18) och parlamentet förklarade i det stället (i Febr.) *Massachusetts i upprorstillstånd*, beslöt att *skepp och manskap skulle sändas till Boston*, att "förstärka krigsmakten derstädes" samt *förbjöd kolonisterna att idka fiske vid Newfoundland-bankarne.* Kort derefter fingo äfven *de medlersta och södra kolonierna* — utom New York, Norra Carolina och Georgien — röna tydliga prof på parlamentets misshag; och, sedan alla förlikningsförsök misslyckats, utbröt kriget.

II. Kriget. 1. *Tidsskedet från krigets början till sjelfständighetsförklaringens antagande* a) 1775 års händelser. — Natten mellan den 18 och 19 April 1775 sände general Gage i Boston öfverste-löjtnant Smith och kapten Pitcairn med 800 man till Concord, en by 16 mil från Boston, för att förstöra de ammunitionsförråd, hvilka blifvit af amerikanerna samlade derstädes 2). Trots generalens alla försigtighetsmått fingo kolonisterna på landet genom signaler och budbärare

1) North synes dock hafva velat undvika brytning med kolonierna. I en på uppdrag af honom författad brochure, som spriddes i Amerika vid denna tid, heter det uttryckligen: "We give up the disgraceful and odious privilege of taxing you. As to the judges dependent on the kings pleasure, if you suspect us, appoint your own judges, pay them your own salaries. If we are wrong in thinking your charters formed by accident, not by forethought, let them stand as they are. Continue to share the liberty of England." North var med få ord en vek och obestämd man, som väl i parlamentet förordade stränga åtgärders vidtagande, men lemnad åt sig sjelf ryste för deras följder.

2) Gage fick den 15 April order från England att taga i beslag alla af rebellerna samlade förråd för ett fälttåg, att häkta och kasta i fängelse de kolonister, hvilka i hans tanke begått högmålsbrott, isynnerhet de förnämsta medlemmarne af Massachusetts provincialkongress, hvilka han icke egde rätt att benåda.

underrättelse om det besök de hade att vänta, hvarpå de genast grepo till vapen 1).

Då engelsmännen kommo till *Lexington* 2), funno de utanför kyrkan derstädes omkring 70 dåligt beväpnade milissoldater under Johan Parkers befäl. Major Pitcairn red upp till dem och ropade: "Rebeller, skingren eder! Läggen ned edra vapen och skingren er!" Landtmännen, hvilka voro "för få att göra motstånd, för tappra att fly," åtlydde icke befallningen. Då aflossade han å dem sin pistol och kommenderade sina soldater att gifva eld. 8 amerikaner blefvo dervid dödade och 9 sårades 3).

Engelsmännen framryckte derefter till *Concord*, hvarest de förstörde alla förråd, som amerikanerna icke hunnit undanskaffa. Sedan en skärmytsling derefter egt rum, anträddes återtåget till Boston. Under detsamma angrepos engelsmännen nästan oafbrutet af de amerikanska landtmännen, hvilka dolda i hus, bakom träd och stenmurar underhöllo en häftig eld å "rödrockarne" 4). Smith sårades och hans af marschen och striden uttröttade styrka var i fara att råka i fångenskap, då den vid Lexington möttes af undsättning, omkring 900 man under lord Percy. Förföljandet upphörde dock icke, utan fortsattes till Charlestown. Engelsmännen förlorade å detta tåg 373 man 5), amerikanerna 88.

---

1) I det spärrade Boston upphängdes lanternor i North Church's torn; ljuset från desamme sågs i Charlestown, hvars borgare förstodo signalen och sände bud till omkringliggande byar. W. Daves och R. Revere hade derjemte blifvit sända direkt från Boston för att kalla folket till vapen. Smith hann icke framrycka långt med sin styrka innan han hörde stormklockor ljuda och han sände strax bud till Boston att förstärkning skulle sändas honom utan dröjsmål.

2) Lexington ligger omkring 10 mil nordvest från Boston, 7 mil öster om Concord. Det var vid denna tid en by med omkring 700 innevånare.

3) Namnen på de amerikaner, som stupade voro: Jonas Parker, Isak Muzzey, Robert Munroe, Jonathan Harrington d. y., Caleb Harrington, Samuel Hadley, Johan Brown och Ashael Porter.

4) Amerikanska historieskrifvare påstå, att de engelska soldaterna begingo under sitt tåg oförsvarliga grymheter, plundrade och brände, misshandlade värnlösa qvinnor och barn o. s. v. men detta förnekas åter af andra författare.

5) 65 döda, 180 sårade, 28 fångar.

Ryktet om striderna vid Lexington och Concord flög som en löpeld genom landet; och *folket grep till vapen.* Milistrupper från New Hampshire, Connecticut, Rhode Island och andra kolonier i New England 1) skyndade under Starks, Putnams, Greens och andra valda officerares befäl till Boston, hvarest förskansningar börjat uppkastas från Roxbury till Mystic-floden. Om aftonen den 18 April voro jemförelsevis få kolonister beredde att omedelbart börja öppet krig mot moderlandet: den 19 i samma månad "voro konungens guvernör och konungens här strängt belägrade i Boston" 2).

Ett par veckor derefter samlade sig å östra sidan om Champlain-sjön en hop milistrupper från Vermont och Connecticut i afsigt att anfalla *Ticonderoga*, i hvilket fäste funnos stora vapen- och ammunitionsförråd. Anfallsstyrkan bestod af 270 man, anförda af Ethan Allen och Seth Warner, hvilka åtföljdes på detta tåg af den tappre patrioten Benedict Ar-

---

1) Det var dock icke blott i New England som folket väpnade sig. I *New York* stängde folket tullhuset och "både episkopaler och presbyterianer ingingo derefter i miliskompanierna." I *New Jersey* var folket villigt att "våga lif och blod för bröderna i Massachusetts." Till och med qväkarne i *Pennsylvanien* började öfva sig i vapens bruk. I *Delaware* upprättades miliskompanier, i hvilka icke så få *svenskar* ingingo. I *Virginien* hade guvernör Dunmore den 20 April låtit bortföra krut ur ett kruthus i Williamsburg. Detta uppretade folket, som yrkade att krutet skulle återställas. Patrick Henry stälde sig i spetsen för milistrupperna och marscherade mot Williamsburg. Guvernören hotade då att förklara slafvarne fria, men betalade slutligen krutet med 330 pounds sterling. Sedan han derefter utfärdat en proklamation mot Henry och hans "bedragne följeslagar," sökte han skydd å ett engelskt skepp undan folkets förbittring. I *Norra Carolina* förklarade borgarena i Charlotte, att de icke voro skyldiga Englands konung trohet, att de voro fria och oafhängiga. *Detta var den första offentliga sjelfständighetsförklaringen i Amerika,* under detta tidehvarf. *Södra Carolina* beslutade uppställa 2 infanteriregementen och ett regemente "rangers." I *Georgien* uppgick milisstyrkan inom kort till 3000 man och medborgarena firade konungens födelsedag med att bryta sig in i de kungliga förrådshusen och plundra dem på kulor och krut samt derefter uppresa "frihets-pålar."

2) I Roxbury fördes befälet af Johan Thomas, i Cambridge af A. Ward. Disciplin saknades dock. En stor del af trupperna återvände till sina hem efter en kort tid. Artilleriet i amerikanernas läger bestod af 7 kanoner i Cambridge och 16 i Watertown och flera af dessa voro obrukbara. Det krutförråd som samlats i olika counties, uppgick icke till 68 tunnor, (barrels).

nold, som i framtiden blef en förrädare. Natten mellan den 9 och 10 Maj försökte Allen att i några små båtar öfverföra sin lilla styrka till andra stranden; men då det dagades hade endast några officerare och 83 man kommit öfver. Med dem marscherade han utan tvekan mot fästet och lyckades öfverrumpla detsamma. Då den förskräckte kommendanten frågade å hvad myndighets vägnar Allen fordrade, att han och fästet skulle gifva sig, svarade denne: "Jag fordrar det i den store Jehovahs och kontinental-kongressens namn;" och hans fordran hörsammades. Ticonderoga, som kostat England 8 millioner pounds sterling, föll tillika med 122 kanoner, fyra fartyg och stora förråd af ammunition i amerikanernas händer utan blodsutgjutelse. Två dagar derefter dagtingade *Crown Point* och väg var dermed öppnad till Canada 1).

Samma dag som Ticonderoga intogs sammanträdde *den andre kontinental kongressen i Philadelphia.* Denna kongress affattade en ny skrifvelse till konungen, tillsatte ett "hemligt utskott" att brefvexla med europeiska makter, förklarade sig vara "*Amerikas Förenta Koloniers*" gemensamma styrelse, beslöt att, derest behofvet så kräfde, utfärda s. k. "Bills of Credit" å 3 millioner dollars och uppställa en *kontinental arme* af 2000 man. Till högste befälhafvare för denna här, hvilkens stamtrupper voro samlade vid Boston; föreslog Johan Adams en af kongressens medlemmar *Georg Washington* från Virginien, hvilken också valdes enhälligt (den 15 Juni) och förklarade sig villig att tjena sitt fosterland utan

---

1) Den 11 Juni timade den *första sjöstriden mellan engelsmän och amerikaner.* En engelsk kutter "Margaretta" togs då af två med amerikaner bemannade fartyg nära Machias hamn.

I *England* väckte underrättelsen om striden vid Lexington uppriktig sorg hos en stor del af folket, förvåning och förbittring hos regeringen. Londons borgare yrkade, att ministrarne skulle resignera; vid ett enda möte i London upptogs en subskription af 100 pounds sterling till enkor och barn efter "de älskade amerikanske medborgarena, hvilka omenskligt mördats af konungens trupper;" och engelska officerare vägrade att tjenstgöra "i krig mot vänner och bröder." Konungen och hans rådgifvare deremot tänkte icke på annat än att "med svärd i hand genomdrifva sin vilja." Planer uppgjordes att för penningar skaffa trupper från Hessen Kassel och Ryssland och att förmå indianstammarne att anfalla de amerikanska nybyggena.

lön. Derpå nedlade han sin befattning i kongressen och begaf sig till Cambridge, hvarest han den 3 Juli tog befälet öfver milistrupperna, som då uppgingo till omkring 14,000 man 1).

De engelska generalerna Wilhelm Howe, Henrik Clinton och Johan Burgoyne hade i Maj kommit till Boston med *förstärkning*, så att den engelska hären derstädes uppgick till omkring 10,000 man. Gage beslöt nu att vidtaga kraftiga mått och steg till upprorets undertryckande. Den 12 Juni, samma dag som kontinentalkongressen förordade att en allmän faste-, bot- och bönedag skulle hållas i alla kolonier, utfärdade Gage en *proklamation*, i hvilken han utlofvade amnisti åt alla, som nedlade vapen, och "återvände till lydnad;" Johan Hancock 2) och Samuel Adams 3) härifrån likväl undantagna, Fyra dagar derefter förnummo amerikanerna, att Gage hade för afsigt att befästa Bunker Hill å halfön mellan Charles-floden och Mystic-floden. För att hindra detta och på samma gång fastare innesluta Boston sändes *öfverste Prescott* med 1000 milistrupper (natten mellan den 16 och 17 Juni) att intaga nämda höjd. Af en eller annan orsak ryckte Prescott med sin styrka längre fram till Breeds Hill, hvarest han uppkastade förskansningar och hvarest påföljande dag utkämpades den batalj, hvilken i historien fått namnet *slaget å Bunker Hill* 4).

---

1) Den andre kontinentalkongressen utsåg icke blott öfverbefälhafvare utan derjemte fyra generalmajorer (Ward, Lee, Schuyler och Putnam) samt åtta brigadgeneraler (Pomeroy, Montgomery, Wooster, Heath, Spencer, Thomas, Sullivan och Greene). — *Georgien* egde vid kongressens sammanträde i September för första gången ställföreträdare i densamme.

2) *Johan Hancock* var född i Quincy, Massachusetts, 1737. Han valdes 1775 till president för kontinentalkongressen, underskref sjelfständighetsförklaringen 1776 och afled i Quincy 1793.

3) *Samuel Adams* var född i Boston 1722. (Han och Johan Adams voro något slägt). Äfven han var en af dem, som underskrefvo sjelfständighetsförklaringen, och afled i Boston 1803.

4) *Bunker Hill monumentet*, en obilisk 221 fot hög, som upprests till minne af slaget, står icke på Bunker Hill utan på Breeds Hill, hvarest förskansningarne uppkastades. Hörnstenen till monumentet lades af general Lafayette den 17 Juni 1825. 40 veteraner, som deltagit i Bunker Hill slaget, 200 soldater från frihetskriget, president Johan Quincy Adams och hans kabinett voro bland de närvarande. Daniel Webster höll ett af sina berömda tal vid detta tillfälle.

Då engelsmännen fingo i dagningen se, att amerikanerna å höjden uppfört förskansningar, började de beskjuta desamme från Copps Hill i Boston och från krigsskeppen i hamnen. Amerikanerna fortsatte dock sitt arbete och förlorade under hela förmiddagen endast en man. Omkring 3000 engelsmän under generalerna Howe och Pigot öfvergingo emellertid om aftonen till Charlestown för att storma förskansningarne. De af nattens och dagens arbete uttröttade amerikanerna hvilka genom erhållen förstärkning ökats till 1500 man, upphörde då med arbetet och hissade New Englands flagga samt afvaktade i tystnad fiendernas ankomst. Bomber från Copps Hill antände snart Charlestown och under det den lilla förstaden blef lågornas rof ryckte engelsmännen i utmärkt ordning uppför höjden och aflossade mot amerikanerna den ena musköttsalvan efter den andra. Amerikanerna besvarade icke elden förr än de "kunde se hvitögat på fienden." Först då ljöd kommandoropet "eld," och hela leder "rödrockar" sträcktes till marken. De engelska officerarne ordnade sina på reträtt stadde trupper till nytt anfall och de blefvo åter med förlust tillbakaslagna. General Clinton kom då med förstärkning af 1000 man friska trupper och det beslöts att våga ett tredje anfall. Detsamma kröntes med framgång. Amerikanerna, som ledo brist på ammunition och saknade bajonetter, nödgades, sedan de en stund försökt med bösskolfvarne nedslå de stormande, draga sig tillbaka till Prospect Hill, en mil från slagfältet. Deras förlust var 115 dödade, 305 sårade och 32 fångar. Engelsmännens förlust var 226 dödade och 828 sårade. Bland de stupade amerikanerna var *generalen Josef Warren* (en ansedd patriot i Boston och president i provincialkongress); å engelsmännens sida stupade bland andra major Pitcairn, hvilken "i Lexington tände krigets fackla."

Träffningen vid Bunker Hill visade amerikanerna att fienden ej var oöfvervinnelig och de uppträdde hädanefter med större tillförsigt än förut. Under det Washington fortsatte belägringen af Boston inföllo amerikanska trupper i *Canada* i hopp om att kunna vapentaga om och icke sjelfva landet åtminstone der varande förråd af krigsförnödenheter. Generalerna *Schuyler* och *Montgomery* voro anförare för den ene af de två.

"anfallshärarne," men sedan den förstnämde generalen insjuknat öfvertog den sistnämde ensam befälet och framryckte med sin styrka längs Champlain-sjön till Canada. Här lyckades han före medlet af November intaga *Fort Chambley*, *St Johns* och *Montreal* 1). Många af hans soldater, hvilkas tjenstetid var utlupen, återvände nu hem; endast 300 stannade qvar under fanan och med dem ryckte han nu mot "Amerikas Gibraltar" (Quebec) i hopp om att kunna intaga detsamma. Under tiden hade öfverste *Arnold* med 1,100 man framryckt längs Kennebecfloden och genom Maines vildmarker till Canada. Detta tåg var förenadt med de största svårigheter, helst som lifsmedel saknades. Många af trupperna återvände derföre efter en tid till sina hem; de öfrige kommo (den 9 Nov.) efter två månaders svåra lidanden till St Lawrencefloden nära Quebec, hvarest Arnold i början af December förenade sig med Montgomery. Efter denna förening uppgick amerikanernas styrka till 900 man, och det beslöts att med denna "lilla hop," som led brist på nästan allt, belägra den starka fästningen. Under tre veckors tid förmådde amerikanerna emellertid icke med sina lätta fältstycken tillfoga fästningsverken någon märkbar skada och Montgomery beslöt då att våga en *stormning*. Den 31 December tågade han med sin styrka delad i fyra afdelningar mot fästningen. Den ene af dessa kårer, hvilken framryckte längs St Lawrencefloden, anfördes af honom sjelf; en annan, som framryckte längs St Charlesfloden, anfördes af Arnold. Kommen midt för ett af fiendens batterier stälde den förstnämnde sig i spetsen för sina trupper för att storma detsamma; men både han, två hans adjutanter och flera af manskapet stupade dervid för fiendernas kartescher 2). De öfrige soldaterna i hans kår drogo sig

1) Under det Montgomery belägrade St Johns vågade öfverste *Ethan Allen* på eget bevåg ett snart sagdt vanvettigt anfall på Montreal. Allens styrka, som uppgick till något öfver — 100 man, blef slagen, han sjelf tillfångatogs och sändes i bojor till England, hvarest han hölls i fängelse i två år. Han var född i Connecticut 1742, flyttade med sina föräldrar till Vermont, hvars allmänna landerier han i 10 år bemödade sig om att försvara mot de anspråk New Yorks guvernör å dem gjorde. Allen afled i Burlington, Vermont, 1789.

2) *R. Montgomery* var född i Irland 1736. Han var år 1775 en af New Yorks ställföreträdare i kontinentalkongressen, och "hans död

då tillbaka till Wolfes Cove. Arnold hade samtidigt härmed blifvit sårad och nödgats lemna befälet till kapten Morgan. Denne lyckades med 300 man intränga i den lägre delen af staden, men blef här omringad och måste med sina trupper sträcka vapen. Striden kostade amerikanerne 160 döda och 426 fångar; engelsmännen förlorade endast 20 man. Arnold drog sig nu tillbaka och gick i vinterqvarter 3 mil från Quebec. I April 1776 öfvertogs befälet af general Wooster, som snart öfverlemnade detsamma till general Thomas. Vid ryktet att engelsmännen erhållit förstärkning och att Carleton nalkades med en betydlig styrka anträdde amerikanerna ett skyndsamt återtåg och utrymde före Juni månad hela Canada1).

b) 1776 års händelser — Den engelska regeringen fästade icke afseende vid kontinentalkongressens skrifvelser, utan parlamentet antog i det stället lagförslag, hvilka förbjödo handel med kolonierna, tilläto uppbringande af amerikanska fartyg och värfning eller rättare köp af tyska trupper 2), samt öfversändande af 25,000 man till kolonierna för upprorets kufvande. Allt detta manade amerikanerna till de ifrigaste rustningar. Militärförråd samlades, krut köptes i utländska hamnar, kapare utrustades och härens leder färstärktes. Washingtons styrka, som småningom sammansmält till 10,000 man, steg åter i Februari 1776 till 14,000 och kongressen yrkade, att han skulle med densamma, om möjligt, *drifva engelsmännen från Boston.*

---

betraktades såsom en nationalolycka." Hans sista ord voro: "New Yorks-boer! Ni rädens väl icke att följa efter, då eder general går i spetsen. Framåt, marsch!" — Hans vapenbroder, den förut omnämde *Filip Schuyler* var född i Albany, New York, 1733, hade deltagit i det franska och indiankriget och afled i Albany 1804.

1) Under det amerikanerna kämpade mot engelsmännen i Canada oroade engelska kryssare New Englands kuster. Falmouth—nuvarande *Portland* — som då räknade 500 hus lades den 18 Okt. 1775 i aska för visadt motstånd mot de engelska myndigheterna. *Norfolk,*det största och rikaste "town" i Virginien blef en tid derefter (den 1 Jan. 1775) på inrådan af Virginiens guvernör (lord Dunmore)bombarderadt och brändt för sin vägran att anskaffa de engelska trupperna proviant.

2) Värfvade, nesligt hopsamlade och mot guld till England sålda tyskar, hessare, hannoveraner och waldeckare m. fl. fördes öfver hafvet för att pröfva sin europeiska krigskonst mot Nya verldens frie söner. (Weber).

För att efterkomma denna önskan sände Washington en truppafdelning under general Thomas befäl att uppkasta förskansningar å Dorchester Heights (South Boston) natten till den 4 Mars. I dagningen var arbetet så till vida fullbordadt att amerikanernas skansar dominerade staden och hamnen. *General Howe*, som om hösten föregående år efterträdt general Gage, insåg, att han måste antingen storma dessa skansverk eller utrymma staden. Han beslöt det förra, men hindrades derifrån af en häftig storm, under hvilken amerikanerna ännu starkare befästade sig å höjderna. Nu återstod endast det senare; och sedan "tyst öfverenskommelse" (tacit understanding) träffats, att engelsmännen icke skulle angripas under det de utrymde staden, derest de skonade densamme, inskeppade general Howe den 17 Mars sin här 8000 man jemte 1100 amerikanska rojalister å den engelska flottan och afseglade med densamma till Halifax. Washington inryckte derefter med sin här i staden och helsades med jubel af innevånarne, hvilka lidit icke obetydligt under de 11 månader belägringen varat 1).

Man fruktade nu att den engelska flottan skulle segla till *New York* och general Putnam sändes att befästa och försvara denna stad. Washington följde snart efter med större delen af hären, hvilken (i April) förlades i Brooklyn, New York och å Long Island 2). Redan två månader innan engelsmännen utrymde Boston hade *general Clinton* afseglat derifrån i afsigt att anfalla New York; men då han vid ankomsten till Sandy Hook (strax utanför New Yorks hamn) förnam, att general Lee på Washingtons order inryckt i staden med en större styrka från Connecticut, seglade han söder ut och förenade sig med en engelsk eskader under amiral *Peter Parker* hvilken från England medförde 2,500 man.

---

1) Priset på lifsmedel i staden hade under belägringen stigit till en ovanlig höjd. Till vedbrand hade man slutligen nödgats använda icke blott boddiskar utan äfven stolarne i kyrkorna. "The Old South Churh" begagnades af engelsmännen till ridskola, Faneuil Hall till spelhus o.s.v.

2) Washington kom till NewYork den 14 April. Hans här uppgick snart till 27,000, men till följe af sjukdom och brist på vapen var den aktiva styrkan knappast mer än hälften så stor.

Den 4 Juni visade sig den engelska flottan framför *Charleston*, Södra Carolina 1), hvars hamn skyddades af två fästen, det ena å Sullivans Island, det andra å James Island. Det förra eller *Fort Sullivan* var uppfördt af palmstammar (palmetto-wood) och jord och bestyckadt med 26 kanoner, samt egde en garnison af 500 man under den tappre öfversten *Wilhelm Moultrie* 2). Engelsmännen angrepo den 28 Juni detta fäste både till lands och sjös. En styrka af 2,500 man under general Clintons befäl landsattes å Long Island för att derifrån öfvergå till Sullivans Island, under det att flottan häftigt bombarderade fästet derstädes. Clintons styrka blef dock tillbakadrifven af de amerikanska skarpskyttarne och den engelska flottan led mycket af elden från fästet, utan att kunna tillfoga detsamma någon synnerlig skada 3) Sedan striden varat i nio timmar drogo engelsmännen sig tillbaka och afseglade efter några dagar till New York. Förlusten i döde och sårade var å engelsmännens sida 225, å amerikanernas 32.

2. *Tidsskedet från sjelfständighetsförklaringens antagande till engelsmännens fälttåg i Georgien. Krig hufvudsakligen i Norden.* — Sedan de fleste af koloniernas engelska guvernörer lemnat sina befattningar hade "makten återgått i folkets hand" Kolonisterna kunde dock icke — så länge de betraktades såsom upprorsmakare — genom sin kongress ingå förbund med främmande makter och från dem vänta understöd. *R. Henrik Lee* från Virginien föreslog derföre i kongressen

1) I Norra Carolina hade "rojalisterna" få månader förut samlat en större styrka under Macdonals befäl i afsigt att understödja engelsmännen. Denna styrka blef dock den 26 Februari slagen af "patrioterna" under öfverste Moores befäl.

2) Efter honom kallades fästet sedermera Fort Moultrie.

3) Palmstammarne, af hvilka fästet blifvit uppfördt, splittrades icke af kanonkulorna, hvilka endast "fastnade i den lösa veden." — Den första republikanska flagga, som någonsin svajade i Södern, var den, som hissats å detta fäste. Den nedsköts af engelsmännen och föll utom bröstvärnet. En sergeant Jasper hoppade då öfver detsamma, upptog flaggan, fäste den vid en stång och uppreste densamma å trävallen, som öfversållades af fiendens kulor. För denna handling blef sergeant Jasper af guvernör Rutledge belönad med dennes egen värja och en löjtnantsfullmakt. Värjan mottog han, men löjtnantsfullmakten undanbad han sig, emedan han kunde hvarken läsa eller skrifva.

den 7 Juni att densamme skulle fatta följande beslut: "*De Förenta Kolonierna äro och hafva rätt att vara fria och sjelfständiga stater*, de äro lösta från hvarje afhängighets-förhållande till engelska kronan och all politisk förbindelse mellan dem och England är och bör vara afbruten." Detta förslag dryftades i kongressen i 3 dagar, hvarefter omröstning företogs den 1 Juli. Dervid afgåfvos lika många röster emot som för detsamma; men påföljande dag, då svensk amerikanaren *Johan Morton* såsom Pennsylvaniens ställföreträdare afgaf sin röst för förslaget, vardt detsamma antaget och ett utskott, bestående af Thomas Jefferson, Johan Adams, Benjamin Franklin, Roger Sherman och Robert R Livingstone, tillsattes att utarbeta en formlig *sjelfständighetsförklaring*. En sådan, författad af utskottets ordförande *Thomas Jefferson*, framlades för kongressen 1) och antogs *den 4 Juli* 1776. I kolonierna, hvilka nu kallades *Amerikas Förenta Stater*, väckte underrättelsen om kongressens beslut den största glädje och hänryckning 2) och äfven i utlandet — isynnerhet i

---

1) *Sjelfständighetsförklaringens grundsatser* äro: att hvarje regering leder sin makt från "de styrdes samtycke," icke från "Guds nåde" i ordets monarkiska betydelse, folket eger rätt och pligt att öfverändakasta en styrelse, hvilken underlåter att skydda medborgarnes rättigheter, och det är icke skyldigt att visa äfven en tyrannisk öfverhet "passiv lydnad," och slutligen förklaras, att "alla menniskor äro skapade lika," hvadan alla bördsanspråk och alla rangskilnader på grund af härkomst äro af noll och intet värde. Sjelfständighetsförklaringen förbigår dock med tystnad de pligter, hvilka hvila på medborgarena gent emot staten, de rättigheter hvarje styrelse obestridligen eger, de moraliska grundsatser, hvilka vid ny statsbildning måste läggas till grund för staten och statslifvet; hon sammanblandar i sin klagan öfver maktmissbruk snart sagdt utan åtskilnad stora och små, vigtiga och mindre väsendtliga sådana och hon framställer Georg III såsom en konung "bränmärkt af hvarje handling, som kännetecknar en tyrann," samt söker vältra all skuld på honom personligen, hvilket är falskt och i visst afseende orättvist. Det bör också anmärkas, att under det kongressens medlemmar i denna statshandling förklarade att "lif, frihet och sträfvande efter lycka voro alla menniskors medskapade, oförytterliga rättigheter,"utströko de ur handlingen den sats, i hvilken negerslafveriet ogillades.

2) I *Philadelphia* förkunnade ringning af statshusets s. k."frihetsklocka" hvilken hade till inskrift: "Proclaim liberty throughout all the land, unto all inhabitans thereof,"att sjelfsfändighetsförklaringen var antagen. Strax illuminerades stadens byggnader, lusteldar upptändes och det kungliga vapnet nedbröts från regeringsbyggnaderna och kastades i

Frankrike vann "amerikanernas fribref genklang hos alla frisinta medborgare, af hvilka många började med det lifligaste deltagande betrakta striden "såsom en förnuftets och de menskliga rättigheternas kamp mot föråldrade och sjelftagna maktanspråk."

Kort innan sjelfständighetsförklaringen antogs hade *general Howe* kommit till New York med den styrka, som några månader förut nödgats utrymma Boston, och landsatt 9000 man å Staten Island (den 8 Juli). Kort derefter förenade sig med honom hans broder *amiral lord Howe*, hvilken ankom från England med förstärkning, hufvudsakligen tyska trupper 1). Dessa — jemte general Clintons kår — ökade den engelska hären till 25,000 a 30,000 man. *Washington* kunde till en början mot denna här uppställa endast 8,000 a 10,000, hvilken styrka dock snart fördubblades.

Vid fälttågets början detta år var engelsmännens krigsplan att med tre härar samtidigt anfalla amerikanerna. Clinton skulle vapentaga Charleston och med i Södern bosatte "rojalisters" hjelp bringa de södra kolonierna till lydnad; Bourgoyne undsätta Quebec och jaga amerikanerna ur Canada och Howe intaga New York, framrycka mot den amerikanska hufvudhären och, sedan densamme blifvit slagen, förena sig med Bourgoyne och kufva de norra kolonierna. — Howes mål var foljaktligen att med det snaraste bemäktiga sig New York; men innan han skred till anfall försökte han inleda underhandlingar med amerikanerna i hopp om att kunna åstadkomma en förlikning mellan moderlandet och kolonierna. Då detta försök emellertid misslyckades 2) lät han (den 22 Aug.)

---

lågorna. I *New York* samlade sig borgarena ach nedbröto Georg III:s staty från dess pidestal i Bowling Green och göto af "blykolossen" republikanska kulor. I *Boston* upplästes sjelfständighetsförklaringen i Faneuil Hall under folkets lifliga bifallsyttringar. Med icke mindre bifall mottogs handlingen af hären och landtbefolkningen.

1) Den engelska regeringen betalade till de tyska småfurstarne omkring 36 dollars för hvarje soldat samt förband sig, att under soldaternas frånvaro skydda furstarnes område mot fiendtliga grannar.

2) Härtill bidrog bland annat, att general Howe icke i sina skrifvelser titulerade Washington "commander in chief" (öfverbefälhafvare). Washington vägrade på det bestämdaste att mottaga bref eller skrifvelser, i hvilka han icke tilldelades nämda titel.

general Clinton med 10,000 man och 40 kanoner öfvergå till *Long Island*, hvarest 9000 amerikaner voro förlagda. Den 27 Augusti framryckte den engelska hären i tre afdelningar1) och lyckades tilldela amerikanerna under general Putnams 2) öfverbefäl ett svårt nederlag. Deras förlust i döde, sårade och fångne (bland de sistnämde generalerna Sullivan och Stirling) uppgick till 1,650 man; engelsmännens förlust var endast 367 man.

Efter detta nederlag öfvergick Washington med den återstående delen af hären och trossen (utom det gröfre artilleriet) till staden New York (natten till den 30 Augusti). "Modlösheten var nu så stor bland milistrupperna, att de i skaror rymde från fanorna." General Howe sökte samtidigt dermed åter öppna underhandlingar med amerikanerna "för att undvika blodsutgjutelse," men då kongressen icke ville ingå på hans förslag, rustade han sig att angripa New York. Washington utrymde då staden och drog sig norrut till *Harlem Heights* å ön Manhattan 3), hvarest han började uppkasta förskansningar. Den 15 öfvergick en del af den engelska hären till New York (nära nuvarande 36:te gatan) och började

---

1) *Slaget å Long Island.* General Grant med den venstra flygeln af den engelska hären framryckte längs New Yorks viken; general Heister med de tyska trupperna, hvilka bildade centern, framryckte Flatbush-vägen och general Clinton med högra flygeln drog sig i omkrets till Jamaicavägen för att falla amerikanerna i ryggen. Vid nuvarande Greenwoods kyrkogård sammandrabbade Grant med omkr. 1,500 amerikaner anförda af general Stirling; Heister åter ryckte rakt fram mot general Sullivans trupper. Desse försvarade sig tappert till dess de angrepos i ryggen af engelsmännens högra flygel under Clinton. Sullivan försökte då draga sig tillbaka, men det var för sent. Efter en kort strid, nödgades han och hans soldater sträcka vapen. Samtidigt dermed tillfångatogs gen. Stirling och en stor del af hans styrka. Endast få af hans soldater lyckades uppnå Fort Putnam.

2) *Israel Putnam* var född i Danvers, Massachusetts, 1718 och afled i Brooklyn, Connecticut 1790.

3) För att erhålla kännedom om den engelska hären å Long Island sändes en kapten *Nathan Hale* (född i Connecticut 1755) såsom spion till fiendens läger. Han kom dit och inhemtade de upplysningar han önskade erhålla, men blef på hemvägen arresterad, och derefter dömd till döden. Han hängdes den 22 September i ett träd nära nuvarande hörnet af E. Broadway och Marketgatan i New York. Hans sista ord voro: "Jag sörjer öfver att jag eger endast *ett* lif att offra för mitt fosterland."

förfölja de amerikanske eftertrupperna, af hvilka många stupade utmattade af hunger och hetta innan de nådde det utsedda lägret 1) Här uppfördes nu å en höjd nära Hudsonfloden *Fort Washington*, hvilket vardt efter några dagar under den 20-årige *Alexander Hamiltons* ledning så starkt befästadt, att engelsmännen icke vågade att angripa det från söder. Howe sände då en del af flottan upp för Hudsonfloden med order att afskära amerikanernas förbindelse med New Jersey, seglade sjelf med den öfriga delen af flottan genom sundet och landsatte sin styrka i Westchester county, nordost om Washingtons läger. Washington lemnade då en garnison af 3000 man under *general Greene* 2) i fästet och tågade med den återstående delen af sin här norr ut till *White Plaines* och började der förskansa sig. Den 28 Okt. angrepos förskansningarne af engelsmännen, hvilka efter en skarp strid intogo några af dem. Nya sådana uppfördes dock under nattens lopp och Howe vågade icke företaga ett nytt angrepp innan förstärkning hunnit anlända. Washington tågade under tiden längre mot norr till *North Castle* och Howe återvände till New York.

Washington, som förmodade, att Howe hade för afsigt att infalla i New Jersey och tåga mot Philadelphia, lemnade general Lee 3) med en garnison af 4000 man i North Castle och öfvergick derpå med hären till *New Jersey* samt tågade söder ut till Fort Lee. Engelsmännen angrepo emellertid den 16 November det midt emot sistnämda fäste liggande *Fort Washington*, hvars garnison (2,818 man) nödgades efter ett tappert försvar kapitulera. Fyra dagar derefter öfvergick *lord Cornwallis* 4) med 6000 man Hudsonfloden och satte sig i besittning af *Fort Lee*, som Washington måst utrymma.

---

1) Kort efter det engelsmännen inryckt i New York utbröt en svår eldsvåda, som lade 493 byggnader (bland dem Trinity Church) i aska. Några historieskrifvare påstå, att amerikanerna sjelfva antände staden.

2) *Nathanael Greene* var född i Warwich, Rhode Island, 1742 och dog i Savannah, Georgien 1786.

3) *Karl Lee* var född i England 1731 och afled i Philadelphia, Pennsylvanien, 1782.

4) *Lord Cornwallis* var född 1738. Efter frihetskriget blef han engelsk befälhafvare i Ostindien och afled derstädes 1805.

Nu började "*amerikanernas sorgliga reträtt genom New Jersey,*" från Fort Lee till Newark, från Newark till Brunswick, från Brunswick till Princeton, från Princeton till Trenton och från Trenton till andra sidan af Delawarefloden (den 8 December). Under detta tåg ledo trupperna mycket af köld och hunger, samt förföljdes häftigt af fienden, hvilken snart kom till floden, men underlät att öfvergå densamma, utan förlade i det stället trupperna i vinterqvarter i New Jerseys byar. Förskräckelsen i Philadelphia var emellertid så stor, att kongressen och många af de mera framstående borgarena flyttade i hast till Baltimore. Washingtons här hade med hvarje dag sammansmält; truppernas tjenstetid var tilländalupen och de lemnade flocktals fanorna; för dem, hvilka förblefvo trogna, saknades lifsmedel, kläder och skydd mot den stränga kölden och flera rika och framstående amerikaner i New Jersey och Pennsylvanien, som kunde lemnat hären understöd, gjorde nu "gemensam sak med fienden." *General Lee*, som fått order att förena sin styrka med "spillrorna af den amerikanska hären," hvilken uppgick till endast 3000 man, dröjde att hörsamma befallningen och, då han slutligen åtlydde densamma, blef han, till följe af oförsigtighet, tillfångatagen vid Morristown 1). I *Canada* hade engelsmännen vapentagit *Crown Point* och voro "envåldsherrar å *Champlain sjön.*" Fälttåget, som sålunda utfallit till engelsmännens fördel, slutade dermed att en engelsk eskader under Peter Parker den 8 December vapentog *Newport*, som var, tillfölje af sitt läge, af stor betydelse för den engelska flottan.

Trots dessa motgångar fälde *kongressen* likaväl icke modet. En nästan diktatorisk makt och myndighet öfver hären lades i Washingtons hand 2), truppernas tjenstetid utsträcktes

---

1) General Lee hade tagit qvarter ett stycke ifrån det ställe, hvarest hans trupper voro förlagda och blef med lätthet af engelsmännen tillfångatagen. General Sullivan, som återkommit ur fångenskapen, öfvertog befälet öfver trupperna och förenade sig slutligen med Washington. Gen. Lee blef efter en tid utvexlad mot general Prescott, som under påföljande Juli tillfångatogs i Newport.

2) Genom lagen af den 27 December 1776. En sådan åtgärd var oundvikligen af nöden. Icke blott manskapet "kom och gick något så när efter behag," äfven officerarne vägrade understundom att lyda order,

till 3 år, särskilda arme-inspektörer tillsattes och från utlandet inköptes krigsförnödenheter af alla slag 1). Genom lyckliga småstrider upplifvades samtidigt härmed soldaternas mod och folkets hopp. — Sedan hären ökats till omkring 5000 man gaf Washington 3 divisioner af densamma order att i båtar öfvergå den af is uppfylda Delaware floden för att sedan tidigt på morgonen annandag jul anfalla den intet ondt anande fienden. Endast omkring 2,400 man, anförde af Washington, Sullivan och Greene, lyckade komma öfver floden, hvarefter den förstnämde i hast framryckte mot *Trenton*, hvarest 1 500 hessare lågo i vinterqvarter. Efter en kort strid, i hvilken mellan 30 a 40 af de senare stupade, bland dem öfverste Rahl, nödgades omkring 1000 af dessa tyska legotruppar att nedlägga vapen. Washington återvände derpå med fångarne och deras artilleri till sitt läger å andra sidan floden. Det djerfva tåget hade kostat honom endast 4 man, af hvilke 2 stupat och 2 frusit ihjäl.

c) 1777 års händelser.—Fyra dagar efter nämda tåg öfvergick Washington Delawarefloden ånyo och uppslog läger söder om den ström, som genomflyter Trenton. Cornwallis med en betydlig styrka kom den 2 Januari till andra sidan af strömmen och hyste godt hopp, att han skulle lyckas påföljande dag, efter det hans trupper åtnjutit nödig hvila, taga den amerikanska hären till fånga Washington, som hvarken önskade äfventyra ett fältslag eller draga sig tillbaka öfver floden, tågade under natten med hären i halfcirkel omkring fiendens

---

och, hvad värre var, flere af dem "underhandlade med fienden och arbetade bakom sin befälhafvares rygg för att bereda hans fall." Afundsjuka och kif rådde ibland dem, hvartill mycket bidrog att de utgått från olika på hvarandra afundsjuka stater och från olika samhällsklasser, från aristokratklassen i sydstaterna och i de medlersta staterna samt från farmare- och borgareklassen i New England. Derjemte voro många af dem in- och utländska lycksökare, en del dugliga män, en del äfventyrare.

1) Understöd från enskilda personer i utlandet, isynnerhet i Frankrike, tillsändes derjemte amerikanerna "Den namnkunnige Beaumarchais utrustade på egen kostnad flera skepp, lastade med kläder, vapen och andra krigsförråd, och samtidigt med att den franska regeringens förbud utgick mot all utförsel af krigsförråd till Amerika, lemnade icke mindre än 20 skepp med dylik last de franska hamnarna för att styra kosan till nämda land."

läger för att öfverrumpla en i *Princeton* qvarlemnad engelsk truppafdelning. I dagningen den 3 Januari mötte de amerikanske förtrupperna under general Mercer en engelsk brigad på väg till Trenton, en skärmytsling uppstod, i hvilken amerikanerna tillbakadrefvos och deras anförare dödligt sårades. Då Washington ankom med förstärkning vändes nederlaget emellertid i seger; engelsmännen förlorade omkring 400 man, amerikanerna omkring 100. Efter stridens slut tågade Washington mot nordens bergstrakter och gick i vinterqvarter i *Morristown*. Cornwallis åter drog sig tillbaka till sitt läger i *New Brunswick*. "Der," säger en frejdad historieskrifvare, "lågo talrika skaror af män, hvilka från mer eller mindre förstörda äfventyrare danats om till soldater, till "män af svärdet," kämpande för solden eller hoppet om plundring, i bästa fall för "troheten mot fanan," och, trots den beprisade militära tukten under strid och vid parad, hemfallna åt de utsväfningar, som oftast följa krigarlifvet åt. Omkring Washington åter voro samlade några tusenden af enkla landtmän, nyss tagna från sina hem och fredens arbeten, uthållige och tappre, ehuru föremål för mycket hån af dem, som sågo allt med militärens öga, egande till lön för sina försakelser den tanken, att de kämpade en ädel kamp till skydd för friheten och sina fäders land. Det var så han lärde dem, som ville adla deras strid och icke behandlade dem såsom maskiner,utan såsom frie medborgare" 1).

1) *Olikheten mellan öfverbefälhafvarne* var lika stor. Howe älskade kriget för dess egen skull; han var krigare till yrket, och i lägret såg han företrädesvis sitt hem och sitt fäderneslan d. Men han var äfven en man van vid öfverflöd och lyx, lättjefull och njutningslysten, och längtade efter hvila och nöjen ibland kanske mer än pligtens strängaste kraf egentligen tillät. Nu låg han i New York i goda vinterqvarter och man såg både honom och hans ofta högättade officerare glömma bort krigarlifvets besvärligheter vid en mängd lysande fester, dem förmögne rojalister stälde till. Några mil derifrån i skogarne vid Morristown låg Washington, tänkande på något helt annat än sina nöjen, emedan han omhvärfdes af tusende svårigheter och dessutom hade en helt annan uppfattning af krigets betydelse och krigarens kall. Huru mycket han sjelf kunde njuta af stridens faror, var likväl för hans lugna eftertanke kriget i och för sig förhatligt, och man egde rätt att egna sig åt dess blodiga yrke, endast för så vidt man drog sitt svärd för frihet och fädernesland. (M. Höjer).

Endast smärre skärmytslingar föreföllo under de följande vintermånaderna. I dessa småfäktningar segrade understundom amerikanerna, understundom engelsmännen. De förråd af krigsförnödenheter, som de förstnämde samlat i *Peekskill*, och i *Danbury* (Connecticut), blefvo under dessa strider förstörda och de sistnämdes föråd i *Sag Harbor* delade samma ödel)

Tidigt på våren ankom till Amerika från Frankrike en 20-årig adelsman, hvilkens franska namn var *Marie Jean Paul Rock Yves Gilbert Motier, Marquis de Lafayette.* Denne hade för egna medel utrustat ett skepp och beslutat att sjelf åtfölja detsamma till Amerika för att deltaga i frihetskampen Trots de hinder, hvilka lades i vägen för honom, afseglade han i sällskap med flera dugliga officerare, bland dem den förut omnämde tyske *baronen de Kalb*, och kom slutligen till Amerika, hvarest "han helsades med jubel af både folket och hären." Hans önskan att få inträda i hären och tjena såsom frivillig, bifölls af kongressen på så sätt, att han utnämdes till — generalmajor 2). Polackerna *Thaddeus Kosciusko* 3) och

---

1) Då engelsmännen i Mars ryckte mot *Peekskill* uppbrände amerikanerna sjelfva förråden derstädes. I April tilldelade Cornwallis general Lincoln ett mindre nederlag vid *Bound Brook* (N. J.) Under samma månad ryckte general Tryon (f. d. kunglig guvernör i New York) med 2000 man mot *Danbury*, brände detsamma och förstörde amerikanernas förråd af krigsförnödenheter, men blef derefter af milistrupper, anförda af generalerna Wooster, Arnold och Silliman tillbakadrifven med stor förlust. Connecticuts milistrupper, anförda af öfverste Meigs, öfverraskade påföljande månad en engelsk truppafdelnlng i *Sag Harbor*, förstörde de förråd som samlats derstädes och togo omkring 90 fångar.

2) *Markis Lafayette* var född 1751, ingick tidigt i krigstjensten, kom till Amerika 1777, var en af Washingtons förtrognaste vänner och utmärkte sig på mer än ett slagfält. Han återvände efter en tid till Frankrike, men kom tillbaka till Amerika 1780, och gjorde den nya republiken stora tjenster. Efter Cornwallis kapitulation i Yorktown återvände han på nytt till Frankrike, men besökte Amerika ytterligare tvänne gånger 1784 och 1824. I Frankrike innehade han under revolutionstiden flera höga civila och militära befattningar. men föll snart i de radikale republikanernas onåd. Han begaf sig då till Flandern, men råkade i österrikisk fångenskap, i hvilken han qvarhölls i 5 år el er till 1797; var medlem af deputeraden kammaren 1818—1824, 1825—1830. Under sistnämda år tog han en verksam del i revolutionen. Han afled den 20 Maj 1834.

3) *Thaddeus Kosciusko* var född "i medlet af det 18:de seklet," vardt kapten i polska armeen, deltog med utmärkelse i amerikanska fri-

grefve Kasimir Pulaski 1) m. fl andra utländska officerare ingingo samtidigt härmed i amerikansk tjenst.

I slutet af Maj uppbröt Washington från sitt vinterqvarter i Morristown och slog läger vid Middlebrook. Howe samlade den större delen af sin här i New Brunswick och försökte förmå "den amerikanske Fabius" till en afgörande drabbning men misslyckades i detta sitt försök. Han lät derpå trupperna utrymma New Jersey och företog från New York rörelser, hvilka syntes utvisa, att han ämnade förena sig med den från Canada väntade styrkan under general Burgoynes befäl. Men plötsligt lemnade han general Clinton med 17 bataljoner infanteri och 1 regemente kavalleri i New York, steg med 15 till 18,000 man ombord på den engelska flottan och afseglade söder ut. Efter en långvarig sjöresa landsatte han slutligen hären vid Elkflodens utlopp i Chesapeake-viken och började utan dröjsmål tåga mot Philadelphia. Strax Washington förnam hans plan "träffade han en mängd beundransvärdt kloka anordningar för att besvärja den storm som från Canada hotade unionen" och bröt med sin här (omkring 10,000 man) upp för att möta den engelsk-tyska hären. Den 11 September kommo engelsmännen till Chad's Ford vid *Brandywine*, hvarest amerikanerna nyss förut slagit läger och en strid tog sin början, hvilken räckte nästan hela dagen och ändade för amerikanerna olyckligt, men dock ärofullt. De förlorade visserligen omkring 1300 man, under det engelsmännens förlust icke uppgick till hälften detta antal; men de ådagalade genom striden, att de vågade på öppet slagfält

hetskriget, återvände såsom brigadgeneral till Polen 1786, stälde sig 1792 i spetsen för Polens patrioter och försvarade sig med framgång mot de ryska och preussiska härarne, men blef i den olyckliga träffningen vid Macziejowicze den 10 Okt. 1794 af öfvermakten besegrad och störtade med ropet "finis Poloniæ" (Polens slut) på sina läppar sårad från hästen. Försatt i frihet begaf han sig till utlandet och afled i Schweiz den 15 Okt. 1817.

1) *Grefve Kasimir Pulaski* var född 1747, deltog med utmärkelse i Polens krig mot Ryssland, var en af de konfedererade, hvilka år 1771 sökte tillfångataga och från Warschau bortföra den polske konungen, blef derföre förklarad fågelfri men lyckades undkomma till Frankrike. Han utnämdes i Amerika till adjutant och till brigadgeneral samt stupade vid Savannah, Georgien, 1779.

möta Englands veteraner och att de leddes af en man i besittning af ovanliga fältherregåfvor, mod och kallblodighet 1). Efter slaget drogo amerikanerna sig tillbaka till Chester och derifrån mot Philadelphia. Washington beslöt dock att ännu en gång hålla stånd mot den anryckande fienden och uppstälde sin här i slagtordning, men ett häftigt störtregn nödgade honom att afstå från sin föresats. General Wayne, som blifvit sänd att med 1500 man angripa fiendens tross, blef (d. 20 Sept.) anfallen vid *Paoli* och förlorade omkring 300 man, hvarefter engelsmännen hotade Reading, hvarest amerikanerna samlat en del krigsförråd. Washington drog sig då tillbaka och slog läger vid Pottsgrove. Den 26 September *inryckte engelsmännen i Philadelphia* 2), hvarefter den större delen af hären slog läger i Germantown, sex eng. mil från general Howes högqvarter. Washington drog under tiden till sig förstärkning och, då han förnam att general Howe sändt en del af sin styrka att vapentaga de vid Delaware-floden liggande fästena, hvilka hindrade den engelska flottan att komma till staden, beslöt han våga *ett anfall å det engelska lägret i Germantown*. Beslutet sattes i verkställighet den 4 Oktober. Till en början syntes segerlyckan gynna amerikanerna, men, till följe af de nykomne milistruppernas brist på disciplin, öfvergick hon snart till engelsmännen och Washington nödgades till återtåg 3). Amerikanernas förlust var 1000 man, engelsmännens 500.

---

1) *Slaget vid Brandywine.* Under det den ena divisionen af engelsmännens styrka ryckte från söder mot amerikanerna, tågade Cornwallis med den andra längre upp för floden, öfvergick densamma och anföll amerikanernas högra flygel, som snart började vackla. Förgäfves försökte Sullivan, Stirling och Lafayette "hämma fienden i hans seger-lopp." Lafayette blef sårad och var i fara att blifva tillfångatagen. Derest general Greenes division icke lyckats på 42 minuter tåga 4 mil till den högra flygelns undsättning hade densamma blifvit helt och hållet tillintetgjord. Knyphausen hade under tiden lyckats tillbakadrifva amerikanernas venstra flygel och tillfoga densamma icke obetydliga förluster.

2) *Kongressen,* som återvändt från Baltimore, hade en vecka förut flyttat till *Lancaster*. Den höll sedan under en tid sina möten i *York*.

3) Washington tågade nu mot norr och uppslog sitt läger vid *White Marsh*. Hans trupper ledo under tåget och i lägret mycket af köld och brist på nödiga lifsmedel, kläder m. m.

Sju eller åtta mil nedom Philadelphia lågo de nyss omnämda fästena, *Fort Mifflin* å Mud Island (Pennsylvanien) och midt emot detsamma *Fort Mercer* å Red Bank i New Jersey. Öfverste *Smith* var kommendant i det förra och öfverste *Green* i det senare. Båda fästena anföllos af engelsmännen den 22 Oktober. En styrka af 2000 hessare, anförda af *grefve Donop*, framryckte mot Fort Mercer och en engelsk eskader jemte några å stranden midt emot Mud Island uppförda batterier började beskjuta Fort Mifflin; men, sedan grefve Donop jemte 400 af hans trupper stupat och två engelska krigsskepp förstörts, nödgades engelsmännen draga sig tillbaka. De förnyade emellertid anfallet den 10 November och nödgade amerikanerna att efter fem dagars strid utrymma båda fästena.

General Burgoyne, som skulle från Canada framrycka mot New York och afskära Washingtons förbindelse med de östra staterna, hade tidigt på våren samlat under sina fanor en här, som af några historieskrifvare uppskattas till 10,000 man 1) utom en större styrka Canada-boer och indianer. Öfverste *St Leger* sändes med en del af denna här jemte några hundra mohawk-indianer under höfdingen Josef Brants befäl till Oswego för att derifrån framrycka och vapentaga det vid Mohawkfloden liggande *Fort Schuyler*, (nuvarande Rome, New York) 2) samt derefter i Albany förena sig med den öfriga hären, med hvilken Burgoyne nu framryckte längs Champlain-sjön till *Crown Point*. Sedan en engelsk garnison inlagts i detta fäste, tågade Burgoyne mot *Ticonderoga* och började (den 1 Juli 1777) belägra detsamma. Kommendanten derstädes, general *St Clair*, 3) nödgades, efter det engelsmännen uppfört batterier å en närliggande höjd, utrymma fästet (den 5 Juli). Trossen sändes i hast till Skenesborough

---

1) Uppgifterna rörande den engelska härens styrka äro mot hvarandra stridande. En historieskrifvare uppskattar den till 10000 engelsmän och tyskar, en annan till 8000, en tredje till 7,173 o. s. v.

2) Detta fäste hade förut hetat *Fort Stanwix*.

3) *Arthur St Clair* var född i Skottland 1735, deltog i det franska och indiankriget, var med Washington i slagen vid Trenton och Princeton Han afled i Greensburg, Pennsylvanien 1818.

(nuvarande Whitehall), hvarefter St Clair med garnisonen (3000 man) begaf sig till det midt emot fästet liggande berget Independence för att derifrån bana sig väg genom ödemarkerna till *Fort Edward*, hvarest general *Schuyler*, nordarmeens befälhafvare, hade sitt högqvarter. Den 7:de Juli angreps amerikanernes eftertrupp, som hunnit till *Hubbardton* (Vermont), af engelsmännen och tillfogades ett svårt nederlag. Nästan samtidigt dermed kommo engelska kanonbåtar till Skenesborough och förstörde eller uppbringade den amerikanska flottiljen derstädes. Garnisonen i det närliggande fästet satte då eld på förråden och flydde. St Clair uppnådde ändtligen med sin mycket förminskade styrka Fort Edward, men, som den amerikanska hären äfven efter föreningen med general Schuyler icke var hälften så stor som fiendens måste återtåget, efter det fästet blifvit utrymt vid engelsmännens ankomst (den 36 Juli) 1), fortsättas längre söderut till Saratoga, Stillwater och slutligen till mynningen af Mohawkfloden, hvarest upprättades ett förskansadt läger.

Öfverste St Leger hade under tiden kommit till *Fort Schuyler* och börjat den 4 Augusti belägra detsamma. Fästets kommendant *öfverste Gansevoort* försvarade sig tappert, men led brist på ammunition. *General Herkimer* skyndade derföre till fästets undsättning, men föll vid *Oriskany* i ett bakhåll, förlorade 400 man och blef sjelf dödligt sårad. 800 man sändes kort derefter från lägret vid Mohawkfloden till det belägrade Fort Schuyler och Arnold, som var truppens anförare, lät före sin ankomst genom fångar och öfverlöpare utsprida i det engelska lägret ett rykte, att nämda styrka

---

1) *Miss McCreas mord.* Under engelsmännens tåg till Fort Edward timade en händelse, som på det högsta förbittrade amerikanerna och "förmådde de tvekande att gå man ur huse mot fienden." En flicka, Jane McCrea, som bodde i sin broders hus nära fästet, var förlofvad med en löjtnant Jones i den engelska hären. I hopp om att få träffa denne begaf hon sig till en granne, rojalisten McNeil, under det hennes broder flydde till New York. Den 27 kom en hop indianer till McNeils hus och bortförde både frun i huset och flickan. Endast den förstnämda kom oskadad till det engelska lägret; den senare blef på vägen dödad och skalperad. Indianerna beskylldes för detta dåd, men de påstodo, att flickan icke dödats af dem utan af ett skott, som en amerikan å dem aflossat.

var mångdubbelt större. Engelsmännen upphäfde då i hast belägringen och drogo sig tillbaka, lemnande tross och artilleri i amerikanernas händer. — Burgoyne hade under tiden ryckt längre söder ut med den engelska hären, som icke mötte något allvarsamt motstånd, men snart började i den glest befolkade bygden lida brist på proviant. För att förskaffa trupperna lifsmedel sändes öfverste *Baum* med 500 man (de fleste tyskar) samt en hop indianer att vapentaga *Bennington* (Vermont), hvarest amerikanerna samlat icke obetydliga förråd af krigsförnödenheter. Den 15 Augusti, då Baum med sin styrka framryckt nära staden, möttes han af Vermonts och New Hampshires milistrupper, anförda af *general Stark*. Påföljande dag uppstod en strid i hvilken Baum stupade och hans trupper drefvos på flykten, efter det de bortskjutit all sin ammunition. Sedan öfverste *Breymann*, som kommit med en förstärkning af 500 hessare, lyckats samla flyktingarne, förnyades striden, men med lika liten framgång. Engelsmännen förlorade i dessa båda träffningar mellan 600 a 800 man; amerikanerna knappast 100. — General Schuyler drog under tiden till sig förstärkningar från alla håll; hans här uppgick snart till 5000 man, med hvilka han var färdig att anfalla engelsmännen, då han nödgades öfverlemna befälet till *general Gates*, hvilken "kastades af kongressen dit upp när frukten var färdig att brytas." Burgoyne fann nu, ehuru försent, att han kommit i "en fälla, ur hvilken han förgäfves sökte någon utgång." Att rycka framåt var förenadt med lika stor svårighet och fara som att återtåga. Han beslöt slutligen det förra i hopp om undsättning från general Clinton i New York. Efter det general Gates med den amerikanska hären tågat till Bemis' Heights och der uppkastat under Kosciuskos ledning starka förskansningar, öfvergick Burgoyne Hudsonfloden och framryckte längs densamma mot det amerikanska lägret. Den 19 September stod det *första slaget vid Stillwater* (Bemis' Heights) 1), Både amerikanerna

---

1) *Det första slaget vid Stillwater.* I denna strid kämpade Morgans kår mot milistrupperna från Canada och mot deras indianska bundsförvandter. Arnolds kår mot general Frazers trupper. Arnold stred

och engelsmännen fäktade i detsamma med tapperhet och då mörkret inbröt gjorde båda härarne anspråk på segren. Engelsmännen hade dock förlorat 500 man, amerikanerne endast 319. Anfallet förnyades icke påföljande dag utan engelsmännen slogo läger och "väntade på general Clinton i öfver 2 veckors tid." Då denna väntan visade sig vara förgäfves, då det vardt "tydligt för hvar man" att den engelska hären, som led brist på det nödvändigaste, med hvarje dag sammansmälte under det amerikanernas här ökades, beslöt Burgoyne att utan vidare dröjsmål våga ett nytt försök att slå sig igenom fiendens leder. Den 7 Oktober utkämpades det *andra slaget vid Stillwater* 1). Äfven i detta slag kämpade båda härarne med tapperhet; men, sedan engelsmännen förlorat general Frazer och 400 a 500 man, nödgades de i hast draga sig tillbaka till *Saratoga*, hvarest Burgoyne 10 dagar derefter, sedan amerikanerna nästan omringat honom och afskurit all tillförsel, *kapitulerade med hela sin här*, hvilken hade sammansmält till mindre än 6000 man. Artilleri och tross föllo på samma gång i segrarens händer 2).

---

med stor tapperhet, "men," säger en amerikansk historieskrifvare, "den afundsjuke general Gates underlät icke blott att omnämna detta i sina rapporter, utan tog äfven från Arnold befälet öfver den division, som i striden utmärkt sig."

1) *Det andra slaget vid Stillwater.* I denna strid blefvo engelsmännen vid det första anfallet tillbakadrifna, men tillbakadrefvo i det andra amerikanerna. Det var "nästan hela dagen ovisst hvem segren skulle tillhöra." En kanon togs 5 gånger af amerikanerna och återtogs lika många gånger af engelsmännen. Ehuru Arnold var beröfvad sitt befäl deltog han dock med den största tapperhet i striden och blef i densamma sårad, "under det general Gates låg i säkerhet i lägret." De båda slagen vid Stillwater blefvo till sina följder af den största betydelse, ehuru de, jemförda med vår tids — det upplysta 19:de århundradets — mördande fältslag, voro endast obetydliga skärmytslingar.

2) *Johan Burgoyne* var född i England 1730. Han fick efter kapitulationen återvända till sitt fädernesland, af hvars parlament han var medlem. Han afled i London 1792.— *Horatio Gates* var född i England 1728, deltog i Braddocks krigståg 1755, förlorade sin popularitet efter nederlaget vid Camden 1780. Han afled i New York 1806. Omdömena om honom såsom general äro olika. Såsom varande en "utländing" har han varit ett mål för både rättmätiga och orättmätiga anfall. Visst är dock att han icke var ett sådant militär-snille som folkgunsten en tid ansåg honom vara.

General Clinton, som utryckt från New York med undsättning, hade lyckats intaga några vid Hudsonfloden liggande fästen, men sysselsatte sig derefter med att härja landet i stället för att söka verkställa en skyndsam förening med sin vapenbroder. Efter kapitulationen i Saratoga återvände han med sin styrka till New York och de garnisoner, hvilka inlagts i de af Burgoyne intagna fästena, drogo sig tillbaka till Canada.

General Gates blef nu för en tid landets "populäraste personlighet." Man jemförde hans framgångar med Washingtons motgångar och mer än en önskade se honom upphöjd till öfverbefälhafvare. Under det Washington låg i sitt vinterqvarter i *Valley Forge*, omkring 20 mil från Philadelphia, hvarest hans soldater med beundransvärdt tålamod kämpade mot köld, hunger och andra lidanden, hvilka han med sina bästa bemödanden icke förmådde afhjelpa 1), bildades för hans störtande den s. k. *Conway-kabalen*, i hvilken ingingo icke blott äfventyraren Thomas Conway,utan äfven flera medlemmar af kongressen, bland dem Samuel Adams. Härens tillgifvenhet för sin öfverbefälhafvare och "den djupa aktning Amerikas folk skänkte samme man på grund af hans oegennyttiga fosterlandskärlek och hans omutliga rättskaffenshet, bildade lyckligtvis omkring den lömskt anfallne ett värn, som under dåvarande omständigheter inga kabaler kunde bryta ner."

Till sjös förmådde amerikanerna naturligtvis icke under ifrågavarande tid mäta sig med engelsmännen. *Amerikanska*

---

1) *Valley Forge.* Redan på marschen till dessa vinterqvarter voro mer än tusen soldater utan skor och betecknade med blodiga spår sin väg öfver is och snö. Komne fram hade de att ligga ute på marken, delvis utan filtar, nödgade att hemta värme från sina bivuakeldar. Så fortgick det länge nog. Med deras beklädnad var det i allmänhet klent beställdt, och det hände att provianten rent af brast och måste skaffas med maktspråk från bygden rundtomkring. Vid ett tillfälle skref Washington sjelf: "Under några dagar har här i lägret varit nästan hungersnöd. En del af hären har under en vecka varit utan något slags kött, och alla de öfriga hafva saknat det 3 till 4 dagar. Nakna och hungrande, som de äro, väcka soldaterna vår beundran genom sitt ojemförliga tålamod och sin trohet och derigenom, att de icke långt för detta af alla sina lidanden drifvits till allmänt myteri." (M. Höjer.)

kapare tillfogade dock den engelska handelsflottan betydlig skada. Öfver 800 engelska fartyg hade före 1777 års slut uppbringats och dessa priser hade sedan hemförts eller försålts i Frankrike. Den första *amerikanska flaggan* 1) med 13 stjernor å blå grund samt 13 hvita och röda ränder säges hafva svajat å ett kapareskepp, som under en tid kryssade i Irlands farvatten, men sedermera förliste vid Newfoundland. Den förste amerikanske amiralen var *Esek Hopkins* från Rhode Island och amerikanernas första "marine committee" för byggande af en *örlogsflotta*" tillsattes 1775.

Den 17 November 1777 framlade kongressen till staternas antagande eller förkastande 13 *konfederationsartiklar*, hvilka skulle utgöra *Förenta Staternas första grundlag.* Dessa artiklar, hvilka antogos af de 13 staterna (af Georgien först 1781), begränsade kongressens makt och tillförsäkrade de enskilda staterna så stora fri och rättigheter, att den s. k. "konfederationen" var i sjelfva verket hufvudsakligen "ett vänskapsförbund till gemensamt försvar," en förening af stater, hvilka voro hvar för sig nästan fullkomligt sjelfständiga. Det var icke ens af nöden, att de alla egde en republikansk regeringsform. Kongressen egde icke rätt att stifta några för hela förbundet gällande lagar eller pålägga några direkta skat

1) *Den amerikanska flaggan.* I början af frihetskriget var den s. k. "Joint-snake Flag" den vanligaste. Å densamma voro afbildade delar af en orm, hvarje del märkt med begynnelsebokstäfverna till en kolonis namn (t. ex. N. E; N. Y. o. s. v.) Under denna bild lästes orden: "Unite or die." År 1776 kämpade amerikanerna vid Boston under en flagga med 13 röda och hvita ränder och det "engelska unionsmärket' i det öfra hörnet närmast flaggstången. Hvarje koloni hade för öfrigt sin egen flagga. Å Connecticuts sågs koloniens vapen och i gyllene bokstäfver orden "Qui transtulit sustinet" (Han, som fört oss hit, skall hjelpa oss). Massachusetts motto var: "Ett vädjande till himmelen," och derjemte syntes å den hvita flaggduken ett grönt furuträd. Å södra Carolinas blåa flagga prunkade en hvit halfmåne o. s. v. En svensk amerikansk dam, fru Ross, säges hafva delvis tecknat och först förfärdigat stjernbaneret, som i teckning mycket liknar Washingtons eget vapen. (Enligt någras uppgifter hissades sjernbaneret första gången i lägret vid Cambridge.) Lagligt erkänd blef flaggan först den 14 Juni 1777 då kongressen bestämde "att 13 vexelvis röda och hvita ränder och en union af 13 en ny konstellation representerande hvita stjernar i blått fält," skulle vara den amerikanska flaggan. En ny stjerna har sedan insatts i unionsmärket för hvarje ny stat, som upptagits i unionen.

ter. Bifall af ett visst antal stater var af nöden vid hvarje vigtig frågas afgörande och gent emot en tredskande stat stod förbundsstyrelsen nästan fullkomligt maktlös. De nämda konfederationsartiklarne, i hvilka "state rights" grundsatser för första gången i en amerikansk statshandling uttalades, fortforo emellertid att vara gällande till dess Förenta Staternas konstitution antagits.

d) 1778 års händelser — Underrättelsen om Burgoynes kapitulation åstadkom förändring i det allmänna tänkesättet i England. *Parlamentet* yrkade icke längre att kolonierna skulle genom krig bringas till lydnad, utan antog i det stället s. k. *Conciliatory Bills*," hvilka af North inlemnats och hvilka afsågo att åstadkomma "försoning och fred" mellan moderlandet och kolonierna. Allt hvad kolonisterne vid stridens början yrkat beviljades; och sändebud afgingo till Amerika för att med kongressen underhandla. Men den sistnämde, som redan ingått förbund med Frankrike, förkastade de framstälda fredsförslagen och vägrade att med sändebuden underhandla innan England hemkallat sin krigsstyrka och erkänt Förenta Staternas sjelfständighet 1).

Redan 1776 hade *Silas Deane* från Connecticut blifvit af kongressen sänd till *Frankrike* för att köpa krigsförnödenheter och inhemta upplysning huruvida ett förbund mellan Förenta Staterna och Englands arffiende låg inom möjlighetens område eller ej. Deane tillika med Benjamin Franklin och Arthur Lee utnämdes derefter (s. å.) att med sistnämda makt afsluta ett skydds- och handelsförbund, men sedan oenighet uppstått mellan dessa "kommissarier," hemkallades Deane 2) och Lee hvarefter *Benjamin Franklin utnämdes till "minister plenipotentiary"* vid det franska hofvet. Hans outtröttliga bemödande att förmå Frankrike till aktivt deltagande i kriget kröntes länge med ringa framgång. Han blef visserligen inom

1) Det berättas, att en af de engelske fredsmäklarne försökte genom löften om 10,000 guineer förmå en af kongressens medlemmar, gen. Reed, att verka för antagandet af Englands lagförslag, men man kunde på den tiden icke muta kongressmän. Reed svarade: "Jag är icke värd att köpas, men sådan jag är, har Englands konung icke penningar nog, för ett dylikt köp."

2) Johan Adams efterträdde Deane i April 1778.

kort dagens hjelte i Paris, och då han bland de pudrade och stjernbeströdde hofmännen visade sig i sin enkla (qväkare) drägt väckte han öfverallt bifall och hänryckning, och den franska regeringen, som med skadeglädje åsåg sin rivals strid i Amerika, tillät att ammunition, gevär och andra krigsförnödenheter fördes i fredstid från dess arsenaler öfver hafvet, men att börja ett kostbart krig med England, dertill var den icke villig. Först sedan frågan om förlikning bragts å bane och det var fara värdt, att England icke skulle blifva tillfogadt någon större skada och, först sedan amerikanerna nödgat Burgoyne att med sin här nedlägga vapen *afslöt Frankrike ett skydds- och handelsförbund med Förenta Staterna* den 6 Februari 1778.

Detta för den unga republiken så vigtiga förbund, förutan hvilket de engelska vapnen måhända slutligen vunnit seger, åtminstone för en tid, visade sig snart vara "af gagn och betydelse." *Sir Henrik Clinton,* som i Maj efterträdt general Howe, *utrymde Philadelphia* den 18 Juni, och öfvergick till New Jersey för att derifrån tåga till New York, hvarest han ämnade samla hela sin styrka före den franska flottans ankomst. *Washington* uppbröt nu med sin här för att förfölja fienden. Kommen till *Monmouth* (den 28 Juni) fann han sina förtrupper under *general Lees* 1) befäl stadda på flykt; han hejdade desamma och förde dem åter i striden, hvilken upphörde först då natten inbröt 2). Båda härarne gjorde anspråk på

1) *Karl Lee* erhöll af Washington skarpa förebråelser för sitt uppförande och stridde derefter med utmärkt tapperhet under den återstående delen af dagen. Påföljande dag skref han två "ovettiga bref" till Washington. Denne lät nu arrestera honom och han ställdes inför en krigsrätt för det han icke lydt order, för det han fegt tagit till flykten i början af striden och för det han visat vanvördnad mot öfverbefälhafvaren. Lee dömdes derefter att mista befälet under en tid af ett år. Efter denna tids förlopp skref han ett näsvist bref till kongressen och blef då skild från befälet för alltid. I en utgifven skrift försökte han rättfärdiga sig och klandrade Washington och flera af hans vänner. Detta ådrog honom en duell, i hvilken han svårt sårades. Såsom i det föregående är upplyst afled han 1782 å ett hospital i Philadelphia. Hans sista önskan var att icke blifva begrafven å någon kristlig kyrkogård. Omdömena om honom äro delade.

2) *Baron Steuben,* hvilken tjenstgjort under Fredrik den store i Preussen och efter ankomsten till Amerika utnämts till "general inspek-

segren. Amerikanerna förlorade dock endast 229 man, engelsmännen 300 (enligt andra uppgifter 500) hvarjemte omkring 1000 (enligt andra uppgifter 1500) tyskar deserterade. Clinton begaf sig efter striden till *New York.* Washington åter öfvergick Hudsonfloden och slog läger å *White Plains*, hvarest han stannade till dess hösten inbröt. Han förlade då sina trupper i närheten af New York och uppslog sitt högqvarter i Middlebrook, New Jersey.

Den 6 Juli ankom en *fransk flotta* (12 linieskepp och 4 fregatter) under *grefve D'Estaing* 1) till Delawarefloden i afsigt att i densamma innestänga den engelska flottan, hvilken dock redan återseglat till New Yorks hamn. Amiralen styrde derföre med sin ombord varande styrka (4000 man) till *Newport*, Rhode Island, hvarest låg en engelsk här af 6000 man under *general Pigot.* Amerikanerna, anförda af *general Sullivan* 2), skulle, enligt i krigsråd fattadt beslut, landstiga å den norra ändan af ön och börja till lands belägra staden under det D'Estaing inneslöt densamme från sjösidan. Den engelska flottan visade sig emellertid inom kort ute på hafvet i närheten af ön och D'Estaing utlopp då från hamnen med den franska flottan för att utkämpa en sjöbatalj med fienden (den 12 Augusti). En orkanlik storm nödgade dock de båda amiralerna att inställa striden. För att reparera de skador, som nämda storm tillfogat skeppen, afseglade D'Estaing kort derefter, trots Sullivans, Lafayettes och Greenes insagor, till Boston 3) och amerikanerna nödgades då upphäfva stadens belägring och draga sig tillbaka, alltjemt förföljda af engelsmännen. Det lyckades dock Sullivan att — efter det fienden den 29

---

tor" öfver hären, deltog med utmärkelse i detta slag. — Likaledes utmärkte sig en artillerists hustru *Maria Pitcher*, hvilken, efter det hennes man stupat, intog hans plats vid kanonen och "serverade densamme med säker hand." Washington utnämde henne efter slaget till sergeant i armeen.

1) *Grefve D'Estaing* var född i Frankrike 1729 och blef under franska revolutionen förd till guillotinen 1794.

2) *Johan Sullivan* var född i Berwick, Maine, 1740 och afled i Durham, New Hampshire 1795.

3) D'Estaing begaf sig efter en tid till Westindien för att anfalla engelsmännens dervarande besittningar.

Augusti tillbakaslagits vid *Quakers Hill* — verkställa återtåget till fastlandet.

Flera *härjningståg* företogos af engelsmännen under sommarens lopp och begingos under dem många grymheter, isynnerhet af indianerna. Så till dömes inföll öfverste *Johan Butler* med omkring 1000 tories och indianer i *Wyomingdalen*, Pennsylvanien, i början af Juli, slog en amerikansk styrka under *Zebulon Buttler* och hemsökte nybyggena med eld och svärd. "Hvarken ålder eller kön skonades; de nybyggare hvilka icke lyckades fly, föllo nästan allesamman för soldaternas kulor eller indianernas tomahawks och skalperknifvar." Ett liknande öde drabbade (i Nov) *Cherry Valley* i New York *Sir Karl Grey* hade en tid förut företagit ett härjningståg till *New Bedford*, *Fairhaven* och *Marthas Vineyard*, under det en annan engelsk ströfkår framryckte längs New Jerseys kust, brände *Egg Harbor* och "plundrade vidt och bredt."

Amerikanerna voro under tiden ingalunda overksamma. *General Clarke* från Virginien framryckte mot de engelska fästena och handelsposterna i Vestern, intog *Vincennes* och *Kaskaskia* samt förmådde indianerna i Illinois, som nu lades till Virginien, att "svärja sistnämde stats styrelse tro och lydnad." I December öfverlemnade Vincennes garnison, som uppgick till — 2 man, fästet till en engelsk styrka från Detroit, men i Februari påföljande år återföll detsamma i amerikanernas händer.

3. *Tidsskedet från fälttåget i Georgien till krigets slut. Krig hufvudsakligen i Södern.* — Mot slutet af år 1778 började Södern blifva den förnämsta krigsskådeplatsen, och *Georgien*, den svagaste af sydstaterna, var den, som först anfölls. Den 27 November sände gen. Clinton i New York *öfverste Campbell* med 2000 man till *Savannah.* Efter en svår seglats kom den engelska flottan, till sin bestämmelseort den 29 December. Amerikanerna, 1200 man under *general Robert Howe* blefvo besegrade och förlorade öfver 500 man. Staden föll i engelsmännens händer och innehades af dem till i Juli 1783.

e) 1779 års händelser. — Några dagar efter det Savannah vapentagits anlände *general Prevost* och tog befälet öfver

den engelska hären, som nu uppgick till 3000 man. *Fort Sunbury* föll redan den 9 Januari i hans händer och öfverste Campbell sändes derefter att förmå de lojale kolonisterna till uppresning för att intaga Augusta. 700 s. k. "tories," under *öfverste Boyds* befäl, framryckte inom kort från Södra Carolina men möttes vid *Kettle Creek* (den 14 Febr) af "patrioter" under *öfverste Pickens*. I den strid som här uppstod besegrades de förre, deras anförare stupade och ett stort antal tillfångatogs. Af de sistnämde blefvo 5 af patrioterna afrättade1). *General Ashe*, som blifvit af *general Lincoln*, de amerikanske truppernas i sydstaterna befälhafvare, sänd att med 2000 man förhindra Campbells marsch till Augusta, blef derefter af Prevost öfverrumplad vid *Brier Creek* den 3 Mars, hvarvid amerikanerna ledo ett grundligt nederlag. Af dem, hvilka lyckades fly, samlades knappast 500 åter under fanorna. Efter vunnen seger ryckte Prevost mot *Charleston*, men anträdde snart återtåget, då han förnam att Lincoln (i Maj) tågat staden till undsättning. Den 20 Juni angrepo amerikanerna den engelska hären, som hunnit till *Stono Ferry*, men de blefvo med stor förlust tillbakaslagna, hvarefter engelsmännen fortsatte återtåget till Georgien.

---

1) Fångar blefvo under kriget ofta dödade efter det de nedlagt vapen. En stor del af de amerikaner, som af engelsmännen tillfångatogos omkom derjemte i osunda *fångskepp*, å hvilka fångarne voro utsatta för allehanda sjukdomar och för en understundom grym behandling. Amerikanerna utöfvade vedergällningsrätten å de engelska fångar, hvilka föllo i deras händer och å kolonister, hvilka de misstänkte för "rojalistiska åsigter." I de gamla kolonierna rasade strider mellan konungens och kongressens anhängare, hvilka fullkomligt kunde mäta sig i grymhet med vildarnes sköflingståg. Till och med i New York och Södra Carolina förefollo så hemska dåd, att man sällan hört några dylika omtalas i historien. De fångne engelsmännen, rojalisterna, fingo ofta utstå de förfärligaste lidanden. Att utan undersökning varda hängd, säger en författare, var i New Jersey och Carolina under denna tid en så ofta återkommande händelse, att ingen vidare fäste sig dervid och mången gång var antalet lifdömde så stort, att det i bokstaflig mening felades rep för att hänga dem i. Ofta måste de dessutom utstå de förfärligaste qval innan döden gjorde slut på deras lif, naglarne upprycktes med våld från händer och fötter, ögonen utstuckos o. s. v. (G. H.) Dessa dåd förtiga de flesta amerikanska historieskrifvare, hvilka endast berätta om de grymheter engelsmännen begingo.

I September kom D'Estaing med den franska flottan till Georgien för att understödja Lincoln i hans försök att genom belägring vapentaga *Savannah.* Redan den 23 i samma månad började belägringen och den 9 Oktober företogs stormning Den *svenske friherren Kurt Stedingk* anförde den ene af amerikanernas och fransmännens stormkolonner, men blef svårt sårad och hans trupper grepo då till flykten 1). Pulaski stupade. Amerikanerna och fransmännen förlorade öfver 1000 man, engelsmännen knappt 100. Efter 10 dagar upphäfde Lincoln belägringen och tågade till Charleston. D'Estaing, som blifvit i striden sårad, återvände med flottan till Westindiens farvatten.

I *nordstaterna* företogo engelsmännen vid denna tid flera *härjningståg*, under hvilka mycken egendom förstördes eller borttröfvades. I Februari uppbröt general Tryon från sitt läger i Kingsbridge och inryckte i *Connecticut*, hvarest han förstörde bl. a. saltverken i *Greenwich.* General Putnam samlade i hast å en närliggande höjd några milissoldater, men dessa förmådde icke göra något allvarsamt motstånd mot fiendens öfverlägsna styrka, hvadan de "skingrade sig åt alla håll." Putnam sjelf var i fara att blifva tillfångatagen, men räddade sig derigenom att han under det kulor hveno omkring hans öron, red utför en brant stentrappa, som ledde från toppen af höjden ned till dalen. — I Juli företog Tryon ett nytt härjningståg, under hvilket *New Haven* plundrades och *Fairfield* och *Norwalk* lades i aska. *Virginien* hade redan i Maj hemsökts af engelska ströfkårer, hvilka plundrat *Portsmouth*, *Norfolk* och andra ställen.

Den 31 Maj lyckades general Clinton intaga det vid Hudsonfloden liggande fästet *Stony Point*, 40 mil från New York, och den 1 Juli föll det å andra sidan floden liggande *Verplancks Point* i hans händer. I det förra, som af engelsmännen betydligt förstärktes, inlades en garnison af 600 man, hvilken tillfogade patrioterna "stor harm och skada." Washing-

1) I ett bref till Sveriges konung *Gustaf III* säger Stedingk, att de amerikanska trupperna voro dåligt klädda och dåligt anförda och att de voro rymlingar och äfventyrare från alla håll och kanter.

ton sände derföre (den 15 Juli) *general A. Wayne* 1) med ett infanteriregemente att intaga fästet i fråga. Efter en svår marsch genom kärr och trånga pass kommo amerikanerna påföljande natt till foten af den höjd, å hvilken fästet blifvit uppfördt, öfvermannade utposten derstädes och stego sedan, delade i två anfallskolonner, i tysthet uppför höjden. De i sömn försänkte engelsmännen väcktes likväl snart af larmtrummornas ljud och skyndade till fästets försvar. Detta var dock försent; amerikanerna "banade sig med bajonetten väg öfver vallarne och tog hela garnisonen till fånga utan att aflossa ett skott." Deras förlust var endast 15 döde och 83 sårade (bland de sistnämde gen. Wayne); af engelsmännen blefvo 63 dödade och 543 tillfångatagna. Sedan förråden, som funnos i fästet, blifvit bortförda och fästningsverken raserade anträdde amerikanerna återtåget, hvarefter engelsmännen ånyo besatte höjden. — Den 19 påföljande Augusti öfverrumplade *major Henrik Lee* den engelska garnisonen i *Paulus Hook* 2), midt emot New York och tog en styrka af 150 man till fånga, nästan på samma sätt som gen. Wayne en månad förut öfverrumplat Stony Point.

Under sommaren detta år företog *general Sullivan* med 5000 man ett tåg vesterut för att tukta *indianerna* ("de sex nationerna," utom oneidaerna). Vid Newton (nuvarande Elmira) hade indianerna (anförde af Brandt) samt "tories" (anförde af Johnson) uppfört fästningsverk, hvilka de tappert försvarade i det s. k. *slaget vid Chemung* De nödgades dock slutligen gripa till flykten, hvarefter hela landet mellan Susquehannafloden och Genesee-floden härjades med eld och svärd. På en dag (den 14 September) förstörde Sullivan 128 indianhyddor och 160,000 bushels majs. Omenskliga grymheter begingos under detta tåg. "Det synes som om minnet af indianernas härjningar i Wyomingdalen hade dödat hvarje mensklig känsla i krigarnes bröst" Öfver 40 byar blefvo lågornas rof, ingen känner talet på de män, qvinnor och barn,

---

1) *Anthonius Wayne* var född i Waynesborough, Chester co, Pennsylvanien, 1745. Han afled under en resa i Presque Isle (nu Erie) 1796.

2) *Paulus Hook* kallades efter en tid "the city of Jersey" och har sedan 1838 kallats *Jersey City*

hvilka dödades af den öfver askhögar och lik framryckande hären.

Till sjös sammandrabbade amerikanska och franska kapare med engelsmännen vid flera tillfällen och tillfogade den engelska handelsflottan icke ringa skada. Derjemte uppbringades flera engelska krigsskepp ("Providence," "Diligent," "Hazard" m. fl.) En amerikansk flotta (19 mindre krigsskepp och 24 transportfartyg) under amiral *Saltonstall*, hvilken afseglat från Boston för att intaga det engelska fästet *Castine* vid Penobscotfloden i Maine, blef deremot af den engelska flottan förstörd eller uppbringad under det amerikanerna voro sysselsatta med fästets belägring. — *Årets skarpaste sjöbatalj* utkämpades den 23 September nära *Flamborough Head*, England, mellan en amerikansk-fransk eskader under skotten *Johan Paul Jones'* 1) befäl och två engelska fregatter, hvilka konvojerade en handelsflotta, som kom från Östersjön. Jones hade 3 skepp: "*Bon Homme Richard*" (förande 42 kanoner), "*Alliance*" (36 kanoner) och "*Pallas*" (32 kanoner) De engelske fregatterna voro: "*Serapis*" (44 kanoner) och "*Scarborough*" (22 kanoner). Striden började klockan 7 om qvällen och fortfor till klockan 10. De båda flaggskeppen "Bon Homme Richard" och "Serapis" kommo i början af slaget så nära hvarandra att de kunde sammanlänkas, hvarefter det häftiga skjutandet gjorde dem båda redlösa. Sedan nästan alla det amerikanska skeppets kanoner blifvit obrukbara, antände

---

1) *Johan Paul Jones*, den tidens djerfvaste fribrytare, var född i Arbigland, Skottland, den 6 Juli 1747, gick till sjös vid 12 års ålder, var en tid slafhandlare, bosatte sig derefter i Virginien, begaf sig 1777 till Frankrike, hvarest han skaffade sig skeppet "Ranger" (18 kanoner), med hvilket han uppbringade flera engelska fartyg. 1778 återkom han såsom fiende till sitt gamla fosterland, inseglade i Whitehavens hamn och uppbrände de engelska fartygen derstädes. Hans "flotta," bemannad med "oförvägna sällar från skilda land," var en förskräckelse för Englands och Skottlands kuster. Sjelf var han tapper, men derjemte rå och utsväfvande. Den amerikanska kongressen lät slå en guldmedalj till hans ära, och konungen i Frankrike skänkte honom ett svärd med handtag af guld, men trots dessa hedersbevisningar och trots de loford, som öfver honom uttalats, är dock visst, att han ej "var en ädel hjelte" (noble hero), en i ordets sanna mening stor man. Efter kriget egnade han sig en tid åt handel, gick derefter i rysk tjenst (1787) deltog i kriget mot Turkiet och afled i fattigdom och elände i Paris den 18 Juli 1792.

Jones med granater det engelska skeppet; krutkammaren å detsamma sprang i luften, hvarvid ett stort antal engelsmän dödades eller sårades; men långt ifrån att stryka Englands flagg kommenderade skeppets *kapten Pearson* till äntring. Engelsmännen tillbakaslogos, men samtidigt dermed fattade det amerikanska skeppet eld och Jones med "kämpar om bord" var i fara att förgås "i de lågor han sjelf upptändt" Då ankom "Alliance" och aflossade af misstag en bredsida å "Bon Homme Richard" men vände sig strax derpå mot "Serapis," som vid detta nya anfall måste gifva sig. Jones fartyg höll nu på att sjunka, hvarföre han lät besättningen, hvilken sammansmält från 375 till 75 man, bestiga "Serapis," och släcka elden å detsamma. "Pallas" hade under tiden tiden tagit "Scarborough;" och med de sönderskjutna snart sagdt värdelösa priserna lyckades Jones, ehuru med svårighet, segla till en af Hollands hamnar.

Spanien, som önskade från engelsmännen återvinna Florida, öarne Jamaica och Minorca, samt framför allt fästningen Gibraltar, biträdde den 26 Juni det mellan Frankrike och Förenta Staterna afslutna förbundet. England nödgades nu uppträda samtidigt mot dessa tre makter och följaktligen splittra de stridskrafter, hvilka voro af nöden "för det amerikanska upprorets kufvande." För att skydda *Sveriges* handelsflotta för de engelske kaparne, hvilka hindrade all fri handel till sjös och uppbringade neutrala makters med förbjudna varor (kontraband) lastade fartyg, hade en svensk örlogsflotta utlupit i Nordsjön. Sveriges konung *Gustaf III* sökte derjemte förmå de neutrala makterna i Europa att ingå ett mot England rigtadt *väpnadt neutralitetsförbund*, som skulle krossa "det stolta Albions öfvermodiga herravälde öfver hafven." Denna plan, som till en början vann ringa genklang, vardt i framtiden, då den gillats af *Ryssland*, *Sverige*, *Danmark-Norge*, *Preussen*, *Neapel*, *Portugal* och *romerske kejsaren*, ett af de kraftigaste medlen till främjande af frihetskrigets för Amerika lyckliga utgång 1).

---

1) England begagnade sig på det mest tyranniska sätt af sin öfvermakt på hafven. Det förbjöd bland annat neutrala fartyg att frakta varor, tillhöriga dess fiender; det utsträckte, i strid med äldre fördrag, begrep-

Trots den medelbara hjelp förvecklingarne i Europa tillskyndade Förenta Staterna, var amerikanernas ställning svår i högsta grad. De stora förhoppningar man fästat vid det franska förbundet hade icke gått i fullbordan, hänryckningen för "frihetens heliga sak" hade börjat att hos många slappas, ännu flera hade blifvit i ekonomiskt afseende ruinerade under det några få spekulanter vetat att rikta sig på sina grannars olyckor. Landets *finanser* voro i ett bedröfligt skick I Juni 1775 hade kongressen utsläppt i den allmänna rörelsen 2 millioner i papperspengar. Vid 1779 års slut var sedelstocken nära 200 millioner och för 1 dollar i silfver betalades 40 a 50 i papper. Den ena "upplagan" papperspengar, s. k. "*Continental money*," utkom efter den andra under de följande åren; och med hvarje ny "upplaga" sjönk pappersmyntets värde och priserna stego. (Så till dömes var priset på ett par stöflar en tid under kriget 600 dollars.) Slutet blef hvad man kunde vänta: statsbankrutt. Så länge pappersmyntet egde värde d. v. s så länge kongressen såsom landets ställföreträdare egde kredit, var det jemförelsevis lätt att med pappersmynt aflöna

---

pet kontraband eller krigsförnödenheter, hvilka de neutrala makterna ej fingo tillföra de stridande, äfven till skeppsfurneringsartiklar, såsom timmer, tjära och jern, hvilka varor just utgjorde Sveriges förnämsta utförselartiklar, och det lät genom kapare uppbringa de fartyg, som ej iakttagit dessa bestämmelser. Under sommaren och hösten 1778 sökte Gustaf (III) genom föreställningar förmå den engelska regeringen till större billighet, men då detta ej lyckades föreslog han Danmark och Ryssland, att de nordiska makterna borde genom ett förbund söka skydda sin handel. Danmarks dåvarande utrikesminister Andreas Peter Bernstorff hyste emellertid allt för stort misstroende mot Sverige för att vilja göra gemensam sak med detta land. Katarina II (i Ryssland) var till en början ej heller benägen för några kraftiga åtgärder, men Gustaf lät 1779 en örlogsflotta under hertig Karls befäl löpa ut i Nordsjön och beredde härigenom de svenska handelsfartygen en väl behöflig betäckning. Dessutom fortsatte han sina bemödanden att förmå Danmark till en närmare förbindelse, men i stället för att lyssna härtill började Bernstorff förbereda ett förbund mellan Danmark och England och genom Katarina II:s mäktige gunstling Potemkin sökte denna makt äfven draga Ryssland på sin sida. Då inträffade i början af 1780 ett märkligt omslag. I sista stund förstod nemligen den ryske statsministern Panin att korsa Englands planer, i det han öfvertalade kejsarinnan att åtaga sig rolen af den neutrala handelns beskyddarinna. (Sv. Hist. V del. af S. J. Boethius, sid. 299).

och underhålla hären, men svårare blef det att föra krig efter det sedlarne blifvit värdelösa och den allmänna kassan tom på klingande mynt.

I slutet af 1779 utrymde general *Clinton* Newport och fästena vid Hudsonfloden. Den engelska hären sammandrogs nu i New York; men sedan Clinton förnummit, att den franska flottan icke längre kryssade i närheten af de amerikanska kusterna lemnade han baron Knyphausen med en garnison i New York och gick den 25 December med 7000 man ombord på den engelska flottan under *amiral Arbuthnot*, och afseglade med densamma söder ut

f) 1780 års händelser. — Den 10 Februari kom den engelska flottan till *Charleston*, Södra Carolina, seglade utan att möta synnerligt motstånd, förbi amerikanernas fästen, hvarefter trupperna landsattes och batterier uppfördes i stadens närhet. *General Lincoln*, som hade stadens försvar sig anförtrodt, uppfordrades att kapitulera, men gaf ett nekande svar, hvarpå staden inspärrades till lands och vatten den 1 April. Ett regemente milissoldater, som skulle upprätthålla förbindelse mellan staden och landsorten, blef den 14 i samma månad öfverrumpladt och slaget på flykten vid *Monks Corner*, och — efter det Cornwallis kommit till det engelska lägret med en förstärkning af 3000 man från New York — "bombarderades Charleston natt och dag." Den 12 Maj var Lincoln nödgad att *kapitulera*. 4 fregatter, 400 kanoner och nära 6000 fångar föllo dervid i engelsmännens händer. Amerikanernas förlust i döde och sårade uppgick till 250 och engelsmännens var ungefär lika stor.

För att fullborda "upprorets" underkufvande i Södra Carolina inlades engelska garnisoner i byar och köpingar och ströfkårer sändes åt olika håll att skingra "rebellernas" hopar i det inre af landet. En amerikansk trupp, som blifvit sänd Charleston till undsättning, men efter stadens fall börjat återtåga mot Norra Carolina, upphans och blef nästan till sista man nedhuggen af Tarletons 700 ryttare nära *Waxhaw Creek* den 29 Maj. Amerikanernas förlust uppskattades till 300 man, under det engelsmännen endast förlorade några få ryttare. De engelska vapnen behöllo öfverallt öfverhanden och

Clinton ansåg, att "den engelska regeringens auktoritet var återupprättad inom kolonien." Ett stort antal af de rike och ansedde medborgarena voro ifriga "rojalister" och många af "patrioterna" förklarade sig villiga att "såsom goda undersåtar lyda den engelska kronan," endast de friades från skyldighet att tjenstgöra i kriget. För att hålla de "upprorsmakare" i tygeln, hvilka icke ännu nedlagt vapen, var icke hela den engelska hären af nöden. Densamma inskeppades derföre å flottan, hvilken afseglade till New York den 5 Juni. Endast några få regementen under Cornwallis qvarlemnades i Charleston.

Cornwallis styrelse efter Clintons afresa uppväckte snart bittert hat och nya strider i stället för att åstadkomma försonlighet och varaktig fred. Den engelske generalen och hans underordnade uppträdde såsom segrare i ett vapentaget land; "rojalisterna" gynnades, "patrioterna" förföljdes. De senares egendom konfiskerades, deras kärlek till frihet och sjelfständighet straffades såsom högmålsbrott. Denna okloka styrelse dref whigpartiet till den amerikanska fanan, under det tories samlade sig under Englands "blodsbanér." Snart rasade i olika delar af Södra Carolina ett häftigt *guerillakrig*, i hvilket utmärkte sig å amerikanernas sida *Marion*, *Sumter*, *Pickens*, *Wynn* m. fl., hvilka med sina i trasor klädda krigare ofta tillfogade engelsmännen jemförelsevis stor skada 1).

Innan Lincoln kapitulerade hade Washington sändt en större truppstyrka söder ut till Charlestons undsättning. Hun-

---

1) *Guerilla kriget.* Den, som i detta krig mest utmärkte sig var en fransk ättling, *Frans Marion*, (född 1732, död 1795). Af svarta och hvita pojkar — till en början endast 20 till antalet — bildade han sitt s. k. "tras-regemente," som gen. Gage "icke önskade se i sitt läger, emedan det bar en uniform, som var passande endast för tiggare och landstrykare." Med dessa i trasor klädda krigare utförde Marion likväl de djerfvaste bragder och tillfogade fienden icke obetydlig skada. En annan djerf partigängare var *Thomas Sumter* (död 1832), som vid Gages ankomst stälde sig i spetsen för omkring 600 jordbrukare och jägare samt lyckades slå engelsmännen i flera småstrider vid Great Pedee-floden. Han blef visserligen slagen vid *Rocky Mount* den 30 Juli, men besegrade kort derefter engelsmännen vid *Hanging Rock*, den 6 Augusti. Bland de ynglingar, som i denna strid utmärkte sig, var *And. Jackson*, som efter en tid tillfångatogs och hölls i fängsligt förvar å ett fångskepp i Charlestons hamn till 1781.

nen till Deep floden i Norra Carolina förnam "håren" underrättelse om engelsmännens segrar och anföraren, baron De Kalb, beslöt då att slå läger och afvakta vidare order. Efter en tids förlopp kom *general Gage*, som kongressen utnämt till befälhafvare öfver trupperna i sydstaterna, till De Kalbs läger, hvarefter hären uppbröt och tågade mot Clermont. Den engelska hären under lord Rawdons befäl samlade sig nu vid Camden. Dit ankom inom kort *Cornwallis* med förstärkning från Charleston. Den sistnämde generalen tog nu befälet öfver hären, hvilken var knappast ⅓del så stor som amerikanernas (Icke mindre än 800 man lågo sjuka och oförmögna att tjenstgöra). — General Gages styrka uppgick till 3,663 man. Några af dessa sändes den 15 Augusti att bistå gen. Sumter, som ämnade angripa fiendens tross; med de öfriga trupperna uppbröt Gage påföljande natt och tågade mot Camden i afsigt att öfverrumpla fienden. Cornwallis hade emellertid uppbrutit från sitt läger i samma afsigt och de båda härarnes förtrupper mötte hvarandra under natten nära Sanders Creek. En skärmytsling började, hvilken varade till dess dagen inbröt. Båda härarne uppstäldes då i slagordning och det för amerikanerna olyckliga *slaget vid Camden* började. Knappt hade det engelska fotfolket hunnit aflossa en gevärssalva förr än milistrupperna från Virginien och Carolina kastade sina vapen och flydde. Förgäfves voro alla deras anförares böner och hotelser, förgäfves DeKalbs och kontinentaltruppernas bemödanden att "genom tappert föredöme hämma flykten" DeKalb stupade för 11 sår, hans trupper "nedhöggos utan pardon" af Tarletons ryttare. Amerikanerna förlorade nära 2000 man (i döde, sårade och fångne) jemte allt sitt artilleri och alla sina förråd; engelsmännens förlust var omkring 300 man. Spillrorna af den amerikanska hären samlades slutligen i Charlotte, Norra Carolina. Gen. Gage förlorade sedermera öfverbefälet och efterträddes af *gen. Greene* i December månad.

Sedan öfverste Tarletons rytteri några dagar efter slaget vid Camden lyckats grundligt besegra general Sumters styrka i närheten af *Fishing Creek* (den 18 Aug.) sände Cornwallis *major Ferguson* med några bataljoner reguliera trupper och

ett större antal rojalister till *Norra Carolina* för att samla dervarande tories under "konungens fana." Det lyckades den sistnämde att förmå icke så få kolonister att gripa till vapen mot "patrioterna," men hans styrka blef den 7 Oktober af amerikanerna angripen nära *Kings Mountain* (Södra Carolina, 1½ mil från gränslinien af de båda staterna) och det lyckades *Wilhelm Campbells* bergsboer och "backwoodsmen" att här tillfoga engelsmännen ett nederlag, i hvilket dessa förlorade 1,100 man. Samtidigt härmed tillfogade *general Marion* engelsmännen flera mindre nederlag och gen. *Sumter* lyckades besegra två mindre engelska ströfkårer vid *Fishdam Ford* (den 12 Nov.) och vid *Blackstocks* (den 20 Nov). Cornwallis, som under tiden inryckt i Norra Carolina återvände vid underrättelsen om Fergusons nederlag till Charleston och företog inga vigtiga krigsrörelser under den återstående delen af året.

I *nordstaterna* fördes kriget lamt. Under vintern, som var ovanligt sträng och till följe deraf kallas än i dag "the hard winter," låg Washington i läger vid *Morristown*, hvarest hans soldater ledo mycket af hunger och köld. Många, hvilkas tjenstetid utlupit, lemnade lägret, andra deserterade och "nöden syntes tvinga till en allmän afmönstring." Under sommaren sände gen. Clinton 5000 man under Knyphausens befäl till *New Jersey* för att härja derstädes; och var Washington oförmögen att hindra fienden från att intaga *Elizabeth* och lägga byn *Connecticut Farms* (nuvarande Union) i aska. Under ett nytt härjningståg blefvo engelsmännen emellertid tillbakaslagna vid *Springfield* den 23 Juni.

Lafayette, som återvändt till Frankrike 1779, hade lyckats förmå *Ludvig XVI* att sända en annan *fransk här och en stark flotta* till Amerika. Den sistnämda under *amiral Ternays* befäl ankom till Newport, Rhode Island, den 13 Juli 1780 medförande en här af 6000 man under *grefve Rochambeau*, hvilken bland sina officerare räknade bl. a. vår landsman *grefve Hans Axel von Fersen* 1). Den franska flottan, på

---

1) Såväl grefve Fersen som friherre Stedingk belönades för sin tapperhet med den af Washington instiftade *Cincinnatusorden*, hvilken Gustaf III dock förbjöd dem att bära. Nämda orden instiftades 1783.

hvilken amerikanerna byggt stora förhoppningar, blef emellertid snart innestängd af den engelska och kunde under några månader ingenting uträtta.

Arnolds förräderi var en annan af amerikanernas motgångar under dettaår. *General Arnold*, hvilken utmärkt sig vid Quebec, Stillwater och andra ställen, hade ofta stått i ett spändt förhållande till Washington och Gates. Såsom militär-guvernör i Philadelphia hade han gjort sig illa omtyckt af befolkningen och beskylldes för att hafva för egna behof användt allmänna medel. Han ställdes inför en krigsrätt, hvilken visserligen frikände honom från straff, men ålade öfverbefälhafvaren (Washington) att allvarligt förebrå honom för hans handlingssätt. Denna dom väckte hos den skyldige hämdkänsla och han beslöt att öfvergå till engelsmännen. Genom en dylik handling skulle han lyckas icke blott utkräfva hämd utan äfven förbättra sin ekonomiska ställning. Under ett diktadt namn satte han sig i skriftlig förbindelse med sir Henrik Clinton i New York, sökte och erhöll af Washington högsta befälet å West Point, som då var Förenta Staternas vigtigaste fästning och härens förrådsdepot, samt lofvade att öfverlemna densamma i engelsmännens händer för ett pris af 50,000 dollars och en brigad-generals fullmakt. Clinton sände efter 18 månaders brefvexling en 29-årig adjutant, den trogne och pålitlige *major Johan Andre*, att träffa slutlig uppgörelse med Arnold. De båda officerarne sammanträffade den 22 September å den utsatta mötesplatsen, Haverstraw, omkring 6 mil nedom West Point, hvarest "handeln afslutades." Omständigheterna nödgade emellertid André att återvända till New York landsvägen och han blef derunder gripen af 3 amerikaner (Johan Paulding, David Williams och Isak Van Wart) nära Tarrytown. Dessa "ärlige milissoldater," som af en tysk historie-

---

Dess ordenstecken var en örn, som bars i blått band med hvita kanter. Å örnens bröst var anbragt bilden af romaren Cincinnatus vid sin plog samt inskriften: "Omnia reliquit servare rempublicam." Å den andra sidan af ordenstecknet syntes ryktets gudinna kröna hjelten med en lagerkrans, å hvilken lästes orden: "Virtutis præmium." Emedan ordensutmärkelsen gjordes ärftlig ogillades hela institutionen af de ifrige republikanerna. Ordensreglorna förändrades 1774 och den "aristokratiska inrättningen" afskaffades derefter i de flesta staterna.

skrifvare kallas helt enkelt "stråtröfvare," 1) funno under det de visiterade Andrés kläder flera af Arnolds skrifvelser i den ene af stöflarne Fången förklarades nu vara spion, alla hans anbud att betala hög lösepenning för sin frihet afslogos, han fördes till North Castle, hvars kommendant öfverste Jameson obetänksamt nog tillät honom att skrifva till Arnold och underrätta denne om hvad som timat. Arnold begaf sig då utan dröjsmål å ett engelskt örlogsfartyg och undkom till New York. André deremot blef — då Clinton ej ville utlemna förrädaren — ställd för en krigsrätt och dömd till döden 2) samt *hängdes* i Trappan, New Jersey, den 2 Oktober. Hvar och en af de 3 män, hvilka gripit honom, erhöll af kongressen en silfvermedalj och en lifstidspension af 200 dollars Arnold gick i engelsk tjenst, erhöll en belöning af 6300 pounds sterling för sitt förräderi samt utmärkte sig under följande år i kriget mot amerikanerna 3). Han afled i London 1801.

1) "Det var förbjudet att föra lifsmedel till den af engelsmännen besatta staden (New York) och på det att denna befallning icke skulle varda en död bokstaf, tilläts hvem som helst, som inom ett visst afstånd från New York påträffade boskap o. d., att bemäktiga sig densamma. Små hopar ströfvade derföre ständigt omkring för att göra byte. Sedvanan hade småningom utvidgat denna rättighet,att den omfattade plundring äfven af dem, som påträffades stadda på resa till eller ifrån staden. (Schoyen). Det var med sådana plundrare André sammanträffade.

2) I den krigsrätt som dömde André till döden, sutto 14 generaler bland dem Lafayette, Greene, Steuben och Stirling. André försvarade sig på ett utmärkt sätt. Han förnekade, att han var en spion, ty han hade på den amerikanske generalens inbjudning kommit inom amerikanernas förpostlinier och han hade med samme generals pass begifvit sig derifrån. Allt hvad han androg till sitt försvar kunde dock icke rädda honom. Till och med hans begäran, som han framstälde efter det dom fallit, att han måtte blifva arkebuserad afslogs af Washington. Andrés lik begrafdes å afrättsplatsen, men fördes sedermera till England och begrafdes i Westminster Abbey i London.

3) Amerikanerna gjorde flera försök att få Arnold såsom fånge i sina händer. Ett af dessa må här nämnas. En Virginiabo Johan Champe deserterade från amerikanerna och förenade sig med Arnolds soldater i afsigt att gripa förrädaren och bringa honom till det amerikanska lägret. Arnold flyttade emellertid sitt högqvarter och Champe såg sig derigenom urståndsatt att bringa sin plan i verkställighet. Han nödgades en tid tjenstgöra i den engelska hären, men deserterade vid första lägliga tillfälle och begaf sig till sina gamla vapenbröder. Washington belönade honom för hans djerfva försök och befriade honom från vidare tjenstgöring.

I *Europa* ingingo flera makter under detta år det förut omtalade *väpnade neutralitetsförbundet.* Den 10 Mars utfärdade *Rysslands* kejsarinna en "declaration," i hvilken förklarades, "att neutrala handelsfartyg borde fritt få segla på alla icke blockerade hamnar, att en hamn endast skulle anses såsom blockerad, när den var verkligt innesluten, att gods tillhörigt de krigförande makterna, skulle vara fredadt på neutrala handelsfartyg, samt att traktaternas bestämmelser om krigskontraband borde iakttagas; tillika inbjöd kejsarinnan de öfriga neutrala makterna att till upprätthållande af dessa grundsatser ingå ett beväpnadt förbund." *Sverige* hörsammade naturligtvis denna inbjudning; *Danmark-Norge* efterkom den, ehuru ogerna, och derefter ingingo, såsom förut är upplyst, *Preussen*, *Båda Sicilierna*, *Portugal* och den *romerska kejsaren* i förbundet Äfven *Holland* ämnade ansluta sig till detsamma, men dröjde dermed så länge att England fick kunskap om sin grannes afsigt och skyndade att *förklara Holland krig* i November 1780, emedan, såsom det hette i krigsförklaringen, holländarne öppnat underhandlingar med Amerika om afslutande af ett vänskaps- och handelsfördrag Kriget utbredde sig nu till "alla verldsdelar och alla haf."

g) 1781 års händelser — I amerikanernas läger i Morristown rådde vid årets början det största missnöje, som under sjelfva nyårsdagen utbröt i *myteri bland trupperna från Pennsylvanien.* De hade under flera månader icke fått sin aflöning och de ledo brist på kläder och proviant, under det några få herrar i krigskommissariatet blefvo genom underslef och bedrägerier förmögna män. Tvist hade derjemte uppstått rörande truppernas tjenstetid. Allt detta hade till följd att 1300 soldater uppbröto från lägret och tågade till Philadelphia för att af kongressen "tilltvinga sig rättvisa"1). Vid Princeton möttes de af sändebud från gen. Clinton, hvilka tillbjödo dem hög

1) General Wayne, som hade befälet öfver dessa trupper, sökte förmå dem att afstå från sin föresats. Han stälde sig med spänd pistol i deras väg, men de fälde då bajonett emot honom och förklarade, att ehuru de älskade honom, skulle de dock, derest han sköt på dem, döda honom, men de försäkrade derjemte att de alldeles icke ämnade öfvergå till fienden.

sold, derest de ville ingå i den engelska hären. De förkastade utan betänkande detta förslag, grepo de båda sändebuden och öfverlemnade dem till gen. Wayne, hvilken lät döma och afrätta dem, trots deras försäkran att de icke voro spioner. Generalerna Reed och Sullivan, hvilka blifvit af kongressen sända att lyssna till soldaternas klagomål, lyckades genom goda löften förmå de missnöjde att återvända till lägret och kongressen vidtog derefter mått och steg för att afhjelpa de öfverklagade bristerna. Den goda utgång, som myteriet sålunda tog, manade till efterföljd. Efter få veckor utbröt ett *nytt myteri* denna gång bland *trupperna från New Jersey.* Detsamma, blef dock snart af Washington kufvadt, medelst vapenmakt och "upprorsledarnes" afrättning. Emellertid vardt *kongressen* af dessa händelser påmind om nödvändigheten att skaffa medel till härens underhåll. Som landets tillgångar syntes vara uttömda, sändes en agent till Frankrike att skaffa ett större lån. Den franske konungen (Ludvig XVI) bisträckte också efter en tids förlopp amerikanerna med 6 millioner livres och de erhöllo derjemte å hans borgen 10 millioner livres såsom lån af holländarne. En rik köpman i Philadelphia, *Robert Morris*, 1) utnämdes till "finans-superintendent" och det lyckades denne oegennyttige affärsman att i icke ringa mån "återställa det allmänna förtroendet" efter det *Norra Amerikas bank* grundats och stälts under hans ledning. Han förmådde visserligen icke inlösa de 200 millioner pappersdollars, som redan voro utsläppta i den allmänna rörelsen, men han tillsåg, att de förbindelser, som hädanefter ingingos, noggrant uppfyldes och att soldaterna mera regelbundet än förut erhöllo sin aflöning och hvad de behöfde för sitt underhåll.

Den 4 Januari kom *gen. Arnold* med 1,600 man och en engelsk eskader till *Virginien*, seglade upp för James floden till Richmond, landsatte trupperna och började härja landet med eld och svärd. För att hämma dessa härjningar sändes

---

1) *Robert Morris* var född i England 1734. Han kom till Amerika vid 13 års ålder och var en af dem, hvilka undertecknade sjelfständighetsförklaringen. Efter kriget förlorade han på land-spekulation sin genom handel på Kina förvärfvade förmögenhet och afled i fattigdom i Philadelphia 1806.

Lafayette med 1200 mans förstärkning till general Steuben i Virginien och en fransk eskader afseglade från Rhode Island i afsigt att afskära Arnolds återtåg. Nästan samtidigt härmed utlopp den engelska flottan under Arbuthnot från New York för att uppsöka den franska. Nära Cap Henry sammandrabbade de båda flottorna och den franska blef efter en timmes strid nödgad att återsegla till Newport. Clinton sände derefter till Arnold en förstärkning af 2000 man och Lafayette kunde nu med bästa vilja icke skydda landet. Hans trupper, hvilka "fruktade klimatet och fiendens öfvermakt," deserterade i stora skaror, ehuru deras anförare för dem uppoffrat icke ringa medel och var "förtjent af trognare soldater."

Efter gen. Gates nederlag vid Camden blef, såsom förut är upplyst, *general Greene*— näst Washington amerikanernas förnämste general — utnämd till befälhafvare för trupperna i sydstaterna. Han fann vid sin ankomst till det amerikanska lägret att hären sammansmält till omkring 2000 man, af hvilka hälften voro milissoldater och endast omkring 800 af dem vapenföra. Han delade sin lilla styrka i två divisioner, af hvilka den ene under *general Morgan* 1) sändes till den vestra delen af staten, under det den andre under general Greene qvarstannade vid Great Pedee-floden och der erhöll förstärkning från olika håll. Strax gen. Cornwallis erhållit underrättelse härom sände han en större styrka under den fruktade *Tarleton* till Broad floden och Pacolet-flodens förening, hvarest Morgan slagit läger. Amerikanerna drogo sig då längre vesterut till *Cowpens* och här utkämpades den 17 Januari en skarp strid, som slutade med engelsmännens nederlag 2). Tarleton flydde och lemnade i amerikanernas händer 300 döda

---

1) *Daniel Morgan* var född i New Jersey 1736, var trosskusk i Braddocks här 1755, var med Arnold under tåget till Quebec, utmärkte sig i slaget vid Bemis Heights och å andra slagfält. Han afled i Winchester, Virginien, 1802

2) Öfverste *Wilhelm A. Washington*, en slägting till gen. Washington och öfverste *Johan E. Howard* från Maryland utmärkte sig i denna strid på ett berömvärdt sätt. Den förre lyckades till och med såra den tappre Tarleton. När denne en tid derefter i ett sällskap yttrade, att Washington var så okunnig, att han icke kunde skrifva sitt namn inföll en af de amerikanska damerna: "Det må så vara, edert ansigte bär dock vittne om att han kan teckna sitt bomärke" ("can make his mark").

och sårade, 500 fångar tross och artilleri. Amerikanernas förlust uppgifves hafva varit endast 70 a 80 man.

Underrättad om Tarletons nederlag förstörde Cornwallis en del af sin tross och uppbröt derefter med hela sin styrka samt skyndade i ilmarscher efter amerikanerna, hvilka börjat sin *ryktbara reträtt genom Norra Carolina.* Två timmar efter det de öfvergått Catawbafloden komma engelsmännen till densamma, men som det var sent på aftonen beslöt Cornwallis att uppskjuta öfvergången till påföljande dag (den 30 Jan). Under natten föll emellertid ett häftigt regn, af hvilket floden uppsvälde så, att öfvergången icke kunde verkställas förr än efter tre dagars förlopp. Under tiden hade gen. Greene uppbrutit från sitt läger vid Pedee-floden för att förena sig med Morgan. Denna förening verkstäldes i Salisbury, hvarefter reträtten fortsattes till Yadkinfloden, som under en natt öfvergicks. Engelsmännen voro nu så nära, att en del af amerikanernas tross föll i deras händer innan han hunnit föras till den andra stranden; men äfven här "hämmade himmelens regn förföljarens lopp." Cornwallis nödgades tåga längre mot norr (till Huntsville) innan han kunde öfvergå floden. Han fortsatte derefter förföljandet med största skyndsamhet men upphörde dermed, då han kom till Danfloden och fann, att amerikanerna redan (den 14 Febr.) öfvergått densamma

Sedan gen. Greene erhållit förstärkning så att hans här uppgick till 4,400 man öfvergick han åter Dan-floden för att nu i sin tur förfölja engelsmännen, hvilka utgjorde endast 2,400 man. Den 15 Mars sammandrabbade de båda härarne vid *Guilford.* Olyckligtvis grepos de amerikanske milistrupperna vid slagets början af en panisk förskräckelse; de kastade sina gevär och packningar samt flydde för att aldrig mer återvända till hären. De äldre trupperna följde emellertid icke detta dåliga föredöme, utan stridde med tapperhet, men nödgades slutligen till återtåg. Amerikanerna förlorade i döde och sårade 419 man samt artilleri och tross. Engelsmännens förlust var 600 man 1). Med återstoden af sin "segrande"

1) Då man i parlamentet i England ordade om segren vid Guilford upprepade statsmannen Fox det kända yttrandet: "En sådan seger till och hären är tillintetgjord."

här drog Cornwallis sig tillbaka till Wilmington, hvarest han snart mottog underrättelse, att 400 *rojalister från Carolina* blifvit på väg till det engelska lägret nedhuggna utan pardon af *öfverste Lees* kavalleri.

Några dagar efter slaget vid Guilford inryckte general Greene i *Södra Carolina* och lät sin här, som uppgick till 1,200 man, slå läger å *Hobkirks Hills.* I Camden 1 mil derifrån låg *lord Rawdon* med 900 man och denne uppbröt den 25 April och anföll det amerikanska lägret. Efter en skarp strid flydde en del af de amerikanske trupperna, de öfrige nödgades till återtåg. Engelsmännen återvände derpå till Camden, men kunde icke länge qvarstanna derstädes, emedan amerikanska partigängare afskuro all tillförsel af lifsmedel. De små fästena Watson, Motte och Granby föllo det ena efter det andra i amerikanernas händer och äfven Augusta (Georgien) nödgades efter två veckors belägring dagtinga (den 5 Juni). Lord Rawdon utrymde derföre Camden, som öfverlemnades åt lågorna, och tågade mot Charleston. Snart var sistnämde stad jemte Ninety Six och Eutaw Springs de enda ställen i staten, hvilka innehades af engelsmännen. Redan den 22 Maj hade general Greene börjat belägra det starkt befästade *Ninety Six*, så kalladt emedan det låg 96 mil från Prins Georg, ett fäste i nordvestra delen af staten. Garnisonen i sistnämda fäste bestod af 550 tories 1), hvilka under fyra veckors tid tappert försvarade sig mot den till antalet öfverlägsne fienden. Gen. Greene nödgades slutligen den 19 Juni upphäfva belägringen och anträda återtåget då lord Rawdon, hvilken ryckt fästet till undsättning, närmade sig. Ninety Six utrymdes sedermera af fienden och lord Rawdon återvände till England 2), efter det han lemnat befälet öfver hären i öfverste Stewarts (Stuarts) händer.

---

1) Desse tories anfördes af en tapper öfverste vid namn Cruger.

2) Lord Rawdon ådrog sig kort före sin afresa ett bittert hat af amerikanerna, emedan han låtit afrätta en öfverste *Isak Hayne.* Denne hade efter Charlestons intagande lofvat den engelska kronan trohet och lydnad med vilkor att han skulle befrias från skyldigheten att bära vapen mot sina landsmän. Han kallades dock efter en tid till tjenstgöring i den engelska hären, men vägrade att hörsamma kallelsen. Han stälde

General Greene tågade med sin här till de söder om Camden liggande Santee-höjderna ("the high hills of Santee") och låg här i läger flera veckor, under hvilka sommarhettan var som mest tryckande. Guerillakrig fördes dock oafbrutet,och vunno än amerikanerna än engelsmännen seger i de småstrider hvilka utkämpades 1). I början af September uppbröt Greene från sitt läger med 2,600 man och tågade mot *Eutaw Springs*, dit *öfverste Stewart* dragit sig tillbaka med sin styrka, hvilken uppgick till omkr. 2,800 man 2). Den 8 September sammandrabbade de båda härarne "med den yttersta förbittring" och det lyckades amerikanerna att drifva engelsmännen på flykten, men desse samlade åter sina spridda leder och anföllo amerikanerna då dessa minst väntade det samt "drefvo dem med icke ringa förlust från slagfältet." I denna strid uppgick amerikanernas förlust till 555 man, engelsmännens till nära 700 3). "Af segren försvagad" anträdde den engelska hären under natten återtåget till Charleston, hvilken stad tillika med Savannah utgjorde de enda "besittningar" engelsmännen vid årets slut egde i Södra och Norra Carolina och i Georgien.

I *Virginien* utkämpades under detta år en för krigets utgång afgörande strid. *General Cornwallis* uppbröt i Maj från sitt läger i Wilmington, tågade till Virginien, förenade sig med general Phillips och började omedelbart derefter härja landet med eld och svärd. Under en kort tid förstördes egendom värderad till 10 millioner dollars, utan att Lafayette med sin svaga styrka kunde i nämnvärd mån förhindra ödeläggelsen. General Clinton i New York, som fruktade ett anfall af de förenade amerikanerna och fransmännen, gaf emellertid Cornwallis order att tåga till någon nära hafvet liggande stad

---

sig i det stället i spetsen för en amerikansk frikår, blef slagen och tillfångatagen samt dömd att hängas, hvilken dom verkstäldes den 4 Aug.

1) Å amerikanernas sida utmärkte sig i guerillakriget Sumter (född 1734, död 1832), Marion († 1795), H. Lee († 1818), m. fl.

2) Uppgifterna rörande de respektive härarnes storlek äro mot hvarandra stridande.

3) I denna strid stupade å amerikanernas sida den tappre öfversten *W. Campbell*; *öfverste Washington* erhöll ett bajonettstyng och blef tillfångatagen.

eller köping, från hvilken han kunde lätt sända förstärkning till det hotade New York. Cornwallis lydde denna order och sammandrog sin styrka till den å södra sidan om Yorkfloden liggande staden Yorktown, hvilken han började starkt befästa samt tog i besittning den å andra sidan floden liggande udden Gloucester

Generalerna Washington och Rochambeau hade under tiden sammandragit de amerikanska och franska trupperna nära New York i afsigt att angripa fienden derstädes, men då Washington förnam, att en *fransk flotta* (28 linieskepp och flera fregatter) under *grefve de Grasse* snart skulle komma till Chesapeake-viken, ändrade han plötsligt sitt beslut och ryckte i ilmarscher mot Virginien för att "tillintetgöra Cornwallis" innan gen. Clinton hann sända honom undsättning. De allierade voro redan på väg till Virginien innan den engelske befälhafvaren i New York förnam deras plan. Han försökte då återkalla Washington genom härjningståg i *Connecticut*, dit *general Arnold* sändes med några hundra tories och tyskar. Den 6 September kom Arnold med sin eskader till den vid Thamesfloden liggande staden *New London*, hvilken försvarades å vestra sidan af *Fort Trumbull*, å den östra af *Fort Griswold*. Vid framkomsten delades den engelska styrkan i två divisioner, af hvilka den ene, anförd af Arnold, framryckte mot Fort Trumbull, under det den andre, anförd af *öfverste Eyre*, tågade mot Fort Griswold. Det förstnämda fästet intogs utan svårighet, vid det sistnämda, som försvarades af omkring 150 milistrupper under den tappre öfversten *Ledyard*, möttes engelsmännen af ett häftigt motstånd. Fästet blef dock genom stormning intaget, hvarefter kommendanten och en del af garnisonen nedsablades 1). Sjelfva staden blef derpå plundrad och lagd i aska, fartygen i floden förstördes och den närmaste trakten omkring staden härjades. Ryktet om dessa härjningar kunde dock icke förmå Washington till återtåg.

---

1) Efter det fästet intagits frågade major Bromfield, hvilken öfvertagit den sårade Eyres befäl: "Hvem är kommendant här?" "Jag var det, men Ni är det nu," svarade Ledyard och öfverräckte sin värja till majoren· Denne "mottog vapnet och stötte det i sin fånges bröst, hvarefter många af de öfrige fångarne delade samma öde som deras anförare.

Den 28 September kommo de allierade till Yorktown. Den franska flottan hade redan anländt och börjat spärra Jamesfloden och Yorkfloden. En engelsk eskader, som skulle tillföra staden undsättning, hade nödgats efter en kort strid vid inloppet till Chesapeakeviken återsegla till NewYork. Till lands inneslöts Yorktown nu af 11,000 amerikaner och 5,000 fransmän eller tillsammans 16,000 man, mot hvilken styrka Cornwallis icke förmådde uppställa 8000 man. Den 9 Oktober öppnades en häftig eld å Cornwallis förskansningar och två af utanverken togos kort derefter med storm. Inom några dagar hade de allierades 100 kanoner nästan jemnat förskansningarne med marken och demonterat de flesta af engelsmännens kanoner. Cornwallis beslöt då att öfvergå floden till Gloucester, slå sig igenom fransmännens styrka derstädes och i ilmarscher skynda till New York, men när han skulle — den 16 Oktober — sätta detta beslut i verkställighet, uppstod en så svår storm, att endast en mindre afdelning af hären kunde i båtar öfverfara Yorkfloden. Inseende att vidare motstånd var till intet gagn helst som all ammunition bortskjutit *dagtingade* han den 19 Oktober. Hela den engelska hären — 7000 man — allt artilleri och alla krigsförnödenheter föllo dervid i Washingtons händer 1); och dermed var i sjelfva verket kriget ändadt, ty endast smärre skärmytslingar egde hädanefter rum. Belägringen hade kostat amerikanerna och fransmännen 300, engelsmännen mellan 500 a 600 man. Fem dagar efter det Cornwallis gifvit sig, kom sir Henrik Clinton till Chesapeakeviken med en flotta, som hade 7000 man om bord, men, då han förnam, att Cornwallis var med sin här i fångenskap, återvände han utan dröjsmål till New York.

---

1) De båda allierade härarne uppstäldes i två linier, hvardera öfver 1 mil lång; amerikanerna på högra sidan af vägen och fransmännen på den venstra. Omkr. klockan 2 utryckte den engelska garnisonen och tågade under "sammanvecklade fanor" mellan dessa linier. I spetsen för tåget red general O'Hara,med hvilken Cornwallis, som "var af illamående, hindrad att deltaga i tåget," sändt sin värja. Densamma emottogs af gen. Lincoln, som året förut nödgats vid Charleston öfverlemna sin till Cornwallis. Soldaterna nedlade sina gevär och 28 fanor och fördes derefter till för dem utsedda qvarter. De engelska fartygen och deras besättning öfverlemnades till De Grasse.

Underrättelsen om segren vid Yorktown spriddes hastigt och "uppväckte i hela landet glädje och tacksamhet mot det Högsta väsendet, som krönt de amerikanska vapnen med se ger" 1). Kongressen frambar å folkets vägnar sin tacksamhet till officerare och manskap samt alla, hvilka medverkat till segren och tågade derefter i procession till kyrkan för att tacka och lofva. Under en nationel tacksägelsedag, som firades den 13 December, "ljöd i de flesta tempel i landet pris och lof till Herren för det han sitt utvalda folk förlossat hade utur fiendens händer."

h) 1782 års händelser. — Vid årets början innehade engelsmännen endast tre vigtiga städer i För. Staterna nemligen *New York*, *Charleston* och *Savannah.* De Grasse hade kort efter Cornwallis kapitulation afseglat med den franska flottan och en del af den franska hären till Westindien. En annan del under Rochambeaus befäl hade gått i vinterqvarter i Virginien och den amerikanska hären hade återvändt till sitt gamla läger vid Hudsonfloden. Några vigtiga krigsrörelser företogos icke. Endast *indianerna* voro "oafbrutet i rörelse" och härjade å Georgiens och Södra Carolinas gränser samt å andra ställen.

Vid årets början *fans icke en dollar i den amerikanska skattkammaren.* Kongressen uppmanade de olika staterna att inbetala en krigsskatt af 2 millioner, men de underläto att hörsamma uppmaningen. Trots alla Morris bemödanden erhöllo hvarken soldaterna eller officerarne sin aflöning. Detta väckte missnöje, som hotade att utbryta i nytt myteri. I hären gjorde sig den åsigten mer och mer gällande att kongressen hvarken ville eller kunde uppfylla sina förbindelser och många af officerarne yrkade upprättande af en *monarkisk sty-*

---

1) En af Washingtons adjutanter bragte underrättelsen till Philadelphia. Han kom om natten dit och skyndade till det hus, i hvilket kongressens president bodde, samt bultade så häftigt på porten, att en nattväktare var färdig att häkta honom för oljud, hvarifrån han likväl afstod, då han fick höra den glada nyheten. Frihetsklockan förkunnade snart med sin malmröst för stadens innebyggare, att en vigtig tilldragelse timat. Då kongressens medlemmar sammanträdde "förmådde några icke yttra ett ord för glädje skull, andra gräto. Den gamle dörrvaktaren dog af glädje."

relse. En öfverste *L. Nicola* skref t. o. m. i Maj till Washington att hären önskade utropa honom till *konung*, hvilken önskan den rättänkande mannen utan betänkande ogillade, emedan det innebar fara för landets frihet — I December sände officerarne i lägret vid Newburg en skrifvelse till kongressen yrkande att densamme måtte till hären utbetala åtminstone en del af hvad soldater och officerare hade att fordra, men, som inga medel funnos i skattkammaren, kunde denna begäran icke uppfyllas. Missnöjet ökades hvarje dag i lägren vid Newburg och New Windsor och endast med möda lyckades Washington (under påföljande Mars) förmå trupperna att icke tillgripa de af major Johan Armstrong m fl. förordade medlen för lönens utkräfvande.

I *England* önskade folket, som nödgades betala höga krigsgärder, en *snar fred.* Statsskulden hade stigit till 260 millioner pounds sterling; 112,000 man hade blifvit sända till Amerika, stora flottor hade utrustats för "upprorets kufvande," och endast förluster och nederlag hade blifvit frukten af dessa ansträngningar. Burke, Fox och andra af "oppositionspartiets" framstående män i *parlamentet* uppträdde på det bestämdaste mot alla förslag, som afsågo krigets fortsättning. Den 4 Mars *störtades den North'ska ministeren* och *lord Rockinghams* (efter dennes död *lord Shelburnes*) öfvertog styrelsen. Sir Henrik Clinton hemkallades och efterträddes af sir *Guy Carleton*, hvilken fick instruktioner att öppna fredsunderhandlingar med kongressen. Denne vägrade dock att med honom underhandla utom i förening med Frankrike. I det stället utnämde kongressen fem *fredskommissarier*, *Johan Adams* från Massachusetts, *Benjamin Franklin* från Pennsylvanien, *Johan Jay* 1) från New York, *Henrik Laurens* från Södra Carolina och *Thomas Jefferson* 2) från Virginien, hvilka fingo i uppdrag att i *Paris* (Frankrike) öppna fredsunderhandlingar med Englands ombud.

---

1) *Johan Jay* var född i New York 1745, blef 1789 För. Staternas högste domare (den förste som beklädde detta embete). Han afled 1829. i Bedford, Westchester co, New York.

2) *Thomas Jefferson* var af sjukdom hindrad att deltaga i kommissionens arbeten.

I Juli *utrymde engelsmännen Savannah* och under December månad *Charleston*, hvarefter den engelska hären sammandrogs till *New York*, hvilken stad utrymdes först den 25 November 1783.

4 *Kriget utom För. Staternas gränser.* England kämpade under kriget mot mäktiga fiender icke blott i *Amerika*, utan äfven i *Europa*, *Asien* och *Afrika*

a) Kriget i Amerika utom För. Staternas gränser. — I *Westindien* sammandrabbade större och mindre flottor nästan hvarje år, hvarvid segren stundom tillföll engelsmännen, stundom fransmännen. I November 1778 afseglade *amiral D'Estaing* från Boston till Westindiens farvatten, men nödgades af en engelsk flotta under *amiral Byron* söka en af Martiniques hamnar. Han vapentog dock efter en tid öarne *St Vincent* och *Grenada.* Sedan han derefter (den 3 Juli 1779) kämpat mot den engelska flottan i en oafgjord sjöbatalj återvände han till För. Staterna för att deltaga i angreppet å Savannah. Påföljande år kom en stor engelsk flotta under *amiral Rodney* till Westindien och besegrade utanför *Cap St. Vincent* en spansk flotta under *amiral Langara* (den 16 Januari), slog derefter vid *Martinique* en fransk eskader under grefve *De Glichen*, vapentog den holländska ön *St. Eustachius* och lade beslag på all der befintlig privat egendom, hvilken i värde uppskattades till 15 millioner dollars. Med fransmännens hjelp återtogo holländarne efter en tid ön, men det bortförda bytet stannade i fiendens händer År 1782 ämnade den franske amiralen *De Grasse* förena sig med spanska flottan för att derefter vapentaga *Jamaica*, men han blef plötsligt och med sådan framgång angripen af *Rodney* nära ön *Dominica* (den 12 April) att hans flotta (30 linieskepp och 12 fregatter) blef genombruten och han sjelf med amiralskeppet "Ville de Paris" (112 kanoner) föll i engelsmännens händer 1).

b) Kriget i Europa.—I Augusti 1781 lyckades en fransk spansk flotta vapentaga ön *Minorca*, hvilken under 80 år va-

1) Då underrättelsen om denna stora seger kom till England hade regeringen kort förut fråntagit Rodney befälet öfver flottan, emedan han icke tillhörde det herskande partiet. Några månader före nämda sjöslag hade spaniorer från Louisiana och Cuba bemäktigat sig vestra *Florida.*

rit i engelsmännens händer och blott för kort tid i början af det sjuåriga kriget tillhört fransmännen. — Den starka bergfästningen *Gibraltar* blockerades från landsidan redan 1779 af spaniorerna och fransmännen samt angreps sedermera till sjös med flytande batterier. "Dessa af den franske ingeniören *D'Arcon* uppfunna batterier bestodo af ett antal afmastade skepp, betäckta med ett elastiskt sluttande tak af våta hudar, från hvilka man hoppades att de fiendtliga kulorna skulle studsa tillbaka, så att man utan fara skulle kunna nalkas till fästningen. Men de med ofantlig kostnad förfärdigade maskinerna befunnos snart alldeles odugliga. De flytande batterierna med sina tak af hudar sattes snart i brand och förstördes af glödgade kulor" (den 13 och 14 September 1782) 1). Under belägringen, som varade öfver 3½ år, lyckades de engelska amiralerna *Rodney* och *Darby* vid särskilda tillfällen slå sig igenom den fransk-spanska flottan och tillföra den tappre kommendanten *Eliott* och hans till en stor del af hannoveraner bestående trupper, undsättning af manskap, lifsmedel och ammunition. Först efter det freden i Paris slutits upphäfdes belägringen af *hertig Crillon* den 2 Februari 1783. — Sedan Holland inryckts i kriget kämpade engelska och holländska flottor med hvarandra vid flera tillfälle. Den största och häftigaste, men dock oafgjorda sjödrabbningen egde rum på *Doggers bank* den 5 Augusti 1781. Detta slag var för Holland det ärorikaste under hela kriget. Till följe af tvisterna mellan de aristokratiske republikanerna och folkpartiet hade fristatens krigsväsen råkat i förfall, hvadan den på handel och vinst betänkta nationen led endast förluster under kriget och förmådde icke under detsamma häfda sin gamla ära, ehuru det nyssnämda sjöslaget afvärjde faran för ett fiendtligt infall i sjelfva Holland.

c) Kriget i Asien.— Mellan det engelska ostindiska kompaniet, hvilket efter mångårig kamp och hufvudsakligen genom lord Clives lysande segrar befästat sitt välde öfver nedra Gangesdalen, och det franska ostindiska kompaniet, hvilket långt förut tagit Pondicherry i besittning och sedermera ut-

---

1) Weber § 678.

vidgat sitt område, rådde alltjemt afundsjuka, hvilken utbröt i krig vid hvarje tillfälle då moderlanden dragit svärdet mot hvarandra. Så äfven under "det nordamerikanska kriget" Redan 1778 vapentogo engelsmännen staden *Pondicherry* och året derpå föll den holländsk indiska staden *Negapatnam* i deras händer. Den energiske, jernhårde engelske generalguvernören *Warren Hastings*, "hvilken utsög de indiska besittningarne med ett förtryck, lika methodiskt som det Verres en gång använde på Sicilien," började derefter ett orättfärdigt eröfringskrig mot *mahratterna*. Den tappre och statskloke *Hyder-Ali*, sultan af Mysore, som uppmuntrades och understöddes af fransmännen, slöt derpå förbund med mahratterna och inföll derefter härjande i de engelska besittningarne. Hela Indien var snart i uppror och det engelska väldet vacklade. Engelsmännen lyckades då i sitt trångsmål förmå mahratterna till fred och Hyder Alis son och efterträdare *Tippo Sahib*, hvilken öfvergafs af fransmännen vid freden i Versailles såg sig slutligen nödgad att genom freden i *Mangalore* 1784 "medgifva engelsmännen fri handel och att genom tillbakalemnandet af alla eröfringar, betrygga dessa köpmäns vidsträckta välde."

d) Kriget i Afrika. — Utanför Afrikas kuster liksom i öfriga verldsdelars farvatten tillfogade de krigförande makternas kapare handeln och sjöfarten stor skada. Ehuru engelsmännen dervid ledo icke obetydliga förluster voro holländarnes, fransmännens och spaniorernas ännu större. De franska besittningarne i *Senegal* föllo derjemte i engelsmännens händer.

III Preliminärfördraget 1782 och freden i Versailles och Paris 1783. Då fredsunderhandlingarne mellan de krigförande makterna drogo ut på tiden afslöts mellan de amerikanska fredskommissarierna och den engelska ministeren ett *preliminärfördrag* (provisional article) i *Paris* den 30 November 1782. Uti detta fördrag erkändes *Förenta Staternas sjelfständighet* och medgafs republiken rättighet att under vissa vilkor *idka fiske vid Newfoundland*. "Amerikanerna medgåfvo att engelsmäns fordringar i Amerika kunde utkräfvas, men nekade bestämdt att återlemna till sina kungligt sinnade landsmän deras i beslag tagna egendom. De lof-

vade dock att ingen konfiskering skulle vidare komma i fråga." Att de amerikanska kommissarierna på eget bevåg ingingo ett sådant fördrag väckte de allierades missnöje, helst som dessa, isynnerhet Frankrike, vidtagit nya rustningar för krigets fortsättning. De ingingo dock med England *fredspreliminärer i Versailles* den 20 Januari 1783. Dervid bestämdes, att *Frankrike* skulle återfå sina under kriget af engelsmännen vapentagna besittningar samt ön Tobago i Westindien jemte rätt att under vissa vilkor idka fiske vid Newfoundland. *Spanien* afsade sig alla anspråk på Gibraltar emot Florida och Minorca såsom ersättning. *Holland* återfick sina under kriget förlorade besittningar utom Negaputnam i Ostindien.

Då dessa preliminärer blefvo kända, väckte de hos det engelska folket och i parlamentet ett så starkt missnöje, att Shelburnes ministere nödgades resignera och en s. k. *koalitionsministere*, af män tillhörande de mot hvarandra kämpande partierna trädde i stället (den 2 April 1782 — 20 December 1783); men äfven desse lyckades icke utverka billigare fredsvilkor och ansågo bäst att den 3 September 1783 *bekräfta de afslutna fredsfördragen* 1).

Förenta Staternas gränser, sådana de i denna fred bestämdes, voro som följer: i öster Atlantiska hafvet, i norr de stora insjöarne, i vester Mississippifloden, i söder 31:sta breddgraden och det spanska Florida. Gränslinien gick nemligen från mynningen af St Croix-floden till nämda flods källor, derifrån till höglandet, som bildar landhöjden mellan det åt St Lawrence floden och det åt Atlantiska hafvet vettande vattenområdet, längs nämda landhöjd till Connecticut-flodens nordvestligaste källa, i midten af sistnämda flod till 45 te breddgraden, längs densamme vester ut till St Lawrence-floden, i midten af denna flod till Ontario-sjön, i midten af Ontario, Erie, Huron, Superior och Long-sjöarne till Skogs-sjöns (The Lake of the Woods) nordvestligaste punkt, derifrån "vesterut till Mississippi," i midten af denna flod till 31:sta breddgraden, längs densamme öster ut till Appalachicola-floden, i midten af den-

1) Den nya republiken erkändes af *Sverige* den 5 Febr. 1783, af *Danmark-Norge* den 25 Februari, af *Spanien* den 24 Mars och af *Ryssland* i Juli s. å, men af *Preussen* först 1785.

samma söder ut till hennes förening med Flintfloden, derifrån rakt öster ut till St Mary-flodens källor och i midten af denna flod ut till Atlantiska hafvet. — *Ytinnehållet af detta landområde* var 827,844 engelska qvadratmil (nära 3 gånger Sveriges-Norges storlek); 420,892 qv. mil utgjorde de 13 ursprungliga staterna och 406,952 qv. mil den vester om desamma liggande ödebygden, hvilken sträckte sig till Mississippi-floden *Folkmängden* uppskattas (af Bancroft) till 2,383,000 hvita och 562,000 negrer eller tillsammans 2,945,000 1). Under kriget vardt det nödvändigt att bestämma huru många innebyggare hvarje koloni egde, på det att krigsgärder och andra pålagor måtte blifva rättvist fördelade efter folkmängden. Man uppskattade då New Hampshire till 102,000, Massachusetts till 352,000, Rhode Island till 58,000, Connecticut till 202,000, New York till 238,000, New Jersey till 138,000, Pennsylvanien till 341,000, Delaware till 37,000, Maryland till 174,000, Virginien till 300,000, Norra Carolina till 181,-000, Södra Carolina till 93,000 och Georgien till 27,000. Hela den hvita befolkningen utgjorde sålunda, enligt denna beräkning, 2,243,000 eller med andra ord, den var lika stor som Sveriges *halfva* folkmängd i våra dagar. Lägges härtill negerbefolkningen, som uppskattades till 500,000, blir totalsumman 2,750,000.

Fredsfördraget med England *proklamerades för hären* den 19 April 1783, på den åttonde årsdagen efter slaget vid Lexington, hvarefter *utvexling af fångar* egde rum. *Antalet soldater*, hvilka under kriget tjenat en längre eller kortare tid i den amerikanska hären, uppgick till 231,771 man 2); och af

1) Nämda totalsumma torde dock vara allt för låg, ty vid *För. Staternas första folkräkning* 1790 uppgick folkmängden till 3,929,214. Det bör också anmärkas, att andra amerikanska historieskrifvare uppgifva att folkmängden var 1780 "öfver 3 millioner," 3,070,000, "nära fyra millioner" o. s. v; men vid konventet 1787 uppskattades befolkningen till endast 2,781,000. Det är likväl visst, att alla dylika "beräkningar," hvilka icke grunda sig på verkstäld folkräkning, äro i mer eller mindre mån otillförlitliga.

2) Af desse 231,771 man voro 67,907 från *Massachusetts*, 31,939 från *Connecticut*, 26,678 från *Virginien*, 25,678 från *Pennsylvanien*, 17,781

dessa hade i medeltal 35,000 man alltid varit i aktiv tjenstgöring. Officerarnes och soldaternas *innestående löner* uppgingo till en summa af 30 millioner dollars. Ånyo hade yrkan väckts att kongressen skulle utan längre dröjsmål uppfylla sina till hären ingångna förbindelser och, då intet tillfredsställande svar afgifvits, hade redan i Mars myteri varit nära att utbryta i lägret. Det hade dock lyckats Washington att lugna "de upprörda sinnena," så att endast en liten del af Pennsylvaniens trupper tågat till Philadelphia och hotat kongressen med våldsamma åtgärder, derest aflöningen icke utbetalades. När det nu blef fråga om härens afmönstring väcktes frågan till nytt lif. Efter långvariga underhandlingar och prutningar blef "oron slutligen stillad" och hvarje soldat erhöll 3 månaders och hvarje officer 5 års lön.

Den 2 November tog Washington ett rörande *afsked af sina soldater*, hvilka kämpat och blödt vid hans sida, och dagen derpå *afmönstrades hären.* Sedan sir Carleton den 25 i samma månad *utrymt New York* och de kolonister, hvilka förblifvit moderlandets regering trogna, gått i *landsflykt* till Nova Scotia och andra engelska besittningar 1), inryckte Washington i staden. Med ett hjerta "fullt af kärlek och tacksamhet" tog han här *afsked af sina officerare* den 4 Dec. och begaf sig till *Philadelphia* hvarest han framlade räkning på sina under kriget hafda utgifter, hvilka uppgingo till 11,311 pounds sterling. Resan fortsattes efter kort dröjmål till *Annapolis*, hvarest han den 23 December *i kongressens hand nedlade sitt öfverbefäl* för att omedelbart derefter återvända såsom privat-

---

från *New York,* 13,912 från *Maryland,* 12,497 från *New Hampshire,* 10,726 från *New Jersey,* 7,263 från *Norra Carolina,* 6,417 från *Södra Carolina,* 5,908 från *Rhode Island,* 2,679 från *Georgien* och 2,386 från *Delaware.*

1) "Det oförsonliga partihatet landsförvisade de olycklige lojalisterna ur de flesta stater och i några förklarades de till och med för statsförrädare samt förbjödos vid lifsstraff att återkomma; endast i N. Carolina visade man ett mildare sinnelag och tillät dem att återvända. De voro derför tvungna att utflytta till Jamaica och andra af Englands kolonier. Några lojalistfamiljer grundade en ny koloni på Nya Skottland (Nova Scotia), hvilken de uppkallade efter Shelburne, för att helga minnet af den ministere, som uppoffrat dem." (G. B.)

man till sitt kära *Mount Vernon* 1), dit han följdes af sina landsmäns kärlek och tacksamhet samt hela verldens beundran. "Mera hedrad än någonsin, men lika anspråkslös som fordom, egnade han sig under en tid med ifver åt sina fredliga värf och hjelpande på alla sätt att upprätta det förfallna verket i sitt fosterland." "Jag hoppas," yttrar han i en af sina skrifvelser, "att aldrig behöfva draga mitt svärd igen. Jag har svårt att fatta hvilket skäl skulle kunna leda mig dertill. Min tid är nu upptagen af de landtliga arbeten, hvilka skänka mig den största tillfredsställelsen och min innerligaste önskan är — ehuru mycket det än strider mot krigarns yrke och våra unga soldaters ärelystnad — att se hela verlden i fred, och dess innebyggare, förbundna i broderlig vänskap, täfla med hvarandra i allt, som kan bidraga till mensklighetens lycka" Så tänkte och talade Nya Werldens Cincinnatus, frihetskrigets störste fältherre, den pligttrogne, fredsälskande amerikanske medborgaren.

IV. Förenta Staternas konstitutions antagande Frihetskriget var utkämpadt; de forna kolonierna voro fria och sjelfständiga. *Förenta Staterna voro dock icke en nation*, utan 13 nationer. Förbundsregeringen saknade den makt och myndighet, som var af nöden på det att förbundet icke skulle förr eller senare upplösas i af hvarandra oafhängiga småriken. Redan kort efter freden visade sig dylik fara. Så till dömes måste *tull* gäldas för varor, som förslades från en stat till en annan och en del stater *vägrade att betala sina skulder* i utlandet samt skadade derigenom hela landets kredit, utan att kongressen förmådde lägga några hinder i vägen härför. Det visade sig bland kolonisterna en afgjord benägenhet att undandraga sig betalningsskyldighet; isynnerhet då fordringsegarne voro bosatte i England. "De engelska härarne," hette det, "hafva bortröfvat många af våra negerslafvar och vi skola icke betala våra skulder förr än vi återfått denna vår egendom." *Frihetskriget hade kostat landet mellan* 130 *och* 135 *millioner dollars i guld.* De i den allmänna

1) Mount Vernon, Washingtons hem och det ställe, hvarest han är begrafven, ligger vid Pottomac-floden, 15 mil från Washington. Det eges sedan 1858 af "the Ladies Mount Vernon Association."

rörelsen utsläppta papperspengarnes nominela värde uppgick ända till 360 millioner dollars. Af detta sedelmynt inlöstes en del "med några cents för hvarje dollar," en del blef aldrig inlöst eller med andra ord förlorade allt sitt värde. Utom de enskilda staternas "krigsskulder," hvilka uppgingo till 20 a 25 millioner dollars, betungades landet af flera millioner dollars skuld till hären och till utlandet. Enligt *konfederationsartiklarne* egde kongressen rättighet att förklara krig och upptaga in- och utländska lån, men den egde icke rättighet att genom beskattning skaffa sig medel till lånens återbetalning. Den kunde — såsom förut är upplyst — endast uppmana hvar och en af de särskilda staterna att med sin del bidraga till skuldens gäldande, men, om någon stat eller några stater vägrade att hörsamma uppmaningen, stod kongressen gent emot dem maktlös.

Då det efter krigets slut blef fråga om nationalskuldens betalning förordade kongressen, att en tull skulle läggas på alla varor, som införslades från utlandet, men *New York* och *Rhode Island*, hvilka drefvo stor handel med utlandet, vägrade att härpå ingå. *Massachusetts* försökte genom skattläggning indrifva sin andel, men skatteuppbörden ledde endast till *uppror* En kapten *Daniel Shays* stälde sig i spetsen för de missnöjde och lyckades inom kort samla 1,500 beväpnade män under sin fana. I December 1786 nödgade han den högste domstolen i Springfield att upphäfva sina förhandlingar och hotade domare och rättstjenare med döden, derest de skulle våga på laglig väg utkräfva gamla skulder eller nya skatter. Guvernör Bowdoin utkallade nu 4000 man milistrupper under general Lincolns befäl, och upproret blef utan mycken blodsutgjutelse kufvadt. 14 af upprorets ledare grepos och dömdes till döden, men blefvo sedermera benådade, ett större antal "insurgenter" dömdes till fängelse och en del undandrogo sig genom rymning rättvisans straff. I den till *Norra Carolina* hörande östra delen af nuvarande *Tennessee* gjorde folket likaledes *uppror* och bildade 1784 en egen stat *Frankland*, hvars guvernör och öfriga tjenstemän dock blefvo 1788 fördrifne.

Dessa händelser öppnade ögonen på många tänkande män, att de inságo statsförfattningens stora brister och önskade få

desamma aflägsnade. I Januari 1786 förordade Virginiens lagstiftande församling att de särskilda staterna skulle i September samma år hålla ett *konvent i Annapolis*, och skulle detsamma taga tull- och handelsfrågorna i särskildt öfvervägande. Konventet sammanträdde å utsatt tid och ställe, men endast 5 stater (New York, New Jersey, Pennsylvanien, Delaware och Virginien) voro i detsamma representerade. Det upphäfde derföre sina förhandlingar efter att hafva förordat ett nytt konvent för konfederationsartiklarnes revision. Sedan äfven kongressen gifvit sitt bifall till detta förslag sammanträdde sagda *konvent i statshuset i Philadelphia* den 4 Maj 1787. Alla staterna — utom Rhode Island — hade sändt ställföreträdare till detsamma. Bland dessa, som voro 48 till antalet, var *Georg Washington*, hvilken valdes till mötets ordförande. Man fann snart, att en revision af konfederationsartiklarne icke gjorde tillfyllest, utan att en ny *grundlag* var af nöden. Att utarbeta en "konstitution," som kunde ega hopp om att blifva af konventet och sedermera af de olika staterna antagen, var dock förenadt med de största svårigheter. Under månader arbetade konventet inom slutna dörrar, och mången gång syntes det, som om de olika intressena och åsigterna skulle leda till konventets upplösning innan någonting blifvit uträttadt.

De fleste af konventets medlemmar tillhörde den mera *konservativa delen af landets befolkning*, isynnerhet den del, som egnadt sig åt handel och rörelse. Att nationalregeringen borde ega större makt, derom voro alla eniga, men då frågan uppstod om de *enskilda staternas ställning till nationalregeringen* visade sig genast den största meningsskiljaktighet. Ombuden från Connecticut, New Jersey och Delaware samt de flesta från New York och Maryland förfäktade de enskilda staternas rättigheter, under det ombuden från de öfrige kolonierna och främst bland dem Norra och Södra Carolina samt Georgien, förfäktade nationalregeringens. De sistnämdes åsigter gjorde sig slutligen gällande, och några af de mest framstående ombuden yrkade till och med att kongressen skulle ega makt att med *absolut veto* belägga lagar, hvilka antagits af de särskilda staternas lagstiftande församlingar. För-

slaget att *kongressens medlemmar skulle väljas efter staternas folkmängd* mötte ett starkt motstånd från de mindre staterna. Först sedan det blifvit bestämdt, att alla stater skulle ega samma antal ställföreträdare i senaten, lyckades man genomdrifva förslaget i hvad det rörde val till representanthuset. De fleste ombuden från New York, Delaware och Maryland yrkade, att landets högsta myndighet skulle läggas i händerna på *ett råd*; den framstående Alexander Hamilton från New York yrkade deremot på det ifrigaste upprättande af ett slags *konstitutionel monarki*. Landets högste embetsman skulle innehafva sitt embete på lifstid och ega absolut veto öfver alla kongressens beslut. Detta förslag vann emellertid i konventet mindre genklang än det förstnämda. Några yrkade derjemte, att ingen skulle kunna uppställas såsom kandidat till landets högsta embete, hvilken icke egde *en viss förmögenhet*, andra åter (och bland dem Benjamin Franklin) att den högste embetsmannen skulle *tjena utan lön*. Men äfven dessa förslag blefvo nedröstade. *Slafverifrågan* var en annan tvistepunkt. Slafstaternas ombud yrkade, att slafvarne skulle vid kongressval räknas bland staternas folkmängd; ombuden från de fria staterna, att slafvarne icke skulle ingå i räkningen. För att emellertid förmå sydstaterna att afstå från sin yrkan, att inga *skyddstullar* skulle påläggas med mindre $\frac{2}{3}$:delar af kongressens medlemmar så beslutade, medgåfvo de fria staterna att $^2/_5$ *delar af slafvarne skulle vid kongressval räknas till folkmängden i de stater, inom hvilka de höllos i slafveri.* (Konstit. I art. 2 § 3 mom). Hvar och en af slafpatronerna i sydstaterna fick härigenom rätt att rösta icke blott för sig, utan äfven för sin så kallade "egendom," då deremot medborgaren i de fria staterna aldrig egde rätt att afgifva mer än en röst vid hvarje val. Men det var icke nog härmed. De män, hvilka under striden med England högljudt ordat om alla menniskors fri- och rättigheter, bestämde, att *införseln af slafvar icke skulle hämmas före år* 1808, *att skatten å hvarje införslad slaf icke skulle öfverstiga* 10 *dollars och att medborgarne i de fria staterna skulle vara pligtiga att gripa de slafvar, som hos dem sökte skydd, och till slafegarne utlemna desamma.* (Konstit. I art. 9 § 1 mom; IV art. 2 § 3 mom).

"Så djupt bugade sig frihetens söner för slafveriets Moloch för att undvika brytning med sydstaterna."

Då förslaget till *Förenta Staternas konstitution* slutligen vardt efter fyra månaders arbete antaget den 17 September 1787, fans det bland konventets ombud knappast någon som var fullkomligt tillfredsstäld med detsamma. När konstitutionsförslaget sedermera öfverlemnades till de särskilda staternas antagande eller förkastande uppstod mot detsamma *ett starkt motstånd* och medborgarne delades i två partier: i *federalister*, hvilka försvarade konstitutionsförslaget och i *antifederalister*, hvilka ogillade detsamma 1) Städernas befolkning, köpmännen, skeppsredaren och de talrika advokaterna hörde i allmänhet till de förstnämde; plantageegarne och landtbrukarne i allmänhet till de senare. Washington, Hamilton, Madison och Jay stodo i spetsen för federalisterna; Jefferson, Henry m. fl. i spetsen för motpartiet. I flera stater, såsom i Massachusetts, New Hampshire, Rhode Island, Virginien och Norra Carolina var sistnämda parti nära jemnstarkt med federalisterna; och hade konstitutionens antagande berott på direkt omröstning är det tvifvelaktigt om den blifvit erkänd såsom landets grundlag.

Under 1787 *antogs konstitutionsförslaget* af *Delaware* enhälligt den 7 December, af *Pennsylvanien* med 46 röster mot 23 den 12 December och af *New Jersey* enhälligt den 18 December. Under 1788 antogs det af *Georgien* enhälligt den 2 Januari, af *Connecticut* med 128 röster mot 40 den 9 Januari, af *Massachusetts* med 187 röster mot 168 den 6 Februari, af *Maryland* med 63 röster mot 12 den 28 April, af *Södra Carolina* med 149 röster mot 73 den 23 Maj, af *New Hampshire* med 57 röster mot 46 den 21 Juni. Enligt den VII artikeln i konstitutionsförslaget var den nye grundlagen dermed *antagen*. Den antogs derefter af de öfriga staterna, af *Virginien* med 89 röster mot 79 den 26 Juni, af *New York* samma dag, af *Norra Carolina* den 21 November 1789 och af *Rhode Island* den 29 Maj 1790.

---

1) Skälet till ogillande var hufvudsakligen, att konstitutionsförslaget skänkte nationalregeringen allt för stor makt. Många ansågo också, att det allt för mycket gynnade "kapitalisternas" intressen.

V. Förenta Staternas inre ställning. 1. *De särskilda staternas gränser vid slutet af detta tidehvarf.* Under en lång tid hade *New Hampshire* gjort anspråk på jurisdiktion öfver Vermont, men dessa anspråk voro uumera af trädda till New York och Connecticutfloden betraktades såsom förstnämde stats vestra gräns. *Massachusetts* innefattade äfven Maine, men hade till New York afstått sina anspråk å ödebygderna vester om sin nuvarande vestra gräns och i ersättning erhållit en landsträcka i vestra New York. *Rhode Island* och *Connecticut* hade ungefär samma gränser som nu, men den sistnämde staten innehade derjemte vid Erie-sjön det s. k. "Connecticut Revere," som nu utgör den nordöstra delen af Ohio *New York* gjorde anspråk på Vermont. *New Jersey*, *Pennsylvanien*, *Delaware* och *Maryland* hade samma gränser som nu. *Virginien* inneslöt inom sina gränser Kentucky och till *Norra Carolina* hörde Tennessee. *Södra Carolina* hade samma gränser som nu och *Georgien* gjorde anspråk på så stor del af nuvarande Alabama och Mississippi, som då tillhörde Förenta Staterna.

Den vester om de 13 ursprungliga staterna liggande ödebyggen, som utgjorde icke mindre än 406,952 engelska qvadratmil, öfverläts af de särskilda staterna till Förenta Staterna som år 1787 af detsamma bildade det *Nordvestra territoriet* och dervid förklarade, att inom sagda område *skulle icke tillåtas slafveri eller tvångstjenst* (involuntary servitude), *utom då det gällde straff för begångna brott.* Denna ryktbara "*anti slavery proviso*" ingick i den af Jefferson 3 år förut utarbetade "regeringsplanen" för icke blott det Nordvestra, norr om Ohiofloden liggande territoriet, utan äfven för det område, som låg söder om nyssnämda flod och mellan Virginiens, Norra Carolinas och Georgiens gränser i öster och Mississippifloden i vester. Denna "proviso" blef då utstruken och af det *Sydvestra territoriet* uppstodo småningom *slafstaterna* Kentucky, Tennessee, Alabama och Mississippi.

2 *De särskilda staternas författning och styrelse.* De grundlagsförändringar, som vidtogos i de särskilda staterna, rörde hufvudsakligen *den verkställande myndigheten.* De

kungliga guvernörerna hade missbrukat sin makt och man inskränkte den derföre så mycket som möjligt, ja i Delaware, Pennsylvanien, New Hampshire och Massachusetts (till 1780) valde man icke ens guvernör, utan nästan hela den verkställande makten lades i händerna på *ett råd.* I de öfrige staterna valdes *guvernörer*, i några stater af de lagstiftande församlingarne, i andra af folket. Såsom qvalifikation fordrades i allmänhet bl a. att guvernörskandidaten skulle vara *egare af en viss förmögenhet*, som var i vissa stater bestämd ända till 50,000 dollars. Den *lagstiftande makten* lades helt och hållet i händerna på de lagstiftande församlingarne, hvilka åter valdes af folket för en tid af 1 till 5 år. I några stater bestod den lagstiftande församlingen af endast en kammare, i andra af två. Den förste af desse kallades i allmänhet senaten och dess medlemmar valdes antingen af de rikaste medborgarne i staten, af den andra kammarens (representanthusets) af folket valda medlemmar eller ock af s. k valmän. *Allmän rösträtt fans icke i någon stat* "New Hampshire, Pennsylvanien, Delaware och Södra Carolina skänkte rösträtt till alla fria, hvilka betalade skatt, Pennsylvanien derjemte åt alla sådana medborgares äldste söner, hvilka fyllt 21 år; Georgien skänkte rösträtt åt alla, som voro "borgerliga näringsidkare," handtverkare, köpmän eller egare af jord i stad eller på land; och hvarje medborgare var vid 25 dollars böter pligtig att vid hvarje val afgifva sin röst I de öfriga staterna fordrades för rösträttighet egendom — merändelst fast sådan — till ett visst värde eller storlek; i Virginien 50 acres jord eller en stadstomt; i New York 250 dollars o. s v." *Den lagskipande makten* blef i det närmaste oförändrad. Englands "common law" fortfor att jemte "the statutary laws" vara vid rättskipningen gällande äfven efter skilsmessan från moderlandet, och är det än i dag. Jurysystemet bibehölls tillika med en mängd föråldrade rättegångsformer och ett juridiskt språk, egnadt att genom sina invecklade statsfogningar och omskifningar dölja lagens mening för gemene man och gifva en talrik, äregirig advokat kår rika tillfällen till förtjenst och utmärkelse. Domarena valdes af folket eller af de lagstiftande församlingarne, dels för bestämd, dels för obestämd tid.

3. *De särskilda staternas lagstiftning i kyrkliga frågor.* Före frihetskriget fans full *religiös frihet* endast inom kolonierna *Delaware, Pennsylvanien* och *Rhode Island.* Inom de öfriga kolonierna voro stat och kyrka i mer eller mindre mån förenade *Statskyrkan* var antingen *episkopal* (Virginien, Maryland, Norra och Södra Carolina m. fl) eller "*puritansk*" (Massachusetts, Connecticut m. fl.). Den förföljelse, för hvilken baptister, qväkare och isynnerhet katholiker och judar voro utsatta i de amerikanska kolonierna, är i de föregående delarne af detta arbete skildrad. De stränga kyrkolagarnes föreskrifter äro i dem också omnämda. Ofördragsamheten mot "dissenterna" eller, med andra ord, mot dem, hvilka icke tillhörde statskyrkan, hade likväl under tiden närmast före och under kriget till en viss grad utplånats. Latitudinarismen och methodismen hade redan vid detta tidehvarfs början delvis brutit väg för större religionsfrihet; rationalismen eller fritänkeriet hos de bildade klasserna fortsatte nu arbetet, kraftigt understödd dels af de s k. "sekterna," hvilkas medlemsantal betydligt ökats, dels af landets framstående "patrioter," hvilka voro förbittrade öfver episkopalkyrkans under kriget visade tillgifvenhet för England.

Denna mot "statskyrkorna" rigtade sträfvan efter större religiös frihet gaf sig uttryck i en *kyrko politisk lagstiftning*, hvars allmänna karaktärsdrag må här med få ord omnämnas: *Episkopalerna* förlorade i alla staterna sina företrädesrättigheter. I *Massachusetts*, *Connecticut* och *New Hampshire* upprätthölls deremot statskyrkan fortfarande och alla medborgare, hvilka icke tillhörde något annat organiseradt kyrkosamfund, voro pligtiga att bidraga till hennes underhåll och lyda hennes kyrkolagar. Straff pålades fortfarande hvar och en, som i tal eller skrift ådagalade, att han tviflade på treenighetsläran eller biblens inspiration. I *New Jersey*, *Pennsylvanien, Norra* och *Södra Carolina* 1) samt *Georgien* stadgades, att ingen skulle tvingas att besöka en kyrka eller lemna bidrag till ett visst kyrkosamfund. *Virginien* antog en liknande lag

---

1) Södra Carolinas konstitution förklarade dock, att den "kristna protestantiska religionen" var statens.

1785, men först efter en långvarig kamp mellan dem, hvilka ansågo, att hvarje medborgare borde vara medlem af en församling eller åtminstone bidraga till en sådan, och dem, hvilka förfäktade en åsigt, "mera öfverensstämmande med tidsandans fordringar." Washington, Patrick Henry m. fl. tillhörde de förstnämde; Jefferson, Madison m. fl. de senare. — I flera stater *inskränktes presternas och kyrkosamfundens fri- och rättigheter*, men samtidigt dermed fordrades vissa "*religiösa kompetensvilkor*" *af statsembetsmännen*. "I NewYork, Delaware och Maryland fingo inga prester mottaga politiska embeten; i Georgien fingo de icke väljas till den lagstiftande församlingen; i Maryland fick ingen testamentera mera än 2 acres. jord till något kyrkligt ändamål; i New Hampshire, New Jersey, Norra och Södra Carolina samt Georgien kunde endast protestanter bekläda statens högre embeten; i Massachusetts och Maryland kunde endast "kristna" blifva embetsmän; i Delaware måste embetsmännen tro på den H. Treenigheten och i Södra Carolina på en salig eller osalig tillvaro efter döden. *Söndagslagarne* underginga icke förändring i någon af kolonierna" 1).

4. *Krigets inflytande på folkkaraktären* var både godt och ondt. I *religiöst afseende* utplånades mycket af den forna ofördragsamheten och fanatismen, men på samma gång vann fritänkeri och "indifferentism" i utbredning. De franske s. k. "filosofernas" lärosatser blefvo för många bland de bildade klasserna ett nytt evangelium och den franska härens visade likgiltighet och förakt för kristendom, kyrkor och prester utöfvade ett icke ringa inflytande på folket, isynnerhet på dem, hvilka tjenade i den amerikanska hären. Den allmänna gudstjensten försummades eller upphörde alldeles å många ställen; kyrkorna förvandlades till baracker eller stallar; högskolorna stängdes och både lärare och lärjungar utbytte boken mot svärdet. *Det sedliga förfallet* gick hand i hand med det religiösa. "Under det man lofordade dygden och prisade förnuftet såsom högste domare i alla andliga frågor grep sedeförderfvet mer och mer omkring sig" Mensklighetskänslan

---

1) O. M. Schöjen.

förqväfdes mången gång af det blinda partihatet. Det ofta tygellösa lifvet i lägret, som var samlingsplats icke blott för frihetsälskande odaslmän och handtverkare utan äfven för sedeslösa äfventyrare och brottslingar, utöfvade också ett i hög grad demoraliserande inflytande. Det är sant att Washington och de öfrige generalerna sökte att upprätthålla manstukt i lägret, men det är på samma gång sant, att dessa prisvärda försök mer än en gång misslyckades. Men det var icke blott i hären sedeförderf visade sig Härens leverantörer gjorde sig skyldiga till svek och bedrägerier; spekulanter förvärfvade sig genom köp af de lojale kolonisternas i beslag tagna egendomar stor förmögenhet, andra riktade sig på det i värde vacklande pappersmyntet. Att i hast varda rik blef allas mål och man var icke såsom fordom nogräknad då det gälde de medel, genom hvilka målet skulle uppnås. Var det senare uppnådt öfversåg man med de förre. I stället för att genom ärligt och troget arbete förtjena penningar föredrog man att vinna dem genom snillrikt uttänkta svek och bedrägerier. Ett af de senare var vägran att betala sina skulder. Man såg ingenting orätt i en dylik handling, utan framhöll tvärtom, att fordringsegarens kraf med all rätt borde sättas först i andra rummet, gäldenärens intressen i det första. I och med det samma som vinningslystnadens ande vann inträde och blef hos många envåldsherskare upphörde mer och mer det snart sagdt patriarkaliska förhållandet mellan husbonde och tjenare Klassskilnad utbildades hastigare än under något föregående tidehvarf och tanken på en monarki med dess ty åtföljande aristokrati var icke främmande för många af dem, hvilka buro namnet "frihetens söner." I *politiskt afseende* hade folkets blick visserligen vidgats. Det insåg de fördelar en republikansk styrelse medför, men att all sann frihet är genom lag begränsad, att frihet utan lag är sjelfsvåld, insågo icke på långt när alla Derjemte hade ett bittert partihat uppstått. Kolonister, hvilka fordom varit "goda vänner och trogna grannar" hade blifvit hvarandras dödsfiender, hvilka sökte under kriget i blod släcka sitt hat och sin hämd.

Då det inbördeskriget mellan patrioter och tories ändtligen ändat med de senares afsättning eller landsflykt,

började den förut omnämda, i de flesta fall visserligen oblodiga, men derföre icke mindre häftiga striden mellan federalister och anti-federalister, hvilka sistnämde äfven kallades demokrater (republikaner). De krafter, hvilka under föregående tidehvarf uppträdt i kamp mot den engelska regeringen och hennes ställföreträdare i kolonierna, uppträdde nu för eller mot de olika partiernas mest framstående män. Denna strid fördes icke alltid med ärliga vapen. Icke ens Washington undgick "låga, lömska anfall." I tidningspressen och från talarestolen utslungades redan under denna tid smädelser och obestyrkta beskyllningar mot embetsmän och embetskandidater och äfven mot enskilda personer. Småningom ledde dessa fejder till det politiska partiväsen, som aldrig erkänner till sitt fulla värde den förtjenst, hvilken bär motpartiets färger, men alltid finner stora förtjenster hos sina egna partifränder, äfven då dessa äro i saknad af sådana, samt till det blinda parti-nit, som sökte att å ena sidan förstora nästans fel och tyda allt till det värsta, å den andra att dölja felsteg och brott samt försvara och urskulda desamma. Den framgång, som under kriget ofta följde de amerikanska vapnen, och den lyckliga utgång, som kriget tog, "bidrog till att stärka den förut vacklande tron på egen kraft," upplifva nationalkänslan och egga hela nationen till "nya bragder, hvilka kunde skänka ära och glans åt fosterlandet;" men på samma gång lades delvis grund till en nationalstolthet, hvilken blickade med en viss, ofta oberättigad öfverlägsenhet ned på andra nationer och betraktade den amerikanska börden såsom ett slags adelskap. En sådan nationalstolthet gjorde sig dock först märkbar under följande tidehvarf, efter det politiska talare för att vinna folkets ynnest eller rättare röster en längre tid smickrat nationalkänslan och uppstält såsom en obestridlig sanning påståendet om amerikanernas öfverlägsenhet öfver alla jordens folkslag. Denna nationalstolthet parad med nationalhatet mot England ledde småningom till en viss ringaktning af icke blott allt hvad som var engelskt, utan äfven af allt, som var europeiskt.

5. *Slafveriet.* I rak strid mot sjelfständighetsförklaringens grundsatser *höllos negrerna fortfarande i slafveri.*

"Då det gälde egen vinst vägrade man andra den frihet, å hvilken man sjelf gjorde anspråk och för hela verlden förklarade vara hvarje menniskas oförytterliga rättighet." Före slutet af detta tidehvarf vidtogos dock i flera stater mått och steg, hvilka afsågo *slafveriets upphäfvande* efter en längre eller kortare tids förlopp. Alla staterna — utom *Södra Carolina* och *Georgien* — hade *förbjudit den utländska slafhandeln* "för att" — såsom en amerikansk författare yttrar — "hålla priset uppe å den inhemska varan." Lagförslag rörande slafveriets upphäfvande antogos i *Massachusetts* och *Pennsylvanien* 1780, i *Rhode Island* och *Connecticut* 1784, i *New York* 1799 och i *New Jersey* 1804, men någon större fördel af dessa lagar åtnjöto icke slafvarne ty, då deras egare icke längre fingo behålla dem, sålde de dem till slafpatronerna i sydstaterna. Först 1817 antog New York en lag, enligt hvilken alla slafvar i staten skulle efter 10 års förlopp (den 4 Juli 1827) vara fria. Hoppet, som många af landets mest framstående män hyste, att slafveriet skulle så småningom upphäfvas i alla staterna gick icke i fullbordan; den fördömvärda "institutionen" befästade sig deremot allt mer och mer i staterna, öster om Mississippi, söder om Delaware-viken, "Mason och Dixon line" och Ohio-floden.

6. *Landets näringar.* Under kriget gick *åkerbruket* tillbaka, emedan en stor del af jordbruksarbetarne måste tjenstgöra i hären. Efter det fred slutits och *invandringen från Europa ökats* fortsattes med ifver det under några år afbrutna nyodlingsarbetet så väl inom de forna kolonierna som i vesterns ödebygder. Omkring år 1783 började *bomull* att odlas i sydstaterna mera än tillförne; och bomull blef snart den förnämsta utförselveran från denna del af landet. *Sjöfarten* tillfogades under kriget betydlig skada Den amerikanska handelsflottan blef derunder nästan fullkomligt förstörd. Under de två åren närmast efter frihetskriget uppgick införseln från England till omkring 30 millioner dollars och utförseln till endast omkring 8 a 9 millioner. *Bergsbruket* drefs jemförelsevis lamt under frihetskriget, men uppblomstrade åter kort efter detsamma De vigtigaste grufvorna i landet voro de i Pennsylvanien liggande jerngrufvorna. *Fabriks- och handtverks-*

rörelsen ökades betydligt under kriget och sedan fred slutats förnummos enskilda röster, hvilka yrkade att *skyddstull* måtte läggas å utländska fabriksalster, på det att den inhemska industrien måtte än mer uppblomstra.

VI. Tabeller. 1. *Kontinentalkongressens presidenter under tiden* 1774—1778.

Peyton Randolph,	Va*)	1774	Johan Hanson,	Md.	1781
Henrik Middleton,	S. C.	1774	Elias Boudinot,	N. J.	1782
Peyton Randolph,	Va	1775	ThomasMifflin,	Penn.	1883
Johan Hancock,	Mass.	1775	R. H. Lee,	Va.	1784
Henrik Laurens,	S. C.	1777	Nathaniel Gorham,	Mass.	1786
Johan Jay,	N. Y.	1778	Arthur St Clair	Penn.	1787
Samuel Huntington,	Conn.	1779	Cyrus Griffin,	Va.	1788
Thomas McKean,	Del.	1781			

2. *Kontinentalkongressens medlemmar* 1776. Å andra sidan stående tabell utvisar, hvilka som voro medlemmar af nämda kongress och i denna egenskap underskrefvo *Förenta Staternas sjelfständighetsförklaring.*

---

*) *De* 13 *ursprungliga staternas namn* förkortas sålunda : Virginien *Va;* Massachusetts *Mass;* New Hampshire *N. H;* Connecticut *Conn;* Rhode Island *R. I;* New York *N. Y;* New Jersey *N. J;* Delaware *Del;* Maryland *Md;* Pennsylvanien *Penn* eller *Pa;* Norra Carolina *N. C;* Södra Carolina *S. C;* Georgien *Ga.*

Namn.	Född i	Ombud från
Adams Johan . . .	Braintree, Mass . .19de Oktober 1735	Massachusetts
Adams, Samuel . . .	Boston, " . . .22dre Sept 1722	Massachusetts
Bartlett, Josia . . .	Amesbury. " . . . . . .i Nov 1729	N. Hampshire
Braxton, Carter . . .	Newington, Va . . . .10de Sept 1736	Virginien
Carrol, Chas af Car'lton	Annapolis, Md . . . .20de Sept 1737	Maryland
Chase, Samuel . . .	Somerset Co, Md. . . .17de April 1741	Maryland
Clark, Abraham. . .	Elizabethtown, N. J. .15de Febr 1726	New Jersey
Clymer, Georg . . .	Philadelphia, Penn 1739	Pennsylvanien
Ellery, Wilhelm. . .	Newport, R. I . . . .22dra Dec 1727	R. I. & Prov. Pl.
Floyd, Wilhelm. . .	Suffolk Co, N. Y . . . .17de Dec 1734	New York
Franklin, Benjamin .	Boston, Mass . . . . .17de Jan 1706	Pennsylvanien
Gerry, Eldridge . . .	Marblehead, Mass . . 17de Juli 1744	Massachusetts
Gwinnet, Button . .	England 1732	Georgien
Hall, Lyman	Connecticut 1731	Georgien
Hancock, Johan. . .	Braintree, Mass 1737	Massachusetts
Harrison, Benjamin .	Berkely, Virginia . . . . ——	Virginien
Hart, Johan	Hopewell, N. J . . . . omkring 1715	New Jersey
Heyward, Thomas d.y.	St Luke's, S. C 1746	S. Carolina
Hewes, Josef	Kingston, N. J 1730	N. Carolina
Hooper, Wilhelm . .	Boston, Mass . . . . .17de Juni 1742	N. Carolina
Hopkins, Stefanus. .	Scituate, " . . . .17de Mars 1707	R. I. & Prov. Pl.
Hopkinson, Frans . .	Philadelphia, Penn 1737	New Jersey
Huntington, Samuel .	Windham, Conn . . . . 3dje Juli 1732	Connecticut
Jefferson, Thomas. .	Shadwell, Va . . . 13de April 1743	Virginien
Lee, Frans Lightfoot.	Stratford, " . . . . . 14de Okt 1734	Virginien
Lee, R. Henrik . . .	Stratford. " . . . . . 20de Jan 1732	Virginien
Lewis, Frans	Landaff, Wales . . . . . i Mars 1713	New York
Livingston, Filip . .	Albany, N. Y . . . . . 15de Jan 1716	New York
Lynch, Thomas, d. y .	St George's, S. C . . . 5te Augusti 1749	S. Carolina
McKean, Thomas . .	Chester Co, Penn . . 19de Mars 1734	Delaware
Middleton, Arthur. .	Middleton Place, S. C 1743	S. Carolina
Morris, Lewis. . . .	Morrisania, N. Y 1726	New York
Morris, Robert . . .	Lancashire, England . . . . Jan 1743	Pennsalvanien
Morton, Johan . . .	Ridley, Penn 1724	Pennsylvanien
Nelson, Thomas d. y .	York, Virginien . . . . 26te Dec 1738	Virginien
Paca, Wilhelm . . .	Wye-Hill, Md . . . .31ste Okt 1740	Maryland
Paine, Robert Treat .	Boston, Mass 1731	Massachusetts
Penn, Johan	Caroline Co, Va . . . . 17de Maj 1741	N Carolina
Read, Georg	Cecil Co. Md 1734	Delaware
Rodney, Cesar . . .	Dower, Delaware 1730	Delaware
Ross, Georg	New Castle, Delaware 1730	Pennsylvanien
Rush, Benjamin, M.Dr.	Byberry, Penn . . . .24de Dec 1745	Pennsylvanien
Rutledge, Edvard . .	Charleston, S. C . . . . . i Nov 1749	S. Carolina
Sherman, Roger . .	Newton, Mass . . . 19de April 1721	Connecticut
Smith, Jakob	Irland . . . . ——	Pennsylvanien
Stockton, R	Princeton, N. J . . . . . 1ste Okt 1730	New Jersey
Stone, Thomas . . .	Charles Co, Md 1742	Maryland
Taylor, Georg . . .	Irland 1716	Pennsylvanien
Thornton, M	Irland 1714	N. Hampshire
Walton, Georg . . .	Frederick Co, Va 1740	Georgien
Wipple, Wilhelm . .	Kittery, Maine 1730	N. Hampshire
Williams, Wilhelm .	Lebanon, Conn . . . 8de April 1731	Connecticnt
Wilson. Jakob . . .	Scottland . . . . . . .omkring 1742	Pennsylvanien
Witherspoon, Johan .	Yester, Scottland . . 5te Febr. 1722	New Jersey
Wolcott, Oliver . . .	Windsor, Conn . . . .26te Nov 1726	Connecticut
Wythe, Georg . . .	Elizabeth City Co, Va. 1726	Virginien

3. *Tabell öfver de vigtigaste slagen under kriget.* Segrarens namn utmärkes med en stjerna (*) och oafgjorda slag med ett frågetecken (?).

År och dag.	Slagen.	Anförarne.		Härarnes styrka.	
		Amerikaner.	Engelsmän.	Amer.	Engelsm.
1775					
19 April	Lexington	Parker	Smith*	Obek.	1,700
17 Juni	Bunker Hil.	Prescott	Gen. Howe*	1,500	3,000
31 Dec	Quebec	Montgomery	Carleton*	900	1,200
1776					
28 Juni	Fort Moultrie	Moultrie*	Parker	500	omkr. 3,000
27 Aug	Long Island	Putnam	Gen. Howe*	9,000	10,000
28 Okt	White Plains	McDougall	Leslie*	1,600	2,000
16 Nov	F't Washington	Magaw	Gen. Howe*	2,818	5,000
26 Dec	Trenton	Washington*	Rahl	2,400	1,500
1777					
3 Jan	Princeton	Washington*	Mawhood	3,000	1,800
7 Juli	Hubbardton	Warner	Fraser*	700	1,200
6 Aug	Oriskany	Herkimer	St Leger*	1,000	1,500
	F. Schuyler	Willett*	J. Johnson		
16 Aug	Bennington 1sta	Stark*	Baum	2,000	1,200
	2dra slaget	Warner*	Breyman		
11 Sept	Brandywine	Washington	Gen. Howe*	10,000	18,000
19 Sept	Stillwater?	Gates	Burgoyne	2,500	3,000
20 Sept	Paoli	Wayne	Grey*	1,500	3,000
4 Okt	Germantown	Washington	Gen. Howe*	11,000	15,000
6 Okt	Fort Clinton	J. Clinton	SirH. Clinton*	600	3,000
	Ft Montgomery	Gov. Clinton			
7 Okt	Stillwater	Gates*	Burgoyne	8,000	4,500
22 Okt	Fort Mercer	Öfv. Greene*	Donop	450	2,000
	Fort Mifflin	" Smith*	Gen. Howe	400	Obek.
16 Nov	Fort Mifflin	Major Thayer	Gen. Howe*	400	"
1778					
28 Juni	Monmouth?	Washington	Clinton	12,000	11,000
3 Juli	Wyoming	Öfv. Z Butler	J. Butler*	400	1,000
29 Aug	Rhode Island	Sullivan*	Pigot	5,000	6,000
29 Dec	Savannah	Rob. Howe	Campbell*	1,200	2,000
1779					
9 Jan	Sunbury	Lane	Prevost*	200	2,000
14 Febr	Kettle Creek	Pickens*	Boyd	300	700
3 Mars	Brier Creek	Ashe	Prevost*	2,000	1,800
20 Juni	Stono Ferry	Lincoln	Maitland*	800	1,200
15 Juli	Stony Point	Wayne*	Johnson	1,200	600
13 Aug	Penobscot	Lovell	McLean*	900	3,000
19 Aug	Paulus Hook	Major Lee*	Sutherland	350	250
23 Sept	Flamboro'Head	Paulus Jones*	Pearson	eskader	2 fregatter
9 Okt	Savannah	Lincoln	Prevost*	4,500	2,900
1780					
14 April	Monk's Corner	Huger	Tarleton*	300	600
12 Maj	Charleston	Lincoln	Clinton*	3,700	9,000
29 Maj	Waxhall	Buford	Tarleton*	400	700
23 Juni	Springfield	Greene*	Knyphausen	3,000	5,000
6 Aug	Hanging Rock	Sumter*	Brown	600	500
16 Aug	Camden	Gates	Cornwallis*	3,600	2,200
18 Aug	Fishing Creek	Sumter	Tarleton*	700	350
7 Okt	KingsMountain	Campbell*	Ferguson	900	1,100
12 Nov	Fishdam Ford	Sumter*	Wemyss	500	450
20 Nov	Blackstocks	Sumter*	Tarleton	500	400

År och dag	Slagen.	Anförarne.		Härarnes styrka.	
		Amerikaner.	Engelsmän.	Amer.	Engelsm.
1781					
17 Jan	Cowpens	Morgan*	Tarleton	900	1,000
15 Mars	Guilford C. H.	Greene	Cornwallis*	4,400	2,400
25 April	Hobkirk's Hill	Greene	Rawdon*	1.200	900
18 Juni	Ninety Six	Greene	Cruger*	1,000	550
6 Sept	Fort Griswold	Ledyard	Eyre*	150	800
8 Sept	Eutaw Springs?	Greene	Stewart	2,600	2,800
19 Okt	Yorktown	Washington*	Cornwallis	1,600	7.500

Det bör här anmärkas att uppgifterna rörande härarnes storlek äro mot hvarandra stridande. Så till dömes uppgifva en del historieskrifvare, att engelsmännens styrka i slaget å Long Island den 27 Aug. 1776 var dubbelt så stor som här ofvan uppgifves eller 20,000 man.

II.

SJUNDE TIDEHVARFVET.

Förenta Staternas utveckling och tillväxt till det inbördes kriget.

Tidsskedet från Washingtons installering 1789 *till Lincolns installering* 1861 1).

WASHINGTONS STYRELSE.
(1789—1797.)

I. Washingtons första president-termin (1789—1793). 1. *Landets inre angelägenheter.* Vid det första presidentvalet i Förenta Staterna valdes *Georg Washington* (enhälligt) till president och *Johan Adams* 2) till vice president. Sedan den förstnämde erhållit officiel underrättelse om valets utgång, afreste han från Mount Vernon till New York, hvarest kongressen var samlad. Hela resan var ett triumftåg, under hvilket stora ärebetygelser visades landets räddare. Den ståt, som derunder utvecklades, likasom det i kongressen väckta förslaget, att landets president skulle tituleras "hans höghet" väckte hos många republikaner missnöje, eme-

1) Då afseende fästas vid de olika partiernas strider och herravälde indelas detta tidsskede: 1) federalisternas och demokraternas (republikanernas) strid (1789—1801); 2) demokraternas styrelse (1801—1821; 3) öfvergångsperiod (1821—29); 4 demokraternas och Wiggs kamp (1829—1849); 5) slafveristriden (1849—1861).

2) *Johan Adams* — en af federalisternas utmärktaste statsmän, om icke den förnämste ibland dem — var född i Braintree, Massachusetts, den 19 Oktober 1735, utmärkte sig tidigt som jurist och skriftställare, var medlem af kontinentalkongressen, var en af För. Staternas fredskommissarier i Paris, derefter minister i England 1786 hvarifrån han återvände 1787 och erhöll vid presidentvalet 34 elektoralröster (Washington 69).

dan de vittnade om "en hos de mäktige och rike samhällsklasserna rådande önskan att regeringen måtte blifva mer aristokratisk än republikansk" Den 30 April 1789 aflade Washington i kongressens och en stor folkmängds närvaro den föreskrifna *embetseden* i New Yorks gamla rådhus, sedermera kalladt Federal Hall vid Wallgatan, der tullhuset nu ligger, samt begaf sig derefter till senaten, och afhöll här sitt inträdestal

Kongressens första göromål var att vidtaga mått och steg för fyllande af *stats-kassans behof.* För detta ändamål lades *tull* å införslade handelsvaror och å handelsfartygs drägtighet. Derjemte lades tull på vissa inhemska varor, såsom till dömes bränvin, hvilken skatt väckte stort missnöje i landet, isynnerhet hos anti-federalisterna.

Tre *exekutiva departement* upprättades, kallade "de utländska ärendernas (sedermera stats) departementet," "krigsdepartementet" och "finansdepartementet." Ministrarne i spetsen för dessa departement kallades "secretaries." Dessa tillsammans med "justitieministern" (Attorney General) 1) bildade rådet *eller presidentens kabinett* 2). Till statsminister utnämdes af Washington *Thomas Jefferson* från Virginien 3), till krigsminister *Henrik Knox* från Massachusetts 4), till finansminister *Alexander Hamilton* från New York 5), till "justitieminister" *Edmund Randolph* från Virginien och till generalpostmästare *Samuel Osgood* från Massachusetts. *För-*

1) Attorney-general-embetet är icke detsamma som justitieministerns i Sverige, icke heller detsamma som generalpokuratorns i England. Endast för likformighetens skull är titeln här öfversatt med justitieministern.

2) Till kabinettet hör numera äfven generalpostmästaren, ministern för sjöärenderna och inrikes ministern.

3) *Thomas Jefferson* från Virginien tillhörde anti-federalisterna och var såsom sådan en afgjord motståndare till det herskande partiet.

4) *Henrik Knox* var född i Boston 1750, deltog i slagen vid Trenton, Princeton, Brandywin, Germantown, Monmouth och Yorktown, var bisittare i den domstol, som dömde Andre. Han skildras såsom en "duglig och rättskaffens man." Han afled i Thomaston, Maine, 1806.

5) *Alexander Hamilton* född i Westindien 1756. "Det federala partiets dugligaste man," hvilken hyste icke blott benägenhet för den konstitutionela monarkien utan äfven tro på "penningens allmakt och ekonomiska intressens rätt."

bunds-domstolar upprättades; en *högsta domstol,* beståendeaf en högste domare och fem bisittare, samt *"circuit"- och distrikts-domstolar*, af hvilka de förstnämde skulle bestå af två (sedermera en) domare från högste domstolen och domaren i det distrikt, i hvilket domstolen höll sina förhandlingar; distriktsdomstolarne åter "skulle bestå af en domare i hvarje stat." Till högste domare utnämdes, såsom förut är upplyst, *Johan Jay* från New York. *Embetsmännens löner* bestämdes ganska höga i förhållande till landets dåvarande financiella ställning, presidentens lön till 25,000 dollars, vice presidentens till 5,000, sedermera 8,000 dollars o. s. v.1). *Ministeren gjordes icke ansvarig för regeringens handlingar* och vid tillsättning af embetsmän fästes *litet eller intet afseende vid kandidaternas politiska åsigter.* Embets och tjenstemäns *afsättning* för politiska åsigters skull betraktades under denna tid såsom en orättvis förföljelse 2).

Vid den första kongressens sammanträde antogos icke mindre än 12 *tillägg till konstitutionen*, af hvilka 10 sedermera antogos af de olika staterna. Efter det kongressen den 29 September upphäft sina förhandlingar företog Washington en resa genom de östra staterna och påföljande vår en dylik genom sydstaterna, hvarunder han öfverallt rönte bevis på kärlek och tillgifvenhet.

Då kongressen åter sammanträdde den 6 Januari 1790 framlade finansministern en plan, som afsåg *nationalskuldens konsolidering*, och förslag väcktes, att nationalskulden i in- och utlandet skulle betalas och de enskilda staternas krigsskulder

---

1) *Ministrarne* erhöllo 3,500 dollars lön hvardera, *presidenten i högsta domstolen* 4,000 dollars, och *bisittarne* 3,500 dollars. *Senatorerna* erhöllo en dagspenning af 7 dollars under den tid de voro i kongressen samlade samt dessutom till betäckande af resekostnaderna 7 dollars för hvarje 20 engelska mil som tillryggalades. *Medlemmarne af representanthuset* erhöllo 6 dollars pr dag och derjemte i respenningar 6 dollars för hvarje 20 mil de hade att färdas.

2) Embets- och tjenstemän, hvilka icke voro valda för en viss tid, borde — enligt de åsigter, som voro vid denna tid gällande — innehafva sina embeten till dess de antingen gjorde sig skyldiga till tjenstefel eller resignerade eller med döden afgingo. Men redan efter Jeffersons val gjordes afvikelser från denna grundsats och med Jackson blef regeln: "Bytet tillhör segraren."

af nationalregeringen öfvertagas. Detta förslag väckte starkt motstånd. Att betala den inländska skulden och öfvertaga de enskilda staternas skulder ansågo demokraterna 1) vara "en himmelskriande orättvisa mot folket" Skuldförbindelserna hade öfvergått i händerna på spekulanter, hvilka för ringa pris (2 a 3 shillings för hvarje pound sterling) tillhandlat sig "värdepapperen." Då kongressen nu, trots motståndet, antog det nämda lagförslaget, beskylldes landets lagstiftare för *korruption.* Flera af dem sades hafva uppköpt de nästan värdelösa skuldförbindelserna och derefter främjat sina egna intressen genom att antaga en lag, som nödgade landets skattdragare att till skuldförbindelsernas innehafvare utbetala hela beloppet, å hvilket sagda förbindelser lydde. Genom antagande af lagförslaget i fråga stärktes likväl landets *kredit* och icke utan skäl yttrade Daniel Webster, att finansministern, Alexander Hamilton, "genom att slå på de nationela tillgångarnes klippa framkallat tillräckliga strömmar af inkomster och genom att vidröra den döda nationalkrediten väckt densamma till nytt lif."

Beslut fattades af kongressen, att *Philadelphia* skulle under 10 år vara landets *hufvudstad*, efter hvilken tids förlopp en ny sådan skulle vara vid Potomacfloden anlagd. Staterna Maryland och Virginien afträdde till följe af detta beslut ett landområde af 10 qvadratmil, hvilket fick namnet *Columbia-distriktet.* Här anlades den nya hufvudstaden *Washington*, hvilken år 1800 blef regeringens säte 2). *Förenta Staternas bank* med ett grundkapital af 10 millioner dollars och oktroj gällande till 1811 upprättades 1791 och ett *myntverk* 1792, båda i Philadelphia 3).

---

1) Anti-federalisterna kallade sig sjelfva *republikaner,"StateRights Men"* eller *demokrater.* Den sista benämningen blef med tiden den allmännaste.

2) En landsträcka af 40 qvadratmil liggande i Virginien vid Potomacfloden skänktes till nämda distrikt, men återlemnades sedermera till sistnämde stat — Washingtons anläggning åtföljdes af "vilda spekulationer" i den nya stadens tomter. Många förlorade derpå hela sin förmögenhet.

3) Demokraterna ogillade på det bestämdaste För. Stat:s bank, hvilken de ansåg skulle blifva "ett plutakratiens bollverk." *Filialmyntverk* anlades efter några år i New Orleans, i Charlotte (N. Carolina) och

2. *Indiankrig* utbröt 1790 i det norr om Ohio-floden liggande landområdet. En hop invandrare från New Englandsstaterna hade 1788 grundat ett nybygge i Marietta och samma år hade en viss Mathias Denman köpt den jord, å hvilken *Cincinnati* nu ligger. Här (å hörnet af nuvarande Main och Frontgatorna) upptimrades 1789 det första "log"-huset. Flera invandrare ankommo till "det nya landet" under de följande åren och ett fäste *Fort Washington* uppbyggdes inom nuvarande Cincinnatis stadsgräns, å det ställe, hvarest högbyggarne under en aflägsen forntid uppfört ett af sina byggnadsverk. Landet rundt omkring fästet hade kongressen köpt af några indianhöfdingar. Men miamiernas höfding den vältalige, tappre och jätte starke *Michikiniqua* (Lilla Sköldpaddan) gjorde anspråk på landet och "ville icke afträda sina fäders grafvar till de dubbeltungade blekansigtena." Han ingick förbund med delawarerna, pottawatomierna, shawneerna, chippewaerna, ottawaerna och andra stammar samt började derefter krig mot "ormynglet, som slingrat sig in å den röde mannens jagtmarker" 1). Engelsmännen, hvilka ännu icke utrymt sina fästen och militärposter i Western underblåste krigslågan 2). Washington försökte genom underhandlingar förmå indianerna till fred, men misslyckades. *General*

---

i Dahlonega (Georgien). Sedermera upprättades dylika i San Francisco (Californien) i Denver (Colorado) i Carson City Nevada) och en s. k. "assay office" i New York.

1) En hop amerikaner hade förut kallblodigt mördat några kristna indianer, hvilka icke tagit någon del i kriget mellan engelsmännen och amerikanerna. Detta grymma dåd eggade Ohios indianer till hämd. Den omnämda förlusten af deras jagtmarker, de bedrägerier, för hvilka indianerna voro af de hvite krämarne utsatta, det förderf, som genom de hvites bränvin och smittosamma sjukdomar spriddes från stam till stam ansågos af den skarpsynte Michikiniqua vara tillräckliga skäl för börjande af ett mot "landtjufvarne" rigtadt utrotningskrig.

2) Orsaken hvarföre engelsmännen icke strax efter freden utrymde dessa fästen var amerikanernas vägran att betala gamla skulder. Engelsmännen klagade öfver att de icke kunde inom de särskilda staterna utkräfva sina rättmätiga fordringar, dels emedan jurydomstolarne voro ytterst partiska och dels emedan staternas till gäldenärers förmån och fordringsegares skada stiftat undantagslagar, hvilka skyddade gäldenärerna från utmätning äfven då de egde en jemförelsevis betydlig tillgång. Engelsmännen framhöllo, att det var den amerikanska nationalregeringens pligt att tillse, att dess borgare uppfylde sina inter-nationela för-

Harmer sändes derpå med 1,400 man mot indianerna om hösten 1790. Utan att möta synnerligt motstånd framryckte hären till miamiernas i närheten af nu varande Fort Wayne, Indiana, liggande byar, hvilka uppbrändes tillika med indianernas växande gröda. Hären delades derefter i två afdelningar, hvilka skulle framrycka mot olika håll "för att i blod qväfva fria mäns motstånd mot inkräktarena och med qvinnors och barns lik utmärka civilisationens segertåg" 1). Den ena af dessa afdelningar blef i grund besegrad den 17 Oktober, den andra delade samma öde 5 dagar derefter. Efter nederlaget återtågade spillrorna af hären till Fort Washington Det Nordvestra territoriets guvernör *general St Clair* sändes sedan med 2000 man mot indianerna. Han uppbröt i September 1791 från Fort Washington och kom den 3 November till en af Wabashflodens bifloder, till det ställe hvarest Fort Recovery sedermera uppbyggdes. Här blef han påföljande dag tidigt på morgonen öfverrumplad af miamiernas tappre höfding och tillfogades ett grundligt nederlag. Redan vid stridens början råkade de amerikanske milistrupperne i oordning. Den på bår burne generalen förmådde endast med möda slå sig igenom indianernas leder för att derefter i hast fly, qvarlemnande 600 döda och sårade på slagfältet. Detta nederlag gaf demokraterna anledning till att skarpt klandra regeringen. "Denna liksom hvarje annan olycka, som drabbat landet, lades det herskande partiet till last och betraktades nästan med skadeglädje af vissa motpartiets framstående män."

Efter det indianerna ihjälskjutit två amerikanska officerare, öfverste Harden och major Trueman, hvilka blifvit sända att med dem afsluta ett vapenstillastånd, vände sig Washington till "de sex nationerna" med bön att de måtte öfvertala stammarne vid Wabashfloden att åtminstone under en tid upphöra med sina härjningar. "De sex nationerna" förklarade sig härtill beredvilliga och lyckades också öfvertala miamier-

---

bindelser. Nationalregeringen nekade härtill, ehuru den sedermera flerfaldiga gånger förfäktat samma grundsats då det gält amerikanska intressen.

1) Det bör dock här anmärkas, att indianerna förut med qvinnor och barns lik utmärkt *barbarismens* segertåg.

nas stolte höfding att "icke före våren beträda krigsstigen." När kriget sedermera hotade att åter uppblossa sändes *general Wayne* — "den galne Anthony" — med 3000 man mot indianerna, hvilka lägrat sig vid Maumee-floden 1). Den 19 Augusti 1794 höllo de särskilda stammarnes höfdingar en stor rådplägning hvarvid alla — utom Michikiniqua — yrkade krigets fortsättning. Den sistnämde deremot rådde indianerna att antaga de af den "Svarte ormen" erbjudna fredsvilkoren, ty, sade han, "blekansigtena anföras nu af en höfding, som aldrig sofver och som vi derföre icke kunna öfverrumpla." Men den vise miamihöfdingens råd förkastades och en shawneehöfding utnämdes till öfverbefälhafvare. Denne blef emellertid dagen derpå i grund *besegrad* af general Wayne; 200 indiankrigare stupade, de öfrige sökte sin räddning i flykten. Alla indianbyar på en omkrets af 50 mil förstördes och hvarken ålder eller kön skonades af segraren. Delawarernas höfding Buckomgahelas slöt då fred med amerikanerna och de öfrige stammarne affödlo från förbundet. I Juli 1795 slöts slutligen fred med de fleste fiendtliga indianhöfdingarne i *Fort Greenville* i vestra delen af Ohio och general Wayne nödgade indianerna att dervid afträda till Förenta Staterna nuvarande *Ohio* och en del af *Indiana* eller, med andra ord, allt land liggande öster om en linie dragen från Fort Recovery till mynningen af Kentuckyfloden.

3. *Förenta Staternas första folkräkning* hölls 1790. Hufvuddelen af *det bebyggda landet* utgjorde då 226,085 eng. qvadratmil, liggande mellan 31° och 45° nordlig bredd och mellan 67° och 83° vestlig längd 2). Utom denna hufvuddels gränser och skilda från dem af mellanliggande stora ödebygder funnos större bebyggda trakter, utgörande tillsammans

1) Dessa händelser timade under Washingtons andra presidenttermin, men meddelas här för sammanhangets skull omedelbart efter skildringen af den första presidentterminens indianstrider.

2) *De 13 ursprungliga staternas ytinnehåll* i eng. qvadratmil är numera som följer: *Virginien* 34,348, *New York* 47,000, *Massachusetts* 7,800, *New Hampshire* 9,280, *Connecticut* 4,750, *Maryland* 11,124, *Rhode Island* 1,306, *Delaware* 2,120, *New Jersey* 8,320, *Pennsylvanien* 46,000, *Norra Carolina* 50,704, *Södra Carolina* 34,000, *Georgien* 58,000 hvartill kommer *West Virginien* 23,000 och *Columbia distriktet* 64.

13,850 qvadratmil, hvadan hela det bebyggda landområdet var 239,935 eng. qvadratmil (eller mindre än Sverige-Norge). *Folkmängden* uppgick till 3,929,214 af hvilka 697,696 voro slafvar 1). På hvarje qvadratmil bodde således 16.4 personer. Städernas befolkning uppgick till 131,472. Endast 6 städer räknade hvardera öfver 8000 innevånare. Dessa voro Philadelphia med 42,520, New York med 33,131, Boston med 18,038, Charleston med 16,359, Baltimore med 13,503 och Salem med omkring 8000 innevånare. Befolkningens centralpunkt2) låg vid 39° 16' 5"nordlig bredd och 76° 11' 2" vestlig längd eller 23 mil öster om Baltimore. *Handelsflottans drägtighet* utgjorde 274,377 tons; *utförseln* uppskattades till 20,205,156 dollars och *införseln* till en något lägre summa.

4. *Nya staters upptagande i unionen.* I unionen upptogos såsom stater *Vermont* (10,212 eng. qvadratmil) 1791 och *Kentucky* (37,680 eng. qvadrat mil) 1792. Såsom förut är meddeladt gjorde New Hampshire och New York under en följd af år anspråk på *Vermont* — "det gröna berglandet" — hvars första engelska nybygge låg i närheten af det år 1724 uppbyggda *Fort Dummer.* New Hampshires anspråk grundades på koloniens äldsta fribref, New Yorks å det af Karl II till hertigen af York 1664 skänkta gåfvobrefvet (Se II del

---

1) *De särskilda staternas och territ:s folkmängd* var som följer: *Maine* 96,540, *New Hampshire* 141,899, *Vermont* 85,416, *Massachusetts* 378,717, *Rhode Island* 69,110, *Connecticut* 238,141, *New York* 340,120, *New Jersey* 184,139, *Pennsylvanien* 434,373, *Delaware* 59,096, *Maryland* 319,728, *Virginien* 748,308, *Norra Carolina* 393,751, *Södra Carolina* 249,073, *Georgien* 82,548, *Kentucky* 73,077, *Tennessee* 35,791.

2) *Befolkningens centralpunkt.* Med detta uttryck förstår man i amerikanska statistiska arbeten "en punkt, kring hvilken befolkningen väger lika åt alla håll." Man föreställer sig hela landet såsom en slät skifva utan tyngd och antar, att alla, som bo å densamma, väga alldeles lika; den punkt, å hvilken den med sina innebyggare lastade skifvan skulle råka i fullkomlig jemnvigt, derest den hvilade på en upprätt stående spets, är hvad man i Amerika kallar befolkningens center och utmärkes denna punkt vanligtvis å statistiska kartor med en stjerna "the star of empire." Det är naturligt, att en person, som bor nära centralpunkten, icke utöfvar samma tryck vid nämda punkt, som en person, hvilken bor långt ifrån densamme. Från denna synpunkt betraktadt "vägde" 12 personer i Californien under åren 1850—1860 lika mycket som 40 personer i Boston.

sid. 375). Under åren 1760—1768 bosatte sig ett större antal invandrare från förstnämnde koloni å de s. k. "New Hampshire Grants," men landet kom sedermera, före frihetskriget, under New York, till följe af ett i England fäldt utslag. New York afstod emellertid från sina anspråk mot en summa af 30,000 dollars, som utbetaltes af Vermonts innebyggare, hvilka uppgingo (1790) till ett antal af 85,416. Den nye statens grundlag af 1777 medgaf allmän rösträttighet och stadgade, att den lagstiftande församlingen skulle bestå af en kammare. Först 1828 upprättades en senat, hvars medlemmar valdes under de 7 första åren af statens egendomsegare. *Kentucky* — "den mörka och blodiga marken" — hörde länge till Virginien, från hvilken stat det skilde sig 1790. Det första varaktiga nybygget i Kentucky, *Boonesboro*, hade anlagts af *Daniel Boone* 1775 och vid samma tid hade en annan "backwoodsman" *Jakob Harrod* anlagt *Harrodsburg*. Folkmängden hade sedan ökats till 73,077 själar, "ett häftigt, stridslystet och tygellöst slägte."

5. *Presidentvalet.* De två *politiska partier*, i hvilka landets medborgare delat sig och hvilka hade till anförare, federalisterna *Hamilton* och *Adams*, demokraterna *Jefferson* och *Randolph*, kämpade ytterst häftigt emot hvarandra. "Män, hvilka fordom varit förtrogna vänner, voro nu hvarandras fiender" och striden fördes icke alltid med de ädlaste vapen." Vid presidentvalet om hösten 1792 återvalde likväl de båda partierna enhälligt *Washington till president och Adams till vice president.*

II. WASHINGTONS ANDRA PRESIDENTTERMIN (1793—1797). 1. *Förenta Staternas ställning till Frankrike.* Kort efter presidentvalet var det nära att den unga republiken blifvit *såsom Frankrikes bundsförvandt inryckt i krig mot England* och det icke *med* utan *emot* regeringens vilja. Båda de politiska partierna gillade den *franska revolutionen* så länge densamme syntes hafva till mål att öfverändakasta den oinskränkta konungamakten, upphäfva lifegenskapen, länsväsendet och de privilegier adeln och statskyrkan hittills innehaft. Men, sedan jakobinerna börjat sitt "blodsarbete" och icke blott mördat de tusentals fångar, med hvilka de uppfylt Paris

fängelse, utan äfven bragt konung *Ludvig XVI* till afrättsplatsen (den 26 Jan. 1793), sedan de derefter med skräck och död till regeringsgrundsats genom mördareband börjat nedtysta hvarje röst, som höjdes mot deras fasaväckande välde, sedan sjelfve *Lafayette*, nationalförsamlingens forne president, nödgats tillika med tusentals liktänkande fly från sitt fosterland,sedan äfven drottning *Maria Antoinette* efter en tids förlopp blifvit afrättad (den 16 Okt.), den *kristna religionen* afskaffad och presterna tvingats att afsvärja sin tro för att derefter antaga den påbjudna *förnuftsreligionen*, uppstod här i landet stor meningsskiljaktighet rörande den radikala statshvälfningen. *Federalisterna* ogillade densamma och, ehuru de icke obetingadt instämde i de förkastelsedomar som de engelske statsmännen Pitt d. y. och Edmund Burke m. fl. uttalade öfver den franska republiken, önskade de dock icke för densammas skull inveckla Förenta Staterna i ett krig mot England. "De konservative i hela landet stälde sig obetingadt på federalisternas sida" i denna fråga. *Demokraterna* åter sågo i revolutionens blodsdåd hufvudsakligen en reaktion mot konungars, adelsmäns och presters välde och betraktade densamma såsom "den nya tidens födslovånda," efter hvilken "frihet jemnlikhet och broderskap" skulle varda allmänt rådande. Nationalstoltheten, som smickrades af de franske girondisternas loford öfver den amerikanska statsförfattningen, nationalhatet mot England och tacksamhetskänslan mot Frankrike för dess bistånd under frihetskriget — allt manade att ingå förbund med den franska republiken, hvilkens valspråk "krig mot thronerna, fred med hyddorna" vann genklang i hvarje demokrats bröst 1). När den första koalitionen mellan England, Holland, Spanien, Portugal, Preussen, Österrike, Sardi-

---

1) De franske dantonisternas vilda raseri mot kristendomen,prester och kyrkor och deras proklamering af *förnuftets kult*, vid hvilkens första fest en skön, lättfärdig qvinna förestälde "förnuftets gudinna," betraktades icke med samma afsky af de "ledande männen" bland demokraterna som af de framstående federalisterna. Bland de mera "bildade" demokraterna, fans nämligen ett stort antal fritänkare, hvilka gillade de franske "filosofernas" lärosatser. Härmed är dock alls icke sagdt, att alla demokraterna voro fritänkare, att de i alla afseenden gillade den franska förnuftskulten eller att ingen fritänkare fans bland federalisterna.

nien och Neapel uppstod och dessa makter förklarade krig mot Frankrike, brann "folket i Förenta Staterna" af begär att gripa till vapen och såsom Frankrikes bundsförvandt deltaga i striden. Washington lyssnade emellertid icke till "folkets" eller rättare sagdt demokratpartiets tydligt uttryckta önskan i detta afseende, utan utfärdade en *neutralitetsförklaring*, hvilken mot honom och federalisterna uppväckte en storm af ovilja och klander. Den *franske ministern*, "*medborgaren*" *Genet*, hvilken blifvit med stora ärebetygelser vid sin hitkomst mottagen af demokratpartiet, fästade icke afseende vid Washingtons proklamation, utan började utrusta kapare och med dem uppbringa engelska handelsfartyg i amerikanska farvatten. Han kom derigenom i ett spändt förhållande till Washington, hvilken på det bestämdaste förklarade, att han ämnade upprätthålla landets neutralitet. I Jefferson vann Genet deremot en varm vän och det dröjde icke länge förr än han började öppet motarbeta regeringen. Washington yrkade då, att det franska nationalkonventet skulle återkalla honom, hvilken yrkan slutligen bifölls (efter det girondisterna störtats af jakobinerna) och utnämdes till hans efterträdare "*medborgaren*" *Fouchet*. Samtidigt dermed återkallades *guvernör Morris*, Förenta Staternas minister i Paris, och utsågs till hans efterträdare en demokrat *Jakob Monroe* (född i Virginien 1758). Denne öfverskred dock snart sina instruktioner och inlät sig med konventet i underhandlingar, hvilka af För. Stat's regering ogillades, men af demokratpartiet prisades, på samma gång som de orättvisaste beskyllningar utslungades så väl mot Washington 1) som mot de öfrige "aristokraterna." Jefferson utträdde slutligen ur kabinettet (den 1 Jan. 1794), hvarefter striden mellan de båda partierna blef med hvarje dag mera hänsynslös och bitter 2).

---

1) Man beskyllade Washington för att vara en lekboll i federalisternas händer, man påstod att han gynnade England ("had a criminal regard for British interests"), att han ur nationens skattkammare uppbar medel efter godtfinnande o. s. v.

2) Då nationalregeringen vägrade att utverka frihet för *Thomas Paine*, hvilken blifvit fransk medborgare och af Robespierre kastats i fängelse i Paris, så klandrades till och med denna vägran på det skarpa-

2. *Förenta Staternas ställning till England.* Den krigiska sinnesstämningen hos demokraterna var icke egnad att stärka freden och vänskapen med England 1). Sistnämda makt klagade fortfarande öfver amerikanernas vägran att betala sina före kriget ingångna skulder, och fästena i Western höllos fortfarande såsom pant för utbekommande af fordringarne i fråga. Amerikanerna klagade å sin sida öfver att engelsmännen under kriget bortfört ett stort antal slafvar, att de eggat indianerna till krig, att de pressat amerikanska matroser 2) och uppbringat amerikanska handelsfartyg För att bilägga dessa tvister sändes *Johan Jay* till England (1794) hvarest han afslöt med den engelska regeringen *ett fördrag*, enligt hvilket skadestånd skulle lemnas för olagligt uppbringade fartyg, men icke för de bortförda slafvarne. Amerikanerna skulle till England betala sina skulder 600,000 pounds sterling, engelsmännen deremot utrymma fästena och militärposterna i western före Juni månad 1796. Detta fördrag *ogillades* och fördömdes, isynnerhet af demokraterna Möten höllos i Boston och andra städer, vid hvilka fördraget och regeringen skoningslöst klandrades. Man hotade fördragets vänner med våld, brände Jay in effigie, förolämpade den engelske ministern och bortdref med stenkastning Hamilton,

---

ste af demokraterna. "Öfver allt hvad regeringen företog sig eller underlät att göra, vare sig det rörde in- eller utländska ärenden, utgöt oppositionspartiet sin vredes skålar."

1) Å ett af engelsmännen uppbringadt franskt fartyg påträffades depescher från den franske ministern i För. Staterna, hvilken meddelade att statsministern *Randolph* var villig *att sälja sitt och andra framstående mäns politiska inflytande till Frankrike för en penningsumma.* Afskrift af depescherna lemnades till Washington, hvarefter Randolph "resignerade." Till hans efterträdare utsågs *T. Pickering* från Pennsylvanien. Ofvannämda skandal ökade emellertid engelsmännens misstroende till amerikanerna.

2) Engelsmännen förfäktade nu och framdeles sin föregifna rättighet att visitera Förenta Staternas fartyg och i sin tjenst pressa i England födda matroser, äfven om desse voro amerikanska medborgare. "Den som en gång blifvit engelsk medborgare, sade de, kan icke utan engelska regeringens bifall frias från sina medborgerliga förbindelser." "En gång engelsman, alltid engelsman." Att den af Jay med England ingångna traktaten icke bestred dessa förmätna anspråk var en af orsakerna till det ogillande, som uttalades här i landet, strax fördragets innehåll blef kändt.

då han försökte i ett tal försvara regeringen. I representanthuset, hvarest demokraterna utgjorde ett flertal, var motståndet mot fördraget likaledes ytterst häftigt. Detsamma *underskrefs dock af Washington* i Augusti 1795, sedan det af senaten gillats och antagits. Derigenom förhindrades hvad demokraterna högeligen önskade — utbrottet af ett krig mot England.

3. *Förenta Staternas ställning till Spanien och Barbareskstaterna i Afrika* Gränstvisten mellan Förenta Staterna och *Spanien* bilades genom ett *fördrag* 1795. I detsamma stadgades, att Floridas norra gräns skulle fortfarande vara den år 1783 bestämda och att båda nationerna skulle ega fri skeppsfart å Mississippifloden.

De å Afrikas norra kustland liggande sjöröfvarestaterna. *Marokko*, *Algier*, *Tunis* och *Tripoli* hade under en lång tid utkräft tribut af Europas sjöfarande nationer för tillåtelsen att insegla i Medelhafvet. Då amerikanska fartyg efter frihetskriget seglade in i nämda haf, utan att hafva förut gäldat skatt till ifrågavarande stater, uppbringade sjöröfvare från Algier under 10 år icke mindre än 15 amerikanska fartyg, bemannade med 180 matroser, hvilka såldes såsom slafvar. Kongressen beslöt derföre 1794 att utrusta 6 fregatter till den amerikanska handelsflottans skydd, men i stället för att börja ett kostbart krig i Afrika afslöto amerikanerna påföljande år med Algier ett *fördrag*, enligt hvilket de uppbringade fartygen och fångarne utlemnades mot en lösen af 800,000 dollars och en fregatt samt en årlig tribut af skeppsförnödenheter värda 23,000 dollars. Förenta Staterna förband sig 1) derjemte att till de öfriga Barbareskstaterna betala en viss årlig tribut.

---

1) Att denna sats icke låter grammatikaliskt försvara sig inser hvem som helst. Regelrätt skulle den lyda: "Förenta Staterna förbundo sig." Men i det skenbart orätta uttalar sig en politisk grundsats. Det politiska parti, som betraktar Förenta Staterna såsom *en* nation, uttrycker nämligen sin åsigt med den kända satsen "Förenta Staterna *är* en nation" (United States *is* a nation). Det parti åter, som betraktar Förenta Staterna såsom ett förbund af fullkomligt sjelfständiga "suveräna" stater, brukar verbet i pluralis: "Förenta Staterna *äro* ett statsförbund."

4. *Förenta Staternas inre ställning.* Under ifrågavarande tidsskede utvecklades landets *åkerbruk*, *bergsbruk*, *handel* och *sjöfart* öfver all förväntan, trots indiankriget och de af partilidelserna uppväckta inre oroligheterna. *Utförseln* steg ända till 56 millioner dollars och *införseln* ökades i samma mån. Bland vigtiga tilldragelser, som under tiden timade i landet, må nämnas följande:

Den gula febern utbröt i Augusti 1793 i Philadelphia och bortryckte under loppet af 3 månader 4000 personer 1). — Kort derefter utbröt i vestra Pennsylvanien det s. k. *whiskey-upproret.* Bland folket i nämda stat hade bildats demokratiska sällskap, liknande jakobinerklubbarne i Paris, och dessa sällskap fattade beslut att icke till nationalregeringen gälda tull å whiskey eller andra starka drycker. Afgiften skulle, sade de, höja priset på dylika varor och tullens utkräfvande lägga en för stor makt i nationalregeringens hand; derföre ville de för "tullfrihet å whiskey offra lif och blod." Med vapen i hand bortdrefvo de nationalregeringens tjenstemän och vägrade hörsamma presidentens proklamation, i hvilken han uppmanade dem att afstå från sitt företag. General Lee sändes då med milistrupper från Pennsylvanien och Virginien till den oroliga landsändan, och vid hans ankomst (i Okt. 1795) nedlade "insurgenterna" sina vapen och "begåfvo sig hvar och en till sitt" Regeringens beslutsamma uppträdande var dock länge ett föremål för demokratpartiets klander. — *Slafverifrågan*, hvilken redan 1790 dryftats i kongressen 2), kom 1794 åter på dagordningen, och beslöt kongressen att inga fartyg fingo i Förenta Staterna utrustas för slafhandel med andra land. De

1) Bland de läkare, hvilka troget qvarstannade i den pestsmittade staden för att bistå de sjuke, var den berömde doktor *Benjamin Rush* (†1818).

2) Qväkarne i flera stater hade 1790 i en skrifvelse yrkat att slafhandeln måtte förbjudas; en liknande begäran hade "Pennsylvania Society for the Abolishon of Slavery" framstält i en skrifvelse, hvilken *Benjamin Franklin* undertecknadt få veckor före sin död. Dessa skrifvelser uppväckte "bittra känslor" hos sydstaternas, isynnerhet hos Södra Carolinas och Georgiens ställföreträdare, hvilka togo slafveriet i försvar och på det häftigaste ogillade och fördömde alla mot slafveri-"institutionen" rigtade stämplingar.

fingo dock från Afrika föra så många slafvar som helst till Förenta Staterna, men icke till något annat land. Såsom förut är upplyst tillät konstitutionen (I art. 9 § 1 mom) införseln af slafvar till 1808

5. *En ny stats upptagande i unionen.* År 1796 upptogs *Tennessee* (45,600 eng. qvadratmil, 35,791 innebyggare år 1790) såsom stat i unionen. Tennessee, hvars namn härleder sig från ett indianskt ord "Tanassee," som säges betyda den "krokiga floden," besöktes tidigt af engelsmännen. År 1756 uppbyggdes af dem vid Lilla Tennessefloden 30 mil från nuvarande Knoxville fästet *London,* hvilket dock efter en tids förlopp intogs och förstördes af indianerna. Det första varaktiga nybygget grundades 1768 i *Watauga* af kolonister från Norra Carolina, till hvilken stat Tennesee hörde till 1789, då detsamma kom att bilda en del af det Sydvesta territoriet. Statens grundlag skänkte rösträttighet till alla medborgare, hvilka egde fast egendom.

6. *Presidentvalet.* I September 1796 tillkännagaf Washington att han icke önskade blifva återvald. I ett utmärkt *afskedstal* (Farewell Address), utarbetadt i samråd med federalisternas mest framsynte män, lemnade han sitt folk ett politiskt program, som, enligt hans mening, borde i framtiden följas för vinnande och upprätthållande af frihet, fred, lycka och välstånd. Kongressen och de enskilda staternas lagstiftande församlingar skyndade att i skrifvelser betyga honom sin tacksamhet för de stora tjenster han gjort sitt fosterland. Bland demokraterna var denna tacksamhet likväl blandad med glädje öfver att federalisterna med honom förlorat sin förnämste banerförare. "Den sista länken, som i politiska frågor förenade de olika partierna, brast med Washingtons afgång." Politik och strid för partiintressen blefvo snart oskiljaktiga begrepp. I hemliga möten utsågos hädanefter af "politiska ledare" de kandidater, hvilka man trodde skulle kunna med säkerhet besegra motpartiet. Mer och mer betraktades det egna "partiets seger" såsom hufvudsak, såsom ett mål, för hvars vinnande alla medel voro tillåtliga. *Federalisterna,* hvilka beskyllade demokraterna för att stå under franskt inflytande och besjälas af franska grundsatser, uppstälde vice presidenten

Johan Adams såsom presidentkandidat; *demokraterna*, hvilka beskyllade federalisterna för att stå under engelskt inflytande och gilla Englands aristokratiska institutioner, utsågo till presidentkandidat *Thomas Jefferson.* Den förre valdes till *president* och den senare, som var närmast i röstantalet, till *vice president.*

7. *Högre embetsmän under Washingtons styrelse.* Under den tid Washington var president och Adams vice president voro följande *statsministrar:* Thomas Jefferson från Virginien, utnämd 1789, Edmund Randolph från Virginien 1794, T. Pickering från Pennsylvanien 1795; *finansministrar:* Alexander Hamilton från Virginien 1789, Oliver Wolcott från Connecticut 1795; *krigsministrar:* Henrik Knox från Massachusetts 1789, T. Pickering från Pennsylvanien 1795, Jakob Mc Henry från Maryland 1896; "*attorney generals:*" E. Randolph från Virginien 1789, Wilhelm Bradford från Pennsylvanien 1794, Karl Lee från Virginien 1795; *generalpostmästare:* Samuel Osgood från Massachusetts 1789, T. Pickering från Pennsylvanien 1791, Josef Habersham från Georgien 1795.— *Talmän i representanthuset* voro följande: 1:sta kongressen, F A. Muhlenberg från Pennsylvanien, 2:dra kongressen, Jonathan Trumbull från Connecticut, 3:dje kongressen, F. A. Muhlenberg från Pennsylvanien, 4:de kongressen, Jonathan Dayton från New Jersey.

ADAMS' STYRELSE.
(1797—1801.)

I. Den yttre politiken. 1. *Förenta Staternas ställning till Frankrike.* Efter det Johan Adams installerats den 4 Mars 1797 ådrog sig den yttre politiken den största uppmärksamhet. Att Förenta Staterna med England ingått det förut omnämda fördraget hade sårat det *franska direktorium.* Det vägrade att mottaga För. Staternas minister Pinkney, som blifvit utsedd till Monroes efterträdare, och gaf honom order att lemna landet. Franska kapare började samtidigt härmed att uppbringa amerikanska handelsfartyg, hvilka sedan försåldes i franska hamnar. Den fiendtliga ställning,

som Frankrike intog, hotade landet med krig, hvadan krigsrustningar voro af behofvet påkallade.

2. *Rustningar och underhandlingar.* En *urtima kongress*, som sammankallades af presidenten kort efter installeringen, beslöt att förstärka flottan och uppställa en här af milissoldater samt skicka tre sändebud till Frankrike för att med direktorium underhandla. Den franska regeringen vägrade dock att mottaga dessa sändebud och befalde två af dem lemna landet 1). De blefvo kort derefter af Adams hemkallade, hvarpå kongressen beslöt att förstärka hären och flottan samt upprätta *ett departement för sjöärenderna* (1798). Till högste befälhafvare öfver hären utsågs *Georg Washington* och till minister för sjöärenderna Benjamin Stoddert (Stoddard) från Maryland.

3. *Fiendtligheter och tvistens biläggning.* Federalisterna, hvilka hoppades kunna genom ett krig mot Frankrike förstärka sitt partis makt och inflytande, mottogo icke utan glädje underrättelsen att fiendligheter redan börjat. Den franske fregatten "*L'Insurgente*" hade uppbringat den amerikanske skonaren "*Retaliation*," hvarefter den amerikanske fregatten "*Constellation*" (under Truxton) uppbringat "L'Insurgente."— Men allt hopp om krigets fortsättning försvann, då Adams, i strid med förut afgifven förklaring, åter öppnade underhandlingar med Frankrike och då *Napoleon Bonaparte*, som störtat direktorium den 18 Brumaire (9 Nov.) 1799, mottog såsom förste konsul de för tvistens biläggning utnämde amerikanske sändebuden och med dem afslöt en *fredstraktat* den 20 September 1800. Den amerikanska hären blef derefter afmönstrad och federalistpartiet förlorade mer och mer sitt inflytande.

---

1) För sändebuden antyddes, af vissa "mäklare" att de icke kunde hoppas blifva mottagna så vida de icke med en större penningesumma mutade direktorium. Huruvida dessa "mäklare" stodo i någon förbindelse med franska regeringen är i hög grad ovisst. Emellertid utspridde federalisterna denna skandalhistoria med ifver, i afsigt att motverka "demokraternas franska inflytande" hos folket och uppreta detsamma mot Frankrike. De lyckades också häruti. I hela landet ljöd snart ropet "Millioner för försvar, men icke en cent för tribut."

II. Den inre ställningen. 1. *Lagstiftning.* År 1798 antog kongressen, i hvilken de båda partierna kämpade mot hvarandra med förbittring 1), *två lagar*, hvilka hade till mål att befästa det herskande partiets makt och nedtysta den högljudda oppositionen mot regeringen. Den förste af dessa lagar eller *utländingslagen* (Alien law), hvilken var riktad mot de "utländska uppviglarne i landet," stadgade, att presidenten hade rätt att landsförvisa hvarje utländing, som han ansåg vara för landets fred och den allmänna säkerheten farlig. Det stadgades derjemte, att ingen utländing skulle tilldelas amerikansk medborgarerätt förr än efter 20 års vistelse i landet. Den andre, eller *lagen mot uppvigling* (Sedition law), stadgade, att den som på "ett falskt och illvilligt sätt" i tal, skrift eller tryck angrep regeringen, presidenten eller kongressen, skulle straffas med höga böter och fängelse. Dessa lagar möttes af ett skarpt ogillande och bidrogo i icke ringa mån till federalistpartiets — nederlag. De lagstiftande församlingarne i *Kentucky* och *Virginien*, hvilka ansågo, att dessa lagar icke öfverensstämde med konstitutionen, förklarade derjemte "att en enskild stat egde rättighet att sjelf döma och afgöra i huru vidsträckt mån nationalregeringens myndighet skulle inom staten vara gällande." Det var första gången som denna farliga grundsats offentligt uttalades. Efter ett tredjedels sekel uppdök den ånyo under namnet — "*nullification*," efter ytterligare ett tredjedels sekel störtade den under namnet "*secession*" landet i —*det inbördes kriget.* Det år 1794 föreslagna af de särskilda staterna antagna 11 *konstitutionstillägget* förklarades 1798 vara antaget.

2. *Washingtons död.* År 1799 försänktes hela landet i sorg vid underrättelsen att *Georg Washington aflidit* den 14 December å Mount Vernon i en ålder af nära 68 år "Det fans knappast någon som icke sörjde honom, såsom man sörjer en fader och en välgörare 2). Sjelfva partiernas kamp

---

1) Det hände icke så sällan att herrar lagstiftare kommo i slagsmål med hvarandra i senaten och representanthuset, att de utmanade hvarandra på duell o. s. v.

2) Hans död väckte bestörtning hos en verld. England hedrade minnet af den döde fienden, liksom det i lifvet alltid (?) honom hedrat;

tystnade alldeles vid den store fosterlandsvännens graf och man tänkte blott derpå, huru man värdigast skulle fira minnet af den man, "som var först i kriget först i freden och först i sina landsmäns hjertan."

3. *Förenta Staternas andra folkräkning* hölls 1800. Hufvuddelen af *det bebyggda landet* hade utvidgats till 282,-208 eng. qvadratmil, men inom gränserna för detta område lågo dock stora ödebygder, utgörande tillsammans 10,300 qvadratmil, hvadan det bebyggda området endast utgjorde 271,908 qvadratmil, liggande mellan 30° 45' nordl. bredd och 67° och 88° vestlig längd. Härtill kommo bebyggda trakter liggande utom hufvuddelens gränser, utgörande tillsammans 38,800 qvadratmil. Hela det bebyggda landområdet var följaktligen 305,708 eng. qvadratmil. *Folkmängden* uppgick till 5,308,483, af hvilka 896,849 voro slafvar 1). Folkförökningen under 10 år uppgick till 35 1 procent eller till 1,379,269 personer och befolkningens täthet var 17.3 på hvarje qvadratmil. Städernas befolkning uppgick till 210,-873 och antalet städer med 8000 innebyggare och derutöfver uppgick till 6. Befolkningens centralpunkt låg vid 39° 16′ 1″ nordl. bredd och 76° 56′ 5″ vestl. längd eller 18 mil vester om Baltimore, 41 mil vester om dess läge år 1790.

4. *Regeringssätets flyttning till Washington* egde rum, enligt förut fattadt beslut, år 1800. Staden, som "låg i en vildmark, hvarest få menniskoboningar funnos," räknade en folkmängd af 8000 själar. Kongressen sammanträdde för för första gången i republikens nye hufvudstad i December månad nyssnämda år.

Bonaparte påbjöd uttrycken af en offentlig sorg, alldeles som skulle Frankrike sjelf förlorat en bland sina bäste medborgare. M. Höjer.

1) *De särskilda staternas och territ:s folkmängd* var som följer: *Maine* 151,719, *New Hampshire* 183,762, *Vermont* 154,465, *Massachusetts* 423,845, *Rhode Island* 69,122, *Connecticut* 251,002, *New York* 589,051, *New Jersey* 211,149, *Pennsylvanien* 602,365, *Delaware* 64,273, *Maryland* 341,548, *Columbiadistr.* 14,093, *Virginien* 880,200, *Norra Carolina* 478,-103, *Södra Carolina* 345,591, *Georgien* 162,686, *n. w. Mississippi* 8,850, *Ohio* 45,365, *Indiana* 5,641, *Kentucky* 220,995, *Tennessee* 105,602. De fria färgades antal uppgick till 108,435.

5. *Presidentvalet.* Vid presidentvalet 1800 voro president Adams och C. C. Pinckney från Södra Carolina *federalisternas* kandidater; Thomas Jefferson från Virginien och Aron Burr från New York *demokraternas* Adams erhöll 65, Pinckney 64, Jefferson 73 och Burr 73 röster. Federalisterna voro således *besegrade*, men, emedan både de demokratiske kandidaterna hade 73 röster hvardera, måste kongressens representanthus genom omröstning afgöra valet. Men äfven i representanthuset fingo de båda kandidaterna ett lika antal röster, icke blott en utan 35 gånger. Först vid den 36:te omröstningen fick Jefferson en röst mer än Burr och derpå förklarades *Thomas Jefferson* vald till president och *Aron Burr* till vice president.

6. *Högre embetsmän under Adams styrelse. Statsministrar:* T Pickering från Pennsylvanien, Johan Marshall från Virginien utnämd 1800; *finansministrar:* Oliver Wolcott från Connecticut, Samuel Dexter från Massachusetts 1800; *krigsministrar:* Jakob McHenry från Maryland, Samuel Dexter från Massachusetts 1800, Roger Griswold från Connecticut 1801; *minister för sjöärenderna* Benjamin Stoddert från Maryland 1798; "*attorney-general*" Karl Lee från Virginien; *generalpostmästare:* Josef Habersham från Georgien. — *Talmän i representanthuset:* 5:te kongressen, Jonathan Dayton från New Hampshire, 6:te kongressen Theodor Sedgwick från Massachuset

———

JEFFERSONS STYRELSE. (1801—1809).

I. JEFFERSONS FÖRSTA PRESIDENTTERMIN (1801—1805). 1. *Demokratiska reformer* Jefferson installerades i sitt embete utan alla förut brukliga ceremonier 1) och började kort derefter med kongressens hjelp vidtaga regeringsåtgärder, hvilka voro rakt stridande mot de grundsatser, hvilka

1) Jefferson infann sig icke i kongressen vid densammas öppnande, utan inlemnade till senaten skriftligt "budskap" genom en af sina tjenare, ett bruk, som sedermera blifvit följdt af alla landets presidenter.

förut gjort sig gällande. Icke så få embetsmän, hvilka voro federalister, afskedades och deras embeten skänktes till demokrater. De under Adams styrelse antagna lagarne, hvilka af demokraterna ogillats, upphäfdes, likaledes den inre beskattningen, allt under häftig kamp mot federalisterna, hvilka såsom oppositionsparti klandrade snart sagdt alla regeringens handlingar.

2 *En ny stats upptagande i unionen.* År 1802 upptogs *Ohio* (39,964 qvadratmil) såsom stat i unionen Denna stat, hvars namn betyder "den sköna floden," besöktes af franska missionärer redan under föregående århundrade. Det första varaktigna nybygget *Marietta* anlades dock först 1788 af general Rufus Putnam från New England. Efter freden med indianerna 1795 ökades invandringen hastigt och Ohio, som en tid bildade en del af Nordvestra territoriet, blef ett eget territorium 1800. Till skydd mot indianerna hade *Fort Cincinnati* uppbyggts 1788 och å det s. k. "Connecticut Reserve," som sålts till ett bolag 1795, hade uppstått en liten köping *Cleveland.* Statens grundlag skänkte rösträtt till alla, hvilka voro skattdragare.

3. *Köpet af Louisiana.* Såsom i en föregående del blifvit upplyst, hade *spaniorerna* under *De Soto* redan 1541 framträngt till Mississippifloden, men sedermera försummat att taga den "rika Mississippidalen" i besittning *Fransmännen* deremot seglade icke blott upp för floden till närheten af hennes källor, utan grundade äfven (1699) nybyggen och handelsdepoter på båda sidor om henne. Frankrike gjorde till följe häraf anspråk på det område som låg söder om 31:sta breddgraden och vester om Pardidofloden och å den ofantliga landsträckan mellan Missisissippifloden i öster och Sabinefloden, Röda floden, 100 längdgraden (Greenwich) Arkansasfloden och Klippbergen i söder och vester. (Sedermera efter det ofvannämda landområde kommit i amerikanernas händer utsträcktes anspråken till den mellan Klippbergen och Stilla hafvet norr om 42:dra breddgraden liggande ödebygden, å hvilken äfven Spanien gjorde anspråk). Hela den ofvannämda ofantliga landsträckan kallades Ludvig XIV i Frankrike till ära *Louisiana.* Vid det franska ("sjuåriga") krigets

slut 1763 afträdde Frankrike denna besittning till Spanien, som samtidigt dermed nödgades till engelsmännen afträda Florida, en af förmurarne till Mexiko. Nu skulle ödebygden vester om Mississippifloden bilda för spaniorerna en "skyddsgräns" mellan det rika silfverlandet i söder och den framåtskridande republiken i nordost, hvilken betraktades med afundssjuka blickar. Innebyggarne i Louisiana förbjödos drifva handel med amerikanerna och 1782 vägrades de sistnämde rätt att idka skeppsfart å Mississippifloden 1). Den svage *Karl IV* i Spanien nödgades emellertid *afträda till Frankrike hela Louisiana* år 1800 hvarefter *Napoleon Bonaparte* beslöt att vid "Mississippis mynning grundlägga en stark fransk militärkoloni" och utnämde *Johan Baptist Julius Bernadotte* (sedermera *Karl XIV Johan*, konung af Sverige och Norge), hvilken nyss förut varit Frankrikes krigsminister, till ståthållare öfver den nya besittningen. Bernadotte stod redan färdig att med 20,000 man afsegla till Louisiana, då Englands krigsförklaring förmådde Bonaparte att inställa färden. "För att skapa en stark motståndare till England" utbjöd han hela Louisiana till de amerikanska sändebuden i Paris, och ehuru dessa icke egde formlig fullmakt att afsluta en sådan handel, *köpte de dock Louisiana för en summa af* 15 *millioner dollars* (med räntor uppgick summan till 23½ millioner.) Köpet gillades af Jefferson och sedermera af kongressen. Louisianas innebyggare måste dermed låta sig nöja, ehuru flertalet af dem icke önskade förening med Förenta Staterna. Det köpta landområdet omfattade, enligt amerikanernas "tolkning af köpekontraktet" 1,171,931 eng. qvadratmil och af detsamma (tillika med det s. k Oregon) har under tidens lopp bildats följande stater och territorier: *Louisiana*, *Missouri*, *Arkansas*, *Iowa*, *Minnesota* (den vester om Mississippi liggande de-

---

1) Förgäfves försökte kongressen förmå de spanske myndigheterna att upphäfva detta förbud. Det trotsades dock af de amerikanske kolonisterna, hvilka förde sina beväpnade flodbåtar utför Mississippifloden, trots spaniorernas förbud och motstånd. Det var en tid, rik på strider och äfventyr å Mississippifloden, en tid, under hvilken de röfvareband uppstodo, hvilka under namn af flodpirater drefvo sitt blodiga handtverk å "Vattnens fader" under loppet af flera årtionden.

len), *Kansas*, *Nebraska*, *Oregon*, *Colorado*, *Wyoming*, *Dakota*, *Montana*, *Idaho*, *Washington* och *Indianterritoriet.*

4. *Krig med Barbareskstaterna.* Förenta Staterna hade genom fördraget 1795 förbundit sig att till Algier och de öfrige sjöröfvarestaterna i norra Afrika betala en viss årlig tribut, men, oaktadt densamme gäldades, "förolämpades den amerikanska flaggan" i dessa staters farvatten 1). Då amerikanerna framstälde klagomål häröfver förklarade beyen i *Tripoli krig mot Förenta Staterna* 1801, under yrkan att tributen skulle ökas. I början af 1803 sändes en *amerikansk eskader* under "commodore" *Preble* till Afrika att förmå furstarne derstädes till fred. Han vände sig först mot *Marokko* som äfven visat sig fiendtligt, och förmådde beyen derstädes till fredsfördrag, *Brainbridge* seglade derpå med en fregatt "*Philadelphia*" mot *Tripoli*, men stötte på grund, hvarefter fregatten med dess besättning föll ett byte i fiendens händer. En amerikansk sjöofficer *Decatur*, lyckades dock (den 14 Febr. 1804) med några få män återtaga fartyget, hvarefter han satte eld på detsamma, för hvilken bragd han blef sedermera utnämd till kapten 2). En från Tripoli landsförvist thronkräfvare *Hamet* (broder till beyen) och *Wilhelm Eaton*, den amerikanske konsuln i Alexandria (Egypten), hade under tiden utrustat *en här af* 500 *man*, af hvilka 4/5 delar voro araber, resten äfventyrare af andra nationer, bland dem 9 amerikaner. Med denna här framryckte Eaton genom öknen och lyckades i April 1805 vapentaga staden *Derne*, hvarifrån han hotade att framrycka mot hufvudstaden, hvilkens fästningsverk redan betydligt skadats af amerikanernas bombardering

---

1) Då kapt Brainbridge år 1800 kom till Algier för att betala den årliga tributen fick han af beyen derstädes order att föra ett af dennes sändebud till Konstantinopel. Då Brainbridge vägrade att hörsamma en sådan befallning yttrade beyen: "J betalen mig skatt och J ären följaktigen mina slafvar, hvilka jag eger rätt att befalla hvad jag vill." Brainbridge nödgades skyndsamt hörsamma befallningen.

2) *Stefanus Decatur* d. y. var född i Maryland 1779. Han klandrade skarpt "Chesapeakes" commodore Barron för dennes ådagalagda "tapperhet" under nämda fartygs strid med "Leopard" (1807). Decatur blef derföre af Barron utmanad på duell och stupade i densamme i Bladensburg, Maryland, 1820 — 13 år efter det ofvannämda sjöbatalj utkämpades. Barron blef i duellen svårt sårad.

Beyen förklarade sig då villig att sluta fred. Sedan amerikanerna förbundit sig att till honom utbetala 60,000 dollars i lösen för de i slafveri hållne fångarne afslöts freden i Juni 1805. De anspråk på ersättning som Hamet väckte, lemnades af amerikanerna utan afseende.

5. *Det 12:te konstitutionstillägget.* De svårigheter, med hvilka presidentvalet 1800 var förknippadt, föranledde kongressen till antagande af det *12:te konstitutionstillägget* år 1803, hvilket tillägg upphäfde konstitutionens II art. 3 §. År 1801 förklarades detsamma vara antaget och något nytt tillägg till konstitutionen fogades icke förr än efter 61 års förlopp, då det mot slafveriet rigtade 13:de tillägget antogs.

6. *Hamiltons och Burrs duell.* Under Jeffersons första presidenttermin väckte *en duell mellan Hamilton och Burr* det största uppseende i hela landet. Dueller voro under denna tid bland amerikanerna icke ovanliga, de gillades af den allmänna meningen och den, som vägrade att hörsamma en "utmaning," förlorade snart sagdt allt anseende bland sina medmenniskor. Hamilton, som i en duell mistat sin son, var ingen vän till dylik "envigskamp," men vågade dock "för sin heders skull" icke afslå en utmaning, som sändes honom från För. Staternas vice president, hvilken han bl. a. förtörnat derigenom, att han motarbetat dennes planer att blifva vald till guvernör i New York. I duellen, som egde rum i Weehawken den 11 Juli 1804, stupade Hamilton — federalistpartiets utmärktaste man — i en ålder af 48 år. Hans död beklagades af både vänner och motståndare. Burr deremot förlorade mycket af det anseende han förut egt.

II. Jeffersons andra presidenttermin (1805—1809). 1. *Burrs "konspiration"* Vid presidentvalet 1804 återvaldes *Thomas Jefferson till president* (med 162 af 176 röster) och *Georg Clinton* från New York valdes till *vice president.* Den senares företrädare *Aron Burr* begaf sig då "till Western," hvarest han omgicks med stora planer, hvilka sades afse *bildande af ett eget sjelfständigt rike* af det vester om Alleghanybergen liggande landet eller också *Mexikos eröfring från Spanien* I Juli 1806 meddelade Burr i ett bref, som efter en tids förlopp öfverlemnades till regeringen i Washing-

ton, att 7000 personer voro villiga att understödja hans planer. Sedan Burr, som vistades å en i Ohiofloden nära Marietta liggande ö 1), samlat några hundra man och skaffat sig ett tillräckligt antal flodbåtar, for han med sin styrka utför Ohio- och Mississippifloderna till Arkansas. Här förnam han, att regeringen vidtagit mått och steg att förhindra hans företag. Han afskedade då sitt folk och begaf sig på väg mot öster, men blef i Tennessee gripen och såsom fånge förd till Richmond, Virginien, hvarest han ställdes inför en domstol att ansvara för högmålsbrott mot Förenta Staterna och för brott mot neutralitetslagarne 2). Bevisen mot honom voro dock icke fällande hvadan han frikändes från allt ansvar och försattes på fri fot (1807). Han uppehöll sig sedan i New York och afled å Staten Island 1836.

2. *Robert Fultons ångbåt "Clermont."* Att det var praktiskt utförbart och med fördel förenligt att använda *ånga såsom drifkraft å fartyg* ådagalades 1807 af den amerikanske ingeniören *Robert Fulton* (född i Penn. 1765, död 1815) 3). Med en i New York byggd ångbåt "*Clermont*" lyckades han färdas från nämde stad uppför Hudsonfloden till Albany, 110 mil på 24 timmar. Fultons ångbåt var dock icke den förste som plöjde amerikanska farvatten. *Johan Fitchs* i Philadelphia, ångbåtar beforo Delawarefloden redan 1786—90

3. *Kontinentalsystemet och den amerikanska handeln och sjöfarten.* Efter det *Frankrike* blifvit kejsardöme (1804) och

1) Burr bodde här hos en rik och bildad irländare Blennerhasset, som han lyckats vinna för sina planer. Efter det Burr fallit i regeringens händer, ansåg irländaren sig icke böra qvarstanna i Amerika. Hans hustru hade visserligen lyckats en gång bortdrifva regeringens tjenstemän, då dessa kommit för att arrestera honom, men besöket kunde ju förnyas. Han begaf sig derföre i hast från sin vackra egendom till Bermudaöarne, hvarest han ännu 1837 bodde. "Med honom begrafdes Burrs hemliga planer."

2) Burr, hvilken få år förut saknat endast *en* röst för att blifva För. Staternas president, inkastades i ett fängelse, hvarest de gröfsta brottslingar förvarades. Hans politiska motståndare "sökte med alla medel hans undergång."

3) Bland dem hvilka före Fulton användt ånga såsom drifkraft å fartyg må nämnas: *Blasco de Garay* (1543), *J. Hulls* (1736), *Comte d'Auxiron* (1774), *Perier* (1775), *Markis de Jouffroy* (1782), *Johan Fitsch* (1786) m. fl.

England ingått i den *tredje koalitionen* emot detsamma, tillfogades *Förenta Staternas handel och sjöfart* stor skada af engelsmännens "*orders in council*" och af Napoleons *kontinentalsystem.*1) "Hvarje handelsfartyg var i fara att blifva uppbringadt för öfverträdelse af ett eller annat dekret, som de krigförande makterna utfärdat." Derjemte uppväcktes ånyo striden om engelsmännens rättighet att visitera amerikanska fartyg och "pressa" ombord varande matroser. Den 22 Juni 1807 ledde denna strid till en handling, som i betydlig mån bidrog till att öka amerikanernas fiendtliga sinnesstämning mot England. Tre matroser hade rymt från ett engelskt fartyg och tagit hyra å Förenta Staternas fregatt "*Chesapeake.*" Den engelske konsuln i Norfolk yrkade, att de skulle utlemnas, men härå fästades intet afseende. När den amerikanske fregatten derefter afseglade följdes han af den engelska fregatten "*Leopard*" och upphans af densamme. Den engelske kaptenen yrkade tillåtelse att visitera det amerikanska fartyget, men fick på denna begäran ett nekande svar. Då öppnade "Leopard" eld å "Cheasapeake," som nödgades stryka flagg efter det 3 man stupat och 8 blifvit sårade. Den engelske kaptenen visiterade derefter den amerikanske fregatten, medtog till sitt fartyg de tre rymde matroserna jemte en i amerikansk örlogstjenst "pressad" engelsk undersåte. De tre desertörerna voro deremot födda i Amerika. Strax underrättelsen om denna "våldsbragd" blef känd i Washington,

1) *Kontinentalsystemet* och *"the orders in council."* I Maj 1806 utfärdade England "orders in council," hvilka förklarade, att Europas kust från Elbe i Tyskland till Brest i Frankrike var blockerad.— Den 21 Nov. 1806 förklarade Napoleon i Berlin-dekretet, att Englands öar voro blockerade och förbjöd all handel med dem; alla engelsmän i de land, som egde fransk besättning, förklarades krigfångar och alla fartyg som kommo från England förbjödos anlöpa franska hamnar. Den 7 Januari 1807 förklarade England, att intet neutralt fartyg fick inlöpa i hamn som tillhörde Frankrike eller dess bundsförvandter och den 11 November samma år utfärdades nya "orders," enligt hvilka alla Frankrikes och dess bundsförvandters hamnar förklarades blockerade. Neutrala fartyg, som icke betalte tull till England och stälde sig dess "orders" till efterrättelse skulle uppbringas och konfiskeras. Till svar härpå utfärdade Napoleon ett dekret från Milano (den 17 December 1807) i hvilket han förklarade, att fartyg, som gäldade sådan tull eller åtlydde Englands "orders," skulle uppbringas och konfiskeras af fransmännen.

utfärdade Jefferson en *proklamation*, i hvilken han befalde alla engelska fartyg att lemna Förenta Staternas hamnar till dess den engelska regeringen lemnat upprättelse "för det begångna brottet mot folkrätten." Englands regering förklarade kort derefter, att den ogillade anfallet å Chesapeake, men lemnade ingen annan upprättelse förr än efter fyra års förlopp. Under de väldiga strider, "hvilka medförde det europeiska statssystemets nästan fullständiga omstörtning, under denna brytningstid, då throner ramlade och riken skiftades såsom herrelös jord," lyssnade hvarken England eller Frankrike till den amerikanska republikens yrkanden och protester. För att skada England och beveka de krigförande makterna till upphäfvande af deras för handeln och sjöfarten hämmande "orders" och "dekret' antog kongressen (den 22 December 1807) en s. k. *embargo bill*, hvilken förbjöd handelsfartyg utlöpa ur republikens hamnar och hemkallade de utrikes varande. Men härigenom uppnåddes icke det åsyftade målet. Åtgärden väckte derjemte stort missnöje i landet, isynnerhet bland skeppsredarne, hvilka genom falska skeppspapper och andra knep lyckats kringgå de engelska och franska förordningarne. Vid slutet af Jeffersons styrelse vardt derföre "embargo billen" upphäfd och i stället antogs en s. k. "*non-intercourse act*," hvilken förbjöd all handel med England och Frankrike.

4. *Presidentvalet.* Vid slutet af sin andra presidenttermin tillkännagaf Jefferson, att han icke önskade blifva återvald. Demokraterna valde då (med 122 af 175 röster) *Jakob Madison* från Virginien till president och *Georg Clinton* från New York till vice president. Jefferson drog sig derefter tillbaka till sin egendom Monticello i Virginien, hvarest han afled på samma dag som Johan Adams eller på Förenta Staternas sjelfständighetsdag den 4 Juli 1826. Man har icke utan skäl kallat honom den amerikanska "demokratiens fader," "grundläggaren af full religiös och borgerlig frihet." Såsom ifrig partiman på samma gång som framsynt statsman förvärfvade han sig icke blott vänner, utan äfven bittra fiender. Ingen af de senare har likväl förnekat det stora inflytande han utöfvat och det goda han uträttat, icke minst genom undervisningsväsendets främjande, men väl fram-

hållit hans "rationalism," bakslughet, falskhet och andra karaktärsfel, af hvilka en del öfverdrifvits af partinit. Att vissa amerikanska historieskrifvare glömt att i skildringen af hans lif och verksamhet omnämna ett enda af hans fel må naturligtvis å andra sidan icke anses såsom bevis, att han var en felfri man.

5. *Högre embetsmän under Jeffersons styrelse. Statsminister:* Jakob Madison från Virginien 1801; *finansministrar:* Samuel Dexter från Massachusetts och Albert Gallatin från Pennsylvanien 1802; *krigsminister:* Henrik Dearborn från Massachusetts 1801, *ministrar för sjöärenderna:* Benjamin Stoddert från Maryland, Robert Smith från Maryland 1802, Jakob Crowninshield från Massachusetts 1805; *"attorneys general:"* Levi Lincoln från Massachusetts 1801, Robert Smith från Maryland 1805, Johan Breckinridge från Kentucky 1805, Cæsar A. Rodney från Delaware 1807; *general postmästare:* Josef Habersham från Georgien och Gideon Granger från Connecticut 1802,—*Talmän i representanthuset:* 7:de, 8:de och 9:de kongressen, Nathanael Macon från Norra Carolina; 10:de kongressen Josef B. Varnum från Massachusetts.

MADISONS STYRELSE.

(Första terminen 1809—1813, a dra term. 1813—1817) 1).

I. TISSKEDET TILLT KRIGET MED ENGLAND. 1. *Förenta Staternas tredje folkräkning* hölls 1810 Hufvuddelen af *det bebyggda landet* hade utvidgats till 408,895 qvadratmil, från hvilket område dock måste dragas 26,050 qvadratmil ödebygder, hvadan nyssnämda hufvuddel i sjelfva verket

---

1) *Jakob Madison* var född i King George, Virginien, den 16 Mars 1751. Han studerade i sin ungdom med den största flit i Princeton N. J., var medlem af Virginiens konvent 1776, medlem af kongressen 1779. Han var baptist och yrkade full religionsfrihet för alla, åtminstone protestantiska kyrkosamfund, var medlem af konstitutionskonventet 1787, var en tid federalist, men öfvergick till demokraterna, författade 1798 "Kentucky resolutionerna," hvilka innehöllo "state rights"-grundsatser, utnämdes till statsminister 1801, till president 1809 och afled i Virginien 1836.

utgjorde endast 382,845 qvadratmil, liggande mellan 29° 30′ och 45° 15′ nordlig bredd och 67° och 88° vestlig längd. De utom hufvuddelens gränser liggande bebyggda trakterna utgjorde 25,100 qvadratmil. Hela det bebodda området utgjorde således 407,945 qvadratmil. *Folkmängden* uppgick till 7,239,881, af hvilka 1,191,362 voro slafvar 1). Folkförökningen under 10 år uppgick till 36.1 procent eller till 1,931,398 personer och befolkningens täthet var 17.7 på hvarje qvadratmil. Städernas befolkning uppgick till 356,920 och antalet städer med 8000 innebyggare och deröfver uppgick till 11. Befolkningens centralpunkt låg vid 39° 11′ 5″ nordl. bredd och 77° 37′ 2″ vestl. längd eller 40 mil nordvest om Washington, 36 mil från dess läge 1800.

2. *Tecumsehs indianförbund, slaget vid Tippecanoe.* Bland de indianer, hvilka vägrade att underteckna fredsfördraget 1785, var den tappre, vältalige och kloke shawneehöfdingen *Tecumseh* och dennes broder *Elskwatawa*, vanligen kallad "profeten." Dessa bröder utöfvade ett stort inflytande öfver indianstammarne å de nordvestra jagtmarkerna. Under det den förstnämde färdades från stam till stam och försökte genom sin glödande vältalighet åvägabringa ett stort indianförbund, försäkrade den senare såsom sändebud från den Store Anden, att det skulle lyckas indianerna att sätta en dam för blekansigtenas framträngande Alla enskilda tvister mellan de mot hvarandra fiendtliga stammarne borde nu upphöra och alla stammar ega ett gemensamt mål för sin sträfvan: sitt lands försvar, skyddande af sin frihet och sitt oberoende. Krig komme snart att utbryta mellan Förenta Staterna och England och indianerna kunde då såsom engelsmännens bundsförvandter lätt uppnå sitt mål. Sedan de båda bröderna ge-

1) *De särskilda staternas och territ:s folkmängd*: *Maine* 228,705, *New Hampshire* 214,460, *Vermont* 217,895, *Massachusetts* 472,040, *Rhode Island* 76,931, *Connecticut* 261,942, *New York* 959,049, *New Jersey* 245,-562, *Pennsylvanien* 810,091, *Delaware* 72,674, *Maryland* 380,546, *Columbiadistr.* 24,023, *Virginien* 974,600, *Norra Carolina* 555,500, *Södra Carolina* 415,115, *Georgien* 252,433, *Mississippi* 40,352, *Louisiana* (nuvarande staten) 76,556, *Michigan* 4,762, *Ohio* 230,760, *Indiana* 24,520, *Illinois* 12,282, *Missouri* 20,845, *Kentucky* 406,511, *Tennessee* 261,727. De fria färgades antal uppgick till 186,446.

nom dylikt tal bevekt flera indianstammar att ingå i det förordade förbundet och detsamma visat tecken till fiendtlighet, sände regeringen i Washington Indianaterritoriets guvernör general *W. Harrison* med trupper att förstöra profetens by, derest fredsfördrag icke afslöts. Harrison kom med sin styrka till *Tippecanoe* den 6 November 1811 och möttes der af indianer, hvilka försäkrade honom om sin vänskap, men i dagningen påföljande dag anföll "profeten" i Tecumsehs frånvaro det amerikanska lägret. Han blef dock tillbakaslagen och nödgades fly. Indianernas förlust uppgick till 40 döda, amerikanernas till 62 döda och 120 sårade. Profetens by förstördes, hvarefter den segrande hären återtågade till Vincennes. Till följe af nederlaget förlorade många indianer tron på profetens gudomliga sändning och Tecumseh nödgades under några månader inställa fiendtligheterna.

3. *Ny stats upptagande i unionen.* År 1812 upptogs *Louisiana*, en del af den forna franska besittningen med samma namn, såsom stat i unionen. Sedan den till vestra Florida ursprungligen hörande landsträckan mellan Mississippifloden och Pearlfloden förenats med staten, uppgick dennes ytinnehåll till 41,346 qvadratmil. Unionsregeringen styrde denna stat på ett allt annat än republikanskt sätt: den utnämde den lagstiftande församlingens medlemmar, besatta nästan alla embeten med engelsk-talande amerikaner, kränkte traktatbestämmelserna rörande de franske innebyggarnes rättigheter och uppväckte härigenom ett allmänt missnöje. Napoleon, hos hvilken klagomål väcktes, fästade emellertid å dem intet afseende. Statens civila lagar voro och äro än i dag de bästa någon stat i unionen eger, emedan de icke äro grundade på de gamle engelska lagarne och traditionerna utan utarbetade efter franskt mönster. Det franska språket var såsom officielt språk likberättigadt med det engelska till 1842.

4. *Förenta Staternas ställning till England.* Förenta Staternas regering lyckades 1810 förmå Napoleon till flera för den amerikanska handeln och sjöfarten vigtiga medgifvanden." England deremot vägrade på det bestämdaste att upphäfva sina "orders in council" och fortfor att uppbringa amerikanska fartyg, hvilka öfverträdde desamma. Engelska

krigsskepp visiterade fortfarande "yankee-skutorna" och pressade i engelsk örlogstjenst å dem påträffade matroser, hvilka någon gång varit engelska medborgare. I Maj 1811 inträffade slutligen en händelse, hvilken ökade fiendskapen mellan de båda makterna och föranledde För. Staterna till åtgärder, hvilka medförde krig mot England. En engelsk krigsslup "*Little Belt*" anstälde vid Virginiens kust jagt å den amerikanske fregatten "*President*," men afstod från att anfalla densamme och ändrade inom kort kurs. Den amerikanske fregatten började då jaga efter det engelska fartyget och en strid uppstod 1), i hvilken "Little Belt" vardt redlös och 32 af dess besättning dödades eller sårades. Å det amerikanska fartyget blef endast en man sårad.

II. Krig mot England (1812—1815). 1. *Krigsförklaring, rustningar.* 1812 års händelser. — De amerikanske statsmän, hvilka ifrigast yrkade krig mot England, voro *Henrik Clay* från Kentucky 2) och *Johan C. Calhoun* från Södra Carolina 3). Demokraterna instämde i denna yrkan, federalisterna deremot ogillade densamma. De förre hoppades kunna genom ett anfallskrig rycka Canada från England, som nu var inveckladt i kriget mot Frankrike, de senare framhöllo, att ett krig med England skulle endast komma att tillskynda landet förluster, helst som herraväldet öfver hafvet hvilade i engelsmännens händer. Emellertid utfärdade

1) Amerikanerna påstå, att första skottet aflossades från "Little Belt," engelsmännen att det aflossades från "President."

2) *Henrik Clay* föddes i Hanover co., Virginien, den 12 April 1777, var en tid advokat i Lexington, Kentucky, valdes till kongressmedlem 1806, till senator 1809, till talman i representanthuset 1811, till "fredskommissarie" 1814. "Han gynnade Södra Amerikas sjelfständighet och försökte sätta en dam mot allt europeiskt inflytande å den amerikanska kontinenten." Han var författare till den ryktbare "Missouri kompromissen" (1820) och till den s. k. "omnibus billen" (1850). Han afled i Juni 1852.

3) *Johan Caldwell Calhoun*, "statssuveränitets-grundsatsens och slafveri-institutionens förnämste banerförare," härstammade från en irländsk familj. Han föddes i Abbeville, Södra Carolina, den 18 Mars, 1782, var en tid advokat, valdes till kongressmedlem 1811, utnämdes till krigsminister 1817, var upphofsman till Södra Carolinas "ordinance of nullification" 1832, höll sitt ryktbara tal till slafveriets försvar 1838 och afled i Washington den 31 Mars 1850.

kongressen i April 1812 *en embargo förordning*, gällande under 90 dagar och beslöt derefter (med 19 röster mot 13 i senaten och med 79 röster mot 49 i representhuset), att utfärda *krigsförklaring mot England*. Denna förklaring proklamerades af presidenten den 19 Juni nyssnämda år 1).

Förenta Staternas krigsmakt till lands och vatten hade under den demokratiska styrelsen mer och mer förminskats. Hären bestod af endast 10,000 man, flottan räknade endast 10 fregatter, några smärre fartyg och 170 odugliga kanonbåtar. Kongressen beslöt nu att öka hären till 35,000 man, gaf presidenten makt och myndighet att med 50,000 frivilliga förstärka densamme och att uppbåda 100,000 milissoldater till kusternas och de nordvestra gränsernas försvar. Till härens öfverbefälhafvare utsågs *generalmajor Henrik Dearborn* från Massachusetts, hvilken uppslog sitt högqvarter vid Greenbush nära Hudsonfloden. Bristen på dugliga officerare var särdeles känbar. Tio år före krigets utbrott hade *West Points krigshögskola* upprättats, men först nu utnämdes "ordinarie professorer" vid densamma. För att kunna skada engelsmännens handelsflotta utfärdades kaparebref till ett stort antal "oförvägna sjömän, hvilka hoppades kunna såsom fribytare vinna både rykte och förmögenhet."

2. *Försök att vapentaga Canada. General Wilhelm Hull*, som tjenstgjort i frihetskriget 2) och nu var guvernör i Michiganterritoriet, tågade vid krigets utbrott med 2000 man från Dayton, Ohio, till Detroit, Michigan, i afsigt att förmå de orolige indianstammarne vid den nordvestra gränsen till fred. Under marschen mottog han (den 9 Juli) underrättelse att krig mot England utbrutit och öfvergick då Detroitfloden (den 12 Juli) för att angripa *Fort Malden*, men i stället för att framrycka mot detta fäste, som egde en garnison af 300 man, slog hon läger i *Sandwich* och gaf fienden tillfälle att

---

1) Engelsmännen upphäfde innan fiendtligheterna började sina "orders in council," men derå fästade amerikanerna intet afseende, ty England förfäktade fortfarande sin visiteringsrätt.

2) *Wilhelm Hull* var född i Connecticut 1753, deltog med utmärkelse i slagen vid White Plains, Trenton, Princeton, Bemis Heights, Saratoga, Monmouth och Stony Point; han afled i Massachusetts 1825.

sända förstärkning till det hotade fästet. General Dearborn hade nödgåts ingå ett vapenstillestånd med Canadas guvernör och den engelske befälhafvaren general *Isak Brook* kunde vända sig med hela sin styrka mot gen. Hull Den tappre indianhöfdingen *Tecumseh* kallade sina krigare till vapen, förenade sig med engelsmännen och slog vid *Brownstown* (den 5 Augusti) en amerikansk trupp, som anfördes af *Van Horn*, (sänd af Hull att skydda ett transporttåg) 1). *Fort Mackinaw* vid Michigansjön—"pelsbolagens nederlagsort"—angreps af en styrka engelsmän och indianer, innan den svaga garnisonen förnummit att krig utbrutit, och föll utan motstånd i fiendens händer. Vid underrättelsen härom uppbröt general Hull, som legat nära en månad overksam i Sandwich, och återtågade till *Detroit* den 8 Augusti. Gen Brooks framryckte emellertid till Fort Malden 2) och tågade derifrån mot Detroit. Hans styrka bestod af 300 engelsmän, 450 Canadaboer och 600 indianer. Med dem öfvergick han Detroitfloden den 16 Augusti och uppfordrade Hull att utan dröjsmål kapitulera. Amerikanerna innehade "en starkt befästad ställning" och hoppades kunna "tillbakaslå hvarje anfall," men det oaktadt hissade gen. Hull till härens förvåning och förbittring den hvita flaggan öfver fästet innan ett skott aflossats samt *öfverlemnade icke blott fästet Detroit med dess garnison och förråd af alla slag utan äfven hela Michigan i fiendens händer.* Hull utvexlades efter en tid mot 30 engelska fångar och ställdes inför en krigsrätt att ansvara för förräderi och feghet. Det ådagalades dervid, att han ej begått förräderi; för visad feghet dömdes han deremot till döden, men blef för sina bragder under frihetskriget af presidenten benådad 3).

1) Tre dagar derefter sändes *öfverste Miller* med en truppstyrka att möta nämda transport. Han blef vid *Brownstown* angripen af fienden den 9:de Augusti, men lyckades tillfoga denne ett nederlag.

2) Den engelske generalen fick här af Tecumseh en på bark ritad karta, å hvilken vägar, berg, floder och mossar i trakten omkring Detroit voro noggrant angifna. Tecumseh utnämdes till general i den engelska hären.

3) Året före sin död lyckades gen. Hull genom att publicera en brefsamling ådagalägga, att utslaget var i visst afseende orättvist, att han alls icke af feghet uppgaf Detroit, utan att han var dertill nödd och

Till följe af general Hulls order utrymdes *Fort Dearborn* den 15 Augusti. Detta omkring 1804 uppförda fäste, som låg å "nordsidan" i nuvarande *Chicago*, angreps af indianer, hvilka blifvit af Tecumsehs sändebud eggade till krig. Garnisonen kapitulerade med vilkor att den skulle få i fred aftåga till Fort Wayne. Men då indianerna förnummo, att amerikanerna före aftåget förstört en hop krut och whiskey, som eljest skulle fallit i segrarens händer, blefvo de ytterst förbittrade och angrepo (vid nuvarande 14:de gatan) de aftågande, dödade en del af dem och tog en del till fånga 1). Dagen derpå uppbrändes fästet.

Den 13 Oktober inföllo amerikanerna åter i Canada. Öfverste *Salomon Van Rensselaer* öfvergick då Niagarafloden för att angripa en engelsk styrka, hvilken låg å *Queenstowns Heights*. Efter en kort strid lyckades amerikanerna taga ett af engelsmännens batterier å nämda höjder och derefter tillbakaslå gen *Brock*, som försökte storma desamma. Brock stupade och hans trupper drogo sig då tillbaka. Men *gen. Sheaffe* framryckte med friska trupper och förberedde ett nytt anfall å amerikanerna, hvilka inom kort sågo sig vara i stort behof af undsättning. General *Stefanus Van Rensselaer* 2) hade samlat en betydlig här af amerikanska milissoldater i Lewiston å den östra sidan om floden, men, då han gaf order att de skulle öfvergå floden för att bistå sina landsmän, väg-

---

och tvungen, emedan han förutsåg, att en stormning skulle hafva till följd icke blott fästets intagande, utan äfven garnisonens massakrering.

1) En indianhöfding "*Den svarta rapphönan,*" som alltid varit de hvites vän, lyckades under massakern rädda icke så få hvita qvinnor och barn undan döden. För att befria en kapten Heald ur fångenskapen bortskänkte han derefter sin häst, sin bössa och sina smycken, med ett ord allt hvad han egde. Under det han var sysselsatt att rädda och hjelpa sina "hvite bröder" ryckte guvernör Edwards med 300 ryttare mot hans by, öfverföll den plötsligt och dödade bland andra qvinnor "Den svarta rapphönans" dotter, hennes späda barn samt några få krigare. De hvite "rangers" begingo vid anfallet å den försvarslöse byn handlingar, hvilka en amerikanare kallar "acts, which for the sake of humanity ought not to be recorded in history." Följden af dessa dåd blef,att "Den svarta rapphönan" förenade sig med amerikanernas fiender.

2) Stefanus Van Rensselaer och den förut nämde Salomon Van Rensselaer voro kusiner. Den sistnämde blef vid landstigningen svårt sårad.

rade de fleste att hörsamma hans befallning. Många af dem blefvo så förskräckta vid åsynen af några sårade, som fördes till lägret, att "de kastade sina vapen och gingo sin väg." De, hvilka stannade qvar, förklarade, att ingen befälhafvare egde konstitutionel rättighet att föra dem utom deras stats gränser. Under det de tvistade med sina officerare härom och dryftade frågan huruvida kriget mot England var berättigadt eller ej, fortsatte gen. Sheaffe striden med de amerikaner, hvilka kommit öfver floden. Alla dessa blefvo antingen dödade eller tillfångatagna. Amerikanernas förlust uppskattas till 1000 man, engelsmännens till endast 100. Bland de amerikaner, hvilka i striden utmärkte sig och sedermera tillfångatogos, voro öfverstelöjtnant *Winfield Scott* och kapten *Johan Ellis Wool.* — Efter slaget nedlade Van Rensselaer sitt befäl hvilket öfvertogs af *gen. Smyth.*

General Harrison med milistrupper från Kentucky och andra stater framryckte under hösten mot Michigan för att återtaga Detroit, men gick snart i vinterqvarter. Samtidigt härmed sände general Smyth några ströfkårer öfver Niagarafloden till Canada, men dessa föllo inom kort i fiendens händer hvarefter generalen, som såg, att han ingenting kunde uträtta nedlade sitt befäl. *General Brown*, som anförde New Yorks milistrupper, lyckades tillbakaslå engelsmännens angrepp å *Ogdensburg* och en *öfverste Pike* slog under ett ströftåg i Canada en hop indianer och engelsmän. Dessa voro de enda segrar amerikanerna vunno under årets fälttåg. Man väntade att *general Henrik Dearborn*, som samlat 6000 man vid Champlain-sjön, skulle "föra kriget med större eftertryck" än de öfrige generalerna, men han följde i stället deras föredöme, låg overksam till dess vintren inbröt och förhindrade den påtänkta eröfringen af Canada. Amerikaner hade under årets lopp utrustat 14,000 man för att vapentaga denna engelska besittning, hvilken till sitt försvar förmådde uppställa endast 3000 man, men denna lilla styrka lyckades icke blott försvara landet, utan derjemte intaga Detroit, Mackinaw och andra amerikanska fästen och militärposter.

3. *Sjökriget* fördes af amerikanerna med större ära. Några stora sjöbataljer utkämpades visserligen icke, men en-

skilta amerikanska fartyg uppbringade många af fiendens och amerikanska kapare tillfogade engelsmännens handelsflotta icke obetydliga förluster. Fregatten "*Essex*" (32 kanoner) förd af kapten *David Porter*, uppbringade den engelska korvetten "*Alert*" (20 kanoner) den 13 Augusti. Den 19:de i samma månad mötte kapten *Isak Hull* 1) å den amerikanska fregatten "*Constitution*" (44 kanoner) den engelske fregatten "*Guerriere*" (38 kanoner) på Atlantiska hafvet utanför New Englands kust. I den strid, som uppstod mellan dessa fregatter, blef den sistnämde inom 40 minuter redlös och nödgades stryka flagg, hvarefter den uppbrändes af segraren. Engelsmännen förlorade 15 döda och 63 sårade, amerikanerna 7 döde och 7 sårade. — Den 18 Oktober uppbringade kapten *Jakob Jones* å "*Wasp*" (18 kanoner) den engelske briggen "*Frolic*" (16 kanoner) vid kusten af Norra Carolina. Men knappt hade detta skett, då ett engelskt linieskepp "*Poictiers*" (74 kanoner) ankom och tog båda fartygen, hvilka derefter fördes till Bermudaöarne. — Den 25 i sistnämda månad uppbringade den amerikanske fregatten "*United States*" (44 kanoner) som fördes af commodore *S. Decatur*, hvilken förut utmärkt sig i kriget mot Tripoli, den engelske fregatten "*Macedonian*" (38 kanoner) i Atlantiska hafvet söder om Azorerna och den 29 December blef den engelske fregatten "*Java*" (49 kanoner) efter två timmars strid vid kusten af Brasilien uppbringad och sedermera förstörd af "*Constitution*," förd af commodore *Wilhelm Bainbridge*. — Dessutom föllo under årets lopp ett stort antal handelsfartyg i amerikanernas händer. Man beräknar deras antal ända till 250, fångarnes till 3000.

3. *Presidentvalet, kongressens rustningar.* Ehuru kriget på det högsta ogillades af medborgarne tillhörande federalistpartiet segrade demokraterna likväl vid presidentvalet 1812. *Madison* valdes till president och *Elbridge Gerry* från Massachusetts till vice president. — Då *kongressen* derefter sammanträdde höjdes af oppositionspartiet det bittraste klander mot regeringen för det sätt på hvilket kriget fördes. Beslut

---

1) *Kapten Isak Hull* var en slägting till gen. Hull. Han var född i Derby, Connecticut 1775, deltog i kriget mot Barbareskstaterna 1803—1805 och afled i Philadelphia 1843.

fattades dock — trots nämda partis motstånd — att förstärka flottan med 4 linieskepp, 6 fregatter och 6 mindre fartyg.

1813 års händelser. — Den 26 Januari beslöt kongressen att upptaga ett lån af 16 millioner dollars och utfärda pappersmynt till en summa af 5 millioner. De frivilliges sold skulle höjas och nya regementen uppställas. Hären, som förlades vid den norra gränsen, delades i tre afdelningar, *den vestra armeen* under general *Harrison* nära Eriesjön, *centralarmeen* under general *Dearborn* vid "Niagaragränsen" och *nordarmeen* under general *Wade Hampton* nära Lake Champlain.

4. *Den vestra armeen* hade till mål att återtaga Michigan och hämnas de under föregående år lidna förlusterna. I Januari 1813 framryckte general *Jakob Winchester* med omkring 800 milissoldater från Kentuckv till *Maumee Rapids* nära Perrysburg. Här förnam han (den 10 Jan) att en kår engelsmän och indianer hotade det på 40 mils afstånd vid Paisinfloden liggande nybygget *Frenchtown*, och sände då utan dröjsmål *öfverste Lewis* med 500 man till nybyggarnes undsättning. Engelsmännen och indianerna hade emellertid intagit byn, men blefvo vid amerikanernas ankomst fördrifna, hvarefter gen. Winchester förenade sig med öfverste Lewis. Tidigt på morgonen den 22 Januari angrep *öfverste Proctor* med 1,500 man amerikanerna af hvilka 300 stupade. De återstående nödgades nedlägga sina vapen hvarefter engelsmännens indianske bundsförvandter bröto kapitulationsvilkoren, öfverföllo de sårade, plågade och skalperade dem, tände eld på de hus, i hvilka de lågo och hindrade de olycklige att rädda sig undan lågorna. De lemlästade liken lemnades obegrafna på slagfältet till påföljande höst 1). Gen. Winchester tillika med de öfrige fångarne fördes till Malden

Då Harrison, som var på väg till Winchester, förnam nederlaget vid Frenchtown anlade han ett förskansadt läger vid

1) Man har skarpt klandrat öfverste Proctor för blodbadet i Raisinfloden, men han var dock icke närvarande då detsamma timade. Först sedan engelsmännen aftågat till Malden förgrepo sig indianerna på de sårade. Att de få engelska officerare, som qvarlemnats i lägret, skulle kunnat hindra utbrottet af indianernas förbittring mot amerikanerna, hvilka mången gång begått oförsvarliga grymheter i indianernas byar är icke troligt.

Maumeefloden och kallade detsamma till guvernörens af Ohio ära *Fort Meigs.* Den 1 Maj framryckte Proctor med en styrka af 1000 man mot detta "fäste" och började belägra detsamma; men då *gen. Clay* 1) fyra dagar derefter ankom med undsättning, 1200 man milissoldater från Kentucky, nödgades Proctor upphäfva belägringen och draga sig tillbaka till Fort Malden 2). Två månader derefter tågade han emellertid åter mot fästet, men fann "dess garnison allt för stark" och vände sig då plötsligt mot det vid Sanduskyfloden liggande *Fort Stephenson* (nuvarande Fremont), som försvarades af den 21:årige major *Georg Croghan* 3) och en garnison af 150 man. Efter det uppfordran att kapitulera afslagits, började engelsmännen beskjuta fästet och försökte den 2 Aug. storma detsamma, men blefvo tillbakaslagna och lemnade 150 döda och sårade i fästningsgrafvarne.

Engelsmännen innehade emellertid fortfarande Michigan, hotade Ohio och beherskade sjöarne Erie och Ontario. För att kunna frånrycka dem herraväldet öfver dessa sjöar sände "commodore" *Isak Chauncey* 4), som i detta krig utmärkt sig i småstrider å Ontariosjön, kapten *Oliver Hazard Perry* 5) att "utrusta en flotta vid någon af Eriesjöns hamnar." Perry begaf sig då till Erie och utrustade der 9 fartyg förande till-

---

1) *Green Clay* var född i Virginien 1757. Sedan han drifvit engelsmännen och indianerna från Fort Meigs öfvertog han befälet derstädes. Han afled 1826.

2) Vid det utfall, som amerikanerna i fästet gjorde vid gen. Clays ankomst, blefvo 500 man under öfverste Dudleg tillfångatagna. Indianerna behandlade dem med grymhet och hotade att döda dem. Då de voro färdiga att verkställa sina hotelser kom emellertid höfdingen Tecumseh och hotade att med sin tomahawk förpassa till de "sälla jagtmarkerna" den förste, som vågade tillfoga fångarne något ondt. Då gen. Proctor, som ej gjort det ringaste för att rädda dem, klagade öfver att indianerna icke kunde hållas i tygeln, blef Tecumseh vred och utbrast: "Gack och kläd dig i qvinnoskrud; du är icke duglig att anföra män."

3) *Georg Croghan* var född i Kentucky 1791. Han deltog i slaget vid Tippecanoe och Fort Meigs och tjenstgjorde sedan i kriget mot Mexiko. Han afled i New Orleans 1849.

4) *Isak Chauncey* var född i Connecticut 1772, var i sin ungdom handlare, tjenstgjorde i kriget mot Tripoli och sedermera i kriget mot England. Han afled i Washington 1840.

5) *Oliver Hazard Perry* var född i Newport, Rhode Island, 1785 och afled efter några år i Port Spain å ön Trinidad.

sammans 55 kanoner. Med dem afseglade han derefter till Fort Malden 1). En engelsk eskader, 6 fartyg förande tillsammans 63 kanoner, utlopp under "commodore" *Barclays* befäl samtidigt dermed i afsigt att uppbringa eller förstöra "Perrys skutor." De båda "flottorna," af hvilka hvardera egde omkring 500 mans besättning, möttes den 10:de September och en sjöbatalj började, hvilken i historien fått namnet *slaget å Erie-sjön.* Till en början lutade segren åt engelsmännens sida. Perrys flaggskepp "*Lawrence*" blef efter 2 timmars strid redlöst och af dess besättning voro alla, utom 8, döda eller sårade, men Perry öfverfor då i en båt till ett annat fartyg "Niagara" och bröt med detsamma igenom fiendens linie samt nödgade slutligen Barclay att stryka flagg. "Vi hafva mött fienden, han är i våra händer — två skepp, två brigger, en skonare och en slup," så ljöd Perrys till general Harrison afgifna lakoniska rapport om den vunna segren 2),

Efter det guvernör Shelby i Kentucky ankommit till gen. Harrisons läger med en betydlig styrka sände den sistnämde 1000 ryttare öfver floden vid Detroit, som blifvit af engelsmännen utrymt, och gick derefter med den öfriga delen af hären ombord å flottan samt afseglade den 27 September till Fort Malden, men äfven detta fäste hade blifvit utrymt och engelsmännen voro nu stadda på återtåg till Thamesfloden. Amerikanerna skyndade i ilmarscher efter dem. Vid Moravian town nära *Thames* upphunnos engelsmännen den 5 Okt. Proctor hade här intagit en fördelaktig ställning, hvilken skyddades å ena sidan af floden, å den andra af ett träsk, men hans styrka utgjorde endast 1000 hvita och 1500 indianer. En kavalleriöfverste *R. M. Johnson* från Kentucky 3) lyckades

---

1) Då Tecumseh såg den amerikanske eskadern begaf han sig till Proctor och yttrade: "Du sade, att du herskade öfver vattnet. Hvarföre strider du icke med amerikanerna. Der äro de och utmana dig till strid." Proctor sökte lugna den otålige höfdingen med förklaringen att den store fadren, kung Georgs kanoter voro ännu icke färdiga. "Den är en dåre, som tågar till strid utan pilar i kogret," genmälde höfdingen.

2) Barclay hade kämpat under Nelson vid Trafalgar och förlorat en arm i sitt fosterlands tjenst. Perry hade aldrig förut deltagit i något sjöslag.

3) *R. M. Johnson* blef 1837 För. Stat:s vice president. (Se Van Burens styrelse). Det påstås, att han ihjelsköt Tecumseh.

derföre utan synnerlig svårighet genombryta fiendens slaglinie och taga de fleste engelsmännen till fånga. Proctor flydde åtföljd af några få stabofficerare och ryttare. Tecumseh deremot vägrade att fly. Han och hans krigare kämpade med den största tapperhet mot öfvermakten, öfverste Johnson föll svårt sårad och marken öfversållades af hans ryttares lik. Men slutligen träffades den tappre indianhöfdingen af en kula och nedsjönk död efter det han med sitt sista rop eggat sina krigare till strid. Dessa grepos dock af sorg och misströstan, bortkastade sina vapen och flydde. Genom denna seger återvanns den större delen af Michigan. Ohio räddades undan fienden och det mäktiga indianförbundet upplöstes 1). Sedan gen. Harrison qvarlemnat gen. *L. Cass* med en garnison af 1000 man i Detroit, afmönstrade han milissoldaterna och afseglade derefter med de reguliera trupperna till Buffalo för att förena sig med centralarmeen

5. *Centralarmeen och nordarmeen* uträttade icke några storverk under detta års fälttåg. I slutet af April gick *general Dearborn* 2) med 1700 man ombord å commodore Chaunceys vid Sacketts Harbor liggande flotta samt afseglade till Öfra Canadas hufvudstad *York* (nuvarande Toronto) i afsigt att vapentaga staden och engelsmännens derstädes samlade militärförråd. Den 27 April landsattes trupperna och angrepo under *general Pike's* befäl de engelsmän och indianer, hvilka utryckt för att hindra landstigningen. Engelsmännen nödgades draga sig tillbaka hvarunder de antände en mina till ett krutmagasin, hvilket exploderade då amerikanerna kommo i dess närhet. 200 personer, bland dem gen. Pike, blefvo dervid dödade eller sårade 3). Staden tillika med ett byte af

---

1) Bland de kanoner, hvilka föllo i amerikanernas händer voro 6, som af Hull öfverlemnats till engelsmännen.

2) *Henrik Dearborn* var född i New Hampshire 1751. Han deltog i slaget å Bunker Hill, var med Arnold under hans tåg genom Maines vildmarker, deltog derefter i slagen vid Quebec, Monmouth och Yorkton. Han afled i Massachusetts 1829.

3) *Zebulon Montgomery Pike* var född i New Jersey 1779. Han företog 1805—06 två upptäcktsfärder till trakten omkring öfra Mississippifloden och omkring ett år derefter en annan upptäcktsfärd till ödebygden vester om Röda floden.

omkring ½ million dollars och 750 fångar föllo emellertid i segrarens händer.

En månad derefter afseglade flottan och hären till *Fort Georg* nära mynningen af Niagarafloden. Öfverste *Scott* landsatte trupperna och intog fästet den 27 Maj. Större delen af den engelska garnisonen hade för att undgå fångenskap förut aftågat mot Burlington Heights och de amerikanske generalerna *Johan Chandler* och *Wilhelm Henrik Winder* sändes att förfölja "den på flykt stadde fienden." Då dessa generaler hunnit med sina trupper till *Stony Creek* och der slagit läger anföllos de natten till den 6 Juni af engelsmännen, hvilka visserligen blefvo tillbakaslagna, men lyckades taga de båda generalerna till fånga. — En annan amerikansk trupp, som blifvit sänd att angripa en engelsk kår vid *Beaver Dams* några mil vester om Queenstown, blef af fienden omringad och nödgades gifva sig till fånga den 24 Juni. Efter det Fort Georg intagits och sir *Georg Prevost*, öfverbefälhafvaren i Canada den 29 Maj gjort ett misslyckadt anfall å *Sacketts Harbor*, som försvarades af *general Brown* 1) utrymde engelsmännen emellertid alla sina fästen vid Niagara och lemnade hela Öfra Canada i amerikanernas händer. Den engelska flaggan herskade dock fortfarande å Ontariosjön till dess commodore Chauncey, efter en oafgjord *sjöbatalj vid York* den 28 September, lyckades drifva den engelska flottan till Burlingtonviken, hvarest den hölls af amerikanerna en tid blockerad.

Efter ofvannämda tilldragelser beslöts att general *Jakob Wilkinson* 2), Dearborns efterträdare, hvilken anförde centralarmeen skulle verkställa en förening med general *Wade Hampton* 3), nordarmeens anförare, hvarefter båda skulle

---

1) *Jakob Brown* var född i Bucks co. Pennsylvanien 1775 och dog i Washington 1828. I slaget vid Sackett Harbor flydde de amerikanske milistrupperna vid engelsmännens första salva, endast de reguliera trupperna höllo stånd och det lyckades general Brown att genom en krigslist förmå fienden till återtåg.

2) *Jakob Wilkinson* var född i Maryland 1757, tjenade under Arnold 1776, var en af Gates stab 1777, deltog i slaget vid Maumeefloden, var derefter guvernör i Louisiana. Han afled i Mexiko 1825.

3) *Wade Hampton* var född i Södra Carolina 1755, tjenstgjorde under Marion och Sumter under frihetskriget. Sedan han 1814 lemnat

framrycka mot *Montreal.* I början af November uppbröt gen. Wilkinson från sitt läger och for med 7000 man utför Lawrencefloden under det härens kavalleri framryckte landvägen. Kommen nära Williamsburg landsatte generalen en division att rensa flodstranden från fienden. Dessa trupper hade icke framryckt långt innan de angrepos af engelsmännen vid *Chrystler's Farm* den 11 November. Striden blef oafgjord, men $1/5$ del af de amerikanske trupperna stupade eller tillfångatogos. Wilkinson fortsatte emellertid sin färd till St Regis, hvarest han ämnade förena sig med gen. Hampton. Denne hade under tiden infallit i Canada och blifvit vid *St. Johns* besegrad samt vägrade af fiendskap till Wilkinson att verkställa den af krigsministern yrkade föreningen eller understödja centralarmeen. Han lemnade i det stället sina trupper i vinterqvarter i Plattsburg och begaf sig till annan ort. Gen. Wilkinson gick då i vinterqvarter i French Mills, omkring 9 mil öster om St. Regis, 60 mil vester om Plattsburg. Här låg hären till påföljande Februari, då en del af densamme tågade till Niagara och resten förenade sig med trupperna i Plattsburg.

Den i närheten af Niagarafloden qvarlemnade styrkan var efter gen. Wilkinsons afresa otillräcklig för Öfra Canadas försvar mot engelsmännen. Gen. Georg McClure förstörde derföre *Fort Georg* (den 12 Dec.) och lade den närliggande köpingen *Newark* i aska samt drog sig derefter tillbaka till den östra sidan om Niagarafloden. Engelsmännen och deras bundsförvandter indianerna gingo kort derefter öfver floden, intogo *Fort Niagara*, brände *Youngstown*, *Lewiston*, *Black Rock* och *Buffalo* samt återvände sedan till Canada. Det intagna fästet behöllo de ända till krigets slut.

6. *Sjökriget.* Den *engelska flottan* blockerade 1813 den södra och östra kusten från Mississippifloden till Cap Cod 1). *Lewiston* vid Delawareviken bombarderades, *Havre de Grace*,

armeen ansågs han för att vara den rikaste plantageegare i För. Staterna. Hans slafvar uppgingo till ett antal af omkring 3000. Han afled 1835.

1) Emedan New Englandsstaterna i allmänhet ogillade kriget utsträckte engelsmännen blockaden endast till Cap Cod. De hoppades kunna genom dylik "partiskhet" om icke återvinna några af de förlorade kolonierna dock splittra den amerikanska unionen.

Georgetown, *Frenchton* och *Friederich* lades i aska. Angreppen å *Norfolk* och *Portsmouth* misslyckades deremot Sedan amiral *Cockburn* intagit *Hampton* och der "begått många grymheter," seglade han längs Carolinas kust och plundrade plantageegarne på deras boskap och slafvar samt begaf sig slutligen med det tagna bytet till Westindien — Flera *sjöbataljer* utkämpades under årets lopp mellan amerikanska och engelska kryssare. Den 24 Februari sammandrabbade den amerikanska krigsslupen "*Hornet*," förd af kapten *Jakob Lawrence* 1), med den engelska briggen "*Peacock*" vid mynningen af Demararafloden i Södra Amerika. Efter 15 minuters strid nödgades "Peacock" stryka flagg och sjönk kort derefter. Kapten Lawrence blef en tid derefter utnämd till befälhafvare å fregatten "*Chesapeake*" som låg i Bostons hamn. Den 1 Juni kom den engelska fregatten "*Shannon*," kapten Broke, i närheten af nämda hamn, och, ehuru kapten Lawrence egde å sitt fartyg "en från alla håll sammanrafsad besättning" och var i alla afseenden illa rustad för en sjöbatalj, utlopp han likväl ur hamnen och började strid med "Shannon." Inom få minuter var hvarenda officer å Chesapeake antingen dödad eller sårad. Den sista order Lawrence gaf under det han dödligt sårad bars under däck ljöd: "*Don't give up the ship.*" Engelsmännen äntrade emellertid fregatten och togo till fånga de om bord varande, hvilka icke stupat i striden. Den amerikanske briggen "*Argus*," förd af kapten *Wilhelm Allen* 2), lyckades på kort tid uppbringa öfver 20 engelska handelsfartyg, men blef den 14 Augusti efter en skarp strid, i hvilken kapten Allen stupade, tagen af den engelske briggen "*Pelican.*" Den 5 September utkämpades nära kusten af Maine en skarp strid mellan den amerikanske briggen "*Enterprice*" under löjtnant *Burrows* och den engelska briggen "*Boxer*" under kapten *Blythes* befäl. Båda anförarne stupade och det engelska fartyget nödgades gifva sig.

---

1) *Jakob Lawrence* var född i Burlington, New Jersey, 1781. Han var en af dem, hvilka äntrade och förstörde fregatten Philadelphia i Tripolis hamn 1804.

2) *Wilhelm H. Allen* var född i Rhode Island 1784. Han var förste löjtnant å fregatten "United States" då den togs af "Macedonian."

7. *Den 13:de kongressen* sammanträdde i December 1813 "Fredspartiet" var i densamme starkt representeradt. *Daniel Webster*, en af framtidens statsmän, var en af de nyvalde federalisterna från New Hampshire, hvilken stat i likhet med hela New England ogillade kriget. Ingen uttalade dock ett högljuddare ogillande än Massachusetts, som förklarade kriget vara orättfärdigt, skadligt för landet och utmärkt af de största misstag, hvilka alla lades regeringen till last. Massachusetts vägrade till och med att i förening med de öfriga staterna uttrycka tacksamhet till officerarne och manskapet å den amerikanska flottan för de segrar, som genom dem vunnits.

8. *Kriget mot creekerna.* 1814 års händelser.— *Creekindianerna* i nuvarande Georgien, Alabama, Mississippi och Florida hade 1813 på höfdingen Tecumsehs inrådan bildat ett förbund och börjat fiendtligheter mot de hvita nybyggarne i sydvestra Alabama. Omkring 300 a 400 af de senare hade tagit sin tillflykt till det å östra sidan om Alabamafloden liggande *Fort Mims*, men blefvo, efter det fästet af indianerna öfverrumplats den 30 Augusti nyssnämda år, massakrerade. Underrättelsen om detta blodbad spridde sig med blixtens hastighet. Guvernörerna i Georgien, Tennessee och Mississippiterritoriet uppbådade milistrupperna och en här af 7000 man stodo inom kort under vapen. Från fyra olika håll inbröt denna styrka i indianernas land. Trupperna från Tennesse, hvilka anfördes af generalerna *And. Jackson* 1) och *Coffee*, slogo indianerna vid

1) *Anders Jackson*, Förenta Staternas 7:de president, var född i Waxhall, Södra Carolina, den 15:de Mars 1767. Hans fader var en protestantisk irländare, stadd i fattiga omständigheter. Den unge Jackson studerade för att blifva prest, men blef under frihetskriget vid 14 års ålder soldat, tillfångatogs af engelsmännen, men blef slutligen utvexlad. Han hade i sin barndom och tidigaste ungdom varit "vild och oregerlig" och sedan han 1784 flyttat till Salisburg, Norra Carolina, för att der utbilda sig till advokat gjorde han sig känd såsom en spelare och slagskämpe. Vid 22 års ålder flyttade han till Tennessee och bosatte sig i Nashville, tog här en annan mans hustru fru Robards i sitt hus och gifte sig med henne, efter det mannen skilts från henne. Vid slagsmål, dueller, dryckeslag och kapplöpningar utmärkte sig denne "lagens tolk" fortfarande och förvärfvade sig derunder många både vänner och fiender. Han valdes till kongressmedlem 1796, till senator 1797, utnämdes till domare i Tennessees högsta domstol och blef vid indiankrigets utbrott generalmajor. Då hans trupper under fälttåget klagade öfver brist på

Tallushatche, *Talladega*, *Autossee* och *Emucfa*. "Ingen skonsamhet visades de besegrade af segraren; hämd utkräfdes icke blott å män utan äfven å qvinnor och barn." Omkring 1000 indiankrigare med deras qvinnor och barn, som flytt undan fienden, höllo slutligen stånd vid *Tohopeka* (Horse Shoe Bend) nära Tallapoosafloden, hvarest de upprättade ett förskansadt läger. Efter det en mängd indianer från omkringliggande byar tagit sin tillflykt till detta "fäste" omringades och angreps detsamma den 27 Mars 1814 af 3000 man under gen. Jackson. Indianerna kämpade med beundransvärd tapperhet mot öfvermakten, men dukade slutligen under för de i lägret inträngande amerikanerne, hvilka nedsablade 557 man, bland dem flera ansedda höfdingar. Fred afslöts derefter med indianerna, som nödgades till Förenta Staterna afträda en stor landsträcka. "Öga för öga, tand för tand, hade varit den grundsats gen. Jackson följt under kriget; och det jubel med hvilket segraren vid Tohopeka helsades af landets medborgare vid sin återkomst, vittnade om att de gillade denna grundsats, då den tillämpades på de rättslöse indianerna."

9. *Nytt tåg till Canada, Fort Erie's eröfring, slagen vid Chippewa och Lundys Lane.* I Mars uppbröt *general Wilkinson* från sitt läger i Plattsburg och tågade med 4000 man till *Rouse's Point* och angrep den 31 i samma månad det engelska lägret i *La Colle Mill* (Canada). Ehuru engelsmännen voro endast 2000 man lyckades de dock tillfoga gen. Wilkinson ett nederlag. Denne drog sig då tillbaka till Plattsburg och låg här en tid overksam. Han stäldes slutligen inför en krigsrätt, som visserligen frikände honom från anklagelsen att hafva varit orsak till nederlaget, men ansåg honom oduglig till befälhafvare till följe af hans begifvenhet

---

lifsmedel, upptog han ur sin ficka en hop hickory nötter och sade: "Jag vill dela min kost med eder" (deraf erhöll han namnet "Old Hickory"). Milissoldaterna förklarade dock inom kort, att de ämnade lemna hans fanor och "gå hem." Då stälde han sig i vägen för dem och svor på, att han skulle nedskjuta den förste soldat som försökte desertera. Ingen vågade försöket i hans närvaro, men efter en tid sammansmälte likväl hären, att Jackson var nödgad ligga overksam till förstärkning hann anlända.

på starka drycker. Befälet öfverlemnades derföre till general *Izard.*

I början af Juli månad öfvergick *general Brown* med omkring 3,500 man Niagarafloden vid Buffalo och intog utan motstånd *Fort Erie* samt framryckte påföljande dag (den 4 Juli) längs floden till engelsmännens läger vid *Chippewa.* Här uppstod (den 5:te) en skarp strid, efter hvilken engelsmännen, anförda af *general Riall*, nödgades draga sig tillbaka öfver Chippewafloden och tåga mot Burlington Heights vid Ontariosjön. Efter 2 dagar öfvergingo amerikanerna floden och framryckte till Queenstown i afsigt att angripa Fort Georg vid mynningen af Niagarafloden, men som de saknade belägringsartilleri, afstodo de från företaget och drogo sig tillbaka mot Chippewa. Omkring 5000 engelsmän under general *Drummond* hade emellertid kommit till nämda fäste och tågat derifrån söder ut för att angripa det å andra sidan floden liggande *Fort Schlosser*, hvarest amerikanernas förråd af krigsförnödenheter förvarades. *General Scott* 1) fick då order att med 1200 man tåga i ilmarscher mot Fort Georg. Han vände genast om, men hann icke framrycka längre än 2 mil innan han vid solnedgången den 25 Juli mötte en engelsk förtrupp (2000 man) nära *Lundys Lane* vid Niagarafallen. En strid uppstod, hvilken varade ända till midnatten. Båda härarne erhöllo förstärkning, så att amerikanerna slutligen uppgingo till 3,500, engelsmännen till 4,500. Det lyckades de förstnämdes öfverste *Jakob Miller* 2) att eröfra ett af de senares batterier och tillbakaslå tre anfall, som gjordes i afsigt att återtaga detsamma. Af hvardera hären stupade omkring 800 a 850 man. Generalerna Drummond och Riall sårades och den sistnämde tillfångatogs; å amerikanernas sida sårades generalerna Brown och Scott. Efter striden drogo amerikanerna under *general Ripley* sig tillbaka till *Fort Erie*, som gen.

---

1) *Winfield Scott* var född i Petersburg, Virginien, 1786; afled 1867.

2) *Jakob Miller* var född i New Hampshire 1776; afled 1851. Då han i slaget vid Lundys Lane, som stundom kallas slaget vid Bridgewater, tillfrågades af öfverbefälhafvaren om han kunde taga engelsmännens batteri svarade han · "Herre, jag vill försöka," och vågade genast försöket. Orden "I'll try sir!" blef derefter hans regementes valspråk.

Drummond snart började belägra med en styrka af 5000 man Den 14 Augusti försökte han genom storm intaga fästet, men blef med förlust tillbakaslagen. En månad derefter (den 17:de September) gjorde garnisonen ett *utfall* och lyckades förstöra några af fiendens belägringsverk. När gen. Drummond kort derefter förnam, att general Izard uppbrutit från sitt läger i Plattsburg och tågade med 5000 man mot Fort Erie upphäfde han belägringen, hvilken kostat honom omkring 2000 man och drog sig tillbaka till Fort Georg. I November förstörde amerikanerna sjelfva det nyligen belägrade fästet och öfvergingo till andra sidan af floden.

10. *Slaget vid Plattsburg och å Champlainsjön.* Amerikanerna hade till en början fört ett *anfallskrig*, men efter det Napoleon I af Frankrike blifvit besegrad och England kunde sända sina segervana härar öfver hafvet nödgades amerikanerna inskränka sig till ett *försvarskrig.* Det var engelsmännens afsigt att från norr, öster och söder angripa För. Staterna. Under det en här inryckte från Canada och tågade mot New York skulle en annan landsättas å östra kusten och tåga mot Washington och en tredje intaga New Orleans. En del af "Canadahären" hade blifvit vid Lundys Lane och Fort Erie förhindrad att fortsätta sitt tåg längre söder ut; men dermed var den fara, som från norr hotade landet ingalunda afvärjd. Då general Izard tågade Fort Erie till undsättning qvarlemnade han i Plattsburg endast 1500 man under *general Alexander Macomb* 1). Den amerikanska eskadern, som låg ankrad i Champlainsjön nära lägret, bestod af 14 fartyg förande tillsammans 86 kanoner och egande en besättning af 850 man. Mot denna styrka framryckte i början af September 12,000 (?) engelska veteraner anförda af sir *Georg Prevost* under det en engelsk eskader af 17 fartyg, förande 95 kanoner och egande en besättning af 1000 man seglade uppför Sorelfloden till Champlainsjön. Den 11 September angrep den engelska eskadern, å hvilken *kapten Downie* förde högsta befälet, den amerikanska eskadern under kapten *Tho-*

1) *Alexander Macomb* var född i Michigan 1782, afled i Washington 1841.

mas McDonough 1). Efter 2 timmars strid och sedan Downie stupat föll hela den engelska eskadern, utom några få kanonbåtar, i amerikanernas händer. Gen. Macomb, hvilkens här efter erhållen förstärkning uppgick till 3000 man, hade utrymt Plattsburg och dragit sig tillbaka söder om Saranacfloden, Sir Prevost försökte, under det striden till sjös utkämpades. öfvergå nämda flod, men blef tillbakaslagen och drog sig under nattens lopp hastigt mot Canada, qvarlemnade sjuka och sårade samt betydliga militärförråd. I sjöslaget förlorade amerikanerna 158 i döda och sårade, engelsmännen omkring 200. I slaget vid Plattsburg förlorade amerikanerna 120, engelsmännen 250, hvarjemte nära 2000 deserterade. Segren helsades med stor fröjd i de flesta staterna.

11. *Hartford konventet.* Under 1814 *blockerade engelsmännen hela New Englands kust* samt intogo *Eastport*, *Machias* och *Belfast* i Maine hvarjemte *Stonington* i Connecticut bombarderades. Oppositionen mot krigets fortsättning ökades mer och mer; slutligen sammanträdde det s. k. *Hartford-konventet*, den 15 December för att pröfva och öfverväga, i hvilken ställning de i nämda konvent representerade staterna *Massachusetts*, *Connecticut*, *Rhode Island* och (delvis) *New Hampshire* och *Vermont* stodo till nationalregeringen, hvilka mått och steg som borde vidtagas till staternas försvar och hvilka tillägg som borde fogas till Förenta Staternas konstitution. Kort efter mötet antogo *de lagstiftande församlingarne i Connecticut och Massachusetts derjemte lagar, hvilka stodo i rak strid med nationalregeringens förordningar* rörande utskrifning till krigstjenst samt belade med *fängelse och böter* dem, hvilka försökte tillämpa nationalregeringens förordningar. Freden, som efter en jemförelsevis kort tid afslöts, förhindrade utbrottet af strid mellan nationalregeringen och de olika staternas lagstiftande församlingar.

12. *Washingtons förstöring; angrepp å Baltimore.* I Augusti 1814 visade sig i Chesapeakeviken en engelsk eskader af 21 fartyg under *amiral Cochrane.* En del af fartygen

---

1) *Thomas McDonough* var född i New Castle co. Delaware, 1783, deltog 1804 i kriget mot Tripoli och dog till sjös 1815.

seglade upp för Potomacfloden, en annan del upp för Patuxentfloden och landsatte 24 mil ofvan om densammas mynning en styrka af omkring 5000 man under *gen. Ross'* befäl. Amerikanerna uppbrände då sin lilla vid Upper Marlborough (17 mil från Washington) förtöjda eskader och drogo sig tillbaka mot *Bladensburg*, hvarest *general Winder* samlat en icke obetydlig styrka milissoldater från Maryland och Virginien. Regeringens tjenstemän i Washington grepos af förskräckelse och flydde. De fleste af stadens hvite medborgare, hvilka fruktade ett uppror bland slafvarne, följde det gifna föredömet. Slutligen kommo de af marschen och hettan utmattade engelsmännen till Bladensburg den 24 Augusti och förskräckelsen utbredde sig då äfven till de amerikanske milistrupperna. De fleste af dem kastade sina gevär och flydde innan de aflossat ett enda skott. Några marinsoldater under *Barneys* befäl gjorde tappert motstånd, men dukade slutligen under för öfvermakten. Ross framryckte derefter mot hufvudstaden och intågade i densamme med 800 man af sin här. *Kapitoliet "det hvita huset"* (presidentens boning), *de olika departementsbyggnaderna*, *arsenalen*, *magasiner och skeppsvarf lades derpå i aska* 1). Sedan alla regeringsbyggnader blifvit förstörda återvände engelsmännen (den 25) till sina skepp.—Den del af den engelska eskadern, som seglat upp för Potomacfloden, hade under tiden passerat förbi *Fort Washington*, hvars garnison vid fiendens ankomst sprängt fästet i luften och "i hast skyndat derifrån." För att undgå bombardering utlemnade borgarena i det ofvan fästet liggande *Alexandria* såsom brandskatt till engelsmännen 21 handelsfartyg, 16,000 tunnor mjöl, 1000 oxhufvud (hogsheads) tobak och flera andra varor. Eskaderns båda afdelningar förenade sig derefter med hvarandra och afseglade för att angripa andra vid Chesapeake liggande städer och byar.

Den 12 September landsatte gen. Ross sina trupper vid North Point å Tapasco Neck, hvarefter eskadern seglade upp

---

1) Engelsmännen försvara denna "vandalism" dermed, att amerikanerna förut handlat på samma sätt då de intogo York och brände parlamentsbyggnaden derstädes.

till *Fort McHenry* under det hären framryckte å halfön mot *Baltimore*, som försvarades af några tusen milissoldater under *gen. Smiths* befäl. Engelsmännen hade icke framryckt långt innan amerikanska skarpskyttar började med dem skärmystsla. Gen. Ross stupade och befälet öfvertogs då af *general Brooke*, som efter en timmas strid nödgade amerikanerna, 2000 man under *general Strickers* befäl, att draga sig tillbaka mot staden. Påföljande dag framryckte Brooke med sin styrka för att på nytt angripa amerikanerna, men afstod derifrån då han förnam, att eskadern, som under ett dygn bombarderat Fort McHenry, ej lyckats intaga detsamma 1). Natten mellan den 13 och 14 gick hären åter ombord å flottan, hvilken strax derefter afseglade. Det misslyckade angreppet å Baltimore hade kostat engelsmännen omkring 300 man.

13. *Kriget i spanska Florida.* Under sommaren 1814 kom en engelsk eskader till *Pensacola* i spanska *Florida*. Myndigheterna derstädes öfverlemnade stadens fäste till engelsmännen och tilläto dessa att utrusta "expeditioner" mot Förenta Staterna. I September afseglade en icke obetydlig styrka engelsmän och creek-indianer från Pensacola och visade sig den 15:de i samma månad utanför *Fort Bowyer* (nuvarande Fort Morgan), som på det häftigaste angreps. Fästets kommendant *major Lawrence* lyckades dock med sin svaga garnison tillbakaslå fienden, som dervid förlorade ett fartyg och 234 man i döda och sårade 2). Gen. Jackson uppbröt en tid derefter från Mobile med 3000 man och tågade i ilmarscher mot *Pensacola*, vapentog staden och fördref engelsmännen. Han skyndade sedan först till Mobile och derefter till New Orleans, som hotades af fienden och redan "förlorat allt hopp om räddning" 3).

---

1) Under natten då fästet bombarderades författades en af För. Staternas nationalsånger: *"Stjernbaneret"* (The Star-spangled Banner) af en amerikan Frans S. Key, som qvarhölls å ett engelskt skepp, till hvilket han begifvit sig för att få några tillfångatagna vänner utvexlade. — Fort McHenry egde en garnison af 1000 man under kommendanten *Armisted*.

2) Efter slaget vid New Orleans intogo engelsmännen emellertid ifrågavarande fästet den 11 Februari 1815.

3) En samtida författare skildrar gen. Jackson såsom en lång, mager, gråhårig, utmärglad man af 47 års ålder. Hans anletsdrag förrådde

14. *Slaget vid New Orleans.* I medlet af December inlopp i Borgnesjön en engelsk eskader af 50 fartyg, förande tillsammans 1000 kanoner och hafvande ombord en här af 12,000 man under den tappre sir *Edvard Packenham.* Den amerikanska flottiljen, som låg i nämde sjö, blef efter en kort men blodig strid tagen den 14 December. En del af de engelske trupperna landsattes derefter och tågade den 22:dre i nyssnämda månad tvärs öfver halfön till Mississippifloden 9 mil från New Orleans Jackson, som "med kraftfull hand satt staden i försvarstillstånd," angrep med 2000 man, understödde af en skonare "Caroline," förande 14 kanoner, det engelska lägret natten till den 24:de, men nödgades draga sig tillbaka efter det han förlorat 200 och fienden 300 man. Påföljande dag samlade han sin styrka några mil nedom staden vid Rodriguezkanalen, hvarest han å den ena sidan skyddades af Mississippifloden, å den andra af ett ogenomträngligt moras (the Cypress Swamp). Längs kanalen mellan floden och moraset började han uppkasta starka förskansningar. Engelsmännen angrepo desamma den 28 December och påföljande 1 Januari, men blefvo tillbakaslagna. Den 8 Januari 1815, efter det hela den engelska hären 10,000 man landstigit och Jackson samlat under sina fanor omkring 6000 man, utkämpades det ryktbara *slaget vid New Orleans* Engelsmännen anförda af Packenham framryckte att storma förskansningarne. Den häftiga kanonelden från amerikanernas batterier förmådde icke hejda de engelska veteranerna, men då Kentuckys och Tennessees skarpskyttar öppnade på dem sin mördande eld började deras leder att vackla; förstärkta af friska trupper och ledde af sin tappre anförare ryckte de åter mot förskansningarne, men komna i skotthåll för "de om målet aldrig felande skarpskyttarna," störtade hela leder för den häftiga gevärselden till marken Packenham stupade; generalerna Gibbs

---

ett ytterst häftigt och oböjligt sinne och ur hans klara, gråa ögon framlyste en liflig själ, lidelsefull och despotisk, energisk och oförfärad. Han gick klädd i kort blå jacka, luggslitna benkläder och bruna dragonstöflar samt hade på hufvudet en liten lädermössa.. Hans i slokiga hattar klädde krigare buro tomahawks och skalperknifvar i sina bälten af hjortskinsläder. Några voro dock klädda i bättre uniform.

och Keene sårades, den förstnämde dödligt. *Gen. Lambert*, som efter dem öfvertog befälet, gjorde ytterligare tvänne angrepp å förskansningarne, bakom hvilka amerikanerna skyddades, men blef tillbakaslagen och tågade då till skeppen samt återkallade till dem den division, som lyckats å andra sidan floden vinna seger öfver en amerikansk trupp och intaga en för Jackson hotande ställning. Amerikanerna uppgifva, att deras förlust i slaget var endast 7 döda och 6 sårade (!) och att engelsmännen förlorade nära 2,500 man; men denna uppgift torde icke vara fullkomligt tillförlitlig.

15. *Sjökriget.* Under 1814 fördes sjökriget med vexlande lycka. "Endast få amerikanska fartyg vågade sig ut på öppen sjö," men dessa få utmärkte sig vid flera tillfällen. Fregatten "*Essex*," kapten Porter, uppbringade ett stort antal engelska fartyg i Atlantiska och Stilla hafvet, men blef slutligen (den 28 Mars) angripen i Valparaisos hamn (i Chili) af den engelska fregatten "*Phebe*" (36 kanoner) och korvetten "*Cherub*" (18 kanoner) samt nödgades stryka flagg efter det 150 man stupat eller sårats. Korvetten "*Peacock*," kapten Warrington, uppbringade den engelska briggen "*Epervier*" (18 kanoner) den 29 April nära Floridas kust och tog derefter inom jemförelsevis kort tid 14 handelsskepp. Korvetten "*Wasp*" (18 kanoner) kom den 28 Juni i strid med den engelska korvetten "*Reindeer*" och tog den efter en half timma; uppbringade derefter briggen "*Avon*" den 1 September, men led slutligen skeppsbrott. — År 1815 försökte commodore Decatur med den amerikanske fregatten "*President*" bryta sig igenom blockaden vid New York, men föll dervid i engelsmännens händer vid Long Island den 16 Januari. Fregatten "*Constitution*" (44 kanoner), kapten Stewart, lyckades deremot bryta sig igenom blockaden vid Boston och uppbringade den 20 Februari nära Lissabon den engelska fregatten "*Cyane*" (35 kanoner) och korvetten "*Levant*" (18 kanoner). Den 28 Mars tog "*Hornet*" (25 kanoner), kapten Biddle, den engelska briggen "*Penguin*" (18 kanoner), vid Tristan d'Acunha. Mindre sjöbataljer, hvilka utkämpades under dessa år mellan engelska och amerikanska fartyg, må här förbigås.

III. Freden i Gent. Fredsunderhandlingar mellan För. Staterna och England hade öppnats redan i slutet af 1813. Det beslöts till en början, att de amerikanske "fredskommissarierna" Johan Quincy Adams, J. A. Bayard, H. Clay, J. Russell och A. Gallatin skulle sammanträda med engelska ombud i Göteborg, Sverige, men sedermera förlades underhandlingarne till *Gent* i Belgien. Här afslöts under rysk bemedling *fred mellan För. Staterna och England* den 24 December 1814. Underrättelsen derom nådde dock icke Amerika förr än omkring en månad efter slaget vid New Orleans. I fredstraktaten omnämdes icke med ett ord de orsaker, som hade föranledt kriget, men i densamme stadgades, att fiendtligheterna skulle upphöra, fångarne utvexlas, de vapentagna besittningarne återlemnas och "allt blifva i detta afseende såsom före krigets början." Amerikanerna förbundo sig derjemte att medverka till slafhandelns afskaffande. Båda makterna hade lidit stora förluster under kriget. I Förenta Staterna hade kriget ökat nationalskulden till 120 millioner dollars, skattkammaren var tom, krediten förstörd, kusterna härjade, handelsflottan tillintetgjord, nästan all industri i lägervall 1). Det var derföre icke underligt, att folket med

---

1) *England* afslöt med ära den 20 åriga striden. Det hade tillintetgjort fransmännens, spaniorernas, holländarnes och amerikanernas flottor, utvidgat sina besittningar förskaffat sig fördelaktiga handelsfördrag med de flesta stater i Europa och Amerika. Men *under det att en liten del af folket samlade ofantliga rikedomar, nedsjönk den stora massan i den mest tryckande fattigdom.* De kostsamma krigen till lands och sjös samt de oräkneliga subsiderna till kontinentens regeringar höjde nationalskulden till nära 900 millioner pounds sterling, så att de årliga räntorna uppgingo till omkring 34 millioner samma mynt. Denna enorma skuld och en slösande hoffällning uppdrefvo statsuppgifterna så högt att de nödiga summorna kunde tillhopaskrapas endast genom en alltjemt ökad beskattning på alla handelsartiklar, lifsmedel, inkomster, hus och fast egendom. Härigenom blefvo de små landtegendomarne och industriidkarne med inskränkta kapitaler alldeles utarmade; den fasta egendomen kom i händerna på förmögnare adelsmän, som visste att öka sina inkomster genom de högre räntor förpaktarne måste betala och genom de *spanmålslagar* de förstodo utverka emot införseln af utländsk säd; industrien idkades slutligen blott af de rika fabriksherrarne, som genom utvidgad rörelse alldeles öfverflyglade de obemedlade arbetarne; på sådant sätt försvann *handtverksståndet* småningom, den *af borgare bestående medelklassen* aftog under det att mängden af fabriksarbetare, som

jubel helsade fredsunderrättelsen, som bragtes till New York den 11 Februari, att de män, som för några år tillbaka yrkade krig, nu med hänryckning ropade "fred! fred!" på stadsgatorna, att nästan hvarje hus i städerna illuminerades och att kongressen utan dröjsmål ratifierade fredstraktaten den 11 Februari 1815.

IV. Tiesskedet från freden i Gent till Monroes styrelse. 1. *Nytt krig mot Barbareskstaterna.* Från 1795 till 1812 hade Förenta Staterna betalt en årlig tribut till Barbareskstaterna i Afrika. Under kriget mellan För. Staterna och England bröt bejen i *Algier* emellertid den ingånga fredstraktaten, uppbringade flera amerikanska fartyg och sålde deras besättningar i slafveri. *Tripoli* och *Tunis* följde det gifna föredömet. För att hämma dessa makters "sjöröfveri" sändes *Decatur* med en amerikansk eskader till Medelhafvet i Maj 1815 och lyckades derstädes uppbringa två af Algiers större krigsfartyg (i medlet af Juni), seglade derefter till landets hufvudstad och tvingade den förskräckte bejen att sluta fred. Den sistnämde skulle enligt fredstraktaten gälda de förluster amerikanerna lidit under kriget mot honom (6 millioner dollars), lössläppa alla de tagna fångarne utan lösen och afstå från alla anspråk å tribut från Förenta Staterna. Decatur seglade derefter till Tunis och Tripoli och nödgade dessa makter att till För. Staterne gälda ersättning för de amerikanska fartyg engelsmännen uppbringat i nämda makters hamnar. Amerikanernas handelsfartyg angrepos icke derefter af Barbareskstaternas sjöröfvare.

2. *Förenta Staternas bank.* Förenta Staternas finanser voro till följe af kriget mot England dåliga. De flesta bankerna i landet hade ramlat, klingande mynt var sällsynt och pappersmyntet egde ringa värde. Den år 1791 utfärdade oktrojen för landets nationalbank gick till ända 1811. Tre år derefter antogs af kongressen ett lagförslag att oktroj skulle utfärdas för en nationalbank med ett kapital af 30 millioner

---

lefde allenast för dagen, på ett ganska betänkligt sätt deremot tilltog. De tunga *fattigskatter,* som pålades kommunerna, samt regeringens då och då beviljade tillskott förmådde icke hämma eländet. (e. Webers Weltgeschichte III, 794).

dollars, men detta förslag belade presidenten med sitt veto. Året derpå (1816) utfärdades emellertid en under 30 år gällande oktroj för *Förenta Staternas bank*, i hvilken nationalskattkammarens medel skulle med finansministerns medgifvande deponeras. Banken, som egde ett grundkapital af 35 millioner dollars, öppnades i Philadelphia den 4 Mars 1817 och upprättade derefter filialkontor i flera af landets större städer. Det pappersmynt, som af honom utfärdades, inlöstes vid anfordran med guld eller silfver. Den hölls derjemte i viss mån kontroll öfver stats-bankerna, att dessa icke kunde utfärda så mycket pappersmynt de önskade. Detta främjade landets kredit, men misshagade dem, hvilka önskade "billigt mynt" vid skulders betalning och vid "spekulationer" utöfver hvad de verkliga tillgångarne medgåfvo.

3. *Ny stats upptagande i unionen.* År 1816 upptogs *Indiana* (33,809 qvadratmil; folkm. 147,178 år 1820) såsom stat i unionen. Det äldsta varaktiga nybygget inom statens gränser, *Vincennes*, anlades af fransmän omkring år 1705. År 1800 skildes Indiana-territoriet från det Nordvestra territoriet. Det innefattade sedermera hela det senare utom Ohio, men 1805 afskildes från detsamma Michigan-territoriet och 1809 Illinois-territoriet. Innebyggarne i den nye staten voro hufvudsakligen anglo-amerikaner. Dess lagstiftning utmärkte sig bland annat genom de ytterst liberala stadgandena rörande äktenskapsskilsmessa, som kunde för "hvarjehanda orsakers skull" utverkas af en man eller qvinna, som bott 3 månader inom statens gränser.

4. *Liberia.* För att bereda landets fria negrer, hvilka lefde i de torftigaste omständigheter och utan ärligt näringsfång, en bättre framtid och genom dem möjligen sprida kristendomen i Afrika bildades år 1816 i Washington "*the American Colonization Society*," som snart såg sig genom frivilliga gåfvor istånd satt att sända fria negrer först till ön Scherboro och derefter till den vid Cap Mesurado i Öfra Guinea (Afrika) liggande kuststräckan, som mot ersättning afträddes af de der boende negerstammarne (1821). Här upprättades nu en koloni eller rättare fristat, *Liberia*, hvars hufvudstad kallades

Monrovia. Hvarje invandrare erhöll 30 acres jord, åkerbruksredskap samt boningshus. År 1847 förklarades Liberia för en sjelfständig republik. Den är i ytinnehåll omkring 500 mil lång och 50 mil bred. Folkmängden uppgick 1868 till 701,000.

5. *Presidentvalet.* Vid slutet af sin andra presidenttermin förklarade Madison, att han icke önskade blifva återvald. Till *president* valdes då *Jakob Monroe* från Virginien och till *vice president Daniel D Tompkins* från New York.

g. *Högre embetsmän under Madisons styrelse. Statsministrar:* Robert Smith från Maryland 1809, Jakob Monroe från Virginien 1811; *finansministrar:* Albert Gallatin från Pennsylvanien, G. W. Campbell från Tennessee 1814, A. J. Dallas från Pennsylvanien 1814; *krigsministrar:* Wilhelm Eustis från Massachusetts 1809, Johan Armstrong från New York 1813, Jakob Monroe från Virginien 1814, W. H. Crawford från Georgien 1815; *ministrar för sjöärenderna:* Paul Hamilton från Södra Carolina 1809, Wilhelm Jones från Pennsylvanien 1813, Benj W. Crowninshield från Massachusetts 1814; "*attorneys-general:*" C. A. Rodney från Delaware, Wilhelm Pinkney från Maryland 1811, R Rush från Pennsylvanien 1814; *general-postmästare:* G. Granger från Connecticut och R. J. Meigs från Ohio. — *Talmän i representanthuset:* 11:te kongressen J B. Varnum från Massachusetts; 12:te, 13:de och 14:de kongressen Henrik Clay från Kentucky 1).

MONROE'S STYRELSE 2).
(Första terminen 1817—1821, andra term. 1821—1825).

I. Förenta Staternas inre utveckling och framåtskridande. 1. "*The era of good feeling*" är det namn

---

1) Härvid undantages 13:de kongressens andra session då L. Cheves från Södra Carolina var talman.

2) *Jakob Monroe* var född i Westmoreland co, i Virginien, den 28 April 1758, ingick vid 18 års ålder i armeen och deltog i flera slag under frihetskriget, började sedan idka juridiska studier under Jeffersons ledning, valdes 1782 vid 23 års ålder till medlem af Virginiens lagstiftande

med hvilket Monroes styrelse nämnes i den amerikanska historien. *Partistriderna* hade nästan alldeles upphört; *åkerbruk*, *bergsbruk*, *handel* och *sjöfart* uppblomstrade, *vägar* och *kanaler* för samfärdselns underlättande byggdes. Så till dömes anlades af nationalregeringen *väg öfver Alleghanybergen* från Cumberland till Wheeling, hvilket arbete kostade 1,700,000 dollars. New Yorks lagstiftande församling beslöt byggandet af *Eriekanalen*, 365 mil lång från Buffalo vid Eriesjön till Albany vid Hudsonfloden, ett företag, som på det kraftigaste understöddes af statens guvernör *De Witt Clinton* (född 1769, död 1828). Kostnaden för arbetet som påbörjades 1817, uppskattas till minst 5, högst 7½ millioner dollars. Samtidigt påbörjades arbetet å *kanalen från Champlainsjön till Hudsonfloden*. Dessa båda kanaler öppnades för den allmänna trafiken i November 1825.

2. *Nya staters upptagande i unionen.* Under Monroes styrelse upptogos fem nya stater i unionen. *Mississippi* (47,-156 qvadr. mil) upptogs 1817. Staten utgjorde ursprungligen en del af det franska Louisiana till 1763. Georgien gjorde dock anspråk å landet, men afträdde dem till För. Staterna, som kort före kriget 1812 tog i besittning den del af spanska Florida som låg mellan Perdidofloden och Pearlfloden och lade detta område till Mississippi-territoriet, hvars vestra del utgör nuvarande Mississippi. Statens slaflagar utmärkte sig

---

församling och påföljande år till kongressmedlem. Han var en ifrig "state-rights"-man och förfäktade följaktligen i kongressen de olika staternas rättigheter gent emot nationalregeringen. Han var en tid minister i Frankrike, men blef, såsom förut är upplyst, hemkallad då han öfverträdde sina instruktioner; han va'des derefter (1799) till guvernör af Virginien, sändes af Jefferson till Frankrike 1803 och afslöt der i förening med andra "fredsmäklare" köpet af Louisiana, utnämdes af Madison till statsminister och valdes 1816 till För. Staternas president. Efter det han tjenstgjort i två terminer flyttade han till Oak Hill, Loundoun co, Virginien. Han var här under flera år fredsdomare och lefde i fattiga omständigheter. Ehuru han såsom tjensteman uppburit löner uppgående till 350,000 dollars och derjemte ärft stor förmögenhet råkade han i skuld, icke till följe af slöseri, utan till följe af sin frikostighet och hjelpsamhet mot behöfvande. "Han var icke någon talare, men en ärlig statsman." Liksom Jefferson och Johan Adams afled han på Förenta Staternas sjelfständighetsdag. Hans dödsfall timade den 4 Juli 1831.

för den största stränghet 1). *Illinois* (55,410 qvadr. mil) upptogs såsom stat 1818. Det var till år 1800 en del af Nordvestra territoriet, bildade sedan i förening med Indiana det s. k Indiana-territoriet till 1809, då Illinois-territoriet bildades, hvilket inom sina gränser inneslöt en del af nuvarande Michigan. De äldsta varaktiga nybyggena i staten voro de i slutet af 17:de seklet af fransmän grundade *Kaskaskia* och *Cahokia* 2). *Alabama* (50,722 qvadr. mil) upptogs såsom stat 1819. Det utgjorde förut den östra delen af Mississippi-territoriet. Statens strafflag var den strängaste i hela landet 3). *Maine* (35,000 qvadr. mil) upptogs såsom stat 1820. Det hade förut sedan 1652 varit åtminstone delvis förenadt med Massachusetts 4). *Missouri* (65,350 qvadr. mil) upptogs såsom stat 1821. Det utgjorde förut tillika med staten Louisiana, som kallades Orleans-territoriet, det s. k. Louisiana-distriktet, hvilket låg under Indiana-territoriets jurisdiktion. När New Orleans-territoriet slutligen under namn af Louisiana upptogs såsom stat i unionen så kallades den återstående delen af Louisiana-distriktet Missouri-territoriet och det var från detta territorium som staten Missouri afsöndrades nyssnämda år. Det äldsta nybygget inom statens gränser *Saint Genegieve* anlades af fransmän 1755, *St. Louis* anlades likaledes af fransmän redan 1764, men räknade vid denna tid knappast 4000 innevånare 5).

1) Ingen slafegare fick frigifva sin slaf (Se V del. sid. 242), icke heller egde han rätt att lära honom att läsa och skrifva. Brott häremot straffades med fängelse och böter. En fri neger, som uppehöll sig i 8 dagar inom statens gränser, hade derigenom förverkat sin frihet och skulle åter säljas som slaf o. s. v.

2) De franska nybyggenas i Illinois äldsta historia läses i del. IV sid. 122 o. f. samt i delen V sid. 275 o. f.

3) Enligt Alabamas lagar straffades stöld, våldtägt, uppvigling af slafvar och flera andra brott med döden.

4) Maines äldsta historia läses i del. III sid. 336.

5) *Namnen* på fyra af de ofvannämda staterna härleda sig från indianska ord och sägas betyda: Mississippi: "vattnens fader," Illinois: "männens flod," Alabama: "här hvila vi" och Missouri: "den grumliga floden." Namnet Maine härledes från provinsen Maine i Frankrike, som innehades af Karl I:s gemål Henrietta Maria. Historieskrifvarne äro dock icke eniga om denna härledning.

3 *Missouri-kompromissen.* Då fråga uppstod om Missouris upptagande i unionen, uppstod i kongressen en skarp strid rörande *slafveriet.* Kongressmännen från Norden yrkade, att man endast på det vilkor skulle bevilja den nya staten inträde i unionen, att slafveriet uteslöts från densamma, kongressmännen från Södern yrkade deremot, att Missouri skulle upptagas såsom slafstat 1). I två år varade striden härom; den hotade att spränga unionen, men slutligen segrade sydstatsmännen genom *H. Clays* bemedlingsakt "*Missouri-kompromissen,*" hvilken tillät slafveri i Missouri, men derjemte stadgade, att nämda "institution" icke skulle i framtiden utsträckas till någon stat liggande norr om 36 grader 30 minuter nordlig bredd" Hvad som var lagligt söder om denna linie, var ett brott norr om densamma!" Kompromissen antogs af kongressen och var gällande till 1854.

4. *Krig mot seminolerna.* År 1817 utbröt ett indiankrig mot *seminolerna* i spanska Florida. De hade upptagit i sitt skydd flera creeker och från de amerikanske plantageegarne rymda slafvar och derefter börjat fiendtligheter mot gränsboerna i södra Georgien och Alabama. *Gen. Gaines*

1) "Under mer än ett halft århundrade utgjorde sydstatsmännen det herskande partiet i unionsregeringen; i besittning af stora länderier som de läto odla af slafvar, lefde de i stor välmåga och sågo sig i stånd att förvärfva en finare bildning. De fleste statsmän, som i hemlandet utmärkte sig genom snille och förstånd, i utlandet genom elegant sätt, genom fin belefvenhet, genom ett gentlemanlikt uppförande, förhöjdt genom en af nationel makt och rikedom alstrad sjelfständighet, tillhörde godsegarefamiljer i sydstaterna. För. Staternas utvidgning genom köpet af Louisiana och förvärfvandet af Florida hade kommit Södern till godo och ökat dess makt, men nu höjde sig å nordstaternas sida opposition mot Söderns öfvervigt. Då den europeiska emigrantströmmen företrädesvis vände sig mot Norden, der man lätt kunde förvärfva mindre egendomar, der arbetet var aktadt och ett mångskiftande industrielt lif erbjöd den flitige och skicklige tillfälle till förtjenst, så råkade Södern, der jordegendomens natur och odlingssätt gjorde det svårt för fria nybyggare att nedsätta sig samt den instinktlika afskyn för slafveriväsendet och föraktet för den fattige till arbete hänvisade mannen höll europeen på afstånd, i fara att så småningom blifva öfverflyglad och få sätta till sin öfvervigt. Vid förbundsområdets utvidgande mot vester sökte Södern derföre indraga de nyupprättade staterna i sin lefnadsordning och kulturkrets och framför allt att skaffa större utbredning åt slafverisystemet, som utgjorde hufvudvilkoret och grundvalen för dess existens i hittills gällande former och traditioner."

förmådde icke med sin vid Flintfloden samlade styrka underkufva indianerna i fråga; *gen. Jackson* fick derföre order att tåga emot dem med en större styrka. På eget bevåg kallade han folket i vestra Tennessee till vapen och inbröt i Mars 1818 i seminolernas land, "brände deras byar, förstörde deras åkrar och dödade deras kreatur." Utan att fästa afseende på att fred rådde mellan Förenta Staterna och Spanien inryckte han i spanska Florida och vapentog fästena *St. Marks* och *Pensacola.* Två engelsmän *Arbuthnot* och *Ambrister*, hvilka beskylldes för att hafva eggat indianerna till fiendtligheter, föllo i hans händer, ställdes inför en krigsdomstol och dömdes till döden, hvilken dom kort derpå ändrades till fängelsestraff. Jackson fästade icke afseende vid ändringen, utan lät hänga dem. Två indianhöfdingar tillhörande creekernas stam och en deras profet lockade han ombord å ett skepp, å hvilket han hissat engelsk flagg, och lät, strax han fått dem i sina händer, afrätta dem. En by *Suwanee*, som beboddes hufvudsakligen af rymda slafvar brändes efter det många af innevånarne blifvit på kallblodigt sätt nedskjutna. Jacksons mot all folkrätt stridande handlingar ogillades skarpt icke blott af Englands och Spaniens myndigheter, utan af många medborgare i Förenta Staterna, i synnerhet i nordstaterna; men presidenten och kongressen förklarade att allt sådant klander var oberättigadt 1) och då Jackson återkom från kriget och besökte flera af unionens städer helsades han af ett oändligt jubel och "alla prisade honom för hans bragder."

5. *Förenta Staternas fjerde folkräkning* hölls 1820. Hufvuddelen af *det bebyggda landområdet* hade utvidgats till 562,591 qvadratmil, från hvilket område dock måste dragas 58,074 qvadratmil ödebygder, hvadan nyssnämde hufvudel i verkligheten utgjorde 504,517 qvadratmil, liggande mellan 29° 30′ och 45° 30′ nordlig bredd och mellan 67° och 93° 45′ vestlig längd, De utom hufvuddelens gränser liggande

---

1) Skulle För. Staternas regering hyst samma åsigt om anfall å en fredlig makts område, derest en engelsk general i Canada i fredstid infallit i New York, vapentagit fästen derstädes och låtit hänga amerikanska medborgare på beskyllning att de eggat indianer till anfall å några nybyggen i Canada? Säkerligen icke.

bebyggda trakterna utgjorde 4,200 qvadratmil. Hela det bebyggda området utgjorde således 508,717 qv. mil. *Folkmängden* uppgick till 9,633,822, af hvilka 1,538,022 voro slafvar 1). Folkförökningen under 10 år uppgick sill 33,1 procent eller till 2,418,572 personer och befolkningens täthet var 18.9 på hvarje qvadratmil. Städernas befolkning uppgick till 475,-135 och antalet städer med 8000 innebyggare och deröfver uppgick till 13. Befolkningens centralpunkt låg vid 39° 5′ 7″ nordl. bredd och 78° 33′ vestl. längd eller 16 mil norr om Woodstock, 50 mil från dess läge 1810.

II. Föeenta Staternas yttre politik. 1. *Gränstvisten med England* bilades genom ett fördrag (i Oktober 1818). Den 49 de breddgraden förklarades vara från Skogssjön till Klippbergen gränslinien mellan Englands besittningar i norr och Förenta Staterna i söder. Republikens medborgare tillförsäkrades ånyo rättighet att idka fiske vid Newfoundland och medgåfvos derjemte vissa handelsfriheter.

2. *Floridas "köp."* Den 22 Februari 1819 afslöts mellan *Johan Quincy Adams*, Förenta Staternas statsminister och *Don Onis*, Spaniens fullmäktige, ett fördrag, enligt hvilket *Florida* (59,268 qvadratmil) *skulle afträdas till Förenta Staterna* mot en summa af omkring 5 millioner dollars, med hvilka penningar skulle gäldas amerikaners fordringsanspråk för uppgifna förluster som spanska kryssare dem tillfogat. Det stadgades också att amerikanerna deremot afsade sig alla anspråk på Texas, som de förut förklarat tillhöra det franska Louisiana. Spaniens konung *Ferdinand VII* vägrade emellertid att ratifiera detta fördrag samt hemkallade Don Onis. Men då Förenta Staterna hotade med krig och hvarken England eller Frankrike ville bistå honom i kampen

---

1) *De särskilda staternas och territ:s folkmängd*: *Maine* 298,269, *New Hampshire* 244,022, *Vermont* 235,966, *Massachusetts* 523,159, *Rhode Island* 83,015, *Connecticut* 275,148, *New York* 1,372,111, *New Jersey* 277,426, *Pennsylvanien* 1,047,597, *Delaware* 72,749, *Maryland* 407,350, *Columbiadistr.* 33,039, *Virginien* 1,065,116, *Norra Carolina* 638,829, *Södra Carolina* 502,741, *Georgien* 340,985, *Alabama* 127,901, *Mississippi* 75,448, *Louisiana* 152,923, *Michigan* 8,765, *Ohio* 581,295, *Indiana* 147,-178, *Illinois* 55,162, *Missouri* 66,557, *Kentucky* 564,135, *Tennessee* 422,771, *Arkansas* 14,255. De fria färgades antal uppgick till 233,634.

mot den amerikanska republiken, underskref han fördraget 1820, och de fästen och militärposter, hvilka amerikanerna med våld bemäktigat sig, öfverlemnades till de senare 1821. Ett icke ringa antal plantageegare drefvo strax derefter sina slafhopar in i "det nya landet" och togo i besittning områden, hvilka innehades af seminolerna. Något afseende fästades icke derå, att dessa åkerbruksidkande indianer, voro enligt landets lagar egare af nämda områden. För "slafinstitutionen" måste alla rättsanspråk falla. Makt var rätt; allt, som kunde främja slafverisystemets utbredning, var tillåtligt Ingen torde kunna förneka att "köpet" af Florida var för För. Staterna gagneligt, men från moralisk synpunkt betraktadt låter köpet eller rättare det sätt, på hvilket det afslöts, svårligen försvara sig.

3. *Monroe doktrinen.* Då Södra Amerikas och Mexikos spanska kolonier afkastade moderlandets tunga ok, som de burit i tre sekler, och förklarade sig för sjelfständiga stater samt rustade sig till kamp för sin frihet, skyndade en mängd amerikaner, i synnerhet naturaliserade irländare, att ställa sig under dessa republikers fanor. I kongressen arbetade Clay med ifver på att få deras sjelfständighet erkänd af För. Staterna, hvilket dock icke lyckades förr än i Mars 1822. Påföljande år uttalade presidenten i sitt af statssekreteraren åtminstone delvis författade budskap den s. k. *Monroedoktrinen:* "att de amerikanska kontinenterna icke hädanefter skulle betraktas såsom föremål för framtida kolonisering af några europeiska makter," att det var omöjligt för någon af dem "att utsträcka sitt politiska system till någon del af dessa kontinenter, utan att på samma gång bringa vår fred och lycka i fara." Han framhöll vidare, att hvarje sådant försök till maktutvidgning i en eller annan form borde af För. Staterna ogillas och bekämpas. Denna grundsats eller doktrin har ända till vår tid varit bestämmande för För. Staternas politik.

III. Tidsskedet 1824—1827. 1. *Lafayettes besök.* Den 13 Augusti 1824 ankom *Lafayette* till Förenta Staterna på ett besök och mottogs öfverallt med hedersbevisningar. Han qvardröjde omkring ett år och besökte derunder de 24 staterna samt var närvarande vid grundläggningen af Bunker

Hills monumentet. Då han var färdig att återresa utrustades för hans räkning en ny fregatt, som fick namnet "*Brandywine*," efter det första slag, i hvilket den berömde mannen deltog här i Amerika. Kongressen skänkte honom dessutom 200,000 dollars och ett township land.

2. *Presidentvalen.* Vid presidentvalet 1820 blef Monroe och Tompkins nästan enhälligt återvalda. Vid slutet af deras andra termin uppträdde emellertid icke mindre än *fyra presidentkandidater* nämligen *general Jackson*, som då var För. Staternas senator, *Johan Quincy Adams*, statsministern; *Wilhelm H. Crawford* finansministern och *Henrik Clay*, talmannen i representanthuset. Ingendera af dessa erhöll ett flertal elektoralröster. Det ålåg nu representanthuset att verkställa val, och nämda församling valde till *president Johan Quincy Adams* från Massachusetts och till *vice president Johan Caldwell Calhoun* från Södra Carolina.

3. *Högre embetsmän under Monroes styrelse* (1817 — 1825): *Statsminister:* Johan Q. Adams från Massachusetts utnämd 1817; *finansminister:* Wilhelm H. Crawford från Georgien 1817; *krigsminister:* Johan C Calhoun från Södra Carolina 1817; *minister för sjöärenderna:* B. W. Crowninshield från Massachusetts, Smith Thompson från New York 1818, Samuel L. Southard från New Jersey 1823; "*attorney general*" Wilhelm Wirt från Virginien 1817; *general postmästare:* R J. Meigs från Ohio och Johan McLean från Ohio 1823.— *Talmän i representanthuset:* 15:de kongressen Henrik Clay från Kentucky, 16:de kongressen (1:sta sessionen) H. Clay, (andra sessionen) Johan W. Taylor från New York, 17:de kongressen P. P. Barbour från Virginien, 18:de kongressen H. Clay från Kentucky.

JOHAN QUINCY ADAMS STYRELSE 1).
(1825—1829).

I. STATSSUVERÄNITETSGRUNDSATSEN. 1. *Tvisten rörande creek indianernas land.* Några till creek-stammen hö-

1) *Johan Quincy Adams* — Johan Adams son — var född i Braintree, Massachusetts, den 11 Juli 1766. I sin tidiga ungdom åtföljde han

rande höfdingar hade utan stammens medgifvande ingått ett fördrag med "blekansigtena" och till dem öfverlemnat stora landsträckor i Georgien. Nämde stats lagstiftande församling hade sedan sålt eller bortskänkt till spekulanter och vänner vissa delar af dessa länderier, samt beslöt slutligen att med våld drifva indianerna från deras "fäders land." Den högste domstolen i Washington ogillade detta beslut. Georgiens lagstiftare och domare, af hvilka många väntade för sin egen del vinst af utdrifningen, gillade densamma och sökte genom mutor och politiska intriger genomdrifva sina önskningar. Frågan om de enskilda staternas förhållande till nationalregeringen väcktes till nytt lif och statssuveränitetsgrundsatsens förfäktare förklarade slutligen 1827, att de ämnade trotsa nationalregeringen, derest densamma försökte skydda indianerna i deras rättigheter. Någon allvarsammare brytning uppstod dock icke, ty nationalregeringen lyckades förmå creekerna, att mot erhållande af en stor årlig afgift från nationalskattkammaren flytta till ödebygderna å andra sidan Mississippifloden.

2. *Tullfrågan.* Då engelska fabriksalster började att mer och mer utbjudas i Amerika till lägre pris än amerikanska varor af samma slag, då de obetydliga arbetslönerna i England gjorde det för fabriksherrarne derstädes möjligt att icke blott konkurrera med amerikanerna utan äfven genom

---

sin fader till England och besökte derefter Holland, Frankrike, och Ryssland. Då hans fader utnämdes till minister i England återvände han till Amerika och idkade studier vid Harvard college till 1787, var derefter För. Staternas minister i Nederländerna, Portugal och Preussen, hemkallades af Jefferson, var en tid professor vid Harvard college, valdes till senator 1803, sändes af Madison såsom minister till Ryssland och England, hemkallades af Monroe och utnämdes till statsminister och valdes derpå i Febr. 1825 till För. Stat:s president. Han nödgades under sin embetstid kämpa mot Jacksons och Crawfords demokratiska vänner, hvilka ofta hänsynslöst angrepo hans styrelse. Efter utloppet af sin tjenste termin valdes han 1830 till kongressmedlem, hvilken befattning han innehade till sin död den 23 Februari 1848. Han var en ifrig motståndare till "slafveriinstitutionen," men "slöt sig för öfrigt icke till något visst parti" åtminstone icke för en längre tid. Han var en begåfvad och duglig man. "Med honom," säger en af vår tids historifvare, "upphörde unionens guldålder. De store männen af det nya slägtet voro snarare politiska lycksökare än sanne fosterlandssöner!"

låga priser hota de senares storslöjd med undergång, helst som priserna på alla råvaror och förnödenheter här i landet hade under "spekulations-perioden" efter kriget stigit till en ovanlig höjd, vardt frågan om *skyddstullar* och *frihandel* en af de mest brännande. Protektionisterna segrade utan synnerlig svårighet och *hög tull* lades på ylle-, bomulls- och linneväfnader, siden, jern, bly m. m. År 1816 hade Calhoun från Södra Carolina på det kraftigaste förordat ett *amerikanskt tullsystem*, men då ett sådant 1828 antogs, bekämpade han det på det ifrigaste och häntydde, att nationalregeringens tullagar icke kunde inom de särskilda staterna tillämpas, med mindre dessa gåfvo sitt bifall dertill. De norre och mellersta staterna, hvarest de flesta af landets fabriker lågo, gynnade skyddstullar; de södra staterna, inom hvilkas gränser få eller inga fabriker funnos, gynnade deremot frihandel. Tullfrågan har sedan denna tid varit "ett tvistefrö i den amerikanska politiken."

II. Nytt politiskt parti; landets inre utveckling m. m. 1. *Nytt politiskt parti.* Från England hade *frimuriet* öfverflyttats till Amerika omkring år 1730 och en mängd s. k. "loger" hade här upprättats. En af detta hemliga sällskaps i vestra New York bosatte medlemmar *Wilhelm Morgan*, som hotat att utgifva ett arbete, i hvilket "ordens hemligheter" skulle uppenbaras, bortfördes i September 1826 från sitt hem till Lewiston och derifrån till Niagara, hvarest han, enligt allmänt antagande mördades. Den lagstiftande församlingen i New York tillsatte ett utskott att undersöka saken och detsamma bekräftade i sin afgifna rapport folkets misstanka 1). Följden häraf vardt bildande af ett parti, hvars mål var undertryckande och utrotande af alla hemliga sällskap, hvilka ansågos "farliga för landets frihet och samhällets väl." Detta parti, de s. k. "anti-masons" utöfvade ett stort politiskt inflytande under loppet af flera år.

---

1) Frimurarne påstå, att nämda beskyllning var fullkomligt ogrundad och att berättelserna om Morgans mord äro mindre tillförliga. Än i dag misstänkas dock frimurarne af många för nämda mord och än i dag finnas här i landet föreningar och kyrkosamfund, hvilka anse det såsom en pligt att motarbeta alla hemliga edsvurna sällskaper. Den svensk-lutherska Augustanasynoden är, såsom bekant, ett af dessa samfund.

2. *Landets inre utveckling.* God tid var rådande under nästan hela Adams styrelse. *Nationalskulden* förminskades hastigt, *industrien* uppblomstrade. Den *förste jernvägen* i För. Staterna (vid Quincy, Massachusetts) fullbordades 1827; *Eriekanalen* öppnades för den allmänna trafiken 1825. Stora ödebygder i Western förvandlades till odlade landsträckor. "The era of good feeling" hade dock tilländalupit, de häftigaste partistrider började, under hvilka "hat och bitterhet beherskade allas sinnen och hjertan."

3 *Presidentvalet.* Den valkampanj som föregick presidentvalet utmärkte sig isynnerhet för lidelsefull häftighet. Johan Quincy Adams, federalisternas kandidat, besegrades och till *president* valdes gen. *Anders Jackson* från Tennessee och till *vice president Johan C. Calhoun* från Södra Carolina 1).

4. *Högre embetsmän under J. Q Adams styrelse: Statsminister:* Henrik Clay från Kentucky 1825; *finansminister:* R. Rush från Pennsylvanien 1825; *krigsministrar:* Jakob Barbour från Virginien 1825, Peter B. Porter från New York 1828; *minister för sjöärenderna:* Samuel L. Southard från New Jersey; "*attorney-general:*" W. Wirt från Virginien; *generalpostmästare:* Johan McLean från Ohio. — *Talmän i representanthuset:* 19:de kongressen Johan W. Taylor från New York. 20:de kongressen Anders Stevenson från Virginien.

JACKSONS STYRELSE. 2)
(Första terminen 1829—1833; andra terminen 1833—1837).

I. Första president-terminen 1829—1833 1. "*Bytet tillhör segraren.*" And. Jackson hade vid flerfaldiga tillfällen före valet ådagalagt att han var en demokratisk despot. Hans första regeringshandling bar också derom vittne. Han

---

1) A Jackson erhöll 647,231 röster och 178 elektoralröster, J. Q. Adams 509,097 röster och 73 elektoralröster.

2) *And. Jackson* var född i Norra Carolina den 15 Mars 1767 och dog i Nashville, Tennessee, den 8 Juni 1845, Hans lefnadsöden före 1829 äro i det föregående meddelade.

hade knappt tillträdt sitt embete förr än han *afskedade en mängd embetsmän* för ingen annan orsaks skull än att de icke tillhörde hans parti. Under 40 föregående år hade endast 64 af landets högre embetsmän blifvit afskedade, men under första året af Jacksons styrelse afskedades öfver 700 och deras embeten skänktes såsom *belöning* till politiska vänner för tjenster, som de under "valkampanjen" bevisat det demokratiska partiet. Det förderfliga *civiltjenstesystem*, som sedermera ofta öfverklagats, men ännu icke i grund reformerats, utbildades mer och mer. Politiska lycksökare hade slutligen bättre utsigt till framgång å "embetsmannabanan" än pligttrogna embets- och tjenstemän, hvilka icke uppträdde såsom politiska "ledare" Embetena betraktades såsom ett "byte," till hvilket det besegrade partiet icke egde några anspråk och hufvudmålet för många af de till embetsmän utnämde lycksökarnes sträfvan blef, att under den korta tjenstetiden med rätt och orätt skrapa ihop en så stor förmögenhet som möjligt, att de, då motpartiet segrade, måtte ega "en betryggad framtid." Beroende af presidentens och det herskande partiets "goda vilja och behag" blef embetsmannakåren småningom ett redskap i de förres händer för främjande af sjelfviska syften, och var någon embetsman sjelfständig nog att med ord eller handling ogilla en dylik "partipolitik," var han i fara att förlora sitt embete, äfven om han med den yttersta samvetsgrannhet skötte detsamma!

2. *Den yttre politiken.* Det lyckades Jackson utan synnerlig svårighet att af flera utländska makter af andra ordningen (Danmark, Neapel, Portugal och Spanien) utkräfva ersättning för förluster, som under Napoleons krig tillfogats den *amerikanska handeln och sjöfarten.* Han framkom derefter med gamla fordringsanspråk äfven mot Frankrike och uppväckte derigenom stor förbittring hos fransmännen, hvilka vägrade att bevilja den af honom fordrade summan 5 millioner dollars. Presidenten utfärdade då en proklamation, i hvilken han föreslog, att franska fartyg skulle uppbringas och deras last tagas i beslag till dess den äskade summan betaldes. Den amerikanske ministern fick order att lemna Paris och ett krig hotade att utbryta. Genom Englands bemedling förhindra-

des fredsbrott och Frankrike utbetalte slutligen (1835) till För. Staterna omkring 4 millioner dollars. Att presidenten genom sitt kraftfulla uppträdande lyckats utpressa "skadeersättning" af europeiska makter smickrade amerikanernas nationalstolthet och förstärkte det demokratiska partiets "makt och anseende hos folket."

3 *Förenta Staternas femte folkräkning* hölls 1830. Hufvuddelen af *det bebyggda landområdet* hade utvidgats till 725,406 qvadratmil, från hvilket område dock måste dragas icke mindre än 97,389 qvadratmil inom gränserna liggande ödebygder, hvadan den ofvannämde hufvuddelen rätteligen utgjorde 628,017 qvadratmil, liggande mellan 29° 15' vestlig och 46° 15′ nordlig bredd och mellan 67° och 95° vestlig längd. De bebyggda trakterna utom hufvuddelens gränser utgjorde 4,700 qv. mil och hela det bebyggda landområdet följaktligen 632,717 qvadratmil. *Folkmängden* uppgick till 12,866,000 af hvilka 2,009,043 voro slafvar 1). Folkförökningen under 10 år uppgick till 33 5 procent eller till 3,207,-567 personer, och befolkningens täthet var 20.3 på hvarje qvadratmil. Städernas befolkning uppgick till 864,509 och antalet städer med 8000 innebyggare och derutöfver uppgick till 26. Befolkningens centralpunkt låg vid 38° 57′ 9″ nordlig bredd och 79° 16′ 9″ vestlig längd eller 19 mil vestsydvest om Moorefield, 39 mil från dess läge 1820.

3. *Cherokeernas flyttning till det nybildade Indianterritoriet.* Under nästan hela Jacksons styrelse lågo staten Georgiens lagstiftare och *cherokeerna* i tvist med hvarandra. Nämda indianstam, som räknade 15,000 själar, egde fasta boningsplatser, en republikansk styrelse, kyrkor och skolor, i hvilka sistnämda öfver 500 barn åtnjöto undervisning. För att

---

1) *De särskilda staternas och territ:s folkmängd: Maine* 399,455, *New Hampshire* 269,328, *Vermont* 280,652, *Massachusetts* 610,408, *Rhode Island* 97,199, *Connecticut* 297,675, *New York* 1,918,608, *New Jersey* 320,823, *Pennsylvanien* 1,348,233, *Delaware* 76,748, *Maryland* 447,040, *Columbiadist.* 39,834, *Virginien* 1,211,405, *Norra Carolina* 737,987, *Södra Carolina* 581,185, *Georgien* 516,823, *Florida* 34,730, *Alabama* 309,527, *Mississippi* 136,621, *Louisiana* 215,739, *"Michigan"* 31,639, *Ohio* 937,903, *Indiana* 343,031, *Illinois* 157,445, *Missouri* 140,455, *Kentucky* 687,917, *Tennessee* 681,904, *"Arkansas"* 30,388. Antalet fria färgade uppgick till 319,599.

komma i besittning af dessa indianers egendom antog Georgiens lagstiftande församling lagar, som "utplånade cherokeernas republik" och lade densamme under statens jurisdiktion. Indianerna begärde då skydd af nationalregeringen, åberopande de fördrag, som blifvit med densamma ingångna. För. Staternas högsta domstol förklarade derpå, att de af Georgiens lagstiftande församling antagna lagarne voro af noll och intet värde, men presidenten och den demokratiska kongressen stälde sig på statens sida och förklarade i rak strid mot den högsta domstolens utslag, att indianerna borde flyttas från det land de uppodlat och detsamma öfverlemnas till staten för att sedan såsom "byte" delas mellan politiska ledare och vinningslystna landspekulanter. År 1834 bildades det s. k. *Indianterritoriet* och regeringen försökte derefter att förmå cherokeerna att flytta till detsamma. I början vägrade indianerna att lyssna till ett dylikt förslag, men de lofvade slutligen att mot en ersättning af omkring 5 millioner dollars afträda sitt land och begifva sig till det för dem utsedda landet. Hinder kommo emellertid i vägen att flyttningen icke kunde företagas. Slutligen fick *gen. Scott* order att med våld, om så var af nöden, drifva dem från deras egendom (1837). Genom en "rättvis och försonlig politik" lyckades nämde general utplåna mycket af den bitterhet och rättvisa harm,som presidentens och kongressens rättsvidriga,hänsynslösa "kontraktsbrott" väckt hos indianerna; och dessa öfvertalades ändtligen att lemna sin egendom och flytta till "landet vid Arkansasfloden," hvilken flyttning kort derefter verkstäldes.

5. *Black Hawk kriget.* Om våren 1832 utbröt krig med *sackerna*, *foxerna* och andra indianstammar i *Illinois* och *Wisconsin.* Dessa hade 25 år förut sålt sitt land till För. Staterna, men fortforo att vistas å detsamma. Då invandringsströmmen slutligen nådde deras bördiga prairier vägrade de att till "blekansigtena afträda sina fäders grafvar" och påstodo, att det omnämda köpet var ett "svekets och bedrägeriets verk." Guvernör *Reynolds* stälde sig då i spetsen för milistrupperna och lyckades förmå indianerna att ingå ett nytt fördrag och flytta till andra stranden af Mississippifloden. Men sackernas höfding *Black Hawk* (Den svarte Falken)

kunde icke förmås till fred; han kallade sina krigare till vapen och sökte förbund med foxerna och andra stammar samt öfvergick i Maj Mississippifloden och tågade längs Rockfloden till "sina fäders jagtmarker." Många af nybyggarne flydde då från sina hem; en del af dem, som stannade qvar, mördades och skalperades. Illinois guvernör utkallade milistrupperna ånyo och nationalregeringen sände reguliera trupper nybyggarne till undsättning 1). Flera skärmytslingar egde rum och utföllo dessa än till amerikanernas än till indianernas fördel. De högste befälhafvarne i kriget voro generalerna *Atkinson* och *Scott*. Den sistnämde gick med sina trupper (omkring 1000 man) ombord å ångare i Buffalo och afseglade till Fort Dearborn (Chicago). Under färden utbröt å fartygen en här i landet förut okänd sjukdom, *den asiatiska koleran*, hvilken den 9 Juni samma år kommit till Quebec i Canada och derifrån utbredt sig längs Lawrencefloden, Champlainsjön och Hudsonfloden samt den 26 i nyssnämda månad visat sig i New York. Då Scott kom till Fort Dearborn i början af Juli anstälde denna farsot stora härjningar bland hans tupper. Af 500 från Fort Monroe medförda soldater afledo 420. Först efter 3 veckors förlopp kunde gen. Scott uppbryta och med sin sammansmälta styrka tåga mot Rock Island. General Atkinson hade emellertid lyckats att i flera slag besegra indianerna. I den sista striden, som utkämpades den 2 Augusti, blef Black Hawk och hans son tillfängatagna. Den stolte höfdingen hölls en tid i fängsligt förvar, men återfick efter en tid friheten, sedan han fått göra en rundresa till republikens folkrikaste städer och landsdelar och derunder lärt sig inse huru svag indianernas makt var jemförd med amerikanernas. Han begaf sig derpå till sin stam i Iowa, hvarest han afled 1838.

3. *Statssuveränitetsgrundsatsen; Södra Carolinas "ogiltighetsförklaring" (Ordinance of nullification).* Under vintern 1829—1830 väcktes *statssuveränitetsfrågan* till nytt lif i

1) Bland de förstnämde var en kapten *Abraham Lincoln,* som sedermera blef För. Stat:s president; bland de sistnämde en löjtnant *Jefferson Davis,* sedermera sydstatsförbundets president.

kongressen. *Daniel Webster*, senator från Massachusets, och *Robert Y. Hayne* från Södra Carolina voro de mest framstående kämparne i den minnesvärda debatten. Haynes förfäktade statssuveränitets- eller måhända rättare "state rights"-grundsatsen, att hvarje stat egde rätt att sjelf bestämma i huru vidsträckt mån den var pligtig att åtlyda Förenta Staternas lagar. Webster förfäktade deremot — isynnerhet i ett af sina berömda tal — Förenta Staternas suveränitet och visade att högsta domstolen var den myndighet, som det tillkom att afgöra tvister mellan nationalregeringen och de olika staterna. — Den närmaste anledningen, hvilken bragte denna fråga på dagordningen var 1828 års *tulltaxa*, hvilken på det skarpaste ogillades af frihandlarne i sydstaterna, isynnsrhet i Södra Carolina, Georgien och Virginien. En *ny tulltaxa* antogs 1832, men äfven densamma ogillades af sydstaterna. *C. Calhoun* nedlade sitt embete 1) och började i senaten kämpa för de åsigter, hvilka gjorde sig gällande i sydstaterna. Han förklarade, att konstitutionen var ett kontrakt mellan olika parter (stater), hvilka icke erkände någon gemensam skiljedomare och hvilka derföre egde rätt att sjelfva bestämma i huru vidsträckt mån den kontraktsmessiga öfverenskommelsen skulle vara bindande, när kontraktet skulle upphöra att vara gällande o. s. v. Hade det gält tolkning af de före konstitutionens antagande gällande konfederationsartiklarne, då kunde en dylik förklaring ansetts i viss mån berättigad, nu var den deremot oberättigad. Den möttes också af ett bestämdt ogillande af alla unionens vänner, men vann icke ringa genklang i sydstaterna. Då kongressen icke lyssnade till Södra Carolinas yrkanden, höllo nämde stats lagstiftare, bland hvilka Calhoun var den förnämste ledaren, ett *statskonvent*, vid hvilket de den 24 November 1832 antogo en s. k. "*ogiltighetsförklaring*" (Ordinance of nullification). I densamma förklarades, att att Förenta Staternas tullagar voro ogiltiga inom statens gränser och att, derest nationalregeringen skulle våga att med vapenmakt genomdrifva deras tillämpning, skulle Södra Carolina

---

1) Calhoun var, såsom bekant, För. Staternas vice president.

utgå ur uninonen 1). Milistrupperna inkallades och andra rustningar företogos för krig mot nationalregeringen, derest densamma icke skulle vilja bifalla de fordringar nämda stat framstält. President Jackson utfärdade då en den 10 December samma år dagtecknad *proklamation*, i hvilken han varnade Södra Carolinas "nullifiers" för följderna af det steg de tagit och förklarade bl. a, att För. Staternas lagar skulle upprätthållas och tillämpas i deras stat lika så väl som i de öfrige staterna. För att gifva eftertryck åt sina ord sände han *general Scott* med en truppstyrka till Charleston; och ett *inbördes krig* hotade nu att utbryta. För att förekomma en sådan olycka inlemnade *Henrik Clay* till kongressen ett *tull-kompromiss förslag*, hvilket antogs den 12 Februari 1833. I detsamma föreskrefs, att tullen skulle småningom nedsättas under loppet af tio år. Inga varor skulle efter den tiden beläggas med tull öfverstigande 20 procent. Södra Carolinas lagstiftande församling förklarade sig tillfreds med denna kompromiss, men framhöll fortfarande, att staten egde rätt att, när den så för godt fann, utgå ur unionen.

7. *Jacksons finanspolitik.* Jackson var en motståndare till *bevillningar* af medel från nationalskattkammaren för främjande af allmänna arbeten (internal improvements) inom de särskilda staterna, men han var äfven en afgjord motståndare till *Förenta Staternas bank.* Redan i sitt första årsbudskap förklarade han, att upprätthållandet af en dylik institution var stridande mot konstitutionen. Det oaktadt beslöt kongressen 1832 att förnya bankens oktroj, men presidenten belade kongressens beslut med sitt veto och banken upphörde snart att vara en För. Staternas "institution." Endast denna banks sedlar hade varit gångbara i hela landet och den hade utöfvat en icke obetydlig kontroll öfver de olika staternas banker, hvilkas sedlar voro gångbart mynt endast i de stater, inom hvilka de utfärdats. För att blifva fria från nämda kontroll och få tillfälle att utfärda en mängd *papperspenningar*, utan motsvarande valuta i klingande mynt, försökte stats-

1) Lagen i fråga skulle träda i kraft och verkan den 1 Februari 1833, men före denna dag beslutades å ett möte i Charleston, att lagens tillämpning skulle uppskjutas.

bankerna och den del af tidningspressen, som stod i mer eller mindre beroende af desamma, att störta Förenta Staternas bank, hvilken skildrades såsom penning-aristokratiens bollverk och såsom en källa till korruption. Presidenten och det demokratiska partiet stälde sig obetingadt på statsbankernas sida; och de "finansexperimenter" togo sin början, hvilka slutade på ett sätt, som ingalunda motsvarade partiets förhoppningar.

II. ANDRA PRESIDENTTERMINEN (1833—1837). 1. *Presidentvalet; "finansexperimenter."* Vid presidentvalet 1832 återvaldes *And. Jackson* till *president* och *Martin Van Buren* från New York valdes till vicepresident. Icke mindre än 4 presidentkandidater erhöllo vid detta val ett större eller mindre antal elektoralröster: And. Jackson (demokrat) 219, Henrik Clay (nat. republikan) 49, Johan Floyd (whig) 11 och Wilhelm Wirt (whig) 7. Af medborgarerösterna erhöll Jackson 687,502 och Clay 530,189.

Jackson, som ansåg att folket genom valet uttryckt gillande af hans s k "finansexperimenter," *uttog om hösten* 1833 *nationalregeringens i Förenta Staternas bank deponerade penningar, omkring* 10 *millioner dollars, och insatte desamma i statsbankerna.* Detta presidentens åtgörande klandrades bittert 1) Calhoun, Clay, Webster m. fl. senatorer genomdrefvo i senaten antagandet af en resolution, i hvilken presidentens våldsamma ingripande i landets finansväsen, ogillades 2). Banken i fråga såg sig af omständigheterna nödsakad att *uppsäga sina lån och indrifva sina fordringar.* Följden deraf blef *penningbrist* i stad och på land. Demokraterna framhöllo att denna brist ådagalade, hvilken makt banken egde och huru nödigt det var, att densamma bröts. Bankens fordringar, sade de, hade utkräfts så plötsligt, endast i afsigt att uppreta folket mot presidenten och det demokratiska partiet.

Statsbankerna, hvilkas rörelsekapital blifvit förstärkt, med "nationalregeringens inkomster," sågo sig snart i stånd att

---

1) Jacksons motståndare påstodo, att hans krig mot banken "fördes endast af hämdbegär, derföre att bankens tjenstemän motarbetat hans val.

2) Denna resolution blef 1837 återkallad med 24 röster mot 19.

utlåna större och mindre summor. *Landet öfversvämmades af pappersmynt*, och ju mera pappersmynt som utsläpptes i den allmänna rörelsen, desto högre stego priserna. En spekulationsfeber grep landets befolkning. Ung och gammal försökte genom vågsamma affärsföretag förvärfva sig stora rikedomar utan synnerlig möda och arbete. Man lånade stora summor, för hvilka köptes tomter i städerna och land i de vestra staterna — isynnerhet i Indiana och Michigan — och man utbetalade millioner för kanalers och vägars byggande och för andra dylika arbeten, hvilka icke kunde i den närmaste framtiden afkasta ränta å kapitalet 1). Det rådde "god tid" i landet; ett stort antal af medborgarena lefde öfver sina tillgångar, de fleste prisade demokratpartiets visa finanspolitik, endast få insågo, att välståndet var blott skenbart, liknande en vacker såpbubbla, färdig att brista vid första storm, som gick öfver landet.

Bland dessa få synes Jackson hafva varit en. Då han märkte hvarthän hans "experiment" ledt, utfärdade han sitt ryktbara *specie-cirkulär* (1836). I detsamma stadgades, att allt land, som köptes af nationalregeringen skulle betalas med *klingande mynt*. Kongressen antog derjemte en lag, att *regeringens kassabehållning* (the surplus revenue), utom en reserv af 5 millioner dollars, *skulle dragas från statsbankerna och fördelas mellan de olika staterna;* och uppgingo nämda medel till en summa af 28 millioner dollars. Genom dessa nya "experimenter" kommo statsbankerna i nästan samma ställning

1) Det spekulationsvansinne, som grep hela landet, skildras af en tysk författare sålunda: "Die guten, alten Strassen ehrenhafter Industrie überwuchsen mit Gras, und Vermögen wurden mit wahrer Dampfkraft im Sturm und Flug gewonnen. Besonders speculirte man auf Baustellen. Die alten Städte dehnte man auf dem Papiere zu einem Umfang aus, welchen sie in Jahrhunderten nicht erreichen werden, und neue wurden aufgezeichnet, wo noch Wasser strömte oder steinige Berge standen. Dennoch zeichnete man sie sorgfältig aus, legte — auf den Karten versteht sich — Strassen und öffentliche Plätze an, und kaufte und verkaufte in unbegreiflicher Verblendung. Ein Vermögen wurde solcher Art nicht selten in einer Stunde und durch einen einzigen Verkauf gewonnen oder aufs Spiel gesetzt, und es lässt sich denken, dass solch krankhaftes Drängen der Geschäfte endlich eine Krisis herbeiführen musste." (E. Schmidt).

som För Staternas bank få år förut befunnit sig. De nödgades indrifva sina fordringar, och de, som egde osäkra sådana, hotades med konkurs. Det började snart att blifva "ondt om pengar" i landet och den af skarpsynta män väntade stormen, som synbarligen var nära, hotade att i hvad ögonblick som helst omkullstörta de stolta byggnader, hvilka blifvit på lös grund uppbyggda under de år svindlande spekulationer hört till ordningen för dagen.

2. *Krig mot seminolerna.* I slutet af 1835 utbröt ett krig mot *seminolerna* i Florida, hvilka först efter 7 års kamp blefvo underkufvade. Anledningen till kriget var nationalregeringens försök att i öfverensstämmelse med ett fördrag, som blifvit undertecknadt af några bland seminolernas höfdingar, flytta nämda stam till landet vester om Mississippifloden. Indianerna i allmänhet ogillade det utan deras vetskap afslutna fördraget och åberopade sig på ett år 1823 med amerikanerna ingånget fördrag, enligt hvilket de förstnämde skulle under en tid af 20 år bebo äfven de landsträckor, som de afträdt till "blekansigtena." Å dessa invändningar fästade regeringen emellertid icke något afseende. *General W. Thompson* sändes såsom regeringens agent till Florida med order att sammandraga trupper för att med våld, om så var af nöden, drifva indianerna från deras land. *General Clich*, som låg med en truppstyrka i Fort Drane, väckte förslag, att indianerna skulle lemnas i ostörd besittning af landet till nästa vår och försök under tiden göras att förmå dem att fredligt utvandra hvilka försök skulle utan tvifvel krönas med framgång. Jackson var dock icke villig att lyssna till ett dylikt förslag. Indianerna skulle genast begifva sig till det land regeringen för dem utsett, om de vägrade att hörsamma regeringens bud, skulle de med vapenmakt tvingas till lydnad. Den 3 Juni 1834 höll general Thompson ett möte med indianerna för att förmå dem att "foga sig efter den store fadrens vilja," men härtill var den vise och tappre *Osceola*, seminolernas mest framstående höfding, ingalunda villig 1). Thompson lät då gripa honom, slå

---

1) *Osceola* var en halfblodsindian. Hans fader var engelsman, hans moder en indianska.

honom i bojor och höll honom i fängelse i Fort King en veckas tid. Han visade sig derefter villig att upphöra med sitt motstånd, han undertecknade det framför honom lagda fördragsdokumentet och stäldes åter på fri fot. Lågande af hämdbegär skyndade han till sina krigare och ansåg sig ingalunda bunden af de löften, som honom med våld aftvingats. En höfding Mathla hvilken undertecknat det af amerikanerna åberopade fördraget, mördades och några hundra seminoler, hvilka icke önskade deltaga i kriget, flydde till det amerikanska fästet Fort Brooke. *General Clinch* i Fort Drane utnämdes derpå till högste befälhafvaren öfver de i Florida förlagda trupperna och *major Dade* sändes med 117 man från Fort Brooke till Clinchs undsättning. Nämda styrka blef emellertid öfverfallen och slagen af indianerna nära *Wahoo Swamp* den 28 December 1835. Alla amerikanerna — utom 4 — stupade eller pinades till döds, efter det de blifvit tillfångatagna. Samma dag som slaget vid Wahoo Swamp utkämpades öfverföll Osceola och några af hans krigare indianagenten *gen. Thompson* nära *Fort King.* I sina truppers åsyn blef Thompson dödad och skalperad, derföre att han "låtit belägga seminolernas stolte höfding med nesliga bojor." 5 andra amerikaner delade Thompsons öde Kort efter nämda tilldragelser utryckte general Clinch från *Fort Drane* samt framtågade söder ut. Den 30 December sammandrabbade han vid *Withlacoochee-floden* med 600 af Osceolas krigare och nödgade desamma till återtåg. Flera skärmytslingar egde derefter rum, men intet afgörande slag utkämpades. I Februari och Mars 1836 kämpade Osceola i spetsen för 1100 krigare mot *general Gaines* Den vigtigaste striden stod vid ofvannämda flod den 29 Feb. — I Maj samma år ingingo ett större antal *creeker* i förbund med seminolerna. Indianhärjningar förekommo härefter icke blott i Florida, utan äfven i Georgien och Alabama. Tusentals hvita nybyggare, hvilka inkräktat på indianernas område, nödgades fly. Gen. *Winfield Scott* utnämdes då till högste befälhafvare. Han inryckte i *creekernas land*, lyckades i flera träffningar besegra indianerna derstädes och sände flera tusen af dem till "landet å andra sidan Mississippifloden." Seminolerna fortsatte likväl striden och deras tappre och kloke

höfding ledde dem mången gång till seger. Emellertid blef han i Oktober 1837 på ett *trolöst sätt gripen* af amerikanerna, då han under parlamentärflagg kom till *general Josephs* läger nära St Augustine; och han inspärrades derefter såsom fånge i Fort Moultrie, hvarest han afled den 31 Januari 1838.

Med Osceolas tillfångatagande slutade icke kriget. Indianerna förde det med större förbittring än någonsin och amerikanerna å sin sida visade "hvarken nåd eller barmhertighet mot rödskinnen, hvilka jagades med blodhundar liksom vilda djur" År 1838 — då Van Buren var För. Stat:s president — utnämdes öfverste *Z. Taylor* (sedermera För. Stat:s president) till högste befälhafvare i Florida och det lyckades honom att i flera träffningar besegra den hatade fienden, hvilken småningom drefs till de s. k. "everglades," mossar och moras i södra Florida Här — nära *Okechobee-sjön* utkämpades den 25 December 1838 en skarp strid, i hvilken amerikanerna förlorade 139 manoch indianerna ledo en mycket större förlust. De sistnämde nödgades slutligen draga sig tillbaka. Påföljande år afslöts ett nytt fördrag med seminolerna, men först 1842 vardt freden fullkomligt återstäld. Utom de här ofvan omnämde amerikanske befälhafvarne utmärkte sig i detta krig öfverste *Worth* samt löjtnanterna *Robert Anderson*, *J. E. Johnston* och *Georg H. Thomas*. "Hvarje under detta krig dödad indian — man, qvinna eller barn — hade kostat För. Staterna 10,000 dollars."

6. *Nya staters upptagande i unionen.* År 1836 upptogs *Arkansas* (52,198 qvadratmil) såsom stat i unionen. Dess första varaktiga nybygge *Arkansas Post* grundades af fransmän 1685. Arkansas var en del af Louisiana till 1812, förenades då med Missouri-territoriet och vardt 1819 ett eget territorium, hvilket inom sina gränser innefattade icke blott den närvarande staten, utan äfven en del af nuvarande Indianterritoriet. Statens första grundlag skänkte rösträtt till dem, hvilka vistats 6 månader i staten; slaflagarne voro här mildare än i andra slafstater. Namnet Arkansas härledes från en numera utdöd indianstam.— År 1837 npptogs *Michigan* (56,451 qvadratmil) i unionen. Statens första varaktiga nybygge *Detroit* grundades af fransmän 1701. Michigan till-

hörde först Nordvestra territoriet, derefter Indiana-territoriet och vardt slutligen 1805 ett eget territorium, hvilket inom sina gränser innefattade ett betydligt större område än den nuvarande staten. Namnet Michigan är ett indianskt ord, som betyder "Den stora sjön."

7 *Andra märkliga händelser.* Under Jacksons styrelse ödelades mycken egendom genom två stora *eldsvådor* den ena i *New York*, den andra i *Washington*. Genom den förstnämda, som timade den 16 December 1835, förstördes öfver 600 af färshus och egendom värderad till 18 millioner dollars; genom den sistnämda, som timade den 15 December 1836, förstördes nationalregeringens patentkontor med 7000 modeller och 10,000 ritningar. — Å *dödslistan* under tiden 1831—1837 finna vi bl. a. följande ryktbare amerikaner: *Monroe* (död 4 Juli 1831); *C. Carroll från Carrollton*, hvilken afled 1832 i den höga åldern af 96 år, *P. Freneau* ("frihetskrigets skald"), hvilken afled sistnämde år i en ålder af 80 år, *Johan Randolph* från Roanoke, Va., ("en af Pocahontas ättlingar") död den 24 Maj 1833, högste domaren *J. Marshall* död 1835 och förre presidenten *Jakob Madison* död 1836 — Det förtjenar också här antecknas, att *den siste svenske lutherske presten i Delaware dr. N. Collin* afled i Wicaco den 7 Oktober 1831, hvarefter 3 de forna svensk-lutherska församlingarne redan den 5 December samma år valde till kyrkoherde en *episkopalprest dr. J. C. Clay.* (Församlingen i Kristina hade redan 1792 fått en episkopal till lärare). *Skandinaviska invandrare* ankommo under detta tidsskede talrikare än under de närmast föregående. Visserligen voro dessa "banbrytare" få i jemförelse med de skaror, som i våra dagar landstiga å Amerikas stränder, de voro dock många i jemförelse med de få skandinaviska sjömän och handtverkare, hvilka under föregående årtionden kommit till landet och om hvilka man känner litet eller intet. — De första *norska nybyggena* började under denna tid uppstå i de vestra staterna, Illinois, Indiana och Wisconsin 1)

---

1) *Svenskarne,* som ankommo under denna tid, voro till antalet färre än *norrmännen.* Af de förre kommo endast enskilda personer (t. ex. methodistpresten *O. G. Hedström,* som hitkom 1821), af de senare

8. *De politiska partierna och presidentvalet.* Under Jacksons styrelse "blefvo gränslinierna mellan de politiska partierna skarpt uppdragna." De medborgare, hvilka gillade regeringens åtgärder och voro motståndare till Förenta Staternas bank och protektionismen, kallades *demokrater;* de medborgare, hvilka hyste alldeles motsatta åsigter, kallades *whigs.* — Vid *presidentvalet* 1836 uppträdde såsom kandidater, en demokrat Martin Van Buren och 4 whigs: W. H. Harrison, H. L. White, Daniel Webster och W. P. Mangam. Van Buren erhöll 761,549 medborgareröster, de öfrige kandidaterna tillsammantagna 736,656. Af elektoralrösterna erhöll Van Buren 170, Harrison 73, White 26, Webster 14, Mangam 11. *Martin Van Buren* från New York valdes sålunda till *president*, hvarefter senaten (enligt 12:te tillägget till konstitutionen) valde *R. M. Johnson* från Kentucky till *vice president.*

9. *Högre embetsmän under Jacksons styrelse: Statsministrar:* Martin Van Buren från New York 1829, Edvard Livingston från Louisiana 1831, L. McLane från Delaware 1833 och J. Forsyth från Georgien 1834; *finansministrar:* S. D. Ingham från Pennsylvanien 1829, L. McLane från Delaware 1831, W. J Duane från Pennsylvanien 1833, R. B. Taney från Maryland 1833 (Förkastad af senaten), L. Woodbury från New Hampshire 1834; *krigsministrar:* J. H. Eaton från Tennessee 1829, L. Cass från Ohio 1834; *ministrar för sjöärenderna:* J. Branch från Norra Carolina 1829, L. Woodbury från New Hampshire 1831, M. Dickerson från New Jersey 1834; *"attorneys-general":* J. M. Berrien från Georgien 1829, R. B. Taney från Maryland 1831, B. F. Butler från New York 1834; *generalpostmästare:* W. T. Barry

---

kommo också till en början enskilda personer (t. ex. *Knud Eie* och *Kleng Pedersen Hesthammer* 1821), men sedermera hela sällskap. Med slupen "Restauration" ankom i Oktober 1825 ett halft hundrade qväkare från Stavanger, hvilka bosatte sig i Rochester, i New York, hvarifrån de flyttade 1835 till Lasalle co. Illinois, hvarest de vid Foxfloden anlade ett nybygge. År 1836 utvandrade omkr. 150 personer från Stavanger och året derpå 84 från Bergen. Dessa sistnämda för hvilka *Ole Ryning* stod i spetsen, anlade ett nybygge vid Beaver Creek, Indiana. 1839 anlades det första norska nybygget i Wisconsin i Racine co.

från Kentucky 1826, A. Kendall från Kentucky 1835, (Generalpostmästaren har sedan 1829 varit medlem af kabinettet). *Talmän i representanthuset:* 21:ste, 22:dre och 25 te kongressen A. Stevenson från Virginien (Vid 23:dje kongressens 2:dra session J. Bell från Tennessee), 24:de kongressen Jakob K. Polk från Tennessee.

VAN BURENS STYRELSE 1).
(1837—1841).

I. Republikens inre ställning. 1. *Krisen.* Knappt hade Van Buren hunnit inträda i embetet förr än landet hemsöktes af en *penningkris*, som "hotade hela statsförbundet med bankrutt." Jacksons finanspolitik bar nu frukt. I landet funnos 677 statsbanker jemte 146 "filialbanker." Dessa, som utfärdat en massa pappersmynt, *förmådde icke inlösa detsamma* med guld eller silfver. Den ena handelsfirman efter den andra nödgades göra *konkurs.* I New York uppgingo konkurserna snart till 100 millioner dollars, i New Orleans stego de på två dagar till 27 millioner samma mynt. Statsbankernas sedlar sjönko i värde med hvarje dag. Många affärsmän blefvo utan något sitt eget åtgörande utfattiga på en dag, oaktadt de icke ledo brist på pengar. *All kredit var i grund förstörd;* utestående fordringar kunde icke indrifvas. *Landtbrukarne* hade under den "goda tiden" köpt på kredit och för ett högt pris stora "egendomar," för hvilkas afkastning de icke kunde — då priserna nu sjönko — erhålla penningar till intresset å köpesumman. *Handtverkarne* och *fabriksarbetarne* voro snart utan sysselsättning eller nödgades i bästa fall arbeta

---

1) *Martin Van Buren* föddes i Kinderhook, Columbia co. New York, den 5 December 1782, blef i sin tidiga ungdom advokat, valdes till statssenator 1812, till För. Stat:s senator 1821, till guvernör i New York 1828, blef statsminister 1829 och För. Stat:s president 1837. Penningkrisen och förslaget att upprätta en skattkammare förstörde hans popularitet. Han blef besegrad vid presidentvalet 1840, var kandidat för nomination 1844, men blef ej nominerad, var 1848 åter kandidat för "free soil"-partiet, men blef besegrad af Taylor. — Van Buren afled den 24 Juli 1862.

för en ytterst låg dagspenning. Från ruinerna efter de ramlade bankerna kunde *nationalregeringen* icke utfå sina medel och skatterna inflöto oregelbundet. I ännu sämre ställning voro de olika *staterna*, inom hvilka spekulationsfebern härjat och hvarest man nyligen icke kunde nog högljudt lofsjunga den "goda tid," som det oinlösbara pappersmyntet skapat. Illinois som egde en folkmängd af omkring 476,000 — de fleste fattiga nybyggare — hade under några få år åsamkat sig en skuld, som uppgick till öfver 14 millioner dollars, hvilka penningar blifvit till större delen använda för byggandet af jernvägar och Illinois-kanalen. Indiana med 685,000 innebyggare hade också en skuld af omkring 14 a 15 millioner dollars, hvilka penningar blifvit använda för byggande af Eriekanalen. Flera andra stater voro i en liknande ställning. Efter det krisen utbrutit *vägrade Mississippi och Florida att betala sina skulder*. Åtta andra stater: *Illinois*, *Indiana*, *Michigan*, *Pennsylvanien*, *Maryland*, *Mississippi* och *Arkansas* följde visserligen icke det klandervärda föredömet, men voro dock oförmögna att uppfylla sina förbindelser. Under många år kunde dessa stater icke ens betala intresse å sina skulder, mycket mindre kapitalet.

2. *Förenta Staternas skattkammare.* Whigpartiet klandrade demokraterna för den dåliga tiden och yrkade, att det s. k. "specie cirkuläret" skulle upphäfvas. Van Buren vägrade emellertid att hörsamma en sådan yrkan, men sammankallade kongressen till ett urtima möte för att lagstifta i finansfrågan. Vid mötet väcktes förslag om upprättande af en sjelfständig *Förenta Staternas skattkammare* och *filialskattkamrar* (sub treasuries) i landets förnämsta städer. I stället för att insätta regeringens inkomster i statsbanker, skulle de förvaras i dessa skattkamrar, för hvilka af nationalregeringen utnämde tjenstemän stodo i syetsen. Detta förslag uppväckte ett skarpt motstånd. Man påstod, att genom detsamma lades en för stor makt i nationalregeringens händer, en makt, som kunde för vinnande af politiska ändamål användas så att den "störande inverkade på landets affärslif." Samma skäl som förut anfört mot För. Stat:s bank anfördes nu mot den föreslagna skattkammaren med dess filialskattkamrar. Förslaget

blef förkastadt, men antogs vid en ny session 1840, blef upphäfdt 1841 under Tylers styrelse, men åter antaget 1846 under Polks styrelse.

3. *Förenta Staternas sjette folkräkning* hölls 1840. Hufvuddelen af *det bebyggda landet* hade utvidgats till 900,658 qvadratmil, af hvilka 95,516 qvadratmil voro ödebygder hvadan den bebyggda delen egentligen utgjorde 805,142 qvadr. mil, liggande mellan 29° och 46° 30′ nordlig bredd samt 67° och 95° 30′ vestlig längd. De bebyggda trakterna, utom hufvuddelens gränser voro 2,150 qvadratmil; hela det bebodda landområdet följaktligen 807,292 qvadratmil. *Folkmängden* uppgick till 17,069,453, af hvilka 2,009,043 voro slafvar 1). Folkförökningen under 10 år uppgick till 32.6 procent eller 4,203,433 och befolkningens täthet var 21.1 på hvarje qvadr. mil. Städernas befolkning uppgick till 1,453,994 och antalet städer med 8000 innebyggare och derutöfver till 44. Befolkningens centralpunkt låg vid 39° 02′ nordl. bredd och 80° 18′ vestl. längd eller 16 mil söder om Clarksburg, 55 mil från dess läge 1830.

II. Förenta Staterna och England. 1. *Upproret i Canada.* År 1837 utbröt ett *uppror i Canada* i det en del af folket derstädes uppreste sig mot den engelska regeringen i afsigt "att bilda ett sjelfständigt välde" (?) Många amerikaner — isynnerhet irländare i New York — grepo till vapen för att bistå "frihetshjeltarne" i Canada i deras kamp. Utan att fästa det ringaste afseende vid att fred var rådande mellan Förenta Staterna och England begåfvo sig omkring 700 amerikaner (eller rättare irländare) till den i Niagarafloden liggande *Navy Island*, hvilken togs i besittning och befästades.

---

1) *De särskilda staternas och territ s folkmängd: Maine* 501,793, *New Hampshire* 284,574, *Vermont* 291,948, *Massachusetts* 737,699, *Rhode Island* 108,830, *Connecticut* 309,978, *New York* 2,428,821, *New Jersey* 373,306, *Pennsylvanien* 1,724,033, *Delaware* 78,085, *Maryland* 470,019, *Columbiadist.* 43,712, *Virginien* 1,239,797, *Norra Carolina* 753,419, *Södra Carolina* 594,398, *Georgien* 691,392, *Florida* 54,477, *Alabama* 590,756, *Mississippi* 375,651, *Louisiana* 352,411, *"Michigan"* 212,267, *Wisconsin* 30,945, *Iowa* 43,112, *Ohio* 1,519,467, *Indiana* 685,866, *Illinois* 476,183, *Missouri* 383,702, *Kentucky* 779,828, *Tennessee* 829,210, *Arkansas* 97,574. Antalet fria färgade uppgick till 386,293.

En ångare "*Caroline*" hyrdes att transportera proviant och andra krigsförnödenheter till ön; men ångaren föll den 29 December nyssnämda år i "lojalisternas" händer. Dessa satte eld på ångbåten och lät honom drifva utför Hästskofallet. En amerikan dödades och flera sades hafva omkommit under ångarens brand. Denna händelse väckte ett stort "excitement" bland irländarne och alla amerikaner, hvilka kastade lystna blickar på Canada. Rustningarne ökades och man lofvade insurgenterna i Canada "all möjlig hjelp," Presidenten utfärdade då — i Januari 1838 — en proklamation i hvilken han varnade Förenta Staternas medborgare för att begå neutralitetsbrott och förklarade, att nationalregeringen undandrog dem allt skydd, derest de blefvo i Canada tillfångatagna. Kort derefter (den 14 Jan.) ansågo 500 man, som lägrat sig å Navy Island, bäst att till För. Staternas myndigheter utlemna sina vapen, men de begåfvo sig efter en tid till Bois Blanc vid Detroit och intogo der en fiendtlig ställning. 300 canadaboer och irländska amerikaner försökte derpå att den 13 November intaga Prescott, men försöket misslyckades; 100 stupade och 160 tillfångatogos och dömdes till lifstids fängelse.

2. *Den nordöstra gränsfrågan* var under denna tid ett "tvistefrö" mellan medborgarena i Maine och New Brunswick. Båda parterna grepo slutligen till vapen. *General Scott* sändes då till den oroliga landsändan och det lyckades honom att förekomma fredsbrott. Gränsfrågan afgjordes slutligen 1842 (under Tylers styrelse). Vid samma tillfälle förband sig Förenta Staterna genom fördrag att medverka till undertryckande af den *afrikanska slafhandeln.*

III. Presidentvalet, högre embetsmän. 1. *Presidentvalet.* Vid presidentvalet 1840 uppstälde demokraterna Martin Van Buren såsom kandidat; whigpartiet Wilhelm Henrik Harrison och de s. k. liberale J. G. Birney. "Valkampanjen" utmärkte sig genom bitterhet och försök att genom mutor värfva anhängare. Allt demokraternas arbete var dock förgäfves. Man lade, såsom nyss nämdes, partiet till last, att det var "dåliga tider" i landet och många ansågo, att ett parti-ombyte (change) skulle hafva "god tid i släptåg"

Väl erhöll den demokratiske kandidaten 367,153 flera medborgareröster än vid föregående presidentval, men elektoralrösterna sjönko för honom från 170 till 48. — M. Van Buren erhöll 1,128, 702 medborgareröster, W. H. Harrison 1,275,-017 (243 elektoralröster) och J G Birney 7,059 medborgareröster. Följaktligen valdes *Wilhelm Henrik Harrison* från Ohio till *president*. *Johan Tyler* från Virginien valdes derjemte till *vice president*.

2. *Högre embetsmän under Van Burens styrelse: Statsminister:* Johan Forsyth från Georgien; *finansminister:* L. Woodbury från New Hampshire; *krigsminister:* Joel R. Poinsett från Södra Carolina 1837; *ministrar för sjöärenderna:* M. Dickerson från New Jersey, Jakob K. Paulding från New York 1838; "*attorneys general:*" Benjamin F. Butler från New York, Felix Grundy från Tennessee 1838, Henrik D. Gilpin från Pennsylvanien 1840, *generalpostmästare:* Amos Kendall från Kentucky, Johan M. Niles från Connecticut 1840. — *Talmän i representanthuset:* 25:te kongressen Jakob K. Polk från Tennessee, 26:te kongressen R. M. T. Hunter från Virginien.

HARRISONS OCH TYLERS STYRELSE 1).
(1841—1845).

I. Förenta Staternas inre angelägenheter. 1. *Finansfrågan.* Kort efter det president Harrison tillträdt

---

1) *Wilhelm Henrik Harrison* var född i Birkeley i Virginien den 9 Februari 1773, deltog i indiankriget 1795, blef derefter kommendant i Fort Washington, 1801 vice guvernör af Nordvestra territoriet, besegrade Tecumseh i slaget vid Tippecanoe och de förenade engelsmännen och indianerna vid Moravian towns, blef generalmajor 1813, kongressman 1819, senator 1824 och För. Stat:s president 1841.

Johan Tyler var född i Charles City co. i Virginien, den 29 Mars 1790, blef vid 19 års ålder advokat, valdes vid 21 års ålder till statens lagstiftande församling, återvaldes af det demokratiska partiet 5 gånger. Han var då en ifrig förfäktare af state-rights grundsatsen. 1825 valdes han till Virginiens guvernör och 1827 till senator. Han understödde Jacksons styrelse, men gillade på samma gång Calhouns grundsatser rörande de särskilda staternas rättigheter. Under åren 1833—34 stälde han sig på Clays sida gent emot Jackson, öfvergick till whigpartiet, val-

sitt embete sammankallade han kongressen till ett urtima möte, för att fatta beslut i frågor rörande landets finansväsen; men innan denna kongress sammanträdde *afled Harrison* efter en veckas sjukdom den 4 Mars 1841. Vice presidenten *Johan Tyler* blef nu, enligt konstitutionens föreskrifter, landets *president* och installerades i sitt embete den 6 i nyssnämda månad.

Då kongressen sammanträdde den 31 Maj försökte det herskande whigpartiet att i finansfrågan tillämpa grundsatser, hvilka voro rakt stridande mot dem, som blifvit följda af demokraterna. Två lagförslag, hvilka hade till mål återupprättande af en *nationalbank*, antogos af kongressen, men båda belades med presidentens *veto.* Detta uppväckte en stor förbittring hos whigpartiet och presidenten klandrades på det skarpaste för det han svikit "sitt parti" och icke handlat i öfverensstämmelse med dess önskningar, utan efter sin egen öfvertygelse. *Alla ministrarne* — utom Daniel Webster — *afgingo.* "Man fordrade," säger en tysk historieskrifvare, "att presidenten skulle blindt följa partiets föreskrifter, vara ett lydigt verktyg i dess hand och framför allt hafva vid sitt görande och låtande partiets intressen för ögonen." Genom sitt "sjelfständiga uppträdande" kom Tyler i spändt förhållande till whigpartiet, utan att vinna ett större antal uppriktiga vänner bland demokraterna. — Utom de här ofvan omnämda tvänne lagförslagen antogs af kongressen en *konkurslag*, som afsåg att under vissa vilkor fria konkursmessiga gäldenärer från deras förbindelser, hvilken lag samvetslöst missbrukades till fordringsegares förfång och snart upphäfdes. — En ny *tull-taxa* antogs af kongressen, som yrkade att tull af 20 procent skulle läggas på hittills tullfria varor och på sådana, för hvilka gäldades lägre tullumgälder, men denna taxa blef belagd med presidentens *veto.* Deremot gillade han uppta-

---

des 1840 till För. Stat:s vice president, blef 1841 president, afsatte då ett stort antal demokratiska embetsmän och skänkte deras embeten till whigs, kom kort derpå i spändt förhållande till sitt parti, utnämde J. C. Calhoun till statsminister, återgick till privatlifvet 1845, var 1861 president för den sammankallade "fredskongressen:" efter hvilken han anslöt sig till sydstatsförbundet och var medlem af de konfedererades kongress till sin död, som timade i Richmond den 17 Januari 1862.

gande af ett *statslån* för betäckande af nationalskattkammarens *kassabrist*, som uppgick ifrågavarande år till öfver 16 millioner dollars.

2. *Inre oroligheter i Rhode Island, New York, Pennsylvanien och Illinois.* År 1842 uppstodo inre oroligheter i *Rhode Island* med anledning af väckt förslag att antaga en ny *konstitution.* Det af Karl II för 180 år tillbaka utfärdade fribrefvet för nämde koloni stadgade bland annat, att rösträttigheten var inskränkt till de medborgare, hvilka egde fast egendom. Meningsskiljaktighet uppstod rörande sättet, på hvilket en förslagen ändring i detta och andra afseenden skulle verkställas. En del af medborgarena, för hvilka advokaten *Thomas W. Dorr* stod i spetsen, bildade det s.k. *rösträttighetspartiet*, hvilket ansåg, att en ny konstitution kunde antagas af folket, utan afseende på gällande lagars föreskrifter för dylika fall. Detta parti antog en ny konstitution, valde Dorr till guvernör och försökte (den 18 Maj) att med vapenmakt sätta sig i besittning af statens arsenal. Motpartiet, som kallade sig *lag- och ordningspartiet*, lät då arrestera några af rösträttighetspartiets mest framstående män, rustade sig till motvärn och vände sig till nationalregeringen med anhållan, att den måtte upprätthålla lag och ordning inom staten. Till följe af denna uppmaning sände nationalregeringen trupper till Rhode Island, hvarest Dorr samlat under sin fana 200 a 300 beväpnade män. Dessa skingrade sig vid truppernas ankomst hvarefter Dorr blef gripen och dömd för högmålsbrott till lifstids fängelse. Han blef dock 1847 benådad och återfick sedermera sina medborgerliga rättigheter. Statens ännu gällande konstitution, hvilken skänker rösträtt till alla, som ega fast egendom värd minst 132 dollars eller betala 7 dollars årligt arrende eller erlägga 1 dollar i laglig eller "frivillig" skatt, antogs samma år som ofvannämda uppror underkufvades.

Oroligheter uppstodo 1844 i *New York*, hufvudsakligen i Rensselaer, Columbia och Delaware counties. Anledningen till desamma voro arrendatorers *vägran att betala arrende* för de hemman de innehade. Under den holländska regeringen hade stora landsträckor skänkts till vissa s. k. "patroons" för det dessa bragt invandrare till Nya Nederländerna. "Gods-

egarne" och deras arfvingar hade sedermera delat de stora landsträckorna i smärre gårdar, hvilka de utarrenderat till nybyggare. Arrendevilkoren voro goda. "Endast några få bushels hvete och ett dagsverke utgjorde arrende för en bra farm." Men under tidens lopp började arrendatorerna betrakta jorden såsom sin enskilda tillhörighet och arrendet såsom en olaglig, åtminstone "orepublikansk" skatt. År 1844 ljöd inom Rensselaer och Columbia counties ett högljudt och allmänt rop: "Ned med arrendet!" Utklädda till indianer tågade en hop arrendatorer genom landet, tjärade och fjädrade dem, hvilka betalt den vanliga arrendeafgiften, och ihjälslogo rättstjenare, hvilka försökte upprätthålla lag och ordning. År 1846 förklarades hela Delaware county i uppror och militärstyrka ditsändes. Flera s. k. "anti renters" blefvo gripna, stälda inför domstol och dömda till strängt straff, en del till lifstids fängelse. De fleste af dem blefvo dock redan 1847 benådade af statens guvernör.

Äfven i *Pennsylvanien* timade uppror. I Maj och Juni 1844 rasade i *Philadelphia* ett "*religionskrig*" mellan de infödde amerikanske protestanterna och de naturaliserade irländske katholikerna, hvilka sistnämde försökte tillskansa sig kontroll öfver de allmänna skolorna. Öfver 100 personer blefvo under gatustriderna dödade; 30 boningshus, 1 läroverk och 3 kyrkor lades i aska och guvernören såg sig slutligen nödgad att kalla milistrupperna till vapen. Efter det en styrka af 5000 man milissoldater inryckt i staden återstäldes lugnet.

I *Illinois* uppreste sig medborgarena i flera counties mot den s. k. profeten *Josef Smiths* anhängare *mormonerna* 1),

---

1) *Mormonismens stiftare Josef Smith* föddes i Sharon, Windsor co. Vermont, den 23 December 1805. Hans föräldrar, som voro fattiga och lefde på sina grannars lättrogenhet och vidskepelse, flyttade omkr. 1815 till Palmyra i New York och 4 år senare till Manchester i samma stat. Sonen fick under tiden en mycket bristfällig uppfostran; han kunde dåligt både skrifva och läsa, men började redan vid 15 års ålder umgås med planer att stifta en ny religion, fick, enligt hvad han sjelf påstår, besök af englar, som underrättade honom, att alla religionssamfund voro falska, att intet af Gud erkändt prestadöme fans på jorden, men att "evangelii fullhet" snart skulle komma. Vid en ny uppenbarelse den 21

hvilka hade, efter det de fördrifvits från Missouri, nedsatt sig vid Mississippifloden i Illinois och der börjat (den 11 Juni

Sept. 1823 bekräftades denna försäkran med tillägg att Smith var ett af Gud utkoradt redskap att förkunna det nya evangeliet för alla nationer. Han fick också upplysning om att indianerna voro en qvarlemning af Israels 10 förlorade stammar samt att deras heliga profeters efterlemnade skrifter voro förvarade sedan år 420 efter Kristus i en 4 mil från Palmyra liggande kulle. Den 22 Sept. 1827 lemnades de heliga skrifterna i Smiths händer. De utgjordes af taflor "liknande guld" hvilka voro 8 tum långa och 7 tum breda, sammanbundna med 3 ringar, hvilka gingo tvärs igenom dem. Skriften var egyptisk och hela volymen 6 tum tjock, men en del af densamme var förseglad. Bredvid plåtarne lågo två i glasögonsbågar innefattade stenar, som Smith kallar Urim och Thummim, och egde dessa den egenskap, att då Smith genom dem betraktade plåtarne kunde han, ehuru han var fullkomligt okunnig i främmande språk, öfversätta och förstå den egyptiska skriften. Öfversättningen utkom sedermera (1830) under namnet *Mormons bok*, hvilken sedermera betraktats såsom sektens "nya bibel." Den historsska delen af densamma utgöres af en bearbetning af en roman "*The Manuscript Found*" af pastor Salemon Spalding (död 1816). Sättaren Sidney Rigdon å det tryckeri i Pittsburg, från hvilket romanen i fråga skulle utkomma, tog en afskrift af arbetet, förenade sig med Smith och båda beslöto att förvandla det till en ny bible eller Mormons bok. En f. d. skollärare Oliver Cowdery var dervid skrifvarebiträde eller rättare en af författarne till arbetets religiösa del. Den 12 Maj 1828 nedsteg, enligt Smiths påstående, Johannes döparen från himmelen och befalde Smith och Cowdery att döpa och ordinera hvarandra till "Arons prestadöme," hvarefter båda började förkunna den nya läran för "hedningarne." Den första mormonförsamlingen bestående af 30 personer, de flesta Smiths slägtingar, bildades den 6 April 1830, men dessa mormoner voro utsatta för hån och förföljelser, hvadan de i "profetens" sällskap utvandrade i Januari 1831 till *Kritland i Ohio*. Smith och Rigdon begåfvo sig sedan i Juni månad till *Jackson coun'y i Missouri* och beslöto att här grunda "ett nytt Zion, hvarest Herren skulle regera öfver de sina i tusen år." En mängd proselyter flyttade till detta "Zion," byggnader uppfördes, två tidningar började utgifvas och "landet tillförsäkrades de helige till en evig besittning." I Januari påföljande år blefvo medborgarne i Ohio mindre vänligt stämda mot den nye profeten och hans lärjungar, de tjärade ech fjädrade både Smith och Rigdon som då flydde tillbaka till Missouri. Äfven här började "hedningarne"(det vill säga de medborgare, som icke voro mormoner att inom kort visa sig fiendtliga. Efter det mormonernas tidning i Juni 1833 uppträdt mot negerslafveriet, höllos af medborgarena massmöten, å hvilka beslutades, att mormonerna skulle utvandra strax de hunnit försälja sin egendom. Då mormonerna icke ville åtlyda denna befallning blef deras tryckeri nedrifvet, deras bodar plundrades ocb deras förnämste män tjärades och fjädrades. I Oktober utbröt ett inbördes krig mellan folket i Jackson county och mormonerna, hvilka sistnämde nödgades, efter det deras egodelar blifvit lagda i aska, utvandra till *Clay co.* hvarest de grundade

1839) bygga en stad *Nauvoo*, som redan 1841 räknade flera tusen idnevånare. Genom invandringen förökades mormonerna hastigt och de "politiska ledarne" i landet försökte genom "fagra ord och goda löften" vinna deras vänskap. Statens medborgare voro deremot ingalunda vänligt sinnade mot "profeten" och hans fanatiske lärjungar. Den 12 Juli 1843 hade Smith förkunnat uppenbarelsen om "andliga äktenskap," eller presternas rätt att ega flera hustrur, hvilken lära uppväckte mot mormonerna ovilja och förbittring. Denna ökades då de antogo lagar, stridande mot statens. Flera i närheten af deras stad begångna rån och mord lades dem till last och den åsigten gjorde sig mer och mer gällande att "de sista dagarnes helige," som mormonerna kallade sig sjelfva, egde så stort inflytande vid domstolarne att "de kunde trotsa både lag och rättvisa." Folkets sinnesstämning blef allt mer fiendtlig, så att mormonerna om våren 1844 funno sig befogade att till-

---

städerna *Far West* och *Adam-Ou-Diehman.* Smith i spetsen för 200 beväpnade män besökte dem under sommaren 1834, hvarunder kyrkans angelägenheter på ett kraftfullt sätt ordnades. I Kirtland steg mormonernas antal vid denna tid till några hundra, hvilka af sina grannar ofta ledo våldsamheter. För att "öka de trognes antal" utsände profeten den 14 Februari 1835 *tolf apostlar* till "hedningarne" i Amerika och Europa, af hvilka ett stort antal omvändes. I slutet af 1837 eller i början af 1838 instälde en af Smith grundad bank sina betalningar, hvarpå många ledo icke obetydliga förluster. Smith fick då en "uppenbarelse" att i hast fly från de förbittrade "hedningarne" i Ohio och begaf sig till Missouri. Dit begåfvo sig i Juli 515 af Kirtlands mormoner och inom ett år fanns i Ohio knappt en enda af nämda sekts medlemmar. Alla hade begifvit sig till Missouri eller voro på väg dit. Strider uppstodo dock snart ånyo mellan folket i nämda stat och mormonerna, hvilka beskylldes för månggifte, stölder och andra brott. I Oktober 1838 urartade dessa strider till ett inbördes krig. De anfallne mormonerna påkallade då skydd af statens myndigheter, men milissoldaterna, som sändes att skydda dem, gjorde gemensam sak med folket. Mormonernas "förstörande englar" eller "danitband," ett hemligt bödelsällskap, härjade lika skoningslöst och laglöst som Missouris "roughs" och då mormonerna slutligen buro vapen mot statens milissoldater, kom guvernörens order att profetens anhängare skulle utdrifvas. Den 1 November greps Josef Smith och kyrkans mest framstående lärare, anklagades för mord, nidingsdåd och förräderi samt dömdes af en krigsrätt till döden. (Profeten lyckades emellertid fly ur fängelset den 15 Mars 1839 och begaf sig då till Illinois). Under vintern 1838—39 nödgades omkring 15,000 mormoner utvandra till *Illinois,* hvarest de erhöllo en stor landsträcka nära byn Commerce.

sända kongressen en skrifvelse, i hvilken de bådo om skydd mot Illinois "hedningar." Samma år uppträdde Josef Smith såsom kandidat till presidentskapet i För. Staterna, men det visade sig snart, att han icke egde den ringaste utsigt att blifva vald. I det stället kom han i öppen strid mot staten Illinois' högsta myndigheter. En tidning "Expositor" i Nauvoo hade återgifvit en beedigad skrifvelse af 16 qvinnor, hvilka påstodo att Smith och andra framstående kyrkans män sökt förföra dem; mormonerna hade derefter förstört tryckeriet och nödgat tidningsutgifvarne att i hast fly till Carthage. De sistnämde uttogo nu arresteringsorder å Josef Smith, hans broder Hyram och 16 andra mormoner; men de rättsbetjenter, hvilka sändes till Nauvoo för att gripa de tilltalade, blefvo under hån och förolämpningar bortdrifna af stadsboerna. Då utkallade statens guvernör milistrupperna och mormonerna å sin sida började befästa "den heliga staden." På guvernörens uppmaning nedlade de senare likväl efter några dagar sina vapen och utlemnade de tilltalade, hvilka insattes i fängelset i Carthage. Ett rykte spridde sig derefter bland folket att myndigheterna icke ämnade företaga ransakning med fångarne utan låta dem undkomma. Då samlade sig 200 förklädda "medborgare," tågade till fängelset, uppbröto detsamma och *ihjälsköto profeten och hans broder* den 27 Juni 1844. Den högsta makten inom mormonsamfundet öfverlemnades efter profetens "martyrdöd" till den kraftfulle *Brigham Young.* Denne förmådde dock icke återställa fred och ett godt förhållande mellan mormonerna och Illinois' medborgare. År 1845 upphäfde statens lagstiftande församling staden Nauvoos fribref och folket rigtade derefter sina anfall å denna mormonernas hufvudort, hvilken skildrades såsom en "falskmyntares, röfvares, bedragares och mördares tillflyktsort." Guvernören utkallade slutligen milistrupperna till mormonernas skydd, men dessa trupper och deras befälhafvare voro allt annat än vänligt sinnade mot dem, hvilka skulle beskyddas. "Den förbittrade pöbeln" lade öfver 100 af mormonernas boningshus i aska under det trupperna lågo overksamma i staden. Slutligen sågo sig mormonerna nödgade att med folket ingå en öfverenskommelse att om våren 1846 utrymma staden.

II. Gränsutvidgning. 1. *Annekteringen af Texas.* Redan 1685 hade den franske upptäcktsfararen La Salle landat vid Mategordaviken i *Texas* och der anlagt ett nybygge. Spaniorerna anlade sedermera flera sådana derstädes (1690), men dessa egde icke något varaktigt bestånd. Först 1715 uppstodo varaktiga spanska nybyggen och landet fick namnet *Nya Filippinerna.* En af statens äldsta under denna tid grundade städer är *San Antonio de Bexar.* År 1803, då Louisiana afträddes till Förenta Staterna, gjorde så väl sistnämda makt som Spanien anspråk på nuvarande Texas. Amerikanerna grundade kolonier derstädes och gjorde flera försök att med vapenmakt tillrycka sig landet. Under en af de strider, som 1813 utkämpades mellan amerikaner och mexikaner stupade 2,500 samt 700 innebyggare i San Antonio. År 1819, då Florida afträddes till Förenta Staterna *afsade sig amerikanerna alla anspråk å Texas* Året derpå fick en amerikan *Moses Austin* från Connecticut af spanska regeringen en större landsträcka i Texas med vilkor, att han skulle ditföra 300 nybyggarefamiljer. Efter revolutionen i Mexiko (1822) fick Austin ett nytt landområde med vilkor att han skulle ditföra ytterligare 500 nybyggare. En mängd invandrare strömmade nu till Texas från För. Staterna, men, som många af dem voro i mexikanernas ögon "laglösa män," såg regeringen sig befogad att förbjuda den amerikanska invandringen redan 1830. Å förbudet fästades emellertid icke synnerligt afseende. Invandringen fortfor, och ju mera amerikanernas antal ökades desto mera ökades deras ovilja mot regeringen och deras nationalhat mot medborgarena i det land, inom hvars gränser de bodde, men hvars språk och seder de vägrade att antaga, alltjemt betraktande sig såsom ett från den öfriga nationen skildt folk. Redan 1833, då de uppgingo till endast 20,000 gjorde de och Texas öfrige innebyggare ett misslyckadt försök att *bilda en sjelfständig stat.* Då slafveriet upphäfdes i Mexiko väckte detta deras förbittring, hvilken sedan genom annan "orättvisa" ökades och det dröjde icke länge förr än de amerikanske nybyggarne jemte de öfrige texanerna vägrade Mexikos president *Antonio Lopez de Santa Anna* lydnad och utnämde *Sam. Houston* till högste befälhafvare för att med vapenmakt skydda "sina rät-

tigheter" och upprätthålla den af Mexikos kongress upphäfda konstitutionen. De fleste amerikanerna i sydstaterna stälde sig obetingadt på de i Texas bosatte landsmännens sida. För slafpatronernas i Södern blick hägrade nemligen en på slafveriets institution grundad stat, hvars bildande de ansågo sig moraliskt pligtiga att understödja. Santa Anna inryckte emellertid i Texas för att underkufva upproret, men blef den 2 Oktober 1835 slagen vid *Gonzales.* En mängd amerikaner skyndade derefter från För. Staterna till Texas för att bistå sina tappra, "för frihet kämpande bröder." I deras leder funnos till och med kongressmän, hvilka ingalunda ansågo det vara orätt att bära vapen mot en fredlig makt, då det gälde att understödja landsmän, hvilka, efter det de bosatt sig i ett främmande land, hade för afsigt att förklara sig sjelfständiga och nu försökte med vapenmakt tillrycka sig både land och välde. Innan årets slut hade Texas innebyggare vapentagit det starka fästet *Goliad* och *San Antonios* citadell, kalladt *Alamo*, hvarest 500 af deras krigare besegrade 1000 mexikaner. "*Texas och Columbia*" *förklarade sig derefter för en sjelfstänkig stat* och bildade en egen styrelse den 2 Mars 1836. Santa Anna hade under tiden lyckats samla en här af 7000 a 8000 man, med hvilken han inbröt i landet, *vapentog Goliad och Alamo* samt nedsablade dess garnisoner, men blef derefter (den 21 April), sedan hans styrka delats, besegrad af Houston vid *San Jacinto*, hvarest 800 texaner tillfogade mexikanerna ett svårt nederlag och togo en mängd fångar, bland dem Santa Anna. För att återfå friheten gaf han sina trupper order att öfvergå till andra stranden af Rio Grande-floden och erkände Texas sjelfständighet; men Mexikos styrelse vägrade att bekräfta detta erkännande, i hvilket För. Staterna dock skyndade att instämma 1837. Redan samma år anhöll staten Texas att blifva upptagen såsom stat i unionen, men denna anhållan afslogs 1844, efter det folkmängden i Texas ökats till 200,000 väcktes ånyo ett liknande förslag, som dock förkastades af senaten; men sedan demokraterna, som gynnade annekteringen, segrat vid presidentvalet undertecknade president Tyler den 1 Mars en af kongressen antagen resolution, enligt hvilken *Texas annektering* tilläts med vilkor, att nämde

stat antog före den 2 Januari 1846 en konstitution och framlade densamme för kongressen, att staten afträdde till För. Staterna alla grufvor, fästningar, vapen och krigsskepp samt tillät att nya stater i framtiden bildades af dess område. Texas som vid denna tid omfattade 376,163 qvadratmil, antog vilkoren den 4 påföljande Juli och blef en *stat i unionen* i December samma år. Förenta Staterna annekterade dermed ett land hvars sjelfständighet visserligen var erkänd af England, Frankrike och Belgien (1840), *men icke af den makt det ursprungligen tillhört.*

2. *Två nya staters upptagande i unionen.* Under den sista dagen af sin presidenttermin undertecknade Tyler ett lagförslag enligt hvilket *Florida* (59,268 qvadratmil) och *Iowa* (55,045 qvadratmil) upptogos såsom stater i unionen. Iowa blef dock först 1846 räknadt såsom en till förbundet hörande stat. Det hade förut tillhört Missouri-, Michigan- och Wisconsin-territorierna och först 1838 blifvit ett eget territorium, hvilket inom sina gränser innefattade ett större landområde än den nuvarande staten. Det första varaktiga nybygget som uppstod i Iowa var *Burlington*, som grundades 1833 af invandrare från Illinois, ett år derefter grundades *Dubuque*, hvarest en fransk pelshandlare Julien Dubuque redan 1788 uppbyggt ett litet fäste och sedermera under loppet af 20 år drifvit handel med indianerna.

III. Upptäcktsfärder och uppfinningar, partierna och presidentvalet. 1. *Upptäcktsfärder och uppfinningar.* År 1842 återvände löjtnant *Karl Wilkes* från en fyra år förut företagen *upptäcktsfärd* hufvudsakligen i Stilla hafvet och i Södra Ishafvet, i hvilket sistnämda haf en hittills obekant *kontinent* upptäcktes. Expeditionen, i hvilken framstående vetenskapsmän deltagit, hade tillryggalagt 90,000 mil, af dessa 1,700 längs den omnämde kontinenten. År 1844 uppsattes mellan Baltimore och Washington den förste *elektro-magnetiske telegrafen* här i landet. Den var uppfunnen af prof. *Samuel Finley Breese Morse;* dock delar dansken *Hans Kristian Örsted* med honom äran af denna upptäckt.

2. *Partierna och presidentvalet.* Frågan om *Texas annektering* blef vid presidentvalet 1844 en partifråga. *Whig-*

partiet ogillade annekteringen, icke blott derföre att den var i deras tanke mindre berättigad och kunde lätt leda till krig mot Mexiko, utan också och isynnerhet derföre, att Texas var en *slafstat.* Dess upptagande i unionen skulle obestridligen komma att utvidga slafveriområdet och befästa denna "institutions" makt. Men just för denna orsaks skull arbetade det *demokratiska partiet*, som var i sydstaterna det starkaste, för Texas införlifvande med de öfriga slafstaterna. I de fria staterna hade uppstått den öfvertygelsen hos många allvarliga, frihetsälskande män, att slafveriet var synd och en nationalolycka. Denna öfvertygelse gaf sig uttryck i bildande af ett tredje parti, *frihetspartiet* (Liberty party). Derjemte uppstod ett fjerde, ett hufvudsakligen af embetsmän bildadt *oafhängigt parti*, som dock snart—ja redan innan valet hölls—upplöstes. Whigpartiet nominerade till presidentkandidat Henrik Clay, demokraterna Jakob K. Polk, frihetspartiet Jakob G. Birney och det omnämda oafhängiga partiet president Johan Tyler, hvilken dock efter några månader drog sig tillbaka, då han insåg, att han icke egde utsigt att blifva vald. Vid valet erhöll J. K. Polk 1,337,243 medborgareröster och 170 elektoralröster, Henrik Clay 1,299,068 medborgareröster och 105 elektoralröster och J. G. Birney 62,300 medborgareröster. *Jakob Knox Polk* från Tennessee valdes sålduda till *president.* Vid samma tillfälle valdes *Georg Mifflin Dallas* från Pennsylvanien till *vice president.*

3 *Högre embetsmän under Harrisons och Tylers styrelse: Statsministrar:* Daniel Webster från Massachusetts 1841, H. S. Legare från Södra Carolina 1843, A. P. Upshur från Virginien 1843, J. C. Calhoun från Södra Carolina 1844; *finansministrar:* T. Ewing från Ohio 1841, W. Forward från Pennsylvanien 1841, J. C. Spencer från New York 1843, G. M. Bibb från Kentucky 1844; *krigsministrar:* J. Bell från Tennessee 1841; J. C. Spencer från New York 1841, J M. Porter från Pennsylvanien 1843 (utnämningen förkastad af senaten), W. Wilkins från Pennsylvanien 1844; *ministrar för sjöärendena:* G. E. Badger från N. Carolina 1841, A. P. Upshur från Virginien 1841, D. Henshaw från Massachusetts 1843 (utnämningen förkastad af senaten) T. W. Gilmer från

Virginien 1844, J. Y. Mason från Virginien 1844; "*attorneys general*" J. J. Crittenden från Kentucky 1841, H. S. Legare från S. Carolina 1841, Johan Nelson från Maryland 1844; *generalpostmästare* F. Granger från New York 1841, C. A. Wickliffe från Kentucky 1841. — *Talmän i representanthuset:* 27:de kongressen J. White från Kentucky, 28:de kongressen J. W. Jones från Virginien.

POLKS STYRELSE 1).
(1845—1849).

I. NY GRÄNSTVIST MED ENGLAND. I det 16:de seklet hade spanska sjöfarare upptäckt kusten af *Oregon*, hvilket land dock sedermera råkade i nästan fullkomlig glömska. Under åren 1766—68 undersöktes detta "obebyggda område" af kapten *Jonathan Carver* och år 1792 seglade kapten *Robert Gray* med sitt fartyg "Columbia" uppför landets största flod, hvilken han gaf skeppets namn. Under det Jefferson var president sändes en *expedition* att närmare undersöka "den vestra delen af den amerikanska kontinenten." Denna expeditions ledare *kapten Lewis* och *löjtnant Clark* tågade under åren 1804—05 längs Missouri-floden till densammas källor och derifrån till Columbia-floden och längs densamma till Stilla hafvet. Till följe af dessa upptäcktsfärder och fördraget med Spanien 1823, gjorde Förenta Staterna anspråk på den under namnet Oregon kända landsträckan från Mexikos nordvestra gräns, (den 42 breddgraden) till 54 grader 40 minuter nordlig bredd. Men äfven *England* gjorde anspråk på

1) *Jakob Knox Polk* var född i Mecklenburg co. Norra Carolina den 2 Nov. 1795. Hans förfäder, hvilka buro namnet Pollock, hade invandrat från Irland i början af det 18.de århundradet. Han var i sin tidigaste ungdom bodbetjent, vistades derefter en tid vid N. Carolinas "university," blef advokat 1820, valdes af det demokratiska partiet till Tennessees lagstiftande församling och derefter till medlem af kongressen, Han var 1836 talman i representanthuset och valdes, sedan han varit kongressman i 14 år, till guvernör af Tennessee 1839 och till För. Staternas president 1844. Han var en state-rights-man och protektionist, men i knappast något afseende en synnerligt framstående statsman. Han afled i Nashville, Tennessee, den 16 Juni 1849.

detta område och åberopade dervid, att detsamma blifvit taget i besittning af de britiska pelsbolagen. Det första varaktiga nybygget i Oregon hade dock grundats 1811 vid Columbia-floden af det amerikanska pelsbolaget och erhållit namnet *Astoria* efter en af New Yorks köpmän Johan Jakob Astor, som var en framstående medlem af nämda bolag. Efter långvariga tvister, hvilka vid början af Polks styrelse hotade att inveckla republiken i nytt krig med England, blef frågan slutligen — år 1846 — afgjord genom ett fördrag, i hvilket stadgades, att gränslinien skulle gå från Klippbergen längs 49de breddgraden "till midten af den kanal, som skiljer fastlandet från Vancouversön och derifrån söderut i midten af sagde kanal och Fucas sund till Stilla hafvet" 1). Af det forna "Oregon," som vid denna tid räknade 4000 innebyggare har sedermera bildats nuvarande *Oregon* (95,274 qvadr. mil), *Washington territorium* (69,994 qvadr. mil) och *Idaho territorium* (86,294 qvadr. mil) 2).

II. Förenta Staternas krig mot Mexiko. 1. *Fiendtligheter före krigsförklaringen.* Annekteringen af Texas ledde till krig mellan Förenta Staterna och Mexiko 3). Sist-

1) *Ny gränstvist* uppstod dock efter några år mellan England och Förenta Staterna då England påstod, att med den ofvannämde "kanalen" menades Rosariosundet, då Förenta Staterna deremot påstod, att nämde "kanal" var ingen än Canal de Haro. Frågan öfverlemnades slutligen till tyske kejsaren Wilhelm I:s afgörande och han förklarade den 21 Oktober 1872 att Canal de Haro var den i fördraget af år 1846 afsedde kanalen. Dermed var den norra gränslinien mellan Förenta Statesna och England efter nära 90 års förlopp noggrant bestämd.

2) Några historieskrifvare räkna icke Idaho till det forna Oregon utan till det franska Louisiana.

3) Annekteringen af Texas var dock icke den enda krigsorsaken. President Polk framhöll, att kriget var "framtvingadt af Mexiko." Under de många revolutionerna derstädes hade amerikanska medborgare kastats i fängelse, amerikanska fartyg med deras last tagits i beslag och privata personers egendom konfiskerats. Redan under Jacksons styrelse hade man varit betänkt på att antingen genom krig eller repressalier skaffa sig ersättning för lidna förluster. Mexiko hade brutit sina under Jacksons och Van Burens styrelse ingångna förbindelser och afgifna löften samt icke till fullo betalt 2,027,139 dollars 68 cents, som en tillsatt kommission tilldömt För. Staterna år 1842. Mexiko hade slutligen vägrat emottaga en af Förenta Staternas ministrar, som fått i uppdrag att genom fredlig underhandling bilägga tvistefrågorna mellan de båda republikerna.

nämda makt gjorde fortfarande anspråk på Texas och protesterade mot dess upptagande i unionen. Härå fästades emellertid icke afseende. Den mexikanske ministern i Washington vardt då hemkallad och all diplomatisk förbindelse med För. Staterna afbrötos Texas innebyggare påstodo, att deras stats södra gräns var *Rio Grande* och Förenta Staternas regering förklarade, att detta påstående var berättigadt. Mexiko deremot försäkrade, att Texas aldrig sträckt sig söder om *Nueces-floden* och att innebyggarne i det mellan dessa floder liggande landområdet aldrig deltagit i något "uppror" mot Mexiko. Då mexikanerna sedermera sammandrogo trupper för att skydda denna del af sitt land och om möjligt återtaga Texas, fick *general Taylor* order från Washington att inrycka i nämda stat och skydda densamma för det väntade fiendtliga anfallet. Taylor åtlydde denna befallning och slog i Augusti 1845 med omkring 4000 man läger i det sydvest om Neuces-floden — således i det omtvistade landområdet — liggande nybygget *Corpus Christi*. Tidigt påföljande vår (den 11 Mars) ryckte han, enligt regeringens order, söderut mot Rio Grande och anlade vid *Point Isabel* en förrådsdepot samt tågade derefter längre söder ut ända till den nyssnämda floden, hvarest han började att midt emot staden Matamoras uppföra ett fäste, som sedermera kallades *Fort Brown*. Mexikanerna betraktade allt detta såsom ett fredsbrott af en makt, "som med styrkans rätt önskade roffa från den svagare så mycket land som möjligt." Oaktadt deras finanser och krigsväsen ej voro i bästa skick och oaktadt deras brist på dugliga befälhafvare, rustade de sig såsom tappre män att försvara det landområde, hvilket de icke utan skäl ansågo såsom sitt. Mexikos president *Paredes*, som i December 1845 efterträdt gen. Herrera, utnämde gen. *Ampudia* till högste befälhafvare öfver de i Matamoras samlade trupperna och denne afgaf den 23 April 1846 en formlig protest mot amerikanernas "fiendtliga inbrott å mexikanskt område" samt förklarade, att derest den amerikanske befälhafvaren vägrade att återtåga till norra sidan om Neuces floden skulle Mexiko anse sådan vägran liktydig med en krigsförklaring. Gen. Taylor återtågade icke. Han sände i det stället kapten Thornton med 63 dragoner

uppför floden att kunskapa. Denna styrka blef den 26 April öfverrumplad af mexikanerna och nödgades — efter det 16 man stupat — gifva sig till fånga. *Detta var den första striden under det mexikanska kriget.* — Få dagar derefter fick Taylor underrättelse, att en större fiendtlig styrka hotade det af honom besatta Point Isabel. Han qvarlemnade då *major Brown* med en garnison af 300 man i fästet vid Rio Grande, tågade med den öfriga styrkan till det hotade Point Isabel, förstärkte detsamma och anträdde derefter återtåget mot Rio Grande i spetsen för 2,288 man. Hunnen till slätten *Palo Alto* fann han den mexikanska hären omkr. 6000 man under general Arista uppstäld i slagordning derstädes (den 8 Maj). Det dröjde icke länge förr än strid började mellan de båda härarne och mexikanerna nödgades efter 5 timmars kamp draga sig tillbaka. Amerikanska historieskrifvare uppgifva mexikanernas förlust i denna strid till 600 man och amerikanernas till 9 dödade och 44 sårade, bland de sistnämde *major Ringgold*, hvilkens batteri i betydlig mån bidragit till stridens utgång. Påföljande dag fortsatte Taylor sin marsch och fann fienden uppstäld nära *Resaca de la Palma*, 3 mil från fästet vid Rio Grande. En ny strid började och mexikanerna blefvo för andra gången besegrade och nödgades draga sig tillbaka å andra sidan floden. Amerikanerna uppgifva sin förlust i denna strid till 122 döda och sårade och mexikanernas till nära 1000(!) af hvilka 200 lågo döda på slagfältet 1). Dagen efter slaget inryckte Taylor i sitt fäste, som under 8 dagar varit utsatt för ett häftigt bombardement af de mexikanska batterierna i Matamoras och derunder förlorat sin tappre kommendant, till hvilkens ära fästet kallades af Taylor Fort Brown. — Den 18 Maj *öfvergick Taylor Rio Grande* och besatte utan motstånd *Matamoras* samt förblef här till i Augusti månad.

Underrättelsen om ofvannämda strider flög som en löpeld genom Förenta Staterna och *folket grep till vapen.* Under loppet af några veckor hade 200,000 frivilliga anmält sig vilja ingå

1) I detta slag utmärkte sig bland andra en *kapten Moy* i spetsen för sina dragoner. Han eröfrade ett mexikanskt batteri, nedhögg artilleristerna och tog general La Vega till fånga.

i hären. Landets ungdom brann af begär att deltaga i kriget, hvilket af icke så få medborgare betraktades såsom ett orättmätigt eröfringskrig. *Kongressen* sammanträdde och presidenten förkunnade i sitt budskap till densamme, att mexikanerna infallit såsom fiender i ett territorium, som tillhörde För. Staterna och utgjutit amerikanska medborgares blod inom republikens gränser(!). Kongressen förklarade derefter, att, till följe af Mexikos egna handlingar(!) hade krig med nämda makt utbrutit. 10 millioner dollars beviljades för hären och flottan och presidenten fick rättighet att uppställa en här af 50,000 frivilliga *Mexiko*, som betraktade amerikanernas intagande af landområdet mellan Nueces-floden och Rio Grande såsom ett fiendtligt angrepp å en fredlig makt förklarade krig i Maj månad och "rustade sig med ifver till kamp för fosterland hem och härd mot en öfvermäktig fiende."

2. *Krigsplan; general Taylors fälttåg* Regeringen i Washington uppgjorde på inrådan af general Scott en storartad *krigsplan*. Enligt densamme skulle en eskader sändas till Stilla hafvet för att understödja flottan derstädes i hennes anfall å de mexikanska sjöstränderna i Californien, en annan eskader skulle sändas till mexikanska viken. En här, kallad *the Army of the West*, skulle sammandragas i Fort Leavenworth och derefter under S. W. Kearny's befäl infalla i New Mexiko och sedermera framtränga längre vester ut för att samverka med flottan i Stilla hafvet. General Wool skulle i San Antonio samla en annan här, kallad *the Army of the Centre*, med hvilken han skulle inbryta i Mexiko. Tillräcklig förstärkning skulle samtidigt härmed sändas till general Taylors här, hvilken kallades *the Army of Occupation*. Det synes från början hafva varit regeringens afsigt att föra kriget i de rikaste provinserna af Mexiko för att derigenom tvinga denna makt att till Förenta Staterna afträda förutom Texas till Rio Grande de landsträckor hvilka lågo mellan Förenta Staternas gränser och Stilla hafvet.

I slutet af Augusti uppbröt general Taylor från Matamoras och tågade med 6000 a 7000 man mot staden *Morterey*, hvilken skyddades af sitt naturliga läge och sina starka fästningsverk samt egde en garnison af 10,000 man under gene-

ral Ampudias befäl. Den 19 September kom den amerikanska hären till staden och började belägra densamme. Efter fyra dagars kamp kapitulerade den mexikanske kommendanten (den 24 Sept.) 1) hvarefter en vapenhvila under 8 veckor afslöts 2). Innan densamma tilländalupit fick Taylor likväl order från Washington att "fortsätta kriget."

Vid samma tid som Monterey föll i amerikanernas händer hade *general Wool* uppbrutit med 3000 man från San Antonio i afsigt att infalla i provinsen Chihuahua. Efter 6 veckors mödosam marsch kom han den 31 Oktober till Monclova. Han fick här underrättelse om Montereys eröfring och afstod på Taylors inrådan från sitt påtänkta tåg samt slog den 5 December läger i Parras. "The Army of the Centre" förenade sig här med General Taylors "Army of Occupation."

Taylor sände derefter general Worths division till *Saltillo* för att taga denna stad i besittning, lemnade general Butler med en garnison i Monterey och tågade sjelf med de öfriga trupperna söderut i afsigt att intaga det nära Mexikanska vi-

---

1) Montereys fästningsvallar voro bestyckade med 42 kanoner; husen i staden voro befästade och barrikader voro uppkastade å gatorna. *Gen. Worth* med 650 man framryckte å en omväg mot staden, tog två mexikanska batterier och kom slutligen till stadsmurarne. Generalerna *Quitman, Butler* och *Taylor* framryckte å andra vägar mot staden och lyckades slutligen intränga i densamme, hvarvid de dock ledo stor förlust i döde och sårade. Amerikanerna undveka så mycket som möjligt de "befästade gatorna" och framtågade i det stället å hustaken eller bröto sig igenom väggarne å de befästade husen. Den mexikanska hären fick, då den kapitulerade, aftåga från staden med "flygande fanor och klingande spel." Bland de amerikaner, hvilka utmärkt sig i striden vid Monterey, var,utom de ofvannämde generalerna, en löjtnant vid 4:de infanteriregementet *U. S. Grant.*

2) President Polk hoppades, att den fördrifne Santa Anna skulle, derest han kom till makten i Mexiko, icke vara ovillig att sluta fred med Förenta Staterna på de vilkor sistnämda makt föreskref. Den amerikanska flottan i Mexikanska viken erhöll derföre order att låta Santa Anna ostörd återvända från Havanna till Mexiko och annat understöd säges den amerikanska regeringen derjemte hafva i hemlighet lemnat den politiska flyktingen. Han återvände till Mexiko och folket derstädes afsatte då president Paredes och valde Santa Anna till president. Långt ifrån att ingå i fredsunderhandlingen med För. Staterna började han strax han fått makten i sina händer samla en här af 20,000 man i San Luis Potosi; och amerikanska regeringen, som nu först märkte, att den begått ett stort misstag, beslöt att med kraft fortsätta kriget.

ken liggande *Tampico.* I början af Januari 1847 inryckte Taylor i *Victoria,* hvarest han förnam underrättelse att Tampico redan den 14 November intagits af den amerikanska flottan under commodore Conner samt att general *Winfield Scott* blifvit utnämd till den amerikanska härens högste befälhafvare och att denna hade för afsigt att från VeraCruz,"inrycka i hjertat af Mexiko." Kort derefter fick gen. Taylor order att sända den större delen af sina trupper till gen. Scott och sjelf draga sig tillbaka till Monterey. Ordern åtlyddes utan tvekan, men derigenom försvagades på ett betänkligt sätt stridskrafterna i norra delen af Mexiko och det dröjde icke länge innan *Santa Anna* uppbröt från sitt läger och tågade norr ut mot Saltillo.

Vid underrättelsen härom sammandrog gen. Taylor sina och gen. Wools trupper i Aqua Nueva. Uppgifterna rörande storleken af den "här" som här samlades äro mot hvarandra stridande. De fleste amerikanska historieskrifvarne påstå, att den uppgick till endast 4,700 man, andra åter påstå, att den var betydligt större. Den mexikanska hären uppskattades till 20,000. Då densamme nalkades drog Taylor sig tillbaka och intog en stark ställning i ett nära *Buena Vista* liggande trångt pass La Angostura, hvilket skyddades å ena sidan af höga berg, å den andra af bråddjupa raviner. Den 22 Februari kom Santa Anna med sin här till detta pass och uppfordrade Taylor att nedlägga vapen. Då intet afseende fästades å denna uppfordran började mellan de båda härarne en skärmytsling, som upphörde först vid nattens inbrott. Tidigt påföljande morgon angrepo mexikanerna ånyo de i passet uppstälde amerikanerna, men blefvo tillbakaslagna. Anfallet förnyades gång efter annan, men alltid med samma påföljd, ehuru mexikanerna vid flera tillfällen voro nära att tillrycka sig segern 1). Sedan striden rasat med den yttersta häftighet

1) Vid *Buena Vista* försökte mexikanerna att med sina lätta trupper öfverflygla amerikanerna, men tillbakadrefvos af Illinois skarpskyttar; de angrepo derefter den amerikanska centern, men nödgades vika för den häftiga artillerielden från kapten Washingtons batterier, hvarefter de kastade sig å den venstra flygeln, tillbakadrefvo ett af Indianas regementen och "bröto sig med häftighet in i passet," men blefvo kort derefter tillbakadrifna af regementen från Mississippi, Kentucky, Illi-

under hela dagen drogo mexikanerna sig tillbaka, qvarlemnande 2000 döda och sårade på slagfältet. Amerikanerna uppgifva sin förlust till 750 man. *General Wool* delar med *gen. Taylor* äran af denna seger. Till densamma bidrog i icke ringa mån det amerikanska artilleriet under kapt. *Washington, T. W. Sherman, B. Bragg* och *G. H. Thomas* 1). "Öfverlägsenhet i vapen och befäl fäste segerkransen vid den amerikanska fanan." Utan denna öfverlägsenhet och utan den starka ställning amerikanerna före striden intagit, skulle de tvifvelsutan dukat under, ty det erkännes äfven af amerikanska historieskrifvare, att mexikanerna under striden kämpade med stor tapperhet.

Amerikanernas seger vid Buena Vista bröt mexikanernas makt i Norra Mexiko och var slutet på general Taylors lysande fälttåg. Efter några månaders förlopp öfverlemnade gen. Taylor sitt befäl till gen. Wool och återvände till För. Staterna, hvarest han emottogs med ärebetygelser och inom kort valdes till landets högste embetsman.

3. *New Mexikos och Californiens eröfringståg.* Under sommaren 1846 innan general Taylor uppbrutit från Matamoras, uppbröt *general Kearny* från Fort Leavenworth och tågade med "the Army of the West" (1800 man) mot den mexikanska provinsen *New Mexiko.* Efter att hafva under 50 dagars marsch genom "vidsträckta ödebygder" tillryggalagt 900 engelska mil kom Kearny till New Mexikos hufvudstad *Santa Fé*, hvilken föll utan motstånd i hans händer den 18 Augusti. Hela provinsen betraktades derefter af amerikanerna såsom ett eröfradt land. Dess innebyggare förklarades vara "amerikanska medborgare, i intet afseende skyldiga de mexikanska myndigheterna lydnad" och de mest ansedde männen i staden och provinsen uppfordrades att aflägga trohetsed till

nois och Indiana Det amerikanska kavalleriet angrep derefter några mexikanska regementen i ryggen och tvingade dem till skyndsam reträtt, hvilket föredöme följdes af hela den mexikanska hären, sedan ett nytt, häftigt angrepp å den amerikanska centern tillbakaslagits.

1) Utom de i det föregående omnämde officerarne voro följande bland dem, hvilka utmärkte sig under gen. Taylors fälttåg: *J. McDowell, Jefferson Davis, W. B. Franklin, R. S. Garnett, J. Hooker, G. G. Meade, J. C. Pemberton, J. Pope* och *J. F. Reynolds.*

Förenta Staterna. Sedan en amerikansk styrelse för hvilken C. Bent stod i spetsen, upprättats, lemnade general Kearny *öfverste Doniphan* med den större delen af hären i Santa Fé och fortsatte sjelf i spetsen för kavalleriet tåget mot *Californien* 1).

Kort derefter uppbröt öfverste Doniphan från Santa Fé och tågade med 1000 man (de flesta från Missouri) mot *Navajo indianerna*, hvilka börjat fiendtligheter mot innebyggarne i New Mexiko. Sedan det lyckats honom att sluta fred med indianhöfdingarne tillhörande nämda stam (den 22 Nov.) samlade han sina spridda trupper i Valverte och tågade derifrån i medlet af December söder ut mot *Chihuahua*. Under 90 mil ledde härens marsch genom en ofruktbar ödemark, "en dödsöken," i hvilken fans hvarken vatten eller lifsmedel. Först den 22 December anlände trupperna till en fruktbarare trakt omkring Donnana. Då de efter en kort rast tågade derifrån mot El Paso möttes de vid *Bracito* af en mexikansk styrka 1,200 man, hvilka de dock lyckades drifva på flykten den 25 December, hvarefter de fortsatte tåget till El Paso-dalen. Den 8 Februari 1847 uppbröt hären derifrån och tågade 65 mil genom en ödemark, i hvilken många soldater förgingos af törst. Hunnen nära intill Chihuahua förnam Doniphan att provinsens guvernör Don Angel Trias samlat en här af 4000 man(?) och intagit en stark ställning i ett pass vid *Sacramento*, 18 mil från hufvndstaden. Oaktadt amerikanerna uppgingo till endast 925 man framryckte de oförskräckt mot Sacramento och angrepo den 28 Februari mexikanerna, intogo deras batterier och slogo den af generalerna Heredia och Conde anförda hären på flykten efter det 600 mexikaner stupat eller sårats. Amerikanerna uppgifva sin förlust till — 1 död och

---

1) *New Mexikos innebyggare* försökte i Januari 1847 afkasta "det förhatliga amerikanska oket." Uppror utbröt samtidigt i flera städer och byar. Den amerikanske guvernören C. Bent och 5 hans landsmän mördades i Fernando de Taos; 7 amerikaner delade samma öde i Arroya Honda, 4 i Mora o. s. v. Öfverste Price i Santa Fe tågade utan dröjsmål mot "upprorsmakarne," slog deras med mexikanerna förenade styrka vid staden Canada den 24 Jan , vid Embudo den 29 och vid Puebla den 5 Febr. I dessa strider stupade omkring 300 mexikaner och 60 a 70 amerikaner. 15 mexikaner grepos och afrättades såsom upprorsmakare.

18 sårade(?). Staden Chinuahua och provinsen med samma namn föll derefter utan motstånd i Doniphans händer Hären fortsatte efter denna seger sitt tåg till Saltillo och förenade sig der i slutet af Maj månad med gen. Wools trupper, men som de fleste soldaternas tjenstetid utlupit, förde Doniphan efter några dagar sina "tappra gossar" till New Orleans, hvarest de afmönstrades.

Sedan *gen. Kearny* uppbrutit från Santa Fe tågade han med sin lilla skara söder ut längs Rio Grande. Efter några dagar möttes han här af *Kit Carson*, som meddelade honom underrättelse att *Californien redan var eröfradt* af kapten *Johan C. Fremonts* här och af Förenta Staternas flotta under commodorerna *Sloate* och *Stockton.* Kearny återsände då de flesta af sina ryttare till Santa Fé och fortsatte derefter med 100 man tåget till Californien.

Vintren innan kriget med Mexiko utbröt var ofvannämde *Fremont* 1 en kapten i Förenta Staternas topografiska ingeniörkår 2 i Californien. Han hade blifvit af regeringen ut-

---

1) *Johan Karl Fremont* var född i Savannah, Georgien, den 2 Jan. 1813. Hans fader var en fransman, hans moder en amerikanska från Virginien. Han vistades en tid vid Charleston college, blef derefter lärare i Charleston, sedan jernvägsingeniör; undersökte 1838 trakten norr om Missouri-floden; utnämdes till underlöjtnant vid den topografiska kåren; stäldes 1842 i spetsen för en expedition, som skulle undersöka landet mellan Missouri-floden och Klippbergen; uppbröt från St Louis i Maj, kom till South Pass i Augusti och planterade stjernbaneret å den s. k. Fremonts Peak 13,570 fot öfver hafvet, verkstälde noggranna mätningar och observationer och återvände till St Louis i Oktober. 1843 företog han en ny "upptäcktsfärd." Han öfvergick då Klippbergen och undersökte en stor landsträcka, som af honom kallades "the Great Basin," framträngde till Fort Vancouver, 90 mil från Columbiaflodens mynning, gick sedan under vintren öfver Sierra Nevada och kom efter svåra lidanden till Sutters Fort, ett amerikanskt nybygge vid Sacramentofloden, den 6 Mars samt återvände påföljande år till För. Staterna, utnämdes vid hemkomsten till kapten och återvände 1846 till Californien i den afsigt som här ofvan angifves. Han blef i Californien oense med gen. Kearny och stäldes vid sin återkomst till Washington inför en krigsrätt att ansvara för myteri och subordinationsbrott. Han dömdes till degradering, men benådades af president Polk. Fremont vägrade dock att mottaga benådningen och begaf sig i spetsen för en ny expedition till Californien 1848, bosatte sig derstädes 1849 och valdes samma år till För. Staternas senator. 1853 utrustade han på sin egen bekostnad en ny expedition till Stilla hafvet, nominerades den 17 Juni 1856 till *det republikanska parti-*

sänd för att uppmäta och kartlägga de okända trakterna mellan Klippbergen och Stilla hafvet och, om möjligt, uppsöka en ny och bättre väg till Oregon än den, som redan var känd. Efter många äfventyr och sammandrabbningar med fiendtliga indianstammar kom han med sina följeslagare till Californien och fick af den mexikanske militärkommendanten general Castro tillåtelse att vistas derstädes under vintermånaderna. Denna tillåtelse blef dock snart återkallad och Fremont fick befallning att lemna landet. Han vägrade att åtlyda denna befallning, drog sig tillbaka till en bergshöjd 30 mil öster om Monterey och uppbyggde här i Mars 1846 ett fäste, öfver hvilket han hissade För. Staternas flagga. Då våren inbröt tågade han till Sacramentodalen, hvarest många amerikanska invandrare bosatt sig, och fick här bud från Washington att, i händelse af krig, "skydda Förenta Staternas intressen i Californien." Då de mexikanska myndigheterna kort derefter hotade att från landet utdrifva alla amerikanska nybyggare, "hvilka icke ville vara sitt lands regering trogna," väckte detta bland de amerikanska invandrarne den största förbittring. På Fremonts inrådan förklarade de den 5 Juni 1846 att *Californien var en fri och sjelfständig stat*, stälde Fremont i spetsen för styrelsen och rustade sig att med vapenmakt försvara sitt oberoende. Flera skärmytslingar egde rum och "snart var det slut med mexikanernas välde i norra Californien." Emellertid hade För. Staternas *commodore Sloat* i Juli intagit det vid Stilla hafskusten liggande *Monterey* och strax de för sin "frihet och sjelfständighet" kämpande amerikanerna i Californien förnummo underrättelse derom, nedtogo de sin "björnfana" och hissade i dess ställe stjernbaneret. Commodore *Stockton*, som efterträdt Sloat, vapentog kort derpå *San Diego* och i

---

ets presidentkandidat och erhöll vid valet 1,341,262 medborgareröster. År 1861 blef han generalmajor och högste befälhafvare i "Missouri departementet," men tog afsked i Juni samma år. Han har sedan varit intresserad i jernvägsanläggningar och spekulationer. För några år tillbaka blefvo både han och hans svåger tilltalade inför fransk domstol för bedrägliga transaktioner å Paris börs. Båda dömdes till fängelsestraff, men domen kunde i hvad den rörde Fremont icke verkställas, emedan den sistnämde vistades i För. Staterna. Huruvida han i dessa transaktioner gjort sig skyldig till svek, derom äro åsigterna delade.

förening med Fremont *Los Angeles*, hvilken stad dock i September återtogs af mexikanerna. Den större delen af landet var likväl när hösten kom i amerikanernas händer.

Sådana voro de underrättelser, hvilka Kit Carson meddelade Kearny. Denne sistnämde tågade derpå mot Rio Grande, öfvergick densamma i närheten af 33:dje breddgraden, kom till koppargrufvorna vid Gilafloden den 20 Oktober, till nämda flods mynning den 22 November, tågade längs Coloradofloden omkr. 40 mil och derefter 60 mil vester ut genom en torr öken samt kom den 2 December till Wamas, det första nybygget inom Californiens gränser. Under tåget derifrån till San Diego förstärktes hans lilla skara med omkring 200 man, hvarefter mexikanerna med den största häftighet angrepo densamma nära *San Pascal.* Väl lyckades amerikanerna att tillkämpa sig seger, men ledo dock icke så ringa förluster. Först efter det en ny förstärkning af 200 man ankommit kunde Kearny inrycka i San Diego den 12 December. Den 29 i samma månad uppbröt han derifrån och tågade i spetsen för 500 marinsoldater och några hundra frivilliga mot Los Angeles samt angrep och besegrade den 8 Januari 1847 en vid *San Gabriel* uppstäld mexikansk styrka af 600 man under generalerna Flores och Pico, vann en ny seger påföljande dag vid *Mesa*, hvarefter de mexikanska generalerna nedlade sina vapen den 12 Januari. Dessa segrar befästade amerikanernas makt i Californien. Fremont, som utsågs till statens guvernör, efterträddes den 1 Mars af Kearny och denne i Juni samma år af öfverste Mason.

4. *Gen. Scotts fälttåg.* Den 9 Mars 1847 kom general *Winfield Scott* med en här af 12,000 man och en stark flotta till den mexikanska handelsstaden *Vera Cruz*, som försvarades af det 250 år förut uppförda "ointagliga" fästet *San Juan de Ulloa* 1). Trupperna landsattes å vestra sidan af ön Sacrificios, hvarefter belägringsarbetet inom några dagar tog sin början Sedan den mexikanske kommendanten, hvilkens garnison uppgick till 5000 a 6000 man, afslagit uppfordran att kapitulera, började gen. Scott att från sina batterier och från

---

1) Detta fäste hade kostat spaniorerna 4 millioner dollars.

flottan häftigt bombardera staden. Härmed fortsattes i 5 dygn, hvarunder sådan ödeläggelse anstäldes, att den mexikanske kommendanten såg sig nödgad att kapitulera den 26 Mars och till amerikanerna öfverlemna (under påföljande dag) icke blott staden utan äfven det "ointagliga" fästet med dess 400 kanoner och militärförråd. Den amerikanska flottan intog derefter flera vid Mexikanska viken liggande städer, hvilka "öppnades för handel med alla nationer;" och tillsattes amerikanska tulltjenstemän, att "till Förenta Staternas förmån" uppbära tull för införslade varor och "såmedelst tvinga fienden att, så mycket som möjligt, bidraga till krigskostnadernas gäldande."

Den 8 April uppbröt Scott från Vera Cruz för att tåga mot hufvudstaden *Mexiko.* För att försvara densamme mot fienden hade Santa Anna efter nederlaget vid Buena Vista lyckats genom outtröttliga ansträngningar samla en ny här af 12,000 man. Med densamme hade han intagit en stark ställning i bergpasset *Cerro Gordo.* Då gen. Scott kom med sin här, som uppgick till 8,500 man, till detta pass fann han Santa Annas ställning så starkt befästad, att han ej vågade i fronten angripa densamma, utan lät i det stället en brigad smyga sig å "en ny väg öfver höga klippor och stora bråddjup" upp till fiendens högra flygel och å densamma göra ett plötsligt anfall. Efter flera timmars strid intogo amerikanerna passet (den 18 April). Deras förlust uppskattas till 400 a 500 man, mexikanernas till 1000 utom 3000 fångar, bland dem 5 generaler. Santa Anna lyckades dock undkomma å en mulåsna, men hans ekipage, bref och korkben blefvo jemte 43 kanoner segrarnes byte.

Dagen efter segren inryckte amerikanerna i *Jalapa* och den 22 April föll *Perote* — näst San Juan de Ulloa Mexikos starkaste fästning—utan motstånd i deras händer. Marschen fortsattes derifrån till *Puebla* (80,000 innevånare), hvilken stad öppnade sina portar för den amerikanska härens "gråhårige befälhafvare" den 15 Maj. Här nödgades gen. Scott dröja i 3 månader, under hvilken tid Santa Anna icke försummade att uppställa en ny här och förstärka de fästningsverk, hvilka skyddade hufvudstaden. Scotts här samman-

smälte dagligen. Klimatet visade sig vara för densamme en farligare fiende än mexikanerna. Icke mindre än 800 soldater afledo i Perote, 1,800 lågo sjuka å hospitalen i Puebla och 1,700 hade deserterat.

Sedan gen. Scott erhållit nödig förstärkning lemnade han 3000 man i Puebla och uppbröt med den öfriga hären — 10,728 man — från staden den 7 Augusti. Efter tre dagars marsch uppnådde hären Cordillerernas topp. För soldaternas blick utbredde sig nedom bergen den stora och rika Mexikodalen med dess sjöar, slätter, städer och byar. Långt till venster sågo de den väldiga 17,000 fot höga Popocatepetl höja sin hjessa, framför dem låg Tezcucosjön och bakom desamme "Montezumas stolta stad," som försvarades icke blott af sitt naturliga läge, utan äfven af starka fästningsverk och en här, som uppskattades till öfver 30,000 man.

Amerikanerna framryckte utan motstånd (den 11 Aug.) till *Ayotla* 15 mil från hufvudstaden; men då starka fästningsverk lågo å detta ställe i härens väg, tågade gen. Scott å obanade vägar söderut och slog (den 18 Aug,) läger vid San Augustin, 10 mil från hufvudstaden, hvilken å denna sida skyddades af det befästade lägret vid *Contreras*, af batterierna vid *San Antonio* och af de starka fästena *Churubusco* och *Chapoltepec.* Den 19:de Augusti lyckades amerikanerna intaga byn Ansalda och derigenom afskära förbindelsen mellan lägret i Contreras och Santa Annas här vid Churubusco. Under påföljande natt uppbröt gen. Smiths division (1,500 man) för att anfalla det omnämda lägret, hvilket också uppnåddes och stormades i dagningen den 20. De öfverrumplade mexikanerna flydde eller tillfångatogos efter en kort strid. 4 generaler, 88 officerare och 3000 man föllo jemte 33 kanoner i amerikanernas händer. *General Worth* 1) besegrade kort

1) *Wilhelm Jenkins Worth* var född i Hudson, Columbia co., New York, 1794, deltog i kriget 1812 och utmärkte sig i slagen vid Chippewa och Lundys Lane, kämpade med utmärkelse under indiankriget i Florida 1842, åtföljde Taylor till Mexiko, utnämdes till general major efter slaget vid Monterey, förenade sig med Scott arme och deltog i de ofvannämda striderna· Han afled i Texas 1849.

derefter mexikanerna i San Antonio hvarefter han i förening med *general Pillow* samma dag stormade ett af fästningsverken å Churubuscos höjder och *general Twiggs* ett annat. Efter flera timmars strid var hela den stora mexikanska hären drifven från dess fästningar och förskansningar. Dess förlust uppgick till öfver 7000 man, amerikanernas till 1015.

Den 21 Augusti uppslog gen. Scott sitt högqvarter i Tacubaya; och afslöto mexikanerna med honom kort derefter en *vapenhvila* för inledande af fredsunderhandlingar. Mexikanerna visade sig dock obenägna att ingå på amerikanernas fordringar och rustade sig till en "strid på lif och död." Kyrkoklockorna i hufvudstaden götos till kanoner, fästningsverken förstärktes och folket i provinserna kallades att gripa till vapen och föra guerillakrig mot inkräktarne. Då uppsade gen. Scott den ingångna vapenhvilan och gaf gen. Worth order att intaga *Molino del Rey*. Den 8 September framryckte amerikanerna mot nämda fäste och en strid uppstod, i hvilken mexikanerna kämpade med stor tapperhet. *Nära en fjerdedel af gen. Worths trupper stupade*, bland dem ett stort antal officerare. Amerikanerna stormade likväl fästet och togo 800 mexikaner jemte 52 officerare till fånga. Å den branta bergshöjden *Chapoltepec*, hvarest Montezumas praktfulla palats låg i forna dagar (se II del. sid. 117), var en stark fästning, hvilken amerikanerna började (den 12 Sept.) häftigt bombardera. Sedan bresch skjutit å murarne, ryckte den amerikanske hären under generalerna *Pillow* och *Quitman* upp för berget och stormade fästningen den 13 September. De flyende mexikanerna förföljdes ända till hufvudstaden. Gen. Quitman stormade de vid Belenporten uppstälda batterierna och inträngde i sjelfva staden. Gen. Worth, som slagit Santa Annas reservtrupper, hvilka voro uppstälda vid Chapotepec, tågade i mera vestlig rigtning och inträngde i förstaden San Cosme. Påföljande dag (den 14 Sept.) *inryckte gen. Scott med hela hären i aztekernas gamla hufvudstad* och planterade stjernbaneret å Mexikos nationalpalats. Under de första 24 timmarne derefter oroades amerikanerna af omkring 2000 brottslingar, hvilka Santa Anna föregående natt utsläppt från fängelserna, innan han med sin här lem-

nade staden. Dessa brottslingar underhöllo från fönster och tak en häftig eld å de amerikanska trupperna, men blefvo slutligen öfvermannade, hvarefter lugnet återstäldes. Hela den amerikanska hären uppgick numera till 7,180 man. I striderna den 12—14 September, hade mexikanerna lidit en förlust af 6000 man (desertörerna häri inberäknade); amerikanernas förlust i döda och sårade uppgick till 911 man, af hvilka 78 voro officerare.

Mexikanerna hade emellertid börjat belägra *Puebla.* Dit ankom Santa Anna med flera tusen man den 22 September och uppfordrade den amerikanske kommendanten *öfverste Childs* att kapitulera. Härpå gafs ett nekande svar och då Santa Anna förnam, att *general Lane* ankommit från För. Staterna med 3000 man och ämnade från Vera Cruz tåga till staden Mexiko, uppbröt han från Puebla den 30 September och sammandrabbade den 7 Oktober med den amerikanska hären vid *Huamantla*, men blef såsom vanligt slagen, hvarefter gen. Lane tågade till Puebla och upphäfde belägringen (den 12 Okt). Flera småstrider utkämpades derefter mellan amerikanerna och mexikanerna, i hvilka de senare i de flesta fall besegrades. Den 18 Oktober nedlade Santa Anna sitt embete och flydde till kusten och derifrån till Wesindien 1). Kriget, som kostat För. Staterna 30,000 menniskolif och 78 millioner dollars, var ändadt 2).

---

1) *Don Antonio Lopez de Santa Anna* var född i Jalapa i Mexiko 1798, blef 1821 öfverste löjtnant i spanska armeen, deltog med utmärkelse i Mexikos frihetskrig mot Spanien, störtade Mexikos kejsare Augustin I (1823), kämpade derefter i de inbördes fejderna i Mexiko och slog år 1829 en spansk "här" som landstigit för att återeröfra landet. 1837 slog han fransmännen vid Vera Cruz och dref en del af dem i hafvet, men förlorade i slaget sitt ena ben. Han var tapper, men på samma gång en svag, snål och karaktärslös man. "Han blef åtskilliga gånger fördrifven, men, som hans efterträdare icke voro bättre, kom han alltid åter till makten." 1853 återkallades han till Mexiko, blef förklarad för president under sin återstående lifstid, men fördrefs 1855. I Februari 1864 återkom han och försökte åstadkomma "en uppresning mot det af fransmännen skapade kejsarrdömet," men nödgades återvända med oförrättadt ärende till Havana. 1866 besökte han För.Staterna, återvände till Mexiko 1867 och blef derstädes tillfångatagen, men efter en tid frigifven.

2) Bland de *amerikanske officerarne, hvilka utmärkte sig i de sist skildrade striderna* må här nämnas generalerna *Worth, Twiggs, Pillow,*

5. *Fred.* Den 2 Februari 1848 afslöts i *Guadaloupe Hidalgo* (en by 4 mil från staden Mexiko) ett *fredsfördrag* mellan Förenta Staterna och Mexiko. Sistnämda makt afträdde dervid *Texas till Rio Grande, New Mexiko och Californien.* Gränslinien mellan de båda republikerna skulle hädanefter vara Rio Grande från dess mynning till New Mexiko, nämda provins södra gräns till dess vestligare punkt, derefter provinsens vestra gräns norrut till Gilafloden, denna flod till hennes förening med Coloradofloden, derifrån en rak linie till en punkt liggande 10 mil söder om San Diego. För. Staterna förband sig att till Mexiko betala 15 millioner dollars samt att öfvertaga Mexikos skulder till amerikanska medborgare, hvilka skulder uppskattades till öfver 3 millioner dollars. Sedan fredsfördraget ratifierats proklamerades freden den 4 Juli 1848.

III. Förenta Staternas inre utveckling och framåtskridarde. 1. *Slafverifrågan.* De från Mexiko vapentagna "territorierna" blefvo snart ett tvisteämne mellan sydstaterna och nordstaterna. Redan i Augusti 1846 väckte *David Wilmot* från Pennsylvanien det s. k. *Wilmot Proviso,* ett förslag, som stadgade, att slafveri ej skulle tillåtas i de "provinser," hvilka möjligen komme att afträdas till Förenta Staterna i freden med Mexiko. Förslaget blef visserligen icke antaget, men i och med detsamma som frågan bragtes inför kongressen uppstod en häftig debatt mellan kämparne för och emot slafveriets utbredning, en ordkamp, hvilken kraftigt bidrog till att öka antalet af nordstaternas *abolitionister,* hvilka af humanitets-, religiösa och politiska skäl yrkade slafveriets upphäfvande. Den ledde derjemte till en splittring af demokratpartiet, i det ett stort antal demokrater, hvilka icke voro radikala abolitionister, men dock motståndare till slafveriets utsträckning till territorierna, förenade sig med "frihetspartiets" medlemmar och med en del forna whigs och bildade det s. k. "*free-soil* (*fri-lands*) *partiet.*"

Shields, Cadwalader, öfverste *Harney,* kaptenerna *Robert E. Lee, J. Hooker, J. L. Reno, Robert Anderson,* öfverstelöjtnanterna *E. V. Sumner* och *J. E. Johnston,* löjtnanterna *U. S. Grant, P. G. F. Beauregard, D. H. Hill, Thomas J. Jackson, G. B. McClellan, Don Carlos Buell, J. Longstreet, N. Lyon, E. Van Dorn* och *J. Sedgwick* m. fl.

2. *Upptäckten af guld i Californien.* I Mars 1848, då Californien formligt afträddes till För. Staterna uppgick folkmängden i nämda territorium till 33,000. I Juni samma år upptäckte en arbetare hos en schweizare Sutter i Sacramentodalen att i sanden funnos lysande metall-korn och det visade sig vid undersökning att dessa voro *guld.* Liknande upptäckter gjordes á andra ställen i grannskapet. Ryktet om den viktiga upptäckten spridde sig snart till alla delar af landet och en "guldfeber" uppstod, hvarom man nu knappast kan bilda sig ett begrepp. Hundra- och tusentals menniskor i olika samhällsställning strömmade från de särskilda staterna, från Europa och äfven från Asien till Californien för att "plocka guld." Det lyckades många af dem att samla icke obetydliga qvantiteter af den ädla metallen, men den lätt förvärfvade rikedomen syntes för en stor del af "lycksökarne" ega liten välsignelse. Den bortspelades och bortslösades; och mången, som var rik den ena dagen, var utfattig den andra Priserna på all ting voro höga. En grofarbetare fordrade 12 dollars i dagspenning och 1 dollar var en tid det minsta skiljemynt, som användes. Mord och andra grofva förbrytelser voro allmänna och lynchlagen var snart sagdt den enda lag som tillämpades, utom i städerna. Bland dessa må nämnas *San Francisco,* som ifrån att vara en obetydlig by, vardt inom 2 år en stad med 15,000 innebyggare.

3. *Ny stats upptagande i unionen.* År 1848 upptogs *Wisconsin* (53,924 qvadr. mil) såsom stat i unionen. Wisconsin, hvars namn härledes af Wisconsinfloden, hvilken af den franske missionären Marquette kallades Masconsin, besöktes redan 1639 af franska jesuiter. Missionsstationer grundades och fästen uppfördes derefter i *Green Bay, Prairie du Chien* och *La Pointe.* Sedan landet kommit under För. Stat:s välde, utgjorde det en del af det Nordvestra territoriet till 1809, var en del af Illinois-territoriet under åren 1809—1818, blef derefter en del af Michigan-territoriet och slutligen 1836 ett eget territorium.

4. *Mormonernas fördrifning från Illinois och ankomst till Utah.* Den 1 Februari 1846 utbröt åter oroligheter mellan mormonerna och de s. k. "hedningarne" i Illinois. 1600

mormoner lemnade då Nauvoo och styrde kosan vester ut för att uppsöka ett nytt Zion inom Californiens gränser. De framträngde dock till en början icke längre än till vestra delen af Iowa, hvarest de anlade tre tillfälliga kolonier Garden Grove, Mount Pisgy och Council Bluffs. Under det de vistades härstädes fingo de besök af en kapten i För. Staternas arme, hvilken fordrade att 500 mormoner skulle inträda i härens leder och tåga mot Mexiko. Denna begäran hörsammades. De vapenduglige männen aftågade mot söder; deras fäder, mödrar, hustrur och barn qvarlemnades i ödemarken och inrättade der de s. k. "vinterqvarteren," i hvilka nöden var otroligt stor under vintren 1846—47. Under tiden framryckte Illinois "medborgare" 1800 man mot den "heliga staden" och rigtade mot honom sina batterier. Den 10—12 September 1846 rasade kriget mellan mormonerna och den s. k. "pöbeln" med största häftighet. De förre tillbakaslogo flera angrepp å staden, men sedan densamme blifvit i 3 dagar bombarderad och förstäderna uppbränts nödgades "de helige" fly öfver Mississippifloden till Iowa den 17 September, hvarefter deras tempel, som de dagen förut invigt, lades jemte många boningshus i aska. Efter vintrens förlopp uppbröt *Brigham Young* den 14 April 1847 från Omaha och kom med sina 143 följeslagare till *Saltsjödalen* den 25 Juni samma år. Senare på hösten kommo 800 vagnar lastade med invandrare; och en stad *Salt Lake City* eller Saltsjöstaden anlades i det af mormonerna intagna landområdet, hvilket efter en tid erhöll namnet *Utah.*

5. *Den skandinaviska invandringen.* Under 1846—49 kom *ett stort antal svenska invandrare* hit till landet. Det var då de s. k. "*jansonisterna*" eller anhängarne af den lära, som i Sverige förkunnats af *Erik Jansson* från Westmanland 1)

---

1) *Erik Jansson* (Eric Janson) var född den 19 Dec. 1808 i Biskopskulla i Upland, hvarest hans fader egde en hemmansdel. Han flyttade efter någon tid med sina föräldrar till Österunda i Westmanland, gifte sig vid 27 års ålder och bosatte sig å en arrenderad gård Skånkarby, derefter å en egen torplägenhet. Han egde stora naturgåfvor, var en duglig jordbrukare och hade "tidigt vaknat till omtanka om sin själs salighet." Under åren 1842—43 gjorde han resor i *Helsingland,* blef der bekant med de s. k. "*läsarne,*" till hvilka räknades många allvarliga

grundade sin ryktbara "kommunistiska koloni" i *Bishop Hill*, Henry county, *Illinois*. Redan 1845 kommo några få jansonister "för att bespeja landet" och i Juli 1846 ankom Erik

---

kristna, men äfven icke så få "ostadiga själar," hvilka hade öppna öron för allt nytt som förkunnades, ringa sanningskunskap och ringa lust att genom forskande i ordet förskaffa sig sådan. Bland dessa "läsare" uppträdde han såsom *en väldig botpredikant* och vann många, äfven deras ledare, på sin sida. År 1844 flyttade han till Forssa i Helsingland och började i sina föredrag allt mer och mer *afvika från den lutherska läran*. Han lärde att de kristna äro *syndfria* och hafva inga *inre freste ser* utan *oafbruten frid och fröjd* i den Hel. Ande. Han sade sig vara *en af Gud sänd profet*, den förste sanne läraren sedan apostlarnes dagar; *han och hans lärjungar kunde icke fela*; blotta misstankan att de kunde i läran misstaga sig var ett bevis att barnalifvet i Gud icke fans hos den tviflande. Genom dylika lärosatser kom han naturligtvis i skarp strid med *Luther* och andra kyrkofäder hvilkas skrifter de s. k. "läsarne" högt värderade. Han började då *klandra dessa böcker* och uppmanade slutligen sina anhängare att "*uppbränna afgudarne.*" Detta skedde också. Den 11 Juni 1844 upprestes i Tranberg *ett bål*, å hvilket *Luthers, Arndts Scrivers och Nohrbergs m. fl:s skrifter uppbrändes* under det folket sjöng "Tackom och lofvom Herran." Liknande *bokbål* tändes derefter i Lynäs by den 28 Okt. och i Forssa den 8 Dec. För brott mot det då i Sverige gällande konventikelplakatet blef Erik Jansson vid särskilda tillfällen *arresterad* och införpassad till fängelset i Gefle (i Juni, i Nov. och i Dec. 1844 , men blef hvarje gång efter en tid försatt på fri fot, sista gången den 18 April 1845. Utkommen från fängelset var han under sommaren i fara att blifva åter arresterad, men *flydde* (den 25 Juni) *från sitt hem*. Om hösten samma år, då han var å tinget i Delsbo, bortfördes han af några bland sina anhängare och hölls af dem fördold tills i Januari 1846, då han begaf sig till *Norge* och derifrån till *Danmark*. Härifrån företog han i sällskap med några af sina lärjungar en resa till *Amerika* och ankom till *Victoria*. Knox co, Illinois, i Juli samma år. Hans i Sverige qvarlemnade anhängare, hvilka voro utsatta för den svenska lagens straffbestämmelser, beslöto också att utvandra och i Amerika bilda *ett heligt samfund*, som skulle ega *endast bibeln och — Janssons tolkning af densamma* till sin ledning. De sålde sina icke obetydliga egodelar och insatte penningarne i *en gemensam kassa*, hvilken förvaltade af några pålitliga män. Ur denna kassa utgick betalningen för så väl de fattiges som de rikes resa till Amerika och för inköp af jord för kolonien m. m. Bland de pröfningar kolonisterna hade att under de första åren utstå,må nämnas *Erik Janssons död*. En äfventyrare *Root*, som var gift med en Erik Janssons kusin, försökte bortföra sin hustru från kolonien,men hindrades derifrån af jansonisterna. Han stämde då Erik Jansson till domstolen i Cambridge, Ill., och *ihjälsköt honom i domsalen derstädes i Maj månad* 1850. Mördaren dömdes till 3 års straffarbete.—Rörande Bishop Hill-koloniens sorgliga slut både i andligt och timligt afseende, se noten sid. 221.

Jansson åtföljd af en skara anhängare från Dalarne. I September s. å. lades grunden till den omnämde kolonien och innan vintrens inbrott uppgingo svenskarne derstädes och i det närliggande Red Oak Grove till 400 personer. Året derpå ökades deras antal (i Juli) med ytterligare 400 fullväxta män och qvinnor. Desse förste invandrare hade utstått svåra lidanden under den långa resan öfver hafvet och möttes af icke små pröfningar vid framkomsten till kolonien, hvars medlemmar skulle alla "arbeta för kommunens bästa." Inpackade i trånga, osunda boningar hemsöktes de af sjukdomar och ledo till en början äfven brist på tjenliga lifsmedel. Missnöje uppstod snart och redan på hösten 1848 lemnade 200 a 300 kolonien. (En del af desse förenade sig derefter med methodisterna.) I timligt afseende gick kolonien likväl framåt: stora landsträckor uppköptes, kyrkor, boningshus, qvarnar och sågar uppfördes och skörden å de bördiga fälten ökades med hvarje år. — Icke så få svenska invandrare, hvilka icke tillhörde jansonisternas sekt, ankommo och bosatte sig under nämde år i det nära Bishop Hill liggande *Andover* samt,ehuru i mindre antal, i de inom Illinois gränser liggande städerna *Galesburg*, *Rock Island* och *Moline*. Ett sällskap svenskar som utvandrat 1845 bosatte sig i *New Sweden*, *Iowa*, andra i de *östra staterna* isynnerhet i *New York* och *Pennsylvanien*. Till *Chicago* kommo 1846 först 15 familjer och på hösten ett större sällskap, som ursprungligen ämnat sig till Bishop Hill; 1847 anlände 40 och 1848 omkring 100 svenska familjer. — Antalet af *norska invandrare* var under denna tid också ganska stort. 1850 funnos här i landet 12,680 invandrare födde i Norge. De flesta af dessa hade bosatt sig i *Wisconsin*, *Iowa* och *Minnesota*. Men äfven i *Michigan* och *Texas* grundades små norska nybyggen. Den första norsk-lutherska kyrka här i landet invigdes den 19 Dec. 1855, *Elling Eielsens* luth. samfund organiserades 1846, den första norska luth. kyrka i Chicago uppfördes 1848 och den första norsk-amerikanska tidning "*Nordlyset*" utkom 1847 i Norway, Racine co, Wisconsin. — Äfven *danska invandrare* ankommo under denna tid, ehuru i mycket mindre antal än svenskarnes och norrmännens. 1850 funnos endast 1,838 danskar här i landet.

6. *Presidentvalet.* Johan Quincy Adams var under 1846—47 ledare för en vidt utbredd rörelse, som afsåg att bilda ett politiskt parti gent emot alla hemliga sällskap, isynnerhet frimurarne, men med hans död 1848 upphörde denna rörelse och de gamla partien "började sin vanliga kamp om makten" med den skilnad likväl, att ett nytt parti—det förut omnämda "freesoil-partiet" — nu uppträdde på den politiska skådebanan, med "grundsatser, hvilka icke kunde besegras genom nederlag vid valurnorna." *Whigpartiet* nominerade gen. Z. Taylor från Louisiana till president och Millard Fillmore från New York till vice president; det *demokratiska partiet* nominerade L. Cass från Michigan till president och W. O. Butler från Kentucky till vice president och *freesoil-partiet* nominerade Martin Van Buren till president och H. Dodge till vice president. Vid valet erhöll Taylor 1,360,000 medborgareröster, Cass 1,220,544 och Van Buren 291,263. Af elektoralrösterna fick Taylor 163 och Cass 127. Whigpartiets kandidater vunno följaktligen seger. *Zakarias Taylor* var vald till president och *Millard Fillmore* till vice president.

7. *Högre embetsmän under Polks styrelse. Statsminister:* Jakob Buchannan från Pennsylvanien 1845; *finansminister:* R. J. Walker från Mississippi 1845; *krigsminister:* W. L. Marcy från New York 1845; *ministrar för sjöärenderna:* G. Bancroft från Massachusetts 1845, J. Y. Mason från Virginien 1846; "*attorneys general:*" J. Y. Mason från Virginien 1845, N. Clifford från Maine 1846, I. Toucey från Connecticut 1848; *general-postmästare:* C. Johnson från Tennessee 1845. — *Talmän i representanthuset:* 29:de kongressen J. W. Davis från Indiana; 30:de kongressen R. C. Winthrop från Massachusetts.

TAYLORS OCH FILLMORES STYRELSE 1). (1849—53).

I. TAYLORS STYRELSE. 1. *Slafverifrågan* väcktes i början af Taylors styrelse till nytt lif och dryftades icke blott

1) *Zacharias Taylor* var född i Orange co, Virginien, den 24 Nov. 1784. Han var son af en rik plantageegare och erhöll i sin ungdom

i kongressens salar, utan snart sagdt "i hvarje by, vid hvarje härd i hela landet." Flertalet af slafstaterna yrkade, att *de af Mexiko afträdda territorierna*, hvilka vunnits genom hela nationens uppoffringar, skulle stå öppna för invandrare från alla stater i unionen och att dessa invandrare skulle ega rätt att till nämda territorier medföra sin egendom, af hvad beskaffenhet den var, att slafpatronerna följaktligen skulle obehindradt få *medtaga sina slafvar och utbreda slafveriet* öfver allt det landområde, som låg söder om den i Missourikompromissen utstakade gränslinien 36° 30′ nordlig bredd, hvilken linie nu skulle utsträckas till Stilla hafvet I nordstaterna, hvarest oppositionen mot slafveriet med hvarje år ökats, medgaf man villigt sydstatsboerna rättighet att till de eröfrade territorierna medföra *samma slags egendom*, som invandrare från nordstaterna dit medförde, men man förnekade sydstatsboerna rättighet att införa slafveriet i *fria stater och territorier* och framhöll, att de genom kriget vunna voro, enligt Mexikos lagar, fria.

Då *Californien* till kongressen inlemnade en ansökan att blifva i unionen upptaget såsom *fri* stat, bestreds denna ansökan på det häftigaste af sydstatsmännen, emedan Californiens gränser sträcka sig söder om den i Missourikompromissen ut-

---

någon högre skolundervisning. Han blef 1810 kapten och deltog sedan med utmärkelse i flera krig, som i det föregående blifvit skildrade. "Den okunnige gränsöfversten, som icke röstat på 40 år" och som sjelf var slafegare valdes sedan af whigpartiet till president. Sin under kriget förvärfvade popularitet behöll han till sin död. Han var en hederlig och rättänkande man, en utmärkt krigare, men icke en framstående statsman. Hans slägtingar stälde sig under inbördes kriget på sydstaternas sida och ruinerades. Till hans dotter beviljade kongressen 1874 en årspenning af 600 dollars.

Millard Fillmore var född i Cayuga co, New York, den 7 Jan. 1800 och "var 19 år innan han sett en skolbok." I sin tidigaste ungdom var han sysselsatt med att karda ull vid ett väfveri, började vid 21 års ålder juridiska studier, blef advokat, valdes till statens lagstiftande församl. 1829, till kongressman 1832 och återvaldes af whigpartiet 1836, 1838 och 1840, innehade derefter flera förtroendeposter och valdes 1848 till För. Stat:s vice president, blef 1850 För. Stat:s president, förlorade många vänner genom att underskrifva lagen om rymda slafvars utlemnande till deras herrar, och flera då han 1856 uppträdde såsom "know-nothing-partiets" presidentkandidat. Han var icke en framstående statsman. Hans död timade i Buffalo 1874.

stakade gränslinien. Ett nästan lika häftigt motstånd rönte de till kongressen inlemnade böneskrifterna att slafhandeln och slafveriet i *Columbiadistriktet* skulle afskaffas. Under det sydstatsmännen med fanatisk häftighet försvarade slafveriet, framhöllo de, att nordstaternas medborgare i strid mot Förenta Staternas konstitution (IV art. 2 § 3 mom.) understödt *rymda slafvar* under deras flykt från slafveriet, hvarigenom plantageegarne tillskyndats egendomsförluster, och att samme män, som brutit konstitutionen, nu ämnade bryta Missourikompromissen och förneka sydstatsboerna "att komma i fullt åtnjutande af de frukter, hvilka genom kriget vunnits." För att göra slafverifrågan ännu mera invecklad framkom *Texas* med anspråk på en del af de landområden, som från Mexiko vapentagits, och det var lätt att förutse att, derest anspråken godkändes, skulle slafveriet derigenom vinna en vidsträcktare utbredning. Det var icke längre en strid om "institutionens" utanverk, striden gälde sjelfva "den fasta borgen, i hvilken rikedomens källa, den gyllene guldbrunnen var innesluten." Detta insåg *Johan C. Calhoun* och andra framstående sydstatsmän, hvilka redan nu tänkte på "*secession*" utbrytning från Förenta Staterna och bildande af ett *sydstatsförbund.*

För att om möjligt bilägga den häftiga striden, tillsatte Förenta Staternas senat *ett utskott* af 13 medlemmar för att utarbeta ett förlikningsförslag. *Henrik Clay*, som var slafegare, men motståndare till slafveriets utbredning, var utskottets ordförande. I Maj 1850 afgaf utskottet sin rapport, "*the Omnibus Bill,*" som omfattade alla tvistefrågorna och försökte genom kompromiss lösa desamma. Under det denna "bill" dryftades i kongressen *afled president Zakarias Taylor* den 9 Juli 1850 och efterträddes af vice presidenten *Millard Fillmore.*

2. *Förenta Staternas sjunde folkräkning* hölls 1850. *Hufvuddelen af det bebyggda landet* hade ökats till 1,005,213 qvadrat mil. Sedan 64,339 qvadratmil inom gränserna liggande ödebygder dragits från nämda summa, återstå 940,874 bebyggda qvadratmil, liggande mellan 28° 30′ och 46° 30′ nordl. bredd samt mellan 67° och 99° vestlig längd. De utom

hufvuddelens gränser liggande bebyggda trakterna voro dels 4,775 qvadratmil öster om 100:de längdgraden och dels 33,-600 qvadratmil vester om densamme. Hela det bebyggda landområdet utgjorde sålunda 979,249 qvadratmil. *Folkmängden* uppgick till 23,191,876. af hvilka 3,204,313 voro slafvar 1). Folkförökningen under 10 år uppgick till 35.8 procent eller 6,122,423 personer och befolkningens täthet var 23 7 på hvarje qvadratmil. Städernas folkmängd uppgick till 2,897,586 och antalet städer med 8000 innebyggare och derutöfver uppgick till 85. Befolkningens centralpunkt låg vid 38° 59′ nordlig bredd och 81° 19′ vestlig längd eller 23 mil sydost om Parkersburg, 55 mil från dess läge 1840.

II. Fillmores styrelse. 1. *Clays kompromissförslag*, för hvilket den nye statsministern Daniel Webster förklarade sig, vardt genom antagande af flera särskilda "bills" af kongressen gilladt och af presidenten stadfästadt i Sept. 1850. Derigenom stadgades: 1) *att Californien* (188,981 qvadratmil) *skulle såsom fristat upptagas i unionen;* 2) *att Texas skulle afstå från alla anspråk på New Mexiko mot erhållande af* 10 *millioner dollars;* 3) *att territorialstyrelse skulle upprättas i de från Mexiko vapentagna "provinserna," men frågan om hururida slafveri skulle inom dem förbjudas eller tillåtas lemnas oafgjord;* 4) *att slafhandeln skulle förbjudas i Columbiadistriktet och* 5) *att slafvar, hvilka rymt från sina herrar till fria stater, skulle af medborgarne i de sistnämda till egarne utlemnas.*

Den sistnämda lagen den s. k. "*Fugitive Slave Law*" ogillades af alla frihetsvänner i *nordstaterna*, isynnerhet af de s.

---

1) *De särskilda staternas och territ s folkmängd: Maine* 583,169, *New Hampshire* 317,976, *Vermont* 314,120, *Massachusetts* 994,514, *Rhode Island* 147,545, *Connecticut* 370,792, *New York* 3,097,394, *New Jersey* 489,555, *Pennsylvanien* 2,311,786, *Delaware* 91,532, *Maryland* 583,034, *Columbiadist.* 51,687, *Virginien* 1,421,661, *Norra Carolina* 869,039, *Södra Carolina* 668,507, *Georgien* 906,185, *Florida* 87,445, *Alabama* 771,-623, *Mississippi* 606,526, *Louisiana* 517,762, *Texas* 212,592, *Michigan* 397,654, *Wisconsin* 305,391, "*Minnesota*" 6,077, *Iowa* 192,214, *Ohio* 1,-980,329, *Indiana* 988,416, *Illinois* 851,470, *Missouri* 682,044, *Kentucky* 982,405, *Tennessee* 1,002,717, *Arkansas* 209,897, "*Utah*" 11,380, "*New Mexiko*" 61,547, "*Oregon*" 13,494 och "*Californien*" 92,597. Antalet fria färgade uppgick till 434,495.

k. "abolitionerna," hvilka dock icke fästade synnerligt afseende vid lagens föreskrifter utan fortfarande å sina "underjordiska jernvägar" (d. v. s. i hemlighet) befordrade rymda slafvar till Canada, hvarvid de ofta utsatte sig för lifsfara. Men det var icke blott i nordstaterna, som Clays kompromiss klandrades, äfven i *sydstaterna* rådde starkt missnöje med densamma. Den 19 Nov. 1850 sammanträdde ett större antal sydstatsmän i *Nashville*, Tennessee, och förordade å detta möte en sydstatskongress och, om så var af nöden, — *utträde ur unionen.* Ett liknande konvent hölls i *Charleston*, Södra Carolina, den 5 Maj 1851.

2. *Lopez' angrepp å Cuba.* Det sista "lyckliga kriget" hade hos många amerikaner väckt begär att genom eröfringar vidare utvidga republikens gränser. I sydstaterna, hvarest tanken på utträde ur unionen gjorde sig hos "de politiske ledarne" mer och mer gällande, hoppades man kunna genom vapenmakt frånrycka grannarne i söder ett så stort område, att det påtänkta sydstatsförbundet skulle varda större och i framtiden mäktigare än "yankeestaterna" i Norden. Då ett öppet anfall å republikerna i Central Amerika skulle möjligen ledt till krig med en eller flera europeiska makter, försökte sydstatsboerna på en annan väg nå sitt mål. De inblandade sig i de nämde republikernas inre strider och understödde med fribrytareband det ena eller det andra partiet för att derunder sjelfva komma till makten. — Äfven å *Cuba* rigtade amerikanerna sina blickar, isynnerhet under ifrågavarande tidsskede. För att befria "den olyckliga ön från Spaniens tryckande ok" utrustade en landsförvist spansk general *Narscico Lopez* en amerikansk expedition mot nämda ö. Förenta Staternas president varnade i en proklamation af den 11 Aug. 1849 landets medborgare för deltagande i ett dylikt olagligt företag, men det oaktadt förenade sig 600 man med Lopez som derpå afseglade till Cuba och lyckades den 19 Maj 1850 intaga *Cardenas.* Men då cubanerna icke visade sig villiga att förena sig med äfventyrarne, måste dessa åter gå om bord å sin ångare och med denne i hast begifva sig till Key West i Florida. Påföljande år utrustades en ny expedition och Förenta Staternas president utfärdade den 25 April en ny varning, Å

densamme fästades emellertid ringa afseende. Den 3 Aug. afseglade Lopez med 480 krigare från New Orleans och landsteg efter några dagar å Cubas norra kust. Den spanska krigsstyrkan å ön, som uppgick till 40,000, lyckades snart besegra och tillfångataga Lopez' trupper. De fleste af fångarne — bland dem Lopez — arkebuserades i Havana den 1 September. Då underrättelsen härom nådde Förenta Staterna utbröt ett häftigt *uppror* i New Orleans. Flera der bosatta spaniorers egendom förstördes och den spanska konsuln nödgades söka skydd i stadsfängelset. Man yrkade högljudt att Förenta Staternas regering skulle af de spanska myndigheter fordra, att de 96 fångar, hvilka icke blifvit afrättade och hvilka sedermera frigåfvos, skulle genast ställas på fri fot och man fästade intet afseende vid att de genom att trotsa presidentens varning och genom brott af neutralitetslagarne förverkat alla anspråk på regeringens skydd. Anfallen å Cuba bevekte *England* och *Frankrike* att till *Förenta Staternas* regering sända ett förslag att dessa tre makter skulle genom fördrag ("*tripartite treaty*") tillförsäkra Spanien oförkränkt besittning af Cuba. För. Staternas statsminister *Everett* förkastade detta förslag och framhöll i sitt svar Monroe-doktrinens grundsatser, men förklarade på samma gång ogillande af neutralitetslagarnes kränkning.1)

---

1) Af *andra tilldragelser*, som timade under ifrågavarande tidsskede må här nämnas: *Ludvig Kossuths besök* 1852. Efter det magyarernas frihetskamp i Ungarn slutat med kapitulationen i Vilagos och med frihetskämparnes flykt eller afrättning besökte Kossuth, som varit Ungarns guvernör eller president, För. Staterna i hopp om att kunna här uträtta något för sitt olyckliga fädernesland. Han mottogs med stora ärebetygelser och erhöll af enskilda personer understöd, men regeringen vägrade dock att inblanda sig i de europeiska staternas ärenden. — *För uppsökande af Sir Johan Franklin*, en engelsk upptäcktsfarare, som 1845 afseglat för att uppsöka en nordvestpassage till Stilla hafvet, utrustades af H. Grinell, en köpman i New York, en expedition under löjt. de Havens befäl 1850. En annan expedition, som stäldes under dr *E. K. Kanes* ledning utrustades af Grinell och nationalregeringen 1853, men ingendera af dessa funno hvad de sökte. — *Tvist med England* utbröt 1852 rörande fisket vid Newfoundland, men densamma blef snart bilagd, —*Till guvernör af Utah* utnämde president Fillmore (1850) "profeten" Brigham *Young*, i hvilkens hand både den andliga och verldsliga makten efter denna tid hvilade.—Bland *olyckshändelser*, som timade må nämnas: *fem svåra eldsvådor i San Francisco* (den 24 Dec. 1849, den 14 Juni, 17 Sept.

3. *Den skandinaviska invandringen* ökades betydligt under tiden 1849—55. En del af de *svenska invandrarne* hade till sin resas mål den förut omnämde kolonien i *Bishop Hill* 1), men de fleste begåfvo sig till andra orter, hvarest de grundade nybyggen och bildade församlingar. Till Chicago ankommo 1849 omkr. 400 svenskar, 1850 omkr. 500 och hvartdera af åren 1851 och 1852 omkring 1000. Många af invandrarne bortrycktes dock af koleran, isynnerhet under år 1849. De, hvilka icke föllo offer för denna farsot, bosatte sig i staden eller reste derifrån till andra städer och counties i *Illinois*. En

---

1850, 3 Maj och 22 Juni 1851) genom hvilken egendom för omkring 15 millioner dollars förstördes och många menniskor bragtes till fattigdom; *eldsvåda i St. Louis*, genom hvilken 24 ångare och 15 stadsqvarter förstördes (den 17 Maj 1849) och *öfversvämning i New Orleans* (den 12 Maj 1849). *Koleran* utbröt med häftighet i New York i Maj 1849 och utbredde sig snart öfver hela landet, samt skördade många äfven bland de *svenska invandrare*, som under nämda år ankommo hit till landet. *Uppror* timade i New York den 10 Maj och i Philadelphia den 10 Okt. s. å.

1) *Bishop Hill kolonien.* År 1853 inkorporerades kolonien i enlighet med statens lagar och dess ledning lades i händerna på 7 trusteer, valda för obestämd tid. Dessa herrar började spekulationer i stor skala, en stad *Gefle*, hvilket namn rådbråkades till *Galva*, anlades 1854 och luftslott byggdes det ena större än det andra. År 1855 egde jansonisterna i fast egendom 8,028 acres jord och 50 tomter i Galva. 1860 uppskattades deras egendom till 846,270 dollars och skulderna till $75,644 dollars. (De senare uppgingo dock till $118.403.33). Sedan partier och kif uppstått inom kolonien blef egendom, uppgående i värde till $592,793, delad mellan 415 af koloniens medlemmar. Den egendom, som icke delades, uppgick i värde till $248.861. För den gamla skuldens betalning pålade trusteerna folket skatt af hundra tusentals dollars vid tvenne tillfällen, slutligen (1868) uppstod rättegång mot "de sju vise männen." Den räckte i 5 år och kostade stora summor. Kolonisterna ålades att betala ytterligare $57,782.90. Då denna summa blifvit gäldad har betalningen af den gamla skulden ($118,403.33) kostat folket 672,910 dollars 61 cents. *Lika bedröfligt vardt koloniens andliga tillstånd.* Omkring år 1854 öfvergingo en del af medlemmarne till *shakersekten* och införde celibatet i kolonien. (Inga ogifta inom kolonien skulle hädanefter få inträda i äktenskap); 1864 bildade *methodisterna* en församling af forna jansonister. 1867 kommo *second-adventisterna* och började arbeta med så stor framgång att 150 f. d. jansonister läto år 1870 döpa sig till medlemmar af det samfundet, men adventistförsamlingen blef snart splittrad i två, hvilka betydligt försvagades 1880, då många f. d. jansonister under en "revival" öfvergingo till de s. k. *missionsvännerna* och omfattade de lärosatser, som af lektor P. Waldenström i Sverige förkunnas. Många af de forne "läsarne" i Norrland, hvilka blefvo Janssons lärjungar, och de fleste af deras barn *tillhöra intet kyrkosamfund.*

del begaf sig till *Minnesota*, en annan del till *Iowa*. År 1849 bildade en pastor *G. Unonius* en svensk-norsk *episkopalförsamling* i Chicago; 1850 bildades svenska *lutherska församlingar* i *Andover*, i *Moline*, i *Galesburg* (Illinois) och i *New Sweden* (Iowa), 1853 i *Chicago*, i *Knoxville* och i *Geneva* (Illinois), 1854 i *Rockford* och *Princeton* (Illinois), *Chisago Lake* och *St Paul* (Minnesota) och 1855 i *Vasa* och *Red Wing* (Minnesota). *Svenska methodistförsamlingar* bildades också här och der (den första i Victoria Ill. 1846, församl. i Chicago 1852) och de *svenska baptisterna* bildade sin första församling i *Rock Island* (Illinois) 1852 —*De första svenska lutherska presterna*, som ankommo till Amerika och här började arbeta bland invandrade landsmän, efter den i en föregående del omnämde Collins död, voro *L. P. Esbjörn*, som ankom 1849, prof. *T. N. Hasselqvist*, som ankom 1852, och *Erland Carlson*, som ankom 1853. Tre år senare ankommo *O. C. T. Andrén* och *Jonas Svenson*. Bland de första *svenska methodistpresterna* nämnas *Jonas Hedström*, *Peter Chalman* m. fl De *svenska baptisternas* förste predikant var *L. L. Frisk*. Den *första svenska tidning*, som utkom här i landet, började utgifvas 1855. Då uppstodo nästan samtidigt "*Gamla och Nya Hemlandet*," som redigerades af prof. Hasselqvist och var under flera år en religiös politisk tidning, och "*Svenska Republikanern*," en "osekterisk," af Bishop Hill kolonisterna utgifven tidning, hvilken efter en tid afsomnade. Den *norska invandringen* hade under åren betydligt tilltagit. Ett stort antal lutherska församlingar bildades 1). En del af dessa sammanslöt sig 1853 till *den norske Synode*, andra förenade sig efter några år med svenskarne och bildade den skandinaviska ev. luth. *Augustanasynoden*. En ny norsk tidning "*Emigranten*" började utgifvas 1851.

---

1) Såsom förut är upplyst voro 12,678 norrmän bosatta här i landet 1850. Danskarnes antal uppgick till 1,838. I Wisconsin bodde 8,651 norrmän, 146 danskar, i Illinois 2,415 norrmän, 93 danskar, i New York 392 norrmän, 429 danskar, i Iowa 361 norrmän, 19 danskar, i Massachusetts 27 norrmän, 97 danskar, i Californien 124 norrmän, 82 danskar, i Missouri 155 norrmän, 55 danskar, i Texas 105 norrmän, 49 danskar, i Michigan 110 norrmän, 19 danskar, i Pennsylvanien 27 norrmän, 97 danskar.

4. *Presidentvalet.* Före presidentvalet 1852 uppstälde *demokratpartiet* såsom sin kandidat Franklin Pirce, *whigpartiet* Winfield Scott och *freesoil-partiet* Johan Hale. Vid valet fick demokraternas kandidat 1,601,474 medborgareröster och 254 elektoralröster, whigpartiets kandidat 1,386,578 medborgareröster och 42 elektoralröster och freesoilpartiets kandidat 156,149 medborgareröster. Följaktligen vardt *Franklin Pirce* från New Hampshire vald till *president.* Till *vice president* valdes *Wilhelm Rufus King* från Alabama, hvilken dock afled redan i April 1853.

5. *Högre embetsmän under Taylors och Fillmores styrelse: Statsministrar:* J. M. Clayton från Delaware 1849, Daniel Webster från Massachusetts 1850, Edvard Everett från Massachnsetts 1852; *finansministrar:* W. M. Meredith från Pennsylvanien 1849, T. Corwin från Ohio 1850; *krigsministrar:* G W. Crawford från Georgien 1849, C. M. Conrad från Louisiana 1850; *ministrar för sjöärenderna:* W. B. Preston från Virginien 1849, W. A. Graham från Norra Carolina 1850; I. P. Kennedy från Maryland 1852; *inrikes ministrar:* T. Ewing från Ohio 1849, A. H. H. Stuart från Virginien 1850, ("The department of the Interior" bildades under detta tidsskede för att handlägga inre ärenden, hvilka förut tillhört de öfriga departementen;) *attorneys general* R. Johnson från Maryland 1849, J. J. Crittenden från Kentucky 1850; *generalpostmästare:* J. Collamer från Vermont 1849, N. K. Hall från New York 1850, S. D. Hubbard från Connecticut 1852. — *Talmän i representanthuset:* 31:ste kongressen H. Cobb från Georgien, 32:dra kongressen Linn Boyd från Kentucky.

PIERCES STYRELSE 1).
(1853—1857).

I. Förenta Staternas ställning till utländska makter. 1. *Gränstvist med Mexiko* uppstod till följe af

1) *Franklin Pierce* var född i Hillsborough, New Hampshire, den 23 November 1804. Han åtnjöt i sin ungdom undervisning i Bowdoin

att det sista fredsfördragets bestämmelser om gränsen mellan New Mexiko och Chihuahua voro grundade på origtiga kartor. Santa Anna, som åter blifvit president i Mexiko, besatte det område, å hvilket båda republikerna gjorde anspråk samt rustade sig att med vapenmakt försvara detsamma. Tvisten blef dock på fredlig väg bilagd genom *fördrag* den 30 December 1853, då Mexiko till För. Staterna afträdde den s. k. *Messilla dalen* (45,535 qvadrat mil) mot en ersättning af 10 millioner dollars.

2. *Handelsfördrag med Japan* Om sommaren 1853 kom en amerikansk eskader under commodore *M. C. Perry* till *Jeddo*, hufvudstaden i *Japan*, för att med nämda makt afsluta ett handelsfördrag. Japanerna, som höllo sina hamnar stängda för främmande nationer, mottogo efter någon tvekan amerikanerna och afslöto i Mars 1854 med dem ett handelsfördrag, enligt hvilket Förenta Staternas fartyg skulle ega rätt att inlöpa i två af kejsaredömets hamnar.

3. *W. Walkers anfall å Mexiko och Nicaragua.* För. Staterna hade i ett fördrag af 1850 förpligtigat sig "att icke besätta, befästa eller kolonisera någon del af Central Amerika. ej heller tillvälla sig eller utöfva något herravälde öfver detsamma;" men trots dessa förpligtelser utrustades i Förenta Staterna under president Pierces styrelse expeditioner, hvilka hade till mål att både "besätta" och "befästa" en sjelfständig republik *Nicaragua*, utan att nationalregeringen tog några kraftiga mått och steg för hämmande af detta brott mot neutralitetslagarne. *Wilhelm Walker*, en kallt beräknande känslolös egoist, som förut varit advokat, läkare och redaktör, utrustade i Juli 1853 en sådan expedition i San Francisco, Californien, inföll i *Mexiko*, förklarade sig för Nedra Californiens president och inryckte i Sonora för att vapentaga denna provins, men misslyckades häruti och återkom till San Fran-

college, Maine, blef advokat 1827, derefter medlem af statens lagstiftande församling, valdes 1833 till kongressmedlem, 1837 till senator, deltog i det mexikanska kriget och valdes 1852 af demokraterna till För. Stat:s president. Efter 1857 bodde han i Concord, New Hampshire, hvarest han afled den 8 Oktober 1869. "Han var icke utrustad med några stora gåfvor, men sympatiserade med sydstaterna."

cisco 1854. Han började då utrusta en annan expedition. Med densamma begaf han sig till republiken *Nicaragua* för att, såsom han sade, understödja ett af de politiska partierna derstädes, men i verkligheten för att tillrycka sig makten. Han landsteg i Realejo den 11 Juni 1855, slog de s. k. "aristokraterna" i flera drabbningar, slöt slutligen fred med deras anföprare (den 25 Okt.) och lät derpå skjuta honom (den 8 Nov). En mängd äfventyrare strömmade nu till Nicaragua från För. Staterna, som i tidningarne skildrades såsom ett nytt paradis. Slafpatronerna i Södern kunde icke nog högljudt prisa Walker, denne "hjelte med Washingtons hjerta och Napoleons snille." (Han hade ju, då han i Sept. 1856 införde slafveriet i Nicaragua, förklarade detsamma vara "den ädlaste och förträffligaste civilisationsform som fans.") Demokratpartiet, som drömde om ytterligare utvidgning af För. Stat:s gränser, "helsade med hopp och tillfredsställelse" hans framgångar 1). Den 1 Mars 1856 uppgick Walkers "här" till 1,200 man och det lyckades honom att med denna styrka tillfoga sina fiender känbara förluster, hvarefter han lät sina trupper välja sig till *Nicaraguas president* (den 25 Juni). Genom konfiskering af egendom, som tillhörde amerikanska kapitalister, stötte han likväl många af sina egna landsmän ifrån sig och genom sitt visade förakt för infödingarne uppväckte han ett *national krig*. Alla de centralamerikanska republikerna sände mot honom sina härar och, oaktadt nya trupper strömmade till hans fanor från Förenta Staterna, blef han, efter flera skarpa strider, innesluten i staden *Rivas* och nödgades den 1 Maj 1857

1) "Uti New York och isynnerhet uti unionens södra stater," säger en författare, "funno de centralamerikanska förhållandena stort deltagande hos bankirer och spekulanter af alla slag. På de genom Walker väntade reformerna grundade många sitt hopp om en stor förmögenhet genom lättheten att förvärfva oerhörda landsträckor. Andra ville gräfva en kanal genom Nicaragua från den ena oceanen till den andra och sedan göra anspråk på uteslutande rättighet att på denna väg leda nationernas handelsförbindelser. Andra åter drömde om en ny slafstat, som med det allra snaraste skulle kunna införlifvas med unionen. Man höll stora sammankomster, insamlade penningar och värfvade trupper. Den, som af samvetsbetänkligheter förargades öfver Central Amerikas eröfring, lugnade man med den försäkran att om man ej sjelf förekom engelsmännen skulle de ej draga i betänkande att göra en så lätt eröfring."

nedlägga vapen och gifva sig åt kapten Davis å För Stat:s korvett St. Marys, som förde honom till New Orleans, hvarest han med jubel emottogs den 27 Maj.

4. *Förenta Staternas ställning till europeiska makter.* Efter det myndigheterna i Havana å *Cuba* i Febr. 1854 lagt beslag å ett amerikanskt fartyg, som öfverträdt tullagarne, uppstodo i För. Staterna, isynnerhet i slafstaterna, högljudda protester mot ett sådant förmätet tilltag samt yrkanden, att *Spanien* skulle mot en penningesumma till För. Stat. afträda ön. Det gick så långt, att republikens sändebud i London, Paris och Madrid (Buchanan, Mason och Loule, alla sydstatsmän, höllo ett möte i Ostende i Belgien och utfärdade derifrån en offentlig skrifvelse, i hvilken de förklarade, att om Spanien ej ville sälja ön, "så voro Förenta Staterna enligt gudomlig och mensklig lag berättigade att vapentaga densamma" Att en förklaring, som innehöll dylika anspråk och grundsatser ej tjenade till att stärka de europeiska makternas, isynnerhet *Spaniens* vänskap och aktning för För. Staterna faller af sig sjelft. — Med *England*, som under det s. k Krimkriget mot Ryssland (1854—56), värfvade genom sina konsuler sjömän och soldater äfven inom Förenta Staterna, uppstod också tvist, då regeringen i Washington vägrade att erkänna dessa konsuler och fordrade, att de skulle återkallas. Tvisten blef dock efter en tid bilagd. Till *Österrike* kom Förenta Staternas regering i spändt förhållande till följd af att en ungrare Martin Koszta, hvilken deltagit i Ungarns frihetskamp och efter densamme flytt till För Staterna samt förklarat sig vilja blifva en af dess medborgare, blef i Smyrna gripen och förd ombord å ett österrikiskt skepp. Befälhafvaren å Förenta Staternas örlogsfartyg "St, Louis," som låg i Smyrnas hamn, yrkade, att fången skulle såsom amerikansk medborgare till honom utlemnas samt hotade, då denna begäran afslogs, att öppna eld å det österrikiska fartyget. Koszta blef då ställd under den franske konsulns skydd till dess notvexlingen mellan de båda makterna ledde till hans frigifvande.

II. Förenta Staternas inre ställning. 1. *Kansas-Nebraska billen.* Slafverifrågan väcktes till nytt lif inom

och utom kongressen i Januari 1854, då senator *S. A. Douglas* från Illinois väckte i kongressen förslag att två nya territorier, *Kansas* och *Nebraska* 1) skulle bildas och *att det skulle lemnas i de der boende medborgarnes hand att bestämma om slafveriet skulle inom dessa territorier tillåtas eller ej.* Detta lagförslag upphäfde således helt och hållet Missourikompromissen, som stadgade, att slafveriet icke skulle införas i stater och territorier, hvilka lågo norr om 36 grader 30 minuter nordlig bredd. Trots ett det häftigaste motstånd inom och utom kongressen blef "billen" antagen i Maj månad.

2. *Partifejderna i Kansas.* Strax sydstatsmännen tillkämpat sig denna seger sände de skaror af "slafveri-vänner" till *Kansas* för att förvandla detsamma till en *slafstat.* "Frihetsvännerna" i Norden sände också utan dröjsmål utvandrare till nämda territorium för att förhindra en sådan olycka. Massachusetts "Emigrants Aid Society" utrustade under 1855 öfver 1300 personer och från andra stater i Norden "skyndade många rättänkande män till Kansas för att der upprätthålla frihetens fana." Det dröjde icke länge förr än *blodiga sammandrabbningar egde rum mellan invandrarne från Södern och invandrarne från Norden.* Grundsatsen om "popular sovereignty" hade till sin första frukt ett *inbördes krig* i Kansas, ett krig i hvilket hundratals menniskolif spilldes och egendom, värderad till 2 millioner dollars, förstördes. Skaror af gränsboer från Missouri kommo redan vid det första valet in i Kansas, satte sig med våld i besittning af valurnorna, hindrade de i territoriet bosatte fristatsmännen från att rösta och valde sjelfva medlemmarne till den lagstiftande församlingen, som derefter år 1855 antog lagar, i hvilka slafveriet gillades och det stadgades, att hvar och en, som vågade i tal eller skrift ogilla slafveriet, var en territoriets fiende och en förrädare mot Förenta .Staterna. Som alla nationalregeringens tjenstemän i Kansas gynnade slafveriet, voro "fristatsmännen" fågelfria i det land, hvarest de, enligt Kansas-Nebraskabillen skulle

1) Territoriet *Kansas* sträckte sig 4° 30′ längre vester ut än den nuvarande staten och territoriet *Nebraska* sträckte sig från Kansas i söder till Britiska Amerika i norr och från Klippbergen öster ut till White Earth och Missourifloderna.

vara "suveräna" herskare. Kansas skulle blifva en slafstat, antingen medborgarne ville det eller ej. År 1855, då territoriets folkmängd uppgick till 8,601, höllo "fristatsmännen" ett konvent i *Topeka* och utarbetade förslag till stats-konstitution, hvilket i December samma år antogs af territoriets medborgare. Guvernör och andra embets- och tjenstemän valdes, men då fristatsmännens lagstiftande församling sammanträdde i Mars 1856 blefvo de valde tjenstemännen af Förenta Staternas myndigheter arresterade för högmålsbrott. Under påföljande Juli utkallades Förenta Staternas trupper att skingra de i Topeka församlade lagstiftarne, för hvilka presidenten i en proklamation förklarade, att nationalregeringen ämnade upprätthålla de af slafveriets gynnare antagna lagarne. År 1854 hade i Kansas grundats fyra köpingar *Atchison*, *Leavenworth*, *Lawrence* och *Topeka*, de båda sistnämde af fristatsmän. Lawrence, som var de senares hufvudqvarter, härjades vid flera tillfällen med eld och svärd af slafverivännerna. Partifejderna i Kansas voro i viss mening början till det *inbördes kriget*. Kansas begäran att blifva i unionen upptaget såsom en *fri stat* bifölls icke förr än 1861.

3. *Partierna, presidentvalet.* Striden för och emot slafveriet framkallade en häftig jäsning i allas sinnen och ledde till *ombildning af de politiska partierna* 1). Det gamla *whigpartiet* afsomnade; *demokratpartiet* blef det herrskande i slaf-

---

1) Den polemik, som under denna jäsningstid fördes mot slafveriet och dess försvarare skildras af en tysk författare med följande ord: "I tidningar, flygskrifter och predikotal angreps slafveriet, och dess bestånd framstäldes som en skamfläck för den amerikanska författningen. Ingen skuggsida, ingen neslighet, ingen skandal, som vidlådde slafverisystemet lemnades ogisslad. Man fann exempel i mängd, der lagen icke var tillräcklig att skydda de öfria arbetarne mot vinningslystna och hårdhjertade herrars brutaliteter: det kom i dagen, att, som införsel af nya slafvar från Afrika var förbjuden både af kongressen och de europeiska sjömakterna och menniskohandeln sålunda mycket försvårad, så hade i sjelfva Amerika blifvit upprättade aflingsanstalter till slafbefolkningens ökande, att det icke sällan förekom att slafhållarne aflade barn med negrinnor och sedan sålde dem, sålunda förande sitt eget kött och blod till torgs. Man tillvitade dem med rätta, att de höllo medkristna, hvilka dock — likaväl som de sjelfva — genom verldsförsonaren blifvit lösta ur slafveriets fjettrar, fjerran från hvarje mensklig rättighet, från all utbildning genom kunskapers bibringande, att det vid straff var förbjudet att

staterna, under det ett nytt parti — *det republikanska partiet* —, som ogillade slafveriets införande i territorierna, uppstod i de fria staterna och började samla alla "slafveri-motståndare" under sin fana. Derjemte uppstod ett tredje parti, det *amerikanska* eller "*know-nothing partiet*," som med blicken fästad på de skaror invandrare, hvilka efter hungersnöden i Irland 1846 och revolutionen i Tyskland 1848 strömmade hit till landet, yrkade af religiösa, politiska och statsekonomiska skäl, att ingen invandrare skulle vara valbar till ett embete i För. Staterna. "Amerika för amerikanerna" var partiets valspråk, och invandringen af "råa, katholska irländare och tyska fritänkare" stämplades såsom en nationalolycka. Partiet var ursprungligen en hemlig förening, uppträdde 1854 vid statsvalen och vann då seger i flera af de östra staterna, men den "pösande yankeeism," som utmärkte detsamma, medförde snart nederlag.

Före presidentvalet uppstälde *demokratpartiet* till presidentkandidat Jakob Buchanan från Pennsylvanien och till vice presidentkandidat Johan C. Breckenridge från Kentucky, *det republikanska partiet* nppstälde Johan C. Fremont från Californien och "*know-nothing partiet*" Millard Fillmore. Vid valet om hösten 1856 erhöll Buchanan 1,838,169 medborgaröster och 174 elektoralröster, Fremont 1,341,262 medborgaröster och 114 elektoralröster och Fillmore 874,534 medborgaröster och 8 elektoralröster (från Maryland). Följaktligen segrade demokraterna. *Jakob Buchanan* var vald till *president* och *Johan C Breckenridge* till *vice president*. Det må här i förbigående anföras att de *svenska invandrarne*, hvilka röstat å de demokratiska kandidaterna Cass 1848 och Pierce 1852 vid detta val röstade mangrant å Fremont liksom

---

meddela negrer undervisning, att engelska kyrkans fariseiska prester sökte bevisa slafveriets rättmätighet ur biblen, att de (slafherrarne) till och med ända till de aflägsnaste led uteslöto afkomlingarne af blandade äktenskap, hos hvilka endast en mörk schattering kring ögonen förrådde spår af negerblod, från allt umgänge med de hvita. Men ju häftigare anfallet, ju lidelsefullare striden gestaltade sig desto mera hårdnackadt fasthöllo sydstatsmännen vid,hvad de kallade sin rättighet och egendom. Mot abolitionisternas påtryckning uppstälde de en terrorism, som öfvergick till råa våldsgerningar" (Weber § 918).

de 1854 röstat mot Kansas-Nebraskabillen. De blefvo med ett ord *republikaner* och hafva sedan troget kämpat under det republikanska partiets fana. Detsamma kan äfven sägas om norrmännen och delvis om danskarne och tyskarne. Irländarne deremot qvarstannade i det demokratiska partiets leder och der äro de än i dag 1).

4. *Högre embetsmän under Pierces styrelse: Statsminister:* W. L. Marcy från New York 1853; *finansminister:* J. Guthrie från Kentucky 1853; *krigsminister:* Jefferson Davis från Missippi 1853; *minister för sjöärenderna:* J. C. Doblin från Norra Carolina 1853; *inrikes minister:* R. McClellan från Michigan 1853; *attorney general:* C. Cushing från Massachusetts 1853; *generalpostmästare:* J. Campbell från Pennsylvanien 1853. — *Talmän i representanthuset:* 33:dje kongressen L. Boyd från Kentucky, 34:de kongressen N. P. Banks från Massachusetts.

BUCHANANS STYRELSE 2).
(1857—1861).

I. Förenta Staternas ställning till främmande makter. 1. *Walkers sista anfall å Central Amerikas republiker.* I slutet af år 1857 utrustade *Wilhelm Walker* i

---

1) Bland de tilldragelser, som timade under Pierces styrelse, må i förbigående nämnas: *två expeditioner* utrustades, den ene för att undersöka *La Plataflodens bifloder,* den andre för forskningar i *Stilla hafvet.* Förberedande undersökningar för anläggande af *en jernväg till Stilla hafskusten* anstäldes och förslag väcktes att lägga en *telegrafkabel i Atlantiska hafvet* mellan Trinityviken, Newfoundland, till Valentia viken, Irland, (1,640 mil), hvilket förslag bragtes i verkställighet under åren 1857—1858. En *verldsutställning* hölls i New York 1853.

2) *Jakob Buchanan* var född i Franklin county, Pennsylvanien, den 13 April 1791. Hans fader var irländare, hans moder amerikanska. Han åtnjöt undervisning vid Dickinson college, blef derefter advokat och valdes 1814 till medlem af Pennsylvaniens lagstiftande församling. År 1820 valdes han till kongressmedlem, 1831 sändes han såsom ambassadör till Ryssland, återkom 1834, valdes kort derefter till senator samt återvaldes 1836 och 1843, utnämdes 1845 till statsminister, sändes 1854 såsom ambassadör till England, valdes 1856 till Förenta Staternas president, gynnade såsom landets högste embetsman slafveriets förkämpar. Han dog i Lancaster county, Pennsylvanien, 1 Juni 1868.

Mobile, Alabama, en ny expedition mot republikerna i Central Amerika, häktades för sina stämplingar i New Orleans, stäldes under 2000 dollars borgen, men afreste kort derpå med 200 man och landsteg vid San Juanflodens mynning, hvarest han intog ett fäste och började förskansa sig *Costa Ricas* president uppbådade strax en här af 8000 man emot honom och commodore *Paulding* uppmanade honom i För. Stat:s namn att gifva sig. Walker måste lyda och återfördes såsom fånge till New York den 27 December. Han stäldes sedan för rätta i Washington, och förklarades vara fullkomligt oskyldig. Paulding blef af presidenten och sydstatsmännen skarpt klandrad "för det svåra fel ' han begått och Walker firades såsom dagens hjelte. I Maj 1858 stälde republikerna Costa Rica och Nicaragua "sitt oberoende, neutralitet och nationalitet under Frankrikes, Englands och Sardiniens beskydd ' och England afslöt derefter (i Jan. 1859) med Nicaragua ett handelsfördrag samt gaf sina krigsskepp befallning att hindra Walkers landstigningsförsök och behandla honom och hans följeslagare såsom sjöröfvare. — I Oktober 1858 försökte Walker att med ett nytt äfventyrareband afsegla till Central Amerika, men blef vid Mississippiflodens mynning arresterad och ställd inför domstol att ansvara för brott mot neutralitetslagarne. Han blef naturligtvis af juryn frikänd och hans män reste derefter i små skaror till Central Amerika. I Juni 1860 lemnade äfven Walker New Orleans och landsteg efter en tid med 300 man i *Truxillo*, republiken *Honduras* förnämsta exporthamn, intog staden och förklarade republikens president för afsatt. Walker sade sig nu vilja förena de fem centralamerikanska republikerna till en stor slafstat. Honduras president uppbådade emellertid republikens krigshär mot inkräktaren och chefen å det engelska krigsskeppet "*Icarus*" uppmanade honom att nedlägga vapen och ställa sig under engelska flaggans skydd. Walker hörsammade icke uppmaningen, utan begaf sig till Truxillo i spetsen för en "här" af 80 man som snart förminskades till 25. Nu sattes på hans hufvud ett pris af 2000 dollars. Han och hans följeslagare blefvo den 3 September tillfångatagna och återförda till Truxillo. *Walker dömdes derefter af en krigsrätt till döden och arkebuserades den* 12 *September*

1860; hans följeslagar fingo deremot återvända till Förenta Staterna. Sydstatsmännens förhoppningar om en grundande af "en stor slafstat" i Central Amerika voro dermed grusade.

2. *Tvist med Paraguay, handelsfördrag med Japan.* Under det en vetenskaplig kår å ett För. Stat:s fartyg var sysselsatt med uppmätning af Paraguay-floden i Södra Amerika hade skott aflossats å nämda fartyg. Paraguay vägrade derefter Förenta Staterna den fordrade upprättelsen, hvarpå sistnämda makt sände i slutet af 1858 en större eskader till Paraguays farvatten. Tvisten blef dock inom kort på fredlig väg bilagd.

En ambassad af 71 personer ankom 1860 från Japan medförande en af Japans kejsare gillad handelstraktat. Främlingarne, hvilkas ankomst väckte stort uppseende, qvarstannade en tid här i landet och studerade med flit och ifver de amerikanska stats- och samhällsförhållandena samt återvände slutligen till sitt fosterland med en mängd profver af amerikanska produkter och industrialster.

II. Republikens inre utveckling och framåtskridande. 1. *Nya staters upptagande i unionen.* År 1858 upptogs *Minnesota* (83,531 qvadratmil) såsom stat i unionen. Franska missionärer hade, såsom i en föregående del af detta arbete meddelats, tidigt färdats i dessa trakter; varaktiga nybyggen uppstodo dock icke före 1812, (*St. Paul* grundlades först 1846.) Territoriet Minnesota, hvilket namn säges betyda "det skyfärgade eller det mörka vattnet," upprättades 1849 och omfattade ett område nästan dubbelt så stort som den nuvarande staten. Detsammas vestra gräns var Missouri- och White Earth-floderna. Trakten öster om Mississippifloden hade tillhört Wisconsin och trakten vester om samma flod Iowa. Först 1851 afträdde indianerna (sioux och dakotaer) sina anspråk å landet öster om Siouxfloden, hvarefter invandringen med hvarje år ökades. Bland de senare voro icke få svenskar. (Redan 1860 funnos inom 13 små svenska lutherska församlingar i Minnesota 1152 kommunikanter).—*Oregon* (95,274 qvadratmil) upptogs såsom stat i unionen 1859. År 1848 hade Oregon-territoriet upprättats och omfattade detsamma allt land vester om Klippbergen och norr om

42 breddgraden. År 1853 förklarades Columbiafloden och 46 breddgraden för territoriets norra gräns. Mellan invandrarne och indianerna derstädes rådde allt sedan 1845 en fiendtlig sinnesstämning, som utbröt i *indiankrig* 1855 och 1858. — *Kansas* (81,318 qvadratmil) blef efter en mångårig strid mellan slafveriets vänner och motståndare, ändtligen upptaget såsom en fri stat 1861. I September 1857 hade slafveriets anhängare samlats i Lecompton och utarbetat ett konstitutionsförslag, i hvilket slafveriet gillades och tilläts. Vid valet i Jan. 1858 förkastade statens medborgare detta förslag med omkring 10,000 rösters flertal, men det oaktadt föreslog president Buchanan, att Kansas skulle upptagas såsom stat med det förkastade förslaget såsom gällande grundlag, men härpå kunde kongressen likväl icke ingå, utan antog i stället "bemedlingsförslag," hvilka lemnade slafverifrågan oafgjord, men dessa förslag blefvo af Kansas medborgare förkastade. Först efter det Lincoln blifvit vald till president, blef Kansas upptaget i unionen genom en i Januari 1861 utfärdad lag.

2. *Förenta Staternas åttonde folkräkning* hölls 1860. *Hufvuddelen af det bebyggda landområdet* hade ökats till 1,126,518 qvadratmil, af hvilka 39,139 qvadratmil voro obebodda och 1,087,379 bebodda trakter, liggande mellan 28° 30′ och 47° 30′ nordlig bredd samt 67° och 99° 30′ vestlig längd. Utom hufvuddelens gränser lågo bebyggda trakter: 7,475 qvadratmil öster om 100:de längdgraden och 99,900 qvadratmil vester om densamme. Hela det bebodda landområdet var följaktligen 1,194,754 qvadratmil. *Befolkningen* uppgick till 31,443,321 af hvilka 3,953,700 voro slafvar och 488,070 fria färgade 1). Folkförökningen under 10 år upp-

---

1) *De särskilda staternas och territ:s folkmängd: Maine* 628,279, *New Hampshire* 326,073, *Vermont* 315,098, *Massachusetts* 1,231,066, *Rhode Island* 174,620, *Connecticut* 460,147, *New York* 3,880,735, *New Jersey* 672,035, *Pennsylvanien* 2,906,215, *Delaware* 112,216, *Maryland* 687,049, *Columbiadist.* 75,080, *Virginien* 1,596,318, *Norra Carolina* 992,622, *Södra Carolina* 703,708, *Georgien* 1,057,286, *Florida* 140,424, *Alabama* 964,201, *Mississippi* 791,305, *Louisiana* 708,002, *Texas* 604,215, *Michigan* 749,113, *Wisconsin* 775,881, *Minnesota* 172,023, *Iowa* 674,913, *Ohio* 2,3[illegible]9,511, *Indiana* 1,350,428, *Illinois* 1,711,951, *Missouri* 1,182,012, *Kentucky* 1,155,684, *Tennessee* 1,109,801, *Arkansas* 435,450, *Dakota terr.* 4,837, *Nebraska* 28,841, *Kansas* 107,206, *Colorado terr.* 34,277, *Utah terr.* 40,-

gick till 35.6 procent eller 8,251,445 själar och befolkningens täthet var 26.5 på hvarje qvadratmil. Städernas folkmängd uppgick till 5,072,256 och antalet städer med 8000 innebyggare och derutöfver uppgick till 141. Befolkningens centralpunkt låg vid 39° 00′ 4″ nordlig bredd och 82° 48′ 8″ vestlig längd eller 20 mil söder om Chillicothe, 81 mil från dess läge 1850

4. *Finanskris, tvist med mormonerna.* År 1857 hemsöktes Förenta Staterna af en svår *finanskris*, förorsakad af af "vilda spekulationer och jernvägsanläggningar." Konkurser hörde till ordningen för dagen, fabriker och verkstäder stängdes, och de s. k. statsbankerna ramlade den ene efter den andre.

Mormonerna i Utah visade sig samtidigt härmed oregerliga. De vägrade att hörsamma Förenta Staternas lagar, så vida dessa icke gillades och stadfästades af deras profet Brigham Young och de tvingade Förenta Staternas domare att afstå med rättsskipning inom "de heliges" land. Då utnämde presidenten *Alfred Cumming* till territoriets guvernör och sände honom med 2,500 man För. Staternas trupper mot Utah. Vid underrättelsen härom rustade sig mormonerna till krig. Genom underhandlingar lyckades man dock förekomma blodsutgjutelse. Trupperna inryckte i Saltsjöstaden om våren 1858 och qvarstannade i territoriet i två år för att "upprätthålla ordningen och lagarne."

III. Slafverifrågan. 1. *Högste domstolens utslag i Dred Scott målet.* Kort efter det Buchanan installerats i sitt embete fäldes af öfverdomare *Taney* i Förenta Staternas högsta domstol ett *utslag*, som väckte den största förbittring hos alla slafverimotståndare i nordstaterna. Det var utslaget i det rycktbara *Dred Scott målet.* En slaf vid namn Dred Scott fördes af sin herre till en fri stat, liggande norr om den i Missourikompromissen utstakade gränslinien. Här gifte han sig med en slafvinna, som blifvit af sin herre ditförd, vistades sedan i den nämda staten den tid, som fordrades för att blifva

---

273, *Nevada* 6,857, *New Mexiko terr.* 93,516, *Washington terr.* 11,594, *Oregon* 52,465 och *Californien* 379,994.

medborgare af densamme, men fördes sedan till Missouri, som var en slafstat, och här behandlades han, hustru och barn såsom slafvar. Han yrkade då återfå sin frihet, emedan han i verkligheten var medborgare af en fri stat, till hvilken han icke rymt, utan blifvit förd af sin herre. Målet hänsköts till högsta domstolens afgörande och fälde densamme genom den ofvannämde domaren ett utslag, i hvilket förklarades,att Missourikompromissen var stridande mot landets konstitution, att slafegare, enligt landets grundlag, egde laglig rätt att hålla slafvar i territorierna, att ingen negerslaf eller hans efterkommande — slafvar eller frie — kunde någonsin blifva medborgare af Förenta Staterna och att ingen neger egde några rättigheter, som en hvit man var pligtig att respektera. Detta utslag gillades af nationalregeringen och af det demokratiska partiet, men ogillades och fördömdes i de skarpasta ordalag af republikanerna.

2. "*Personal Liberty Laws.*" Emedan flera paragrafer i lagen om utlemnande af rymda slafvar voro på det högsta förhatliga för medborgarne i de fria staterna antogo de lagstiftande församlingarne i flera af nämda stater s. k. "*Personal Liberty Laws,*" som hade till mål att förhindra tillämpningen af de ogillade paragraferna i förstnämda lag. Detta väckte bland slafegarne i sydstaterna den största förbittring och de beskyllde i ett af partiraseri förestafvadt språk nordstaternas medborgare för brott af kompromissen 1850.

3. *Johan Browns försök att åstadkomma en negeruppresning* mot slafpatronerna i Virginien och Maryland var "ny olja på lidelsernas eld." Brown, en af Kansas djerfve och beslutsamme fristatsmän, hvilken under de blodiga striderna i nämda stat, förlorat gods, egendom och två barn, hade svurit slafveriets gynnare en blodig hämd 1). Först inföll han

---

1) *Johan Brown* var född i Torrington, Connecticut, år 1800. Han studerade för att blifva prest, men måste afstå derifrån till följe af svaga ögon och blef derefter ull-handlare. År 1854 begaf han sig till Kansas för att "kämpa för frihetens sak" mot sydstatsmännen. Han deltog i flera strider och fattade efter det en af hans söner stupat, ett dödligt hat till alla slafveriets vänner och gynnare. I det här ofvan omnämda angreppet å Harpers Ferry, som egde 5000 innevånare, tog han 40 à 50 af de mera framstående borgarena till fånga, men istället för att med dem

härjande i Missouri, men begaf sig sedan öster ut i afsigt att bemäktiga sig Förenta Staternas arsenal vid *Harpers Ferry* nära Potomacfloden och derifrån kalla slafvarne i Maryland och Virginien till kamp för frihet och menniskorätt. Den 19 Oktober 1859 kom han med 21 följeslagare (16 hvita, bland dem 3 hans egna söner,och 5 färgade) till den lilla staden och bemäktigade sig arsenalen. Men någon uppresning bland slafvarne lyckades han dock icke åstadkomma. Utan dröjsmål ryckte statens milistrupper och en kår Förenta Staternas marinsoldater, anförda af öfverste *Robert E Lee*,emot honom och hans lilla styrka. Sedan han vägrat att gifva sig stupade 13 af hans skara, 2 flydde, de öfrige sårades och tillfångatogos. De fördes derefter till Charlestown, Virginien, hvarest Brown och hans ännu lefvande medkämpar dömdes till döden och hängdes den 2 påföljande December. I nordstaterna beundrades Brown af slafverimotståndarne såsom en ny Spartacus, i sydstaterna lades hans uppresningsförsök medborgarne i Norden till last och man påstod, att han var en medlem af en stor liga, som hade till mål att åstadkomma negeruppror och beröfva slafpatronerna deras "lagliga egendom." Det utskott, som af kongressen tillsattes att undersöka huruvida denna misstanka var grundad, kunde dock icke finna några bevis för densammas rigtighet.

4. *De politiska partierna,presidentvalet.* Vid presidentvalet 1860 var *slafverifrågan* den mest brännande. *Det republikanska partiet*, som förfäktade grundsatsen, att kongressen egde rätt att förbjuda slafveriet i territorierna, uppstälde såsom presidentkandidat Abraham Lincoln från Illinois. *Det demokratiska partiet* var deladt i två grenar. Den ene, hvars presidentkandidat var S. A. Douglas från Illinois, förfäktade grundsatsen, att kongressen icke egde rätt att förbjuda slafveriet i territorierna, men att medborgarne i desamme egde rätt att efter behag tillåta eller förbjuda detsamma. Den andre grenen, hvars presidentkandidat var Johan C. Brecken-

---

och de tagna vapnen draga sig tillbaka till de otillgängliga bergstrakterna dröjde han qvar i staden till dess 1500 milistrupper hunnit samlats för att angripa och taga honom till fånga.

ridge från Kentucky, förfäktade grundsatsen, att hvarken kongressen eller medborgarne i territorierna kunde från desamma utesluta slafveriet och att kongressen var pligtig att skydda slafherrarne i "bruket af sin egendom" inom territorierna, antingen medborgarne derstädes gillade eller ogillade slafveriet. Ett tredje parti, *union partiet*, hvars presidentkandidat var Johan Bell från Tennessee, hade till program: "Konstitutionen, unionen och lagarnes tillämpning."

Vid presidentvalet om hösten 1860 erhöll republikanernas kandidat, Abraham Lincoln 1,838,169 medborgareröster och 180 elektoralröster, eller med andra ord elektoralrösterna från alla de fria staterna, utom 3 från New Jersey, men icke en enda från slafstaterna. S. A. Douglas erhöll 1,375,157 medborgareröster och 72 elektoralröster (från Missouri och från New Jersey), J. C. Breckinridge fick 845,763 medborgareröster och 39 elektoralröster (alla från slafstaterna) och J. Bell erhöll 589,581 medborgareröster och 12 elektoralröster (från Kentucky, Tennessee och Virginien) 1). Till *president* valdes sålunda *Abraham Lincoln* och till *vice president Hannibal Hamlin* från Maine.

IV. Amerikas konfedererade stater. 1. *Sydstaternas skilsmessa från unionen och upprättande af en egen republik.* Knappt hade presidentvalets utgång blifvit känd i sydstaterna för än de politiska ledarne derstädes började bringa till verkställighet det beslut, som under slafveri-striderna bragts till mognad, beslutet att utträda ur unionen och bilda en sjelfständig på slafveriets grundval hvilande republik. Enligt sydstatsmännens framställning och tolkning af konstitutionen var unionen ett mellan suveräna stater ingånget kontrakt "till gemensamt försvar, lagarnes betryggande och främjande så väl af de enskilda staternas som hela förbundets välfärd." Men då, till följe af den nya styrelsen, ändamålet

---

1) Uppgifterna rörande det antal medborgareröster, som de olika kandidaterna erhöllo äro i amerikanska historieskrifvares arbeten mot hvarandra stridande. Två uppgifter, utom den här ofvan anförda må här meddelas: 1) Lincoln 1,857,610, Douglas 1,365,976, Breckinridge 847,951, Bell 590,631; 2) Lincoln 1,858,000, Douglas 1,293,000, Breckinridge 850,000, Bell 646,000.

"den allmänna välfärden" icke längre bestod för sydstaterna, så voro de berättigade att grunda en särskild union. Ingen kunde lagligen tvinga dem att låta sina representanter verka tillsammans med en unionsregering, hvars hela tendens gick ut på deras skada och ruin. Republikanerna förkastade emellertid denna uppfattning, förklarade unionen för en genom laglig öfverenskommelse och författningsfördrag fast ordnad statskorporation, från hvilken ingen medlem fick skilja sig, och tillkännagåfvo, att hvarje separationsförsök kom att betraktas såsom uppror, hvilket de af alla krafter ville bekämpa 1).

Sydstaterna läto deraf icke afskräcka sig. Redan den 20 December 1860 uttalade *Södra Carolina* det ödesdigra ordet *skilsmessa* (secession) och detta föredöme följdes snart af *Mississippi* (den 9 Jan. 1861), *Florida* (den 10 Jan) *Alabama* (den 11 Jan.), *Georgien* (d. 18 Jan.), *Louisiana* (d. 26 Jan.), *Texas* (d. 1 Febr.), *Virginien* (d. 17 April), *Arkansas* (d. 6 Maj), *Tennessee* (d. 7 Maj) och *Norra Carolina* (d. 20 Maj).

Den 4 Februari 1861 sammanträdde delegater från de sex förstnämda staterna i *Montgomery*, Alabama, och antogo en provisorisk *konstitution* och *flagga* 2) för de ur unionen utträdda staterna, hvilka kallades *Amerikas Konfedererade Stater* (the Confederate States of America). Derefter valdes *Jefferson Davis* från Mississippi till *president* 3) och *Alexander H. Stephens* från Georgien till *vice president* för den nya konfederationen.

---

1) Weber § 919.

2) Såväl konstitution som flagga liknade Förenta Staternas. Den senare egde en blå "union" med en af 7 stjernor bildad cirkel, sjelfva flaggan utgjordes af tre breda ränder eller s. k. "bars," den öfra och nedersta röd, den mellersta hvit.

3) *Jefferson Davis* föddes i Kentucky den 3 Juni 1808. Han "graduerade" vid West Point 1828, tjenstgjorde en tid i armeen i Western, men tog afsked 1835, han gifte sig med general Taylors dotter och blef plantage- och slafegare i Mississippi, sändes 1845 till kongressen, deltog i kriget mot Mexiko och utmärkte sig vid Buena Vista. Han var en ifrig försvarare af slafveriet och state-rights-grundsatsen, valdes till de Konfedererade Staternas president 1861, återvaldes 1862 för 6 år. Efter krigets slut togs han till fånga i Irwinsville, Georgien, den 10 Maj 1865 och hölls i fängsligt förvar i Fort Monroe till den 13 Maj 1867, då han utsläpptes mot borgen.

2. *Nationalregeringens egendom i sydstaterna faller i de konfedererades händer*. Sydstatsmännen lade utan dröjsmål beslag å all inom deras stater befintlig *nationalregeringen tillhörig egendom.* Fästningar, arsenaler, myntverk och krigsskepp jemte stora förråder af vapen och andra krigsförnödenheter föllo dervid i deras händer. Snart egde Förenta Staterna inom de Konfedererade Staternas gränser endast *Fort Sumter* i Charlestons hamn, *Fort Pickens* nära Pensacola samt fästena å *Key West* och å *Tortugas.* — Major *Robert Anderson*, som låg med en liten garnison i Fort Moultrie, fruktade för ett anfall af Södra Carolinas trupper och drog sig derföre med sin styrka till det å en ö i Charlestons hamn liggande Fort Sumter den 26 December 1860. Detta väckte stor förbittring bland de konfedererade i Södra Carolina. De satte sig genast i besittning af Fort Moultrie och ett mindre fäste, Castle Pinckney, förstärkte desamma och uppförde batterier för "att nedskjuta och från jorden utplåna yankeenästet Fort Sumter." Nationalregeringen i Washington förbjöd major Anderson att försöka förhindra dessa fiendtliga företag. I Januari månad sände regeringen likväl efter lång tvekan en ångare "Star of the West" med trupper och förråder till det hotade fästets undsättning, men då ångaren närmade sig detsamma öppnade de konfedererade eld från sina batterier och nödgade honom att återvända med oförrättadt ärende. — Löjtnant *Adam J. Slemmer*, som låg med en liten styrka i Fort McRae, drog sig med densamma till det ofvan omnämda Fort Pickens, hvarest han trotsade de konfedererades trupper från Florida och Alabama. *General Twiggs* deremot, som var befälhafvare i *Texas*, öfverlemnade utan motstånd hela sin truppstyrka 2500 man jemte alla militärförråd i Texas' departementet i rebellernas händer. Hans trupper kunde dock icke förmås att bryta sin ed hvadan de fingo återvända till nordstaterna.

V. NATIONALREGERINGENS HÅLLNING GENT EMOT UPPRORET. 1. *Förräderi mot fosterlandet.* Regeringen i Washington syntes vara alldeles maktlös gent emot upprorsmakarne. Presidenten var icke vuxen de pligter, hvilka ålågo honom under denna stormiga tid. Han var omgifven af *fosterlandsförrädare* och många af hans ministrar och högre

embetsmän stämplade mot den regering de svurit tro och lydnad De fleste kongressmedlemmarne från sydstaterna lemnade sina säten i kongressen, skröto offentligt öfver sina stämplingar mot Förenta Staterna och återvände obehindradt till sina ur unionen utträdda stater, "för att uppelda folket till krig mot fosterlandet." De ansågo, att medborgaren var pligtig att lyda sin egen stats regering framför nationalregeringen och att det tillkom, enligt state rights-grundsatsen, den enskilde staten att bestämma i huru vidsträckt mån nationalregeringens lagar och förordningar skulle åtlydas. Då en stat utträdt ur unionen var, enligt deras påstående, statens ställföreträdare i kongressen lösta från all förbindelse till nationalregeringen. Statsministern, general *Cass*, som var missnöjd med presidenten för hans overksamhets skull, resignerade, hvilket föredöme följdes af krigsministern *J. B Floyd* från Virginien och inrikesministern *Jakob Thompson* från Mississippi, hvilka gynnade sydstatsförbundet. General postmästare *Josef Holt* från Kentucky utnämdes till krigsminister, *Johan A Dix* från New York till finansminister och *Edwin M. Stanton* från Pennsylvanien till "attorney general." Dessa män försökte gjuta kraft och lif i styrelsen, men "det onda hade redan tagit sådan öfverhand att deras bemödanden icke kunde bära den frukt de önskade" 1). *Kongressen* var villig att göra *eftergifter.* Den antog bland annat en resolution, i hvilken stadgades, att kongressen aldrig skulle förhindra eller angripa slafveriet i staterna, hvarjemte framstående republikaner förklarade sig villiga att upphäfva eller modifiera "the Personal Liberty Laws," men inga eftergifter, huru stora dessa än voro, förmådde blidka de af partiraseri förblindade sydstatsmännen.

2. *Fredskongress; mordplan.* Samma dag som Konfedererade Staternas konvent sammanträdde i Montgomery öppnades i Washington en *fredskongress,* till hvilken 21 stater

---

1) En order, som den nye finansministern gaf till en af sina underordnade i New Orleans vid underrätteslen att kaptenen på en tullbåt var en rebell, ljöd snart från alla fosterlandsälskande medborgares läppar. Ordern ljöd: "*Om någon försöker stryka den amerikanska flaggan skjut honom på stället.*"

skickat ställföreträdare 1). Vid denna kongress, som hade till mål att förhindra utbrottet af ett inbördes krig, föreslogos vissa tillägg till Förenta Staternas konstitution, men dessa blefvo sedermera af För. Staternas kongress förkastade och dermed tillintetgjordes de af "fredsvännerna" hysta förhoppningarne.

Under tiden anlades en plan att *mörda den nyvalde presidenten* under hans färd genom Baltimore till hufvudstaden, men denna plan misslyckades, emedan Lincoln reste genom den förstnämda staden tidigare än man förmodat. En allmän fruktan uttalades, att den nye presidenten ej skulle blifva utan blodsutgjutelse installerad i sitt embete, emedan en mängd sydstatsmän och deras vänner och gynnare vistades i Washington. För att upprätthålla fred och ordning samlade general Scott en militärstyrka och lyckades med densamma förhindra utbrottet af uppror. Lincoln blef utan motstånd i sitt embete installerad den 4 Mars 1861 och förklarade dervid i sitt installeringstal, att han icke egde rättighet eller hade för afsigt att angripa slafveriinstitutionen inom slafstaterna, men också att ingen stat egde rättighet att utträda ur unionen och att alla förordningar om sådan skilsmessa voro olagliga.

3. *Högre embetsmän under Buchanans styrelse. Statsministrar:* L. Cass från Michigan 1857, J. S. Black från Pennsylvanien 1860; *finansministrar:* H. Cobb från Georgien 1857, P. F. Thomas från Maryland 1860, Johan A. Dix från New York 1861; *krigsministrar:* J. B. Floyd från Virginien 1857, Josef Holt från Kentucky 1861; *minister för sjöärenderna:* Isak Toucey från Connecticut 1857, *inrikes minister:* Jakob Thompson från Mississippi 1857; *general postmästave:* A. V. Brown från Tennessee 1857, Josef Holt från Kentucky 1859, H. King från Maine 1861; *"attorneys general":* J. S. Black från Pennsylvanien 1857, Edwin M. Stanton från Pennsylvanien 1860. — *Talmän i representanthuset:* 35:te kongressen Jakob L. Orr från Södra Carolina, 36:te kongressen Wilhelm Pennington, från New Jersey.

---

1) Följande stater voro vid denna kongress icke representerade, de 7 stater, som redan utträdt ur unionen, Arkansas, Michigan, Wisconsin, Minnesota, Oregon och Californien.

VI. Tillbakablick Förenta Staternas *framåtskridande och utveckling* under de 72 åren före 1860 sakna motstycke i verldshistorien *Landets gränser*, i stället för att omfatta endast något öfver 800,000 engelska qvadratmil, omfattade sistnämda år öfver 3 millioner qvadratmil, liggande mellan 24° 20′ och 49° nordlig bredd samt mellan 66° 56′ 48″ och 124° 30′ vestlig längd. *Staternas antal* hade ökats från 13 till 34, *det bebyggda området* från 239,935 till 1,194,754 qvadratmil, *folkmängden* från 3,929,214 (år 1790) till 31,443,321 (år 1860), men samtidigt dermed hade också *slafvarnes antal* ökats från 893,602 till 3,953,700. Förenta Staternas republikanska styrelse och religionsfrihet, det billiga priset på jord och utsigten att kunna i Amerika inom jemförelsevis få år förvärfva sig en oberoende lefnadsställning lockade skaror af *invandrare* till republikens stränder från alla länder i Europa, isynnerhet från Stor Britannien, Tyskland och de skandinaviska länderna. (Under år 1854 ankommo icke mindre än 400,000 invandrare.) *Handel och sjöfart* hade med hvarje år ökats. Den amerikanska handelsflottan egde redan en drägtighet af 5 millioner tons. *Fabriksväsendet* hade hastigt utvecklats, isynnerhet inom staterna Massachusetts, Rhode Island, Pennsylvanien, Connecticut och New York; och värdet af landets fabriksalster under ett år uppskattades till nära 2000 millioner dollars. *Åkerbruket*, som var fortfarande landets modernäring, hade skridit framåt med snabba steg hvartill de många arbetsbesparande maskinerna i icke ringa mån bidragit. Den öppna åkerjorden utgjorde 163,261,389 acres. Nordstaternas förnämsta landtbruksprodukter voro majs, hvete, råg, hafre, korn, potatis och hö; sydstaternas bomull, ris, socker och tobak. Bomullsskörden hade ökats från 250,-000 pounds (1790) till 2,000,000,000 pounds eller nära 4 millioner balar (1860). *Värdet af landets fasta och lösa egendom* hade under tiden sextondubblats och steg 1860 till öfver 16,000,000,000 dollars. Längden af landets *kanaler* utgjorde år 1854 nära 5000 engelska mil, längden af *jernvägarne* nära 31,000 mil och hade kostnaden för de sistnämde uppgått till 1,151,560,289 dollars *Telegrafliniernas* längd uppgick till öfver 50,000 engelska mil.

Men icke blott i materielt äfven i *intellektuelt afseende* hade republiken gått med jättesteg framåt. *De olika kyrkosamfunden* egde numera 38,183 kyrkor och hade de romerska katholikerna ökats till 3 millioner, protestanterna till 25 millioner. Bland de sistnämde uppgingo methodisterna till 1,-650,217, baptisterna till 1,231,877, presbyterianerna till 654,240, universalisterna till 600,000, campbelliterna till 350,000, kongregationalisterna till 289,110, lutheranerna till 260,135, "Christian connection" till 180,000, episkopalerna till 150,593, förenade bröderna 102,583, de tysk-reformerte till 100,691, qväkarne till 94,000, judarne till 200,000, mormonerna till 60,000. Ett stort antal *undervisningsanstalter* hade upprättats. De allmänna skolorna besöktes 1860 af öfver 5 millioner barn och ett stort antal ynglingar erhöllo undervisning vid landets 140 högre läroverk (colleges), vid de många tekniska skolorna, vid militärläroverket i West Point eller sjökadett-skolan i Annapolis. Af *tidningar och tidskrifter* utgåfvos i landet 5,500. Bland *framstående vetenskapsmän, författare, skalder och konstnärer* kunde Förenta Staterna berömma sig af att hafva fostrat bland andra: astronomen *Bowditch* (född 1773, död 1838), mathematikern *Rittenhouse*, naturforskaren *Audubon* (född 1780, död 1851), metafysikern *Edwards* (född 1703, död 1758), språkforskaren och lexikografen *N. Webster* (född 1758, död 1843), talarne *D. Webster* och *Clay*, historieskrifvarne *Bancroft* (född 1800) *Hildreth*, *Prescott* (född 1796, död 1859) och *Motley* (född 1814), romanförfattarne *Irving* (född 1783, död 1859), *Cooper* (född 1789, död 1851), *Hawthorne* (född 1804, död 1863), *fru Beecher Stowe* (född 1812), skalderna *Longfellow* (född 1807), *Whittier* (född 1807), *Bryant* (född 1794), bildhuggarne *Powers* (född 1805) och *Greenaugh*, målarne *Copley* (född 1737, död 1815), *Stuart* (född 1780, död 1852), *Trumbull* (född 1756, död 1843). *Vanderlyn*, *Allston* (född 1779, död 1843) m. fl. 1).

1) *Bland amerikanska vetenskapsmän och författare* må också nämnas: *Franklin, Dana, Whitney, Gray, Maury, Channing, Emerson, Everett, Sumner, Phillips, Paulding, Simms, Neal, Kennedy, Poe, Holmes, Lowell* m. fl.

Det snabba framåtskridande, som här ofvan påpekats, gjorde sig dock icke märkbart i alla delar af landet. Af de 34 staterna voro 15 *slafstater* och dessa öfverflyglades i nästan alla afseenden mer och mer af de fria staterna. Kroppsarbete ansågs inom de förre vara *förnedrande* för en hvit man och de *fattige hvite* i sydstaterna nedsjönko i okunnighet och råhet nästan till slafvens ståndpunkt, emedan de voro i saknad af skolor och utstötta från de mera bildade medborgarnes umgänge. En stor olikhet rådde derjemte i det allmänna tänkesättet mellan sydstaternas och nordstaternas innebyggare och denna olikhet hade alstrat hos dem det bittraste *partihat*, som var färdigt att hvad stund som helst gripa till vapen och kämpa för eller emot slafveriet, för eller emot "state rights"-grundsatsen Den gamla frågan om gränslinien mellan nationalregeringens och de särskilda statsregeringarnes makt och myndighet var nemligen den som först ledde till meningsskiljaktighet mellan Södern och Norden, frågan om slafveriets utbredning till fria territorier och om staternas ifrågasatta rättighet att efter behag utträda ur unionen bragte slutligen de båda landsdelarne i harnesk mot hvarandra.

III.

ÅTTONDE TIDEHVARFVET.

Det inbördes kriget.

Tidsskedet från Lincolns installering 1861 *till Jefferson Davis' tillfångatagande år* 1865.

LINCOLNS OCH JOHNSONS STYRELSE 1).
(1861—1869).

I. Tidsskedet från Lincolns installering till slutet af 1861. — Upprorets tillväxt och utbredning 1. *Nationalregeringens ställning* då president Lin-

---

1) *Abraham Lincoln* föddes i Kentucky, den 12 Februari 1809. Hans fader var egare af en liten hemmansdel i nämde stat, men sålde densamme samt flyttade med sin familj till Spencer co, Indiana, hvarest han nedsatte sig i vildmarken såsom nybyggare. Sonen erhöll under tiden en bristfällig skolundervisning, men lärde sig dock att läsa, skrifva och räkna. Genom sjelfstudium under de stunder, då han ej var sysselsatt med arbete ute på åker och äng försökte han inhemta nyttiga kunskaper och skattade sig lycklig då han vid 28 års ålder lyckats förvärfva sig ett bibliothek af — sex böcker. År 1830 sålde hans fader sitt hemman i Indiana och begaf sig till Decatur i Illinois för att på nytt genomkämpa nybyggarelifvets försakelser och svårigheter. Då Black Hawk-kriget efter ett par år utbröt, valdes Lincoln till kapten för ett kompani frivilliga, men fick icke tillfälle att i något slag utmärka sig. Efter krigets slut egnade han sig åt handelsyrket, utnämdes till postmästare samt blef af regeringen anstäld såsom landtmätare. 1834 valdes han till medlem af Illinois lagstiftande församling (återvaldes derefter 3 gånger å rad). Han beslöt nu att studera rättsvetenskapen och blef efter flitiga studier advokat 1836 och flyttade då till Illinois' hufvudstad Springfield. 1842 valdes han af whigpartiet till kongressman, deltog i presidentkampanjen 1848, nominerades 1849 till För. Stat s senator, men som demokraterna utgjorde flertalet i den lagstiftande församlingen, blef S. Douglas vald; bidrog kraftigt till whigpartiets seger i Illinois 1854. Lincoln egde en skarp praktisk blick och var en folktalare af första rangen. Demokraternas hufvudanförare i Illinois var vid denna tid den förut nämde Douglas som lyckades besegra Lincoln vid kongressvalet 1858 efter det

coln tillträdde styrelsen var i hög grad bekymmersam: "Stämplingar och förräderi mot fosterlandet var alldagliga händelser." Hären, som uppgick till endast omkring 16,000 man, låg vid de vestra gränserna; flottan befans till större delen i utländska farvatten; de stora vapenförråder, hvilka förts till sydstaternas arsenaler, hade fallit i de s. k rebellernas händer och många af armeens och flottans från sydstaterna bördiga officerare hade "tagit afsked" och omedelbart derefter inträdt i rebellarmeen för att kämpa mot den regering de svurit tro och lydnad Då nationalregeringen slutligen vidtog mått och steg, hvilka afsågo upprorets kufvande och unionens upprätthållande, så klandrades och fördömdes desamma icke blott af sydstatsmännen, utan äfven af deras vasall, det demokratiska partiet i nordstaterna 1).

2. *Anfallet å Fort Sumter; krigsrustningar; slafstaters anslutning till eller utträdande ur unionen.* Konfedererade Staternas regering hade uppstält en *krigshär*, af hvilken 10,000 man, anförda af brigadgeneral *P. G. T. Beauregard*, voro förlagda i Charleston och dess närmaste omgifningar. Då president Lincoln befalt, att förstärkning skulle sändas till det af nämda styrka hotade *Fort Sumter* uppfordrade gen. Beauregard major Anderson att kapitulera. Denna uppfordran afslogs hvarpå rebellerna öppnade från från sina batterier och fästen i hamnen eld å Ft. Sumter. Fredagen den 12 April

---

båda genomrest staten och hållit politiska tal, "de bästa som någonsin hörts i de vestra staterna." År 1860 nominerades Lincoln af det republikanska konventet i Chicago till Förenta Staternas president och valdes såsom förut meddelats till landets högsta embete af de fria staternas medborgare. Han var en ärlig, pligttrogen och praktiskt duglig man, vuxen den stormiga tid, under hvilken han stod vid statens roder och förde statsskeppet säkert genom bränningarne. "Hans namn," säger D'Aubigné, "skall alltid glänsa bland de största historien tecknat å sina blad."

1) Demokraterna i Norden förklarade dock uttryckeligen att de icke önskade unionens upplösning, men de bestredo nationalregeringen rättighet att med vapenmakt tvinga en enda af sydstaterna att ingå i unionen. De inságo, att ett krig skulle stärka republikanernas makt och inflytande och de försökte derföre under hela kriget inbilla den okunniga delen af landets medborgare att kriget var okonstitutionelt och misslyckadt och de yrkade, att fiendtligheterna skulle upphöra, då seger krönte rebellernas vapen.

1861. Anderson och hans få soldater, hvilka redan förtärt de sista lifsmedlen inom fästet, besvarade elden. I 36 timmar varade den häftiga bombarderingen. Sedan alla fästets träbyggnader skjutits i brand af rebellernas glödgade kulor och ett af krutmagasinen sprängts i luften, nödgades Anderson stryka unionsflaggan och kapitulera den 13 April, hvarefter han och hans af kampen uttröttade krigare afseglade till New York 1).

President Lincoln hade hittills hoppats kunna genom "försonliga åtgärder" förekomma krig och blodsutgjutelse; nu, då underrättelsen om Fort Sumters fall nådde hans öron, insåg han, att Norden var nödgad att draga sitt svärd och att upproret endast kunde genom vapenmakt betvingas. Den 15 April utfärdade han derföre till de särskilda staternas guvernörer ett *uppbåd* af 75,000 frivilliga, hvilka skulle tjena i hären under en tid af 3 månader, och sammankallade kongressen till urtima möte den 4 Juli. Inom 2 veckor hade 300,000 man förklarat sig villiga att ingå i unionshären. Hela Norden liknade snart ett läger, öfverallt pågingo krigsrustningar och man smickrade sig med hoppet att upproret skulle blifva kufvadt inom loppet af några veckor eller månader. Man förbisåg att "Nordens öfverlägsenhet i makt och styrka uppvägdes af Södern genom bättre ledning, genom större krigserfarenhet och genom terrorismen af en förtviflans strid, till hvilken den på förhand beredt sig." — Omedelbarligen efter presidentens kallelse skyndade trupper till hufvudstadens försvar. Några kompanier från Pennsylvanien ankommo dit redan den 18 April. Sjette Massachusettsregementet, som uppbrutit från Boston den 16:de i samma månad, angreps under marschen genom *Baltimore* af en rebell-pöbel, som dödade 3 och sårade flera af regementets soldater. Till sjelfförsvar aflossade de anfallna några skott hvarvid 9 dödades och flera sårades, hvilket på det högsta förbittrade rebelldemokrat-partiet. En afdelning obeväpnade trupper från

1) Vid underrättelsen om Fort Sumters fall yttrade Konfedererade Staternas krigsminister: "Jag spår, att den flagga (de Konf. Stat:s) som nu svajar för vinden här, skall före den 1 Maj svaja från kapitolii tinnar i Washington."

Pennsylvanien var kort derefter utsatt för ett liknande anfall af Baltimores pöbel och nödgades återvända till Philadelphia.

Några af *slafstaterna* hörsammade president Lincolns uppbåd, och några, som intagit en afvaktande ställning, slöto sig till de Konfedererade Staterna. *Delaware* tillhörde de förstnämde. *Maryland* förklarade till en början, att det ämnade uppställa trupper endast till hufvudstadens försvar. Rebell-vännerna i Baltimore hade till mål att förmå statens medborgare att ansluta sig till sydstatsförbundet, men deras planer omintetgjordes, efter det general *Butler* besatt Federal Hill, som tillsammans med Fort McHenry beherskade staden och inloppet till densamme 1). *Kentucky* förklarade sig till en början neutralt, men slöt sig sedermera till unionen. I *Missouri* hade "sydstatsvänner" upprättat ett läger nära St. Louis. I denna stat såsom i flera andra slafstater var flertalet af medborgarne unionsmän, de högre demokratiske embetsmännen deremot "secessionister," hvilka hade för sina sträfvanden samma mål som ränksmidarne i Baltimore. Kapten (sedermera general) *N. Lyon* räddade Förenta Staternas arsenal i St. Louis från att falla i "sydstatsvännernas" händer och skingrade deras styrka, hvarefter staten förklarade sig för unionen. Af de öfriga slafstaterna anslöto sig *Virginien*, *Arkansas*, *Tennessee* och *Norra Carolina* till sydstatsförbundet 2). Virginiens trupper satte sig utan dröjsmål i besittning af För. Staternas arsenal vid *Harper's Ferry* (den 18 April) och af skeppsvarfven vid *Norfolk* (den 21 April). Båda dessa ställen hade utrymts af unionstrupperna sedan de förstört så många vapen och skepp som möjligt. En mängd af ammunition, krigsskepp, ångfartyg och annan egendom föll dock i rebellernas händer.

3 *Kaparebref; blockering af sydstaternas hamnar; krigsrörelser vid Potomacfloden; slaget vid Bull Run.* Efter Fort Sumters fall inryckte rebellernas trupper i *Virginien*,

---

1) Den norra delen af Maryland var mera unionsvänlig än den södra. Ehuru staten icke utträdde ur unionen, ingingo dock många af dess medborgare i rebellarmeen.

2) Den vestra delen af Virginien önskade icke utträda ur unionen. Den blef också i unienen upptagen såsom en särskild stat 1863.

hvarest deras "irreguliera linie" snart sträckte sig från en punkt midt emot Williamsport vid Potomacfloden till Fortress Monroe vid St. Jamesfloden. Genom uppkastade batterier försökte rebellerna hindra båtfarten å den förstnämda floden, och för att skada Förenta Staternas sjöfart på hafvet förklarade Jefferson Davis den 17 April, att han var villig att utfärda *kaparebref* till fribrytare. Såsom svar härpå kungjorde Abraham Lincoln den 19 April, att sydstaternas hamnar voro blockerade samt uppbådade den 3 Maj ytterligare 82,748 man att tjenstgöra i armeen och å flottan under en tid af 3 år.

General Scott utnämdes till *unions armeens högste befälhafvare* och trupper samlades i Ft. Monroe, i Washington och vid öfra delen af Potomac-floden för att inrycka i Virginien och om möjligt intaga Konfedererade Staternas hufvudstad *Richmond*. Före slutet af Maj förde gen. *Butler* sin styrka från Ft. Monroe några mil upp för Jamesfloden och slog ett befästadt läger vid *Newport News*, men då han den 10 påföljande Juni angrep rebellernas försvarsverk vid *Big Bethel* blef han med förlust tillbakaslagen 1). — En annan division af unionsarmeen tågade från Washington in i Virginien (d. 23 Maj) och intog *Arlington Hights*, liggande midt emot hufvudstaden, samt *Alexandria*, hvarest en kavalleritrupp tillfångatogs och den tappre öfverste *Efraim E. Ellsworth* ihjälsköts af en värdshusvärd efter det han nedtagit en af denne hissad rebellflagga. — En tredje division af unionsarmeen öfvergick Potomacfloden nära Williamsport och inryckte från detta håll i Virginien.

Då kongressen sammanträdde (den 4 Juli) stodo de båda makternas trupper midt emot hvarandra å olika ställen längs en linie, sträckande sig från Maryland vesterut till andra sidan Mississippifloden. Nordstaternas innebyggare, hvilka underskattade fiendens styrka och krigsduglighet, yrkade att regeringen skulle försöka genom vapenmakt intaga Richmond och, såsom tidningarne uttryckte sig, "med ett slag göra slut på upproret." Många af unionstrupperna från de östra staterna "hade lemnat handelsbutiker och verkstäder och 'tågat

---

1) Förlusten uppgick dock endast till 40 döda och sårade.

ut i kriget' såsom till en bal eller annat nöje och väntade med otålighet på tillfälle att få lägga sin tapperhet i dagen." Presidenten gaf slutligen vika för den allmänna meningen: general *Irvin McDowell* fick i medlet af Juli order att med de i Washington samlade trupperna, hvilka undergått en kort och otillräcklig vapenöfning, inrycka i Virginien och angripa den vid *Manassas Junction* liggande rebellarmeen, som anfördes af general Beauregard. Till åtlydnad af denna order uppbröt McDowell och tågade med 35,000 a 36,000 man mot fienden, besatte Fairfax Courthouse och Centreville samt framryckte derefter mot Blackburns Ford, hvarest uppstod en skarp skärmytsling med fiendens trupper den 18 Juli. Efter 3 timmars strid drogo sig unionstrupperna tillbaka till Centreville, hvarifrån de den 21 i samma månad ånyo framryckte mot rebellerna, hvilka lågo längs den södra stranden af floden *Bull Run.* Efter en långsam marsch kom unionshären, hvilken under de senare dagarne betydligt förminskats 1), under det rebellerna ökats, till den ofvannämda floden och sammandrabbade med fienden. Striden varade i flera timmar och rasade med yttersta häftighet i närheten af Stone Bridge, två mil söder om Sudley Springs, hvarest öfverste David Hunters och öfverste Heitzelmans divisioner af unionsarmeen öfvergått floden för att från sidan anfalla fienden. Det lyckades unionstrupperna att småningom drifva rebellerna 1½ mil från deras ursprungliga ställning samt tillbakaslå deras angrepp å artilleriet, men just då de förstnämde egde det bästa hopp om seger, kom general *Josef E. Johnston* med friska trupper från Shenandoah-dalen och förenade sig med Beauregard (klockan 3 på aftonen,) utan att gen. Patterson, som blifvit dertill beordrad, försökte lägga hinder i vägen för denna förening. Unionstrupperna, som marscherat sedan kl. 2 på natten och stridt sedan kl. 11, grepos vid denna syn af förskräckelse. Det ena regementet efter det andra råkade i oordning; och snart var flykten mot Washington allmän. Många soldater bortkastade sina gevär och packningar och stannade icke ens i Washington, utan

1) Många soldater, hvilkas tjenstetid utlupit, lemnade hären och begåfvo sig hem, andra deserterade och en del hade qvarlemnats i Centreville och å andra ställen.

fortsatte flykten till Philadelphia, New York och Boston 1). Unionstruppernas förlust i detta slag uppgifves hafva uppgått till 481 döde, 1,011 sårade och 1,460 fångar, 27 kanoner, ett stort antal gevär och krigsförnödenheter. Rebellernas förlust, 260 döda, 1,533 sårade och 200 a 300 fångar. Segrarne gjorde icke något försök att förfölja de flyktande.

4. *Potomac armeen; Georg B. McClellan öfverbefälhafvare; krigshändelser i Westra Virginien, Missouri, Kentucky, Tennessee och andra stater.* Nederlaget vid Bull Run väckte den största förvåning i Norden 2). Man lärde sig dock af detsamma inse nödvändigheten af "vapenöfning och disciplin." Man insåg mer och mer, att kriget kom att kräfva större uppoffringar än man till en början förmodat, men man ryggade derföre icke tillbaka. *Kongressen* beviljade utan tvekan 500 millioner dollars för upprorets kufvande och befullmäktigade presidenten att uppbåda ytterligare 500,000 man. General *Georg B. McClellan*, som utmärkt sig på ett lysande sätt i Westra Virginien och hvilken tidningarne utbasunat såsom "samtidens störste fältherre," utnämdes dagen efter slaget vid Bull Run till *Potomac-armeens befälhafvare.* För att skydda hufvudstaden för ett anfall lät han uppföra en mängd skansar och försvarsverk omkring densamme samt "öfvade rekryterna i exercis och målskjutning," men företog inga vigtigare krigsrörelser 3). Den 1 November, då den

1) Nordstaternas armé förtjenade dock icke det hån och begabberi, med hvilket den så väl här i landet som i utlandet efter nederlaget öfverhopades. Rebellvännerna och fredsvännerna i nordstaterna kunde icke dölja sin skadeglädje öfver att Lincolns "legohjon" fått stryk af de "ridderlige" sydstatsboerna, och i utländska skämttidningar såg man af bildningar föreställande "yankee-flykten," huru 10 a 12 yankees flydde för 1 rebell och under flykten bortkastade icke blott gevär och fanor, utan äfven sina kläder och huru de vid hemkomsten gömde sig i sina krämarebodar och endast vågade förstulet blicka ut från tunnor och packlårar för att se om icke "Beauregards tappre gossar" nalkades deras gömställe.

2) I sydstaterna väckte underrättelsen om den oväntade segren vid Bull Run den största fröjd och jubel. Många ansågo, att kriget var med densamma ändadt och knappast någon tviflade längre på att sydstaternas sak skulle krönas med slutlig seger.

3) I Oktober uppgick armeen till 150,000 "disciplinerade" trupper mot hvilka rebellerna icke kunde uppställa mera än 50,000, ehuru demokrat-rebelltidningarne uppgåfvo de senares styrka till 150,- a 200,000 man.

gamle, tappre general Scott tog afsked, blef general McClellan utnämd till *högste befälhafvare för Förenta Staternas armeer.* Det i nordstaterna hysta hoppet, att han skulle besluta sig för att gå anfallsvis tillväga och "plantera stjernbaneret å Richmonds vallar" gick dock icke i fullbordan. De enda strider, hvilka utkämpades, voro *skärmytslingar* 1) mellan de båda härarnes utposter. Men i samma mån som folkets förhoppningar i nämda afseende svekos, förlorade öfverbefälhafvaren folkets gunst, och det fans mer än en radikal republikan, som lät förstå, att man icke kunde hoppas, att en demokratisk öfverbefälhafvare skulle visa sig synnerligt angelägen om att fästa segren vid "de republikanske härarnes fanor." — Missnöje, paradt med misstankar, hvilka ofta voro oberättigade, gjorde sig snart gällande icke blott hos medborgarne i allmänhet, utan äfven inom hären. — I sjelfva krigskommissariet insmögo sig tidigt grofva *svek och underslef*, hvilka icke voro egnade att ingifva förtroende för krigsministern och hans underlydande, Dessa sistnämda täflade mången gång med leverantörerna, då det gälde att begå underslef från nationalregeringen, och oviljan mot deras förmän blef snart så stark, att han måste från sin befattning aflägsnas 2).

---

1) Af dessa skärmytslingar må följande nämnas: General C. P. Stone, som låg med en styrka unionstrupper vid Poolesvill vid Potomacfloden sände omkring 2000 man under öfverste E. D. Baker mot Leesburg. Trupperna öfvergingo floden vid *Ball's Bluff* den 21 Oktober, men blefvo af rebellerna besegrade. Halfva styrkan gick förlorad, Baker stupade. (Denna strid kallas af några historieskrifvare slaget vid *Leesburgs Heights* eller slaget vid *Edwards Ferry*). Två månader derefter besegrade gen. E. O. C. Ord en rebellstyrka vid *Dranesville* (den 20 Dec.) Mindre skärmytslingar mellan de båda härarne timade nästan hvarje dag å olika ställen, men dessa kunna här icke uppräknas.

2) Leverantörerna kallas af en amerikansk författare med ett betecknande namn "blodiglar." De togo hög betalning för de sämsta varor och deras mål var att i hast blifva rika på regeringens bekostnad. Många af embetsmännen i krigskommissariet arbetade för att uppnå samma mål. De utkräfde lön och lifsmedel för regementen, hvilka funnos till endast på papperet. Infanteriregementen utgåfvos för att vara kavalleriregementen och betalning utkräfdes för inköp och underhåll af hästar som aldrig blifvit köpta. Soldater, hvilka egde vänner med "politiskt inflytande" erhöllo permission, men fingo under den tid de icke vistades i hären, utan egnade sig åt sina enskilda affärer, uppbära lön lika så väl, som de soldater, hvilka troget kämpade under unionens fana. Den nye krigsmini-

Den i det föregående omnämda kampanjen i *Westra Virginien*, hvars medborgare voro "unions-män," hade börjat redan om våren. Den 30 Maj besatte öfverste Kelley *Grafton*, som öfvergifvits af rebellerna, förenade sig med öfverste Lander och besegrade nära 1000 rebeller vid *Philippi* den 3 Juni. En annan rebellstyrka, som samlats vid *Romney*, skingrades af öfverste Wallace. Sedan gen. *McClellan* i slutet af Juni öfvertagit befälet i W. Virginien slog öfverste W. S. Rosecrans en af öfverste Pegram anförd rebellstyrka vid *Rich Mountain* nära Beverly den 11 Juli, efter hvilket nederlag rebellerna anträdde ett skyndsamt återtåg. De upphunnos den 13 vid *Carricks Ford* och ledo ett nytt nederlag,i hvilket deras general R. S. Garnett m. fl. stupade. En annan i *Kanawha dalen* samlad rebellstyrka skingrades af general Jakob D. Cox. (I dessa strider stupade 250 rebeller och omkring 1000 tillfångatogos). Sedan *general Rosecrans* blifvit utnämd till gen. McClellans efterträdare, ryckte rebellgeneralerna *Robert E. Lee*, "Virginiens tappraste krigare" och *Johan B. Floyd* in i Westra Virginien. Generalerna Rosecrans och Benham angrepo den sistnämde nära *Carnifex Ferry* den 10 September. En skarp strid uppstod, hvilken varade till dess natten inbröt. Floyd drog sig då tillbaka till andra sidan af Gauley floden och lemnade slagfältet och trossen i fiendens händer. General Lee, som blifvit utnämd till högste befälhafvare i W.Virginien, lyckades icke i slaget vid *Cheat Mountain* besegra unionstrupperna under gen. Josef J. Reynolds befäl, hvadan han i medlet af September drog sig tillbaka till Kanawhadalen och förenade sig der med Floyd och Wise. Deras härstädes samlade styrka uppgick till omkr. 20,000 man. En division af densamma blef af Reynolds besegrad vid *Greenbrierfloden* (i Okt.) och en annan division af Kelley några mil från *Romney*. Vid vintrens inbrott drogo sig de fleste konfedererade från Westra Virginien.

I det föregående är upplyst, att *Missouris* guvernör *C. F. Jackson* försökte vid krigets början förmå nämda stat att

---

stern Stanton, som var en redbar och kraftfull man, försökte på allt sätt reformera kommissariet, men hans prisvärda bemödanden kröntes dock icke med fullkomlig framgång.

utträda ur unionen och ansluta sig till de Konfedererade Staterna samt att hans planer tillintetgjordes af den tappre kapten *N. Lyon* 1). I slutet af Juli öfvertog general *Johan C Fremont* det högsta befälet i Missouri. Trupper sammandrogos och kanon- och mörsarebåtar utrustades för upprätthållande af samfärdseln å Mississippifloden och hennes bifloder. För att skingra de rebell- och röfvareband, hvilka härjade i norra delen af staten, sändes general *Johan Pope* till denna landsända och det lyckades honom att inom en jemförelsevis kort tid utföra detta sitt uppdrag. *Lyon*, som drifvit fienden till den sydvestra delen af staten råkade emellertid snart i fara att blifva omringad af en rebell-armé, anförd af generalerna Price och McCulloch. Denna här uppgick till omkring 20,000 a 23,000 man, de fleste från Missouri och Arkansas. Lyon, hvilkens styrka var endast en fjerdedel så stor, tågade modigt emot fienden och angrep honom i hans läger vid *Wilson Creek* den 10 Augusti. Här utkämpades en af de blodigaste striderna under ifrågavarande år. Den räckte i öfver 6 timmar och rebellerna blefvo derunder flera gånger drifna från slagfältet, men sedan Lyon stupat 2) nödgades den tappra skaran

---

1) *Guvernör Jackson* hade upprättat läger i olika delar af staten och samlat i ett af dessa, *Camp Jackson* nära St. Louis, 1200 af sydstatsregeringen väpnade män. Den tappre *Lyon* samlade då under unionsfanan en skara frivilliga, isynnerhet tyskar, i St. Louis och lyckades tillfångataga alla guvernörens i nämda läger samlade trupper, hvilken bragd betraktades af demokraterna såsom ett himmelsskriande brott mot statssuveränitets-grundsatsen. En hop af St. Louis pöbel, som följt Lyon från staden, visade sig också i hög grad fiendtlig mot honom och hans trupper, hvilka slutligen nödgades öppna eld på dessa "rebell-vänner," af hvilka flera stupade eller sårades.—Guvernör Jackson gaf icke hoppet förloradt. Han utfärdade från statens hufvudstad *Jefferson City* en proklamation, i hvilken han uppbådade statens milistrupper att gripa till vapen mot nationalregeringen. Vid underrättelsen härom ryckte Lyon med 3000 man utan dröjsmål mot hufvudstaden. Guvernören, som ännu icke erhållit väntad hjelp från Arkansas, begaf sig med sina redan samlade trupper på flykten, men vände sig vid *Boonesville* mot förföljaren, hvilken dock tillfogade honom ett nederlag (d. 18 Juni) och nödgade honom att i hast begifva sig till sydvestra delen af staten, hvarest en större rebellstyrka var samlad. *Öfverste Frans Sigel* med omkring 1500 man sändes mot dessa rebeller, med hvilken han sammandrabbade den 5 Juli nära *Carthage*. Striden vardt oafgjord. Efter densamme återtågade Sigel och förenade sig med Lyon.

2) Under striden gaf Lyon sina trupper order "att med bajonetten

återtåga och lemna hela sydvestra Missouri i rebellernas händer. Öfverste Jakob A. Mulligan, som låg med 2,500 man bakom förskansningar vid *Lexington*, blef snart derefter angripen af 20,000 rebeller, anförda af gen. Price, och nödgades efter 4 dagars strid och sedan all ammunition tagit slut kapitulera den 20 September. Under påföljande Oktober uppbröt Fremont från St. Louis och tågade i spetsen för 30,000 man mot general Price, som nu retirerade söderut mot Springfield. Då Fremont kom till nämde stad förnam han att *general Hunter* var utnämd till hans efterträdare 1); och denne öfvertog nu befälet (den 2 Nov.), samt anträdde på högre befallning återtåg med hären. Öfverbefälet i Missouri lemnades sedan efter några veckor till general *Henrik W. Halleck*. — Under tiden hade fienden slagit ett befästadt läger i *Belmont*, nästan midt emot Columbus i Kentucky, från hvilken stad rebell generalen L. Polk (broder till Förenta Staternas f. d. president) ämnade sända gen. Price i Missouri förstärkning. För att hindra detta gingo 3000 man under *general U. S. Grants* befäl 2)

---

drifva fienden på flykten," stälde sig derpå i spetsen för ett regemente och ropade: "Kommen, mina tappra män, jag skall anföra eder." Eldade af sin anförares ord och föredöme drefvo hans "tappre män" fienden från hans ställning hvarunder likväl många — bland dem Lyon — stupade.

1) Fremonts förflyttning från Missouri till Kentucky föranleddes af politiska orsaker. Han hade stält många af sina förmän genom att proklamera *krigslagen* och genom en order att *slafvar, hvilka tillhörde rebeller, voro fria män* hvilken order För. Stat s president såg sig befogad att modifiera. Regeringen i Washington ville icke ännu taga något afgörande mått och steg i krigets lifsfråga, i slafverisaken, emedan den "icke ville upprifva hvarje brygga till försoning och biläggning."

2) *U. S. Grant* hade efter det mexikanska kriget ingått äktenskap med Julia T. Dent, dotter till en köpman i St. Louis, och såsom qvartermästare åtföljt sitt regemente (4de infanterireg.) till Detroit, Michigan, hvarest han vistades till 1851, då regementet förlades i Sacket Harbour, New York. När det sedan under påföljande år fick order att begifva sig till Pacifickusten var Grant detsamma följaktig till Fort Vancouver, Oregon, hvarest han i Aug. 1853 utnämdes till kapten och kompanichef, men tog afsked ifrån tjensten påföljande år (i Juli). Han begaf sig nu till Missouri, fick af sin svärfader en "farm" a 60 acres och byggde å densamme ett blockhus, i hvilket han och hans familj bodde i 4 år. Grant var en flitig och duglig "farmare," men det var likväl alltjemt fattigt för honom. Han öfvergaf derföre jordbruket och blef kollektör, men kunde som sådan knappast förtjena sig sitt uppehälle. Slutligen fick han anställ-

ombord å 5 ångare och 2 kanonbåtar i Cairo, Illinois, och foro utför floden förbi rebellernas batterier till närheten af Belmont, landstego derstädes och framryckte (den 7 Nov.) mot fiendens förskansningar. Dessa stormades hvarefter fiendens tross uppbrändes. Men när rebellerna kort derpå fingo förstärkning från Columbus inskeppade sig Grants trupper å sina ångare och återvände till Cairo.

I staten *Kentucky* voro unions männen ett flertal af medborgarena. "Sydstatsvännerna" egde dock stort inflytande, hvadan staten förklarade sig för *neutral.* Denna neutralitet respekterades likväl icke hvarken af syd- eller nordstaterna. I September besatte rebeller, anförda af Leonidas Polk, *Hickman* och *Columbus* och under samma månad besatte unionstrupper, anförda af gen. Grant, *Paducah,* hvarefter staten stälde sig obetingadt på unionens sida. Många af dess medborgare ingingo dock i rebellarmeen; och fall inträffade, då fadren tjenade i den ena armeen,sonen i den andra och då bröder kämpade emot hvarandra, den ene under stjernbaneret. den andre under sydstatsförbundets flagga. *General Anderson,* hjelten från Fort Sumter, innehade högsta befälet i staten, men nödgades till följe af sjukdom nedlägga detsamma. Han efterträddes af gen. *W. T. Sherman* och denne af gen. *Don Carlos Buell.* I Oktober ryckte rebellgeneralen Zollicoffer genom Cumberland Gap in i Kentucky och angrep gen. Schoepfs här vid *Camp Wildcat,* men blef med stor förlust tillbakaslagen (d 21 Okt.) och i början af November besegrade gen. W. Nelson en rebellstyrka vid *Piketon,* hvarefter östra Kentucky "rensades från fiender." I den mellersta de-

---

ning hos sina bröder, hvilka voro garfvare i Galena, Illinois. Dit flyttade han 1859 och var under ett år sysselsatt med att "köpa hudar och väga läder."—Den 13 April 1861 förnam Grant underrättelsen om Fort Sumters fall, den 14 började han exercera rekryter, den 23 marscherade han med dem till Springfield och erbjöd sig att tjena armeen. Genom kongressmannen Elihu Washburnes förord fick han anställning i guvernörens och generaladjutantens kontor och utnämdes i Juni till öfverste för Illinois 21sta infanteriregemente, "som saknade disciplin, uniform och tält." Han tågade med detta regemente till Missouri och tjenstgjorde en tid under gen. Fremont och Pope, utnämdes samma år till brigadgeneral och öfvertog den 1 September befälet öfver trupperna i sydöstra Missouridistriktet.

len af staten låg deremot en större rebell-armé, som anfördes af en statens medborgare, general Buckner.

Staten *Tennessee* hade genom sina embetsmäns och politiska ledares förräderi blifvit inryckt i sydstatsförbundet, hvarefter hvar och en, som var misstänkt för att vara en unionsman, sväfvade i lifsfara. Rebell sqadroner redo tidt och ofta genom statens olika counties och förstörde gröda och annan egendom för sådana "misstänkta," släpade många af dem såsom fångar till sina läger eller öfverlemnade dem såsom mål för halfvilda pöbelhopars begabberi och misshandel. Den militäriska despotismen förmådde dock icke utplåna den tillgifvenhet för unionen, som fans hos ett stort antal medborgare i den östra delen af staten. — *Mississippifloden* från Columbus till Mexikanska viken var liksom alla vid floden liggande fästen i rebellernas händer. Starka batterier anlades nu å flera ställen vid flodens stränder inom Tennessees gränser, och försök gjordes att med brännare och kanonbåtar förstöra Förenta Staternas blockadskepp vid flodens mynning, hvilket försök dock misslyckades 1).

I *New Mexiko* följde major *Isak Lynde* general Twiggs föredöme i det han såsom förrädare till de Konfedererade Staternas myndigheter öfverlemnade *Fort Fillmore* med en garnison af 700 man. Rebell-ledarne eggade derefter *indianerna* så väl i New Mexiko som i Indianterritoriet till krig mot de hvite nybyggarne.

I *Norra och Södra Carolina samt Georgien* vapentogos under hösten och sommaren flera af rebellernas fästen. Den 29 Augusti föllo fästena (Clark och Hatteras) vid *Hatteras Inlet* i general Butlers och commodore Stringhams händer, hvarefter en stark flotta, under commodore Du Pont intog fästena (Beauregard och Walker) vid *Port Royal Entrance* den

1) I September landsteg en icke obetydlig styrka unionssoldater å *Ship Island* nära Mississippiflodens mynning och förskansade sig derstädes. I Oktober öfverrumplade rebellerna unionslägret å *Santa Rosa Island,* plundrade och förstörde detsamma, men blefvo inom kort med stor förlust tillbakadrifna. Några dagar senare öppnade *Fort Pickens* eld å Ft. McRae och andra fästen och batterier, hvilka tillhörde rebellerna. De senare ledo af bombardementet svår skada och byn Warrington förstördes.

7 November. Desamme besattes omedelbarligen derefter af unionstrupper under general Thomas W. Sherman, hvarpå Du Pont efter några dagar satte sig i besittning af *Tybee Island* vid mynningen af Savannah floden. En stor del af Norra Carolinas kust, Beaufort, den förnämsta hamnen i Södra Carolina. och flera öar vid Savannah-flodens mynning innehades vid årets slut af unionstrupper.

Oaktadt inga afgörande slagtningar utkämpades under årets lopp blefvo dock tusentals menniskolif spilda hvarjemte mycken egendom borttröfvades eller ödelades. "Der fienden för kortare eller längre tid satt sin fot, röjde förstörda orter och gårdar samt sköflade fält spåren af det hemska medborgarekriget; på slagfälten och i lasaretterna rådde jemmer och elände i obeskriflig ryslighet, och otaliga lik och lemlästade hade blifvit den ursinniga inbördes stridens offer. Och icke allenast på fältet och sjön rasade passionerna, utan äfven medborgarens borgerliga existens sökte hatet krossa" 1).

5. *Kriget till sjös; blockadbrytare; rebellkapare.* Den 4 Mars 1861 bestod *Förenta Staternas flotta* af 42 skepp. Af dessa lågo endast 12 i landets hamnar; men innan årets slut räknade flottan 200 skepp, af hvilka en stor del utgjordes af beväpnade handelsfartyg, användbara vid blockering af sydstaternas hamnar. De förnämsta af dessa voro blockerade redan i början af Juni, och derigenom tillfogades de Konfedererade Staterna ett svårt slag, emedan utförseln af bomull och införseln af krigsförnödenheter hämmades Det hände dock ganska ofta, att s. k. "*blockadbrytare*" — hufvudsakligen engelska fartyg — lyckades med dyrbar last smyga sig in och ut ur de blockerade hamnarne. Dessa snabbgående fartyg egde sina hufvudstationer å Bermudas- och Bahama-öarne och å New Providence-ön i Westindien. Oaktadt ett stort antal af

1) Då Lincoln förbjöd all handelsförbindelse med de rebelliska sydstaterna och konfiskerade deras egendom, så hindrade i det stället Davis all utförsel af socker och ris landvägen för att derigenom undanhålla unionen dessa förnödenhetsvaror. — Gäldenärer i sydstaterna vägrade på det bestämdaste att betala en cent till sina fordringsegare i Norden, under förklaring, att kriget utplånade alla skuldförbindelser.

nämda "handelsfartyg" uppbringades, lockade den stora vinsten alltjemt till nya försök att bryta blockaden.

För att skada Förenta Staternas sjöfart utrustades i sydstatshamnar *rebellkapare*, af hvilka några lyckades komma ut på hafvet, hvarest de anstälde stor skada. De funno i utländska hamnar samma skydd som om de tillhört en erkänd makt, och häraf visste de att klokt betjena sig, då nöden så kräfde. Den förste rebellkaparen var skonaren "*Savannah*," som utlopp från Charleston den 2 Juni. Denne blef dock efter en eller två dagar uppbringad, hvadan den icke hann angripa mera än ett handelsfartyg. En annan kapare "*Petrel*," likaledes från Charleston, angrep Förenta Staternas fregatt "St. Lawrence" i tanke att denne var ett stort handelsfartyg, men blef dervid skjuten i sank. Den 30 Juni utlopp ångaren "*Sumter*," kapten Rafael Semmes, från New Orleans och började att uppbringa och bränna amerikanska handelsfartyg. Först under påföljande år då en Förenta Staternas kanonbåt lagt sig utanför Gibraltars hamn, i hvilken "Sumter" inlupit, insåg kapten Semmes, att han ej skulle lyckas med nämde ångare fortsätta sitt "sjöröfveri," hvadan han sålde densamme och sände besättningen till England, hvarest en snabb ångare "Alabama" byggdes för Konfedererade Staternas räkning.

6. *Förenta Staternas och Konfedererade Staternas ställning till utländska makter.* Af Europas makter gynnade de flesta *sydstaterna*. Emedan handelsverlden, för hvilken det föll sig svårt att gå miste om Söderns råprodukter, synnerligast bomull, hyste ett stort intresse för fredens snara återställande, så bemödade sig både Förenta Staterna och Konfedererade Staterna att vinna de europeiske sjömakterna på sin sida, i hvilket bemödande "rebellerna" lyckades bättre än nationalregeringen. *England*, som såg i Förenta Staterna en farlig konkurrent och en eröfringslysten granne, hvilken hotade att i framtiden, om möjligt, tillrycka sig de engelska besittningarne å den amerikanska kontinenten och i Westindien, önskade af lätt insedda skäl unionens upplösning. Den engelska tidningspressen framstälde sydstatsboerna, som "den upplysta och aktningsvärda delen af landets befolkning," såsom "värdiga ättlingar af Englands kavaljerer," nordstatsboerna dere-

mot, som skräflande krämare, såsom skälmar, utstuderade i all humbug, svek och bedrägeri, såsom män, hvilka sålde rättvisan till den högstbjudande och valde de största skurkar till sina embetsmän. Att undantag från denna på fri hand uppstälda regel gåfvos förnekades icke, men i alla händelser var Nordens folk i intellektuel begåfning, sann bildning och moralisk kraft betydligt underlägsen sydstaternas medborgare, hvilka nu kämpade mot ett oliderligt förtryck, med ett hjeltemod, som förtjente allmän beundran. Dessa den engelska tidningspressens försäkringar upprepades och idislades af tidningar i andra länder (äfven i de skandinaviska länderna) och tjenade till att i viss mån "vända folkens hjertan från Norden och dess rättvisa folk." I *Frankrike* sträfvade regeringen (Napoleon III) efter yttre maktutvidgning. Genom unionens splittring skulle det möjligen lyckas att i Amerika förvärfva franska besittningar eller grunda under franskt protektorat stående välden, hvilka skulle, såsom kejsaren uttryckte sig, "bilda en materiel och moralisk motvigt" mot den splittrade unionen. Franska regeringen föreslog, att Frankrike och England skulle tillsammans "uppträda såsom skiljedomare i striden mellan Amerikas medborgare och om så var af nöden med vapenmakt förhindra krigets fortsättning," Konfedererade Staternas sjelfständighet skulle derigenom betryggas och fransmännens planer å Mexiko befrämjas. Förslaget blef emellertid af Englands statsmän förkastadt. *Ryssland*, som betraktade unionen som sin naturlige bundsförvandt emot England och Frankrike, gynnade nordstaterna, och, derest någon af de öfrige stormakterna förenat sig med Konfedererade Staterna till krig mot Förenta Staterna, lider det knappast något tvifvel att Ryssland stält sig på de senares sida för att återvinna det inflytande, som det i det s k. Krimkriget förlorat. *Tyskland* var också en af nordstaternas vänner, ehuru de högre samhällsklasserna visade sig temligen likgiltiga för krigets utgång. De tyska "penningemännen" hyste förtroende till Förenta Staternas kredit, hvilket var af stor betydelse under en tid då statsobligationer, utfärdade af amerikanska nationalregeringen, betraktades i de flesta länder med misstroende. Genom bref från de många tyskar, hvilka kämpade i

unionshärarne, erhöll folket och äfven tidningspressen i Tyskland sanningsenligare uppgifter om kriget och ställningen här i landet än hvad utdragen ur den engelska tidningspressen meddelade. Många tyska officerare, som erhållit permission för längre eller kortare tid, öfverreste till Amerika och ingingo i nordstaternas härar, hvilket exempel följdes af icke så få officerare i andra länder t. ex. *Sverige* .

Den 14 Maj förklarade *England* och kort derefter *Frankrike* att de *Konfedererade Staterna voro en krigförande makt* lika så väl som Förenta Staterna. Förgäfves voro alla regeringens i Washington insagor mot denna de båda stormakternas förklaring, hvilken väckte hos de konfedererade de största förhoppningar om bistånd af utländska makter. Den omedelbara följden af förklaringen var att rebellernas kapare kunde hädanefter under namn af örlogsskepp fritt insegla i engelska och franska hamnar och utan synnerlig svårighet der förskaffa sig nödiga krigsförråd och lifsmedel.

Det spända förhållandet mellan Förenta Staterna och England ökades vid årets slut genom den s. k. *Trentaffären*, hvilken syntes egnad att framkalla ett krig mellan de båda makterna, om icke ett verldskrig. Två sydstatsboer *Mason* och *Slidell*, hvilka blifvit af Konfedererade Staternas regering befullmäktigade att i London och Paris uppträda såsom sydstatsförbundets kommissarier, hade med en blockadbrytare begifvit sig till Havana å Cuba, hvarest de den 7 November gingo ombord å den engelska postångaren "*Trent*" för att med densamme afresa till Europa. Ett Förenta Staternas örlogsskepp "*San Jacinto*," fördt af kapten *C. Wilkes*, låg emellertid i Bahama-kanalen på utkik efter det engelska fartyget och tvang det genom hotelser att stoppa samt bemäktigade sig, trots befälhafvarens insaga, de båda kommissarierna, hvilka fördes såsom fångar till Förenta Staterna. Denna handling, som stod i rak strid mot de grundsatser amerikanerna förfäktat under kriget med engelsmännen 1812, gillades allmänt i nordstaterna, men väckte stor förbittring i England 1), hvars

---

1) Underrättelsen om detta våld mot män, som stält sig under engelska flaggans skydd, vållade en stor uppståndelse i England, der man dessutom var högst ogynsamt stämd mot kriget för den genom detsamma

regering fordrade att fångarne skulle utlemnas och rustade sig till krig för den i händelse denna "upprättelse" skulle vägras. Förenta Staternas regering afsade sig då all ansvarighet för kapten Wilkes handlingssätt och förklarade genom statsminister Stewart, att hon var villig att utlemna de båda kommissarierna, hvilka också blefvo på ett engelskt ångfartyg öfversända till Europa. Dermed var England tillfredsstäldt och utbrottet af ett amerikanskt-engelskt krig förhindradt.

II. Tidsskedet från början af 1862 till slutet af 1863. Upproret i full låga. 1. *Slafverifrågan.* Såsom förut meddelats förklarade nationalregeringen i början af kriget, att hon önskade *icke slafveriets afskaffande, utan endast unionens upprätthållande.* Som slafverifrågan var den, hvilken i verkligheten föranledt skilsmessan från unionen och en fråga, hvilken kräfde allt större uppmärksamhet, vardt hennes lösning likväl snart ett af *krigets vigtigaste mål.* Den 6 Mars 1862 förordade presidenten i ett "budskap" till kongressen, att nationalregeringen skulle utbetala en lämplig skadeersättning till sådana stater, hvilka frivilligt afskaffade slafveriet, hvarefter kongressen antog en lag af detta innehåll 1). Den 13 i samma månad underskref presidenten en af kongressen antagen lag, som förbjöd Förenta Staternas officerare att till

---

framkallade stockningen i bomullstillförseln. Emedan regeringen redan under de föregående åren ådragit sig förebråelse att af kärlek till freden icke nog energiskt hafva försvarat nationens ära och rättigheter gent emot För. Staternas "egenmäktiga tilltag" så vågade hon icke nu lugnt fördraga en så uppseende väckande förolämpning. — I den amerikanska kongressen fordrade brushufvudena att man skulle gilla det skedda och upptaga Englands stridshandske. Men presidenten Lincolns regering ville icke spänna bågen allt för hårdt. Det var ju icke vist att gifva fienden en mäktig bundsförvandt och derigenom göra stridens utgång ännu ovissare än hvad den var. (Weber IV: 699).

1) *Pröfningseden* (test oath). Utom lagarne rörande slafvarnes ställning antog kongressen under detta år flera andra, bland hvilka må i förbigående nämnas lagen om pröfningseden. I densamme stadgades, att hvarje Förenta Staternas embets- eller tjensteman skulle, innan han tillträdde sitt embete eller tjenstebefattning aflägga en pröfningsed, att han var en landets medborgare, att han aldrig med vett och vilja understödt eller uppmuntrat fiendtliga stämplingar mot regeringen och att han ville upprätthålla och försvara konstitutionen mot inländska och utländska fiender.

slafpatroner utlemna slafvar, hvilka rymt till unionstruppernas läger. Tre dagar derefter underskref presidenten en annan lag, enligt hvilken slafveriet i Columbiadistriktet upphäfdes och en ersättning af 300 dollars för hvarje slaf tillerkändes slafegarne. I Juni förbjöds slafveriet i alla Förenta Staternas territorier och den 22 September utfärdades af presidenten såsom härens och flottans högste befälhafvare en proklamation, att slafveriet var afskaffadt i alla stater, som med början af det nya året fortfarande deltogo i upproret.—Redan den 16 Juli hade en lag antagits, enligt hvilken värfning af negrer tilläts, men få eller inga negerregementen blefvo upprättade förr än emancipationsförklaringen utfärdats den 1 Januari 1863.

2. *De båda makternas krigshärar.* I början af år 1862 räknade *Förenta Staternas härar* öfver 500,000 man. Dessa lågo midt emot fienden längs en linie, hvilken sträckte sig från Potomacfloden i öster till Kansas i vester 1). Då förstärkning vardt af nöden under årets lopp utfärdade presidenten nya *uppbåd*, den 2 Juli och 4 Augusti, kallande först 300,000 man under fanorna för en tid af 3 år och derefter ett lika stort antal för en tid af 9 månader. Då de uppkomna luckorna icke längre kunde af frivilliga fyllas utbetaltes eller utlofvades af nationalregeringen och de särskilda staterna värfningspenningar (bounties) till alla, hvilka ingingo i hären. *Konfedererade Staternas härar* räknade vid årets början icke långt ifrån 350,000 man, hvilka innehade hälften af staterna Missouri och Kentucky, en liten del af Westra Virginien, nästan hela östra Virginien och de öfriga sydstaterna. Trupper till dessa härar anskaffades genom *konskription.* Redan i

---

1) Nära 200,000 man under gen. McClellans befäl lågo i närheten af Washington, 100,000 under gen. Buell i medlersta och östra Kentucky, en lika stor styrka under gen. Halleck och Grant låg i Westra Kentucky, i Cairo och Missouri. De öfriga trupperna lågo i Södra Carolina (gen. T. W. Sherman), i Ft. Monroe (gen. Wool), vid nedra delen af Potomacfloden (gen. Hooker), vid öfra delen af samma flod (gen. Kelley), i Westra Virginien (gen. Rosecrans), i garnisoner och vid de vestra gränserna. Förenta Staternas hela krigsstyrka till lands var på papperet 575,917 man, af hvilka 527,204 uppgåfvos såsom "närvarande" och 48,713 såsom frånvarande.

April utfärdades en förordning att alla vapenföra män mellan 18 och 35 år skulle tjenstgöra i armeen, hvilken förordning sedermera skärptes så att alla hvita manspersoner mellan 17 och 50 år nödgades tjenstgöra såsom soldater.

3. *Den "westra armeens" fälttåg i Kentucky och Tennessee.* I början af 1862 hade rebellerna i *Kentucky* intagit en stark ställning å en s. k. "försvarslinie," hvilken sträckte sig från Mill Springs genom Bowling Green till Columbus och de innehade derjemte Paintville och andra städer och köpingar i den östra delen af staten. I Januari nödgades de emellertid af öfverste *Jakob A. Garfield* 1) att utrymma *Paintville* och hela östra Kentucky. Den 19 i samma månad besegrade gen. *G. H. Thomas*, som anförde en division af gen. Buells här, rebellgeneralerna Crittenden och Zollicoffer vid *Mill Springs*, hvarest den sistnämde stupade.

För att kunna vapentaga de af rebellerna besatta fästena Fort Henry och Fort Donelson, hvilka beherskade det förra Tennessee-floden, det andra Cumberland-floden, utrustades i Cairo, Illinois, en flotta kanon- och mörsarebåtar, under commodore *A. H. Footes* befäl 2). Denna flotta, hvilken skulle i sina operationer understödjas af en här, anförd af *gen. Grant*, for upp för Ohio- och Tennessee-floderna och kom den 6 Feb till *Fort Henry*, som försvarades af omkr. 2,500 man, under Lloyd Tilghams befäl. Flottan började genast beskjuta fästet, hvars kanoner inom kort demonterades. Då utrymde den större delen af garnisonen fästet och begaf sig till på det

---

1) *Jakob A. Garfield* föddes i Orange, Cuyahoga co, Ohio, den 19 November 1831, graduerade vid Williams college i Massachusetts 1856, var i flera år president för ett läroverk, studerade rättsvetenskapen och blef advokat, var medlem af Ohios senat 1859—60, ingick i unionsarmeen 1861 och blef då öfverste för 42 Ohioregementet, utnämdes till brigadgeneral den 10 Jan. 1862 och till generalmajor den 20 Sept. 1863. Efter krigets slut valdes han till kongressmedlem för den 38:de till och med den 45:te kongressen och återvaldes till den 46:te samt nominerades till presidentkandidat vid det republikanska partiets konvent i Chicago 1880.

2) *A. H. Foote* var född i Connecticut den 12 September 1806 och tjenstgjorde å flottan större delen af sitt lif. "Han var en gudfruktig och välgörande man, hvilken icke kunde fördraga drinkare och svärjare." Han afled i New York den 26 Juni 1863.

på 12 mils afstånd liggande Fort Donelson, hvarefter Fort Henrys kommendant kapitulerade. 83 fångar och icke obetydliga militärförråd blefvo segrarens byte. — Kanonbåtarne foro derefter utför Tennessee-floden samt upp för Ohio-och Cumberland-floderna till *Fort Donelson*, mot hvilket fäste gen Grant tågade landvägen med omkr. 15,000 man. Rebellgeneralerna Floyd (Buchanans forne krigsminister), Pillow och Buckner, med en garnison af 20,000 man blefvo "inneslutna till lands och vatten" den 13 Februari, men lyckades med sina strandbatterier så svårt skada kanonbåtarne, att dessa måste (den 14:de) draga sig ur striden. Fienden vände sig derefter mot Grants högra flygel och tillfogade densamme under en strid, som räckte flera timmar, svåra förluster. Rebellerna blefvo likväl vid nattens inbrott tillbakadrifna och fästets ytterverk stormade. Sedan gen. Floyd och Pillow under nattens mörker på ett fegt sätt smugit sig bort med en del af garnisonstrupperna, sände gen. Buckner en skrifvelse till gen. Grant och föreslog vapenhvila för öfverläggning om kapituationsvilkoren, hvarpå den senare genmälde, att dessa vilkor voro, att fästet skulle genast på nåd och onåd till honom öfverlemnas 1). Detta skedde också den 16 i nyssnämda månad. Öfver 15,000 fångar, en mängd kanoner och förråd föllo utom fästet i gen Grants händer. Denna seger väckte stor glädje i hela Norden, isynnerhet bland republikanerna.

Efter Fort Donelsons fall utrymde rebellerna *Columbus* och *Nashville* 2), hvilka besattes af unionstrupper. Gen. Grant gick med sin här, som ökats till 40,000 man, ombord på ångare och for uppför Tennessee-floden till *Pittsburg Landing* 3), för att derifrån framrycka mot Corinth. Order hade

---

1) Af det uttryck, som Grant i sitt svar begagnade ("unconditional surrender") kallades han derefter af sina soldater *U*nconditional *S*urrender *Grant.*

2) *Bowling Green* hade af rebellerna utrymts under Fort Donelsons belägring.

3) *Slaget vid Pittsburg Landing* kallas understundom slaget vid *Shiloh.* Flera regementen, i hvilka ett mindre antal eller hela kompanier *svensk amerikaner* tjenade, utmärkte sig i den blodiga striden. Icke så få af våra landsmän, hvilka tillhörde Illinois 43dje och 57de m. fl. andra regementen stupade eller sårades. Vår landsman *Axel Silfversparres batteri,* bland hvars artillerister svensk-amerikanerna utgjorde fler-

gifvits gen. Buell, som anförde Cumberlandarmeen, att uppbryta från Nashville och förena sig med Grant. Vid underrättelsen härom beslöto rebellgeneralerna A. S. Johnston och Beauregard att tillintetgöra Grants armé innan föreningen hann verkställas. De framryckte med en styrka, som uppskattas än till 40,000 än till 60,000 man, och angrepo gen. Grants läger den 6 April. Striden mellan de båda härarnes slaglinier, hvilka sträckte sig 4 mil i längd, varade hela dagen. Trots ett kraftfullt motstånd, drefvo rebellerna gen. Grants här allt närmare floden, hvarest den hotades med undergång eller fångenskap. Deras "segerlopp" hämmades dock slutligen vid nattens inbrott af den häftiga elden från kanonbåtarne i floden och från unionstruppernas batterier. Påföljande dag, efter det gen. Buells här förenats med gen Grants 1) förnyades striden, hvilken rasade med den yttersta förbittring under loppet af 8 timmar. Rebellerna nödgades slutligen vika och qvarlemna en del af det dagen förut tagna bytet. Unionshärarne hade i dessa strider förlorat gen. W. H. L. Wallace och öfver 10,000 man döda och sårade samt omkring 4000 fångar: rebellerna hade förlorat gen A. S. Johnston — öfverbefälhafvaren för de konfedererade armeerna i Western — samt fullt ut lika så många i döda och sårade som unionshärarne, men endast omkring 1000 fångar 2).

Kort efter slaget vid Pittsburg Landing tog general *Halleck* befälet öfver generalerna Grants och Buells trupper och ökades småningom härens styrka till öfver 100,000 man hvar-

---

talet, bidrog i sin mån till stridens lyckliga utgång och ett regemente af unionstrupperna anfördes i slaget af *O. Malmborg*, som för sin tapperhet vid detta och andra tillfällen blef samma år befordrad till öfverste. Flera andra svensk-amerikanska officerare förvärfvade sig i slagat hedrande vitsord för tapperhet och duglighet.

1) Innan gen. Buell lemnade Nashville sände han gen. Ormsby Mc Knight Mitchel med en division söderut. Denne framträngde till *Huntsville*, Alabama, och satte sig i besittning af Memphis & Charleston-jernvägen.

2) Uppgifterna rörande unionshärarnes förluster äfvensom rörande sjelfva slaget äro mot hvarandra stridande hos republikanska och demokratiska författare, af hvilka de senare påstå, att gen. Grants hela armé var bragt i oordning, då gen. Buell anlände, att den förstnämdes här uppgick till 50,000 man, att af dessa stupade 13,000 man o. s. v. Republikanska författare förneka sanningsenligheten af nämda påståenden.

efter han uppbröt och tågade mot det af rebellerna starkt befästade *Corinth* (i Mississippi). Vid sin ankomst dit fann han emellertid att Beauregard (den 30 Maj) utrymt staden, hvilken nu besattes af unionstrupperna. I Juli, efter det gen. Halleck blifvit utnämd till öfverbefälhafvare för För. Stat:s armeer och befälet i Corinth öfverlemnats till gen. Grant, tågade rebellgeneralerna Van Dorn och Price mot nämde stad för att återtaga densamme, men en del af deras styrka blef den 19 September besegrad af gen Rosecrans vid *Iuca*, hvarefter han vann öfver dem en ny seger vid *Corinth* den 4 Okt. Rebellernas förlust i dessa båda slag säges hafva uppgått till 10,000 man, unionshärens till endast omkr. 3000.

Sedan Corinth fallit i unionshärens händer vände sig gen. Buell österut för att skydda *östra Tennessee* och *Kentucky*. *Gen. Braxter Bragg* stod redan med en rebellarmé, uppgående till 45,000 man, i Chattanooga. En annan rebellhär under gen. E, K Smith inbröt i Kentucky, slog en unionskår vid *Richmond* den 30 Augusti, besatte kort derefter *Lexington* och *Frankfort* samt hotade Cincinnati, som dock räddades. I Sept. uppbröt gen. Bragg från sitt läger och tågade norr ut samt tillfångatog vid *Munfordsville* 4,500 unionstrupper, hvilka anförda af öfverste J. T. Wilder under flera dagar kämpat mot den öfvermäktige fienden till dess de sågo sig omringade af 25,000 rebeller. Från Munfordsville skulle gen. Braggs här, enligt den ursprungliga planen, tågat mot Nashville och derefter mot Louisville och Cincinnati, hvarest den skulle förenat sig med Smith här. Denna plan omintetgjordes emellertid af gen. Buell, hvilken dock icke kunde hindra rebellernas *guerillaband* från att plundra och bränna städer och byar icke blott i Tennesse och Kentucky utan till och med i Indiana och Ohio. Rebellerna hade hoppats, att deras "af unionsregeringen förtryckte bröder" i Kentucky skulle med fröjd helsa sin "befrielse" och med dem göra gemensam sak. Detta hopp gick dock icke i fullbordan. Gen. Bragg anträdde derföre sitt återtåg mot Södern och gen. Buell följde efter honom med 60,000 man, hvilken styrka delats i tre divisioner. Vid *Perryville* vände sig gen. Bragg den 8 Oktober mot förföljaren och tillbakadref två af hans divisioner, men blef af den

tredje nödgad att vika. I denna strid förlorade hvardera armeen omkring 4000 man 1). Gen. Bragg fortsatte sedan sitt återtåg och bragte sitt byte, som fördes å 4000 vagnar 2), till östra Tennessee. General Rosecrans, som i Oktober öfvertagit Buells befäl vann slutligen en dyrköpt seger öfver gen. Bragg i slaget vid *Murfreesboro* 3), som började den 31 Dec. 1862 och slutade den 2 Jan 1863, då Bragg drog sig tillbaka och fortsatte återtåget. Rosecrans här uppgick till 45,000 man, af hvilka 8,485 stupade eller sårades och 3,600 räknades bland de tillfångatagna och saknade. Rebellernas förluster äro icke kända

4. *Krigsoperationer vester om Mississippifloden.* General Hallek hade utnämt general *S. R. Curtis* till befälhafvare i sydvestra *Missouri* och det lyckades denne att i medlet af Februari (1862) drifva rebellgeneralen Price till *Arkansas.* Det dröjde likväl icke länge förr än rebellerna hade i sistnämde stat uppstält en här af 20,000 man under gen. Earl Van Dorn, till hvilken gen. McCulloch bragte sina trupper och gen Pike förde indiankrigare från Indianterritoriet. — Gen. Curtis, hvilkens här uppgick till endast 10,000 man, nödgades nu föra ett försvarskrig. Han uppstälde sin lilla styrka å höjden *Pea Ridge* 4), hvarest han blef den 6 Mars angripen af den öfvermäktige fienden. Striden, som varade i tre dagar, ändade med rebellernas nederlag, till hvilket gen Siegel i betydlig mån bidrog. Unionshären förlorade öfver 1,300 man, man, rebellerna ett mycket större antal. (Generalerna Mc Culloch och McIntosh voro bland de stupade). Efter segren förlade gen. Curtis en del af sina trupper i Helena, Arkansas, och sände de öfrige att deltaga i belägringen af Corinth. — Vid årets slut uppstälde rebellgeneralen Hindman en stor ar-

---

1) *Slaget vid Perryville* kallas understundom slaget vid *Chappin Hills.*

2) *Det från medborgare i Norden röfvade bytet* bestod dessutom af tusentals nötkreatur, mulåsnor och får. — Tidningen "Richmond Examiner" meddelade en uppgift, att gen. Smiths med byte lastade vagnar utgjorde en "karavan," som var 40 mil lång. Detta var dock endast en del af det under plundringstågen vunna bytet.

3) *Slaget vid Murfreesboro* kallas också slaget vid *Stone River.*

4) *Slaget vid Pea Ridge* kallas någon gång slaget vid *Elkhorn.*

mé i Arkansas i afsigt att med densamma inbryta i Missouri. Denna dåligt beväpnade och illa disciplinerade här blef emellertid slagen vid *Prairie Grove* nära Fayetteville 1) den 7 December af generalerna Blunt och Herron. Segrarne vid PeaRidge och Prairie Grove afgjorde Missouris och Arkansas öde, dock fortforo guerillaband att under en lång tid härja i dessa stater.

I *New Mexiko* utkämpades blodiga strider under årets lopp. Den 21 Februari segrade rebellerna i slaget vid *Valverde* nära Fort Craig och de intogo kort derefter *Santa Fé*, men de förmådde icke behålla sin eröfring; utan nödgades snart utrymma staden och i April hela territoriet.

5. *Eröfring af rebellfästen vid Missisvippifloden och af städerna New Orleans, Pensacola och Galveston m. fl* Efter Fort Donelsons fall utrymde rebellerna, såsom förut blifvit upplyst, *Columbus* och *Hickman* samt drogo sig söder ut till New Madrid i Missouri och till en i Mississippifloden liggande ö, kallad Island No. 12, hvilka båda starkt befästades. Sedan gen. Pope och commodore Foote fått order att intaga dessa "fästen," uppbröt den förstnämde och tågade till *New Madrid*, som han började belägra och häftigt bombardera. Belägringen vardt emellertid af kort varaktighet, ty redan den 13 Mars utrymde rebellerna staden och begåfvo sig till andra sidan floden. Två dagar derefter styrde commodore Footes eskader utför Mississippifloden till *Island No.* 10 och började beskjuta rebellernas å densamma uppförda försvarsverk, hvilka dock synbarligen icke kunde intagas förr än gen. Popes trupper blifvit förda till flodens östra strand (i Tennessee). Denna transport var förenad med stora svårigheter, emedan man nödgades innan densamme företogs genom en 10 mil lång kanal afskära det näs, som bildats genom en krökning af floden midt för den ofvannämde ön. Sedan kanalen blifvit efter tre veckors ansträngande arbete "satt i brukbart skick" sändes transportfartyg till Popes här, som på dem öfvergick floden den 7 April. Samma dag kapitulerade öns kommen-

1) *Slaget vid Prairie Grove* kallas också slaget vid *Crawfords Prairie.*

dant. De fleste af rebelltrupperna försökte genom en hastig flykt rädda sin frihet, men förföljdes och blefvo påföljande dag tillfångatagna. Omkring 5000 fångar, flera ångfartyg och stora militärförråd föllo i unionstruppernas händer — Efter segren sände gen Pope den större delen af sin här till gen. Halleck, som framryckte mot Corinth. Foote deremot styrde med sin eskader utför Mississippifloden till *Fort Pillow* och "höll dess garnison sysselsatt till dess underrättelse anlände, att unionstrupperna inryck i Corinth" Då utrymde rebellerna både Fort Pillow och *Fort Randolph* 1) den 4 Juni. Till följe af ett vid Fort Donelson erhållit sår nödgades Foote kort derefter nedlägga sitt befäl, hvilket öfvertogs af kapten *C. H. Davis.* Denne styrde med kanonbåtarne längre söder ut och angrep den 6 Juni rebellflottan, som försvarade *Memphis.* Inom en timma voro fiendens alla kanonbåtar, utom en, antingen uppbringade eller förstörda; och Memphis var i unionstruppernas händer. "Mississippifloden var nu öppen för flodfart till *Vicksburg*, hvilken stad af rebellerna förvandlats till ett nytt Gibraltar" Vid årets slut gjordes af generalerna Grant och Sherman *misslyckade försök att vapentaga detta rebellernas bålverk.* Gen. Grant uppbröt i Oktober från Memphis och tågade med omkring 60,000 a 70,000 man genom norra delen af staten Mississippi på väg till Vicksburg. Marschen var utomordentligt besvärlig till följe af regn, köld och brist på lifsmedel. Det befans slutligen nödvändigt att vid *Holly Springs* anlägga stora förrådsmagasiner, från hvilka hären kunde under marschen och under Vicksburgs belägring erhålla nödiga lifsmedel och ammunition. Sedan sådana magasiner blifvit uppförda, förråd af alla slag samlade och en garnison af 5000 man qvarlemnad till desammas skydd, fortsatte gen. Grant sitt tåg under det rebellgeneralerna Van Dorn och Sterling Price drogo sig tillbaka. Då unionstrupperna hunnit omkring 120 mil från sin "förrådsdepot" tågade Van Dorn med en del af sin styrka mot öster, framryckte derefter i ilmarscher mot nordvest och stod natten mellan den 7 och 8 December fram-

1) Fort Randolph låg 12 mil nedom Fort Pillow.

för Holly Springs, hvars garnison gaf sig till fånga nästan utan motstånd 1). De dyrbara förråderna plundrades eller uppbrändes; och för gen. Grant återstod ingenting annat än — återtåg. — General W. T. Sherman landsatte några dagar derefter omkring 36,000 man nära Yazoo-flodens mynning och angrep, understödd af pansarskeppen och kanonbåtarne i floden fiendens försvarsverk vid Chickosau Bayou (den 26 December) men blef tillbakaslagen och förlorade derunder 2000 a 3000 man, samt anträdde derefter återtåget.

Icke blott norr om Vicksburg utan äfven söder om detsamma utkämpades under årets lopp skarpa strider å Mississippifloden I början af året styrde commodore *D. G. Farragut* med en flotta af 46 skepp, förande nära 300 kanoner, mot Mississippiflodens utlopp för att derifrån framtränga till *New Orleans.* De 25 mil nedom staden liggande fästena *Fort St. Philip* och *Fort Jackson* bombarderades i 6 dagar, men "kunde icke bringas till tystnad," Då beslöt Farragut att "styra genom kulregnet förbi fiendens brännare och fästen" samt satte sitt beslut i verkställighet den 24 April 2). Sedan han brutit de kedjor, som spärrade inloppet, passerade han fästena och förstörde derpå en eskader af rebellernas "ram"-båtar, kanonbåtar och flytande batterier. Då de konfedererade i New Orleans förnummo underrättelse härom, förstörde de ett stort antal fartyg och magasiner med värderika lager af bomull och andra varor samt flydde derefter från staden. De två ofvannämda fästena vapentogos redan den 28 April af befälhafvaren å flottans mörsarebåtar commodore *D. D. Porter.* Nästan samtidigt dermed besattes "Söderns rika handelsmetropol" New Orleans af *gen. Butler*, som, för att "qväfva alla upproriska yttringar," proklamerade krigslagen och vidtog an-

1) Willard m. fl. uppge att Holly Springs intogs af kavalleriöfversten Forrest och att garnisonens kommendant sjelf förstörde en stor del af de samlade förråden.

2) Flottans färd uppför den häftiga floden mellan två af sten uppförda fästningar, hvilkas 100 kanoner slungade sina väldiga prodjektiler mot "yankee-skutorna," som derjemte hade att under färden kämpa med rebellernas pansarfartyg och hotades af brännare samt hämmades af öfver farleden spända jernkedjor och andra hinder, är en af de djerfvaste något sjökrigs historia känner.

dra stränga åtgärder, hvilka ådrogo honom ett högljudt klander af stadens innebyggare och af icke få medborgare i Norden.

Efter New Orleans eröfring fortsatte com. Farragut sitt "segertåg" upp för Mississippifloden till *Baton Rouge* och *Natchez*, hvilka vapentogos, styrde derefter förbi *Vicksburgs* starka fästningsverk och förenade sig med den eskader, som anfördes af commodore Davis. Ett af rebellernas ramfartyg "*Arkansas*," som låg vid Yazooflodens mynning, tillfogade unionsflottan betydlig skada, men fann sig slutligen "nödd och tvungen att söka skydd under Vicksburgs kanoner." Då Farragut insåg, att den väldiga fästningen icke kunde af flottan intagas utan understöd af en större här, återvände han till New Orleans. — Den 5 påföljande Augusti försökte en rebellhär anförd af general Breckinridge och understödd af det nyssnämda ramfartyget "Arkansas" att återtaga *Baton Rouge*, men blef tillbakaslagen af gen. *Thomas Williams* 1). Unionstrupperna utrymde likväl staden kort derefter. — I Oktmånad inbröt gen *G. Weitzel* i det s. k. *Lafourche distriktet*, sydvest om New Orleans, slog rebellerna derstädes och konfiskerade — enligt gen. Butlers order — de "förmögnare upprorsmakarnes egendom."

Utom New Orleans föllo två andra nära *Mexikanska viken* liggande städer under ifrågavarande år i unionstruppernas händer. Den 9 Maj utrymde rebellerna *Pensacola*, efter det de uppbränt skeppsvarfvet och en mängd offentliga och enskilda byggnader i staden, och i Oktober vapentog kapten Renshaw *Galveston* i Texas, hvilken stad likväl återtogs af rebellerna den 1 Januari 1863.

6. *Eröfring af städer och fäster vid Atlantiska hafskusten; striden mellan "Merrimac" och "Monitor."* I Mars månad lyckades "sjöexpeditioner," hvilka af nationalregeringen utrustats i Port Royal, att sätta sig i besittning af *Fernandina*, *Jacksonville* och andra städer å *Floridas östra kust.* Det vid Savannah-flodens mynning liggande *Fort Pulaski* blef derefter under 30 timmar bombarderadt af batterier, upp-

---

1) Gen. Williams stupade i slaget.—"Arkansas," som fått sin ångpanna förstörd, blef antänd och öfvergifven af rebellerna.

förda å Tybee-ön, samt nödgades kapitulera den 11 April. 40 kanoner och 300 fångar blefvo utom stora militärförråd gen. Hunters byte 1). — Längre norrut hade redan vid årets början utkämpats skarpa strider. En i Ft. Monroe utrustad land- och sjöexpedition, under gen. *A. E. Burnsides* och com, *L. M. Goldsboroughs* befäl, kom i Januari till Hatteras inloppet i *Norra Carolina*, skingrade en i sundet liggande rebelleskader och vapentog efter skarp strid fästena å *Roanoke ön* den 7 och 8 Februari 2). Staden *Newbern* angreps och nödgades gifva sig efter 4 timmars strid den 14 Mars. Den 25 i samma månad föll *Beaufort* utan motstånd i unionstruppernas händer och en månad senare dagtingade det söder om sistnämda stad liggande fästet *Macon* 3).

Den 8 och 9 Mars utkämpades *de minnesvärda sjöstriderna vid Hampton Roads*, strider, hvilka voro till sina närmaste följder af den största vigt och med hvilka derjemte ett nytt kapitel i sjökrigens historia tog sin början. — Då unionstrupperna i April 1861 utrymde Norfolk borrade de och sänkte "*Merrimac*", en af de största fregatterna i den amerikanska flottan. Sedan rebellerna derefter inryckt i staden, lyckades de upptaga det sänkta fartyget, som af dem förvandlades till ett "osårbart" *pansarskepp*. Nästan allt trävirke ofvan vattengången borthöggs, hvarefter fartyget försågs med "sluttande jernsidor," genom hvilka 8 stycken Dahlgrens 11 tums kanoner och 2 Armstrongs refflade 100 pundiga kanoner framstucko. Den "likkistformiga" ångaren, hvilken kallades af rebellerna "*Virginia*," mätte i längd 284 fot, i bredd 52 fot och egde 4000 tons drägtighet. — Den 8 Mars 1862 visade den sig utanför *Hampton Roads*, hvarest en nordstaternas eskader var samlad. Modig störtade den pansarklädde jätten i striden mot de väldiga örlogsskeppen, hvilkas kulor icke förmådde

---

1) General Hunter utfärdade efter denna seger en proklamation, att *krigslagen* var gällande i Södra Carolina, Georgien och Florida och att slafvarne i dessa stater voro *fria*, men denna proklamation upphäfdes af president Lincoln.

2) Striden vid dessa fästen började dagen efter det Fort Henry vapentagits.

3) Fort Macon kapitulerade dagen efter Farraguts ankomst till New Orleans.

tillfoga honom den ringaste skada. En stor fregatt "*Cumberland*" blef af "Merrimac" genomborrad och sjönk i djupet efter en kort strid. En annan fregatt "*Congress*," nödgades gifva sig, efter det eld utbrutit ombord, och en tredje, "*Minnesota*," kunde rädda sig från att dela samma öde endast genom att sätta på grund. Natten åtskilde slutligen de stridande 1).

1) *Sjöstriden vid Hampton Roads den* 8 *Mars* skildras af en landsman, professor *H. Edgren*, hvilken sjelf deltog i densamma, med följande ord: "Vi fingo höra att rebellernas länge omtalta pansarskepp Merrimac var på väg att första gången pröfva sina krafter. Våra blickar rigtades på Sewall's Point och det dröjde ej länge förr än det stolta skeppet med sina jernsidor glänsande i solskenet sköt fram bakom udden och styrde sin kurs på Newport News. Lugnt och utan tvekan gick det fram med sin ogenomträngliga jernrustning för att anfalla de tvenne fregatter Congress och Cumberland, som lågo i Newport News. Vår väldiga fregatt Minnesota tillika med flera kanonbåtar gingo genast upp för att hjelpa sina hotade vänner, och de åtföljdes inom kort af ännu tvenne fregatter. Ensam störtade sig Merrimac i striden mot denne starke fiende; några kanonbåtar, som åtföljt jernfartyget, höllo sig på respektabelt afstånd. Snart dundrade en bredsida, som förkunnade stridens början; allt insveptes inom kort i rök, och endast kanonernas åskor underhöllo åskådarnes oro om utgången. Huru mången kula hväste ej genom luften för att antingen nå sitt mål och anställa en ryslig förstöring eller ock nedfalla i vattnet och kasta upp höga vattenstrålar! Emellan Cumberland och Congress tog Merrimac sin plats, obekymrad om deras kulor, hvilka gledo af utför det lutande jerntaket och oskadliga nedföllo i vattnet. Cumberland väljes till första offret. Den ena bredsidan efter den andra skjutes in i fregatten och gör förfärlig verkan: ben, armar och stympade kroppar strös omkring. Slutligen ropar Merrimacs kapten: "Ge er, eljest skjuta vi er i sank!" En dundrande bredsida var svaret. Då går jernskeppet med full fart emot fregatten och genomborrar dess träsida med ett spetsigt instrument, som för sådant ändamål stack fram från dess bog. Ändock ger sig ej det ädla skeppet, utan det sjunker med flygande flaggor, i sista ögonblicket skjutande sina kanoner mot den öfvermäktige fienden. Några af besättningen drunknade, andra räddade sig genom simning. Nu kom turen till Congress, sparad till sist, derföre att Merrimacs kapten hade en bror der ombord. Striden blef häftig, men sedan en stor del af det nya offrets besättning blifvit massakrerad och skeppet fattat eld, hissades den hvita flaggan. Scenerna der ombord måste varit rysliga och modet stort. Ett kompani af mitt regemente var ombord, hvaraf 16 man dödades. Jag hörde af en bland vårt manskap, (trovärdig), huru en granat dödade alla omkring två kanoner, utom en, som dock mist sin arm. Denne laddade dock kanonen med den andre och stod just färdig att fyra af, då en kula tog hans hufvud och den stympade krigaren föll. Sålunda hade Merrimac på kort tid förstört tvenne fregatter och dessutom skjutit en kanonbåt i sank. — Vi väntade en morgondag, då det blefve vårt öde att på lif och död kämpa med Merrimac,

Påföljande dag skulle förstörelsearbetet fortsättas och "Merrimac" — efter det unionseskadern blifvit tillintetgjord—afgå till några af nordstaternas förnämsta sjöstäder för att genom bombardering af desamme framtvinga fred på de vilkor sydstaterna föreskrefvo.

Det hade emellertid lyckats vår frejdade landsman *John Ericsson* i New York 1) att skapa en "Merrimac" värdig motståndare: "*Monitor*," en pansarbåt af hittills okänd konstruktion. Den var 172 fot lång, 41 fot bred och egde 1,225 tons drägtighet. Sjelfva båten höjde sig obetydligt öfver vattenytan, men den egde ett rundt, rörligt af 8 tums pansar byggdt torn, som var bestyckadt med 2 Dahlgrens 11 tums kanoner och hvilket sedermera af rebellerna liknades vid "en ostlåda ställd midt på en flotte." Sent på qvällen den 8 Mars kom denna besynnerliga farkost till Hampton Roads,just då fregatten Congress sprang med en döfvande knall i luften, hvilken olycka helsades af rebellerna med stormande hurrarop. Om morgonen den 9 Mars kom "Merrimac" med sina drabanter för att krossa "de återstående "yankeeskutorna,' och styrde rakt mot "Minnesota." Löjtnant *Johan L. Worden*, "Monitors" chef, lättade då ankar och satte maskinen i gång. Då de båda jernklädda kämparne kommo inom skotthåll vände "Merrimac" bredsidan mot "Monitor" och gaf eld. Snart besvarades densamme och striden fortgick sedan oafbrutet i nära

---

som dessutom från landsidan skulle bispringas af 27,000 rebeller, hvilka anryckt. Större delen af vår ammunition hade vi under dagens lopp skjutit bort för att bekämpa de fiendtliga landbatterierna,som voro mycket besvärliga för våra framryckande fartyg." ("Minnen af J. A. Edgren" sid. 72 o. f.)

1) *John Ericsson*, hvilkens namn alltid kommer att stråla som en stjerna af första ordningen i de menskliga uppfinningarnes häfder, föddes den 31 Juli 1803 i Långbanhyttan i Wermland i Sverige, blef fändrik vid Jemtlands fältjägarekår 1820 och snart derefter löjtnant, tog afsked från militärtjensten och begaf sig till England 1826, konstruerade der lokomotivet "the Novelty," den första ångsprutan, varmluftsmaskinen och den förste propellerbåten, flyttade till Amerika 1839, byggde propellerfregatten Princeton 1843, det första fartyg med varmluftsmaskin 1852, den första monitor 1862. Med dessa och flera andra vigtiga uppfinningar, grundade å strängt vetenskapliga beräkningar, har han "eröfrat verlden och vunnit odödlighet åt sitt svenska namn; och ett vackrare märke har ingen eröfrare ristat på sin sköld."

två timmar, utan att någotdera fartyget tillfogades synnerlig skada. "Merrimac" försökte derefter att i full fart genomborra "den förarglige dvergen," men denne vek skickligt undan och öppnade med en af sina kulor en bred fåra i motståndarens pansartak "Merrimac" vände nu förstäfven mot Norfolk, förföljd af "Monitor," men ändrade snart kurs och förnyade anfallet. Ett nytt försök att genom en stöt krossa "Monitor" misslyckades visserligen, men under striden, som fortfor ytterligare en timme, träffades "Monitors" styrhus af en projektil och löjtnant Worden blef dervid så illa bränd i ansigtet af krutgas, att han förlorade synen och måste lemna befälet till löjtnant *Green*, som fortsatte kampen. Denne ändades slutligen dermed att "Merrimac," förföljd af "Monitor," styrde med full fart mot Norfolk, till rebellernas strandbatterier och ankrade under skydd af deras kanoner 1). Den hotade flottan var räddad och nu var det unionssoldaterna, hvilka hurrade och jublade "så att himlen kunnat remna" och i detta jubel instämde alla fosterlandsvänner i hela Norden. "Merrimac" blef 2 månader efter striden sprängd i luften. "Monitor" sjönk natten mellan den 30 och 31 påföljande December utanför Cap Hatteras i Norra Carolina.

7. *Potomac armeen; McClellans tåg mot Richmond.* Under ifrågavarande år timade vigtiga tilldragelser i *Virginien.* I början af Februari dref general Lander 2) rebellerna

---

1) *Striden mellan "Merrimac" och "Monitor" den 9 Mars.* Klockan 7 på morgonen lättade Merrimac sitt ankar och styrde säker om seger mot "Minnesota," men möttes då på vägen af Monitor.' 'Det fröjdade mitt syndiga hjerta," sade en gammal svensk sjöman som åsåg striden, "när jag blef varse blixten från Monitors torn och hörde 11 tums kulan dundra mot Merrimacs jernsida." Från Merrimac underhölls under hela striden en liflig gevärseld, hvilken riktades mot utkikshålen på Monitors styrhus. Under det besättningen å den sistnämda var sysselsatt med att under några minuter upphemta nytt krutförråd, angrep Merrimac det på grund stående Minnesota och genomborrade dess träsida med flera bomber, men "den lilla flottan med ostlådan" lade sig snart ånyo mellan den pansarklädde draken och hans halft besegrade rof." Då löjtnant (sedermera amiral) Worden beröfvades synförmågan (på ena ögat för alltid) hade striden räckt i nära 4 timmar, Monitor hade under dagens kamp träffats af 22 kulor, af hvilka 9 träffat tornet.

2) Gen. Lander afled den 2 Mars 1862. Hans division förenades då med gen. Banks' trupper.

från öfra delen af Potomacfloden och under samma månad inbröt general N. P. Banks från Maryland i Virginien och nödgade general T. J. Jackson, vanligen kallad Stonewall Jackson 1), att med sina trupper tåga söderut genom *Shenandoahdalen.* General Shields, som anförde Banks förtrupper, lockade honom dock snart tillbaka samt tillfogade honom ett nederlag vid *Winchester* den 23 Mars 2). Jackson fortsatte derefter sitt tåg söder ut, förföljd af gen. Banks.

Den större delen af *Potomac-armeen* under general Mc' Clellans befäl hade under flera månaders tid legat i Washington, för att undergå nödig vapenöfning. Ett högljudt knot hördes bland medborgarena i nordstaterna öfver härens "overksamhet" och skarpt klander uttalades öfver gen. McClellan för det han ej "bragte kriget till skyndsamt slut." Slutligen uppbröt han i början af Mars och satte sig (den 10) i besittning af *Manassas,* som blifvit utrymdt af rebellerna. Dagen derpå blef han befriad från de pligter, hvilka ålågo republikens högste befälhafvare, men bibehöll fortfarande det högsta befälet öfver Potomac-armeen. General Fremont tog nu befälet öfver trupperna i *Westra Virginien* och *östra Tennessee,* gen. Banks öfver trupperna i *Shenandoahdalen* och gen. Mc Dowell öfver trupperna vid *Rappahannockfloden.*

Potomacarmeen, uppgående till omkring 85,000 man, inskeppades å flottan i Alexandria och afseglade till Ft. Monroe. Derifrån uppbröt gen. McClellan den 4 April för att *tåga mot rebellernas hufvudstad Richmond.* Hans marsch gick först i nordvestlig rigtning å den af Jamesfloden och Yorkfloden bildade halfön till det nära sistnämda flod liggande *Yorktown,* hvarest en större rebellhär var samlad bakom starka försvarsverk. I stället för att genast storma de senare skred Mc Clellan till en formlig belägring, hvilken varade en hel månad. Under tiden förstärktes visserligen unionsarmeen, så att den slutligen uppgick till öfver 100,000 man, men rebellerna fingo också tid till att sammandraga härmassor och uppföra om-

---

1) Jackson anförde i slaget vid Bull Run en brigad, om hvilken det rapporterades, att den i ett kritiskt ögonblick "stod som en stenmur." Anföraren kallades derefter "Stonewall" Jackson.

2) *Slaget vid Winchester* kallas också slaget vid *Kernstown.*

kring den hotade hufvudstaden starka försvarsverk. Den 4 Maj utrymde rebellerna Yorktown och tågade mot Richmond, förföljde af unionstrupperna. Vid *Williamsburg* höllo de förföljde stånd (den 5 Maj) och hotade McClellan med nederlag, men nödgades slutligen, efter en skarp strid, i hvilken hvardera hären förlorade omkring 3000 man, fortsätta återtåget. Några dagar derefter sprängde rebellerna "Merrimac" i luften och utrymde *Norfolk* 1), som derpå besattes af gen. Wools trupper. En eskader kanonbåtar sändes sedan uppför Jamesfloden mot Richmond, men dessa blefvo vid *Fort Darling* tillbakaslagna och nödgade "att återvända med oförrättadt ärende."

General McClellan fortsatte emellertid sitt tåg och uppslog sitt högqvarter i White House vid Pamunkeyfloden den 16 Maj 2). Efter 4 dagars förlopp hade den större delen af hans här framryckt till den genom en sumptrakt flytande Chicahominyfloden. Den venstra flygeln (omkr. 30,000 man, hörande till generalerna Keyes och Heintzelmans kårer) öfvergick floden (den 22 Maj), centern och den högra flygeln uppstäldes längs den norra stranden. Innan ett tillräckligt antal bryggor blifvit slagna öfver floden och efter det ett häftigt regn kommit densamma att stiga, angrep gen. Josef E. Johnston med 50,000 rebeller unionshärens venstra flygel vid *Seven Pines* den 31 Maj. Anfallet var så häftigt att den från den öfriga hären skilda flygeln drefs under tappert motstånd mer och mer tillbaka och "hotades med undergång." General Sumner lyckades emellertid sända gen. Sedgwicks division öfver floden till den i fara stadde flygelns undsättning, hvarefter ett nytt anfall af rebellerna vid *Fair Oaks Station* blef tillbakaslaget. Natten ändade striden, hvilken dock fortsattes påföljande dag. Rebellerna blefvo då på nytt tillbakaslagna och återtågade slutligen till Richmond. Unionshären hade i dessa strider förlorat 5000 a 6000 man, rebellerna omkring 8000(?). Deras general J. E. Johnston hade dessutom blifvit så svårt

---

1) Rebellerna utrymde också samtidigt dermed Carney Island, hvarest de uppfört starka försvarsverk.

2) Gen. McClellan, "som helst önskade föra försvarskrig," nödgades af den allmänna opinionen öfvergifva sin plan att uppkasta skansar och försvarsverk tvärs öfver halfön.

sårad, att han måste nedlägga sitt befäl, hvilket nu öfvertogs af gen. *Robert E. Lee.*

General McClellan, hvilkens här dagligen sammansmälte, under det rebellernas genom konskription hastigt ökades, slog efter ofvannämde strider läger i den ohelsosamma sumptrakten vid Pamunkey- och Chickahominyfloderna och låg här overksam under en hel månad, hvarigenom han ådrog sig skarpt klander af unionsvännerna i Norden och af sin egen här 1). Orsaken till dröjsmålet var väntan att gen. McDowell, som låg i Fredricksburg vid Rappahannockfloden, skulle tåga söderut och förena sin här med McClellans. För att rödja väg för den förstnämde sändes gen. Fritz Johan Porter med en truppstyrka norr ut och det lyckades denne att vid *Hannover Court House* tillfoga rebellerna ett nederlag den 27 Maj.

Redan före slaget vid Fair Oaks hade rebellernas öfverbefälhafvare emellertid tagit mått och steg, hvilka hade till mål att förhindra de båda härarnes förening. Stonewall Jackson, som låg i *Shenandoahdalen*, hade erhållit förstärkning så att hans här uppgick till 20,000 man. Med densamme skulle han anfalla gen. Banks, hvilkens i Strasburg samlade trupper utgjorde endast 6,000 man, derefter hota Washington och derigenom förmå gen. McDowell att tåga norr ut. Gen. Jackson lyckades genom "snabba marscher och snillrika rörelser" utföra det svåra uppdrag han erhållit. I afsigt att afskära gen. Banks' reträtt angrep han en mindre truppstyrka vid *Front Royal* och tillfogade densamma ett nederlag den 23 Maj. Gen. Banks märkte dock sin motståndares afsigt och började utan dröjsmål "sin mästerliga reträtt genom Shenandoahdalen." Under oafbruten skärmytsling med fienden tillryggalade han med här och tross 53 mil på två dagar. Vid *Winchester* vände han sig mot förföljaren och kämpade med honom i

---

1) Omdömet om gen. McClellans sätt att föra krig var dock i nordstaterna icke enhälligt. Många demokrater prisade den försigtige generalen och jemförde hans fälttåg med Washingtons i början af frihetskriget. Republikanerna blefvo med hvarje dag allt mera missnöjda med "den demokratiske fältherren," hvilken "sysselsatte sin här med skansarbeten, då han borde ledt den till anfall å Richmond."

flera timmar, hvarefter återtåget fortsattes till Potomacfloden, som öfvergicks nära Williamsport den 26 Maj. Gen. Banks hade under reträtten förlorat icke fullt 1000 man och endast några få trossvagnar. Vid underrättelsen att hans styrka drifvits å andra sidan Potomacfloden grepos nordstaterna af icke ringa fruktan. Man ansåg att Washington sväfvade i fara och nationalmyndigheterna derstädes sände order till gen. McDowell och Fremont att skynda till hufvudstadens undsättning. Dessa order åtlyddes. I stället för att tåga söder ut och förena sig med McClellan tågade McDowell mot norr för att möta "den tappre Jackson," hvilket var just hvad denne önskade. Fremonts, Banks och McDowells härar, tillsammans 60,000 man, hotade snart att afskära den tappre rebellgeneralen återtåget till Richmond, men genom beundransvärda marscher tillintetgjordes denna deras afsigt och Jackson "förde sin lilla här i god ordning genom Shenandoahdalen." Vid *Cross Keys* vände han sig mot Fremonts här och tillkämpade sig den 8 Juni "fritt återtåg;" dagen derpå besegrade han Shields förtrupper vid *Port Republic* och förenade sig kort derefter med gen. Lee i Richmond.

Gen McClellan låg fortfarande med sin här vid Chickahominyfloden, långt skild från de samfärdselleder, å hvilka lifsmedel och krigsförnödenheter kunde med lätthet tillsändas honom. Det dröjde icke länge förr än rebellerna försökte genom sitt kavalleri afskära honom all tillförsel. General Stuart i spetsen för 1500 kavallerister framträngde i medlet af Juni ända till White House, hvarest Potomacarmeen hade sina förrådsmagasiner, förstörde flera af dem, tog ett större antal fångar och återvände derpå till Richmond med det vunna bytet, som kostat honom förlusten af *en* man. Slutligen öfvergaf McClellan sina "kära skansar" och beslöt koncentrera sina stridskrafter vid stranden af Jamesfloden, hvarest han kunde lätt erhålla tillförsel och hvarest de i floden liggande kanonbåtarne kunde, i händelse af nederlag, vara hären till skydd under återtåget. Beslutets verkställande var dock förenadt med stora svårigheter och medförde under en veckas tid — "*de sju dagarne framför Richmond*" — häftiga strider mellan de båda makternas krigshär, af hvilka hvar-

dera räknade omkring 100,000 man. Den 25 Juni uppbröt gen. Hooker och tågade med sin styrka mot Fair Oaks, hvarest han möttes af rebeller och slaget vid *Oak Grove* 1) utkämpades. Påföljande dag angrepo rebellerna gen. McCalls division, som intagit en stark ställning nära det norr om Chickahominyfloden liggande *Mechanicsville* 2), men blefvo med stor förlust tillbakaslagna. Efter segren tågade unionstrupperna till *Gaines Mill* 3), hvarest härens högra flygel, 35,000 man under gen. Porters befäl, nödgades påföljande dag (den 27) kämpa mot en dubbelt så stor rebellhär. Striden började vid middagstiden under det Porter var sysselsatt med att föra trossen öfver Chickahominyfloden och fortfor till nattens inbrott. Under tiden hindrade rebellgeneralen Magruder de unionstrupper, hvilka lågo söder om floden, att skynda till Porters undsättning. Denne kämpade dock tappert mot öfvermakten och lyckades slutligen öfvergå floden och förena sig med den öfriga hären. Under påföljande dag (den 28), då rebellerna ännu voro ovissa om McClellans afsigt, skyndade denne med större delen af hären öfver en mosse, White Oak Swamp. Det dröjde dock icke länge förr än gen Lee började att förfölja. Den 29:de Juni ingrep gen. Magruder unionshärens af gen. Sumner anförda eftertrupper vid *Savage's Station*, hvarest en strid uppstod, hvilken varade hela dagen. Vid nattens inbrott öfvergick Sumner mossen och lyckades medföra artilleri och tross. Rebellarmeen framryckte härefter i två divisioner; den ene, anförd af gen. Jackson, följde i unionshärens spår, under det den andre, anförd af gen. Longstreet, kringgick mossen för att från sidan angripa unionshären. Gen. Franklin vände sig nu mot gen. Jackson och nödgade honom i slaget vid *White Oak Swamp* draga sig tillbaka och samtidigt dermed tillbakaslogo generalerna McCall, Sumner, Hooker och Kearny rebellgeneralen Longstreets häftiga anfall vid *Charles City Cross Roads* 4) (den 30 Juni). Un-

1) *Slaget vid Oak Grove* kallas också understundom slaget vid *Kings skolhus.*

2) *Slaget vid Mechanicsville* kallas också slaget vid *Beaver Dam Creek.*

3) *Slaget vid Gaines Mill* kallas också slaget vid *Cold Harbor.*

4) *Slaget vid Charles City Cross Roads* kallas understundom slaget

der natten intog hela hären en stark ställning å *Malvern Hill*, hvarest den under påföljande dag (den 1 Juli) angreps af gen. Lee, som dock blef med stor förlust tillbakaslagen. Han återförde derpå sin här till Richmond och McClellan tågade med Potomac armeen till Jamesfloden och besatte *Harrison Landing* den 2 Juli, samma dag som president Lincoln uppbådade ytterligare 300,000 man för 3 års tjenstgöring. Striderna i trakten af Richmond hade kostat Potomacarmeen öfver 15,000 man; rebellernas förlust uppgifves till 19,000. Efter det Mc Clellan satt sig i besittning af Harrison Landing låg han overksam derstädes till i medlet af Augusti, under hvilken månad hela halfön utrymdes 1). Så ändade gen. McClellans fälttåg, vid hvilket man i Norden fästat så stora förhoppningar. Mod och tillförsigt hade genom detsamma stärkts hos de konfedererade, harm och förbittring deremot väckts hos alla uppriktiga unionsvänner, hvilka dock af inga motgångar kunde förmås att vika från sitt föresatta mål, upprorets kufvande, unionens återupprättande. Rebellernas vasaller, de demokratiske "fredsvännerna" i nordstaterna, yrkade visserligen, att fiendtligheterna skulle inställas och fred slutas med de Konfedererade Staterna 2), men denna yrkan ogillades af den allmänna meningen i landet, hvilken fordrade, att en annan öfverbefälhafvare skulle utnämnas och kriget fortsättas.

8. *Virginia-armeen; andra slaget vid Bull Run; rebellernas inbrott i Maryland.* Innan *gen. Halleck* utnämdes till *högste befälhafvare* för alla unionsarmeerna och medan Potomacarmeen ännu låg vid Harrison Landing förenades Fremonts, Banks och McDowells kårer till en här — den s. k. *Virginia-armeen* under *gen. Popes* befäl (d. 27 Juni). Att tillintetgöra denna här och om möjligt *intaga Washington* blef

---

vid *Glendale,* slaget vid *White Oak Swamp* eller slaget vid *Fraziers Farm.*

1) Ft. Monroe utrymdes likväl icke.

2) Demokraterna i Norden försvarade fortfarande gen. McClellan. Att fälttåget misslyckats var, enligt de flestas påstående, icke hans, utan den "usla republikanska styrelsens fel." Med tydligt märkbar skadeglädje framhöllo de "Lincolns och Stantons misstag" och påstodo, att dessa "misstag" voro orsaken till att gen. McClellans "strategiskaplaner" icke kunnat utföras.

nu målet för gen. Lees sträfvan. Sedan han i Richmond qvarlemnat en armékår för att hålla ett vaksamt öga å gen. McClellan, uppbröt han och tågade med sina "härmassor" norrut samt sände gen. Jackson med förtrupperna att rödja väg genom norra Virginien. Den sistnämde gick den 9 Aug. öfver Rapidanfloden och angrep unionshärens nära *Cedar Mountain* uppstälda af gen. Banks anförda förtrupper, men blef efter en skarp strid nödgad att draga sig tillbaka till andra sidan floden, hvarest han afvaktade gen Lees ankomst. Gen. Pope erhöll under tiden förstärkning från Carolina och Westra Virginien, men hans här var dock ännu, innan Potomac-armeen hunnit med densamme förenas 1), svagare än fiendens, och han anträdde derföre återtåg till norra stranden af *Rappahannockfloden.* Rebellerna kommo snart till den södra stranden, men hindrades ifrån att öfvergå floden ända till den 24 Aug. Under tiden hade den djerfve rebellgeneralen Stuart tågat med kavalleriet genom Thoroughfare Gap, kringgått gen. Popes här och intagit det 13 mil norr om densamme liggande *Catletts Station*, hvarest en del af unionsarmeens tross och en mängd fångar blefvo segrarens byte. Gen. Jackson gick slutligen öfver floden å ett ställe, hvarest den icke bevakades (den 26 Aug.), och afskar all jernvägsförbindelse mellan Washington och unionsarmeen. Gen. Pope drog sig då skyndsamt tillbaka, förföljd af rebellhären. Nära *Kettle Run* vände sig den af general Hooker anförda flygeln mot de förföljande rebellerna och dref dem tillbaka (den 27 Aug.), hvarefter under de följande dagarne utkämpades stora och blodiga strider å Manassas slätter. De till antalet öfverlägsne rebellerna fortsatte snart förföljandet och tvingade gen. Pope till det mördande slaget vid *Groveton* den 29 Augusti samt besegrade hans här påföljande dag i *det andra slaget vid Bull Run*, i hvilket gen. Pope förlorade öfver 9000 man, då gen. Lee deremot led knappast hälften så stor förlust 2). Två dagar efter

---

1) Gen McClellan hade uppbrutit med Potomacarmeen och tågat till Alexandria, men kunde icke förmås fortsätta tåget derifrån och förena sig med gen. Pope förr än denne vardt slagen.

2) De amerikanske historieskrifvarnes uppgifter rörande de båda härarnes förluster äro mot hvarandra stridande. Slaget var vid nattens inbrott oafgjordt, men under natten retirerade gen. Pope mot Centreville.

nederlaget blef unionshären ånyo angripen vid *Chantilly*, hvarest den förlorade två tappra generaler Filip Kearny och J. Stevens, men lyckades tillbakaslå fienden. Gen. Pope tågade derefter med spillrorna af Virginia-armeen till Washington, bakom hvars försvarsverk de af marscher och strider uttröttade soldaterna funno en nödig hvila. I de nyss nämda slagen hade gen. Lee förlorat omkring 15,000 man; gen Pope deremot dubbelt eller 30,000, desertörerna häri inberäknade 1).

Sedan gen. Pope begärt och erhållit afsked, förenades de trupper, hvilka tillhört Virginia armeen med spillrorna af Potomac-armeen (d. 2 Sept.) och gen. *McClellan* fick befälet öfver denna nybildade här, hvars förnämsta och första uppgift blef att *försvara Washington* mot den af sina segrar öfvermodige fienden. Gen Lee vågade dock icke tåga rakt på hufvudstaden, utan begaf sig åt norr öfver Leesburg till Potomacfloden. Han öfvergick denna flod nära Point of Rocks och *inbröt i Maryland.* Den 6 September besattes *Frederick* och den 10 i samma månad *Hagerstown.* Från förstnämda stad utfärdade Lee en proklamation till Marylands innebyggare, uppmanande dem till uppresning mot nationalregeringen, men denna uppmaning hörsammades icke. Folket i Cumberberland och Susquehanna-dalarne grep i det stället till vapen mot fienden och förenade sig med gen. McClellans här, som uppbrutit från Washington och tågade efter den på väg till Cumberland dalen stadde rebellhären. Densamme upphans och angreps den 14 September vid *South Mountain*, hvarest kämpades under hela dagen. Rebellerna blefvo slutligen drifna på flykten eller rättare tvingade att draga sig tillbaka till en stark ställning vid Antietam bäcken. Påföljande dag lyckades gen. Jackson bemäktiga sig *Harpers Ferry.* Garnisonen derstädes, omkring 12,000 man, kapitulerade efter ett ytterst svagt motstånd. Endast kavalleriet — omkring 2000 man — slog sig igenom rebellernas leder och undgick dermed fångenskapen 2). Stora förråd af krigsförnödenheter blefvo

1) Se Greeleys "American Conflict."

2) Uppgifterna rörande garnisonens storlek äro olika i historiska arbeten. Den uppgifves till 20,000, 17,000, 12,000, 11,500 och 11,000. Uppgiften 12,000 är den allmännaste.

de segrande rebellernas byte. Sedan Jackson åter förenat sig med Lee vid *Antietam*, utkämpades derstädes ett stort och blodigt slag den 17 i nyssnämda månad. Striden rasade med den yttersta häftighet från dagningen till nattens inbrott, utan att någondera hären kunde berömma sig af att hafva vunnit seger. Unionshären förlorade i döda och sårade icke mindre än 11,000 man och fienden ett nästan lika stort antal. Natten efter slaget gick Lee med sin här öfver Potomacfloden och tågade mot Winchester. Han hade under fälttåget i Maryland förlorat, enligt rebellernas uppgift 11,000 man och 6,000 fångar, enligt andra uppgifter från 25,000 till 30,000 man. Unionshärens förluster uppgifves också olika, än till 15,000 man, utom de vid Harpers Ferry tagna fångarne, än till 20,000. Uppgifterna rörande de båda härarnes storlek äro också mot hvarandra stridande. Några uppgifva att gen. McClellans här utgjorde nära 90,000 man och att gen. Lees här var "en tredjedel mindre," andra deremot uppgifva, att gen. McClellans arme var 125,000 man och gen. Lees öfver 90,000.

Gen. McClellan förföljde icke fienden, då denne efter de omnämde slagen drog sig söder ut. Unionshären, som slutligen uppgick till 120,000 man, låg vecka efter vecka overksam vid Potomacfloden, under det att den djerfve rebellgeneralen Stuart, som anförde 1,800 kavallerister, härjade i Maryland och utsträckte sina *plundringståg* ända till Chambersburg, Pennsylvanien, för att derefter ostörd återvända till Virginien med det tagna bytet 1). Först i slutet af Oktober lyckades nationalregeringen förmå gen. McClellan att öfvergå Potomacfloden, hvarefter han tågade längs Blue Ridge till Front Royal, hvarest han den 7 November erhöll *afsked* och *gen. Burnside* utnämdes till hans efterträdare.

Denne sistnämde uppbröt den 15 November och tågade längs Rappahannockfloden till Falmouth midt emot *Fredericksburg* för att derifrån framrycka mot Richmond. De pontoner,

---

1) Missnöjet med gen. McClellan, som sades "sympatisera med södern," ökades härefter med hvarje dag hos republikanerna; demokraterna deremot prisade honom och förklarade, att han var den man, som borde efter två års förlopp väljas till landets president.

å hvilka hären skulle öfvergå floden, hade emellertid icke anländt från Washington; och under det gen. Burnside afvaktade deras ankomst. uppkastade rebellerna starka försvarsverk bakom staden. Kongressen, tidningspressen och folket i nordstaterna yrkade, att "stjernbaneret skulle planteras å dessa skansar" och gen. Burnside beslöt, sedan han den 11 te December öfvergått floden, att storma desamma. Den 13:de satte han sitt beslut i verkställighet och blef dervid tillfogad ett svårt *nederlag*. Hans stormkolonner, hvilka "tappert framträngde till mynningarne af fiendens kanoner" blefvo gång efter annan med stor förlust tillbakaslagna. Anfallet kostade unionshären öfver 12,000 man; rebellernas förlust var icke en tredjedel så stor. Efter nederlaget utrymde gen. Burnside Fredericksburg och öfvergick floden till den norra stranden 1).

I *Westra Virginien* hade en rebellkår inbrutit i *Kanawhadalen* och besatt Charleston, under det gen. Cox tågade öster ut för att förena sig med gen. Pope, men då han i November månad återvände, drogo sig rebellerna skyndsamt tillbaka.

9 *Blockaden; rebell kapare.* Under år 1862 voro sydstaternas hamnar *blockerade* mera strängt än under föregående år. Plantage-egarne, som derigenom hindrades ifrån att utförsla sin bomull och sina öfriga råvaror, råkade småningom i en "betryckt ställning;" finanserna förstördes och priset på alla lifsförnödenheter steg till en ovanlig höjd. Samtidigt dermed tillfogades Förenta Staternas handel och sjöfart stor skada af *rebell-kapare*, byggda i sydstaternas och i Englands hamnar. En af dessa, "*Oreto*," som sedermera kallades "*Florida*," byggdes i England och afgick derifrån till Bermudaöarne, hvarest den, utan hinder från de engelska myndigheternas sida, försågs med vapen och proviant; en annan "*No. 290*," som sedermera kallades "*Alabama*," byggdes å ett engelskt varf och fick — trots den amerikanska ministerns

1) Ännu hos ättlingarne i fjerran led, säger en tysk historieskrifvare, skola namnen Richmond, Frederiksburg och Petersburg väcka dystra minnen till lifs, skola floderna Rappahannock och Rapidan samt Shenandoah-dalen frammana vemodsfulla bilder i deras själ, ty dessa ställen voro icke endast en graf för många tappra stridsmän af alla nationer och tungomål, utan äfven för all välmåga och lycka under långliga tider och detta i lika hög grad för Norden (?) som för Södern.

gensaga — utlöpa ur Liverpools hamn den 29 Juli. Kaparen begaf sig omedelbarligen till Azoriska öarne, hvarest han sammanträffade med två engelska fartyg, hvilka tillförde honom kanoner och nödigt manskap, hvarefter rebellflaggan hissades och den förut omnämde kapten Semmes öfvertog befälet 1). Dessa och andra kryssare uppbringade under årets lopp ett stort antal af nordstaternas handelsfartyg, hvilka i de flesta fall blefvo offrade åt lågorna. Endast några få blefvo frigifna, efter det deras kaptener undertecknat en förbindelse att utbetala en viss penningesumma å utsatt tid efter det Konfedererade Staternas sjelfständighet blifvit erkänd af Förenta Staterna.

10. *Indiankrig i Minnesota.* Under sommaren 1862 utbröt ett blodigt indiankrig i *Minnesota.* Sioux-indianerna, anförda af *Lilla Kråkan* (Little Crow) och andra höfdingar, hade en längre tid varit oroliga. De klagade öfver att de bedrogos af handlare och icke erhöllo af regeringens agenter de årliga bidrag som blifvit dem genom fördrag tillförsäkrade. Medvetna om att Minnesotas soldater tågat till Södern för att deltaga i kampen mot rebellerna, beslöto de "förbittrade rödskinnen" att å statens nybyggare utkräfva hämd för de svek, som blifvit mot dem föröfvade. Den 17 Augusti öfverföllo och mördade de några nybyggare vid byn *Acton* och anstälde påföljande dag ett allmänt *blodbad* å nybyggarne vid den öfra delen af *Minnesota-floden.* De få trupper, som sändes emot dem, besegrades, och det "blodiga utrotningskriget" utbredde sig öfver hela *vestra delen af staten* och öfver vissa delar af *Iowa* och *Dakota.* Under en kort tid blefvo öfver 700 "blekansigten" dödade af indianerna och 25,000 drefvos från hus och hem. De nybyggare, hvilka föllo i indianernas händer

1) Det sades i England att "Alabama" byggdes af ett "aktiesällskap," bland hvars medlemmar funnos flera framstående engelsmän. Den amerikanske ministern påstod deremot att det byggdes för sydstaternas räkning och uppmanade (den 23 Juni) den engelske utrikesministern att tillse, att fartyget ej fick i strid mot neutralitetslagarne utlöpa ur hamnen. Saken hänsköts till kronjuristerna och dessa afgåfvo icke sitt utlåtande förr än Alabama lemnat England. För. Staternas yrkan, att kaparen skulle, derest han inlopp i engelsk hamn, af myndigheterna förhindras att åter utlöpa, lemnades derefter utan afseende.

blefvo på det grymmaste plågade och misshandlade innan de dödades och skalperades. Bland de olycklige offren för indianernas "vilda mordlust" voro icke så få *skandinaver* (isynnerhet norrmän) samt *tyskar*. *New Ulm*, en hufvudsakligen af tyskar bebodd stad med omkring 1500 innebyggare, angreps häftigt af indianerna och endast med svårighet lyckades dess försvarare tillbakaslå anfallet 1). Staden utrymdes dock derefter af innebyggarne. *Fort Ridgely* belägrades, men undsattes af öfverste (sedermera general) *Henrik H. Sibley*, som ankom från St. Paul med en styrka af 1,400 man. Indianerna blefvo derefter besegrade vid *Wood Lake* den 18 September och deras läger vid *Chippewa-floden* intogs den 26 i samma månad. Lilla kråkan och många af hans krigare tågade nu till Dakota. Flera hundra indianer hade dock dessförinnan tillfångatagits och förts till Fort Snelling. Ett stort antal af dessa fångar blefvo efter förhör dömda till döden, hvilket straff likväl af president Lincoln för de fleste mildrades till fängelse för längre eller kortare tid Endast 38 indianer, hvilka begått flera blodsdåd än de öfrige, måste med lifvet plikta derför. De hängdes i Mankato i Februari 1863. Under de följande sommarmånaderna förnyade de fiendtliga stammarne sina härjningar, men möttes nu af ett kraftfullare motstånd än under föregående år. Lilla Kråkan blef dödad och hans krigare och bundsförvandter drefvos slutligen af gen. Sibley å andra sidan Missourifloden.

11. *Emancipationsproklamationen den* 1 *Januari* 1863. I öfverensstämmelse med sin den 22 September 1862 utfärdade kungörelse underskref president Lincoln den 1 Januari 1863 en *emancipationsproklamationen*, i hvilken bland annat förklarades, att *alla slafvar i de upproriska staterna voro för alltid fria*. Derigenom skänktes laglig frihet åt 3 *millioner menniskor*, hvilka kommo i åtnjutande af "den stora nyårsgåfvan" i samma mån som nationalregeringen förmådde underkufva upproret. Den vigtiga handlingen utfärdades icke

1) Indianerna hotade äfven *St. Peter*, i hvars närhet ett stort antal svenskar äro bosatte. Icke så få af våra landsmän i Nicollet och närliggande counties deltogo i de ofvan omnämde striderna och utmärkte sig derunder genom kallblodighet och tapperhet.

obetänksamt, utan först efter mogen pröfning och efter det medborgarena i nordstaterna lärt sig allmänt insé vigten och betydelsen af sådan åtgärd 1). — Den frigifne negern erhöll genom nämda proklamation bl. a laglig rättighet att inträda i armeen och kämpa till försvar för sin frihet och menniskorätt. Särskilda negerregementen bildades, och i dessa tjenade mer än 150,000 negrer under kriget. De negersoldater, hvilka derunder olyckligtvis föllo såsom fångar i rebellernas händer, blefvo ofta antingen pryglade till döds eller också bragta under slafveriets ok, hvarvid ringa afseende fästades vid om negern var en fri man från nordstaterna eller en f. d. slaf från Södern. Konfedererade Staternas regering, som naturligtvis icke tillerkände emancipationsförklaringen någon laglig betydelse, vägrade att behandla negerfångar annorlunda än såsom "mördare och banditer". En lag antogs, att alla sådana fångar och deras officerare, antingen dessa senare voro hvita eller färgade, skulle arkebuseras eller på annat sätt straffas, hvarpå president Lincoln förklarade, att all utvexling af fångar skulle upphöra till dess ifrågavarande lag blifvit upphäfd.

Cumberlandarmeens fälttåg i Tennessee; slagen i Murfreesboro', Chickamauga och Chattanooga. Den 1 Januari 1863 räknade Förenta Staternas armeer (å papperet) 918,191 man, af hvilka 698,802 rapporterades närvarande och 219,389 frånvarande. En del af de "närvarande" den s. k. *Cumberlandarmeen*, 45,000 man under *gen. Rosecrans* befäl, hade, såsom förut är meddeladt, sammandrabbat med gen. Braggs rebellhär

1) Detta inségs dock ingalunda allmänt af *demokraterna*, hvilka tvärtom på det skarpaste klandrade emancipationsproklamationen. Inseende att inga röster kunde genom dylikt klander vinnas i nordstaterna underlät partiet likväl att i sitt program 1864 med ett ord omnämna proklamationen i fråga. Det *republikanska partiet* deremot yttrade i sitt program samma år: "That as slavery was the cause and now constitute the strength of this rebellion, and as it must be always and everywhere hostile to the principles of republican government, justice and the national safety demand its utter and complete extirpation from the soil of the Republic; and that while we uphold and maintain the acts and proclamations by which the government, in its non defense, has aimed a death-blow at this gigantic evil, we are in favor furthermore of such an amendment to the Constitution, to be made by the people in conformity with its provisions, as shall terminate and forever prohibit the existence of slavery within the limits of the jurisdiction of the United States"

nära *Murfreesboro'* den 31 December 1862. Striden räckte i 3 dagar — således till och med den 2 Januari 1863 — då unionstrupperna, efter en förlust af omkring 12,000 man lyckades drifva fienden från Murfreesboro, och besatte denna stad 1). Bragg tågade med sin här längre söder ut och lägrade sig vid Tullahoma och längs Duckfloden. *Mindre strider och skärmytslingar* utkämpades sedermera under de följande månaderna af ströfkårer tillhörande de båda armeerna 2), men inga vigtiga krigsrörelser företogos förr än i slutet af Juni, då gen. Rosecrans uppbröt från sitt läger i Murfreesboro' och "genom en mästerlig strategisk manöver" tvingade Bragg att utrymma medlersta Tennessee och retirera öfver Cumberlandbergen till *Chattanooga*, nyckeln till östra Tennesee, hvars besittning var både för unionstrupperna och för rebellerna af den största vigt 3). I medlet af Augusti tågade gen. Rosecrans mot rebellernas starkt förskansade läger derstädes och hotade att afskära detsamma all tillförsel. Bragg utrymde då staden och tågade med sin här till nordvestra Georgien Sedan Rosecrans besatt Chattanooga den 9 September tågade han efter fienden i hopp att kunna tillfoga honom ett grundligt nederlag. Bragg fick emellertid förstärkning, så att hans här uppgick till 70,000 man, under det Rosencrans' uppgick till

1) I slaget vid Murfreesboro, deltogo många *skandinaver,* hvilka kämpade med den största tapperhet. Wisconsins 15:de infanteriregemente, bestående hufvudsakligen af norrmän, förlorade i döda, sårade och saknade 119 man, bland dem kapten J. Ingemundson.

2) *Mindre strider och skärmytslingar.* I Februari angrep en rebellkår *Fort Donelson,* men blef tillbakaslagen. Den 5 Mars blefvo 2,000 unionstrupper, anförda af öfverste Coburn, omringade af gen. Van Dorns rebeller nära *Spring Hill,* hvarest ⅔ af de förstnämde efter en skarp strid tillfångatogos. Gen. Sheridan dref kort derpå Van Dorn tillbaka till rebell-lägret vid Duck-floden. Två veckor derefter sammandrabbade öfverste Hall med rebellgeneralen Morgan och besegrade honom nära *Milton,* 12 mil nordost om Murfreesboro'. I slutet af April företog öfverste Streight med 1,600 man ett *härjningståg i norra delen af Georgien,* men blef, efter det han framträngt till *Cedar Bluff,* tillfångatagen af rebellkavalleri, anfördt af gen. Forrest

3) Icke mindre än ⅔ af den saltpeter, som af rebellerna användes vid kruttillverkning hemtades från denna trakt jemte en betydlig del af de kol, hvilka användes i gjuterierna och maskinverkstäderna i Södern. Det östra Tennesse var dessutom i strategiskt hänseende af stor vigt hvadan det i denna betydelse kunde kallas Amerikas Schweiz.

endast 55,000. Vid *Chickamauga* vände sig rebellerna mot sina förföljare och nu började ett slag, som räckte i två dagar (den 19:de och 20:de September). Under den första dagen förmådde rebellerna icke drifva unionstrupperna från deras ställning, men den andra dagen sprängde rebellgeneralen Longstreet sin motståndares högra flygel, hvars soldater "flydde i oordning öfver bergen till Chattanooga" 1). *General Thomas*, som derefter hotades af fiendens öfvermakt på alla sidor höll likväl stånd och tillbakaslog "som ett såradt lejon alla fiendens ursinniga angrepp" och det lyckades honom och *gen. Granger* att rädda unionshären från ett fullständigt nederlag. Den sistnämnde hade i slaget förlorat utom fanor och artilleri öfver 16,000 man, rebellernas förlust uppgifves till 18,000.

Efter slaget *inneslöts unionshären i Chattanooga*. Fienden förskansade sig å de närliggande bergen och "utsträckte sina linier från Tennesseefloden ofvan om staden längs Missionary Ridge, öfver Chattanogadalen och Lookout Mountain vesterut till Tennesseefloden nedom staden". Gen. Bragg var så viss på att unionshären skulle af hunger tvingas att utrymma Chattanooga att han sände gen. Longstreet med en del af hären norrut att intaga Knoxville. De belägrade bragtes också snart i en mycket svår ställning. Att undsätta dem blef nu målet för nationalregeringens sträfvan. *General Grant utnämdes till högste befälhafvare* för Vesterns unionsarmeer öster om Mississippifloden och hans forna befäl öfverlemnades till gen. Sherman. Gen. Rosecrans befäl öfverlemnades samtidigt dermed till gen. Thomas. För att undsätta den sistnämde framryckte general Sherman med trupper från Vicksburg och gen. Hooker med trupper från Potomac-armeens läger. Den 23 Oktober kom gen. Grant till Chattanooga och öfvertog ledningen af krigsrörelserna. Han dref först fienden från floden hvarigenom "väg för tillförsel af nödig proviant" öppnades. Derefter gick han rebellerna närmare inpå lifvet.

1) *Skandinaverna flydde likväl icke.* De stannade qvar på slagfältet och utsattes för en häftig eld icke blott af fienden, utan äfven af sina egna kamrater, hvilka icke kunde föreställa sig annat än att de framför dem stående trupperna voro rebeller. Den norska öfversten Hegg blef vid detta tillfälle dödligt sårad.

Den 23 November stormade gen. Thomas deras starka försvarsverk å *Orchard Knob* i Chattanoogadalen. Dagen derpå öfvergick gen. Sherman, med sina trupper floden och intog en fast ställning söder om staden under det gen. Hooker stormade *Lookout Mountain* och "jagade i 'striden ofvan molnen' fienden från hans 'ointagliga' bergfäste". Påföljande dag angrepo rebellerna gen. Sherman, men tillbakaslogos hvarefter hela unionshären stormade under hurrarop upp för *Missionary Ridge* och planterade efter en blodig strid stjernbaneret å dess topp. Chattanoogas belägring var efter tre dagars strid upphäfd 1) och den öfvermodige fienden besegrad, trots hans starka ställning, hvilken af honom hade betraktats såsom ointaglig. Segren hade kostat unionshären öfver 5,000 man; rebellerna förlorade icke så många i döda och sårade, men öfver 6,000 af dem tillfångatogos 2). Efter nederlaget återtågade gen. Bragg med sin här till *Ringgold* i Georgien. Han blef här angripen efter två dagars förlopp af unionstrupper, anförda af gen Hooker, hvilka dervid ledo svårt nederlag. Gen. Bragg nödgades dock efter denna strid fortsätta återtåget längre söderut.

13. *Strider i Kentucky, Östra Tennessee, Ohio, Indiana, Missouri, Arkansas och Kansas.* Den 30 Mars 1863 besegrade general Gillmore en stark rebellkår vid *Somerset* i *Kentucky.* General Burnside, som en tid derefter utnämdes till befälhafvare öfver unionstrupperna i denna del af landet, tågade med dem till *östra Tennessee* vid samma tid som gen. Rosecrans framryckt mot Chattanooga. Vid hans ankomst, som helsades med den största glädje af statens unionister, utrymde rebellgeneralen Buckner *Knoxville*, hvilken stad besattes af gen. Burnside den 1 September. Några dagar derefter föll *Cumberland Gap* med dess garnison af 2,000 man i hans

1) *"Det svenska batteriet"*, vanligen kalladt Silfversparres batteri deltog med utmärkelse i ofvan omnämnda slag.

2) Uppgifterna rörande de båda armeernas förluster äro mot hvarandra stridande hos olika författare. En författare uppger unionshärens förlust till 12,000, rebellhärens till 14,000, en annan säger att den förre förlorade 10,000, den senare 12,000 o. s. v. Alla äro dock ense om att förlusterna å båda sidor voro stora. Uppgifterna här ofvan äro efter W. A. Seavey.

händer, hvarefter flera af rebellernas ströfkårer antingen tillfångatogos eller fördrefvos. Men i September månad då gen. Bragg belägrade Chattanooga, sände han, såsom förut är meddeladr, gen. Longstreet mot Knoxville. Under sitt tåg besegrade den sistnämde flera mindre unionskårer, kom den 18 November till staden och började belägra densamma. Efter några dagar förnam han, att gen. Bragg blifvit besegrad vid Chattanooga och att gen. Sherman skyndade Knoxville till undsättning. Han försökte då med storm intaga staden den 29 November, men blef med förlust tillbakaslagen, hvarefter han upphäfde belägringen (den 3 December) och återtågade till Virginien, hvarest han förenade sig med gen. Lee.

I Juni månad företog rebellgeneralen *Morgan* med 3,000 kavallerister ett i högsta grad djerft *härjningståg.* Han framryckte från Cumberlandfloden till Springfield i Kentucky och begaf sig derifrån till Ohiofloden, hvilken han öfvergick nära Brandenburg, vände sig derefter öster ut, härjade och plundrade i den nära floden liggande delen af *Indiana* och inbröt derefter i *Ohio*, hvars södra counties hemsöktes med eld och svärd. Men när han sedermera försökte att nära Pomeroy öfvergå Ohiofloden för att sedan tåga till Virginien och förena sig med gen. Lees här, hindrades han derifrån af de i floden liggande kanonbåtarne och af uppbådade milistrupper. Unionsgeneralen Hobson, som tågat efter honom ända från Kentucky, upphann honom slutligen och tilldelade honom ett grundligt nederlag den 21 Juli. Morgan jemte 500 man, som undgingo döden eller fångenskapen nämda dag, grepos nära *New Lisbon*, Ohio, den 26 i samma månad, hvarefter de insattes i fängelse, ur hvilket Morgan likväl lyckades efter en tid rymma.

I *Missouri* och *Arkansas* voro rebellerna under ifrågavarande år mycket oroliga, men uträttade ganska litet. Rebellgeneralen Marmaduke angrep den 8 Januari *Springfield* i Missouri, men blef tillbakaslagen och nödgadstill återtåg. Tre dagar derefter besegrades han vid *Hartsville* och den 26 April vid *Cap Girardeau*, hvarest gen. Grant hade en stor förrådsdepot. Då under Vicksburgs belägring en stor del af unionstrupperna i *Helena*, Arkansas, fått order att tåga söder ut

och förena sig med gen Grants trupper, angrep rebellgeneralen Holmes sistnämde stad, men blef med stor förlust tillbakaslagen den 4 Juli. När Vicksburg sedermera vapentagits, sändes general *F. Steele* till *Arkansas* för att undertrycka upproret derstädes. I September tågade en del af hans här mot *Little Rock*, hvilken stad intogs den 10 i samma månad. (Det svensk-amerikanska kompaniet i Illinois 43:dje regemente var det första som inryckte i staden). Snart bragtes hela staten under förbundsregeringens lydnad. *Guerillaband* fortforo dock länge att härja i vestra Arkansas, i Missouri och Kansas. Dessa band öfverföllo plötsligt städer och byar, röfvade och mördade samt begingo andra grymma våldsbragder.

Ett sådant band, anfördt af en beryktad bandit, vanligen kallad *Quantrell*, kom den 21 Augusti från vestra Missouri till staden *Lawrence* i Douglas county, *Kansas*, samt mördade 140 vapenlösa män derstädes. Boningshus, handelsbutiker och kyrkor brändes; egendom, uppskattad till 2 millioner dollars, antingen röfvades eller förstördes. Under sitt återtåg förföljdes röfvarebandet och några af dess medlemmar dödades, men de fleste lyckades dock undkomma med sitt byte.

14. *Vicksburgs belägring och fall.* Såsom förut meddelats hade *Vicksburg*, som ligger å en höjd öster om Mississippifloden, omkring 400 mil från New Orleans, blifvit af rebellerna förvandladt till "ett nytt Gibraltar". Starka batterier beherskade floden och väldiga försvarsverk af flera mils längd voro uppförda rundt omkring staden. Förgäfves hade Farragut och Davis under våren och sommaren 1862 bombarderat detta rebellfäste, förgäfves hade generalerna Grant och Sherman mot detsamma rigtat sina angrepp. Trotsig svajade rebellflaggan fortfarande öfver denna vigtiga fästning, hvilken var den hufvudlänk, som sammanband den östra delen af Konfedererande Staterna med den vestra, det lås, som höll Mississippifloden "tillbommad" för alla Förenta Staternas fartyg.

I början af år 1863 — efter det gen. J A. McClernand och amiral Porter intagit *Arkansas Post* (den 11 Jan.) och efter det gen. Grants här uppbrutit från Memphis och tågat till Youngs Point midt emot Yazoofloden — väcktes förslag att *leda Mississippifloden från Vicksburg* medelst en kanal

tvärs genom den midt emot staden liggande halfön, hvilken bildats af flodens krökningar. Arbetet å den föreslagna kanalen började också inom kort och fortsattes ända tills vårfloden kom och förstörde det storslagna verket. Intet hopp fans numera att flottan skulle kunna passera förbi fästningen utom skotthåll för rebellernas batterier och hoppet att kunna framtränga längs Yazoofloden var genom nya misslyckade försök likaledes tillintetgjordt. Det var dock ögonskenligt, att Vicksburg icke kunde genom angrepp från flodsidan intagas, utan måste från motsatta sidan angripas. Detta var naturligtvis förenadt med de största svårigheter. I slutet af Mars, då det öfversvämmade låglandet vid Mississippifloden åter höjde sig ur den grågula vattenmassan, uppbröt gen. Grant emellertid från Millikens Bend ofvan om Vicksburg och tågade med hären omkring 70 mil söderut längs flodens vestra strand. Att komma till östra stranden var dock omöjligt innan *en del af flottan passerat förbi Vicksburgs batterier.* Detta vågstycke utfördes af amiral Porter natten mellan den 16 och 17 April, då 3 af bepansrade kanonbåtar betäckta transportfartyg foro utför floden. Det ena af dem sköts i sank, det andra blef svårt skadadt, men det tredje kom oskadadt förbi batterierna. En natt senare (den 22 April) lyckades 6 andra transportångare och några flatbåtar komma temligen oskadade förbi rebellfästningen och sedermera förbi fästet Grand Gulf.

Den 30 April öfvergick gen. Grant Mississippifloden vid Bruinsburg och framryckte mot södra grenen af Bayoufloden samt besegrade rebellerna i slaget vid *Port Gibson* den 1 Maj hvarefter rebellerna utrymde de starka fästningsverken vid *Grand Gulf*. General McPherson besegrade derefter rebellgeneralen Gregg vid *Raymond* den 12 Maj och rebellgeneralen Johnston vid *Jackson*, Mississippis hufvudstad, två dagar derefter. Vicksburgs kommendant general *J. C Pemberton* försökte med omkring 25,000 man (enligt andra uppgifter 17,500 man) "lägga hinder i vägen för gen. Grants segertåg" och på samma gång förena sig med gen. Johnstons här, men blef slagen vid *Champion Hills* 1) den 16 Maj och vid *Black*

1) *Slaget vid Champions Hills* kallas understundom slaget vid *Edward station* eller slaget vid *Bakers Creek.*

River Bridge (bryggan öfver Svarta floden) påföljande dag, hvarefter han i hast återtågade till Vicksburg — Unionsflottan hade under tiden demonterat rebellernas batterier vid Yazoofloden, och förstört flera af fiendens kanonbåtar hvarjemte gen. Sherman satt sig i besittning af *Yazoo City* (den 2 Maj) och derifrån tågat mot Jackson. En öfverste *Benjamin H. Grierson* underlättade samtidigt dermed gen. Grants krigsrörelser genom ett djerft *härjningståg*. Han uppbröt från La Grange, Tennessee, med omkring 1,000 ryttare den 17 April och tågade söderut "genom hjertat af staten Mississippi". Militärförråd, jernvägar och annan egendom, värderad till 4 millioner dollars, förstördes under detta tåg. Efter att hafva tillryggalagt öfver 600 mil på två veckor och derunder förlorat endast 30 man kom han den 2 Maj till Baton Rouge i Louisiana.

Efter det gen. Pemberton dragit sig med sin här inom Vicksburgs vallar försökte gen. Grant att med storm intaga nämda fästning, (den 19 Maj) men detta försök medförde endast stora förluster. Ett nytt försök (den 22 Maj) kröntes icke med bättre framgång. Det endast ådagalade, att Vicksburg med dess hundratals befästade höjder icke kunde genom stormning intagas. Då skred gen. Grant till en formlig *belägring* af detta rebellernas bålverk, hvilket under 6 veckors tid oafbrutet bombarderades. "Dag och natt arbetades i löpgrafvar och minor, streds och kämpades." (Att svensk-amerikanerna derunder vid flera tillfällen utmärkte sig är allmänt kändt). Unionshären förstärktes mer och mer 1), under det att rebellhären genom strider och sjukdomar dagligen förminskades. Den senare försvarade sig likväl tappert, ehuru den egde ringa eller intet hopp om undsättning. Efter en tid voro dock *nästan alla lifsmedel i staden förtärda* och allt vidare motstånd fåfängt. Då ingicks vapenhvila (den 3 Juli), under hvilken gen. Pemberton *dagtingade*. Påföljande dag — den 4 Juli — inryckte unionshären i staden och hissade stjernbaneret å Vicksburgs fästningsverk. Öfver 30,000 fångar bland

1) Det uppgifves att unionshären vid Vicksburg slutligen steg till 70,000 man.

gen. J. C. Pemberton och 14 andra höga officerare, samt vapen och krigsförråd för 60,000 man föllo i unionshärens händer. De tagna fångarne fingo, enligt de ingångna kapitulationsvilkoren lemna fästet mot löfte att icke tjena i kriget förr än de blifvit på behörigt sätt utvexlade 1).

15. *Strider i Louisiana och Texas; Port Hudsons belägring och fall.* I slutet af 1862 hade *gen. Banks*' öfvertagit befälet öfver unionstrupperna i New Orleans och lyckats intaga *Galveston* i Texas, som dock återtogs af rebellerna den 1 Januari 1863. Kort derefter inbröt gen. Banks härjande i den rika landsträckan nära *Atchafalaya-floden*, besegrade flera rebellkårer och inryckte den 8 Maj i *Alexandria*, hvilken stad dagen förut vapentagits af amiral Porter. Derefter anträddes återtåget till Mississippifloden. Här låg det starka *Port Hudson*, hvilket fäste gen. Banks och amiral Farragut började belägra i slutet af Maj. Den förstnämnde försökte två gånger att genom storm intaga detsamma, men, ehuru hans hvite och färgade trupper kämpade med den största tapperhet, misslyckades likväl anfallen. Under veckor och månader trotsade rebellgeneralen Frank Gardner, som var fästets kommendant, unionshärens och flottans angrepp. Först sedan han förnummit underrättelsen om Vicksburgs fall *dagtingade* han

---

1) Efter det Vicksburg dagtingat dref gen. Sherman den af gen. Johnston anförda rebellhären, hvilken försökte undsätta Pemberton tillbaka till Jackson, hvilken stad han nödgades inom kort utrymma för att derefter tåga öster ut. En del af hären förenade sig derefter med gen. Bragg i norra Georgien. Gen Johnston hade rådt gen. Pemberton att utrymma Vicksburg innan det blifvit omringadt af fienden, men tillbörligt afseende å detta råd hade icke fästats.

Unionsarmeens förluster i slagen vid Port Gibson, Raymond, Jackson, Champion Hills och Black River Bridge uppgifves (af A. Mahan) till 4,000 man. Goodrich yttrar att förlusten "från öfvergången från Bruinsburg till Vicksburgs fall var omkring 8,000. Johnson upplyser i "Universal Cyclopædia" att rebellerna förlorade 10,000 och unionshären 8,575. I "American Cyclopædia" uppgifves unionshärens förlust till samma antal eller 943 stupade, 7,095 sårade och 537 saknade. (Schöyens uppgift att unionshären förlorade i döda och sårade under operationerna mot Vicksburg 1862—63 icke mindre än 59,000 man är tvifvelsutan för hög). Uppgifterna rörande antalet af de i Vicksburg tagna fångarne äro mot hvarandra stridande. Under det de flesta uppgifva att fångarne voro öfver 30,000, säga några (Swinton, Johnson m. fl.) att de utgjorde endast 27,000

den 8 Juli. *Det sista rebellfästet vid Mississippi* jemte 6,458 fångar blefvo segrarens byte *Unionen beherrskade nu den väldiga floden från hennes källor till hennes utlopp och de Konfedererade Staterna voro "skurna i tvenne från hvarandra skilda delar"*. Under belägringen hade rebellgeneralen Taylor intagit *Alexandria* och *Bashear City*, som han dock skyndsamt utrymde efter det Port Hudson dagtingat. Unionsgeneralen W. B. Franklin sändes derefter med transportskepp och kanonbåtar att vapentaga *Sabine Pass* i Texas, hvilket dock icke lyckades. Två af kanonbåtarne blefvo den 8 September tagna af rebellerna, hvarefter de öfrige återvände med oförrättadt ärende. Deremot intogs under November månad *Brownsville* vid Rio Grande floden och trupper förlades längs denna flod för att förhindra handeln med Mexiko.

16. *Krigshändelser i Södra och Norra Carolina* I Mars 1863 angrep en eskader af unionsflottan det utanför Savannah, *Södra Carolina*, liggande *Fort McAllister*, men lyckades icke intaga detsamma. Den 6 April visade sig en stark pansarflotta utanför *Charleston* och angrep påföljande dag rebellfästena, hvilka skyddade det af en jernkedja spärrade inloppet till staden. Pansarskeppen, hvilka tillfogades svåra skador af rebellernas mot dem rigtade kanoner, nödgades efter en kort strid draga sig tillbaka. Något nytt angrepp rigtades sedermera icke mot nämda fästen förr än i Juli månad, då gen. *Gillmore* och amiral *Dahlgren* började "*Charlestons belägring*", som varade i 1½ år. Unionstrupperna satte sig först i besittning af *Folly-ön*, uppförde starka batterier å densamma samt började beskjuta rebellernas försvarsverk å *Morris ön*. Sedan dessa blifvit förstörda gingo unionstrupperna öfver sundet och fattade fast fot å den sistnämda ön, under det rebellerna drogo sig tillbaka till det å öns norra ända liggande *Fort Wagner*. Den 11 och 18 Juli försökte gen. Gillmore med storm intaga detta fäste, men blef med stor förlust tillbakaslagen. Han skred då till en formlig belägring samt började med sitt grofva belägringsartilleri beskjuta *Fort Wagner*, *Battery Gregg* och *Fort Sumter*. Samtidigt dermed bombarderade flottan det på fyra mils afstånd från unionsbatterierna liggande *Charleston*. Den 6 September utrymde rebellerna de

två förstnämnda fästena hvarefter unionstrupperna besatte hela Morris-ön. Fort Sumter, hade af den häftiga bombarderingen "förvandlats till en ruin", men dess försvarare lyckades dock den 9 September tillbakaslå unionstrupperna, då dessa försökte att landstiga å den ö, på hvilken fästet ligger, och genom storm intaga detsamma.

I *Norra Carolina* lyckades gen *Foster* tillbakaslå rebellgeneralen D. H. Hill, som i Mars angrep *Newbern* och i April det i nämda stat liggande *Washington*. Hill förenade sig derefter med Longstreet, hvarefter båda började belägra det i sydöstra Virginien liggande *Suffolk*, som tappert försvarades af en unionseskader och 14,000 man under gen. Peck.

17. *Potomac-armeens fälttåg; slagen vid Chancellorsville, Fredericksburg, Gettysburg, och andra ställen.* General Burnside fortfor att vara befälhafvare för den midt emot Fredericksburg liggande *Potomac armeen* till den 26 Januari 1863, då gen. *Josef Hooker* utnämdes till hans efterträdare. Tre månader derefter, sedan hären ökats till omkring 130,000 man 1), beslöt den nya befälhafvaren att öfvergå Rappahannockfloden och om möjligt framtränga till Richmond. Den af gen Lee anförda rebellarmeen, hvilken låg förskansad å höjderna nära Fredericksburg, var endast hälften så stor som unionsarmeen 2) och gen. Hooker hoppades, att han skulle kunna med lätthet tvinga fienden att utrymma den starka ställningen och anträda återtåget. Sedan kavalleriet under gen. Stonemans befäl blifvit afsändt att afskära gen. Lees förbindelse med Richmond fick gen Sedgwick order att med tre armékårer öfvergå Rappahannockfloden nära Fredericksburg (den 27 April) under det gen. Hooker med den större delen af hären tågade uppför nämda flod omkr. 27 mil till Kellys Ford, hvarest han öfvergick floden. Derefter vände han sig mot sydost, öfvergick Rapidanfloden (den 29 April) och sam-

1) Potomac-armeen uppgick till 132,000 man, af hvilka 12,000 tillhörde kavalleriet. Hären var delad i sju kårer under gen. Reynolds, Couchs, Sickles, Meades, Sedgwicks, Howards och Slocums befäl. Kavalleriet anfördes af Stonemen (American Cyclopædia V. 255).

2) Rebellarmeen uppgick till 62,000 af hvilken 3,000 tillhörde kavalleriet.

lade under påföljande dag sina trupper i *Chancellorsville* 1). Derifrån uppbröt han den 1 Maj med omkring 50,000 man i afsigt att framrycka mot fiendens ställning vid Fredericksburg, som nu skulle från två sidor angripas. Gen. Lee, som fått kunskap om sin motståndares afsigt. hade emellertid lemnat en mindre truppstyrka vid Frederiksburg och skyndat i ilmarscher med den öfriga delen af hären till Chancellorsville och uppstält den i slagordning. Den 1 Maj började det blodiga "*tredagars slaget*" derstädes med skarp skärmytsling mellan de båda härarnes förtrupper. Påföljande dag fortsattes striden. Under densamma tågade "Stonevall Jackson med 25,- a 30,000 man i en halfcirkel "genom skogar och vildmarker" och angrep klockan 5 på aftonen unionshärens högra flygel från sidan under det att Lee anföll den i fronten. Detta "anfall från alla håll" förmådde unionstrupperna icke motstå; de grepos af en panisk förskräckelse och flydde från slagfältet; endast de af tyskarne Steinwehr och Karl Schurz anförda trupperna höllo stånd till dess förstärkning hann till dem anlända hvarefter fienden hindrades ifrån att förfölja unionshärens flyende skaror 2). Gen. Jackson, som i mörkret ridit längs unionshären för att kunskapa, blef, då han återvände till sina trupper, *dödligt sårad* af en rebell, som misstog honom och hans följeslagare för att vara unionskavallerister. Rebellhären förlorade dervid "en general, som var värd mera än en hel här", en man, "hos hvilken religiositet och stridslust gingo hand i hand." Hans befäl öfvertogs af gen. Stuart och det lyckades denne att påföljande dag "med framgång fortsätta Jacksons verk". Gen. Hooker, som syntes hafva förlorat "all kraft och rådighet", drefs mer och mer tillbaka, oaktadt soldaterna, hvilka lemnades snart sagdt utan ledning, kämpade med tapperhet 3). General Sedgwick hade emellertid stormat

---

1) Chancellorsville var icke såsom en tysk historieskrifvare uppger, en stad utan en bondgård, liggande i en vild skogsbygd, vanligen kallad the Wilderness.

2) Då gen. Howards kår angreps var den sysselsatt med att i "sorglös ro tillaga sin aftonmåltid". Unionshärens artilleri hämmade slutligen rebellernas framträngande.

3) Gen. Hooker hade den 3 Maj 78,000 man vid och omkring Chancellorsville. Lee knappast 50,000 och dessa voro skilda i två divisioner

höjderna vid Fredericksburg och framryckte för att falla rebellerna i ryggen. Gen. Lee instälde då striden mot gen Hooker och vände sig den 4 Maj mot sin nye motståndare 1). Efter en mördande kamp nödgades denne draga sig tillbaka, följd af de segrande rebellerna, hvilka åter besatte höjderna vid Fredericksburg och drefvo unionstrupperna ända till floden. Segdwick öfvergick densamma under nattens lopp, hvarefter den slagna hären småningom samlades i det läger, från hvilket den få dagar förut uppbrutit med så stora förhoppningar. Unionsarmeen hade i slagen förlorat, enligt gen. Hookers egen uppgift, öfver 17,000 man, rebellarmeen 12,000. Bland de döde voro unionsgeneralerna Whipple och Berry samt rebellgeneralen Thomas J. Jackson.

Sedan gen. Lee erhållit förstärkning så att hans här uppgick till 80,- a 100,000 man, beslöt han att *för andra gången inbryta i nordstaterna.* Den 9 Juni började han sitt tåg mot norr genom Shenandoah dalen och intog kort derefter *Winchester* (den 13:de) och *Martinsburg.* President Lincoln, som i Augusti föregående år uppbådat 300,000 man för 9 månaders tjenstgöring uppbådade nu (d. 15 Juni) ytterligare 100,000 för en tjenstetid af 6 månader, men endast 16,361 hörsammade denna kallelse. Gen. Hooker hade emellertid uppbrutit från sitt läger och framryckt med Potomac-armeen till det gamla slagfältet vid Bull Run och derifrån till Leesburg, hvarigenom Washington skyddades för ett plötsligt angrepp af fienden. Den 24 och 25 Juni öfvergick gen Lee Potomac floden nära Williamsport och tågade derefter genom *Maryland* mot *Pennsylvanien.* Inom kort voro *Cambersburg* och *York* i hans händer, en af hans divisioner var endast 4 mil från Harrisburg

---

6 mil från hvarandra. Stuart uppförde nu sina batterier vid Hassle Grove och angrep derefter med häftighet Sickles kår. Denne tillbakaslog anfallet men bortsköt derunder sin ammunition och begärde understöd från de kårer, hvilka icke deltogo i striden, men erhöll ingen. Klockan 10 förenade Stuart sin styrka med Lees och rebellhären, som nu utgjorde omkr. 42,000 man, angrep då Sickles kår ånyo. Fem gånger tillbakaslogs fienden, men slutligen nödgades såväl den utan understöd lemnade kåren som hela unionshären draga sig tillbaka.

1) Lee qvarlemnade Stuart och Anderson med 20,000 man vid Chancellorsville att "hålla unionshärens 70,000 man i tygeln", Lee med omkr. 27,000 man vände sig derpå mot Sedgwicks kår, som uppgick till 18,000.

och några af hans kavallerikårer hade redan visat sig i närheten af statens hufvudstad. Unions armeen hade undertiden öfvergått Potomac floden vid Edwards Ferry och framryckte till Frederick i Maryland, hvarest gen. Hooker fick på egen begäran afsked och *gen. Georg G. Meade* utnämdes till härens befälhafvare (den 28 Juni). Han fortsatte tåget norrut och intog under häftig strid med fiendens förtrupper höjderna vid *Gettysburg* den 1 Juli 1). Under de två påföljande dagarne utkämpades härstädes ett af det inbördes krigets blodigaste slag.

Gettysburg är omgifvet af berg och höjder, hvilka i allmänhet sträcka sig från norr till söder. En half engelsk mil från staden ligger en skogbeväxt bergsträcka Seminary Ridge; söder ut ligger en annan dylik Cemetery Ridge. Den senares form liknar å kartan en stor fiskkrok, hvars krök är vänd mot staden. Denna kroks egentliga ändpunkt eller ögla kallas Little Round Top och söder om densamma ligger en annan bergshöjd Round Top. Å denna Cemetery Ridge uppstälde gen. Meade sin här tidigt på morgonen den 2 Juli 2). Rebellerna ordnade samtidigt sina leder å Seminary Ridge och var "afståndet mellan deras högra och venstra flygels yttersta ändar öfver fem engelska mil 3). Båda härarne voro ungefär lika starka: 75,- a 80,000 infanteri och artilleri 4).

---

1) En sqvadron unionskavalleri, anfördt af gen. Buford, kom till Gettysburg den 30 Juni, öfvergick dagen derpå Seminary Ridge och möttes der af rebellgeneralen Hills division. Det lyckades Buford att uppehålla fienden till dess unionshärens förtrupper, 4,000 man, tillhörande gen. Reynolds kår hunno anlända. Striden, under hvilken gen. Reynolds stupade, fortsattes derefter i omkring två timmar. Slutligen ankommo de två återstående divisionerna af Reynolds kår och gen. Howards trupper, så att unionshären ökades till 21,000 man, reserven häri inberäknad. Men rebellhären hade också erhållit förstärkning så att densamme uppgick till 50,000 man. Det blef slutligen för 1:sta och 11:te unionskårerna omöjligt att motstå fiendens öfvermakt. De måste i oordning draga sig tillbaka till Gettysburg hvarunder isynnerhet den sistnämde kåren led stora förluster.

2) Ytterst å högra flygeln (vid bergskrokens spets) stod gen. Slocum, derefter generalerna Wadsworth och Howard, sedan följde generalerna Hancock, Sickles, Sykes och ytterst å venstra flygeln gen. Sedgwick.

3) Rebellernas högra flygel anfördes af gen. Longstreet, centern af gen. Hill och venstra flygeln af gen. Ewell.

4) Unionshären uppgick den första dagen vid Gettysburg till

Striden började med ett häftigt anfall å unionsarmeens venstra flygel, å gen Sickles trupper, hvilka framryckt så långt att öppning blifvit lemnad emellan dem och gen Hancocks kår. Rebellerna försökte genom stormning sätta sig i besittning af Little Round Top och lyckades äfven komma upp på densamme, men blefvo med bajonetten tillbakadrifna. Striden rasade sedan med den yttersta häftighet vid Round Top och Little Round Top ända till nattens inbrott och samtidigt dermed äfven å unionshärens högra flygel. Då striden upphörde hade unionshären förlorat ytterligare 10,000 man, af hvilka $^{3}/_{5}$ tillhörde Sickles kår. Utgången af striden var dock lika oafgjord som då den började.

Fredagen den 3 Juli lyckades Meade efter en skarp strid tillbakadrifva rebellernas venstra flygel, som dagen förut intagit den ställning unionsarmeens högra flygel innehaft vid stridens början. Rebellernas batterier å Seminary Ridge började derefter häftigt beskjuta unionsarmeen å Cemetery Ridge och under loppet af två timmar fortsattes detta bombardement af 200 kanoner. Unionsbatterierna "gåfvo svar på tal", men instälde slutligen sin eld. Rebellerna framryckte då i 3 stormkolonner — tillsammans omkr. 18,000 man — i afsigt att intaga Cemetery Ridge. Alla unionsbatterierna öppna å dem sin eld och fältet öfversållas med döda och sårade, men rebellerna sluta sina leder och storma, trots sina stora förluster, rakt mot unionskårens batterier. Den första stormkolonnen blir nästan fullkomligt tillintetgjord, men de båda återstående rycka i dödsförakt mot "den mördande elden", klättra upp för höjden och plantera rebellflaggan å densamma. De blifva dock snart tillbakakastade. Icke fjerdedelen af dem undgick döden eller fångenskapen. Trots sin ådagalagda tapperhet och sitt gränslösa dödsförakt ledo rebellerna grundligt nederlag, och hade unionshären ofördröjligen med kraft angripit och förföljt den slagna rebellhären hade densamma möjligen blifvit alldeles tillintetgjord. Unionshärens förluster i slagen vid Gettysburg voro 23,190 man, af hvilka 2,834 dödades 13,733 sårades och 6,643 saknades efter slaget. Rebellernas förlust var omkring

---

21,000 man, förlusten i slaget uppgick, såsom förut meddelats till 10,000. Kavalleriet — omkring 10,000 — deltog icke i striden.

36,000, af hvilka 13,733 voro sårade eller tillfångatogos. Hela rebellhären förlorade under 5 veckors tid (från medlet af Juni till slutet af Juli) omkring 60,000 man.

Dagen efter slaget, den 4 Juli — samma dag som Vicksburg föll och unionstrupperna segrade i Helena — började gen. Lee sitt återtåg till Potomacfloden. Meade följde efter, men angrep icke fienden oförtöfvat, utan lyssnade till de öfriga generalernas råd och uppsköt anfallet till den 14:de Juli. Men innan den dagen inbröt hade gen Lee öfvergått Potomacfloden vid Williamsport. Han tågade derefter genom Shenandoah dalen och Blue Ridge-passen till Rappidanfloden, å hvars södra strand han slog läger i September månad. Gen. Meade, som öfvergått Potomac-floden nära Harpers Ferry, tågade till norra stranden af Rapidanfloden och förlade sina trupper i vinterqvarter i närheten af Culpepper och Brandy station.

Under hösten timade endast mindre strider mellan de båda härarne. I September sände båda trupper, anförda af gen. Hooker och gen. Longstreet, till östra Tennessee. I Oktober framryckte gen. Lee mot gen. Meades högra flygel, som då drog sig tillbaka till Centerville å andra sidan Rappahannockfloden. Gen. Lee återtågade och följdes af unionshären, som angrep honom vid *Rappahannock Station* och *Kellys Ford* den 7 November, hvarest 2,000 rebeller tillfångatogos. Gen Meade öfvergick derefter Rapidanfloden och framryckte mot gen. Lees högra flygel, som innehade en stark ställning vid *Mine Run*, men vågade icke angripa densamma, utan återtågade till andra sidan af floden.

18. *Blockadens fortsättning; rebellkapare.* Under år 1863 räknade *Förenta Staternas flotta* öfver 600 fartyg, hvilka blockerade sydstaternas östra och södra kuster samt jagade efter blockadbrytare och rebellkapare. Antalet sjömän i flottans tjenst var i början af året 20-, a 25,000 man, men ökades sedermera betydligt. Omkring 300 *blockadbrytare*, af hvilka ⅓ voro ångfartyg, uppbringades. I slutet af Februari lyckades com. Worden å monitören "*Montauk*" att förstöra rebellfartyget "*Nashville*", som en längre tid legat under Fort McAllisters kanoner, och den 17 Juni tog kapten J. Rod-

gers å monitören "*Meehawken*" efter en kort strid rebellernas pansarskepp "*Atlanta*", som afgått från Savannah i afsigt att angripa en unionseskader. — Förenta Staternas *handelsflotta* tillfogades under året icke ringa skada af *rebellkapare.* Af dessa kryssade "*Alabama*" och "*Florida*" i Westindiens farvatten och uppbringade många handelsfartyg, men, sedan "com. Wilkes börjat hålla sträng utkik efter de båda sjöröfvarne", seglade "Alabama" till den södra delen af Atlantiska hafvet under det "Florida" styrde norr ut ända till New Yorks kust. En af kapt. C. W. Read uppbringad och sedan med rebeller bemannad skonare "*Archer*" ankrade den 24 Juni vid Portland i Maine. Två med soldater bemannade båtar sändes derefter under natten in i hamnen, hvarest en tull-kutter "*Caleb Cushing*" låg förtöjd. Det lyckades rebellerna att öfvermanna besättningen å kuttern och med densamme "styra ut i öppen sjö", men påföljande dag upphunnos de af ångarne "*Forrest City*" och "*Chesapeake*". Rebellerna öfvergåfvo då sin pris, sprängde den i luften och försökte i båtarne fly till "*Archer*". Detta misslyckades, flyktingarne upphunnos och tillfångatogos och Archer uppbringades. I December månad satte sig en hop rebeller, som kommit som passagerare ombord å "*Chesapeake*", i besittning af nämda fartyg under färd från New York till Portland. Det tagna fartyget nödgades snart söka en af Norra Scotias hamnar och blef af myndigheterna derstädes utlemnadt till de rätte egarne.

19. *Konskriptionslagen; motståndet mot densamme; irländareupproret i New York.* I Februari 1863 väcktes i kongressen ett lagförslag, att presidenten skulle ega rätt att medelst *konskription* (draft) af vapendugliga män mellan 21 och 45 år rekrytera unionshärarne och att ingen, som till militärtjenst utskrefs, skulle från densamme befrias med mindre han legde man i sitt ställe eller betalade 300 dollars till nationalregeringen 1). Öfver en million vapendugliga män hade se-

1) *Från utskrifningen frie* voro vice presidenten, domrarne i Förenta Staternas domstolar, ministrarne, de särskilda staternas guvernörer, ynglingar och män, hvilka egde fattiga och ålderstigna föräldrar att försörja, likaledes familjefäder, hvilka egde fattiga moderlösa barn under 12 år. Om det i en familj fans två söner och båda utskrefvos egde fadren eller, om han var död, modren rätt att bestämma hvilkendera sonen som

dan krigets början såsom frivilliga inträdt i hären 1) och af dessa hade 160,000 antingen stupat, sårats, tillfångatagits eller afskedats, och antalet frivilliga, som anmält sig vilja intaga deras plats i lederna, var icke tillräckligt stort för behofven Emedan kriget rörde hela landets väl eller ve, ansåg man, att hvarje vapenduglig medborgare borde, om så var af nöden, kallas under fanorna och bördan af krigstjenst icke läggas uteslutande på deras skuldror, hvilka af fosterlandskärlek manades att utgå i kriget. Ehuru lagförslaget var i öfverensstämmelse med konstitutionen (1 art 8 § 15, 16 mom) möttes det dock af skarpt motstånd från *demokraterna* i kongressen 2), hvilka insågo, att så länge härarne endast rekryterades med frivilliga, kommo de att bestå hufvudsakligen af män, hvilka gynnade den republikanska styrelsen och att de medborgare, hvilka voro demokrater, fingo då stanna hemma och med sina röster understödja sitt parti, under det republikanerna kämpade och blödde på slagfälten. Lagförslaget blef emellertid antaget den 3 Mars (i representanthuset med 115 röster mot 49) och demokratpartiets "ledare" försummade derefter icke att för det okunniga folket framhålla lagen såsom "tyrannisk", "partisk", "djefvulsk" och att dess mål var att "släpa de fattiga demokraterne till det orättvisa krigets slagfält så att demokratpartiets röster måtte förminskas och den usle Lincolns styrelse befästas". Bland dem, hvilka i tal och skrift upp-

---

skulle stanna hemma. Hvarje familj, från hvilken två medlemmar, fader och son eller två söner, redan inträdt i hären, var också fritagen, likaledes alla grofva brottslingar. De, hvilka utskrefvos den 1 Juli, skulle tjenstgöra i 2 a 3 år.

1) Från Maine hade under åren 1861 och 1862 utgått 33,043, från New Hampshire 17,738, från Vermont 19.006, från Massachusetts 71,038, från Rhode Island 14,626, från Connecticut 28,219, från New York 192,705, från New Jersey 30,214, från Pennsylvanien 194,558, från Ohio 170,121, från Indiania 104,316, från Illionois 135,440, från Michigan 45,670, från Wisconsin 40,646, från Minnesota 12,266, från Iowa 48,814, från Missouri 27,407, från Kentucky 42,041. Summa 1,227,758, hvartill kommer uppbåden i New York, Pennsylvanien, Maine, Missouri, och Kentucky samt de frivillige från Kansas.

2) En talare (Crittenden från Kentucky) framhöll i kongressen, att orsaken hvarföre folket i nordstaterna icke ville såsom frivillige inträda i hären var, att regeringen tagit mått och steg för att afskaffa slafveriet och upprätta negerregementen. Derigenom hade regeringen förlorat folkets förtroende och kärlek (???)

trädde mot lagen, var New Yorks guvernör *Seymour;* och hade unionshärarne icke segrat vid Gettysburg och Vicksburg är det troligt, att det så kallade "fredspartiet" med Vallandigham, Seymour, Pierce och andra demokratledare i spetsen tillstält uppror mot regeringen.

I New York utbröt verkligen ett "*irländskt uppror*" den 13 Juli, då nationalregeringens tjenstemän försökte utskrifva irländare till krigstjenst. Statens milistrupper voro sända söder ut att kämpa mot Lee i Pennsylvanien och pöbeln i New York rönte derföre ringa motstånd då den började plundra och bränna samt mörda så många negrer, som påträffades och icke lyckades genom flykten rädda sig. Under upproret, som varade i 4 dagar, förstörde pöbeln ett barnhus för fader- och moderlösa negerbarn samt annan egendom värderad till 2 millioner dollars. Omkring 1,000 af upprorsmakarne stupade under gatustriderna. Af deras motståndare förlorade endast omkring 80 lifvet.

En tid efter detta uppror förklarade de demokratiske domrarne i New Yorks och Pennsylvaniens högste domstolar, att konskriptionslagen var stridande mot konstitutionen, emedan militärutskrifning, enligt "state rights-grundsatsen, icke tillkom förbundsregeringen utan de särskilda staterna. Vid höstvalet besegrades emellertid några af de domrare, som fält detta utslag, hvarefter ett nytt utslag fäldes att konskriptionslagen var i full öfverensstämmelse med konstitutionen.

20. *En ny stats upptagande i unionen; den inre politiska ställningen i nordstaterna.* Under år 1863 upptogs *Westra Virginien* (23,000 eng. qvadratmil) såsom stat i unionen. Knappast några anmärkningvärda krigshändelser timade inom staten under årets lopp. Den sista större striden derstädes utkämpades i November vid Greenbrierfloden nära Lewisburg, hvarest unionsgeneralen W. W. Averill besegrade en rebellhär.

Vid valet om hösten 1862 hade det republikanska partiets röstmajoritet i många stater *förminskats.* Tio större stater (New York, New Jersey, Pennsylvanien, Ohio, Indiania, Illinois, Michigan, Wisconsin, Iowa, och Minnesota), hvilka hade 1860 gifvit Lincoln en röstmajoritet uppgående till 208,066, gåfvo nu motpartiet en röstmajoritet uppgående till 35,781

Samma stater, som 1860 valde 78 republikanska och 37 demokratiska kongressmän, valde 1862 57 republikaner och 67 oppositionsmän. Denna förminskning, till hvilken utan tvifvel krigets motgångar och frågan om slafvarnes frigifvande i icke ringa mån bidrogo, uppmuntrade den del af demokratpartiet, som stämplade i förening med rebellerna emot regeringen. Dessa demokrater kunde icke i nog mörka färger skildra regeringen, icke nog skarpt klandra kriget mot "bröderna i sydstaterna", "Hvarje dag, å hvilken de förnummo att rebellerna lidit nederlag var för dem en sorgedag".

Den 24 September 1862 hade president *Lincoln* utfärdat en order att *habeas corpus-akten* var suspenderad så länge kriget varade och flera personer, hvilka gåfvo anledningar till misstanka att de voro landsförrädare, hade derefter blifvit af militärmyndigheterna arresterade. Detta framkallade det bittraste klander af demokraterna, men kongressen deremot antog ett lagförslag, som förklarade, att presidenten var berättigad till dylika åtgärder. Icke långt derefter utfärdade *general Burnside* från sitt hufvudqvarter i Cincinnati sin ryktbara order N:o 38, enligt hvilken alla medborgare inom hans militärområde, hvilka försökte understödja fienden skulle arresteras såsom spioner och, om de förvunnos till brottet, lida dödsstraff En af det demokratiska partiets "ledare" *C. L. Vallandigham*, som var en bitter fiende till nationalregeringen och lika ifrig förfäktare af grundsatsen att kriget borde upphöra, trotsade nämde order och höll ett tal i Mont Vernon, i hvilket han fördömde kriget, "hvars mål var, sade han, att krossa friheten, upprätta despotismen, skänka de svarta friheten och bringa de hvita i slafveri" och han förklarade, att om "regeringen så önskat hade den för länge sedan kunnat bringa kriget till ärorikt slut". Han yttrade derjemte, att ju förr folket lät ursurpatorerna förstå, att det icke tillät dem inskränka friheten desto bättre vore det". För detta tal blef han i Maj 1863 arresterad, ställd inför krigsrätt och dömd till fängelse under den tid kriget varade. Domen ändrades af president Lincoln, som befalde, att fången skulle sändas till rebellerna. Detta skedde också. Vallandigham fördes till Richmond, hvarest han på ett kallsinnigt sätt mottogs. Han begaf sig då till Canada

och vistades der en längre tid. Demokraterna i Ohio, som på det högljuddaste fördömde den "tyranniska regeringens despotism", uppstälde den utmärkte "martyren" och landsflyktingen till guvernörskandidat, men han blef vid valet besegrad och motkandidatens röstmajoritet uppgick ända till 100,000 röster.

Den 18 Februari antog kongressen ett lagförslag om utfärdande af *sedelmynt* (National currency), hvarom mera framdeles; och vid slutet af kongressens möte resolutioner, hvilka afslogo främmande makters anbud att uppträda såsom fredsmäklare. — Vid de påföljande höstvalen *ökades* det republikanska partiets majoritet i nästan alla stater, hvilket ådagalade, att folket gillade regeringens handlingar. Demokraterna fortsatte det oaktadt med sitt motstånd och sina stämplingar samt yrkade fortfarande, att kriget skulle upphöra. Den 17 December afslog kongressen en demokratisk representants motion att hos presidenten anhålla, "det han måtte träda i underhandlingar med myndigheterna i Richmond för att få ett slut på det blodiga, förhärjande och omenskliga kriget" och bringade till stånd en förklaring, "att kongressen yrkar det mest energiska och hänsynslösa fortsättande af kriget till förbundets auktoritet blifvit obetingadt återstäld öfver hela nationalområdet; att den förkastar hvarje förslag om vapenstillestånd, fred eller bemedling så länge en rebell ännu bär vapen mot unionen samt att den, lemnande utan afseende alla forna partibeteckningar, under kriget erkänner endast tvenne partier: patrioter och förrädare" 1).

III. Tidsskedet från början af 1864 till krigets slut. — Upprorets kufvande. 1. *Förenta Staternas armeer; uppbåd af trupper; krigshändelser i Mississippi; Fort Pillow-blodbadet.* Den 1 Januari uppgingo *Förenta Staternas* armeer till 860,737 man, af hvilka, enligt militärrapporterna, 611,250 voro närvarande och 249,487 frånvarande — President Lincoln hade den 17 Oktober 1863 på öfligt sätt uppbådat 300,000 för tjenstgöring under 3 år. Den 1 Februari 1864 kallades ytterligare 200,000 man under fanorna och genom dessa båda *uppbåd* (calls) förstärktes hären med

---

1) Webers Weltgeschichte IV. § 919.

374,807 man. Den 14 påföljande Mars uppbådades 200,000 man likaledes för tjenstgöring under 3 år, och instälde sig 284,021 man. Den 23 April kallades 85,000 man under fanorna för en tid af 100 dagar och instälde sig 83,652. Den 18 Juli uppbådades 500,000 för tjenstgöring under 1, 2 och 3 år, och erhöllos 384,832. Det sista uppbådet utfärdades den 19 December då 300,000 man kallades till tjenstgöring under 1, 2 och 3 år och hörsammades denna kallelse af 204,568. — Vid årets slut hade sedan krigets början 2,942,748 *man uppbådats och* 2,690,401 *tjenstgjort i unionshärarne.* Genom *konskription* hade 168,649 man erhållits; hvarjemte de vestra territorierna och de upproriska staterna hade med 63,322 man förstärkt lederna af nämde härar.

Den 3 Februari uppbröt *gen. W. T. Sherman* från sitt läger öster om Vicksburg och tågade med 25,000 man öster ut i staten *Mississippi* för att förstöra jernvägar och annan fienden tillhörig egendom. Efter en obetydlig skärmytsling med rebellerna (den 5:te Febr.) inryckte han för tredje gången i *Jackson*, statens hufvudstad, som nu lades till större delen i aska; tåget fortsattes derifrån till *Meridian*, dit hären ankom den 14 Februari, efter att hafva på 11 dagar tillryggalagt 150 mil. *Gen. W. S. Smith*, som uppbrutit från Memphis den 11 Februari, skulle med sin styrka — omkring 7,000 kavallerister — i Meridian förena sig med gen. Sherman, men afhördes icke. Han hade framryckt längs Mobile- och Ohio-jernvägen och förstört millioner bushels spanmål samt 2-, a 3,000 balar bomull, jernvägsbryggor, stationer m. m., men då han den 22 Februari hunnit söder om Okalona möttes han af rebellgeneralen Forrest, hvilken tillfogade honom ett nederlag och nödgade honom till återtåg efter en förlust af omkring 300 man. Vid underrättelsen härom återvände gen. Sherman till Vicksburg och anslöto sig under återtåget 1,000 hvita och 5,000 färgade till hans här, hvilken förlorat endast omkring 200 man.

Efter segren vid Okalona tågade rebellgeneralen Forrest med sin kavallerikår — 5-, a 6,000 man — norrut och inbröt i slutet af Mars i Tennessee. Den 23 i nämda månad föll *Jackson* i hans händer och dagen derpå dagtingade öfverste

Hawkins i *Union City*. Derifrån framryckte han mot Hickman, Kentucky, som måste af unionstrupperna utrymmas, och stod den 25 framför *Paducah*, som försvarades af öfverste S. G. Hicks och 600 man. Forrest uppfordrade Hicks att dagtinga, emedan rebellerna eljest skulle storma försvarsverken och icke gifva pardon åt en enda unionssoldat. Uppfordran blef dock afslagen och rebellerna som strax derefter försökte storma (Fort Anderson), tillbakaslogos och förlorade 1,500 man under det unionstruppens förlust uppgick till endast 14 döda och 46 sårade. General Forrest vände sig derefter mot det 65 mil ofvanom Memphis vid Mississippifloden liggande *Fort Pillow*, som egde en garnison af 19 officerare och 538 man, (öfver hälften af garnisonen eller 262 man voro negrer). Detta fäste angreps af rebellerna den 12 April. Unionstrupperna försvarade sig tappert hela förmiddagen. Under aftonen närmade sig rebellerna på ett förrädiskt sätt under parlamentärflagga intill försvarsverken och stormade dem under ropet "ingen pardon!" Unionssoldaterna nedlade sina vapen, men blefvo dock af segrarne *kallblodigt mördade*. Blodbadet fortsattes påföljande dag; hvarken män, qvinnor eller barn skonades; de hus och tält, i hvilka sårade lågo, antändes och mördarne roade sig med att skjuta till måls å de sårade, då dessa försökte undfly elden. Forrest, som i striden förlorat 20 dödade och 60 sårade, begrafde 228 unionssoldater, en del lefvande. Hela antalet mördade uppgick möjligen till 300 a 400. Major Bradford, som öfvertagit befälet i Fort Pillow, efter det kommendanten kapten Booth stupat, blef, enligt hvad det säges, af rebellerna arkebuserad under tåget från Brownsville till Jackson; och angafs såsom skäl till dödsdomen att han, ehuru född i sydstaterna, kämpat för unionen.

Efter 14 dagars förlopp sändes general *S. D. Sturgis* med 12,000 man från Memphis "att uppsöka och förfölja de af gen. Forrest anförda rebellerna", men desse hade anträdt återtåget med en sådan skyndsamhet att de icke kunde upphinnas. I Juni tågade gen. Sturgis med omkring en lika stor styrka som förra gången mot gen. Forrest, och led ett svårt nederlag nära *Guntown* (den 10), hvarefter han af fienden tillbakadrefs till Memphis, dit han slutligen ankom efter att hafva förlorat

3-, a 4,000 man. Kort derefter utsändes åter omkring 12,000 man, anförda af gen *A. J. Smith*, och denna här framryckte till *Tulepo*, hvarest den angreps af gen. Forrest i spetsen för 14,000 rebeller den 14 Juli. De senare blefvo tillbakaslagna, hvarefter gen. Smith återvände till Memphis, från hvilken stad han åter uppbröt den 4 Augusti och tågade mot Holly Springs. Gen. Forrest kom under hans frånvaro med 3,000 man till Memphis den 18 Augusti, förstörde mycken egendom tog flera officerare och 300 soldater till fånga samt återtågade derefter skyndsamt till Mississippi.

2. "*Red River-expeditionen*". Händelserna i Mexiko voro till en stor del anledningen till gen. Banks operationer i Texas 1863. Detta medgifves numera af de fleste författare. Men hvad som var anledningen till och det egentliga målet för hans i New Orleans i början af 1864 utrustade "*Red River-expedition*" derom äro tankarne mera delade. Målet sades emellertid vara att framtränga till *Shreveport*, Louisiana, och med understöd af en stark eskader intaga de vid Röda floden (Red River) liggande rebellfästena. Expeditionen var under ledning af fyra särskilda befälhafvare (Banks, Smith, Porter, och Steele) och dess operationer företogos under en otjenlig årstid och med en för svag styrka. Gen. Sherman hade visserligen "lånat" gen. Banks 10,000 man, anförda af gen. A. J. Smith, men dessa trupper skulle efter en månads tid återvända till Vicksburg, och det är följaktligen svårt att förstå de bevekelsegrunder hvilka förmådde gen. Banks att företaga tåget till vestra Lousiana, helst som det alls icke var visst, att den af gen. Steele anförda kåren, skulle lyckas framtränga från Little Rock, Arkansas, till Shreveport och vattenståndet i Röda floden derjemte var så lågt, att den af Porter anförda eskadern kunde endast med svårighet färdas å densamma. Härtill bör också läggas att rebellgeneralen Kirby Smiths i det s. k. "trans-Mississippi-departementet" samlade styrka uppgick ända till 41,000 man.

Den 7 Mars kom amiral Porter med en eskader af 15 pansarfartyg och 4 andra fartyg till mynningen af Röda floden. Den 11 i samma månad ankom gen. Smith med landtrupperna från Vicksburg, hvilka landsattes vid Simmsport och fram-

ryckte derifrån mot *Fort De Russby*, som intogs den 14. Två dagar senare besattes *Alexandria*. Här förenade sig gen. Banks med gen. Smith, hvarefter hären uppgick till omkring 20,000 man. Under nästan oafbruten skärmytsling med fienden fortsattes tåget till Natchitoches och Grand Ecore. Den 8 April, då härens förtrupper framryckt till *Sabine Cross Roads* nära Mansfield, möttes de af rebellgeneralen Dick Taylors armé, som uppgick till omkring 12,000 man. Gen. Banks nödgades nu med en del af sin styrka utkämpa ett slag mot fienden och blef i detsamma besegrad. Hans förlust uppgick till 3,000 man, 18 kanoner och öfver 200 trossvagnar. Rebellernas förlust uppgick till omkring 1,000 man. Den första divisionen af den 19:de unionskåren, hvilken ankom efter det striden var utkämpad, lyckades vid Pleasant Grove tillbakaslå den förföljande fienden. Banks återtågade med sin slagna här till *Pleasant Hill*, hvarest han påföljande dag angreps af rebellerna. Efter en häftig och blodig strid blefvo dessa tillbakaslagna och drifna på flykten. Gen. Banks beslöt dock efter någon tvekan att återtåga och satte detta beslut i verkställighet. Vid *Cane River* mötte han 8,000 rebeller, anförda af gen. Bee, men dessa blefvo slagna den 23 April och nödgades återtåga till Texas, hvarefter unionsarmeen anlände till Alexandria den 25 och 26 i sistnämda månad. — Amiral Porter, som under stora svårigheter fört sin eskader till Loggy Bayou, måste, då han förnam underrättelsen om nederlaget vid Saline Cross Roads, återvända. Under färden utför floden "försökte rebellernas skarpskyttar och strandbatterier tillfoga honom all möjlig skada" och då han slutligen anlände med de flesta fartygen till Alexandria kunde han med dem icke passera öfver fallen i floden förr än vattenståndet höjts medelst dammar, hvilka började uppföras af öfverste J. Bailey den 2 Maj och blefvo efter en vecka färdiga. Den 13 i samma månad var eskadern nedom fallen och styrde mot Mississippifloden. Gen. Banks hade under fälttåget förlorat omkring 5,000 man; rebellerna åtminstone ett lika stort antal. Efter det hären öfvergått Atchafalaya öfvertogs befälet af gen. *E. R. S. Canby*, som blifvit utnämd till gen. Banks efterträdare.

Gen. Steele, som fått order att från Little Rock, Arkansas,

tåga mot Shreveport och der förena sig med gen. Banks, uppbröt med 7,000 man den 23 Mars och samtidigt dermed uppbröt gen. Thayer med 5,000 man från Fort Smith för att i Arkadelphia förena sig med den förstnämnde. Till följe af de dåliga vägarne kom han emellertid icke å utsatt tid. Gen Steele fortsatte likväl med sin styrka tåget och sammandrabbade med fienden vid *Prairie d'Anne* och *Camden*, hvarest en del af hans tross föll i rebellernas händer. Den 28 April — efter det gen. Streele förnummit underrättelse om gen Banks nederlag vid Sabine Cross Roads — anträddes återtåget. Rebellerna förföljde häftigt och angrepo unionshären, då densamme öfvergick Sabinefloden vid *Jenkins Ferry*, men blefvo med stor förlust tillbakaslagna, hvarefter gen. Streele fortsatte återtåget till Little Rock dit han återkom den 2 Maj

3. *Florida-expeditionen; krigshändelser i Norra Carolina; general Judson Kilpatricks tåg till Richmond.* Under det gen. Sherman var stadd på sitt tåg till Meridian utrustades af gen. *Q. A. Gillmore* en expedition, hvilken skulle från Södra Carolina begifva sig till *Florida* dels för att afskära fienden tillförsel från denna del af landet och anskaffa rekryter för unionens negerregementen, dels och hufvudsakligast för att om möjligt förmå nämde stats medborgare att åter ingå i unionen. Den 7 Februari landsattes 10,000 man under brigadgeneralen *T. Seymours* befäl vid Jacksonville nära mynningen af St. Johnsfloden. Denna styrka framryckte derefter till Baldwin och — trots gen. Gillmores insaga deremot — vidare vester ut mot Suwaneefloden. Rebellgeneralen Finnegan, som intagit en stark ställning vid en mosse nära *Olustee*, angrep den 20 Februari den genom ett trångt pass framryckande unionshären och tillfogade densamma ett svårt nederlag. Sedan Seymour förlorat i döda och sårade 1,300 a 1,400 man fann han bäst vara att återtåga till Jacksonville. Rebellerna förlorade i striden 7- a 800 man.

I början af år 1864 förnyade rebellerna sitt försök att drifva unionstrupperna från *Norra Carolina.* Den 1 Februari angreps *Newbern*, men detsamma var så starkt befästadt, att fienden ansåg bäst att draga sig tillbaka. Den anföll kort derefter *Plymouth*, hvars kommendant *gen. Wessels*, nödgades

efter ett tappert försvar dagtinga den 20 April. Rebellernas stora pansarfartyg "*Albemarle*" bidrog i icke obetydlig mån dertill. Kort derefter utrymde unionstrupperna det vid Pamlicofloden liggande *Washington*, hvarefter Newbern "var den enda stad i Norra Carolina, hvarest stjernbaneret svajade". I Oktober återeröfrades emellertid Plymouth, kort efter det *löjtnant W. B. Cushing* lyckats med en torpedo förstöra det fruktansvärda "Albemarle" 1).

Under de sista månaderna af 1863 och de första af 1864 funnos i *Richmond* endast omkring 7,000 rebelsoldater under det 10,000 unionssoldater, som blifvit tillfångatagna, förvarades derstädes. Förslag väcktes, att genom ett plötsligt anfall å rebellernas hufvudstad befria nämde fångar. Ett dylikt försök gjordes i Februari af gen. Butler, men misslyckades, emedan fienden på förhand erhållit underrättelse om detsamma. Detta afskräckte dock icke gen. *J. Kilpatrick* från ett nytt försök. I slutet af Februari öfvergick han i spetsen för 4,000 kavallerister Rapidanfloden, passerade förbi Spottsylvania Court House och skyndade mot Richmond. Den 1 Mars var han endast fyra eng. mil från staden och snart lyckades han komma inom de två "försvarslinierna", som skyddade staden, men förmådde icke intaga den tredje. Han anträdde då ett "härjande återtåg". Öfverste *Ulrik Dahlgren*, som blifvit sänd att från motsatt håll anfalla Richmond, blef af en vägvisare vilseledd; han hängde denne och framryckte derefter med sina 400 ryttare, mot staden, från hvilken Kilpatrick redan aftågat. Tillbakaslagen vid de inre fästningsverken vände han sig öster ut, angreps af en hop milistrupper och stupade i striden, hvarefter tredjedelen af hans styrka tillfångatogs. Hans lik blef af fienden begrafvet såsom en missdådares, emedan han, enligt rebellernas ofta bestridda påstående,

---

1) *Albemarles förstöring* timade den 27 Oktober. Löjtnant W. B. Cushing for om natten med 13 man i en torpedobåt upp för Roanokefloden till Plymouth, hvarest "Albemarle" låg för ankar. I samma ögonblick som rebellerna å pansarfartyget öppnade eld å torpedobåten och sköto den i sank exploderade den af båten under fartyget drifna torpedon, som förstörde "Albemarle". Cushing och en af hans följeslagare lyckades genom simning rädda sig, de öfriga dödades eller tillfångatogos.

förklarat sig vilja bränna staden och döda Jeff Davis och hela hans kabinett

4. *General U. S. Grant öfverbefälhafvare; krigshärarne; fälttåget i Virginien ("James-kapanjen"): slagen i "the Wilderness", vid Spottsylvania, North Anna, Cold Harbor, m. fl. andra ställen.* Unionens mest skarpsynte män hade under de flydda åren af erfarenheten öfvertygats om, att det var nödvändigt, att "unionens härar leddes af en mans vilja" Hittills hade de kämpat snart sagdt oberoende af hvarandra. "Under det den ene stridde låg den andre ofta overksam", och gen. Lee kunde derföre utan synnerlig svårighet samla sin styrka å den punkt, hvarest den bäst behöfdes. Kongressen beslöt derföre, att en *öfverbefälhafvare*, en s. k. "Lieutnant general", skulle utnämnas och härtill utsågs *gen. U. S. Grant*, hvilken af presidenten mottog sin fullmakt den 9 Mars.

Rebellernas krigsstyrka var delad i två öster om Mississippifloden liggande härar. Den ene, som anfördes af gen. Lee, låg i *Virginien* å södra stranden af Rapidanfloden och skyddade hufvudstaden Richmond; den andre, som anfördes af gen. Johnston, låg i *Georgien* bakom förskansningar vid Dalton och skyddade Atlanta, centralpunkten för Sydwesterns jernvägsnät, den stad, hvarest rebellernas flesta militärförråd förvarades. Det var endast med den största svårighet sydstaterna lyckats uppställa och beväpna dessa båda härar; och på deras segrar eller nederlag hvilade Konfedererade Staternas öde.

Den 1 Maj uppgingo *unionshärarne* på papperet till nära 1 *million;* men från denna styrka voro 109,000 man "detacherade", 117,000 man lågo på hospitalen eller voro oförmögna att tjenstgöra, 66,000 man hade permission eller voro krigsfångar och 15,000 man voro borta utan permission. Härigenom förminskades unionsstyrkan till 662,345 man. Den *vester om Alleghanybergen samlade hären*, hvilken skulle tåga mot gen. Johnston, anfördes af gen. W. T. Sherman; *Potomac-armeen*, som skulle tåga mot gen. Lee, anfördes fortfarande af gen. Meade. Den senare skulle understödjas af gen. Sigels här, som låg i Shenandoahdalen och Westra Virginien, af gen. Butlers här, som låg vid Ft Monroe, och af gen. Burnsides kår, som dock snart förenade sig med Potomac-armeen.

Den högsta ledningen af alla krigsrörelserna hvilade naturligtvis i öfverbefälhafvarens hand.

Efter ifriga rustningar under Mars och April månader uppbröt Potomac-armeen, 140,000 man — och öfvergick Rapidanfloden den 4 Maj. Hären var delad i tre kårer, hvilka anfördes af generalerna Hancock, Warren och Sedgwick, under det gen. Sheridan anförde kavalleriet. Om qvällen nyssnämnde dag stod hären midt i den skogstrakt, som vanligen kallas "*the Wilderness*". Här i "tjocka, mörka skogar" och nästan ogenomträngliga snår sammandrabbade gen. Lees här, som uppgick till omkring 60,000 man, med Potomac-armeen Under den häftiga striden, som räckte i två dagar (den 5 och 6 Maj), kunde hvarken artilleri eller kavalleri användas. Det var ett blodigt handgemäng mellan infanterikårer, hvilkas framryckande eller reträtt tillkännagafs endast af gevärssalvorna och af de stormande krigarnes hurrarop. Vid slagets slut kunde ingendera hären berömma sig af seger. Unionshärens förluster uppgingo till öfver 20,000 man, af hvilka 5,000 tillfångatagits; rebellernas förluster under de två dagarne uppgingo till knappast 10,000. Unionsgeneralen. *J. S. Wadsworth* hade stupat och rebellgeneralen Longstreet sårats.

Gen. Grant, som hade för afsigt "att utan uppehåll anfalla fienden, till dess hans kraft var tömd, hans styrka krossad", beslöt nu att flankera gen. Lees här genom att tåga till *Spottsylvania* och han satte utan tvekan sitt beslut i verkställighet. Redan den 7 Maj började de båda härarne tåga till nämda ställe, hvarest gen. Lee intog en stark ställning, som genom uppförda förskansningar snart gjordes nästan ointaglig. Under tolf dagars tid kämpade de båda öfverbefälhafvarne mer eller mindre häftigt å det nya slagfältet. Den 9 Maj stupade *gen. Sedgwick* och hans befäl öfvertogs af gen. Wright. Den 10 tillbakaslogo rebellerna unionstrupperna, då dessa försökte storma de förras försvarsverk, men, ehuru gen. Grant under de 3 sista dagarne förlorat 10,000 man, förklarade han dock, att han "skulle utkämpa striden å den linien äfven om kampen kom att räcka hela sommaren". Den 12 lyckades gen. Hancock bemäktiga sig en del af rebellernas yttre försvarsverk och tog omkring 4,000 man till fånga, men, då han derpå an-

grep fiendens inre förskansningar, blef han tillbakaslagen Fem gånger försökte rebellerna sedan att återtaga den förlorade "försvarslinien" och fem gånger blefvo de med stor förlust tillbakaslagna. Unionshären förlorade denna dag 10,000 man, och var r.bellernas förlust fullt ut lika stor. Under 6 dagar efter dessa slag sökte gen Grant efter en sårbar punkt å sin motståndares ställning, men fann hvart han än vände sig starka försvarsverk, hvilka "trotsade all mensklig tapperhet."

Gen. Grant beslöt nu att åter flankera gen Lees högra flygel. Den 18 Maj fick unionshären order att uppbryta och sedan ett af rebellgeneralen Ewell gjordt anfall tillbakaslagits (den 19) tågade hela Potomac-armeen, som, till följe af erhållen förstärkning, var lika stor som vid fälttågets början, söderut och kom till *North Anna-floden* den 23. Gen. Lee hade i ilmarscher skyndat dit och uppstält sin här å södra stranden af floden. Då gen. Hancocks och Warrens trupper öfvergingo floden," dref rebellgeneralen sin här såsom en kil mellan de båda härarne och hindrade deras förening" De återvände då till norra stranden, hvarefter gen. Grant började tåga österut och derefter mot söder till Pamunkeyfloden, som han öfvergick nära Hanovertown (den 28 Maj), hvarefter tåget fortsattes mot Chickahominy-floden. Vid *Cold Harbor* hämmades emellertid hans marsch af gen Lees här, som intagit en stark ställning "bakom mossar och moras". Efter flera mindre strider försökte Grant att storma fiendens försvarsverk den 3 Juli. Generalerna Hancocks, Wrights, Smiths och Warrens kårer störtade under hurrarop mot rebellernas skansar, men blefvo med stor förlust tillbakaslagna. Inom 20 minuter stupade öfver 7,000 af de stormande, under det rebellerna icke förlorade öfver 1,000. Då gen. Grant slutligen insåg, att han med sina 150,000 man förmådde lika litet intaga fiendens ställning vid Cold Harbor som gen. Lee förmått året förut storma Gettysburgs höjder, tågade han med Potomachären i en halfcirkel till James-floden (den 14 Juni) och började belägra Richmond och Petersburg.

Under det Potomac-armeen låg vid Spottsylvania tågade general Sheridan i spetsen för sitt kavalleri österut, öfvergick North Anna-floden, förstörde jernvägar, tog en mängd fångar

och kom den 11 Maj i närheten af Richmond. Här slog han rebellernas kavalleri i en strid, som kostade den tappre rebellgeneralen Stuart lifvet, och angrep derefter stadens försvarsverk. Sedan han lyckats intaga några af utanverken nödgades han anträda återtåget. Efter två veckors frånvaro förenade han sig åter med Potomac-armeen.

Samma dag som gen. Grant öfvergick Rapidanfloden inskeppade *gen. Butler* sina trupper — omkring 30,000 man — och for, konvojerad af kanonbåtar, uppför Jamesfloden till *Bermuda Hundred*, hvarest han landsatte hären och började uppföra försvarsverk. I medlet af Maj uppbröt han och tågade mot Richmond. Den 13 i nyssnämde månad hade han lyckats intaga *Fort Darlings* utanverk och rustade sig att storma detta fäste den 16. Samma dag ankom emellertid gen. Beauregard med förstärkning till fästet och angrep gen. Butler, hvilken, efter det han förlorat 4,000 man, drog sig tillbaka till Bermuda Hundred.

Gen. Sigels här i *Shenandoah-dalen* och *Westra Virginien* hade uppbrutit från sitt läger den 1 Maj. Gen Sigel med omkr. 7,000 man tågade sydvest genom Shenandoah-dalen, under det gen. Crook med omkring 10,000 man tågade genom Kanawha-dalen. Dessa båda härar hotade att afskära Richmonds jernvägsförbindelse med en del vestra stater, men, då gen. Sigel hunnit till *Newmarket* (den 16 Maj), blef han angripen och led ett svårt nederlag. Hans befäl öfverlemnades derefter till gen. Hunter, hvilken slog rebellerna vid *Piedmont* nära Staunton (den 5 Juni) och tågade sedan han förenat sig med gen. Crook, mot *Lynchburg*, hvilken stad han icke vågade angripa, emedan rebellgeneralen Early med en stark här ankommit till densamma. Unionshären måste nu i det stället anträda ett besvärligt återtåg till Westra Virginien och lemna rebellerna vägen öppen till Maryland.

"*James-kampanjen*", som varat i 42 dagar, hade kostat Potomac-armeen 54,551 man. Af dessa voro 7,289 döda, 37,406 sårade och 9,856 saknade. Rebellernas förlust uppgick till omkring 32,000, af hvilka 8,500 voro tillfångatagna 1).

1) *De båda härarnes förluster:* Unionshärens: i slaget i "the Wilderness" (5—11 Maj) 3,288 döde, 19,278 sårade, 6,844 saknade, summa

5. *Petersburgs och Richmonds belägring.* Kejsar Napoleon I i Frankrike yttrade vid ett tillfälle att 50,000 man kunna försvara en befästad stad mot 300,000. Då gen. Lee drog sig tillbaka till det starkt befästade *Richmond* uppgick hans här till 70,000 man, och han var sålunda, enligt den store franske fältherrens yttrande, mäktig att försvara sig mot 420,000 man. Gen Grants här uppgick dock endast till 150,000 — Samma dag som denna här öfvergick Jamesfloden sändes gen. Smiths kår mot det å södra stranden af Appomattox-floden liggande *Petersburg*, hvars besittning var af den största vigt, emedan "den, som innehade staden, kunde lätt sätta sig i besittning af de jernvägar, å hvilka lifsmedel och andra förråd forslades till Richmond". Gen. Smith, med hvilken gen. Hancock förenade sig (den 15), kunde lätt intagit staden, derest han djerft stormat fiendens svaga försvarsverk. Han underlät detta till dess gen. Beauregard hunnit ankomma till stadens undsättning och kring densamme uppkasta starka förskansningar. Dessa angrepos af gen. Grant den 17 och 18, men kunde icke genom stormning intagas. Unionshären förlorade nära 10,000 man i dessa strider och nödgades skrida till en formlig *belägring* af de båda städerna. Under denna belägring höll general Grant rebellerna i beständig sysselsättning; än angrep han dem norr om Jamesfloden, än söder om densamma, än hotade han en punkt och anföll en annan. Gen. Lee tillbakaslog visserligen alla anfall, som rigtades mot rebell-hufvudstaden, men hans här sammansmalt dagligen, under det unionshären genom förstärkning samtidigt ökades. Alla gen. Lees försök att bryta sig igenom unionsarmeen eller rigta motståndarens blick å annat mål, än det denne en gång föresatt sig, visade sig vara fruktlösa. Allt

---

29,410; vid Spottsylvania (12—20 Maj) 2,146 döde, 7,956 sårade, 279 saknade, summa 10,381; vid North Anna (21—31 Maj) 150 döde, 1,130 sårade, 327 saknade, summa 1,607; vid Cold Harbor (1—10 Juni) 1,705 döde, 9,042 sårade, 2,406 saknade, summa 13,153. — Rebellhärens: i "the Wilderness" 13,000 dödade och sårade, 2,000 saknade, summa 15,000; vid Spottsylvania 7,000 döde och sårade, 4,000 saknade, summa 11,000; vid North Anna 1,000 döde och sårade, 1,000 saknade, summa 2,000; vid Cold Harbor 2,500 döde och sårade, 2,500 saknade, summa 5,000. (Coppée "Grant and his Campaign" 399).

närmare omslöto unionshärarne hans omkring hufvudstaden liggande starka förskansningar. Sedan en del af jernvägarne, som ledde till staden, kommit i gen. Grants händer hotades sydstatsförbundet derjemte med *bankrutt*. 20 af Konfedererade Staternas pappersdollars hade under månader förut varit i värde lika med 1 dollars i guld; nu sjönk värdet till 50 cents eller med andra ord, hvarje pappersdollar var värd $2\frac{1}{2}$ cents och äfven detta låga värde sjönk ytterligare efter en tids förlopp till $1\frac{2}{3}$ cent.

Nästan dagligen utkämpades under de följande månaderna mer eller mindre blodiga strider i närheten af Petersburg och Richmond. Endast några af de vigtigaste kunna här omnämnas. I slutet af Juni intogo unionstrupperna en förskansad ställning norr om Jamesfloden, ofvan om Malvern Hill, vid ett ställe kalladt *Deep Bottom*, och försvarade densamma mot alla fiendens anfall. Den 30 Juni *sprängdes ett af Petersburgs starkaste fästen med* 200 *man i luften*, hvarpå unionstrupperna försökte genom stormning "bryta sig igenom fiendens försvarsverk", men försöket misslyckades fullkomligt. (De stormande förlorade öfver 5,000 man). Den 18 Augusti lyckades deremot en unionskår sätta sig i besittning af *Weldon-jernvägen*, hvilken förenar Weldon med Petersburg och Richmond, och rebellerna förmådde icke sedermera, trots alla ansträngningar, att med vapenmakt återtaga densamma. Under påföljande månad intog gen. Butler ett vigtigt rebellfäste norr om Jamesfloden, hvarefter en skarp strid egde rum vid *Hatchers Run* den 27 Oktober. I dessa och de öfriga striderna, hvilka utkämpades i närheten af Petersburg och Richmond före årets slut, förlorade unionsarmeen nära 40,000 man, rebellerna omkring 20,000.

6. *Rebellernas tredje inbrott i Maryland; gen. Sheridans strider i Shenandoah-dalen.* Sedan gen. Hunter nödgats återtåga till Westra Virginien gaf gen. Lee order till gen. Early, att denne skulle med 20,000 man tåga mot norr och för tredje gången *inbryta i nordstaterna*. Lee hoppades, att han skulle kunna genom denna djerfva manöver förmå gen. Grant att upphäfva Richmonds belägring och skynda Washington till undsättning, helst som sistnämde stad var i nästan fullkomlig

saknad af försvarare. — Så snart rebellgeneralen Early mottagit ofvannämde order skyndade han genom Shenandoah-dalen norrut, var den 2 Juli nära Martinsburg, öfvergick kort derefter Potomac floden, brandskattade Hagerstown, förstörde en lång sträcka af Baltimore & Ohio-jernvägen, genomskar Ohio kanalen på flera ställen och framryckte derefter mot Frederick. General Wallace i Baltimore skyndade med en svag unionstrupp till *Monocacy floden* för att om möjligt hindra fienden från att öfvergå densamma, men blef i grund besegrad den 9 Juli, hvarefter gen. Early sände en del af sitt kavalleri mot Baltimore under det han sjelf framryckte mot Washington. Den 10 var han endast 12 mil från staden och två dagar derefter angrep han *Fort Stevens*. General Wrights kår ("the old Sixth") hade emellertid natten förut ankommit från Jamesfloden och inryckt i staden. Dessa veteraner angrepo rebellerna och slogo dem efter en hård kamp på flykten. Förlusterna å båda sidor voro jemförelsevis stora. Gen. Early tågade efter striden tillbaka till Potomac-floden, öfvergick densamma och lyckades dervid medföra allt det tagna bytet (5,000 hästar, 2,500 nötkreatur m. m.). Återtåget fortsattes derefter genom Shenandoah dalen. Den 19:de angrep gen. Wright fienden vid Shenandoah-floden, men blef tillbakaslagen, hvarefter gen. Early besegrade en svag unionstrupp under gen. Crook vid *Kernstown* den 23 Juli och vände sig derpå åter mot norr, öfvergick Potomac-floden och sände kavalleriet under McCausland att härja landet. Den 30 Juli kom McCausland till *Chambersburg*, Pennsylvanien, och fordrade af stadens innebyggare en brandskatt af 500,000 dollars samt lade — då summan icke utbetalades — två tredjedelar af staden i aska. Under återtåget angrepos rebellerna af gen. Averill vid *Moorefield*, hvarest de förlorade det tagna bytet och många fångar.

Den 7 Augusti öfvertog *gen Sheridan* befälet öfver trupperna i Shenandoah-dalen. I medlet af påföljande månad hade han med unionshären (27- a 30,000 man) framryckt till Berryville, tio mil öster om det å andra sidan Opequan-bäcken liggande *Winchester*, hvarest rebellerna (omkr. 22,000 man) voro lägrade. Den 19 September, efter det en af de senares divisioner tågat söder ut till Culpepper, angrep gen. Sherman re-

bellhären, som nu uppgick till 15- a 18,000 man. Striden räckte i flera timmar och "det var länge ovisst hvad utgång kampen skulle taga". Sluligen bragtes rebellerna "likväl i oordning" och flydde till en höjd flera mil söder om staden. De hade i striden förlorat omkr. 6,000 man; 2,500 hade tillfångatagits och 2,000 sårade qvarlemnades i hospitalen i Winchester. Unionshärens förlust var 4,990 man, af hvilka 653 voro döde, 3,719 sårade och 618 saknade. — Den 22 September angrep gen. Sheridan den bakom förskansningar å *Fischers Hill* liggande fienden, dref den efter en kort sammandrabbning på flykten och tog 1,100 fångar. Han fortsatte derefter sitt tåg söderut förföljande rebellerna ända till Staunton. Den 6 Oktober anträdde han återtåget mot norr och *förvandlade under detsamma Shenandoah-dalen till en öken.* Innebyggarne i den fruktbara dalen fingo nu dyrt plikta för att de med råd och dåd understödt rebellerna. 2,000 lador fulla med hvete, 70 qvarnar och en mängd boninghus blefvo lågornas rof; 4,000 nötkreatur och 3,000 får togos för härens behof. Under denna härjning förstördes egendom värderad till 25 millioner dollars. "Shenandoah-dalen var icke längre fiendens kornbod". — Den 15 Oktober kom gen Sheridan till *Cedar Creek* nära Middletown och slog läger derstädes. Fyra dagar derefter, under det han var frånvarande, angrepo och intogo rebellerna lägret, drefvo gen. Crooks och Emorys kårer på flykten och tvingade gen. Wright att med sin kår draga sig tillbaka fyra mil mot norr. Gen. Sheridan, som tillbragt natten i Winchester, mötte, då han red mot lägret, en mängd af sina på flykt stadde trupper; han hejdade deras flykt och förmådde dem att i slutna leder framrycka mot fienden. Denne drifves tillbaka och hans ställning vid Cedar Creek intages med storm. I vild oordning flyr rebellhären och qvarlemnar å slagfältet icke blott det om morgonen tagna unionsartilleriet utan äfven 42 af sina egna kanoner. Men denna seger var likväl dyrköpt. Den hade kostat unionshären 5,990 man, af hvilka 1,890 saknades. De flesta af de senare voro tillfångatagna. Spillrorna af gen. Earlys här förenade sig slutligen med rebellhären i Petersburg. Under fälttåget, som räckt en månad, hade gen. Sheridan tagit 13,000 fångar och dödat

eller sårat 10,000 fiender. Hans egen förlust uppgick till 16,952.

7. *Gen. Shermans tåg till Atlanta.* Under det ofvan skildrade händelser timade i Virginien, hade *gen. Sherman* uppbrutit från Chattanooga den 6 Maj. Hans kår, som var sammansatt af tre mindre härar, uppgick till 97,797 man, anförda af generalerna McPherson, Thomas och Schofield. Af de omnämde tre härarne räknade "Cumberland-armeen" 60,773 man, "Tennessee-armeen" 24,465 och "Ohio-armeen" 13,559. Infanteriet var 88,188 man, kavalleriet 6,149 och artilleriet (till hvilket det "svenska batteriet" hörde) 4,450 man med 254 kanoner. General Shermans mål var det i hjertat af Georgien liggande *Atlanta* 1). Denna vigtiga stad försvarades af rebellgeneralen *J. E. Johnston*, hvilken låg med sin här (omkr. 48,000 man) i starkt förskansadt läger vid *Dalton* 2). Samma dag som gen. Sherman började sitt fälttåg intog han Tunnel Hill och angrep med framgång rebellernas ställning å Rocky Face Ridge. När han likväl insåg att rebellhärens ställning var snart sagdt ointaglig, företog han en strategisk rörelse, som sedermera ofta upprepades under hans tåg genom de oländiga bergsbygderna. Han gaf gen. McPherson order att med 20,000 man flankera fiendens ena flygel genom att tåga vester om Dalton och från Snake Cap framrycka mot sydost. Denna manöver lyckades och gen. Shermans hela här tågade derefter samma väg (den 11 Maj). Rebellhären nödgades nu utrymma Dalton och draga sig tillbaka till *Resaca*, hvarest den åter angreps (den 14). Genom gen Shermans "flankmanöver" blef det för rebellgeneralen nödigt, att efter en strid, som kostade unionshären 4- a 5,000 man, utrymma äfven Resaca (den 15) och tåga till *Cassville*, fyra mil norr om Kingston 3). Fem dagar derefter måste han åter uppbryta

---

1) Från Ringgold, unionshärens yttersta förpost, till Atlanta-centralpankten i det fabriksdistrikt, som förság rebellhären med en stor del af dess kanoner, ammunition, kläder m. m. — var nära 100 eng. mil; och gen. Sherman måste för att komma dit tåga genom en oländig bergstrakt och öfvergå tre större floder, Oostenaula, Etowah och Chattahoochee.

2) Rebellhären ökades sedermera genom erhållen förstärkning. Den uppgick i slutet af Juni till 55,000.

3) En af J. C. Davis anförd unionstrupp, som blef sänd vester ut

från Cassville och tåga till *Allatoona Pass* å andra sidan Etowahfloden. Den 23 Maj öfvergick unionshären nämda flod och tågade mot det sydvest om Allatoona Pass liggande *Dallas.* Här kämpade de båda härarne med hvarandra i skärmytslingar och mindre strider under tio dagars tid (25 Maj—4 Juni) 1), hvarefter gen. Johnston intog en stark ställning bland bergen norr om *Marietta*, hvarest han hade Kenesawberget till höger, Pine Mountain i midten och Lost Mountain till venster. Under 20 dagar försökte gen. Sherman förgäfves att drifva honom från denna hans ställning, hvilken genom skansar mer och mer befästades 2). Lika fruktlöst var ett försök att genom stormning intaga *Kenesaw-berget* den 27 Juni. Unionshären tillbakaslogs och förlorade 3,000 man 3). Genom en ny "flankmanöver" tvingades fienden likväl att inom kort fortsätta återtåget till södra stranden af Chattahoocheefloden nära Atlanta (den 2 Juli). Sedan gen. Sherman derefter samlat tillräckliga militärförråd i Allatoona, Marietta och Vinings Station öfvergick han Chattahoochee-floden den 17 Juli och hotade att sätta sig i besittning af fiendens till staden ledande jernvägar.

På ett mästerligt sätt hade gen. Johnston ledt återtåget från Dalton till Atlanta. Trots alla de strider, som under detsamma utkämpats, hade han icke förlorat öfver 20,000 man, hvilken förlust blifvit ersatt, så att hans här var vid ankomsten till Atlanta lika stor som vid uppbrottet från Dalton. Regeringen i Richmond ogillade dock på det bestämdaste hans kloka krigssätt. Samma dag som gen. Sherman öfvergick

---

den 17 Maj framträngde ända till *Rome* (Ga.), hvarest fienden egde gjuterier och magasiner, hvilka föllo i segrarens händer.

1) I en strid, som utkämpades vid New Hope Church, och under ett gen. Howards anfall den 27 Maj förlorade gen. Sherman, enligt gen. Johnstons uppgift, 6,000 man. "Min egen förlust", säger han, "uppgick till endast 900(?)". Den 28 Maj angrepo rebellerna gen. McPhersons kår, men förlorade dervid 3,000 man.

Under en af de strider, som under dessa dagar utkämpades stupade rebellgeneralen Polk (den 14 Juni).

2) I en skrifvelse yttrade gen. Sherman, att hela trakten var ett stort fäste, hvars skansar och löpgrafvar sträckte sig 50 mil i längd.

3) Bland de unionsofficerare, hvilka stupade i detta slag, voro gen. Harker och öfverstarne McCook och Rice.

Chattahoochee floden afskedades gen. Johnston och den energiske och oförvägne *gen. J. B Hood*, som var en tapper krigare och en dålig general, utnämdes till hans efterträdare Det dröjde icke länge förr än denne härförare började sitt af rebellregeringen yrkade "anfallskrig". Den 20 Juli angrep han gen. Thomas kår och kämpade mot densamme i flera timmar, men blef vid nattens inbrott tillbakadrifven till sina förskansningar efter det han förlorat omkring 5,000 man 1). Den 22 Juli angrep han med den största häftighet gen. Mc Phersons kår, som var endast 2 mil från Atlanta. Detta var det blodigaste slag, som utkämpades under hela fälttåget i Georgien. I detsamma stupade den tappre generalen McPherson och rebellgeneralen Walker. Befälet öfver "Tennessee-armeen" öfvertogs nu af gen. J. A. Logan 2), som understödd af några regementen från Schofields kår, lyckades drifva fienden från slagfältet. Unionshärens förlust uppgick til 3,722; rebellernas uppskattades till omkring 8,000 man 3). Den 28 Juli angrep gen. Hood för tredje gången unionshären eller rättare gen Logans kår, men blef åter tillbakaslagen och förlorade, enligt gen. Shermans uppgift, "åtminstone 5,000 man". Gen. Logans förlust uppgick till omkring 700. Efter dessa strider började gen. Sherman belägra staden och bombardera honom dag och natt. Kavallerisqvadroner sändes samtidigt dermed åt olika håll att förstöra de jernvägar, som ledde till staden. Äfven gen. Hood utsände kavalleri att "afskära unionsarmeen all tillförsel" och förlade en del af sin här vid Jonesborough att skydda jernvägen från Atlanta till Maçon. (Gen. Stoneman hade blifvit sänd att förstöra densamme, men han hade råkat i fångenskap med större delen af sin styrka). Den

1) Denna uppgift är af gen. Sherman. Icke mindre än 500 döde och 1,000 sårade rebeller lemnades på slagfältet och 360 soldater tillfångatogos. Gen. Thomas förlust uppgick till 1,600 döde sch sårade.

2) Befälet öfver Tennessee-armeen öfverlemnades sedermera till gen. O. O. Howard.

3) *Det svenska batteriet* (det s. k. Silfversparres batteri) utmärkte sig i denna strid liksom flera gånger förut. Under det att det kämpade mot en stark rebellförtrupp stupade en af batteriets tappraste män, sergeanten *Peter S. Wyman* från Ysanna i Blekinge (född 1836, utflyttad till Amerika 1854).

31 Augusti kom gen. Sherman emellertid med den större delen af sin här till *Jonesborough* och besegrade den derstädes förlagda af gen. Hardee anförda rebellkåren, hvilken i striden förlorade 1,400 man. Gen. Hood var nu nödd och tvungen att utrymma *Atlanta* den 2 September, hvarpå unionshären inryckte i staden, hvilken gen. Sherman ämnade förvandla till "ett nytt Gibraltar", Han befalde derföre, redan den 4 September, stadens innevånare att afflytta och begifva sig till annan ort. Före den 12 i samma månad nödgades 446 familjer utgörande 1,644 personer, af hvilka 800 voro barn och 79 tjenare, lemna staden och begifva sig söder ut, de fleste i saknad af nödiga lifsmedel 1). Unionshärens förluster under tåget uppgingo till nära 30,000 man; rebellernas till 35- a 40,000.

8 *Krigshändelser i Tennessee och Kentucky; slagen vid Franklin och Nashville; Morgans härjningståg.* Efter Atlantas fall uppbröt gen. Hood med sin här, som efter erhållen förstärkning, uppgick till omkr. 36,000 man, öfvergick Chattahoocheefloden och tågade mot *Allatoona*, som han häftigt an-

---

1) Då stadens myndigheter i en skrifvele framhöllo för gen. Sherman den nöd, som, tillfölje af hans order, kom att drabba stadens innebyggare och bådo honom upphäfva densamma svarade han bl. a.: "My military plans make it necessary for the inhabitants to go away — You might as well appeal against the thunder-storm as against these terrible hardships of war. They are inevitable, and the only way the people of Atlanta can hope once more to live in peace and quiet at home is to stop this war, which can alone be done by admitting that it began in error and is perpetuated in pride — — I myself have seen, in Missouri, Kentucky, Tennessee and Mississippi hundreds and thousands of women and children fleeing from your armies and desperadoes, hungry and with bleeding feet. In Memphis, Vicksburg and Mississippi we fed thousands upon thousands of the families of rebel soldiers left on our hands, and whom we could not see starve. Now that war comes home to you, you feel very differently — you deprecate its horrors, but did not feel them when you sent car loads of soldiers and ammunition, and moulded shells and shot to carry war into Kentucky and Tennessee, and desolate the homes of hundreds and thousands of good people, who only asked to live in peace at their old homes, and under the government of their inheritance. But these comparisons are idle. I want peace, and I believe it can only be reached through Union and war, and I will ever conduct war purely with a view to perfect and early success. But, my dear sirs when that peace does come, you may call upon me for any thing. Then will I share with you the last cracker, and watch with you to shield your home and families against danger from every quarter. Now you must go".

grep den 5 Oktober. Han förlorade här omkring 2,000 man och nödgades, då gen. Sherman med större delen af sin här nalkades, fortsätta sitt tåg till Resaca (den 12), derifrån till Dallas, från Dallas till Gadsden i Alabama. Gen. Sherman följde efter honom ända till Gaylesville, men kunde icke förmå honom att våga en drabbning. Då återvände gen. Sherman till Atlanta, efter det han sändt *gen. Thomas* förstärkning af omkr. 25,000 man och anförtrott i hans hand *Tennessees* försvar.

Den 31 Oktober ankom gen. Hood till Florence, öfvergick med sin här (omkr. 40,000) Tennesseefloden och framryckte mot Columbia, dit han ankom den 27 November. Unionstrupperna drogo sig tillbaka till *Franklin*, hvarest utkämpades (den 30 Nov.) en skarp strid, hvilken kostade rebellerna mellan 4,500 och 6,000 man. Gen. Schofield, som i slaget förlorat 2,326 man, tågade under natten till det väl befästade *Nashville*, hvarest gen. Thomas samlade hela sin här, hvilken (med milistrupper) uppgick till omkring 56,000 man. — Den 2 December var gen. Hood med sin här endast 2 mil från staden, hvilken han nu började belägra. Tiden mellan den 3 och 15 December upptogs å båda sidor med rustningar för den stundande striden. Sistnämde dag gjorde gen. Thomas ett utfall från staden, dref fienden tillbaka och tog 1,200 fångar, 16 kanoner och en mängd trossvagnar. En ännu större seger vann han dagen derpå genom sina truppers tapperhet och genom sin egen obestridda skicklighet såsom härförare. Hela den fiendtliga hären blef då slagen på flykten. Gen. Hood förlorade i detta slag ett stort antal i döde och sårade, 4,462 fångar, bland dem 287 officerare, derjemte 53 kanoner och tusentals gevär. Den slagna rebellhären förföljdes flera dagar under flykten mot Tennessee-floden, hvilken öfvergicks den 27 December. Gen. Hood hade under sitt fälttåg i Tennessee förlorat, utom tusentals döda och sårade, 13,189 fångar, 2,000 desertörer och 72 kanoner. Hans här, uppgående till 40,000 man, var nästan fullkomligt tillintetgjord. Gen Thomas förlust var omkr. 10,000 man.

Under sommaren ifrågavarande år oroades *Kentucky* och östra *Tennessee* ganska ofta af *guerillaband*, hvilka inbröto i

landet, härjande vidt och bredt och skyndade derefter till Virginien eller någon annan af sydstaterna med det tagna bytet. Den förut omnämde *gen. Morgan*, hvilken rymde från fängelset i Ohio, inföll sålunda i Juni månad i Kentucky och utsträckte sitt plundringståg ända till Lexington. Han blef dock snart af gen. Burbridge besegrad och flydde då till Virginien. Här samlade han en ny guerilla-kår och inbröt derefter i östra *Tennessee*, hvarest han blef öfverrumplad och dödad den 4 September. Rebellgeneralen Breckinridge inföll också i östra Tennessee, men blef af gen. Stoneman tillbakadrifven till Virginien i December månad.

9. *Gen Shermans "tåg till hafvet"*. Sedan gen. Sherman återkommit till Atlanta, lades alla stadens fabriker, verkstäder och magasiner på hans befallning i aska, den 15 November. Påföljande dag utrymde han staden och började med sin här — omkring 60,000 infanteri och 5,500 kavalleri — sitt ryktbara *"tåg till hafvet"*, under hvilket den bördigaste delen af Georgien "utblottades på lifsmedel och tillfogades annan skada, hvilken icke kunde hastigt upprättas." Hären, hvars högra flygel anfördes af gen. Howard, den venstra af gen. H. W. Slocum, rytteriet af gen. Kilpatrick, skulle under sitt tåg "lefva på landets must och märg". Soldaterna voro dock förbjudna att intränga i innebyggarnes boningar och att fråntaga fattiga deras nödiga lifsmedel. Hästar, mulåsnor och vagnar fingo tagas för armeens behof, men de fattiges egendom skulle om möjligt skonas. Rönte hären motstånd af statens innebyggare eller af guerillaband, så skulle den trakt, inom hvilket sådant motstånd egt rum, härjas med eld och svärd.

Gen. Sherman lyckades genom sina marscher "alldeles förvilla fienden, hvilken trodde att än en än en annan stad hotades med anfall". Tåget gick öster ut från Ocmulgee floden till Savannah floden och sedermera mot sydost längs sistnämda flod. Den 23 Nov. inryckte en del af hären i *Milledgeville*, hvars arsenaler, fabriker och magasiner blefvo lågornas rof; den 26 i samma månad föll *Sandersville* utan synnerligt motstånd och kort derefter *Millen*, hvarest rebellerna nyligen haft ett af sina usla fängelser för tillfångatagna unionssoldater. Alla jernvägar, stationer och magasiner, hvilka lågo i härens

väg, förstördes tillika med mycken annan egendom. Rebellgeneralen Beauregard uppmanade i sina proklamationer Georgiens innebyggare att gripa till vapen och tillintetgöra "inkräktarens" här, men detta var för dem omöjligt, helst som staten led brist på vapendugliga män. Den 10 December var gen. Sherman med sin här endast få mil från Savannah och stormade tre dagar derefter *Fort McAllister* samt satte sig i förbindelse med den af amiral Dahlgren anförda unionseskadern derstädes. Den 21 i samma månad utrymde rebellgeneralen Hardee *Savannah* efter det han förstört två af rebellernas pansarskepp och annan Konfedererade Staternas regering tillhörig egendom 1). Omedelbart derefter inryckte gen Sherman i staden, hvarest 229 kanoner, stora militärförråd och 25,000 balar bomull föllo såsom byte i hans händer.

Unionshären hade sedan den 16 December tågat nära 300 mil och under sitt tåg anstält skada, som af gen. Sherman uppskattas till 100 millioner dollars. En landsträcka från 30 till 60 mil bred var "plundrad på kreatur och spanmål". 10,000 hästar och mulåsnor hade tagits för härens behof och 20,000 balar bomull hade blifvit förstörda. 7,000 negrer, hvilka med glädje helsade uniontrupperna såsom befriare, åtföljde dem till Savannah. Att många våldsbragder under tåget föröfvades låter icke förneka sig, men de fleste af dessa föröfvades af marodörer och röfvare band, hvilka såsom schakaler följde i härens spår 2).

Under det gen Sherman tågade mot Savannah och, såsom en frejdad historieskrifvare yttrar: "af högg sydstatsförbundets senor", företogos flera mindre krigsrörelser i de *vestra sydstaterna*. Gen. Canby New Orleans utrustade en "expedition", hvilken hotade Mobile och "höll rebelltrupperna i södra Mis-

1) Gen. Sherman hade den 17 Dec. uppfordrat gen. Hardee att dagtinga, men derpå erhållit nekande svar. Den 21 var den sistnämde emellertid nödgad att med sin styrka (10,000 man) utrymma staden och tåga till Charleston.

2) Härmed förnekas dock icke, att äfven enskilda ströfkårer tillhörande armeen understundom öfverträdde sin generals bud och befallningar, men man får deraf icke draga den slutsatsen, att "gen. Shermans här saknade disciplin " Ingen här torde vara bättre "disciplinerad" än den tyska hären och dock föröfvades af densamma under tysk-franska kriget 1870—1871 icke så få våldsbragder.

sissippi sysselsatta". General Grierson företog samtidigt dermed ett härjningståg från Memphis till Vicksburg.

10. *Amiral Farraguts strid i Mobile-viken.* Inloppet till Alabamas största handelsstad *Mobile* skyddades af tre fästen: *Morgan* (60 kanoner), *Gaines* (30 kanoner) och *Powell* (98 kanoner). De båda förstnämda fästena lågo midt emot hvarandra och afståndet dem emellan var ungefär 4 eng mil 1). Inloppskanalen nära Fort Morgan skyddades af en mängd torpedos och inne i sjelfva viken låg en rebelleskader bestående af det stora pansarfartyget "*Tennessee*" och kanonbåtarne "*Gaines*", "*Morgan*" och "*Selma*". I Augusti beslöt *amiral Farragut*, som anförde en unionseskader (4 monitorer och 11 träfartyg), att passera mellan de båda fästena Gaines och Morgan och intränga i Mobile-viken. Den 5 i samma månad styrde han med sin eskader, hvars träfartyg blifvit parvis sammanbundna med jernkettingar, upp till inloppet mellan nämda fästen, hvilka började häftigt beskjuta hans fartyg. Monitoren "*Tecumseh*", som gick i spetsen, stötte redan vid stridens början på en torpedo och sjönk inom några minuter hvarvid nästan alla af besättningen drunknade. Amiral Farragut, som från riggen af sitt flaggskepp "*Hartford*" ledde sin eskaders rörelse, lyckades dock inom en timma intränga i viken, hvarefter han sammandrabbade med rebelleskadern derstädes. Kanonbåten "Selma" togs, de två andra kanonbåtarne flydde till Mobile; pansarskeppet "Tennessee" deremot "ville hvarken stryka flagg eller fly". Det inlät sig ensamt i strid med hela unionseskadern och tillfogade densamme icke så obetydlig skada. Under två timmar förmådde ingen kula genomtränga "Tennessees" pansar, men slutligen genomborrades detsamma af en sådan, hvilken dödade och sårade några af officerarne och besättningen. En bomb förstörde samtidigt dermed skeppets "styr-apparat" och de häftiga stötarne af monitorerna gjorde "rebellkolossen" slutligen redlös. Amiral Buchanan, som i striden förlorat sin ena fot, nödgades stryka flagg och gifva sig med besättningen (190 man) till fånga. Förlusten å unionseskadern uppgick till 52 döda och 170 sårade. — En

1) Till lands skyddades Mobile af tre försvarslinier med en mängd fästen och nedom staden voro 10 strandbatterier.

af gen. G. Granger anförd unionskår (1,500 man) hade redan den 3 Augusti öfvergått till Dauphin-ön och framryckt mot *Fort Gaines*, rebellerna utrymde då Fort Powell och begåfvo sig till det förstnämda fästet, som dock efter striden i Mobile-viken nödgades dagtinga den 8 Aug, hvilket föredöme följdes af *Fort Morgan* den 23 i samma månad, efter det fästet varit utsatt för ett dygns bombardering. I dessa strider tillfångatogos nära 1,500 rebeller, deras eskader förstördes och Mobile var härefter tillbommadt för blokadbrytare

11. *Krigshändelser i Missouri.* I norra delen af *Missouri* hade bildats ett *hemligt sällskap*, som hade loger äfven i Indiana, Kentucky, Illinois och till och med i New York. Detta sällskap, hvilket i Missouri kallade sig "*The Order of American Knights*" eller "*Sons of Liberty*", bestod af "rebellvänner, hvilka i mörkret smidde sina planer mot unionen".

Den förut omnämde demokratledaren Vallandigham och rebellgeneralen S. Price voro ligans "supreme commanders". 23,000 "goda demokrater" hade aflagt ed att förena sig med den senare, så snart han med en rebellhär inbröt i staten; och i en af deras loger väcktes förslag att mörda alla unionstjenstemän i St. Louis. Då gen. Rosecrans, som var befälhafvare för de få unionstrupperna i staten, förnam underrättelse om dessa stämplingar, lät han arrestera 30 a 40 af det värda "brödraskapets" medlemmar och kastade dem i fängelse samt anhöll hos regeringen om förstärkning. Derigenom uppretades det hemliga sällskapets öfriga medlemmar i högsta grad. Redan i Juli månad började de i Platte county bosatte "bröderna" hemsöka sina grannar, hvilka voro unionsvänner, med mord och brand 1) samt yttrade glädje öfver att gen. Price lyckats i Arkansas samla en här af 15,000 man, med hvilken han tågade mot sydöstra Missouri i afsigt att framtränga till St. Louis. Den 27 September ankom rebellhären till *Pilot Knob*,

---

1) The hostile flag was hoisted i Platte county on the 7th of July, and these peculiar exemplars of American knighthood commenced their operations. 'From that time' says Rosecrans, 'until after the expiration of the invasion and the expulsion of Price there was nothing but murder and rapine wherever they could operate" (Guernseys & Aldens History of the Great Rebellion II: 593).

som försvarades af gen. Ewing och 1,200 man. Då rebellerna försökte storma denna stads försvarsverk blefvo de tillbakaslagna och förlorade 1,000 man. Gen. Ewing utrymde likväl under natten staden och drog sig tillbaka till Rolla, hvarefter rebellhären framryckte till Potosi och Richwood (endast 40 mil från St. Louis). General Rosecrans hade emellertid i hast samlat en här af 25- a 30,000 man, hvadan gen. Price icke vågade angripa St Louis, utan vände sig i det stället mot Jefferson City, men fann vid sin ankomst dit (den 7 Okt.) att "ett anfall skulle haft för honom ett nederlag till följd". Han tågade derföre längre vesterut till Booneville, Marshall och Lexington, alltjemt följd af gen. Rosecrans trupper. Sedan han uppnått Stora blåa floden (Big Blue-river), blef han den 23 Oktober slagen af gen. Pleasantons kavalleri och af Kansastrupper, anförda af gen. Curtis. Reträtten fortsattes sedan söderut och förvandlades snart till flykt, under hvilken nära 2,000 rebeller tillfångatogos. Deras artilleri och tross föll derjemte i segrarens händer. Gen. Rosecrans förlust uppgick till 174 dödade, 336 sårade och 171 fångar.

12. *Rebellkapare; rebellstämplingar i Canada och nordstaterna.* Tre i England byggda *rebellkapare* blefvo under år 1863 uppbringade eller förstörda. "*Alabama*", som under två år uppbringat omkr. 60 större handelsfartyg och "nästan drifvit den amerikanska flaggan från hafvet, inlopp i Cherbourgs hamn (Frankrike) den 11 Juni. Tre dagar derefter ankom Förenta Staternas örlogsångare "*Kearsarge*", förd af kapten J. A. Winslow. Till denne sände "Alabamas" befälhafvare, kapten R Semmes, en utmaning att den 19 i samma månad utkämpa en sjöstrid utanför Cherbourgs hamn. Utmaningen antogs och "Alabama" sköts i sank efter en timmas strid. Kapten Semmes och omkring 40 af besättningen räddades ef en engelsk ångjakt, som skyndade att föra dem till England. Den öfriga delen af besättningen upptogs af "Kearsarge"; endast 19, af hvilka de fleste voro sårade, gingo med kaparen till botten. "*Georgia*", en annan rebellkapare, blef den 15 Augusti uppbringad nära Portugal af För. Staternas örlogsfartyg "*Niagara*", fördt af com. Craven. Den tredje kaparen "*Florida*" blef i strid mot neutralitetslagarne uppbrin-

gad i Bahias hamn (Brasilien) af com. Collins å örlogsångaren "*Wachusett*". Flera nya rebellkapare utrustades dock under årets lopp och en af dessa, "*Tallahassee*", uppbringade och förstörde under 10 dagar omkring 30 handelsfartyg.

Många rebeller hade begifvit sig till *Canada*, hvarest de, uppmuntrade af demokratiska vänner i nordstaterna, stämplade mot unions-regeringen och mot landets lojale medborgare. En af deras planer åsyftade att genom öfverumpling befria flera tusen rebellfångar, hvilka förvarades å *Johnson Island* i Eriesjön, en annan att befria 8,000 rebellfångar, hvilka förvarades i *Camp Douglas* i Chicago, hvarefter staden skulle plundras och ett härjningståg företagas genom de vestra staterna. Genom att sända *pestsmittade kläder* till nordstaterna hoppades man också kunna "verka mycket till Konfedererade Staternas gagn". Den 19 Oktober inbröt ett rebellband i *Vermont*, röfvade bankerna i *St. Albans*, mördade flera af medborgarena derstädes och återvände derefter å stulna hästar till Canada. I öfverensstämmelse med en uppgjord plan att *bränna Nordens förnämsta städer* antände rebeller i November månad *New Yorks* förnämsta hotell och theatrar, men lyckligtvis blef mordbranden i tid upptäckt. En af mordbrännarne, en viss R. C. Kennedy, greps och blef för sitt brott hängd i New York den 25 Mars 1865. Till och med Konfedererade Staternas regering upptog till öfvervägning väckta förslag att genom *mord* undanrödja Lincoln, Sewart, Greeley och andra framstående män i Norden samt ett annat förslag att *spränga kapitolium i Washington i luften*, då kongressens medlemmer samlats derstädes.

13. *Den yttre och inre politiska ställningen; presidentvalet; ny stats upptagande i unionen.* Till *Frankrike* kom Förenta Staternas regering i ett spändt förhållande, då Maximilian I uppsteg på "det af Napoleon III skapade mexikanska kejsardömets thron". Den 4 April förklarade representanthuset i Washington, att "Förenta Staternas folk icke kunde finna det förenligt med sina grundsatser att erkänna en under en europeisk makts auspicier på ruinerna af en republikansk statsform upprättad monarki i Amerika"; och, "ehuru senaten icke biträdde detta beslut och presidenten bemödade sig att

mildra intrycket deraf i Frankrike, så misstog sig dock ingen deruti, att en konflikt mellan unionen, hvilken fortfarande betraktade Juarez som republiken Mexikos laglige representant, och skyddsmakten Frankrike, som understödde kejsarthronen med lån och hjelptrupper, var blott en tidsfråga". Med *Brasilien* uppstod tvist till följe af rebellkaparen "Floridas" uppbringande i Bahias hamn, hvaremot den brasilianska regeringen inlade protest. Det goda förhållandet mellan de båda makterna blef dock efter en tid återstäldt.

Ju närmare presidentvalet nalkades desto häftigare upplågade *partistriden* mellan landets republikaner och demokrater. Många af de senare yrkade nu högljudt, att regeringen skulle *sluta fred* med Konfedererade Staternas regering och återkalla de segrande unionshärarne till Norden. Äfven i kongressen hördes sådana röster. En demokrat A. Long för Ohio yrkade i representanthuset, att regeringen skulle erkänna sydstatsrepubliken. "Södern", sade han, "önskade en fredlig skilsmessa(?), men I, som hafven makten, saden nej. I skullen underkufva sydstaterna. Det har icke lyckats eder än och Gud allsmäktig gifve, att det aldrig må lyckas eder" 1). *De demokratiske "ledarne"* utom kongressens salar förde ett ännu djerfvare språk. Än skildrade de presidenten såsom en "blodtörstig tyrann" och den republikanska styrelsen såsom ett "afgrundens plågoris", än framhöllo de för folket den nöd, som kriget medförde, och huru lätt den kunde afhjelpas, derest en demokratisk styrelse fick makten i sina händer. — De *radikala republikanerna* gingo å andra sidan till en sådan motsatt ytterlighet, att de yrkade, att rebellernas egendom skulle konfiskeras och fördelas bland unionssoldaterna. Vid sitt konvent i Cleveland, Ohio, den 31 Maj nominerade de J. C.

---

1) Det var vid detta tillfälle som gen. Garfield från Ohio höll ett af sina ljungande tal, i hvilket han stämplade Long såsom en ny Arnold, villig att i segrens stund till landsförrädare öfverlemna nationen, dess flagga, dess ära samt frukten af krigets alla uppoffringar. Med 98 röster mot 18 ogillade representanthuset Langs yttrande och förslag väcktes om hans utstötning från kongressen.

Fredsförslag framstäldes af Konfedererade Staterna vid flera tillfällen 1863—1865, men, då president Lincoln bestämdt fordrade såsom fredsvilkor unionens återupprättande och slafveriets afskaffande, ledde underhandlingarne icke till något resultat.

Fremont till president och J. Cochrane till vice president 1). En vecka derefter sammanträdde "*unions-republikanerna* i Baltimore och nominerade till president Abraham Lincoln från Illinois och till vice president And. Johnson från Tennessee. Den 29 Augusti sammanträdde *demokraterna* i Chicago och nominerade den af dem så högt prisade gen. G. B. McClellan till president och H. Seymour till vice president. — Vid det under hösten hållna valet erhöll Abraham Lincoln 2,216,067 medborgareröster och 212 elektoralröster McClellan erhöll 1,808,725 medborgareröster och 21 elektoralröster 2). *Abraham Lincoln var följaktligen återvald* och rebellernas hopp om en demokratisk seger i Norden var tillintetgjord.

Den 31 Oktober upptogs *Nevada* (112,000 qvadratmil) såsom stat i unionen. Vid det få dagar derefter hållna valet afgaf staten 16,420 röster.

14. *De båda makternas krigshärar; Wilmingtons eröfring.* Den 1 Januari 1865 uppgingo *Förenta Staternas härar* till 959,460 man, "af hvilka 620,924 voro närvarande och 338,536 frånvarande". Unionstrupperna voro väl försedda med lifsmedel och andra förråd, då rebellsoldaterna deremot ledo brist på både föda och kläder. *Rebellarmeerna*, hvilka under 1864 uppgått till omkring 350,000 man, förminskades mer och mer genom strider, sjukdomar och rymning. Till och med slafvarnes utskrifning till krigstjenst, detta yttersta medel, som rebellregeringen tillgrep (i Mars 1865) mäktade icke i någon märkbar mån förändra den "betänkliga ställningen". Dock proklamerade Jeff Davis ånyo krigets fortsättning. "Raseriet hade ännu icke lagt sig, men sydstatsförbundets krafter voro uttömda och dess ledande personligheter lefde i kif och tvedrägt".

Efter det amiral Farragut med sin eskader inträngt i Mobile-viken var *Wilmington* i Norra Carolina den enda hamn i sydstaterna, som kunde af blokadbrytare anlöpas, och det var

1) J. C. Fremont afsade sig kandidaturen före valet.

2) Enligt en annan uppgift erhöll A. Lincoln 2,213,665 medborgareröster och McClellan 1,802,237. — 119,754 soldater röstade på A. Lincoln, 34,291 å McClellan. — Endast Delaware, New Jersey och Kentucky skänkte sina elektoralröster åt den sistnämde.

följaktligen för rebellerna af yttersta vigt, att densamma ej blef blockerad. Inloppet till hamnen skyddades af det nära Cape Fear-floden liggande *Fort Fisher.* Detta fäste angreps i December 1864 af omkr. 6,000 man, anförda af gen. Butler, och af amiral Porters eskader, förande 500 kanoner 1). Sedan flottan i två dagar bombarderat fästet landsattes trupperna, men gen. Butler vågade icke skrida till stormning, emedan han ansåg, att fästet kunde endast genom formlig belägring intagas. Hans befäl öfverlemnades derefter till gen. A H. Terry, hvilken landsatte 8,000 man å Federal Point den 13 Januari 1865. Amiral Porters eskader bombarderade samtidigt dermed Fort Fisher till den 15, då det genom stormning intogs. 2,000 rebeller tillfångatogos. Gen. Terrys och amiral Porters förlust uppgick till nära 1,000 man. — Dagen efter det fästet intagits utrymde rebellerna det söder om floden liggande *Fort Caswell,* hvarefter gen. Terry, med hvilken gen. Schofield förenat sig, tvingade dem att utrymma *Wilmington* den 21 Februari

15. *Gen Shermans tåg genom Södra och Norra Carolina.* Gen. Sherman stannade i *Savannah* öfver en månad. Under tiden upprättades en unionsvänlig styrelse i staden, fästningsverken förstärktes och de öfvergifna s. k. Sea Islands och risfälten vid Carolinas och Georgiens kust öfverlemnades till negrerna, hvilka följt hären under tåget genom Georgien. Derefter uppbröt gen. Sherman den 1 Februari 1865 och tågade mot norr in i *Södra Carolina.* Genom att hota Charleston å högra sidan och Augusta å den venstra tvingade han rebellerna att sända den större delen af sina trupper till dessa städers försvar. Derefter blef det för honom jemförelsevis lätt att skingra "såsom agnar för vinden" de svaga kårer, med hvilka gen. Beauregard försökte hindra hans tåg norr ut. Hela hans här "brann af begär att hämnas på Södra Carolina, som först gripit till vapen mot unionen" och dyrt fick folket i de trakter, hvilka lågo i härens väg, plikta för sina politiska

---

1) Gen. Butler försökte att genom en krutexplosion förstöra fästet, men detta försök misslyckades fullkomligt. Väl blef den med 25 tons krut lastade båten, hvilken förts till närheten af fästet, sprängd i luften (den 23 Dec.) men "fästningsverken skadades icke af smällen".

ledares synder. Den 17 Februari intågade gen. Sherman i *Columbia*, Södra Carolinas hufvudstad, som blifvit utrymd af rebellerna. Dessa hade lemnat en mängd brinnande bomullsbalar å gatorna. Följden häraf blef en eldsvåda, som lade en stor del af staden i aska. Sedan derefter alla magasiner, fabriker och verkstäder blifvit förstörda fortsattes tåget till Winnsborough (den 21 Febr.) och derifrån mot nordost till Fayetteville, *Norra Carolina*, dit hären ankom den 13 Mars.

Gen. Shermans krigsrörelser i Södra Carolina hade haft till följd att rebellgen. Hardee utrymt *Charleston*, samma dag som unionshären inryckte i Columbus. Före sitt aftåg förstörde rebellerna några kanonbåtar, flera tusen balar bomull samt antände den under 18 månader belägrade staden, hvilken besattes af gen. Gillmore den 18 Februari. Den 14 påföljande April hissade gen. Anderson å *Fort Sumter* samma unionsflagga, som han fyra år förut nödgades nedtaga då rebellerna tvingade honom att utrymma fästet. Bland det byte, som gen. Gillmore vann i Charleston, må nämnas 450 kanoner och förråder af flerahanda slag.

I Norra Carolina möttes gen. Sherman af ett kraftfullare motstånd än han förut rönt. Rebellgeneralen Johnston, som i nödens stund återfått sitt befäl, började att samla en betydlig här norr om Cape Fear-floden. När gen. Sherman derefter öfvergick nämda flod, blefvo hans förtrupper (den 16 Mars) angripna af omkr. 20,000 rebeller, anförda af gen. Hardee, hvilken försökte vid *Averysborough* uppehålla unionshären till dess gen. Johnston hann anlända. Detta misslyckades emellertid och då gen. Johnston tre dagar derefter anföll med hela sin här den ene flygeln af Shermans här, hvilken framryckt till *Bentonville*, blef han (Johnston) med förlust tillbakadrifven. Han förlorade i detta slag nära 3.000 man, unionsarmeen 1,646. Den 23 Mars intågade gen. Sherman i *Goldsborough*, hvarest han förenade sig med gen. Terry från Wilmington och gen. Schofield från Newbern. Efter denna förening uppgick hans här till 100,000 man. Tåget genom Södra och Norra Carolina, hvilket kostat unionshären endast omkring 3,000 man, hade tvingat rebellerna att utrymma hela kusten från Savannah till Newbern.

16. *Mobiles belägring och fall; härjningståg.* I Mars månad började gen Canby och amiral Thatcher med 45,000 man belägra de öster om *Mobile* liggande fästena, hvilka försvarades af rebellgeneralen Taylor och 9,000 man. Sedan det s. k. Spanish Fort och Fort Blakely genom stormning intagits, fästena Huger och Tracy utrymts och unionseskadern framträngt till Mobile, dagtingade staden den 12 April. Omkring 5,000 rebeller hade i de stormade fästena tillfångatagits; unionshärens förlust uppgick till 1,500 man.

Under Mobiles belägring företogos tre *härjningståg* af generalerna *Wilson*, *Stoneman* och *Sheridan*, de båda förstnämde utsända af gen. Thomas. — Den 22 Mars uppbröt gen J. H. Wilson från Chickasaw och tågade med sina sqvadroner (12,000 man) söder ut i afsigt att härja mellersta *Alabama* och på samma gång hindra fienden ifrån att sända förstärkning till gen. Johnston i Norra Carolina eller till gen. Taylor i Mobile. Under tåget vapentogos *Russelville*, *Jasper* (den 27 Mars), *Elyton* (den 30), *Montevallo* (den 31), *Centreville* och *Maplesville* (den 1 April). Rebellgeneralen Forrests 5,000 ryttare blefvo nära sistnämda ställe besegrade, hvarefter tåget fortsattes till den vigtiga staden *Selma*, hvars försvarsverk stormades (den 2 April). Sedan arsenaler, fabriker och magasiner derstädes lagts i aska tågade gen. Wilson till *Montgomery*, "rebellernas första hufvudstad", och derifrån till *Columbus*, Georgien, hvarest togs stort byte (den 16). Fyra dagar senare föll *Macon* i den segerrika kavallerikårens händer. 6,000 rebeller hade under tåget tillfångatagits. Bland det tagna bytet voro 200 kanoner.

Gen. Stoneman uppbröt den 19 Mars från Knoxville, Tennessee, och tågade med 3 brigader österut i afsigt att förstöra jernvägar och broar i *Norra Carolina* och sydvestra *Virginien*. "Härigenom skulle gen. Lees och Johnstons reträtt i händelse af nederlag omöjliggöras". Gen. Stoneman tågade genom Bulls Gap till Watauga-floden, öfver Iron Mountain till *Boone* och derifrån till *Wilkesborough*, hvarefter han inbröt i Virginien och vapentog *Christiansburg*, *Whyteville*, *Salem* och *Lynchburg*, tågade sedan söder ut genom *Jacksonville* och *Taylorsville* till *Germantown* (N. C.) och derifrån

till *Salisbury*, som intogs den 12 April. Under tåget hade jernvägar och annan egendom, värderad till millioner dollars blifvit förstörd.

Till följe af gen. Grants order uppbröt gen Sheridan den 27 Februari från sitt vinterqvarter i Winchester och tågade med sina af Devin och Custer anförda kavalleritrupper (10,000 man) mot Lynchburg "för att afskära fienden all tillförsel från denna del af landet". Redan den 2 Mars hade han hunnit till *Waynesborough*, hvarest Custer samma dag genom ett djerft anfall besegrade rebellgeneralen Early, som med 2,500 man vaktade Blue Ridge-passet. 1,600 rebeller tillfångatogos. 11 kanoner och 200 vagnar, lastade med ammunition och lifsmedel, blefvo derjemte segrarens byte. Tåget fortsattes derefter till Charlottesville i Jamesdalen. Sedan alla jernvägar och kanaler vester om Richmond blifvit förstörda, öfvergick gen. Sheridan Södra och Norra Anna floderna och tågade till White House (norr om Richmond), dit han ankom den 19 Mars. Efter en veckas rast öfvergick han Chickahominy-floden och Jamesfloden samt slog (den 26 Mars) läger vid *Hatchers Run*, söder om Petersburg.

17. *Richmonds och Petersburgs fall; gen. Lees reträtt och kapitulation vid Appomattox Court House.* I Mars 1865 voro Konfedererade Staterna såsom en krigförande och politisk makt inskränkta till södra tredjedelen af Virginien och norra tredjedelen af Norra Carolina, till ett område af endast 22,500 eng. qvadratmil. Rebellhärarne inom detta områdes gränser uppgingo till omkr. 100,000 man; unionshärarne till omkring 250,000 1). Gen. Lees armé i Petersburg var, enligt hvad rapporterna utvisade, 175,000 man, men "hälften af soldaterna voro frånvarande", så att hären uppgick i verkligheten till endast 65,000 man. Med denna styrka, hvilken led brist på både kläder och föda 2), skulle gen. Lee

1) Den 1 Mars uppgingo unionshärarne till 965,591 man, men af denna styrka lågo 180,000 man på hospital eller voro för sjukdoms skull befriade från tjenstgöring, 132,000 voro från hufvudstyrkan detacherade och 50,000 voro "frånvarande". Härarnes samfälda styrka var efter dessa afdrag 602,591 man.

2) Virginien kunde icke fylla härens behof, utan måste en mängd kött och andra lifsförnödenheter inforslas från utlandet. Denna införsel

icke blott försvara de båda städerna, utan äfven de jernvägar, å hvilka lifsmedel och andra förnödenheter forslades till hans här.

Gen Lee märkte snart hvad gen. Grant med sina "kombinationer" åsyftade. I söder om Petersburg låg gen. Sherman, i vester gen. Thomas och framför försvarsverken i öster gen. Grant. Att bryta sig igenom unionshärarne och sedan förena sig med gen. Johnston var nu gen. Lees afsigt. Den 25 Mars lyckades 5,000 af gen. Gordon anförda rebeller genom plötslig stormning intaga ett å gen. Grants högra flygel liggande försvarsverk, *Fort Steadman.* Detsamma blef dock inom kort återtaget, hvarvid 3,000 rebeller dödades, sårades eller tillfångatogos. Några af fiendens utanverk blefvo derefter intagna. Rebellernas förlust under dagens strider uppgick till omkr. 4,500 man; unionshärens till 2,000.

Fyra dagar efter rebellernas anfall å Fort Steadman utsträckte gen. Grant sin venstra flygel å andra sidan Hatchers Run. General *Sheridan* med en kavalleristyrka af 9,000 man framryckte mot en vester om rebellernas högra flygel liggande punkt kallad *Five Forks*, hvarest flera vägar sammanstötte. Två infanterikårer (Warrens och Humphreys), tillsammans 15,300 man, uppbröto samtidigt och tågade mot White Oak-vägen. Gen. Lee qvarlemnade då 8- a 10,000

---

upphörde då Wilmington intogs af unionshärarne i Februari. Sedan gen. Sherman under sitt "tåg till hafvet" förstört jernvägsförbindelsen med de trakter, från hvilka spanmål kunde erhållas, var det endast "med svårighet dagligt bröd kunde anskaffas". — Den aflöning soldaten för en månads tjenstgöring erhöll räckte icke till betalning för ett par skor. *Priset på alla varor hade stigit i samma mån som värdet å pappersmyntet sjunkit.* Regeringen "skapade visserligen penningar" natt och dag, men den förmådde icke att af intet skapa ett myntet motsvarande värde. Den nödgades följaktligen afspisa dem, hvilka innehade sedlar tillhörande vissa "upplagor", med den förklaringen, att dessa icke inlöstes. Hvarje jordbrukare skulle, enligt en (i Mars 1865) antagen lag, till regeringen gälda en tiondedel af alla produkter, som han skördade; på all fast och lös egendom lades en skatt uppgående till 8 procent; skatten å klingande mynt var 20 procent, skatten å pappersmynt 5 procent o. s. v. Allt klingande mynt som regeringen kunnat anskaffa hade blifvit sändt till utlandet för inköp af krigsfartyg, vapen och ammunition. Nu var dock brist icke blott på pengar — det vill säga mynt, som egde värde, — utan också på vapen. Då förslag väcktes att ställa 300,000 negrer under fanorna, upplystes, att gevär för endast 5,000 kunde anskaffas.

man i Petersburg och tågade med 15- a 20,000 mot unionstrupperna, dref gen. Warren tillbaka och nödgade gen. Sheridan till återtåg (den 31 Mars). Påföljande dag, sedan unionsinfanteriet förenat sig med kavalleriet, blefvo rebellerna i *grund besegrade* vid Five Forks. 5- a 6,000 tillfångatogos; de öfriga flydde; Unionshärens förlust var omkring 1,000 man.

Knappt hade denna strid utkämpats förr än unionsbatterierna började på det häftigaste bombardera hela linien af fiendens försvarsverk från Appomattox-floden till Hatchers Run. Tidigt påföljande dag stormade generalerna Wright och Ord fiendens yttre skansar, hvarefter gen. Lee sände underrättelse till myndigheterna i Richmond, *att han icke längre förmådde försvara hufvudstaden.* Jeff Davis, hans ministrar och vänner skyndade nu att föra "regeringens egendom" till Danville-jernvägen och fly från staden. Under natten till den 3 April *utrymde gen. Lee Petersburg och Richmond*, efter det han sprängt i luften flera fästen, krutmagasiner och de i James-floden liggande pansarskeppen samt antändt en mängd magasiner i staden. Under det elden utbredde sig mer och mer började pöbeln plundra icke blott handelsbodar och magasiner utan äfven boningshus. Först efter unionstruppernas inryckning hämmades elden och plundringen; men ⅓ af det stolta Richmond, som så länge trotsat unionens härar, blef likväl lågornas rof.

Då gen. Lee utrymde Richmond hoppades han kunna samla sina kårer, hvilka tillsammans uppgingo till omkring 40,000 man, och derefter tåga genom Burkesville till Danville och sedermera förena sig med gen. Johnstons här För att hindra denna förening började gen. Grant redan samma dag som Petersburg och Richmond föll i hans händer, förfölja den på återtåg stadde fienden. Den 4 April kom gen. Lee till *Amelia Court House*, hvarest han hoppades finna ett godståg med lifsmedel för sin här, men detta tåg hade blifvit sändt till Richmond och hären måste från omkringliggande trakt skaffa sig det nödvändigaste för sitt uppehälle. Men der gick en dyrbar tid förlorad. Gen. Sheridan satte sig i besittning af Danville-jernvägen vid *Jettersville* och nu återstod

för gen Lee ingenting annat än att tåga vesterut för att om möjligt uppnå *Lynchburg.* De med trossen lastade vagnarne tillika med artilleriet, hvilka bildade ett tåg 30 mil långt, kunde endast med svårighet fortskaffas å de usla vägarne, och den af hunger och ansträngningar utmattade hären "förminskades med hvarje timma". Nära *Deatonsville* afskar gen. Sheridan hela gen. Ewells rebellkår (5- a 6,000) från den öfriga hären och tog den till fånga samt förstörde 400 af rebellernas trossvagnar (den 6 April). Tusentals af gen Lees soldater "bortkastade de vapen, som de icke längre orkade bära"; hela vägen, som hären framtågade, var öfversållad med gevär, kanoner och vagnar, samt med menniskor och dragare, hvilka af hunger och trötthet neddignat under tåget Endast omkring 10,000 af gen Lees veteraner — "kärnan af Virginiens arme" — tågade i ordnade leder till Appomattoxfloden, som de för andra gången öfvergingo. Gen. Ord försökte hindra öfvergången men blef med stor förlust tillbakaslagen och förlorade sjelf lifvet i drabbningen. Denna strid hindrade likväl öfvergången till dess den 2:ra armékåren upphann rebellernas eftertrupper och nödgade dem att afstå ifrån försöket att förstöra bron öfver floden. Men när unionstrupperna derefter angrepo den i slagordning uppstälda rebellhären blefvo de tillbakadrifna, hvarefter hären fortsatte sitt tåg till *Appomattox Court House*, dit de ankommo den 8 April. Under den påföljande natten tågade gen. Sheridan dem i förväg och besatte med kavalleri och infanteri de till Lynchburg ledande vägarne. När gen. Lee sedermera försökte att påföljande dag fortsätta sitt tåg förnam han, att hans här var innestängd och att all vidare kamp var hopplös. Han ingick då med gen. Grant en *kapitulation* och öfverlemnade till honom "Virginiens segervana här" 27,805 man (af hvilka dock endast 8,000 buro vapen), 30 kanoner och 350 trossvagnar. En vecka förut hade gen. Lee vid början af sin reträtt egt 200 kanoner och öfver 1,000 trossvagnar lastade med ammunition för 100,000 man. Hans officerare och soldater fingo i fred återvända hvar och en till sitt och erhöllo försäkran, att de icke skulle lida någon förföljelse så länge de voro laglydige och icke bröto sitt på heder och ära gifna löfte, att icke bära vapen mot

Förenta Staterna. Få segrare hafva beviljat den besegrade så "hederliga vilkor" som gen. Grant beviljade gen. Lee 1).

18. *President Lincolns död.* Vid underrättelsen om Richmonds fall och gen. Lees kapitulation kände folkets i nordstaterna glädje inga gränser. "Hela Norden firade en jubelfest; i palats och koja var glädje och fröjd". Gamla och unga, rika och fattiga gladde sig af allt hjerta öfver att det mål, som kräft så stora uppoffringar under fyra långa år, var uppnått eller åtminstone nära att uppnås. Men just under denna allmänna fröjd kom såsom ett åskslag från klar himmel ett förskräckligt budskap, som förstummade jublet, tystade segersångerna och svepte sorgens dok öfver hela landet. Detta budskap meddelade, att *president Lincoln blifvit mördad*, att den vise statsmannen och ledaren af unionens öden, den älskade frihets- och fosterlandsvännen för sitt odödliga verks skull fallit för en lönnmördares kula.

Långfredagen den 14 April hade president Lincoln i sällskap med sin fru och ett par vänner på inbjudning begifvit sig till Fords theater i Washington, hvarest gafs ett skådespel (galaspektakel) med anledning af krigets slut 2). Omkring kl. 10 på qvällen inträdde under den ena akten en okänd mansperson i presidentens loge, gick upp till presidenten och sköt honom bak i hufvudet. En major Rathbun försökte genast att gripa mördaren, men denne tilldelade honom ett dolkstyng i bröstet, trädde sedan fram för publiken, svängde dolken öfver sitt hufvud och ropade: "*Sic semper tyrannis*!" (Så gånge det alltid tyranner) 3). Han hoppade derefter ned

---

1) Den 9 April 1861 förklarade Konfedererade Staternas ställföreträdare för För. Staternas regering, att derest densamma vågade sända proviant eller andra förråd till Fort Sumter, blef krig följden. Den 9 April 1865 kapitulerade gen. Lee. Den 12 April 1861 aflossades det första skottet å Fort Sumter af en Virginiens medborgare Edmund Ruffin. Den 12 April 1865 nedlade Virginiens armé sina vapen. Några veckor derefter begick Ruffin sjelfmord, "emedan han ej ville lefva under För. Staternas hatade styrelse".

Appomattox Court House är icke såsom namnet häntyder ett enstaka stående hus (rådhus) utan en liten by.

2) Gen. Grant, S. Calfax med flera framstående män voro inbjudna att närvara, men mottogo icke inbjudningen.

3) "Sic semper tyrannis" är staten Virginiens valspråk.

på scenen, hvarvid han afbröt sitt ena ben. Han reste sig likväl genast upp och ropade: "*Södern är hämnad*" samt skyndade ut ur theatern, hoppade upp på sin springare och red i sporrsträck från staden. — Den sårade presidenten fördes genast till Hvita huset, hvarest han kl. ½ 8 f. m. påföljande dag afled, efter att hafva legat sanslös i 10 timmar. Liket flyttades den 19 till kapitolium, låg derstädes i två dagar och fördes sedan till Illinois hufvudstad. Verlden har aldrig skådat ett sådant sorgetåg som det, hvilket från Washington framskred genom Baltimore, Harrisburg, Philadelphia, New York, Albany och Chicago till den nära Springfield liggande Oake Ridge-kyrkogården der den aflidne presidentens stoft jordfästades i början af Maj. Hela Norden firade hans begrafning. I senare tid har till "martyr-presidentens" ära upprests å ofvannämda kyrkogård ett dyrbart nationalmonument, 100 fot högt, hvilket dock icke ännu hunnit till alla delar fullbordas 1).

Vid samma tid som president Lincoln sköts, inträngde en annan mördare till *statsminister W. H. Seward*, som låg på sjuksängen, och tilldelade honom, hans söner och tjenare flera, ehuru icke lifsfarliga, dolkstyng samt begaf sig derefter på flykten. Senare undersökningar ådagalade, att mördarebandet — om ett sådant var det nemligen fråga — hade haft för afsigt att mörda, icke blott president Lincoln och statsminister Seward, utan äfven krigsminister Stanton, general Grant och vice president Johnson. Det dröjde icke länge innan regeringens tjenstemän kommo banditerna på spåren. Lincolns mördare var en skådespelare och fanatisk sydstatsman vid namn

---

1) *Nationalmonumentet i Springfield*, som afslöjades den 15 Okt. 1874, är vid basen 72½ qvadratfot samt 119½ fot från norr till söder. Dess nedra afdelning är delad i två rum: grafkammaren, hvarest Lincolns stoft hvilar i en hvit marmor-sarkofag, och den s. k. "Memorial Hall", hvarest förvaras en mängd "reliker" hvilka tillhört "martyr presidenten". Öfver dessa rum är en afsats, å hvilken en hög obelisk reser sig. Vid foten af densamme äro 4 piedestaler. Å två af dessa äro sedan uppstälda stora bronsgrupper (af L. G. Meade i Florens, Italien). Den ena af dem föreställer infanteri i strid med fienden, den andra en scen ombord på ett krigsfartyg. Mellan dessa båda grupper står Abraham Lincolns staty 10 fot 10½ tum hög. Endast dessa bronsgrupper och denna staty kosta öfver 40,000 dollars.

Johan Wilkes Booth 1). Bland hans medbrottslingar voro *D. C Harold*, *L. Paine* (*Powell*), som försökte mörda statsministern, *G. A. Atzerott*, som skulle mördat vice presidenten och fru *M. E. Surratt*, hvilkens hus i Washington varit mördarnas mötesplats De tre sistnämde voro redan den 20 April arresterade tillika med andra misstänkta personer. Booth och Harold kunde deremot icke påträffas förr än 11 dagar efter mordet. Båda hade begifvit sig från Washington till östra stranden af Potomac-floden å andra sidan Surrattsville. Sedan de varit dolda härstädes omkring en vecka, gingo de öfver floden in i Virginien och gömde sig i en landtbrukares lada nära Port Royal. Den 25 April kom öfverste Baker med en kavalleritrupp och omringade ladan samt uppmanade Booth och Harold att gifva sig till fånga. Den sistnämde åtlydde uppmaningen, men Booth vägrade. Ladan blef då antänd och, när Booth derpå försökte att störta ut genom dörren, *blef han skjuten* af sergeant Boston Corbett. "Säg min moder, att jag dör för mitt land" voro bland de sista ord, som Lincolns mördare yttrade här i lifvet. Hans medbrottslingar ställdes inför en domstol i Juli. Fyra af dem (Harold, Atzerott, Powell och fru Surrat) *dömdes till döden och afrättades;* fyra dömdes till lifstidsfängelse

Vice presidenten *And. Johnson* aflade få timmar efter Lincolns död embetseden och vardt dermed *Förenta Staternas president* 2). Den inre pragmatismen i mördarnes svarta dåd

---

1) *Johan Wilkes Booth* var född 1839 och var broder till den berömde skådespelaren Edwin Booth. Hans plan var ursprungligen att taga presidenten till fånga, men efter en tid slog han denna plan ur hågen. I en efterlemnad skrifvelse förklarade han bland annat, att slafveri var den största välsignelse som Gud skänkt ett land, att alla abolitionister förtjenade samma öde som Johan Brown, till hvilkens gripande och afrättning han efter förmåga bidragit. I en annan skrifvelse yttrade han efter verkställdt dåd, att han förföljdes för det han i likhet med Brutus och Tell dödat en tyrann, att han tviflade på förlåtelse för sitt brott, hvilket han dock icke ångrade o. s. v.

2) *And. Johnson* var född den 29 Mars 1808 i Raleigh, Norra Carolina. Hans föräldrar voro mycket fattiga. Vid 10 års ålder sattes han i skräddarelära och arbetade i detta yrke i 7 år. På lediga stunder lärde han sig att läsa, flyttade 1828 till Greenville, Tennessee, ingick i äktenskap och valdes påföljande år till ålderman, 1841 till medlem af statens lagstiftande församling och 1843 till kongressman. Han var en trofast

syntes visa på medbrottslingar i de "högsta kretsarne", och president Johnson utfärdade derföre den 2 Maj en proklamation, i hvilken han utlofvade hög belöning till den eller dem, hvilka lyckades gripa Jeff Davis och andra namngifna framstående rebeller 1).

19. *Krigets slut; Jeff Davis' flykt.* Efter det gen. *Sherman* den 13 April besatt *Raleigh* (Norra Carolina) förklarade rebellgeneralen *Johnston*, att han var villig att kapitulera. Den 26 i samma månad nedlade hans här — 31,000 man — sina vapen. Den 8 Maj följdes detta föredöme af rebellgeneralen *Taylor*, som till gen. Canby öfverlemnade alla *trupper öster om Mississippi floden*, och den 26 i samma månad af rebellgeneralen *E. Kirby Smith*, som till sistnämde general öfverlemnade de *vester om Mississippi-floden liggande rebelltrupperna*. Ingen enda rebellhär återstod derefter att bekämpa; endast *guerillaband* buro ännu vapen mot nationalregeringen, men dessa nödgades snart upplösa sina skaror och återgå till fredligare värf. — Rebellernas *krigsfartyg* öfverlemnades också till unionsregeringen, utom "*Shenandoah*", hvars befälhafvare, kapten Waddell, vägrade att sätta tro till underrättelsen om krigets slut. Han kryssade fortfarande i norra delen af Stilla hafvet samt uppbringade ett icke ringa antal amerikanska fartyg, men styrde slutligen till England och öfverlemnade sitt fartyg i de engelska myndigheternas händer, hvilka i sin ordning öfverlemnade detsamma till För. Staternas regering.

---

unionsvän och uppträdde på det bestämdaste mot "secessionisterna". 1853 valdes han till Tennessees guvernör, återvaldes 1855 och protesterade på det kraftigaste mot statens utträdande ur unionen. Han utnämdes sedermera år 1862 till militärguvernör i Tennessee, hvarest han ådagalade duglighet och kraft i sin styrelse. År 1854 valdes han till Förenta Staternas vice president och blef efter Lincolns död år 1865 president. Hans karaktersfasthet urartade ofta till halsstarrighet, som "icke tålte några motsägelser utan gick sina egna vägar".

1) I Booths koffert påträffades en chifferdepesch, till hvilken nyckeln fans i krigsdepartementet i Richmond. Flera andra depescher ådagalade, att förslag att mörda unionens "ledande män" framstälts till rebellregeringen (dock icke af Booth) och att Jeff Davis öfverlemnat dylika förslag till krigsministerns pröfning. — Såsom belöning för gripande af nedannämde rebell-regeringens embetsmän utlofvades: för Jeff Davis $100,000, C. C. Clay $25,000, J. Thompson $25,000, G. N. Saunders $25,000, B. Tucker $25,000 och W. C. Cleary $10,000.

Då *Jefferson Davis* med sina ministrar och sammanskrapade skatter lemnade Richmond, begaf han sig till *Danville*, som hädanefter skulle blifva Konfedererade Staternas *hufvudstad.* I en utfärdad proklamation förklarade han, att nu, sedan hären icke behöfde försvara Richmond och Petersburg, kunde den lätt tåga från ställe till ställe, slå först den ene unionsarmeen, sedan den andre. Aldrig skulle en fotsbredd af Virginien eller någon annan stat afträdas till unionen eller fred slutas med inkräktarne å Söderns heliga jord o. s v. Den 10 April fick Davis emellertid underrättelse, att gen. Lee kapitulerat, och nu gälde det att i hast utrymma den nye hufvudstaden och begifva sig längre söder ut 1). Den 11 kom han och hans följeslagare till *Greensborough*, Norra Carolina, derifrån begåfvo de sig (den 14) till *Charlotte*, hvarest de förnummo underrättelsen, att gen. Johnston kapitulerat och att president Lincoln var mördad. Flykten fortsattes derefter genom *Södra Carolina* och *Georgien.* Den ene efter den andre af ministrarne lemnade rebellpresidenten, för hvilkens gripande president Johnson utlofvat en belöning af 100,000 dollars. Den storordige mannen förföljdes häftigt af gen Stonemans och Wilsons kavalleri, och blef den 10 Maj af dessa "inkräktare å Söderns heliga jord" omringad nära *Irwinsville*, Georgien. Då han derefter försökte i qvinnodrägt smyga sig undan sina förföljare blef han arresterad 2). Samtidigt dermed eller kort derefter arresterades de fleste af Konfederade Staternas högsta embetsmän. Jeff Davis fördes till *Ft Monroe*, hvarest han qvarhölls i fängsligt förvar i två år. Slutligen blef han mot en borgen af 100,000 dollars stäld på fri fot tills vidare. De öfriga fångarne frigåfvos efter en kort tid. "Trots det fasaväckande partiraseriet och den förbittring, med

---

1) Hade Konfedererade Staternas regering några dagar förut utsträckt sin makt och myndighet åtminstone öfver en betydlig del af Virginien och Norra Carolina, så var den nu deremot inskränkt till den vagn, i hvilken regeringens tjenstemän flydde mot söder. Ubi Davis ibi Confederatio.

2) Jeff Davis var vid tillfället klädd i en fruntimmerskappa och hade en schal å hufvudet. En detaljerad beskrifning öfver Jeff Davis tillfångatagande förekommer i gen. Wilsons rapport den 17 Januari 1867, återgifven i "Harpers History of the Great Rebellion" II: 778.

hvilken kriget blifvit fördt, fläckades icke segren med någon handling af hämd".

20. *Krigshärarne; krigskostnaderna; finanserna; fångarnes behandling m. m.* Vid krigets slut uppgingo *Förenta Staternas härar* till öfver *en million* 1), dessutom tjenstgjorde å *flottan* omkring *fyratiotusen* man. Nära 3 *millioner* af landets medborgare hade tjenat en längre eller kortare tid i hären 2). I *Konfedererade Staternas härar* tjenade under kriget omkr. 750,000 man (Milistrupperna häri icke inberäknade). Unionshärarnes *förluster* uppgingo till 56,000 stupade, 35,000 sårade aflidna på hospitalen, och 184,000 döda af sjukdomar. Härtill bör läggas alla dem, hvilka afledo i fångenskap. Hela förlusten i döde uppgick för visso till öfver 300,000 man. Möjligen var rebellernas förlust i döda lika stor, i hvilken händelse *kriget kostade sex hundra tusen menniskolif.* Antalet af dem, hvilka blefvo krymplingar för lifvet eller förlorade sin helsa, uppgick möjligen ända till 400,000.

Krigskostnaderna stego till ofantliga summor. Unionens utgifter för kriget från den 1 Juli 1861 till den 1 Juli 1862 voro 475,000,000 dollars eller 1,300,000 dollars för hvarje dag, från den 1 Juli 1864 till samma dag 1865 $1,297,555,224 eller öfver 3½ *millioner dollars hvarje dag.* Alla regeringens utgifter för kriget och tillfölje af detsamma uppgingo under åren 1861—70, enligt finansministerns år 1880 afgifna rapport, till 6,189,929,908 dollars 58 cents. *Nationalskulden,* som

---

1) Förenta Staternas härar uppgingo den 1 Maj 1865 till 1,000,516 man. Af dessa voro 797,807 "närvarande", 202,709 "frånvarande".

2) *Från de olika staterna och territorierna utgingo följande antal soldater* under tiden från den 15 April 1861 till den 30 Juni 1865: Maine 69,738; New Hampshire 33,913, Vermont 33,272, Massachusetts 146,467, Rhode Island 23,248, Connecticut 55,755, New York 445,959, New Jersey 75,315, Pennsylvanien 338,155, Delaware 12,265, Maryland 46,053, W. Virginien 32,003, Columbia distr. 16,534, Ohio 310,654, Indiana 194,363, Illinois 258,162, Michigan 88,111, Wisconsin 91.021. Minnesota 24,002, Iowa 75,793, Missouri 108,773, Kentucky 75,275, Kansas 20,095, Tennessee 31,092, Arkansas 8,289. N. Carolina 3,156, Californien 15,725, Nevada 1,080, Oregon 1,810, Washington terr. 964, Nebraska terr. 3,157, Colorado terr. 4,903, Dakota terr. 206, New Mexiko terr. 6,561, Alabama 2,576, Florida 1,290, Louisiana 5.224, Mississippi 545, Texas 1,965, Indian-nationerna 3,530. Summa 2,666,999.

var år 1860 endast 64,640,838 dollars, var i Augusti 1865 nära *tre tusen millioner dollars* ($2,756,431,571) eller 78 dollars 25 cents å hvar och en af landets innebyggare 1). *Rebellernas krigskostnader* uppgingo, enligt hvad en Söderns historieskrifvare (Pollard) meddelar, till omkr. 3,500,000,000 dollars. Till dessa stora summor komma vidare alla enskilda staters, counties och städers samt välgörenhetssällskaps utgifter, för att icke tala om den egendom, som under kriget förstördes.

Nationalkrediten lyckades unionsregeringen upprätthålla. Genom *lån* och genom direkt och indirekt *beskattning* anskaffades de för behofven nödiga medlen. Den 1 Jannari 1862 upphörde landets banker att betala med klingande mynt (suspended specie payment), hvarefter kongressen den 6 Februari bemyndigade finansministern att utfärda *pappersmynt*, "*Förenta Staternas sedlar*" eller s. k. "*greenbacks*" (grönryggar), hvilket mynt förklarades vara ett lagligt betalningsmedel. Demokraterna ansågo, att ett dylikt beslut var stridande mot state-rights-grundsatsen och att nationalregeringen icke egde konstitutionel rättighet att utfärda sådant mynt. De röstade följaktligen nästan utan undantag mot lagförslaget i kongressen och fördömde "Lincolns trasmynt" både sent och bittida. — Silfver och guld försvann ur den allmänna rörelsen. Klingande mynt steg inom kort i pris eller med andra ord värdet å pappersmyntet sjönk. Detta värde var beroende af händelserna å krigsskådeplatsen. År 1862 den 1 Juli var hvarje pappersdollar värd 86.6 cents, samma dag 1863 76.6 cents, samma dag 1864 38 7 cents och samma dag 1865 70.4 cents i guld. Den 9 Juli 1864 var guldets kurs högst eller 298 d. v. s. 298 dollars i pappersmynt voro i värde lika med 100 dollars i guld. Bristen på nödigt skiljemynt gjorde det

1) Under kriget utfärdade nationalregeringen till *Pacific-jernvägsbolagen* 6 procents obligationer uppgående till 64,623,512 dollars, hvilket kapital med räntor bör i viss mån anses såsom nationalskuld.

Unionsregeringens inkomster och utgifter under åren 1862—1865 voro: Inkomster: 1862 $51,987,455, 1863 $112,697,290; 1864 $264,626,771; 1865 $333,714,605. Utgifter: 1862 $474,761,818; 1863 $714,740,725; 1864 $865,322,641; 1865 $1,297,555,224.

för regeringen nödvändigt att utfärda s. k. "fractional currency" eller pappersmynt lydande å mindre summor än en dollar. Före krigets slut upprättades också s. k. *nationalbanker* i de olika staterna i stället för de gamla statsbankerna; och stadgades, att dessa nationalbanker skulle såsom säkerhet för sina sedlars inlösen i nationalskattkammaren deponera Förenta Staternas obligationer, lydande å en större summa än alla de utgifna sedlarne tillsammantagna. Det pappersmynt som fans i rörelsen i landet 1861 uppgick till 202,005,767 dollars, år 1865 hade summan stigit till 983,318,685 dollars 76 cents, men dessa voro värda endast 692,256,354 dollars 77 cents i guld. Konfedererade Staternas finanser äro i det föregående skildrade.

Under de två sista åren som kriget rasade, behandlade rebellerna *unionsfångarne* på ett grymt och omenskligt sätt. De sammanpackades i smutsiga, ohelsosamma rum eller innestängdes i inhägnade gårdar, hvarest de nödgades vistas utan skydd mot regn och köld, utan nödiga kläder och utan tillräcklig föda. *Libby-fängelset* i Richmond och *Andersonville* i Georgien vunno isynnerhet en sorglig ryktbarhet till följe af de lidanden, som de tillfångatagna soldaterna hade att i dessa fängelsehålor utstå. Tusentals fångar afledo efter en kort tids vistelse härstädes och ännu flera fingo sin helsa bruten för hela sin lifstid. Många nedskötos af vakten, andra afhände sig sjelfva lifvet. Lifsmedel och kläder, som sändes dem från vänner i norden, erhöllo de aldrig. Vid sjukdomsfall fingo de hvarken läkarevård eller läkemedel. Andersonvilles hårdhjertade fångvaktare *Henrik Wirz* blef vid krigets slut gripen af För. Staternas myndigheter och stäldes inför en domstol, som dömde honom till döden. Han afrättades den 10 November 1865.

Flera *Välgörenhetssällskap* i nordstaterna arbetade under kriget med stort nit för de sårade och sjuke soldaterna. Bland dessa sällskap må nämnas "*the Sanitary Commission*" och "*the Christian Commission*, hvilkas tjenare funnos å hvarje hospital och å hvarje slagfält för att "lindra och trösta, hjelpa och hugsvala vän och fiende, som var i behof af hjelp". "*The*

Union Commission" arbetade bland folket i de af kriget härjade trakterna och "*the Freedmen's Aid Societies*" försökte hjelpa och understödja de frigifna negrerna, för hvilkas understöd "*the Freedmens Bureau*" vid krigets slut upprättades och stäldes under gen. Howards kontroll.

IV.

NIONDE TIDEHVARFVET.

"Rekonstruktionen" och republikens framåtskridande i våra dagar.

Tidsskedet från inbördes krigets slut (1865) *till närvarande tid* (1881).

De politiska tilldragelser, hvilka timat under ifrågavarande tidsskede, de män, hvilka under detsamma stått vid statsrodret eller å annan plats verksamt ingripit i händelsernas gång, i sitt fosterlands öden, kunna icke i en af partilidelser upprörd samtid rätt och opartiskt bedömas. Deras historia kan först i framtiden skrifvas. Här nedan meddelas derföre en i största korthet affattad redogörelse för de vigtigaste händelserna under de sista 15 åren.

I. "Rekonstruktionen". 1. *Amnesti proklamationer.* De förnämste rebellgeneralerna hade, såsom i det föregående är upplyst, nedlagt vapen först efter det de blifvit af Förenta Staternas befälhafvare lofvade frihet från förföljelse för den del de tagit i upproret. Då de högre officerarne i Konfedererade Staternas tjenst sålunda utverkat amnesti för sig och sina soldater, ansåg presidenten, att mindre brottsliga rebeller också borde erhålla förlåtelse för sina statsförbrytelser. Han utfärdade derföre den 29 Maj 1865 en *amnestiproklamation* till vissa klasser rebeller, hvilka voro villiga att aflägga ny trohetsed till Förenta Staterna; och han utsträckte genom *proklamationen den* 4 *Juli* denna benådning till alla sydstatsboer, utom till dem, hvilka voro angifna eller stodo under åtal för högmålsbrott.

2. 13:*de och* 14:*de tilläggen till Förenta Staternas konstitution; presidentens och kongressens olika åsigter om "re-*

konstruktionen". Af den 38:de kongressen antogs *det 13:de tillägget till Förenta Staternas konstitution*, i hvilket *slafveri* inom republikens gränser förbjudes. Sedan detta tillägg gillats af $\frac{2}{3}$ af staterna, förklarades detsamma antaget den 18 December 1865. — En unionsvänlig statsstyrelse fans redan inom hvar och en af de fyra staterna *Virginien*, *Tennessee*, *Louisiana* och *Arkansas*. Dessa erkändes af president Johnson, som tillsatte för de *öfriga sydstaterna* provisoriska guvernörer, hvilka fingo i uppdrag, att sammankalla konvent inom de särskilda staterna och upprätta "lojala styrelser". För sydstaternas återupptagande i unionen var, enligt presidentens åsigt, ingenting vidare af nöden än att de upphäfde sina beslut om skilsmessa från unionen (ordinances of secession), förklarade sin åsamkade krigsskuld ogild (void) och antogo det ofvannämda tillägget till Förenta Staternas konstitution 1). De flesta af sydstaterna ingingo på dessa vilkor, hvarefter presidenten yrkade, att de skulle i unionen åter upptagas och komma i fullt åtnjutande af sina forna fri- och rättigheter. *Kongressen* var dock icke villig att härtill lemna sitt bifall, utan yrkade, att skydd skulle dessförinnan beredas de frigifna slafvarne och vissa vigtiga grundsatser genom *14:de tillägget till Förenta Staternas konstitution* vinna lagligt erkännande. Nämda tilläggs-förslag antogs utan dröjsmål af staten *Tennessee*, hvilken blef derpå åter upptagen i unionen i Juli 1866. Påföljande år antog kongressen, trots presidentens veto, den s. k. "*rekonstruktionsbillen*" hvilken förklarade, att styrelserna i de forna rebellstaterna, hvilka icke ännu egde ställföreträdare i kongressen, voro endast tillfälliga samt föreskref de vilkor, som måste af de under militärstyrelse stående staterna uppfyllas, innan dessa kunde blifva i unionen åter upptagna 2).

1) Presidenten ansåg, att sydstaterna aldrig utträdt eller kunnat utträda ur unionen. Deras förbindelse med densamma var endast tillfälligtvis afbruten, men återknöts i samma stund som de erkände nationalregeringen.

2) *The Freedmens Bureau bill* och *the Civil Rights bill* antogos af kongressen, trots presidentens veto, och demokraternas motstånd, den förra i Februari, den senare i Mars 1866. Båda afsågo att främja de frigifna negrernas intressen. — Förslaget till 14 *konstitutionstillägget* antogs af kongressen den 18 Juni 1866, belades med presidentens veto, antogs ånyo och proklamerades såsom gällande lag den 28 Juli 1868.

Efter en långvarig och bitter strid mellan presidenten och kongressen rörande denna och andra frågor, återupptogos i unionen *Arkansas*, *Alabama*, *Florida*, *Georgien*, *Louisiana*, *Norra* och *Södra Carolina* år 1868.

II. Republikens inre och yttre framåtskridande.

1. *Atlantiska telegrafkabeln; feniernas inbrott i Canada.* De under åren 1857, 1858 och 1865 gjorda försöken att medelst i Atlantiska hafvet nedlagda kablar åstakomma telegrafförbindelse mellan Förenta Staterna och England hade misslyckats. Genom *Cyrus W. Fields* i New York outtröttliga bemödande nedlades en *ny kabel*, hvilken den 29 Juni 1866 bringade lyckönskningstelegram mellan Europa och Amerika och sedermera varit till oberäkneligt gagn för båda verldsdelarne. Kabelns ena ändpunkt är Valentia i Irland och den andra Harts Content, Newfoundland. Afståndet mellan dessa punkter är 1,866 engelska mil. (Med de mindre kablarne är telegrafen 2,600 mil lång). Till den stora kabeln användes 25,000 eng. mil koppartråd, 35,000 mil ståltråd och en ofantlig mängd hampa (400,000 miles of strands).

Nationalregeringens bestämda uppträdande vid *feniernas inbrott i Canada* bidrog i icke ringa mån till "förstärkande af vänskapen mellan de båda stormakterna England och Förenta Staterna", ehuru Alabama-frågan var "fortfarande ett moln, som kunde när som helst urladda sig". Sedan många år tillbaka fans bland irländarne ett hemligt sällskap, kalladt *the Fenian Brotherhood*, hvars mål var att öfverändakasta det engelska väldet i Irland. I Maj samlade sig ett stort antal här i landet bosatte fenier vid norra gränsen i afsigt att inbryta i Canada. Den 1 Juni satte en större vid Buffalo samlad styrka sitt beslut i verkställighet, men tillbakadrefs af Canadas trupper. Samma öde drabbade en annan kår, som försökte från St. Albans, Vermont, infalla i den engelska besittningen. Förenta Staternas president utfärdade nu en proklamation mot dylika företag och gen. Meade, som var befälhafvare för de vid gränsen förlagda unionstrupperna, hindrade de irländska skarorna ifrån att börja krig på eget bevåg.

2. *Gränsutvidgning; ny stats upptagande i unionen.* Den nord-vestligaste delen af Norra Amerika, fordom kallad

Ryska Amerika, hvars östra gräns går från sydligaste punkten af Prince of Wales-ön längs Portlandkanalen och längs 141 längdgraden ut till norra Ishafvet, afträddes 1867 af Ryssland till Förenta Staterna mot en summa af 7,200,000 dollars samt erhöll dervid namnet *Alaska*. Detta territorium, hvars ytinnehåll uppskattas till 577,390 qvadratmil, liggande mellan 52° 2′ och 71° 27′ nordlig bredd samt mellan 130° 25′ och 187°36′ vestlig längd, är genom Englands besittning Britiska Columbia skildt från de öfriga staterna och territorierna, hvilka bilda För. Staterna. Efter denna sista gränsutvidgning är *hela republikens ytinnehåll* 3,603,884 engelska qvadratmil.

År 1867 upptogs *Nebraska* (75,995 qvadratmil) såsom stat i unionen. Namnet på denna stat säges betyda "vattendalen" eller det "grunda vattnet" (Platte floden).

3. *Striden mellan presidenten och kongressen; presidenten ställd under anklagelse.* I strid mot en af kongressen antagen lag (Tenure of office bill), hvilken stadgade, att ingen civil tjensteman, som blifvit med senatens bifall till ett embete utnämd, skulle utan senatens bifall från detsamma afskedas, förklarade presidenten den 15 Augusti 1867, att krigsministern E. M. Stanton var afskedad och gen U. S. Grant utnämd till hans efterträdare 1). I December underrättade presidenten senaten att han suspenderat krigsministern. Senaten gillade icke denna presidentens handling, hvadan Stanton åter tillträdde sitt embete den 13 Januari 1868. Den 21 påföljande Februari underrättade presidenten senaten, att han hade ånyo afskedat krigsminister Stanton och utnämt gen. L. Thomas att sköta tjensten till dess efterträdare hunnit utses. Senaten underrättade derpå presidenten, att han, enligt För. Staternas konstitution och lagar, icke egde rätt att afsätta krigsministern och representanthuset beslöt den 24 i samma månad att *ställa presidenten under anklagelse* för embetsfel. En af ett tillsatt utskott utarbetad skrifvelse, innehållande 9 anklagelser antogs den 2 Mars, hvarefter 7 män utsågos af representanthuset att "föra rättegången inför senaten" I två nya anklagelser beskyldes presidenten för att hafva försökt genom tal uppreta

1) Då krigsministern vägrade att afträda blef han, enligt föreskrifterna i "the Tenure of office bill", suspenderad.

folket mot kongressen, hvilken af honom förklarats vara olaglig. Den 30 Mars började rättegången, hvilken ådrog sig den största uppmärksamhet. Den 16 Maj frikändes presidenten från den första af anklagelserna och den 26 i samma månad från de två följande. (Det felades dock endast en röst för hans fällande). Representanthuset lät nu målet falla och krigsministern tog afsked från sitt embete.

4. *Presidentvalet.* Ehuru demokraterna på det högsta lofordade president Johnson, hvilken fordom varit "demokrat", ehuru på samma gång en afgjord unionsvän, nominerade de honom likväl icke till presidentkandidat. "Han hade stält sig för mycket utom båda partierna och derigenom förlorat bådas understöd". Demokraterna utsågo till sitt partis banérförare H. Seymour från New York och F. P. Blair från Missouri; republikanerna nominerade gen. U S Grant från Illinois och Schuyler Colfax från Indiana. Vid valet erhöll U. S. Grant 3,015,071 medborgareröster och 214 elektoralröster. H. Seymour 2,709,613 medborgareröster och 80 elektoralröster. *U. S. Grant* valdes följaktligen till *president* och *S. Colfax* till *vice president.*

5. *Högre embetsmän under Lincolns och Johnsons styrelse:* *Statsministrar:* W. H. Seward från New York 1861, Washburne; *finansminsistar:* S. P. Chase från Ohio 1861, W. P. Fessenden från Maine 1864, H. McCulloch från Indiania 1865; *krigsministrar:* S. Cameron från Pennsylvanien 1861, Edwin M. Stanton från Pennsylvanien 1861, U. S. Grant 1868; *minister för sjöärenderna* G. Welles från Conneticut 1851; *inrikesministrar:* C. B Smith från Indiana 1861, J. P. Usher från Indiana 1863, J. Harlan från Iowa 1865, O. H. Browning från Illinois 1866; *"attorneys general":* E. Bates från Missouri 1861, J. Speed från Kentucky 1864, H. Stanbery från Ohio 1866, Ewarts 1868. *Talmän i representanthuset:* 37 kongressen G. A. Grow från Pennsylvanien, 38, 39 kongressen S. Colfax från Indiana.

GRANTS STYRELSE.
(1869—1877).

I. Grants första president-termin. (1869—1873).

1. *Rekonstruktionen.* Under det första året af president Grants styrelse blefvo staterna *Virginien*, *Mississippi* och *Texas* åter upptagna i unionen och erhöllo dermed rättighet att sända ställföreträdare till kongressen. Enligt kongressens beslut måste dock hvarje embetsman i dessa och i de öfriga sydstaterna, hvilka kämpat mot unionen, aflägga ed, att han icke deltagit i upproret; och som få framstående män i sydstaterna kunde aflägga denna "pansar ed" (Iron clad oath), råkade styrelsen af nämda stater i händerna på män, hvilka efter kriget begifvit sig från nordstaterna till Södern, hvarest de kallades med förakt "carpet-baggers".

2. *Union och Central Pacific jernvägen* från Omaha, Nebraska, till San Fransisco, Californien, fullbordades år 1869. Mellan ofvannämda städer är ett afstånd af 1,913 eng. mil och afståndet mellan New York och San Francisco, som i våra dagar tillryggalägges på mindre tid än en vecka, är omkring 3,400 engelska mil. *Norra Pacific-jernvägen* och *Södra Pacific-jernvägen*, hvilka sedermera påbörjades, äro, då detta skrifvis, icke ännu färdigbyggda. Den förstnämdes ändpunkter äro i öster Öfre sjön (Lake Superior) och i vester Pugetsundet. Afståndet mellan dessa ändpunkter är 1,800 mil. Det landområde, som af kongressen skänkts till jernvägen i fråga, uppgår till 80 millioner acres, den sistnämde jernvägen utgår från Shreveport, Louisiana, och sträcker sig 1,514 mil i längd till San Diego, Californien.

3. *Förenta Staternas nionde folkräkning* hölls 1870. Hufvuddelen af *det bebyggda landet* utgjorde 1,178,068 qvadratmil, af hvilka 37,739 qvadratmil voro ödebygder och 1,140,329 qvadratmil bebodt land, liggande mellan 27° 15′ och 47° 30′ nordl. bredd och mellan 67° och 99° 45′ vestlig längd. Då till sistnämda område läggas de utom hufvuddelens gränser liggande bebyggda trakterna, 11,810 qvadratmil öster om 100:de breddgraden och 120,100 qvadratmil vester om densamme, finner man att hela det bebodda landområdet uppgick

till 1,272,239 qvadratmil. *Befolkningen* hade under 10 år ökats 22.6 procent och uppgick till 38,558,371. Folkmängdens täthet var 30.2 på hvarje qvadratmil. Städernas befolkning uppgick till 20 9 procent af hela folkmängden eller med andra ord till 8,071,875 och antalet städer med 8,000 innebyggare och derutöfver uppgick till 226. Befolkningens centralpunkt låg vid 39° 12′ nordlig bredd och 83° 35′ 7″ vestlig längd, 48 mil öster om Cincinnati, 42 mil från centralpunktens läge 1860 1).

---

1) *De särskilda staternas befolkning* 1870 *jemte uppgift på svenskarnes och norrmännens antal i hvarje stat: Maine* 626,915, bland dem 91 svenskar och 58 norrmän; *New Hampshire* 318,300 bl. d. 42 sv. o. 52 norrm.; *Vermont* 330,551, bl. d. 83 sv. och 34 norrm.; *Massachusetts* 1,457,351 bl. d. 1,384 sv. o 302 norrm.; *Rhode Island* 217,353 bl. d. 106 sv. o. 22 norrm.; *Connecticut* 537,454, bl. d. 323 sv. o. 72 norrm.; *New York* 4,382,759, bl. d. 5,522 sv. o. 775 norrm ; *New Jersey*, 906,096, bl. d. 554 sv. o. 90 norrm.; *Pennsylvanien* 3,521,791 bl. d. 2,266 sv. o. 115 norrm.; *Delaware* 125,015 bl. d. 9 sv.; *Maryland* 780,894 bl. d. 100 sv. o. 17 norrm.; *Columbia distr.* 131,700, bl. d. 22 sv. o. 5 norrm,; *Virginien* 1,225,163, bl. d. 30 sv. o. 17 norrm.; *Norra Carolina* 1,071,361, bl. d. 38 sv. o. 5 norrm.; *Södra Carolina* 705,606, bl. d. 60 sv.; *Georgien* 1,184,109 bl. d. 35 sv. och 14 norrm.; *Florida* 187,748, bl d 30 sv. och 16 norrm.; *Alabama* 996,992, bl. d. 105 sv. o. 21 norrm ; *Mississippi* 827,922, bl. d. 970 sv. o. 78 norrm.. *Louisiana* 726,915 bl. d 358 sv o 76 norrm.; *Texas* 818,579, bl. d. 364 sv. o. 403 norrm.; *Michigan* 1,184,059, bl. d. 2,406 sv. o. 1,516 norrm.; *Wisconsin* 1,054,670, bl. d. 2,799 sv. o. 40,046 norrm ; *Minnesota* 439,706, bl. d 20,987 sv. o. 35,940 norrm ; *Iowa* 1,191,792, bl. d. 10,796 sv. o 17,554 norrm.; *Ohio* 2,665,260, bl. d. 252 sv. o. 64 norrm ; *Indiana* 1,680,637, bl. d 2,180 sv o 123 norrm ; *Illinois* 2,539,891, bl. d. 29,979 sv. o. 11,800 norrm.; *Missouri* 1,721,295, bl d 2,302 sv. o. 279 norrm ; *Westra Virginien* 442,014 bl. d. 5 sv. o. 1. norrm ; *Kentucky* 1,321,011, bl. d. 112 sv. o. 16 norrm.; *Tennessee* 1,258,520, bl d. 349 sv. o 37 norrm ; *Arkansas* 484,471, bl. d. 134 sv. o. 19 norrm ; *Dakota terr.* 14,181, bl. d. 380 sv o 1,179 norrm.; *Nebraska* 122,993, bl. d 2,352 sv. o. 506 norrm ; *Kansas* 364,399 bl. d. 4,954 sv, o. 588 norrm.; *Montana terr.* 20,595, bl d. 141 sv. o. 88 norrm.; *Idaho terr.* 14,999 bl. d. 91 sv. o. 61 norrm ; *Wyoming terr.* 9,118, bl. dem 109 sv o 28 norrm.; *Colorado terr.* 39,864, bl. d. 180 sv. o. 40 norrm ; *Utah terr.* 86,786, bl. d 1,790 sv. o 613 norrm ; *Nevada* 42,491, bl. d. 217. sv. o. 80 norrm ; *New Mexiko terr.* 91,874 bl. d. 6 sv. o. 5 norrm ; *Arizona terr.* 9,658 bl. d. 7 sv. och 7 norrm.; *Washington terr.* 23,955, bl. d. 158 sv o. 104 norrm.; *Oregon* 90,923, bl d 205 sv. o. 76 norrm.; *Californien* 560,247, bl. d. 1,944 sv. o. 1,000 norrm.; *Alaska* 54,000

Svenskarnes antal uppgick till omkr. 97,500, *norrmännens* till omkr. 114,000. Deras här i landet födda barn äro räknade till den amerikanska

4. *Det 15:de tillägget till Förenta Staternas konstitution* antogs af kongressen den 24 Februari 1869 och gillades derefter af 29 stater, hvarefter detsamma förklarades vara gällande lag den 25 Mars 1870. Genom detta tillägg erhöllo de *frigifna negrerna rösträttighet* och kongressen makt att genom behörig lagstiftning tillämpa ifrågavarande tillägg.

5. *Laglösa "ligor" i sydstaterna; ku-klux-lagen.* De fleste af rebelldemokraterna i sydstaterna ogillade *de tre sista konstitutionstilläggen*, isynnerhet det 14:de och 15:de, samt bildade laglösa och edsvurna "ligor", bland hvilka "*the White league*" och "*ku klux-klan*" vunno en sorglig ryktbarhet. Målet för dessa hemliga sällskaps verksamhet var att medelst våld och hotelser hindra hvita och färgade republikaner ifrån att rösta. Ett icke ringa antal republikaner blefvo om nattetid gisslade eller mördade af förklädda personer, andra erhöllo varning, att, derest de icke inom en viss tid lemnade staten, sväfvade deras lif i fara. Tusentals oskyldiga och fredliga medborgare ledo af dessa laglösa våldsamheter. För att skydda de förföljde sändes slutligen *För. Staternas trupper* till de oroliga staterna och kongressen antog den 20 April 1871 den s. k. *ku-klux lagen*, hvilken gaf presidenten en stor makt vid lagarnes tillämpning mot de laglösa banden. Demokraterna ogillade på det högsta, att nationalregeringen på minsta sätt ingrep i sydstaternas "inre angelägenheter", emedan hvarje sådant ingrepp var ett brott mot "statssuveränitetsgrundsatsen". Sedan presidenten den 13 Oktober i en proklamation befalt "ligorna" att skingra sig och den 17 Okt. upphäft habeas corpus-akten i 9 af Södra Carolinas counties och sedan hundratals "ku-kluxer" arresterats, upphörde för en tid våldsbragderna i S. Carolina, Louisiana, Mississippi och några andra stater.

6. *Stora eldsvådor.* En stor eldsvåda utbröt i *Chicago* den 8 Oktober 1871. Den rasade i två dagar med den största häftighet öfver en yta af 3,000 acres. 25,000 byggnader

---

befolkningen Likväl äro de statistiska uppgifterna rörande den svenska och norska folkmängden i en del stater och territorier i min tanke för låga.

Den *färgade befolkningen* i Förenta Staterna uppgick 1870 till 4,880,069; *kinesernas antal* var 63,254 och af dessa vore 49,310 i Californien.

(bland dem 69 kyrkor och kloster, 15 akademier och seminarier, 11 stadsskolor, 5 hospital, 7 barnhem, 51 hotell, 29 banker, 3 jernvägsstationer, 5 telegrafkontor, 100 tidningskontor) förstördes, hvarvid anstäldes en skada, som uppskattas till 150 a 200 millioner dollars. 100,000 personer, bland dem åtminstone 5,000 *svenskar*, blefvo husvilla. De senares förlust uppgick möjligen till 700,000 a en million dollars. — Till de brandskadade skänktes från olika land öfver 7½ millioner dollars 1). Nästan samtidigt med eldsvådan i Chicago rasade svåra *skogseldar i Michigan*, *Wisconsin och Minnesota*. Flera städer och byar blefvo af desamme förstörda och ett stort antal menniskor omkommo i lågorna. Året derpå hemsöktes *Boston* af en svår eldsvåda (den 9 Nov. 1872). Den förnämsta delen af staden lades i aska och en skada anstäldes, hvilken uppskattas till 70 millioner dollars.

6. *Alabamafrågans och den nordvestra gränsfrågans afgörande.* Då engelska regeringen vägrade att betala den skada, som "Alabama" och andra rebellkapare tillfogat Förenta Staternas handel och sjöfart, uppstod ett spändt förhållande mellan de båda makterna. Frågans afgörande öfverlemnades slutligen, i öfverensstämmelse med en i Washington undertecknad traktat, till en *skiljedomstol*, som sammanträdde i Geneve, Schweiz och tilldömde, efter noggrann pröfning, Förenta Staterna en skadeersättning af 15½ millioner dollars i guld. — Den 21 Oktober samma år fälde kejsar Wilhelm I, som blifvit af Förenta Staterna och England utsedd till skiljedomare i tvisten rörande *republikens nordvestra gräns*, utslag till Förenta Staternas fördel, i det han förklarade, att gränslinien gick i midten af Canal de Haro.

7. *San Domingofrågan.* Presidenten gynnade ett väckt förslag att Förenta Staterna skulle genom traktat med *San Domingos* regering förvärfva sig en af sistnämde republiks

---

1) Sex skandinaviska tidningstryckerier och sex svenska kyrkor blefvo lågornas rof. *Gamla och Nya Hemlandet* var den första skandinaviska tidning som utkom i Chicago efter eldsvådan. Den utgafs redan den 14 Oktober — 5 dagar efter branden, men trycktes i Aurora, Illinois, till dess stilar hann anlända. I vanligt format utkom tidningen först den 21 November.

hamnar och ställa "Nya verldens klassiska land", som San Domingo understundom kallas, under Förenta Staternas skydd. Tre erfarna män sändes till ön för att undersöka ställningen å densamma och dessa uttalade sig till förmån för förslaget. Men kongressen och den republikanska tidningspressen ogillade "annekteringen", hvadan förslaget förföll.

8. *Den civila tjenstereformen* omfattades af presidenten med ifver under hans första presidenttermin. I sina årsbudskap 1871 och 1872 uttalade han ett bestämdt ogillande af bruket att "bortskänka embeten för politiska tjensters skull" och han tillsatte en kommission af erfarna män, att utarbeta en plan för civil-tjenstereform. Denna plan, enligt hvilken ingen embetskandidat skulle utnämnas förr än han undergått behörig examen och ingen embetsman befordras utom för ådagalagd duglighet i tjensten, vann ringa eller intet bifall af kongressen, hvars medlemmar genom detsamma beröfvades tillfälle att belöna "politiska vänner".

9. *Nya politiska partier* uppstodo under Grants första presidenttermin. Bland dessa må här nämnas: *Arbetare-reform-partiet*, hvars kärna var de edsvurna handtverksföreningarne (Trades Union). Dessa valde i flera stater sina egna kandidater, hvilka "förfäktade arbetarnes rättigheter gent emot kapitalisterna". Partiets yrkan, att arbetstiden skulle nedsättas till 8 timmar om dagen biföll af nationalregeringen (1869) och några lagar afsedda att särskildt skydda handtverkares och grofarbetares intressen, antogos af vissa staters lagstiftande församlingar. Till partiet slöto sig sedermera många *kommunister* och *socialister*, hvilka dock efter några år uppträdde i de större städerna såsom ett särskildt parti; "*Grangerspartiet*", som sjelft kallade sig "Patrons of Husbandry", bestod nästan uteslutande af landtbrukare. Detta parti var egentligen ett hemligt sällskap, hvars mål var att "förbättra farmarnes moraliska och ekonomiska ställning" genom att arbeta för nedsättning af jernvägsbolagens frakttaxor m. m., men det uppträdde snart såsom ett politiskt parti och såsom en "skuggbild af frimureriet". Dess inflytande vardt af kort varaktighet. En stor del af partiets medlemmar öfvergingo sedermera till det efter krisen 1873 bildade *greenbackspartiet*,

som förordade ett "oinlösligt pappersmynt". Det mest framstående af de nya politiska partierna var det *liberala republikanska*, bestående af republikaner, hvilka voro missnöjda med president Grants styrelse. Detta parti uppstod i Missouri 1870, tillväxte under 1871 och 1872 samt hyste "godt hopp om seger vid stundande presidentval".

10. *Presidentvalet.* Det *liberala republikanska partiet* höll sitt nationalkonvent i Cincinnati, Ohio, den 1 Maj 1872 och nominerade å detsamma "New York Tribunes" redaktör *H. Greeley* 1) till president och B. Gratz Brown från Missouri till vice president. *Det demokratiska partiet* höll sitt nationalkonvent i Baltimore den 9 Juli och antog det liberala partiets nomination eller med andra ord uppslök den liberala rörelsen. *Den konservativa delen af det demokratiska partiet* ogillade det demokratiska partiets sammansmältning med det liberala partiet och höll ett konvent i Louisville, Kentucky, den 3 September, samt nominerade å detsamma C. O'Conor till president och J. Q. Adams till vice president. *Arbetare-reform partiet* höll sitt konvent i Columbus, Ohio, den 21 Februari och nominerade å detsamma C. O'Conor till president. *Nykterhetspartiet* nominerade J. Black till president och A. H. Colquitt till vice presidentkandidat. Det af alla ofvannämda partier klandrade och fördömda *republikanska partiet* höll sitt

1) *Horatius* (*Horace*) *Greeley* — en af För. Staternas mest framstående redaktörer — var född i Amherst, New Hampshire, den 3 Febr. 1811. Hans föräldrar voro fattiga och i fattigdom "arbetade han sig framåt på lifvets törnströdda stig". År 1831 kom han till New York och egde då en kassa af 10 dollars. Redbarhet och duglighet voro det grundkapital på hvilket han byggde sin framtid. Sedan han börjat utgifva "New York Tribune" tjenade han i kongressen under åren 1848—1849. Då kriget hotade att utbryta, förordade han en fredlig skilsmessa mellan Norden och Södern, men sedan kriget utbrutit var han "fredsvännernas" bittraste motståndare. Efter krigets slut gick han i borgen för Jefferson Davis och beredde derigenom denne tillfälle att komma på fri fot. Greeley var en enkel och anspråkslös man. Hans största misstag var, att han mottog nominationen till presidentembetet, eller med andra ord, att han lät bruka sig såsom ett verktyg i händerna på det parti, som han under snart sagt hela sitt lif motarbetat. Kort före presidentvalet dog hans hustru, Sorgen öfver denna förlust och öfver nederlaget vid valet grep honom djupt. Han måste föras till ett hospital, hvarest han afled den 29 Nov. 1872.

konvent i Philadelphia den 5 Juni och nominerade å detsamma U. S. Grant till president och H. Wilson från Massachusetts till vice president. — Vid valet erhöll U S. Grant 3,597,070 medborgareröster och 286 elektoralröster; H. Greeley 2,834,-079 medborgareröster; C. O'Conor 29,408 medborgareröster; J. Black 5,608 medborgareröster. *U. S. Grant* var följaktligen med en öfverväldigande majoritet återvald till president och *Henrik Wilson* vald till vice president

II. Grants andra presidenttermin (1873---1877).

1. *Krig med modoc-indianerna.* I början af Grants andra presidenttermin utbröt krig med *modoc indianerna*, hvilka vägrade att stanna qvar å en för dem utsedd landsträcka i Oregon. Trupper sändes emot dem och de drogo sig då tillbaka till en oländig bergstrakt, the Lava Beds. Hit begåfvo sig några fredskommissarier för att förmå indiankrigarne, som anfördes af höfdingen *kapten Jack*, att nedlägga vapen. Under rådplägning med indianerna blefvo de "fredsvänliga blekansigtena" emellertid öfverfallna och två af dem, *gen. Canby* och *dr. Thomas* dödades och en tredje, *hr. Meachem*, sårades (den 11 April 1873). Kriget fortsattes sedan med förbittring och ehuru indianerna försvarade sig tappert, nödgades de slutligen, efter det deras bergfästen häftigt bombarderats, gifva sig på nåd och onåd. Kapten Jack och andra framstående krigare tillhörande modoc-stammen afrättades i Fort Klamath den 3 Oktober 1873.

2. *Credit Mobilier* var namnet på ett bolag, som år 1867 började "affärer i stor skala" och slutligen öfvertog byggandet af Pacific jernvägen. Bolagets hufvudman Oakes Ames lyckades genom allehanda förespeglingar förmå en del framstående män i kongressen att antingen köpa aktier i bolaget eller också mottaga sådana till skänks. Hans afsigt dermed var ögonskenligen att göra kongressmännen intresserade i företaget och förskaffa sig inflytelserika vänner och gynnare för den händelse en undersökning rörande Pacific-jernvägens byggande skulle komma i fråga. Troligen genomskådade en del kongressmän hans afsigter, andra deremot betraktade köpet af aktierna såsom en vanlig spekulation, utan några vidare förbindelser å köparens sida. Det visade sig snart, att aktierna

afkastade en hög "dividend" och beskyllningen, att kongressmännen "sålt sina röster" vardt en gifven följd. År 1872 tillsattes af kongressen ett utskott, bestående af 3 demokrater och 2 republikaner, och fick detsamma i uppdrag att undersöka saken. Den 18 April 1873 afgaf detta utskott sin rapport, af hvilken framgick, att kongressmännen J. Blaine från Maine, Davis från Massachusetts, Scofield från Pennsylvanien, Bingham och Garfield från Ohio 1) samt Kelley från Pennsylvanien icke kunde läggas något annat till last, än att de handlat obetänksamt, då de mottogo aktierna i fråga, hvilka de dock återlemnat strax de förstodo, att bolaget var grundadt på svek och bedrägeri. De öfrige anklagade kongressmännen voro icke så oskyldiga; de hade behållit aktierna och år efter år uppburit "höga dividender" å desamma. Värst komprometterade voro kongressmännen J. Brooks från New York och Oakes Ames från Massachusetts, af hvilka den förstnämde innehade icke mindre än 150 aktier.

3. *Virginius.* År 1868 försökte *Cubas* innebyggare att afkasta det spanska oket och upprätta en egen sjelfständig republik. Många och blodiga strider utkämpades under flera år mellan cubanerna och spaniorerna, af hvilka de förstnämde icke sällan fingo mottaga understöd från Förenta Staterna. Trots myndigheternas vaksamhet afgick ett med frivilliga, ammunition och andra förråd lastadt fartyg "*Virginius*" till Cuba från en af Förenta Staternas hamnar. Innan fartyget uppnått sin destinationsort och medan det seglade under För. Staternas flagga, uppbringades det (den 1 Nov. 1873) af den spanske krigsångaren "*Tornado*", hvilken förde fångarne och besättningen till Santiago, hvarest många af dem (omkr. 50) arkebuserades, trots insaga från Förenta Staternas konsul. Till följe af denna händelse hotade ett krig att utbryta med Spanien. Sistnämda makt återlemnade emellertid "Virginius" och gaf För. Staterna den upprättelse, som äskats.

1) I have stood before the American people since the 8th day of May 1873, announcing that the following propositions were proven concerning myself: That I never agreed even to take the stock of Mr Ames; that I never subscribed for it, never did take it, never received any dividends from it, and was never in any way made any beneficiary by it. *J. A. Garfield* (Speech in Warren, Ohio, Sept. 19, 1874).

4. *En penningekris* utbröt om hösten 1873. Orsaken till densamme sades vara ingen annan än jordbrukets och fabriksrörelsens allt för stora afkastning eller "öfverproduktion". Troligare är dock, att en mängd för en längre tid "oproduktiva" företag, i hvilka stora kapitaler blifvit nedlagda, "vilda spekulationer" och de förmögnare(?) samhällsklassernas öfverdådiga lefnadssätt voro krisens förnämsta orsaker. Landets affärsställning var lik en såpbubbla, färdig att brista vid minsta stöt, och, då bankirfirman *Jay Cook & Co.* i Philadelphia, hvilken var intresserad i stora jernvägsanläggningar (Norra Pacific-jernvägen) nödgades göra konkurs, dröjde det icke länge förr än hundratals stora handelsfirmor i olika delar af landet ramlade. En mängd privatbanker och s. k. "*sparbanker*" instälde sina betalningar, hvarvid hundra och tusentals fattiga grofarbetare och handtverkare förlorade allt hvad de egde. Bankirerna, i hvilkas händer de anförtrott sina sparpenningar, hade antingen förlorat dem på spekulationer eller också stulit dem och rymt till okänd ort. Det *allmänna förtroendet* försvann, nästan all affärsrörelse upphörde, fabriker och verkstäder stängdes och det vardt "ondt om pengar" i landet, oaktadt republikens sedelmynt, som den 30 Juni 1873 uppgick till omkr. 750 millioner dollars, uppgick samma dag 1874 till nära 781½ millioner dollars. En icke obetydlig del af *landtbrukarne* hade under "den goda tiden" satt sig i stora skulder för jord och åkerbruksmaskiner. Då priset på alla produkter sjönk nästan i samma mån som värdet å pappersdollarn steg (från 87½ cents år 1872 till 91 cent 1874), råkade de skuldsatte i en betryckt ställning, ty skuldsumman var i alla händelser densamma, antingen dollarn var värd 38 cents eller 91 cents i guld. För *greenbacks-partiet* var det följaktligen lätt att vinna anhängare för sina finansiela grundsatser. Att pappersmyntets vacklande värde var en af krisens orsaker och att "goda tider" var att förvänta först efter det republiken återgått till *betalning i klingande mynt* förnekades och man framhöll den välsignelse som ett oinlösbart pappersmynt — af regeringen "skapade penningar" — skulle medföra. Så väl innehafvarne af nationalregeringens obligationer som andra fordringsegare framhöllos såsom "blodiglar" och "obarm-

hertiga judar", hvilka borde åtnöja sig med ett "billigt pappersmynt". Dylika framställningar gåfvo greenbackspartiets motståndare skenbar anledning till beskyllningen, att nämda parti önskade "i strid mot antagna lagar och nationens heder genom ett snart sagdt värdelöst pappersmynt utplåna *nationalskulden*"

5. *Krig med sioux-indianerna.* Sedan guld hade påträffats i "*Svarta kullarne*" (Black Hills) i Dakota och Wyoming, började guldgräfvare och äfventyrare från alla håll strömma dit och inkräkta på sioux-indianernas område. Litet eller intet afseende fästades vid de förbindelser nationalregeringen med nämde stam ingått; att guld fans å indianernas område var i de flestes ögon ett giltigt skäl till yrkan, att nämda område skulle "öppnas för civilisation", det vill säga beröfvas indianerna. Ett nytt fördrag afslöts efter en tid med siouxerna, men dessa voro dock icke villiga att lemna sitt land i de hvites händer och begifva sig till en annan "reservation". Slutligen grepo de till vapen mot inkräktarne och trupper, anförda af *gen. Custer* och *Terry*, sändes då till de senares skydd. Den 25 Juni 1876 angrep gen. Custer fienden, efter det öfverste *Reno* med fyra kompanier blifvit sänd att anfalla en indianby. En förtviflad strid uppstod, i hvilken *gen. Custer, två hans bröder och hvarenda en af hans krigare stupade.* Reno blef derefter omringad af indianerna, men lyckades försvara sig till dess förstärkning hann anlända. I nya strider svek vapenlyckan de tappre siouxerna, hvilka måste "med sorg och förbittring till sina fiender öfverlemna sina fäders land".

6. *Verldsutställningen i Philadelphia.* Ett hundra år efter sjelfständighetsförklaringens antagande firades minnet af denna tilldragelse medelst en *verldsutställning i Philadelphia*, hvilken öppnades den 10 Maj 1876 och varade i sex månader, De flesta af verldens nationer hade till densamma sändt konst- och slöjdalster. De förnämsta byggnaderna voro: utställningspalatset (the Main Exhibition Building), maskineribyggnaden, (Machinery Hall), konstutställningsbyggnaden (the Art Pavilion), utställningsbyggnaden för trädgårdsalster (the Horticultural Hall), åkerbruksutställningsbyggnaden (the Agricultural Hall), och utställningsbyggnaden för fruntimmers-

arbeten (the Womans Pavilion) 1). Dertill kommo omkring 200 mindre byggnader, uppförda dels af amerikanare, dels af andra nationaliteter. I medeltal besöktes utställningen hvarje dag af 61,000 personer.

7. *Ny stats upptagande i unionen* Den 3 Mars 1875 förklarades *Colorado* för stat, men upptogs dock icke formligt i unionen förr än den nya konstitutionen blifvit af medborgarena antagen den 1 Juli 1876, hundra år efter sjelfständighetsförklaringens antagande. Staten kallas derföre understundom "hundraårsstaten" (the centennial state)

8. *De politiska partierna; presidentvalet.* Många af det *republikanska partiets "ledare"* hade förverkat folkets förtroende, dels genom sin delaktighet i Credit Mobiler-affären, dels genom att i kongressen rösta för *förhöjning af presidentens och kongressmännens löner* icke blott för en kommande, utan äfven för en redan förfluten tid. De rättänkande kongressmännen mottogo visserligen icke denna löneförhöjning för en förfluten tid (back pay), men beslutet lades dock det republikanska partiet till last och framhölls af demokratpartiet såsom ett tydligt bevis på en korruption, som kräfde en demokratisk "reform". Flera af regeringens kontrollörer öfverbevisades om, att hafva undansnillat stora summor af *skatten å starka drycker*, andra embetsmän beskyldes för att hafva begått andra tjenstefel. I stället för att med kraft yrka de skyldiges bestraffning, en reform *inom och genom det republikanska partiet*, yrkade tusentals republikaner *"en ändring"*

1) *Utställningspalatset* var 1,880 fot långt, 464 fot bredt, 70 fot högt och upptog en yta af 936,008 qvadratfot eller öfver 21 acres (17 svenska tunnland). Det kostade $1,580,000. Sverige—Norges med rätta lofordade utställning upptog i denna byggnad en yta af 10,044 qvadratfot, Danmark en yta af 7,779 fot. *Maskineribyggnaden* var 1,402 fot lång, 360 fot bred, 70 fot hög, upptog en yta af omkr. 14 acres samt kostade $542,300. *Konstutställningsbyggnaden* af granit, jern och glas var 365 fot lång, 210 fot bred och 59 fot hög (ofvan den 12 fot höga jordvåningen) samt kostade $1,500,000. *Utställningsbyggnaden för trädgårdsalster* var uppförd af jern och glas, var 383 fot lång, 193 fot bred och 72 fot hög och kostade $300,000. *Åkerbruksutställningsbyggnaden*, 820 fot lång, 125 fot bred, 75 fot hög, kostade $260,000. *Utställningsbyggnaden för fruntimmersarbeten* upptog en yta af 26,368 qvadratfot. — Bland de af utländska makter uppförda byggnaderna ådrog sig ett af *Sverige* uppfördt skolhus en stor och välförtjent uppmärksamhet.

(a change) från republikansk till demokratisk styrelse och hoppades många att "goda tider" skulle deraf blifva en följd. — Det *demokratiska partiet* å sin sida hade genom *bedrägerier, hotelser och våld* satt sig i besittning af statsstyrelserna i många af sydstaterna, inom hvilka det republikanska partiet var det starkaste vid ärliga val. Att nationalregeringen höll *trupper i sydstaterna* till skydd för republikanernas rösträttighet och "fria yttranderätt" skildrades af demokraterna såsom ett tyranniskt ingrepp i de enskilda staternas angelägenheter, såsom ett oförsvarligt brott mot statssuveränitetsgrundsatsen. Det framhölls, att de enskilda staternas myndigheter skulle, derest trupperna hemkallades, skänka republikanerna allt det skydd, till hvilket dessa voro lagligen berättigade och oaktadt tidningarne meddelade underrättelser om det ena å republikaner i Södern föröfvade blodsdådet efter det andra, voro likväl tusentals republikaner i Norden färdiga att sätta tro till rebelldemokraternas löften och försäkringar.

Det *republikanska partiet* nominerade å sitt konvent i Cincinnati gen. Rutherford B. Hayes från Ohio till president och W. A. Wheeler från New York till vice president. *Det demokratiska partiet* nominerade å sitt konvent i St Louis Samuel J. Tilden från New York till president och Thomas A. Hendricks från Indiana till vice president. *Greenbacks-partiet* nominerade å sitt konvent i Indianapolis Peter Cooper från New York till president och Samuel F. Cary från Ohio till vice president. *Nykterhetspartiet* nominerade å sitt konvent G. C. Smith till president.

Vid sjelfva presidentvalet och efter detsamma begingos en mängd svek och bedrägerier. Sam. J. Tilden hade vid valet erhållit 4,284,885 medborgareröster, R. B. Hayes 4,033,950; men ett presidentval i Förenta Staterna är icke i främsta rummet beroende å antalet medborgareröster, utan det beror hufvudsakligen på antalet elektoralröster. Till följe af tvist rörande valets utgång i Oregon, Södra Carolina, Florida och Louisiana, gjorde *båda partien anspråk på segren.* För att slita tvistefrågan på ett fredligt sätt väcktes i kongressen förslag att tillsätta en *elektoral kommission,* bestående af 5 senatorer, 5 medlemmar af representanthuset och 5 domare af

högsta domstolen. I senaten röstade 26 demokrater och 20 republikaner för förslaget, 17 republikaner och 1 demokrat emot detsamma, i representanthuset 158 demokrater och 33 republikaner för förslaget och 66 republikaner och 18 demokrater emot detsamma. Efter en noggrann pröfning tillkännagaf den tillsatta kommissionen, att *Rutherford B. Hayes* erhållit 185 elektoralröster och Sam. J. Tilden 184, hvarefter kongressen förklarade, att den förstnämde var vald till republikens *president* och *W. A. Wheeler* till *vice president.* Knappt var detta utslag fäldt förr än demokraterna, hvilka genomdrifvit förslaget om en elektoralkommissions tillsättning, höjde mot republikanerna anklagelse, att dessa genom "svek och bedrägeri" ("frauds") genomdrifvit sin kandidats val, och denna anklagelse har hörts ända till närvarande tid. — I förbigående må nämnas, att P. Cooper erhöll vid presidentvalet 81,740 och G. C. Smith 9,522 medborgareröster.

9. *Högre embetsmän under Grants styrelse. Statsminister:* Hamilton Fish 1869; *inrikesministrar:* (Cox 1869), C. Delano 1870, Z. Chandler 1875; *finansminstrar:* G. S. Boutwell 1869, (Richardson 1873), Bristow 1874, Morill 1876; *krigsministrar:* (W. F. Sherman), W. W. Belknap, (A. Taft, Cameron); *minister för sjöärenderna:* G. M. Robinson; *attorneys general:* (Hoar 1869, Akerman 1870), Williams 1871, (Pierrepont 1875, Taft 1876); *generalpostmästare:* J. A. J. Cresswell, M. Jewell 1874, (Tyner 1876); *Talmän i representanthuset:* J. G. Blaine (1869—1875); M. G. Kerr (1875—1876).

HAYES' STYRELSE 1).
(1877—1881).

I. PARTISTRIDER. 1. *Presidentens "försonlighetspolitik".* President Hayes gjorde i början af sin styrelse allvarliga för-

1) *Rutherford B. Hayes* föddes i Delaware, Ohio, den 4 Okt. 1822. Efter en god elementaruppfostran började han i Columbus, Ohio, studera juridik och fulländade detta studium vid Harvard college Vid krigets utbrott utnämdes han den 7 Juni 1861 till major vid 23 Ohio-infanteriregem.

sök att "blidka sydstaterna och åvägabringa endrägt och sämja mellan dem och nordstaterna". *Framstående f. d. rebeller utnämdes till höga embeten och nationalregeringens trupper "hemkallades" från Södra Carolina och Louisiana*, hvarest de voro ett stöd för nämda staters republikanska styrelser. Men genom denna af ett stort antal republikaner ogillade försonlighetspolitik åstadkoms icke en försoning i detta ords högsta betydelse. *Demokrat-oligarkien* i sydstaterna sattes endast i tillfälle att än ytterligare tillskansa sig herravälde öfver flertalet af medborgarena. Valen i nämda stater blefvo mer och mer gyckelspel, vid hvilken den demokratiska majoriteten bestämdes efter förgodtfinnande, sedan det blifvit utrönt huru stor den republikanska i verkligheten var eller sedan republikanerna genom våld och hotelser drifvits från valurnorna 1). Det öfvermod och den hätskhet, som vissa af

---

den 4 Nov. s. å. till öfverstelöjtnant, 1862 till öfverste och 1864 till brigadgeneral. Före krigets slut valdes han till kongressman, återvaldes 1866 och gjorde sig såsom lagstiftare känd för rättrådighet, sundt omdöme och outtröttlig verksamhet År 1867 valdes han af Ohios medborgare till guvernör och återvaldes 1869 och 1875 till detta embete År 1876 nominerades och valdes han till För. Stat:s president. Hans styrelse har utmärkt sig för ärlighet och redbarhet. Å hans enskilda och offentliga lif ha icke ens hans bittraste motståndare försökt kasta en skugga.

1) *Valen i sydstaterna.* Antalet republikanska elektoralröster i sydstaterna var 1868 57, år 1872 55, år 1876 19. I *Arkansas* var den republikanska majoriteten vid presidentvalet 1868 3,034, år 1872 3,446, men år 1876 var demokratiska majoriteten 39,402; i *Louisiana* var den rep. majoriteten år 1872 14,634, år 1876 endast 4,499; och 1878 hade hela den rep. majoriteten försvunnit; i *Norra Carolina* var den rep. maj. år 1868 12,168, år 1872 24,675, men år 1876 var den demokr. maj 17,010 och 1878 hade nästan alla republikanska röster försvunnit; i *Södra Carolina* var den rep. maj. år 1868 17,064; år 1872 49,587, men år 1876 endast 964 och 1878 afgafs i hela staten blott några hundra republikanska röster i stället för 91,870 2 år förut; i *Georgien* afgåfvos år 1876 50,446 republikanska röster, men 1878 afgåfvos eller rättare räknades endast 5,257; i *Florida* var den rep. maj. 1872 2,336, år 1876 923; i *Alabama* var den rep. maj. år 1868 4,278, år 1872 10,868, men år 1876 var den dem. maj. 33,772 och år 1878 räknades icke en enda republikansk röst i staten; i *Mississippi* var den rep. maj. 1872 34,887, men år 1876 var den demokr. maj. 59,568. Antalet republikanska röster uppgick då till 52,605, men år 1878 till endast 2,085; i *Tennessee* var den rep. maj. 1868 30,499, år 1872 var den dem. maj. 8,736 och år 1876 var dem. maj. 43,600; i *Virginien* var rep. maj. år 1872 2,214, år 1876 var den dem. maj. 44,112; i *Vestra Virginien* var den rep. maj. år 1864 12,714, år 1868 8,869, år 1872 2,864,

"demokrat-rebell"-partiets ledande män ådagalade i kongressen, sedan denne blifvit demokratisk, voro ingalunda egnade att åstadkomma "försonlighet". Att nationalregeringen skulle till sydstatsboer gälda *ersättning för under kriget förstörd egendom och frigifna slafvar* samt tilldela *rebellsoldaterna pension* voro yrkanden, som öppet uttalades i sydstaternas tidningspress och af flera "oförsonliga" f. d. rebeller i kongressen, hvilka till och med höllo loftal i senaten öfver *Jefferson Davis*, yrkande, att äfven han skulle varda berättigad till pension af nationalregeringen 1). "Vi hafva återkommit", yttrade en sydstatsdemokrat (Blackburn från Kentucky) i representanthuset, "vi hafva återkommit för att regera och vi skola regera, till dess vi ur lagboken (the statute book) utstrukit det sista spåret af edra till följe af kriget fattade beslut". Genom dylika handlingar och yttranden bortstöttes den till försonlighet räckta handen.

2. *Frågan om presidentvalet.* Ehuru frågan om presidentvalet blifvit af elektoralkommissionen och 44:de kongressen

---

men år 1876 var den dem. maj 13,757. (Efter uppgifter i "McPhersons Handbook of Politics for 1880").

1) *Rebellfordringar.* Hon. P. C. Hayes från Wisconsin framhöll i ett tal i representanthuset den 1 Maj 1878, att de af f. d rebeller till kongressen inlemnade räkningarne å under kriget lidna förluster uppgingo till 300 millioner dollars, hvilken summa sydstaterna yrkade, att nationalregeringen skulle betala med 3 procents obligationer. Det 14:de tillägget till För. Stat:s konstitution förbjuder i sin 4 § utbetalning af ersättning för slafvarne. För att kringgå detta förbud förklarade flera demokratledare (bland dem senator Hunter från Virginien), att de särskilda staterna visserligen afsagt sig alla anspråk på ersättning då de antogo det 14:de tillägget till konstitutionen, men dermed hade icke de enskilda f. d. slafpatronernas anspråk på ersättning förfallit och det stod dem fritt att af nationalregeringen utkräfva 400 millioner dollars för sin förlorade egendom(?). En i Missouri tillsatt statskommissions räkning å alla sydstatsboernas "anspråk" uppgår till $2,985,554,827 eller till nära 3,000 millioner dollars. Den 13 Febr 1878 inlemnades till kongressens representanthus från vederbörligt utskott ett lagförslag, som upphäfde förbudet att betala pension till rebellsoldater och i ett annat inlemnadt lagförslag framstäldes yrkan, att f. d. rebellofficerare skulle erhålla befordran i För. Staternas armé. (Strax demokratpartiet fick makten i representanthuset afskedades de unionssoldater, som innehade underordnade tjenstebefattningar derstädes och f. d. rebellsoldater utnämdes till deras efterträdare). Loftalen öfver Jeff Davis höllos i senaten den 3 Mars 1879; de besvarades med ett mästerligt tal af senator Z. Chandler.

afgjord, försökte demokraterna i kongressen att under våren och sommaren 1878 åter bringa den på dagordningen för att, om möjligt, få Tilden insatt i presidentembetet. Till följe af ett af Marylands lagstiftande församling den 22 April antaget beslut, väckte en demokrat (C. N. Porter från New York) ett förslag i representanthuset den 13 Maj, att *ett utskott* af 11 medlemmar skulle af den demokratiske talmannen utnämnas för att undersöka om svek blifvit begångna vid *räkningen af Floridas och Louisianas elektoralröster* och hvilkendera kandidaten dessa med rätta bort tillfalla. Republikanerna yrkade att undersökningen skulle omfatta icke blott nämda rösträkning, utan äfven *demokraternas svek och bedrägerier* i Florida, Oregon, Louisiana, Södra Carolina och Mississippi 1), men de demokratiske kongressmännen vägrade att upptaga förslag derom till dryftning 2) och antogo det ofvannämda förslaget med 146 demokratiska ja mot 2 demokratiska nej. Republikanerna och 7 demokrater vägrade att rösta. Detta s. k. "revolutionära beslut" framkallade ett så bestämdt ogillande af medborgarena i nordstaterna, att demokraterna icke vågade att rösta emot en af republikanen H. C. Burchard den 14 Juni inlemnad resolution, i hvilken förklarades, att *kongressen*

1) Republikanerna påstodo, att demokraterna dels genom *våld och hotelser* hindrat republikanerna i sydstaterna att rösta, dels genom *falska röster* och *falsk rösträkning* tillvunnit sig seger och dels genom *mutor* försökt vinna presidentelektorer för den demokratiske "reformatorn" Tilden. År 1870 funnos i Alabama, Florida, Georgien, Louisiana, Mississippi och Södra Carolina 515,530 färgade och 63,000 hvita republikaner samt 395,195 demokrater. Republikanernas flertal var således 183,335, men det oaktadt påstodo demokraterna, att de vid "ärliga val" segrat i de 5 förstnämda staterna, hvilket af republikanerna förnekades. De senare framhöllo, att i många republikanska distrikt i sydstaterna icke hållits någon omröstning, att i andra s. k. "*tissue ballots*" eller demokratiska valsedlar af ytterst tunnt papper blifvit använda, hvarigenom hvarje demokrat blifvit satt i tillfälle att vid valet afgifva flera röster, att republikanska röster blifvit tagna ur valurnorna och förstörda o. s. v. *Chifferdepescher,* hvilka vexlats mellan Tildens "agent" i New York och framstående demokratiska "ledare" i Florida, Södra Carolina och Oregon, ådagalade, att försök gjorts att genom *mutor* vinna elektorer för den store demokratiske "reformatorn".

2) Den 22 Maj beslöt representanthuset ändtligen för syns skull att undersökningen kunde utsträckas till stater, inom hvilka (det dem.) utskottet trodde att svek blifvit begångna.

icke egde rätt att upphäfva det utslag, som afgjort frågan om presidentvalet och att hvarje försök, som afsåg upphäfvande af detsamma, var revolutionärt och ogillades såsom sådant af representanthuset. Detta beslut antogs med 215 ja mot 21 nej.

3. *Demokratisk lagstiftning.* Under kongressen 1878—1879 gjorde demokraterna ett allvarligt försök att svälta "ihjäl nationalregeringen". För att bereda sitt parti tillfälle att vinna en lätt seger vid presidentvalet 1880 fogade de demokratiske lagstiftarne till *bevillnings-lagförslagen* vissa *tillägg* ("riders"), i hvilka stadgades, att inga Förenta Staternas civila tjenstemän eller trupper skulle ega rätt att vid valen inom de olika staterna tjenstgöra såsom ordningens väktare, att vissa vigtiga delar af vallagarne skulle upphäfvas tillika med förordningen rörande jurymäns pröfningsed. Då den republikanska senaten icke kunde gilla dessa tillägg, uppehöllo demokraterna frågan till dess kongressen ajurnerade, utan att förut hafva beviljat de af regeringen äskade nödiga anslagen. Presidenten såg sig nu nödgad att sammankalla en *urtima kongress* om våren 1879 Äfven senaten var nu demokratisk och de ofvannämda bevillningsförslagen med deras tillägg antogos både i senaten och representanthuset, men belades med presidentens *veto.* Denna strid mellan de demokratiska lagstiftarne och den republikanske presidenten fortsattes sedermera under den 46 *kongressen* 1879—1880. Ingendera statsmakten vek från sin en gång intagna ställning. Om "försonlighet" kunde nu icke ens blifva tal lika litet som om eftergifter å någondera sidan.

II. Förenta Staternas inre utveckling. 1. *Civiltjenstereformen.* Hayes framhöll vid flera tillfällen i början af sin styrelse nödvändigheten af en grundlig *civil-tjenstereform* och bemödade sig med allvar att åstadkomma en sådan, men rönte dervid litet understöd af de politiske "ledarne". Sjelf en samvetsgrann och rättrådig man omgaf han sig med liksinnade tjenare och, ehuru han icke förmådde afskaffa alla de i "civil-tjensten" inrotade missbruken, utöfvade han dock genom sitt föredöme och redliga reform-nit ett välgörande

inflytande å nationalregeringens embetsmannakår 1), och hans reform-grundsatser vunno också erkännande i det republikanska partiets program 1880.

2. *Den dubbla myntfoten; återgång till betalning i klingande mynt.* År 1873 hade Förenta Staternas regering antagit guldmyntfoten. Beslutet derom klandrades högljudt under penningekrisen och i December 1877 väcktes i kongressen förslag om återgång till den *dubbla myntfoten* och prägling under hvarje månad af ett visst antal *silfverdollars*, af hvilka hvardera skulle innehålla 412½ korn (grains) finsilfver. Detta förslag bekämpades ifrigt 2) men antogs slutligen med en del ändringar och tillägg den 21 Februari 1878. Redan förut hade smärre silfvermynt börjat uttränga de små sedlarne å 10, 25 och 50 cents.

Till följe af ett i Januari 1875 af kongressen antaget beslut, skedde *återgång till betalning i klingande mynt* den 1 Januari 1879, då en dollar i guld, silfver eller papper egde samma värde 3), Guld och silfvermynt utkommo i den allmänna rörelsen; "affärslifvet erhöll en säker grund"; jordbruk, bergsbruk, fabriksrörelse, handel och sjöfart började att åter uppblomstra.

3. *Nationalskulden; republikens finanser.* Den intressebärande *nationalskulden*, hvilken uppgick till 2,381,530,294 dollars 96 cents den 31 Augusti 1865, var den 1 September

---

1) *Nationalregeringens förluster å hvarje* 1,000 *dollars inkomster och utgifter,* som gått igenom embetsmännens händer, har varit: under *Washington* $2.22, under *Adams* $2.59, under *Jefferson* 2.75, under *Madison* $4.16, under *Monroe* $8.58; under *J. Q. Adams* $4 39; under *Jackson* $7.52; under *Van Buren* $11.71; under *Harrison och Tyler* $6 40; under *Polk* $4.08; under *Taylor och Fillmore* $4.19; under *Pierce* $3.56; under *Buchanan* $3 81; under *Lincoln* 76 cents; under *Johnson* 57 cents; under *Grant* 24 cents; under Hayes 4/5 cents

2) Lagförslaget bekämpades icke blott af guldmyntfotens förfäktare utan äfven af dem, hvilka ansågo att silfverdollarn borde innehålla "flera korn (grains) finsilfver". Dessa framhöllo bl. a. det orimliga deruti, att Förenta Staternas handelsdollar (Trade dollar), hvilken innehöll 420 korn (grains) var icke lagligt mynt eller i värde lika med 1 dollar i guld, men den nya silfverdollarn, som innehöll endast 412½ korn skulle deremot vara lagligt mynt och i värde lika med gulddollarn.

3) *Pappersdollarns värde i guld* den 1 Juli nedannämda år: 1862 86.6 cents (eller med andra ord 86 6/10 cents), 1863 76.6 cts; 1864 38.7

1880 endast 1,713,198,400 dollars och hade sålunda under tiden minskats med 668,331,894 dollars 96 cents. Intresset hade minskats från 150,977,697 dollars 87 cents till 79,030,-843 dollars 50 cents. 6-procents-obligationernas omsättning i 4½- och 4-procents-obligationer (1870—1880) hade i betydlig mån bidragit till denna förminskning. Sedan skattkammarens inneliggande valuta fråndragits nationalskulden, uppgick densamma den 31 Augusti 1865 till 2,756,431,571 dollars 43 cents, men den 1 September 1880 till 1,908,717,934 dollars 40 cents. (Följaktligen hade nationalskuldens kapital förminskats under ifrågavarande tid med $847,713,637 03). Hela nationalskulden, utan ofvannämda afdrag, var den 31 Aug. 1865 2,844,649,626 dollars, men den 1 Juli 1880 2,120,-415,370 dollars 1). Nationalskuldens kapital, fördeladt på republikens innebyggare, uppgick till 78 dollars 25 cents på hvar och en af dem 1865, men till endast 37 dollars 74 cents 1880; intresset steg till 4 dollars 29 cents per capita 1865, men till endast 1 dollar 56 cents 1880.

4. *Nationalregeringens inkomster och utgifter.* Nationalregeringens *inkomster* (net revenue) ha under räkenskapsåret 1879—1880 uppgått till 333,526,610 dollars. I denna summa ingå tullinkomsterna, 186,522,064 dollars, s. k. "internal revenue" (skatten å distillerade och jästa drycker, tobaksskatten

---

cts; 1865 70.4 cts; 1866* 66 cts; 1867 71.7 cts; 1868 70.1 cts; 1869 73 5 cts; 1870 85.6 cts; 1871 89 cts: 1872 87.5 cts; 1873 86.4 cts; 1874 91 cts; 1875 87.2 cts; 1876 89.5 cts; 1877 94.7 cts; 1878 99.4 cts; 1879 100 cts.

1) Republikens *puppersmynt* jemte *skiljemynt af silfver* uppgick under nedannämda år till följande summor, hvilkas motsvarande värde i guld angifves inom parenteser: år 1866 $891,904,685 96 ($588,657,092.73), år 1867 $826,927,153.52 ($592,906,769,07); år 1868 $720,412,602.75 (505,-009,234.52); år 1869 $693,946,056.61 ($510,050,351.61); år 1870 $700,-375,899 48 ($599,521,769.95); år 1871 $717,875,751.06 ($638,909,418.44); år 1872 $738,570,903.52 ($646,249,540.58): år 1873 $750,062,368.94 ($648,-053,886.76); år 1874 $781,490,916.17 ($711,156,733.71); år 1875 $773,646,-728 69 ($674,619,947 42); år 1876 $749,303,473.89 ($671,773,937.62); år 1877 $731,379,542 84 ($694,375,246,54); år 1878 $729,215,508.27 ($725,-083,924.62); år 1879 $734,801,994.78 (lika med guld); år 1880 $735,522,-956 37 Af dessa senare äro $299,790 statsbankssedlar, $344,505,427 nationalbankssedlar, $60,975.00 "Demand Notes", $346,681,016.00 "Legal-Tender Notes" och $12,374,270 silfvercertifikat.

m. m.) 124,009,373 dollars 1) och inkomsterna för försåldt regeringsland 1,016,506 dollars; *utgifterna* ha under samma tid stigit till 267,642,957 dollars, häri inberäknade 38,116,916 dollars för armén, 13,536,984 för flottan, 5,945,457 till indianerna och 56,777,174 till pensioner. För jemförelses skull må meddelas, att nationalregeringens inkomster voro 1860 56,064,607 dollars och utgifter 63,130,598 dollars; år 1865 inkomster 333,714,605 dollars och utgifter 1,297,555,224 dollars (häri inberäknade utgifterna till armén $1,031,323,360); år 1870 inkomster 411,255,477 dollars och utgifter 309,653,-560 dollars samt år 1875 inkomster 288,000,051 dollars och utgifter 274,623,392 dollars.

5. *Förenta Staternas tionde folkräkning* hölls 1880, men inga officiela rapporter rörande densamma äro, då detta skrifves, offentliggjorda, hvadan också inga fullt tillförlitliga statistiska uppgifter rörande landets materiela utveckling och framåtskridande under de sista 10 åren kunna här meddelas. *Förenta Staternas folkmängd* säges, enligt den sista folkräkningen, uppgå till 50,858,000.

6. *Förenta Staternas ställning till utländska makter* var under Hayes' styrelse vänskaplig och detta förhållande "främjades och stärktes icke blott genom diplomatien, utan ännu mera genom en af *gen. Grant företagen resa omkring jorden*, under hvilken denne republikens frejdade son öfverallt mottogs med de största hedersbevisningar". — En i början af Hayes' styrelse uppkommen tvist med *Mexiko* blef efter en tid på fredligt sätt bilagd och tvisten med *England* rörande fiskerierna vid den nordöstra kusten af Norra Amerika afgjordes af en skiljedom-

---

1) Under räkenskapsåret, som ändade den 30 Juni 1879, funnos här i landet 5,346 *brännerier*, hvilka tillverkade 71,892,621 gallons "spritdrycker". För 53,025,175 gallons betalades i skatt 47,709,464 dollars. Antalet bränvinshandlare uppgick till 155,850, bränvinsgrosshandlare till 4,250. *Bryggeriernas* antal var nära 3,000 och af jästa drycker tillverkades 11,103,084 tunnor, hvardera innehållande 31 gallons. Af *rök- och tuggtobak* tillverkades 116,975,223 pounds, för hvilka betalades i skatt $24,703,874.90. Af *snus* tillverkades 3,423,235 pounds och skatten derå uppgick till $902,135.35. År 1880 uppgick skatten å distillerade drycker till 61,185,508.79, å jästa drycker till $12,829,802.84 och å tobak till 38,-870,140.08, skatten å landets banker steg till $3,350,984.

stol, hvilken sammanträdde i Halifax, Norra Scotia, och tilldömde England en skadeersättning af 5,500,000 dollars.

7. *Uppror, farsot, indianstrider m. m.* Om sommaren 1877 gjorde de vid Baltimore-Ohio-jernvägen anstälde arbetarne en "strike" eller med andra ord instälde sitt arbete, emedan deras dagspenning blifvit nedsatt. Denna arbetsinställning urartade snart till *uppror*, i hvilket flera andra jernvägars arbetare deltogo. Oroligheter utbröto i Pittsburg och Reading (Pa.), i Baltimore, i Louisville (Ky.,) i Chicago och på många andra ställen. I den förstnämde staden förstördes Pennsylvania-jernvägsbolaget tillhörig egendom, värderad till 3 millioner dollars, och omkring 100 personer stupade under gatustriderna. De stora städernas pöbel begagnade sig af tillfället att herrska och plundra till dess milistrupperna och national-regeringens trupper lyckades kufva upproret och upphäfva "jernvägarnes blokad". De fleste upprorsmakarne voro irländare. Vid Pennsylvaniens kolgrufvor, hvarest irländarne bildat ett hemligt "mördaresällskap *Mollie Maguires*" rådde under en lång tid både före och efter ofvannämda uppror ett laglöst tillstånd; men äfven här segrade slutligen ordningsmakten och "mördaresällskapets" mest framstående medlemmar fingo ända sina dagar i — galgen.

Gula febern utbröt i New Orleans under sommaren 1878 och utbredde sig till städerna vid Mississippifloden. Omkring 20,000 personer insjuknade och omkring 7,000 afledo i denna farsot. Memphis var en af de svårast hemsökta städerna.

År 1879 utbröt krig med *ute-indianerna* vid White river-agenturen, hvilka, förbittrade öfver mot dem begångna svek, hade gripit till vapen och mördat flera "blekansigten", bland dem en major Thornburgh. Förenta Staternas trupper underkufvade slutligan nämda stam, hvars uppresning mot de hvite inkräktarne gaf dessa en välkommen anledning till ropet: "the Utes must go."

En stor *negerutvandring* från sydstaterna egde rum under 1879. Anledningen till densamma var politisk förföljelse och en betryckt ekonomisk ställning. De fleste utvandrarne begåfvo sig till Kansas och Indiana.

8. *Parti-nominationer; presidentvalet.* Det *republikanska partiet* höll sitt nationalkonvent i Chicago den 2 Juni 1880. Partiet var vid detsamma deladt i flera fraktioner, af hvilka en förordade, att gen. Grant skulle i strid mot "det prejudikat, som Washington och Jefferson gifvit republiken" nomineras för en tredje termin, en annan fraktion förordade senator J. G. Blaines kandidatur, en tredje finansminister Shermans o. s. v. Slutligen blef Jakob A. Garfield från Ohio af konventet nominerad till president och Chester A. Arthur från New York till vice president. Det *demokratiska partiet* höll sitt konvent i Cincinnati, Ohio, den 22 Juni och nominerade Winfield S. Hancock från Pennsylvanien till president och W. H. English från Indiana till vice president. *National* (greenbacks) *partiet* höll sitt konvent i Chicago den 9 Juni och nominerade J. B. Weaver från Iowa till president och B. J. Chambers från Texas till vice president. *Nykterhetspartiet* höll sitt konvent i Cleveland, Ohio, den 17 Juni och nominerade N Dow från Maine till president och A. H. Thompson, från Ohio, till vice president. "*Anti mason partiet*" nominerade J. W. Phelps från Vermont till president och S. C. Pomeroy från Kansas till vice president.

Vid presidentvalet i November 1880 vann *den republikanska Norden* en lysande seger öfver *den demokratiska Södern.* Det republikanska partiets kandidater valdes: *J. A. Garfield* 1) till *president* och *C. A. Arthur* till *vice president.* De republikanska elektoralrösterna stego till åtminstone 213. Antalet medborgareröster, som vid valet afgåfvos, är, då detta skrifves icke kändt.

---

1) *J. A. Garfield* föddes den 19 Nov. 1831 i Orange, Cuyahoga co., Ohio, arbetade i sin tidigaste ungdom å Ohio-kanalen, kom derefter till en skola 1849 och förvärfvade sig här de kunskaper, som voro nödiga för en skollärare. År 1851 kom han till ett läroverk i Hiram, studerade här i 2 år, intogs 1854 i Williams college i Williamstown, Mass., hvarest han efter två år graduerade; han studerade derefter juridik och valdes till statssenator, utnämdes vid krigets utbrott till öfverste vid 42:dra Ohio-regem., blef i Dec. 1861 befälhafvare öfver 18:de brigaden, och utnämdes till brigadgeneral. I Jan. 1863 utnämdes han af gen. Rosecrans till stabschef och blef efter kriget vald till kongressman samt återvaldes gång efter annan. Kort före konventet i Chicago hade han blifvit vald till senator.

9. *Högre embetsmän under Hayes' styrelse.* *Statsminister:* W. M. Evarts; *finansminister:* J Sherman; *krigsminister:* G. W. M. Crary, A. Ramsey 1878; *minister för sjöärenderna:* R. W. Thompson; *inrikesminister:* Karl Schurz; *generalpostmästare:* D. M. Key (H. Maynard); "*attorney-general*" C. Devens. *Talman i representanthuset:* S. J. Randall.

Förenta Staternas Sjelfständighetsförklaring.

En förklaring af Förenta Staternas representanter, i kongress församlade den 4 Juli 1776.

När det, under de menskliga förhållandenas utveckling, varder för ett folk af nöden att upplösa de politiska band, hvilka förenat detsamma med ett annat, och att intaga bland jordens makter den särskilda och jemnlika ställning, till hvilken de af naturen och naturens Gud skrifna lagarne berättiga detsamma, fordrar en behörig aktning för menskligetens offentliga mening, att ett sådant folk skall tillkännagifva hvilka orsaker, som drifva detsamma till skilmessa.

Vi anse följande sanningar vara sjelfklara — att alla menniskor äro skapade lika, att de äro af sin skapare begåfvade med vissa oförytterliga rättigheter, att bland dessa äro lif, frihet och sträfvande efter lycka, att regeringar hvilka leda sin rättmätiga makt från de styrdes bifall, upprättats i menskligheten för tryggande af dessa rättigheter, att, när som helst någon styrelse lemnar dessa mål ur sigte, är det folkets rätt, att förändra eller afskaffa densamma och att upprätta en ny regering, läggande dess grundvalar på sådana principer och ordnande dess maktfördelning på ett sådant sätt, som synes bäst kunna främja säkerhet och lycka. Visserligen föreskrifver klokheten, att regeringar, hvilka hafva länge egt tillvaro, icke böra ändras för oväsendtliga och öfvergående orsakers skull, och den allmänna erfarenheten har också visat, att menskligheten är mera benägen att lida, så länge det onda kan uthärdas, än att skaffa sig sjelf rätt genom upphäfvande af styrelseformer, vid hvilka hon blifvit van. Men då en lång kedja af missbruk och våldskräktninigar, alla syftande oföränderligt mot samma mål, tydligt vittnar om en afsigt att bringa henne under ett oinskränkt tyranni, så är det hennes rättighet, så är det hennes pligt, att öfverändakasta en sådan regering och att skaffa sig nytt skydd för sin framtida säkerhet. Sådant har dessa koloniers tåligt fördragna lidande varit och sådan är nu den nödvändighet, hvilken tvingar dem att förändra sin förra styrelseform. Stor-Britaniens nu varande konungs historia är historien om upprepade oförrätter och våldskräktningar, hvilka alla hafva till direkt mål grundande af ett fullständigt tyranni öfver dessa stater. För att visa detta, må sakförhållanden framställas för en oväldig verld.

Han har vägrat sitt samtycke till helsosamma och allmännyttiga lagar; 1)

---

1 Härmed afses bland annat konungens vägran att gilla koloniernas lagar rörande frihandel, utfärdande af pappersmynt m. fl.

Han har förbjudit sina guvernörer att stadfästa lagar, dikterade af omedelbar och trängande nödvändighet, så framt icke dessa lagars verkställighet uppsköts tills hans samtyke hunnit inhemtas; och då sådant uppskof skett, har han helt och hållet försummat att skänka saken sin uppmärksamhet; 1)

Han har vägrat att stadfästa andra lagar, afsedda att främja vigtiga lokala intressen, så framt icke befolkningen inom vederbörande distrikt ville afstå från sin representanträtt i legislaturen, en rätt, hvilken är för densamma ovärderlig och endast för tyranner fruktansvärd; 2)

Han har sammankallat lagstiftande församlingar till ovanliga och obeqväma ställen långt från de offentliga handlingarnes arkiv, blott och bart i afsigt att såmedelst uttrötta dem till dess de fogade sig efter hans maktspråk; 3)

Han har tidt och ofta upplöst representanthusen för det dessa med manlig fasthet motsatt sig hans rättskränkningar; 4)

Han har för en längre tid efteråt vägrat att föranstalta om nya val, hvadan den lagstiftande myndigheten, hvilken omöjligen kan tillintetgöras, återgått, hvad dess handhafvande beträffar till folket i sin helhet, medan staten under tiden varit utsatt för alla faror af yttre anfall och inre oroligheter; 5)

Han har försökt att hindra dessa staters folkförökning och i denna afsigt skärpt lagarne rörande utländingars naturalisering, nekat bifalla andra lagar till uppmuntran för invandringen hit samt skärpt vilkoren för förvärfvande af jordegendom; 6)

Han har lagt hinder i vägen för rättsskipningen i det han vägrat att stadfästa lagar, hvilka afsågo upprättande en af "dömande makt;" 7)

Han har gjort domrarne beroende af sin vilja allena hvad embetstid och lönevilkor angår;

---

1 Detta syftar utan tvifvel på konungens vägrade samtycke till de af New Yorks legislatur 1764 inledda underhandlingarne med de sex indiannationerna.

2 Den 28 Mars 1774 stadgades i England att Massachusetts domare, fredsdomare och flera andra embetsmän skulle icke väljas af folket, utan utnämnas af guvernören. Valen till legislaturen upphäfdes och förklarades ogiltiga till dess Massachusetts fogat sig efter moderlandets önskan.

3 Massachusetts' legislatur sammankallades efter 1774 icke till Boston utan till andra ställen i staten.

4 Så upplöstes Massachusetts' legislatur 1768, och så upplöstes kort derefter flera andra koloniers legislaturer, hvilka i likhet med Massachusetts' protesterat mot Englands "tyranni".

5 Massaschusetts' legislatur, som upplöstes i Juli 1768, sammankallades icke till nytt möte förr än i Maj 1769.

6 Engelska regeringen lade hinder i vägen för invandring från andra land än England samt skärpte vilkoren för erhållande af jord vester om Alleghanybergen, emedan den såg, att "utländingarne" voro bland de ifrigaste frihetsyrkarne.

7 Kolonisterna arbetade på att höja den "dömande makten" till en särskild statsmakt, hvilket ogillades af engelska regeringen.

Han har upprättat en mängd nya embeten och hitskickat svärmar af nya embetsmän för att trakassera och utarma vårt folk; 1)

Han har i fredstid hållit stående härar ibland oss utan legislaturernas samtycke; 2)

Han har sökt göra militären oafhängig af och öfverordnad den civila makten;

Han har genom hvarjehanda kombinationer försökt bringa oss under en domsrätt (jurisdiction) främmande för vår konstitution och i strid med våra lagar, i det han gifvit sitt samtycke till nedanstående lagstiftnings åtgärder af tvetydig giltighet, afseende:

Att bland oss inqvartera stora beväpnade truppafdelningar;

Att genom en endast skenbar rättsskipning skydda dem från straff för mord, hvilka de möjligen kunde begå å innevånarne i dessa stater; 3)

Att afskära vår handel med alla delar af verlden;

Att pålägga oss skatter utan vårt medgifvande;

Att beröfva oss i många fall förmånen att dömas af jury;

Att forsla oss öfver hafvet för att ransakas för förmenta brott; 4)

Att afskaffa det fria engelska lagsystemet i en grannprovins, införande derstädes en godtycklig styrelse och utvidgande dess gränser, för att på samma gång statuera ett exempel och bana väg för införande af samma godtyckliga styrelse i dessa kolonier.

Att återtaga våra fribref (charters), upphäfva våra vigtigaste lagar och i grunden förändra vår styrelse;

Att upphäfva våra legislaturer och förklara sig sjelf beklädd med makt att lagstifta för oss i hvilket fall som helst;

Han har afsagt sig regeringen härstädes, i det han förklarat oss stående utom sitt skydd och börjat krig mot oss;

Han har plundrat våra skepp, härjat våra kuster, bränt våra byar och utsläckt menniskolif bland vårt folk;

Han håller i denna stund på att hit öfverföra stora armeer utländska knektar 5) för att fullborda dödens, ödeläggelsens och

---

1 Då lagarne rörande tull- och stämpelagiften började strängare tilllämpas i Amerika voro flera embetsmän af nöden och då "sådana icke stodo att finna i kolonierna, hvilka hatade nämde lagar, nödgades England sända embetsmän från moderlandet".

2 Redan i Juni 1767 beslöt England att inqvartera engelska trupper i de "oroliga kolonierna" och på deras bekostnad, hvilket beslut sattes i verkställighet de följande åren.

3 Härmed åsyftas säkerligen den tvist, som uppstod mellan Massachusetts och England efter den s k. "Boston Massacre" den 5 Mars 1770.

4 Då kolonister, hvilka angrepo de engelska embetsmännen ej "kunde dömas i kolonierna", upplifvades en af Henrik VIII utfärdad lag, att upprorsmän utom England kunde forslas öfver hafvet för att stå till rätta för sitt brott inför domstolar i moderlandet. Häremot protesterade Virginiens, Norra Carolinas och Massachusetts' legislaturer på det kraftigaste.

5 Detta uttryck åsyftar den här af hessare, hanoveraner och waldeckare, hvilken af tyska småfurstar genom värfning nesligt hopsamlades och såldes till England för att i Amerika pröfva den europeiska krigskonsten mot de frihetsälskande kolonisterna.

tyranniets redan påbörjade verk och det med en grymhet och trolöshet, hvilkens like den mest barbariska tidsålder svårligen skådat och hvilken är fullkomligt ovärdig en civiliserad nations herrskare;

Han har tvingat våra medborgare, hvilka tagits till fånga på öppen sjö, att bära vapen mot deras fosterland, att tjenstgöra såsom sina vänners och bröders bödlar eller ock att sjelfva falla för deras hand;

Han har upptändt inbördes oroligheter ibland oss och försökt hetsa å gränstrakternas innebyggare de skoningslöse indianvildarne, hvilkas kända krigssätt är att tillintetgöra alla, utan afseende på ålder, kön eller lefnadsställning.

Under fortgången af dessa våldsåtgärder hafva vi i de ödmjukaste ordalag anhållit om ändring och rättelse; våra upprepade ansökningar hafva besvarats endast med upprepade rättskränkningar. En furste, hvilkens karaktär är sålunda brännmärkt af hvarje handling, hvilken kännetecknar en ytrann, är oduglig att vara regent öfver ett fritt folk.

Vi hafva icke heller brustit i uppmärksamhet mot våra britiske bröder. Vi hafva tid efter annan fästat deras uppmärksamhet å deras lagstiftande församlings försök att utsträcka en obefogad lagstiftningsmyndighet öfver oss. Vi hafva påmint dem om de omständigheter, under hvilka vår utvandring och landets bebyggande egde rum: Vi hafva vädjat till deras medfödda rättskänsla och högsinthet och vi hafva besvurit dem vid vårt gemensamma slägtskapsband att ogilla dessa våldskräktningar, hvilka skulle oundvikligen bryta vår förening och vänskapliga förbindelse. Men äfven de hafva varit döfva för rättvisans och blodsbandets röst, och vi måste derför underkasta oss den nödvändighet, hvilken bjuder vår skilsmessa, samt anse dem såsom vi anse den öfriga delen af menskligheten — fiender i krig, vänner i fred.

Vi Amerikas Förenta Staters representanter, församlade i allmän kongress, taga derföre verldens Högste domare till vittne å rättmätigheten af våra afsigter, och kungöra och förklara högtidligt å det goda folkets i dessa koloniers vägnar och med dess bemyndigande, att dessa förenta kolonier äro och hafva rätt att vara fria och sjelfständiga stater; att de äro lösta från hvarje afhängighetsförhållande till britiska kronan samt att all politisk förening mellan dem och Stor-Britanien är och bör vara fullkomligt upplöst; äfvensom att de, såsom fria och sjelfständiga stater, hafva full makt att förklara krig, sluta fred, ingå allianser, ordna handelsförbindelser och handlägga alla öfriga angelägenheter, som äro sjelfständiga staters oeftergifliga rättighet. Under fast förtröstan på den gudomliga Försynens skydd förbinda vi oss en för alla och alla för en, att för upprätthållande af

denna förklaring våga vårt lif, vår egendom och vår obefläckade (sacred) ära.

Ofvanstående förklaring vardt, enligt kongressens befallning, renskrifven och undertecknad af följande medlemmar.

Johan Hancock.

New Hampshire.

Josia Bartlett, Wilhelm Whipple, Matthias Thornton.

Massachusettsviken.

Samuel Adams, Johan Adams, Robert Treat Paine. Elbridge Gerry.

Rhode Island.

Stefan Hopkins, Wilhelm Ellery.

Conneciticut.

Roger Sherman, Samuel Huntington, Wilhelm Williams, Oliver Wolcott.

New York.

Wilhelm Floyd, Filip Livingston, Frans Lewis, Ludvig Morris.

New Jersey.

Richard Stockton, Johan Witherspoon, Frans Hopkinson, Johan Hart, Abraham Clark.

Pennsylvanien.

Robert Morris, Benjamin Rush, Benjamin Franklin, Johan Morton, Georg Clymer, Jakob Smith, Georg Taylor, Jakob Wilson, Georg Ross.

Delaware.

Cæsar Rodney, Georg Read, Rhomas M'Kean.

Maryland.

Samuel Chase, Wilhelm Paca, Thomas Stone, Karl Carroll från Carrolton.

Virginien.

Georg Wythe, Richard Henrik Lee, Thomas Jefferson, Benjamin Harrison, Thomas Nelson den yngre, Frans Lightfoot Lee, Carter Braxton.

Norra Carolina.

Wilhelm Hooper, Josef Hewes, Johan Penn.

Södra Carolina.

Edward Rutledge, Thomas Heyward den yngre, Thomas Lynch den yngre, Artur Middleton.

Georgia.

Button Gwinnett, Lyman Hall, Georg Walton.

FÖRENTA STATERNAS KONSTITUTION[1].

Vi, Förenta Staternas Folk, hafva, i ändamål att bilda en fullkomligare union, ordna rättsskipningen, betrygga landets lugn, sörja för det gemensamma försvaret, öka den allmänna välmågan och tillförsäkra oss sjelfva och våra efterkommande fredens välgerningar, härmed velat antaga och påbjuda följande konstitution för Amerikas Förenta Stater.

Första artikeln.

I §. All den genom denna akt förlänade lagstiftande myndighet skall öfverlemnas åt en Förenta Staternas kongress, som skall utgöras af en senat och ett representanthus.

II §. 1 *mom.* Representanthuset skall bestå af ledamöter, som hvartannat år väljas af folket i de särskilda staterna. Valmännen i hvarje stat skola ega alla de qvalifikationer, som erfordras för valmännen till den talrikaste grenen af statens legislatur.

2 *mom.* Ingen skall kunna vara representant, som ej fylt tjugufem år, i sju år varit medborgare i Förenta Staterna och vid tiden då valet sker är bosatt i den stat der han blifvit vald.

3 *mom.* Representanterna skola, i likhet med de direkta skatterna, efter folkmängden fördelas mellan unionens särskilda stater. Detta antal skall sålunda bestämmas, att man till hela summan af den fria befolkningen (de på viss tid anstälda arbetarne deri inbegripna och de skattfria indianerna derifrån undantagna) lägger tre femtedelar af den öfriga befolkningen 2). Den första folkräkningen skall ske inom de tre år, som följa på kongressens första sammanträde, och sedermera hvart tionde år i enlighet med hvad genom lag skall närmare bestämmas. Det skall ej finnas mer än en representant på 30,000 själar, men hvarje stat skall ha minst en representant. Intill dess nästa folkräkning sker skall staten New Hampshire ha rätt att välja tre, Massachusetts åtta, Rhode Island och Providence en, Connecticut fem, New York sex, New Jersey fyra, Pennsylvanien åtta, Delaware en, Maryland sex, Virginien tio, Norra Carolina fem, Södra Carolina fem, Georgien tre 3).

---

1 Öfversättningen af denna grundlag [utom 14:de och 15:de tilllägget] är verkstäld i Sverige af den välkände öfversättaren O. W. Åhlund. Noterna äro af hist:s förf.

2 Härmed menas slafvarne.

3 Representanthusets medlemmar väljas af folket År 1790 valdes en representant för hvarje 33,000 innebyggare; År 1870 en för hvarje

4 *mom.* När en ledighet uppstår i en stats representation skall den verkställande makten i nämde stat utfärda valskrifvelser för att fylla den lediga platsen.

5 *mom.* Representanthuset skall välja sin president och sina öfriga tjenstemän; rätt till *impeachment* tillkommer det allena.

III §. 1 *mom.* Förenta Staternas senat skall bestå af två senatorer för hvarje stat, valda för sex år af hvarje stats legislatur; hvar senator skall ha en röst 1).

2 *mom.* Så snart de efter första valet sammanträdt skola de så lika som möjligt fördelas i tre klasser. De platser, som innehafvas af senatorerna af första klassen, skola bli lediga vid slutet af det andra året, de af andra klassen vid slutet af det fjerde, och de af tredje klassen vid slutet af det sjette året, så att man hvartannat år skall skrida till val af en tredjedel af senatens medlemmar. Om i följd af afsägelse eller af någon annan orsak en ledighet uppstår under tiden mellan en statslegislaturs sammanträden, skall den verkställande makten i denna stat ega provisoriskt utse en representant till legislaturens nästa sammanträde, hvilken då fyller ledigheten.

3 *mom.* Ingen skall kunna vara senator som ej fyllt trettio år, i nio år varit medborgare i Förenta Staterna och vid valet är bosatt i den stat, för hvilken han blifvit vald.

4 *mom.* Förenta Staternas vice-president skall vara president i senaten, men skall endast i händelse af paria vota ega deltaga i omröstningen.

5 *mom.* Senaten skall ega utse sina öfriga tjenstemän 2), liksom en president *pro tempore* när republikens vice-president är frånvarande eller fungerar som Förenta Staternas president.

6 *mom.* Senaten skall allena ega att döma i alla *impeachments.* När han tjenstgör som domstol skola hans ledamöter aflägga ed eller en enkel försäkran. Vid alla åtal mot Förenta

---

130,533. Antalet representanter bestämmes af kongressen efter hvarje folkräkning. Efter 1870 uppgick detsamma till 292. I Mars hvarje år, som slutar på udda nummer, sammanträder ett nytt representanthus. Hvarje territorium har en delegat i representanthuset och densamme eger yttrande-, men icke rösträtt. Hvarje stat är, enligt sina egna lagar, delad i så många kongressdistrikt som staten eger representanter. Talmannen i representanthuset är alltid medlem af detsamma; icke så de underordnade tjenarne [the clerk, sergeant-at-arms, door-keeper, chaplain m. fl].

1 Senatorsval skall, enligt kongressens föreskrifter, tillgå på följande sätt: Den legislatur, som väljes näst före utgången af en senators tjenstetermin, skall å den andra Tisdagen af sin första session välja ny senator. Medlemmarne af legislaturens båda hus skola hvar för sig hålla sammanträde och rösta viva voce [mundtligt] för val af senator. Derefter hålles ett gemensamt sammanträde och om de båda husens medlemmar å detsamma komma öfverens om en kandidat, skall denne förklaras vara behörigen vald; kunna de åter icke förena sig om en kandidat, skola de hålla gemensamt möte och rösta viva voce hvarje dag [kl. 12] till dess val eger rum.

2 De förnämsta af dessa kallas på engelska secretary, sergeant-at-arms door-keeper och postmaster.

Staternas president skall öfverdomaren (chief justice) föra ordet i senaten. Ingen skall kunna fällas utan att minst två tredjedelar af de närvarande ledamöterna om domen förenat sig.

7 *mom.* Vid en *impeachment* skall domen endast kunna lyda på afsättning och en förklaring, att den anklagade ej skall kunna bekläda någon vare sig heders- och förtroendepost eller af lön åtföljd befattning i Förenta Staternas tjenst; men den dömde skall icke desto mindre kunna anklagas, förhöras,, dömas och straffas efter lag.

IV §. 1 *mom.* Legislaturen i hvarje stat skall föreskrifva tid, ställe och sätt för senatorernas eller representanternas val; men kongressen skall ständigt kunna genom en särskild lag uppgöra eller förändra dessa stadgar, utom i fråga om den ort der senatorernas val skall hållas.

2 *mom.* Kongressen skall sammanträda minst en gång hvarje år; sessionen tager sin början den första måndagen i December, så framt ej kongressen genom en lag bestämmer en annan dag.

V §. 1 *mom.* Hvartdera huset skall granska sina ledamöters fullmakter och stadfästa deras val. För öfverläggningarnes giltighet är tillräckligt att en majoritet af huset är närvarande, men ett mindre antal skall kunna ajurnera dag från dag och ega att tvinga de frånvarande ledamöterna att infinna sig på det sätt och vid det ansvar som hvartdera huset finner lämpligt att stadga.

2 *mom.* Hvartdera huset skall ega att uppgöra sin ordningsstadga, straffa ledamöter, som bryta deremot, och äfven, med en majoritet af två tredjedelar af rösterna, utvotera en ledamot.

3 *mom.* Hvartdera huset skall föra ett protokoll öfver sina sammanträden och tid efter annan publicera det, utom i de delar, som det anser sig böra hålla hemliga. Det sätt hvarpå ledamöterna röstat skall antecknas i protokollet, om en femtedel af de närvarande ledamöterna det önskar.

4 *mom.* Under kongressens session skall intet af de båda husen utan det andras samtycke kunna ajurnera längre än tre dagar, eller förflytta sig till någon annan ort än den, der båda husen äro samlade.

VI §. 1 *mom.* Senatorerna och representanterna skola för sin tjenstgöring erhålla ett arvode, som bestämmes af lagen och utbetalas af Förenta Staternas skattkammare. Med undantag af högförräderi, grofva brott och störande af landsfreden, skola de i intet fall kunna under sessionen, hvarken i sina hem eller under vägen till eller från de båda husens sammanträden, arresteras; de skola ej heller kunna på något annat ställe antastas för det sätt hvarpå de talat eller röstat i något af de båda husen 1).

---

1 Kongressens senat motsvarar i viss mån den svenska riksdagens första kammare. I densamme har hvarje stat lika stor representation. Senatorerna väljas af de lagstiftande församlingarne och tjena under en tid af 6

2 *mom.* Under den tid, för hvilken han blifvit vald, skall ingen senator eller representant kunna utnämnas till någon offentlig befattning i Förenta Staternas tjenst, som blifvit inrättad eller hvars lönevilkor blifvit ökade under denna samma period, och ingen, som innehar en offentlig befattning i Förenta Staternas tjenst, skall kunna vara ledamot af något af de båda husen och tillika fortfara att innehafva denna befattning.

VII §. 1 *mom.* Hvarje bill som rör upptagandet af en skatteafgift skall väckas i representanthuset, men senaten skall ega att dertill, såsom i fråga om andra biller, föreslå eller besluta amendementer.

2 *mom.* Hvarje bill, som blifvit antagen af representanthuset och senaten, skall, innan den blir lag föreläggas Förenta Staternas president. Om han godkänner den, förser han den med sin underskrift; men om han ej godkänner den, skickar han den jemte sina anmärkningar tillbaka till det hus der den först blifvit väckt. Detta hus skall då låta ordagrant införa presidentens anmärkningar i sitt protokoll och underkasta billen en ny granskning. Om efter denna förnyade granskning två tredjedelar af husets ledamöter rösta för billens antagande, skall den, alltjemt beledsagad af presidentens anmärkningar, skickas till det andra huset, som på samma sätt skall underkasta den en ny pröfning. Om den då antages af en majoritet af två tredjedelar af detta hus skall billen blifva lag. Men i alla fall af detta slag skola de båda husen rösta medelst *ja* och *nej*, och båda skola i sina protokoll intaga namnen på de ledamöter som röstat för eller mot billen. I den händelse att presidenten ej tio dagar sedan billen blifvit honom förelagd (söndagen oberäknad) återsänder densamma skall den blifva lag, liksom han undertecknat den, så framt ej kongressen genom att ajurnera hindrar densammes återsändande, i hvilket fall billen ej blir lag.

3 *mom.* Hvarje befallning, hvarje resolution eller hvarje beslut, som fordrar senatens och representanthusets samverkan, skall, med undantag af ajurneringsfrågor, föreläggas Förenta Staternas president och af honom godkännas innan de erhålla laga kraft. I händelse de ej af presidenten godkännes, måste de,

---

år, medlemmarne af representanthuset [kongressens "andra kammare"] väljas af folket och tjenstgöra under en tid af 2 år. En kongressmans lön är numera 5,000 dollars om året samt respenningar 20 cents för hvarje mil han har att färdas fram och åter. Talmannen i representanthuset har "dubbel lön" eller lika med två medlemmars och senatens president har en lön af 8.000 dollars. En tredjedel af senatorerna afgå hvartannat år och nya väljas i deras ställe. I händelse vakans uppstår genom en senators dödsfall eller utvotering ur kongressen eger guvernören i den stat, i hvilkens representation vakansen uppstått, rättighet att utnämna en senator, hvilken skall tjenstgöra till legislaturens nästa möte. I representanthuset tillsätter talmannen alla utskott [kommitteer], senaten tillsätter sjelf sina. Hvarje kongress upphäfver sina förhandlingar den 4 Mars "näst efter början af kongressens andra ordinarie sammanträde".

för att blifva lag, på nytt antagas af en majoritet af två tredjedelar af senaten och representanthuset, enligt för billens antagande stadgadt förfaringssätt.

VIII §. Kongressen skall ega:

1:o. Att besluta och upptaga skatter, tullar, pålagor och acciser; att betala Förenta Staternas skulder och sörja för landets gemensamma försvar och allmänna välbefinnande; men alla tullar, pålagor och acciser skola vara likformiga i alla delar af Förenta Staterna.

2:o. Att i Förenta Staternas namn upptaga lån.

3:o Att reglera handeln med främmande folk och indianstammarne, samt mellan de särskilta staterna inbördes.

4:o. Att införa en likformig naturalisationslag samt en likformig konkurslagstiftning i Förenta Staternas hela område 1);

5:o. Att slå mynt, reglera så väl dess som det utländska myntets värde, och uppgöra en likare för mått och vigt;

6:o Att till laga näpst befordra alla förfalskare af offentliga värdepapper och Förenta Staternas mynt;

7:o. Att upprätta postkontor och postlinier;

---

1 Naturalisation tillgår på följande sätt: Den, som önskar blifva en Förenta Staternas medborgare, skall 1:o. under ed inför en För. Stat:s krets- eller distriks-domstol eller inför en distrikts- eller högsta domstol i något af territorierna eller inför domstol med jurisdiktion i mål, som komma under "common law", och med sigill och skrifvare [clerk] förklara minst 2 år före sin slutliga naturalisation, att han på fullt allvar ämnar blifva medborgare af Förenta Staterna samt att han afsäger sig sitt undersåtliga förhållande till annan stat o. s. v. [detta kallas vanligtvis "att uttaga sitt första papper"] 2:o. Sedan, när han önskar få sitt [andra] medborgarepapper, skall han under ed eller försäkran inför en domstol af ofvannämda slag lofva trohet mot Förenta Staternas konstitution, upprepa sin afsägelse af hvarje undersåtligt förhållande till annan makt, dernäst bevisa [i regeln med vittne] att han i minst 5 år varit oafbrutet bosatt i Förenta Staterna samt minst 1 år inom staten eller territoriet, att han under berörda tid visat sig vara en man af god moral och den amerikanska konstitutionens grundsatser tillgifven; 3:o. om vederbörande i sitt hemland innehaft adelsskap skall han uttryckligen afsäga sig med detsamma förbundna titlar och rättigheter. Dessa äro de allmänna vilkoren för naturalisation. — För dem, som ankommit hit till landet före fylda 21 år, gälla följande reglor: att den, som oafbrutet från sitt 18 till det 21 året varit bosatt inom För. Stat:a, kan utbekomma naturalisationspapper, utan att hafva sitt första medborgarepapper, likväl med vilkor att icke heller hans vistelse varit afbruten under tiden från det han fylde sitt 21 år till dess han begär att blifva naturaliserad, samt att han under berörda tid varit bosatt här minst 5 år. Omyndiga utomlands födda personer blifva medborgare [utan medborgarebrefs uttagande], derest föräldrarne blifva medborgare innan de [barnen] fyllt 21 år och betingadt deraf, att de sistnämde äfven vid tillfället uppehålla sig här i landet. För militärer och sjömän i amerikansk tjenst gälla särskilda naturalisationsförordningar. En invandrare kan vara medborgare i en viss stat [t. ex. Indiana, Wisconsin] utan att derföre vara medborgare af Förenta Staterna, men den som är medborgare af För. Staterna är på samma gång medborgare inom den stat, i hvilken han bor [se 14:de tillägget 1 §]. Endast hvita och negrer kunna vinna medborgarerätt här i landet. [Efter "Lagbok för hvar man]".

8:o. Att befrämja vetenskapens och industriens utveckling genom att på en vis sid garantera författare och uppfinnare uteslutande rätt till deras skrifter och uppfinningar 1);

9:o. Att inrätta domstolar subordinerande under Högsta domstolen;

10:o. Att bestämma och bestraffa sjöröfverier och svårare förbrytelser begångna på öppna sjön, äfvensom alla attentat mot folkrätten;

11:o. Att förklara krig, utfärda kaparebref och reglementen rörande priser tagna vare sig till lands eller sjös;

12:o. Att uppställa och underhålla arméer; men ingen summa skall för detta ändamål kunna anslås på längre tid än två år;

13:o. Att upprätta och underhålla en flotta;

14:o. Att uppgöra reglementen för armeens och flottans organisation och förvaltning;

15:o Att vid förefallande behof kalla milisen under vapen, för att låta verkställa unionens lagar, qväfva uppresningar och tillbakaslå främmande anfall;

16:o. Att organisera, beväpna och disciplinera milisen samt förordna om användandet af den, som är uppbådad till Förenta Staternas tjenst; hvarje stat dock förbehållet, att utnämna officerare vid sin milis och öfva den i enlighet med af kongressen föreskrifvit reglemente;

17:o. Att allena och i hvilket fall det vara må utöfva den lagstiftande makten inom det område (af icke mer än 10 engelska qvadratmils yta), som afträdt af någon stat och mottaget af kongressen, kan blifva sätet för Förenta Staternas styrelse 2) liksom på hvarje plats, som med bifall af en stats legislatur blifvit inköpt för att der uppföra fästen, magasiner, arsenaler, varf och andra allmännyttiga inrättningar.

18:o. Samt stifta alla lagar, som äro nödvändiga och lämpliga för verkställande af de här ofvan uppräknade rättigheterna, äfvensom af alla dem, hvarmed denna konstitution bekläder Förenta Staternas styrelse, en af hennes afdelningar eller tjenstemän.

IX §. 1 *mom.* Den inflyttning eller import af hvilka personer det vara må, som någon af de nu bestående staterna skall finna lämpligt att medgifva, skall ej före 1808 af kongressen kunna förbjudas; men på denna import skall kunna läggas en skatt eller afgift, som dock ej får öfverstiga tio dollars på hvar person 3).

---

1 Förlagsrätt [copy right] för en tid af 28 år med rättighet till densammas förnyande för en tid af ytterligare 14 år tillerkännes författare, som äro medborgare af För. Staterna eller här i landet boende, då de derom anhålla. Patent utfärdas för en tid af 17 år.

2 Detta område utgör nu distriktet Columbia.

3 Det är slafhandeln paragrafen afser.

2 *mom.* Habeas-corpus-privilegiet skall ej kunna suspenderas, så framt ej den allmänna säkerheten, i händelse af uppror eller utländsk invasion, fordrar det 1).

3 *mom.* Ingen attainder-bill eller någon retroaktiv lag skall kunna stiftas 2).

4 *mom.* Ingen kapitationsafgift eller annan direkt skatt skall kunna påläggas, så framt den ej står i proportion till härofvan stadgade folkräkning.

5 *mom.* Ingen skatt, ingen tull skall kunna åsättas varor, hvilka exporteras från någon stat.

6 *mom.* Intet handels- eller tullreglemente skall kunna gifva en stats hamnar företräde framför en annan stats; intet fartyg, som är hemmahörande i en af staterna eller destineradt till en af dem, skall kunna tvingas att mot sin vilja inlöpa i en hamn tillhörig en annan stat, lemna den, eller der erlägga tullumgälder af något slag.

7 *mom.* Ingen summa skall annat än i kraft af ett lagligt anslag utbetalas från skattkammaren. En regelbunden uppgift på alla statens inkomster och utgifter skall periodiskt offentliggöras.

8 *mom.* Förenta Staterna skola ej förläna någon adelstitel. Ingen af unionens embetsmän skall, utan kongressens samtycke, af en konung, furste eller utländsk stat kunna mottaga någon gåfva, lön, titel eller befattning af hvad slag det vara må.

X §. 1 *mom.* Ingen af staterna skall kunna afsluta något fördrag, ingå något förbund, utfärda kaparbref, slå mynt, utgifva pappersmynt, i och för betalning af skulder gifva laglig kurs åt några andra värden än guld- eller silfvermynt, antaga attainder-biller eller stifta någon retroaktiv eller sådan lag, som gör ingrepp i kontraktmässiga förbindelser, eller förläna adeliga titlar.

2 *mom.* Ingen af staterna skall utan kongressens samtycke kunna pålägga någon tonnageafgift, i fredstid underhålla trupper

---

1 Habeas corpus-akten, "den engelska folkfrihetens vigtigaste urkund", antogs under Karl II:s regering [1660—1685]. Såsom i 3:dje delen af detta arbete [sid. 302] upplyses, stadgar denna akt: "att ingen engelsk medborgare får inmanas i häkte utom på grund af vederbörande embetsmyndighets skriftliga utslag, i hvilket orsaken till fängslandet skall vara noggrannt angifven; att hvarje i häkte inmanad person skall inom en bestämd tid ställas inför domstol och ej hållas fängslad utom sitt county samt att hvarje fängslad person må, utom i undantagsfall, mot borgen lössläppas". "Writ of habeas-corpus" är en af domare utfärdad skriftlig befallning att en arresterad person skall ställas inför domstolen.

2 "Bills of Attainder" voro i engelska parlamentet antagna lagförslag, enligt hvilka en för högmålsbrott åtalad person kunde utan formlig rättegång dömas till döden, hans egendom konfiskeras och hans barn och arfvingar [till följe af så kallad "corruption of blood"] beröfvas arfsrätten. En ex-post-facto-law eller retroaktiv lag stadgar straff för en handling, hvilken icke var ett brott då den begicks.

eller krigsfartyg, ingå någon öfverenskommelse eller något fördrag med en annan stat eller en utländsk makt, eller inlåta sig i något krig, så framt den ej sjelf blir anfallen eller hotas af en fara så öfverhängande, att den ej medger något dröjsmål.

Andra artikeln.

I §. 1 *mom.* Den verkställande makten är uppdragen åt en Förenta Staternas president. Han skall innehafva sin befattning under en tid af fyra år och skall på samma gång som vice-presidenten, hvilken äfven väljes för fyra år, utses på följande sätt.

2 *mom.* Hvarje stat skall, enligt det af dess legislatur föreskrifna sätt, utse ett lika stort antal elektorer som staten skickar senatorer och representanter till kongressen; men ingen senator eller representant, eller någon af Förenta Staternas embetsmän, skall kunna väljas till elektor 1).

[Elektorerna skola sammanträda i sina särskilda stater och rösta med slutna sedlar på två personer, af hvilka åtminstone den ene ej skall vara i staten bosatt. De skola uppgöra en lista på alla de personer, som erhållit röster, samt det antal röster hvar och en af dem erhållit. Denna lista skall af dem undertecknas och verificeras samt, förseglad och under adress till senatens president, öfversändas till den ort, der Förenta Staternas styrelse har sitt säte. Senatens president skall i senatens och representanthusets närvaro öppna alla listorna, och rösterna skola räknas. Den kandidat, som erhållit det största rösteantalet skall vara president, om detta antal utgör majoritet af samtliga elektorerna. Om mer än en kandidat erhåller denna majoritet och hvar och en af dem erhållit lika stort antal röster, skall representanthuset omedelbart medelst sluten omröstning utse en af dem till president. Om ingen af kandidaterna erhållit majoritet, skall samma hus på samma sätt utse presidenten bland de fem kandidater, som erhållit de flesta rösterna. Men vid valet af president skall det röstas statsvis, så att hvarje stats representanter tillsammans blott hafva en röst. För detta ändamål skall endast fordras, att en eller flera ledamöter från två tredjedelar af staterna äro närvarande; men för att valet skall vara giltigt erfordras en majoritet af alla staterna. I alla dessa fall skall sedan presidentvalet en gång skett, den kandidat, som dernäst erhållit de flesta rösterna, vara vice-president. Men om det inträffade, att två eller flera kandidater erhållit samma röstetal, skall senaten, medelst sluten omröstning, välja en af dem till vice-president] 2).

3 *mom.* Kongressen skall bestämma den tid då man skall utse elektorerna, och dagen, då dessa skola förrätta sitt val; denna dag skall vara densamme öfver hela landet.

---

1 Presidentval eller rättare val af elektorer hålles hvart fjerde år å den "första Tisdagen efter den första Måndagen i November". De valda elektorerna sammanträda vanligen i de olika staternas hufvudstäder och rösta å presidentkandidaterna "den första Onsdagen i den sista December af hvarje presidenttermin" — Konstitutionens författare hade aldrig för afsigt att folket, skulle direkt rösta å president och vice presidentkandidater, utan afsigten med denna paragraf var, att folket skulle välja elektorer, hvilka sedan skulle ega frihet att till landets högsta embeten utse de män, som de ansågo vara de lämpligaste. Nu äro elektorerna emellertid endast "viljelösa redskap för folkviljan" för att begagna en engelsk författares yttrande. — Presidentens lön är 50,000 dollars om året och fri bostad i hvita huset.

2 Detta moment har blifvit upphäfdt genom tolfte tillägget till konstitutionen.

4 *mom.* Ingen skall kunna väljas till president, som ej är född medborgare, eller som ej, då denna konstitution antogs, var medborgare i Förenta Staterna, som ej fylt trettiofem år och som ej varit i fjorton år bosatt i Förenta Staterna.

5 *mom.* För den händelse att presidenten blir afsatt, dör, begär sitt afsked eller är oförmögen att utöfva sin befattning och fullgöra sina åligganden, skall vice-presidenten intaga hans plats. Kongressen kan genom en lag förordna hur förfaras skall i händelse af presidentens eller vice-presidentens afsättning, död, afskedstagande eller oförmögenhet att bestrida sitt embete, genom att utnämna den funktionär, som skall förrätta presidentens tjenst, och denne embetsman skall tjenstgöra som president tills nämda oförmögenhet försvunnit eller en ny president blifvit vald.

6 *mom.* På bestämda terminer skall presidenten som aflöning för sina tjenster ega att uppbära ett arvode, som under hela den period, för hvilken han blifvit vald, hvarken skall kunna ökas eller minskas. Under denna samma period skall han ej kunna mottaga någon annan löneinkomst hvarken af unionen eller af någon af staterna.

7 *mom.* Innan han inträder i utöfning af sitt embete skall presidenten aflägga följande ed eller försäkran:

"Jag svär (eller lofvar) högtidligt, att jag skall troget fullgöra mina åligganden som Förenta Staternas president samt af alla krafter söka upprätthålla, skydda och försvara Förenta Staternas konstitution".

II §. 1 *mom.* Presidenten skall vara öfverbefälhafvare för Förenta Staternas armé och flotta samt för de särskilta staternas milis, då densamme af kongressen är inkallad till aktiv tjenstgöring. Han skall ega att infordra skriftliga utlåtanden af cheferna för hvart och ett af de verkställande departementen i alla frågor, som röra deras särskilta befattningar. Han skall ha rätt att förvandla och efterskänka straff för brott och förbrytelser begångna mot Förenta Staterna, utom i fall då *impeachment* eger rum.

2 *mom.* Han skall ega att på och med senatens råd och samtycke, förutsatt att två tredjedelar af de närvarande senatorerna dertill gifva sitt bifall, afsluta fördrag. Han skall likaledes med senatens råd och bifall utnämna sändebud hos främmande makter och andra ministrar, konsuler, ledamöterna i Högsta domstolen och alla andra Förenta Staternas embetsmän, om hvilkas utnämnande ej är genom denna lag annorlunda förordnadt och hvilkas befattningar skola genom särskilta lagar upprättas. Men kongressen skall kunna genom en lag öfverlemna utnämnandet af lägre tjenstemän af alla slag vare sig åt presidenten eller åt domstolarne eller åt departementscheferna.

3 *mom.* Presidenten skall ha rätt att fylla de ledigheter, som under tiden mellan senatens sessioner yppat sig, genom medde-

lande af fullmakter, som gå tillända vid slutet af nästföljande session.

III §. Presidenten skall tid efter annan sätta kongressen i kännedom om unionens ställning och underställa densammas pröfning alla de åtgärder han anser nödiga och lämpliga. I utomordentliga fall skall han ega sammankalla båda husen eller det ena af dem, och för den händelse de skulle stanna i olika beslut rörande tiden för deras ajurnering, skall han kunna bestämma den tid, som synes honom lämplig. Han skall mottaga de främmande sändebuden, han skall vaka öfver lagarnes noggranna verkställande och meddela alla Förenta Staternas sändebud deras fullmakter.

IV §. 1 *mom.* Presidenten, vice-presidenten och Förenta Staternas alla civila tjenstemän skola afsättas från sina befattningar för den händelse, att de försättas i anklagelsetillstånd och öfverbevisas om förräderi, bestickning eller andra grofva brott.

Tredje Artikeln.

I §. Förenta Staternas domaremakt skall öfverlemnas åt en Högsta domstol och sådana lägre domstolar, som kongressen skall finna nödigt att tid efter annan upprätta. Domrarne i Högsta domstolen och de lägre domstolarne skola innehafva sina befattningar "så länge de uppföra sig väl" 1) och på bestämda terminer uppbära ett arvode, som ej skall kunna nedsättas under den tid de innehafva sina embeten 2).

II §. 1 *mom.* Domaremaktens myndighet skall sträcka sig till alla de rätts- eller equity-fall, som ha sin grund i denna konstitution, Förenta Staternas lagar, fördrag, som i kraft deraf antingen redan äro afslutade eller komma att afslutas, till alla mål rörande främmande ministrar eller konsuler, till alla amiralitets- och sjörättsmål, till tvister, i hvilka Förenta Staterna äro part, till rättegångar mellan två eller flera stater, mellan en stat och medborgare i en annan stat, mellan medborgare i olika stater, mellan medborgare i en och samma stat som göra anspråk på eganderätten till jord, som blifvit af andra stater afträdd, mellan en stat eller dess medborgare och främmande stater, medborgare eller undersåter.

2 *mom.* I alla mål rörande främmande sändebud och konsuler samt i dem, der en stat är part, skall Högsta domstolen döma omedelbart. I alla de öfriga ofvannämnda fallen skall Högsta domstolen utgöra en apellationsdomstol så väl i rätts-

---

1 Det vill säga: de skola vara oafsättliga.

2 Högsta domstolen består af en högste domare [chief justice] och åtta bisittare [associate justices]. Den förre uppbär i lön 10,500 dollars och hvar och en af de senare 10,000 dollars om året. Denna domstol sammanträder årligen i Washington den första Onsdagen i December.

som i sakfrågor, med de reglor och undantag, som komma att af kongressen fastställas.

3 *mom.* Utom impeachment-mål skola alla förbrytelser dömas af en jury, och ransakningen skall ske i den stat, der brottet blifvit begånget; men har det ej blifvit begånget i någon af staterna, skall ransakningen ega rum på det eller de ställen, som af kongressen genom en särskilt lag bestämmes.

III §. 1 *mom.* Till förräderi mot Förenta Staterna skall endast den anses förvunnen, som uppväcker krig emot dem, förenar sig med deras fiender eller ger de senare hjelp och understöd.

2 *mom.* Ingen skall kunna anses förvunnen till förräderi med mindre det är styrkt af två vittnen, som intyga samma sak, eller han sjelf i en offentlig domstolssession erkänt sin brottslighet.

3 *mom.* Kongressen skall ega att bestämma straffet för förräderiet, men detta skall endast under den dömdes lifstid kunna medföra "vanära" (corruption of blood) och konfiskation.

Fjerde artikeln.

I §. 1 *mom.* Den ena statens offentliga handlingar, dokument och domstolsprotokoll skola åtnjuta oinskränkt trovärdighet i den andra. Kongressen skall genom allmänna lagar kunna föreskrifva det sätt hvarpå dessa handlingar eller aktstycken skola verificeras samt den kraft och verkan den skall tillkomma.

II §. 1 *mom.* Medborgarne i den ena staten skola ha rätt till alla de privilegier och friheter, som åtnjutes af medborgarne i de andra staterna.

2 *mom.* Hvar och en för förräderi eller något annat brott anklagad person, som undkommer rättvisan i en stat och ertappas i en annan, skall, på begäran af den verkställande makten i den stat, hvarifrån han rymt, utlemnas till denna stat och dit återföras för att der undergå ransakning.

3 *mom.* Hvarje person, som enligt en stats lagar är förbunden till tjenst eller arbete i en stat, skall, om han flyr till en annan stat, ej kunna, till följe af någon lag eller förordning derstädes, befrias från sagda tjenst eller arbete, utan han skall utlemnas på reklamation af den part, som tjensten eller arbetet tillhör 1).

III §. 1 *mom.* Nya stater skola kunna af kongressen upptagas i unionen; men ingen ny stat skall kunna bildas eller upprättas under en annans jurisdiktion; ingen stat skall heller kunna bildas genom förening af två eller flera stater eller delar af stater utan samtycke så väl af legislaturen i dessa stater som af kongressen.

2 *mom.* Kongressen skall ega att förfoga öfver Förenta Staternas område och hvarje annan deras tillhörighet samt utfärda

1 Det var denna paragraf som upprätthöll slafveriet, och det var ur den som flyktingslagen, Dred Scotts prejudikatet och secessionen hemtade stöd.

alla för detta ändamål nödiga stadganden och förordningar, och ingenting i denna konstitution skall kunna tolkas så, att intrång derigenom sker i Förenta Staternas eller någon särskilt stats rättigheter.

IV §. 1 *mom.* Förenta Staterna skola garantera hvarje unionsstat en republikansk styrelseform; de skola beskydda hvar och en ibland dem mot främmande anfall samt, på begäran af legislaturen eller den verkställande makten (när legislaturen ej kan sammanträda), försvara den mot allt inhemskt våld.

Femte artikeln.

1 *mom.* Så ofta två tredjedelar af de båda husen anse nödigt skall kongressen föreslå amendementer (tillägg) till denna konstitution, eller på begäran af legislaturerna i två tredjedelar af staterna sammankalla ett konvent för att föreslå amendementer, hvilka i båda fallen skola vara gällande och utgöra en integrerande del af konstitutionen, när de blifvit ratificerade af legislaturerna i tre fjerdedelar af samtliga staterna, eller af konvent i tre fjerdedelar af desamma, allteftersom kongressen föreslagit det ena eller det andra ratificationssättet; med förbehåll likväl, att intet före 1808 antaget amendement på något sätt berör första och fjerde momenten i 9:e paragrafen af 1:a artikeln, och att ingen stat utan sitt samtycke beröfvas sin lika rösträtt i senaten.

Sjette artikeln.

1 *mom.* Hvarje skuld, som blifvit åsamkad, hvarje förbindelse, som blifvit ingången före denna konstitutions antagande, skall för Förenta Staterna ega samma förbindande kraft under denna konstitution som under konfederationen.

2 *mom.* Denna konstitution och de lagar, som Förenta Staterna i följd deraf skola gifva sig, liksom alla fördrag, som i Förenta Staternas namn blifvit afslutade, eller komma att afslutas, skola vara landes högsta lag; domrarne i hvarje stat skola vara förbundna att iakttaga dem, trots hvarje stadgande i statens särskilta konstitution eller lagar, som kan strida deremot.

3 *mom.* De ofvannämda senatorerna och representanterna, ledamöterna af de särskilta statslegislaturerna, samt alla till den verkställande eller lagskipande makten hörande embetsmän, vare sig unionens eller de särskilta staternas, skola genom ed eller högtidlig försäkran förbinda sig att upprätthålla denna konstitution; men ingen religiös qvalifikation skall kunna fordras som vilkor för beklädande af något offentligt embete eller befattning i Förenta Staternas tjenst.

Sjunde artikeln.

1 *mom.* För att denna konstitution skall ega gällande kraft de stater emellan, som ratificera densamma, skall endast behöfvas ratifikation af nio staters konvent.

Gillad och antagen i konventet, med de der representerade staternas enhälliga samtycke, den sjuttonde dagen i September året efter Kristi börd det ett tusen åttahundra åttiosjunde samt af Amerikas Förenta Staters sjelfständighet det tolfte.

Till bestyrkande häraf hafva vi härnedan tecknat våra namn:

GEORG WASHINGTON.
President och ombud för Virginien.

New Hampshire: JOHAN LANGDON. NIKOLAUS GILMAN.

Massachusetts: NATHANIEL GORHAM. RUFUS KING.

Connecticut: WILHELM SAMUEL JOHNSON. ROGER SHERMAN.

New York: ALEXANDER HAMILTON,

New Jersey: WILHELM LIVINGSTON. DAVID BREARLEY. WILHELM PATERSON. JONATHAN DAYTON.

Pennsylvanien: BENJAMIN FRANKLIN. THOMAS MIFFLIN. ROBERT MORRIS. GEORG CLYMER. THOMAS FITZSIMMONS. JARED INGERSOLL. JAKOB WILSON. GOUVERNEUR MORRIS.

Delaware: GEORG REED. GUNNING BEDFORD, d. y. JOHAN DICKINSON. RICHARD BASSETT, JAKOB BROOM.

Maryland: JAKOB M'HENRY. DANIEL DE SAINT-THOMAS-JENIFER. DANIEL CAROLL.

Virginien: JOHAN BLAIR. JAKOB MADISON d. y.

Norra Carolina: WILHELM BLOUNT. RICHARD DOBBS-SPAIGHT. HUGH WILLIAMSON.

Södra Carolina: JOHAN RUTLEDGE. KARL COTESWORTH-PICKNEY KARL PINCKNEY. PIERCE BUTLER.

Georgien: WILHELM FEW. ABRAHAM BALDWIN.

Wilhelm Jackson, Sekreterare.

TILLÄGGSARTIKLAR OCH AMENDEMENTER TILL AMERIKAS FÖRENTA STATERS KONSTITUTION.

I enlighet med konstitutionens V:te artikel af kongressen föreslagna samt af de särskilta staternas legislaturer ratificerade.

I ARTIKELN. Kongressen skall ej antaga en lag, som afser att upprätta en statsreligon eller hindra en fri religionsutöfning, eller inskränka ordets eller pressens frihet, eller folkets rätt att fredligt samlas och ingifva petitioner till regeringen om afhjelpande af dess besvär.

II Art. Alldenstund en väl organiserad milis är nödvändig för en fri stats säkerhet, skall folkets rätt att innehafva och bära vapen ej inskränkas.

III Art. Under fredstid skall ingen soldat utan egarens samtycke inqvarteras i ett hus; i krigstid skall han endast kunna det på det sätt, som af lagarne föreskrifves.

IV Art. Medborgarnes rätt att till sina personer, hem, papper och saker vara skyddade mot obefogade undersökningar och seqvestrationer skall ej kränkas; ingen arresteringsorder skall utfärdas annat än i mål der brottsligheten är sannolik och styrkt med ed eller försäkran, och skall ovilkorligt innehålla en detaljerad uppgift på stället, der undersökningen skall ske, samt de personer, och saker, som skola tagas i förvar.

V Art. Ingen skall vara förbunden att ingå i svaromål på en anklagelse, som å lif och ära går, förr än han af en stor-jury blifvit försatt i anklagelsetillstånd, utom i de fall som kunna yppa sig inom armeen, flottan eller milisen, då de i krigstid eller vid tillfällen af allmän fara äro i aktiv krigstjenst; ingen skall två gånger för samma brott utsättas för fara till lif och lem; ej heller i något brottsmål tvingas att vittna mot sig sjelf, eller förlora lif, frihet eller gods utan ransakning i laga form; icke heller skall enskilt egendom utan billig ersättning tagas för att användas till det allmännas behof.

VI Art. I hvarje brottsmål skall den anklagade ha rätt att skyndsamt och offentligt dömas af en opartisk jury, från den stat och det distrikt der brottet blifvit begånget, hvilket distrikt förut skall ha blifvit af lagen bestämdt, han skall erhålla kännedom om beskaffenheten af och orsaken till den anklagelse, som blifvit gjord emot honom, konfronteras med kärandesidans vittnen och uppgifva namnen på egna vittnen samt under rättegången biträdas af en sakförare.

VII Art. I alla *common law*-mål [1]) der tvistens föremål ej öfverstiger ett värde af 20 dollars skall dom genom jury likaledes ega rum, och intet af en jury dömdt sakförhållande skall kunna återupptagas till pröfning af någon bland Förenta Staternas domstolar annat än i den ordning *common law* bestämmer.

VIII Art. Man skall ej fordra någon oskäligt hög borgenssumma, eller pålägga oskäligt höga böter, eller ådömma grymma och ovanliga straff.

IX Art. Uppräknandet af vissa rättigheter i konstitutionen skall ej kunna tolkas som ett förnekande eller försvagande af andra rättigheter, som folket förbehållit sig.

X Art. De rättigheter, som ej äro af konstitutionen uttryckligen uppdragna åt Förenta Staterna eller af densamma

---

1 In suits at common law. Under detta uttryck inbegripes det stora flertalet af de civila målen.

frånkända staterna, äro de särskilta staterna eller folket förbehållna.

XI Art. Förenta Staternas lagskipande makt skall ej så tolkas, att den skulle sträcka sig till de rättegångar, som af medborgare i en af unionens stater eller af medborgare eller under såter i en främmande stat blifvit mot en annan af unionens stater påbörjade eller fortsatta.

XII. Valmännen skola sammanträda i sina respektive stater och medelst sluten omröstning välja president och vice-president, af hvilka åtminstone den ene ej får vara bosatt i samma stat som de; de skola på särskilta valsedlar upptaga namnen på sina kandidater till president- och vice-presidentembetena; de skola derefter uppgöra särskilta listor, innehållande namnen på alla de kandidater, som fått röster till president- och vice-presidentembetena samt uppgift på det antal röster, som hvar och en af dem erhållit; de skola underteckna och verificera dessa listor och förseglade öfversända dem till den ort, der Förenta Staternas styrelse har sitt säte, under adress till senatens president. Senatens president skall i senatens och representhusets närvaro öppna alla listorna, och rösterna skola derefter räknas. Den, som erhåller det största antalet röster till presidentembetet, skall vara president, om detta antal utgör majoriteten af samtliga valmännen; om ingen erhållit denna majoritet, skall representanthuset omedelbart med slutna sedlar utse presidenten bland de tre kandidater, som erhållit de flesta rösterna till presidentembetet. Men vid valet till president skola rösterna afgifvas statsvis, så att hvarje stats representanter tillsammans blott ha en röst. För att omröstningen skall kunna ega rum erfordras, att två tredjedelar af staterna, hvardera representerade af en eller flera ledamöter, deri deltaga; men för att valet skall anses giltigt erfordras en majoritet af alla staterna. Skulle representanthuset, när rättigheten att utse presidenten tillfaller detsamma, ej före fjerde dagen i nästpåföljande Mars månad valt en president, skall vice-presidenten sköta presidentens åligganden, på samma sätt som i händelse af presidentens frånfälle eller något annat konstitutionelt förhinder är stadgadt.

Den, som erhållit de flesta rösterna till vice-presidentembetet, skall vara vice-president, om detta antal utgör majoriteten af samtliga valmännen; om ingen af kanditaterna erhåller denna majoritet, skall senaten utse vice-presidenten bland de två kandidater, som erhållit de flesta rösterna; två tredjedelar af senatorernas antal skall utgöra en tillräcklig majoritet för att valet skall anses giltigt, och för att valet skall kunna företagas erfordras en majoritet af hela antalet.

Men ingen, som ej, enligt konstitutionen, är valbar till presidentembetet, skall kunna väljas till För. Staternas vice-president.

XIII Art. 1 §. I Förenta Staterna, liksom å hvarje under deras jurisdiktion hörande ort, skall det hvarken finnas slafveri eller ofrivilligt arbete, så framt ej detta arbete är straffet för ett brott, hvartill personen i fråga blifvit lagligen förvunnen.

2 §. Kongressen skall ega att medelst för detta ändamål nödiga lagar låta tillämpa denna artikel.

XIV Art. 1 §. Alla personer, som äro födda eller naturaliserade i Förenta Staterna och underkastade deras jurisdiktion, äro medborgare af Förenta Staterna och af staten, i hvilken de bo. Ingen stat skall antaga eller tillämpa någon lag, som inkräktar å Förenta Staternas medborgares rättigheter eller friheter; icke heller skall någon stat utan laglig rättegång beröfva någon person lif, frihet eller egendom eller förneka någon person inom dess domsrätt lagarnes jemnlika skydd.

2 §. Representanternas antal skall fördelas mellan de olika staterna i förhållande till deras folkmängd, hvarvid alla personer i hvarje stat — med undantag af icke skattskyldiga indianer — räknas. Men när vid något val rättighet att rösta å Förenta Staternas president och vice-president-elektorer, å representanter i kongressen, å statens exekutiva och judiciela embetsmän eller å densammes legislaturmedlemmar nekas någon af statens manlige innebyggare, som är tjuguett år gammal och en medborgare af Förenta Staterna, eller på annat sätt inskränkes, utom för deltagande i uppror eller annat brott, så skall representationens fördelningsgrund (the basis of representation) förminskas i samma förhållande som antalet dylika manlige medborgare intager till hela antalet af statens tjuguett-årige manlige medborgare 1).

3 §. Senator eller representant i kongressen eller president och vice-president-elektor eller innehafvare af något af Förenta Staternas eller någon stats civila eller militära embeten skall ingen person blifva, hvilken, efter det han såsom kongressman eller Förenta Staternas embetsman eller såsom någon stats legislaturmedlem elier såsom exekutiv eller judiciel tjensteman i någon stat aflagt ed att upprätthålla Förenta Staternas konstitution, men derefter deltagit i uppresning eller uppror mot densamme eller lemnat dennes fiender hjelp eller understöd; kongressen likväl obetaget att med två tredjedelars röstmajoritet i hvartdera huset upphäfva sådant hinder för valbarhet.

4 §. Giltigheten af Förenta Staternas genom lag auktoriserade nationalskuld, i densamma innefattad skuld åsamkad vid betalning af pensioner och premier (bounties) för tjenster vid kufvande af uppresning eller uppror, skall ej ifrågasättas. Men hvarken Förenta Staterna eller någon enskild stat skall öfvertaga eller betala någon skuld eller förbindelse, som uppstått vid under-

---

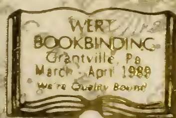
1 Genom denna paragraf upphäfves vissa stadganden i konstitutionens första artikel II § 3 mom.

stödjande af uppresning eller uppror mot Förenta Staterna, eller ersättningsanspråk för förlust till följe af någon slafs frigifning (emancipation), utan alla sådana skulder, förbindelser och anspråk skola vara olagliga och intet gällande.

5 §. Kongressen skall hafva makt att genom behörig lagstiftning tillämpa denna artikels stadganden.

XV Art. 1 §. Förenta Staternas medborgares rätt att rösta skall af Förenta Staterna eller af någon stat icke förnekas eller inskränkas till följe af medborgarnes race, färg eller forna slafveri (previous condition of servitude).

2 §. Kongressen skall hafva makt att genom behörig lagstiftning tillämpa denna artikel.

WERT
BOOKBINDING
Grantville, Pa
March - April 1989
We're Quality Bound